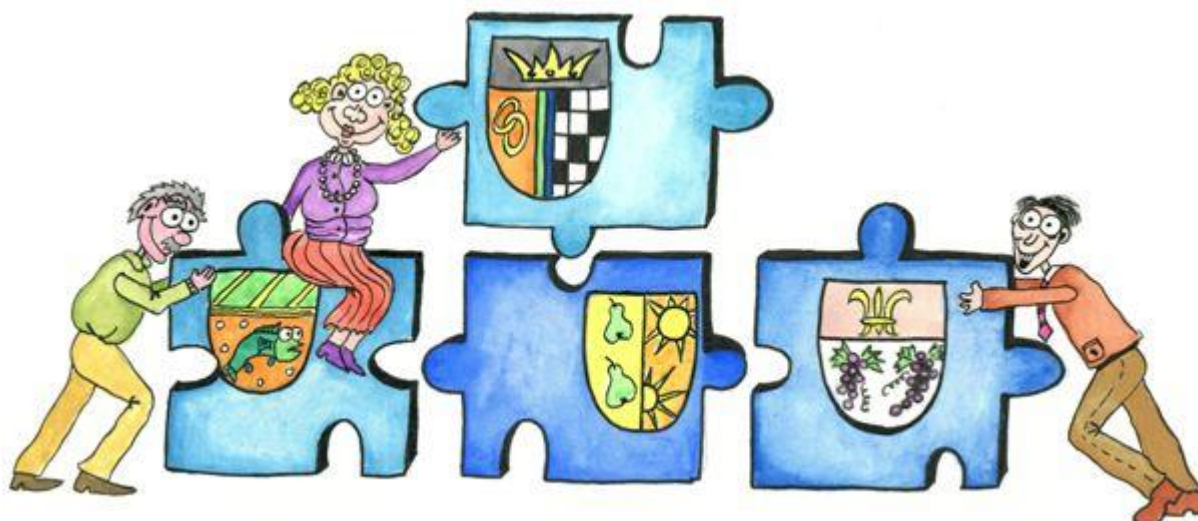

Strategie území správního obvodu ORP

Moravská Třebová

**v oblasti předškolní výchovy a základního školství,
sociálních služeb, odpadového hospodářství
a zaměstnanosti a podpory podnikání**

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Mapa č. 1: Počet obyvatel ve správním obvodu ORP Moravská Třebová

Legenda

0 - 199
200 - 499
500 - 999
1 000 - 1 999
2 000 - 4 999
5 000 - 9 999
10 000 - 19 999

Zdroj: vlastní zpracování

OBSAH

1. ÚVOD	7
1.1. Základní informace o strategii.....	7
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu.....	8
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	10
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována	10
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží.....	10
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty.....	10
2. PROFIL (ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA) ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU A SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA	12
2.1. Profil území správního obvodu	12
2.1.1. Identifikace správního obvodu	12
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	14
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	34
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	37
2.2. Souhrnná SWOT analýza.....	38
3. TÉMA 1.: ŠKOLSTVÍ.....	40
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	40
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	40
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj.....	42
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	73
3.1.4. SWOT analýza v oblasti předškolního a základního vzdělávání	83
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	85
3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání	87
3.2.1. Struktura návrhové části	87
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy).....	90
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	95
3.2.4. Indikátory	100
3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	108
3.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....	108
3.3.2. Systém změn strategie	111
3.3.3. Akční plán	111

3.4.	Závěr, postup zpracování a kontakty	114
3.4.1.	<i>Shrnutí</i>	114
3.4.2.	<i>Popis postupu tvorby strategie.....</i>	115
3.5.	Přílohy k tématu 1.: školství.....	116
3.5.1.	<i>Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části.....</i>	116
3.5.2.	<i>Příloha č. 2: Projekce vývoje dětí ve věku 0 - 10 let do roku 2031.....</i>	120
3.5.3.	<i>Příloha č. 3: Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4.....</i>	121
3.5.4.	<i>Příloha č. 4: Zkratky použité v oblasti školství.....</i>	122
4.	TÉMA 2.: SOCIÁLNÍ SLUŽBY	123
4.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	123
4.1.1.	<i>Vymezení a zdůvodnění řešeného problému</i>	123
4.1.2.	<i>Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj</i>	124
4.1.3.	<i>Analýza rizik a další potřebné analýzy.....</i>	161
4.1.4.	<i>SWOT analýza v oblasti sociálních služeb.....</i>	167
4.1.5.	<i>Souhrn výsledků analýz (analytické části)</i>	168
4.2.	Návrhová část pro oblast sociálních služeb	170
4.2.1.	<i>Struktura návrhové části</i>	170
4.2.2.	<i>Vize a problémové oblasti (okruhy).....</i>	173
4.2.3.	<i>Popis cílů v jednotlivých oblastech</i>	182
4.2.4.	<i>Indikátory</i>	190
4.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	200
4.3.1.	<i>Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....</i>	200
4.3.2.	<i>Systém změn strategie</i>	203
4.3.3.	<i>Akční plán</i>	203
4.4.	Závěr, postup zpracování a kontakty	206
4.4.1.	<i>Shrnutí</i>	206
4.4.2.	<i>Popis postupu tvorby strategie.....</i>	207
4.5.	Přílohy k tématu 2.: sociální služby	208
4.5.1.	<i>Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části.....</i>	208
4.5.2.	<i>Příloha č. 2: Druhy a typy sociálních služeb.....</i>	222
4.5.3.	<i>Příloha č. 3: Příklady podporovaných projektů dle OPZ.....</i>	227
4.5.4.	<i>Příloha č. 4: Procentní podíly jednotlivých krajů.....</i>	232
4.5.5.	<i>Příloha č. 5: Zkratky použité v oblasti sociálních služeb</i>	233
5.	TÉMA 3.: ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ.....	234
5.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	234
5.1.1.	<i>Vymezení a zdůvodnění řešeného problému</i>	234

5.1.2.	<i>Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj</i>	236
5.1.3.	<i>Analýza rizik a další potřebné analýzy.....</i>	284
5.1.4.	<i>SWOT analýza v oblasti odpadového hospodářství.....</i>	291
5.1.5.	<i>Souhrn výsledků (analýz) analytické části</i>	293
5.2.	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství	296
5.2.1.	<i>Struktura návrhové části</i>	296
5.2.2.	<i>Vize a problémové oblasti (okruhy).....</i>	299
5.2.3.	<i>Popis cílů v jednotlivých oblastech</i>	305
5.2.4.	<i>Indikátory</i>	312
5.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	319
5.3.1.	<i>Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....</i>	319
5.3.2.	<i>Systém změn strategie</i>	322
5.3.3.	<i>Akční plán</i>	322
5.4.	Závěr, postup zpracování a kontakty.....	325
5.4.1.	<i>Shrnutí</i>	325
5.4.2.	<i>Popis postupu tvorby strategie.....</i>	325
5.5.	Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství	327
5.5.1.	<i>Příloha č. 1: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008 – 2012.....</i>	328
5.5.2.	<i>Příloha č. 2: Celková produkce KO na území SO ORP za období 2008 – 2012 podrobně..</i>	330
5.5.3.	<i>Příloha č. 3: Celková produkce odpadů na území SO ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008 – 2012</i>	333
5.5.4.	<i>Příloha č. 4: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP za období 2008 – 2012</i>	335
5.5.5.	<i>Příloha č. 5: Celková produkce BRO na území SO ORP za období 2008 – 2012 podrobně</i>	337
5.5.6.	<i>Příloha č. 6: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP za období 2008 – 2012</i>	342
5.5.7.	<i>Příloha č. 7: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP za období 2008 – 2012</i>	344
5.5.8.	<i>Příloha č. 8: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území SO ORP za období 2008 – 2012</i>	346
5.5.9.	<i>Příloha č. 9: Nakládání se separovaným sběrem na území SO ORP za období 2008 – 2012</i>	348
5.5.10.	<i>Příloha č. 10: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území SO ORP za období 2008 – 2012.</i>	350
5.5.11.	<i>Příloha č. 11: Souhrnný přehled toků odpadu od obcí SO ORP do zařízení určených k dalšímu nakládání s odpady, rok 2014</i>	352
5.5.12.	<i>Příloha č. 12: Způsoby odděleného sběru odpadu v jednotlivých obcích.....</i>	355
5.5.13.	<i>Příloha č. 13: Příklady podporovaných projektů dle OPŽP.....</i>	357
5.5.14.	<i>Příloha č. 14: Zkratky použité v oblasti odpadového hospodářství</i>	359
6.	TÉMA 4.: ZAMĚSTNANOST A PODPORA PODNIKÁNÍ.....	360
6.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	360

6.1.1.	<i>Vymezení a zdůvodnění řešeného problému</i>	360
6.1.2.	<i>Popis zaměstnanosti a podpory podnikání ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj</i>	361
6.1.3.	<i>Analýza rizik a další potřebné analýzy</i>	380
6.1.4.	<i>SWOT analýza v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání</i>	388
6.1.5.	<i>Souhrn výsledků analýz (analytické části)</i>	390
6.2.	Návrhová část pro oblast zaměstnanosti a podpory podnikání	393
6.2.1.	<i>Struktura návrhové části</i>	393
6.2.2.	<i>Vize a problémové oblasti (okruhy)</i>	396
6.2.3.	<i>Popis cílů v jednotlivých oblastech</i>	401
6.2.4.	<i>Indikátory</i>	407
6.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)	412
6.3.1.	<i>Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie</i>	412
6.3.2.	<i>Systém změn strategie</i>	415
6.3.3.	<i>Akční plán</i>	415
6.4.	Závěr, postup zpracování a kontakty	418
6.4.1.	<i>Shrnutí</i>	418
6.4.2.	<i>Popis postupu tvorby strategie</i>	419
6.5.	Přílohy k tématu 4.: zaměstnanost a podpora podnikání	420
6.5.1.	<i>Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části</i>	420
6.5.2.	<i>Příloha č. 2: Sociální podnikání v České republice</i>	423
6.5.3.	<i>Příloha č. 3: Zkratky použité v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání</i>	427
7.	ZÁVĚR, KONTAKTY	428
8.	PŘÍLOHY	431
8.1.	Příloha č. 1: Mapa se správci cílů na území SO ORP	431
8.2.	Příloha č. 2: Seznam tabulek	432
8.3.	Příloha č. 3: Seznam grafů	437
8.4.	Příloha č. 4: Seznam mapových podkladů	439
8.5.	Příloha č. 5: Seznam použité literatury	440

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tab. č. 1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Moravská Třebová v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a zaměstnanosti a podpory podnikání
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a zaměstnanosti a podpory podnikání)
Řešené území	Správní obvod ORP Moravská Třebová
	Počet obyvatel správního obvodu: 26 612 (k 1. 1. 2014)
	Počet obcí ve správním obvodu: 33
	Rozloha správního obvodu: 41 728 ha (k 1. 1. 2014)
Názvy obcí správního obvodu	Města: Jevíčko, Moravská Třebová
	Obce: Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Borušov, Březina, Březinky, Dětrichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Koruna, Křenov, Kunčina, Linhartice, Malíkov, Městečko Trnávka, Mladějov na Moravě, Radkov, Rozstání, Rychnov na Moravě, Slatina, Staré Město, Třebořov, Útěchov, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“
Gestor tvorby strategie	Město Jevíčko
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátor meziobecní spolupráce (člen realizačního týmu smluvního partnera)
Rok zpracování strategie	2014 – 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Moravská Třebová
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 23. června 2014
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace
Související legislativa	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích; zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání; zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech; zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti aj.
Doba realizace strategie	2014 – 2023
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Moravská Třebová

Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“. Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Moravská Třebová realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Jevíčko a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována Mgr. Pavlem Šejnohou, Bc. Jiřím Kantoříkem, Ing. Lenkou Porketovou a Miroslavou Šejnohovou podle metodických dokumentů vydaných Svazem měst a obcí ČR.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: zaměstnanost a podpora podnikání.

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 33 obcí, z toho 2 mají statut města.

Tab. č. 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Bělá u Jevíčka Počet obyvatel: 353 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Bezděčín u Trnávky Počet obyvatel: 223 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Biskupice Počet obyvatel: 440 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Borušov Počet obyvatel: 177 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Březina Počet obyvatel: 356 Zapojení do tvorby strategie: ANO	<i>Březinky znak nemají</i>	Název obce: Březinky Počet obyvatel: 134 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Dětrichov u Moravské Třebové Počet obyvatel: 205 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Dlouhá Loučka Počet obyvatel: 523 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Gruna Počet obyvatel: 176 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Hartinkov Počet obyvatel: 54 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Chornice Počet obyvatel: 889 Zapojení do tvorby strategie: ANO	<i>Janůvky znak nemají</i>	Název obce: Janůvky Počet obyvatel: 47 Zapojení do tvorby strategie: ANO

	Název obce: Jaroměřice Počet obyvatel: 1 191 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Jevíčko Počet obyvatel: 2 803 Zapojení do tvorby strategie: ANO
<i>Koruna znak nemá</i>	Název obce: Koruna Počet obyvatel: 140 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Křenov Počet obyvatel: 407 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Kunčina Počet obyvatel: 1 379 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Linhartice Počet obyvatel: 653 Zapojení do tvorby strategie: NE
<i>Malíkov znak nemá</i>	Název obce: Malíkov Počet obyvatel: 111 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Městečko Trnávka Počet obyvatel: 1 424 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Mladějov na Moravě Počet obyvatel: 448 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Moravská Třebová Počet obyvatel: 10 466 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Radkov Počet obyvatel: 117 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Rozstání Počet obyvatel: 254 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Rychnov na Moravě Počet obyvatel: 596 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Slatina Počet obyvatel: 142 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Staré Město Počet obyvatel: 1 006 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Třebaňov Počet obyvatel: 902 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Útěchov Počet obyvatel: 272 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Víška u Jevíčka Počet obyvatel: 166 Zapojení do tvorby strategie: ANO
	Název obce: Vranová Lhota Počet obyvatel: 454 Zapojení do tvorby strategie: ANO		Název obce: Vrážné Počet obyvatel: 70 Zapojení do tvorby strategie: ANO
<i>Vysoká znak nemá</i>	Název obce: Vysoká Počet obyvatel: 34 Zapojení do tvorby strategie: ANO		

Počet obyvatel v tab. č. 2 je uveden k 1. 1. 2014. Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová je 12 obcí do 199 obyvatel, 10 obcí v kategorii 200 - 499 obyvatel, 5 obcí v kategorii 500 - 999 obyvatel, 4 obce v kategorii 1 000 - 1 999 obyvatel, 1 obec v kategorii 2 000 - 4 999 obyvatel a 1 obec, která má více než 10 000 obyvatel. Ve městech Moravská Třebová a Jevíčko žije polovina obyvatel správního obvodu (49,86 % obyvatel). Obce Březinky, Janůvky, Koruna, Malíkov a Vysoká znak nemají a zatím ho ani z finančních důvodů nechtějí.

Jedinou obcí správního obvodu ORP Moravská Třebová, která se odmítla zapojit do projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“ jsou Linhartice.

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“. Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP Moravská Třebová realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Jevíčko a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a Město Jevíčko je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Mgr. Pavel Šejnoha.

Strategie byla zpracována Mgr. Pavlem Šejnou, Bc. Jiřím Kantoříkem, Ing. Lenkou Porketovou a Miroslavou Šejnohovou podle metodických dokumentů vydaných Svazem měst a obcí ČR.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízením či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tab. č. 3: Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	<i>Stát</i>	
1	Politika územního rozvoje ČR	http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky
2	Plán odpadového hospodářství ČR	http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr
3	Priority rozvoje sociálních služeb ČR	http://www.mpsv.cz/cs/7759

4	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009
Kraj		
1	Program rozvoje Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje
2	Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi
3	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-2012-2015
4	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/pro-verejnost/48593
Mikroregiony, města a obce		
1	Strategický plán rozvoje mikroregionu Moravskotřebovska a Jevíčska	http://mtrebova.cz/rozvoj/strategicke-rozvojove-dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mikroregionu-mtj
2	Plán odpadového hospodářství města Moravská Třebová	http://mtrebova.cz/rozvoj/strategicke-rozvojove-dokumenty/plan-odpadoveho-hospodarstvi
3	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Moravská Třebová	http://mtrebova.cz/rozvoj/strategicke-rozvojove-dokumenty/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb
4	Strategický plán rozvoje města Moravská Třebová	http://mtrebova.cz/rozvoj/strategicke-rozvojove-dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta
5	Strategický plán rozvoje města Jevíčko	http://www.jevicko.cz/index.php?id=1003&lang=cze

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Správní obvod ORP Moravská Třebová se rozprostírá v jihovýchodním cípu Pardubického kraje, který společně s krajem Královéhradeckým a Libereckým tvoří Region soudržnosti NUTS II Severovýchod. Z východní strany opepíná území Olomoucký kraj, jižní část sousedí s krajem Jihomoravským, západ přiléhá ke SO ORP Svitavy a sever k SO ORP Lanškroun. Svoji rozlohou 41 728 ha zaujímá 9,2 % území kraje. Jedná se tedy o **druhý největší správní obvod** v Pardubickém kraji. SO ORP Moravská Třebová tvoří 33 obcí, v kterých žije 26 612 obyvatel (k 1. 1. 2014). Města Moravská Třebová a Jevíčko představují spádová centra správního obvodu.

Mapa č. 2: Poloha správního obvodu ORP Moravská Třebová v rámci Pardubického kraje

Zdroj: [28]

Oblast vymezeného území je charakteristická úrodnými nížinatými oblastmi, které jsou dotvářeny zalesněnými vrchy a pahorkatinami. Oblast dříve známá jako Českomoravské mezihoří se rozprostírá na pomyslné hranici Čech a Moravy. Od severu je území utvářeno Podorlickou pahorkatinou. Jižní část správního obvodu přechází v úrodnou oblast tzv. Malé Hané, která geomorfologicky připadá pod Boskovickou brázdou. Jihovýchodní cíp vyplňuje Dražanská vrchovina a východní hranici území dotváří Zábřežská vrchovina. Západní hranici regionu kopíruje téměř po celé délce přírodní rezervace Rohová s nejvyšším bodem v území Roh (660 m. n. m.), která geomorfologicky připadá pod Svitavskou pahorkatinu [1].

Území je dále propleteno hustou sítí říček, potoků i řek. Severní část správního obvodu odvodňuje řeka Moravská Sázava, střední a jižní část řeka Třebůvka s největším přítokem říčkou Jevíčkou. Oba toky se vlévají do řeky Moravy. Řada vodních ploch pak doplňuje vodní režim krajiny a mimo ochranné funkce přináší i funkci rekreační a rybářskou. Plochou největší jsou Třebašovské rybníky, Finsterlova hlubina nebo Smolenská nádrž.

Mapa č. 3: Administrativní členění správního obvodu ORP Moravská Třebová

Zdroj: ČSÚ

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tab. č. 4: Charakteristika území SO ORP Moravská Třebová

Obce	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	33	33	33	33	33	33	33	33
Počet částí obcí	62	62	62	62	62	62	62	62
Počet katastrálních území	58	58	58	58	58	58	58	58
Počet obcí se statutem města	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet obcí se statutem městyse	x	0	0	0	0	0	0	0
Pozemky								
Výměra v tis. ha	41,726	41,729	41,730	41,729	41,722	41,722	41,724	41,725
zemědělská půda [ha]	22 994	22 982	22 956	22 945	22 896	22 893	22 876	22 871
lesní pozemky [ha]	15 599	15 610	15 629	15 641	15 674	15 683	15 696	15 713
zastavěné plochy [ha]	445	444	445	445	445	445	448	448
Hustota zalidnění (osoby/km²)	65,6	65,4	65,4	65,2	65,0	65,0	64,3	64,0

Zdroj: ČSÚ

V letech 2005 – 2012 nedošlo k významným sídelním změnám ve SO ORP Moravská Třebová. Ve spádových centrech regionu žije více než polovina obyvatel SO. Mezi největší sídla, vyjma Moravské Třebové a Jevíčka, patří obce Městečko Trnávka, Kunčina, Jaroměřice a Staré Město. Nejmenšími obcemi jsou Vysoká, Janůvky, Hartinkov a Vražné, kde počet obyvatel nepřesahuje hranici jednoho sta. Vývoj celkové výměry sledovaného území nepředstavuje zásadní rozdíly. Viditelná je ovšem klesající bilance zemědělské půdy, která se od roku 2005 snížila o 123 ha. Přesto zemědělské pozemky i nadále pokrývají více než polovinu plochy SO (54,81 % k 31. 12. 2012). K mírnému nárůstu dochází u lesních pozemků, které pokrývají 37,66 % území, což je hodnota vyšší než je republikový průměr (33,75 % v roce 2012).

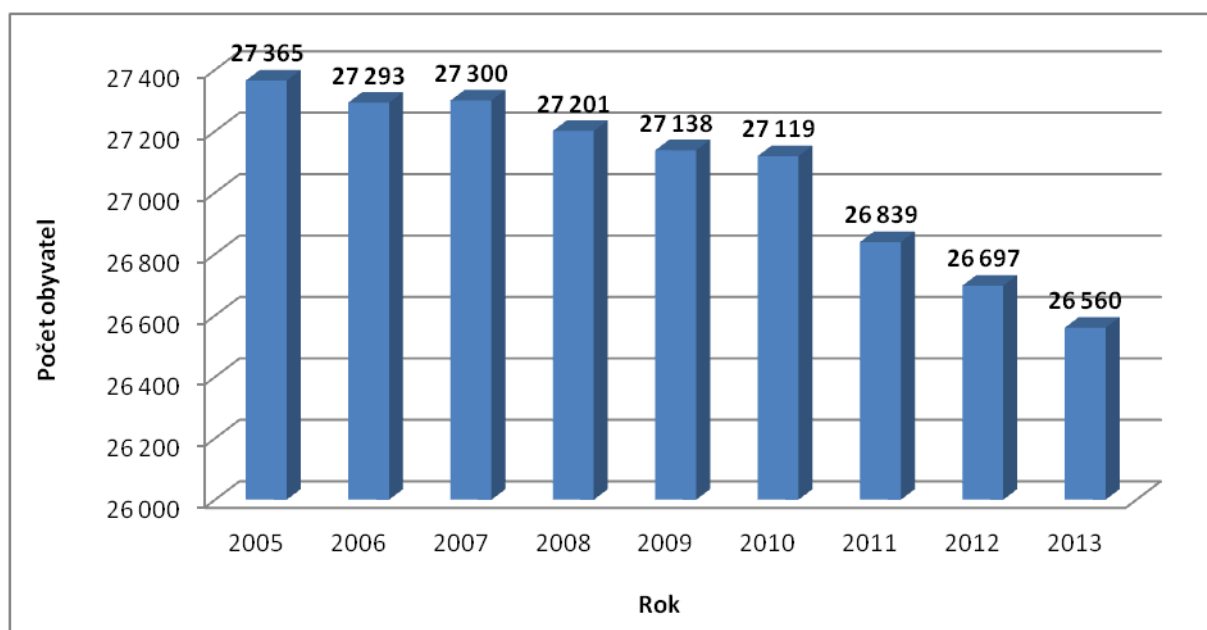
Tab. č. 5: Demografický vývoj obyvatel v území SO ORP Moravská Třebová

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel celkem		27 365	27 293	27 300	27 201	27 138	27 119	26 839	26 697	26 560
v tom:	muži	13 485	13 484	13 509	13 466	13 433	13 442	13 345	13 268	13 221
	ženy	13 880	13 809	13 791	13 735	13 705	13 677	13 494	13 429	13 339
Věkové skupiny										
v tom ve věku:	0 - 14	4 287	4 202	4 141	4 012	3 970	3 983	3 926	3 872	3 826
	15 - 64	19 365	19 297	19 320	19 270	19 152	19 022	18 670	18 383	18 118
	65+	3 713	3 794	3 839	3 919	4 016	4 114	4 243	4 442	4 616
Průměrný věk (celkem)		39,2	39,5	39,7	40,1	40,3	40,6	41,0	41,2	41,6
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		86,6	90,3	92,7	97,7	101,2	103,3	108,1	114,7	120,6
Muži										
v tom ve věku:	0 - 14	2 226	2 189	2 150	2 059	2 019	2 029	2 009	1 970	1 947
	15 - 64	9 826	9 835	9 878	9 882	9 839	9 774	9 617	9 472	9 368
	65+	1 433	1 460	1 481	1 525	1 575	1 639	1 719	1 826	1 906
Průměrný věk		37,6	37,8	38,1	38,5	38,8	39,1	39,4	39,7	40,0
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		64,4	66,7	68,9	74,1	78,0	80,8	85,6	92,7	97,9

Ženy										
v tom ve věku:	0 - 14	2 061	2 013	1 991	1 953	1 951	1 954	1 917	1 902	1 879
	15 - 64	9 539	9 462	9 442	9 388	9 313	9 248	9 053	8 911	8 750
	65 +	2 280	2 334	2 358	2 394	2 441	2 475	2 524	2 616	2 710
Průměrný věk		40,7	41,1	41,3	41,7	41,9	42,2	42,5	42,7	43,1
Index stáří (65+ / 0-14 v %)		110,6	115,9	118,4	122,6	125,1	126,7	131,7	137,5	144,2
Migrace (přírůstek na 1 000 obyv.)										
celková		-76	-72	7	-99	-63	-19	-124	-142	-137
přirozená		-56	-3	18	-23	-10	10	-57	-80	-50
stěhováním (mechanická)		-20	-69	-11	-76	-53	-29	-67	-62	-87

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 1: Celkový počet obyvatel SO ORP Moravská Třebová v letech 2005 až 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 5

Z grafu č. 1 je na první pohled patrné, že vývoj stavu obyvatelstva zaujímá sestupnou tendenci. Pohyb obyvatel v území je v tab. č. 5 zobrazen prostřednictvím ukazatele přirozeného přírůstku (rozdíl mezi porodností a úmrtností) a migračním přírůstkem (rozdíl přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel). V obou případech převládají od roku 2005 záporné hodnoty. Výjimkou byl pouze rok 2007, kdy celkový přírůstek nabyl kladné hodnoty. V absolutních hodnotách došlo ve sledované době ke snížení obyvatel o 805. Tak jako v celém území ČR i ve SO převládají trendy demografického stárnutí populace. Snižuje se podíl osob v předproduktivním a produktivním věku a naopak mírně narůstá množství obyvatel zastupujících poproduktivní věkovou skupinu. V absolutních hodnotách došlo k nárůstu počtu obyvatel věkové kategorie 65+ o 903. Tato hodnota v následujících letech i nadále poroste.

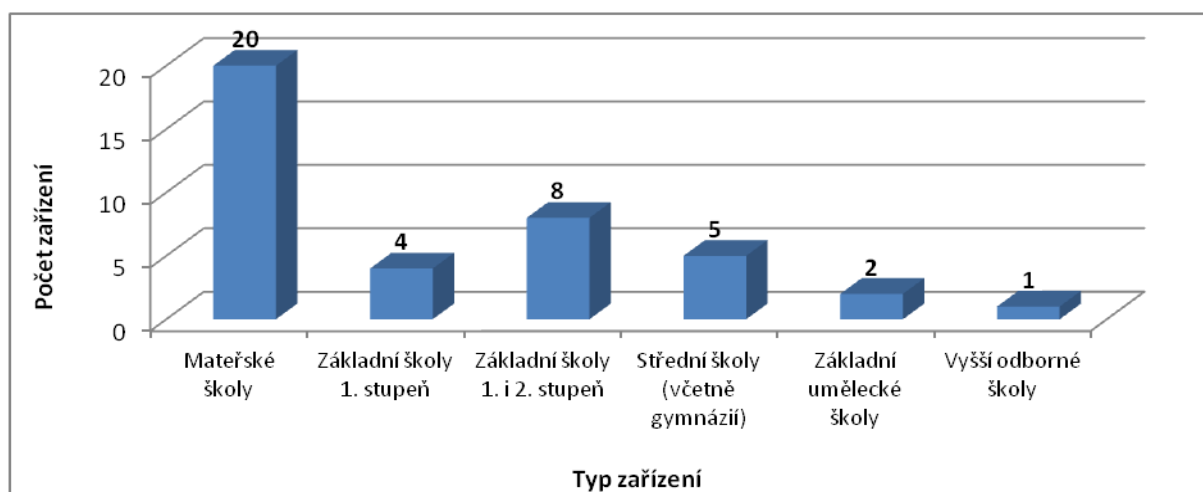
B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tab. č. 6: Stručná charakteristika školství v území SO ORP Moravská Třebová

Typ zařízení	Hodnota	% z obcí ve SO má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s mateřskou školou (MŠ)	18	54,55	Moravská Třebová má 3 MŠ (jedna z nich je speciální), celkem je ve SO ORP Moravská Třebová 20 MŠ.
Počet obcí se základní školou (ZŠ) jen 1. stupeň	4	12,12	ZŠ jen s 1. stupněm mají obce Dlouhá Loučka, Linhartice, Staré Město a Vranová Lhota.
Počet obcí se ZŠ 1. i 2. stupeň	8	24,24	Moravská Třebová má 4 ZŠ s 1. i 2. stupněm (jedna z nich je speciální), celkem je ve SO 11 ZŠ.
Počet středních škol (SŠ)	5	6,06	Jevíčko má 1 SŠ, Moravská Třebová 4 SŠ.
– obory gymnázií	2	6,06	Gymnázium Jevíčko a Gymnázium Moravská Třebová.
– obory středních odborných škol a praktických škol	3	3,03	Integrovaná střední škola Moravská Třebová; Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové; Speciální ZŠ, MŠ a praktická škola Moravská Třebová.
– obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	1	3,03	Integrovaná střední škola Moravská Třebová nabízí studentům obory SOU i OU.
– obory nástavbového studia	1	3,03	Nástavbové studium v oboru Podnikání lze studovat na VSŠ a VOŠ Ministerstva obrany v Mor. Třebové.
Počet základních uměleckých škol (ZUŠ)	2	6,06	ZUŠ je v Jevíčku a v Mor. Třebové. ZUŠ v Jevíčku má dvě odlouč. pracoviště v Jaroměřicích a v Chornicích. ZUŠ v Mor. Třebové má tři odloučená pracoviště v Kunčině, Městečku Trnávce a Třebořově.
Počet konzervatoří	0	0	Konzervatoř nemá žádná obec ve SO.
Počet jazykových škol	0	0	Jazykovou školu nemá žádná obec ve SO.
Počet vyšších odborných škol (VOŠ)	1	3,03	VOŠ lze studovat pouze v Moravské Třebové na VSŠ a VOŠ Ministerstva obrany v Moravské Třebové.
Počet vysokých škol	0	0	Vysokou školu nemá žádná obec ve SO.

Zdroj: ČSÚ + vlastní šetření

Graf č. 2: Počet jednotlivých typů školských zařízení ve SO ORP Moravská Třebová

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 6

Síť mateřských a základních škol je ve správním obvodu ORP Moravská Třebová dostatečná. Nachází se zde celkem 20 mateřských škol v 18 obcích a 15 základních škol ve 12 obcích. Téměř všechny střední školy, které jsou zřízené v našem regionu, lze nalézt v Moravské Třebové – Integrovaná střední škola Moravská Třebová, Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové a Gymnázium Moravská Třebová. Výjimku představuje pouze Gymnázium Jevíčko, které jak napovídá název je v Jevíčku.

Obě dvě gymnázia nabízí kromě všeobecného vzdělání také střední odborné vzdělání. Na Gymnázium Moravská Třebová lze od září 2013 studovat obor Informační služby. Také Gymnázium Jevíčko bylo povoleno od září 2013 otevřít nový obor Veřejnosprávní činnost. Ten se však v akademickém roce 2013/2014 ani 2014/2015 nepodařilo naplnit. V roce 2014 požádalo Gymnázium Jevíčko ještě o zápis oboru Kombinované lyceum do Rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2015. Tento obor není vyučován na žádné škole v Pardubickém kraji. O jeho nadregionálním charakteru svědčí skutečnost, že je vyučován pouze na 4 školách v celé České republice.

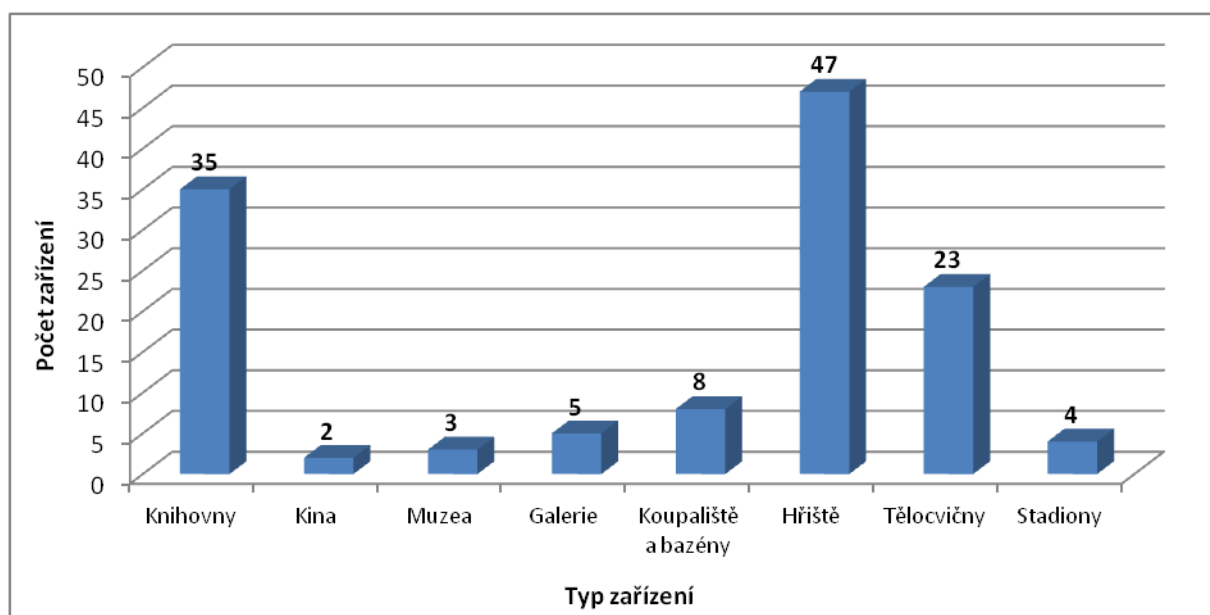
Tab. č. 7: Stručná charakteristika oblasti „kultura a sport“ v území SO ORP Moravská Třebová

Typ zařízení	Hodnota	% z obcí ve SO má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	35	87,88	Knihovnu má 29 obcí, z toho Kunčina 2, Městečko Trnávka 5 a Moravská Třebová 2. Knihovnu nemají obce Janůvky, Koruna, Malíkov a Radkov.
Stálá kina	2	6,06	Kino Astra v Jevíčku je v provozu 1x týdně v sobotu, v Moravské Třebové hraje kino 2x – 3x týdně.
Divadlo	0	0	Divadlo není v žádné obci ve SO.
Muzeum (vč. poboček a samostatných památníků)	3	6,06	V Jevíčko je městské muzeum a židovská synagoga, v Moravské Třebové je městské muzeum.
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	5	9,09	Galerii lze navštívit v Jevíčku a ve Vranové Lhotě, v Moravské Třebové jsou tři.
Kulturní zařízení ostatní	35	72,73	Ostatní kulturní zařízení má 24 obcí, celkem je ve SO těchto zařízení 35.
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	7	15,15	Středisko pro volný čas dětí a mládeže má 5 obcí: Jaroměřice 1, Jevíčko 2, Moravská Třebová 2, Útěchov 1 a Vranová Lhota 1.
Koupaliště a bazény	8	24,24	Koupaliště nebo bazén se nachází v osmi obcích: Bezděčí u Trnávky, Borušov, Březina, Chornice, Jaroměřice, Jevíčko, Moravská Třebová a Rychnov na Moravě.
– z toho kryté	1	3,03	Krytý bazén je v Moravské Třebové na II. ZŠ Palackého, který slouží především pro školní potřeby, ale je k dispozici i pro veřejnost.
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	47	63,64	Hřiště vlastní 21 obcí, celkem je na území SO ORP Moravská Třebová 47 hřišť (s provozovatelem nebo správcem).
Tělocvičny (vč. školních)	23	39,39	Tělocvičnu vlastní 13 obcí, celkový počet tělocvičen ve SO ORP Moravská Třebová však dosahuje hodnoty 23.

Stadiony otevřené	4	6,06	Jeden otevřený stadion v Jevíčku a tři v Moravské Třebové.
Stadiony kryté	0	0	Krytý stadion není v žádné obci ve SO.
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	3,03	Zimní krytý stadion je v Moravské Třebové.
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	22	39,39	Ostatní zařízení pro tělovýchovu se nachází ve 13 obcích, celkem se jedná o 22 zařízení ve správním obvodu.

Zdroj: ČSÚ + vlastní šetření

Graf č. 3: Počet kulturních a sportovních zařízení ve SO ORP Moravská Třebová

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 7

Mezi nejvíce zastoupené kulturní zařízení ve správním obvodu patří knihovna, kterou lze najít ve 29 obcích z celkových 33. Na menších obcích je knihovna otevřena pouze hodinu týdně. Ve větších obcích je výpůjční doba delší. Většina knihoven spolupracuje s ostatními knihovnami na principu výměnného fondu. Devět knihoven z regionu Moravskotřebovska a Jevíčska se také na začátku roku 2014 zapojilo do projektu „Nezapomeňte (se) vrátit“, jehož cílem je vytvořit z knihoven v regionu nejen místa pro půjčování knih, ale také místa pro setkávání občanů. Tento projekt realizují MAS Moravskotřebovsko a Jevíčsko o.p.s., MAS Sdružení pro rozvoj Poličska o.s. a MAS Hlinecko o.s. Celkem je do něj zapojeno 20 knihoven.

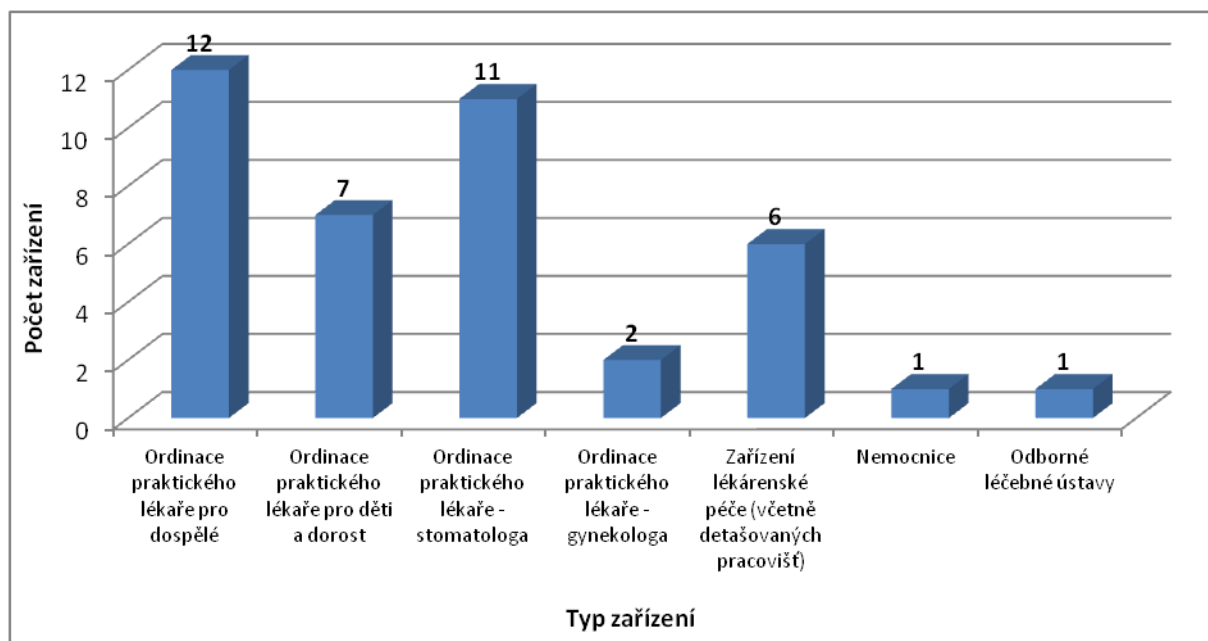
U sportovních zařízení výrazně převažují hřiště, které vlastní 21 obcí ze SO ORP. Z toho fotbalové hřiště pod záštitou jednotlivých TJ se nachází ve 14 obcích. TJ Slovan Moravská Třebová, který je garantem úrovně sportu v Moravské Třebové, všestranně podporuje rozvoj tělesné výchovy, sportu a turistiky a vytváří podmínky pro činnost sdružených oddílů. Aktuálně má TJ Slovan přes 1 100 členů sdružených ve 13 oddílech či sportovních subjektech. Město Moravská Třebová nabízí nejlepší sportovní infrastrukturu.

Tab. č. 8: Stručná charakteristika „zdravotnictví“ veřejného i soukromého charakteru v území SO ORP Moravská Třebová

Typ zařízení	Hodnota	% z obcí ve SO má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	0	0	Sdružené ambulantní zařízení není v žádné obci ve SO.
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	0	0	Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení není v žádné obci ve SO.
Ambulantní zařízení	0	0	Ambulantní zařízení není v žádné obci ve SO.
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	1	3,03	Moravská Třebová
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	12	15,15	Ordinace praktického lékaře pro dospělé se nachází v pěti obcích: v Jevíčku mají ordinaci 3 lékaři, v Městečku Trnávce 1, v Moravské Třebové 6, ve Starém Městě 1 a ve Vranové Lhotě také 1.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	6	18,18	Ordinaci praktického lékaře pro děti a dospělé má šest obcí: v Březině má ordinaci 1 lékař, v Jevíčku 2, v Městečku Trnávce 1, v Moravské Třebové 1 a ve Starém Městě také 1.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	11	12,12	Ordinaci praktického lékaře - stomatologa lze navštívit ve čtyřech obcích: v Jevíčku jsou 3 ordinace stomatologů, v Městečku Trnávce 1, v Moravské Třebové 6 a ve Starém Městě 1.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	2	6,06	Ordinaci praktického lékaře - gynekologa lze navštívit v Jevíčku nebo v Moravské Třebové.
Zařízení lékárenské péče	5	6,06	V Jevíčku je Lékárna U Bílého anděla. V Moravské Třebové jsou čtyři lékárny: Lékárna Pod věží, Lékárna Hippokrates, Lékárna u polikliniky a Lékárna Dr. Maxe.
Detašované pracoviště zařízení lékárenské péče	1	3,03	V Městečku Trnávce má výdejnu léčiv Lékárna Hippokrates.
Nemocnice	1	3,03	Nemocnice následné péče Moravská Třebová
Detašované pracoviště nemocnice	2	6,06	Zdravotní středisko Březina a detašované pracoviště Nemocnice následné péče v Jevíčku – diabetologie.
Odborné léčebné ústavy	1	3,03	Odborný léčebný ústav Jevíčko
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	3,03	Léčebna pro dlouhodobě nemocné je součástí Nemocnice následné péče Moravská Třebová.
Ostatní lůžková zařízení	0	0	
Detašované pracoviště ostatní lůžková zařízení	0	0	

Zdroj: ČSÚ + vlastní šetření

Graf č. 4: Počet zdravotnických zařízení ve SO ORP Moravská Třebová

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 8

Hlavním zdravotním střediskem správního obvodu je Nemocnice následné péče situovaná v Moravské Třebové. Zřízena má také dvě detašovaná pracoviště. Ve zdravotnickém středisku Březina je zřízeno detašované pracoviště ambulance praktického lékaře pro dospělé a v Jevíčku pracoviště interní ambulance – diabetologie. I přes nepříznivé hospodářské výsledky (způsobené v posledních letech např. postupným omezením regulačních poplatků, změnami v úhradách za zdravotní výkony, jejich postupnou regulací a nařízeným zvyšováním mezd vládou ČR), se nemocnice snaží o zvýšení kvality zdravotní péče prostřednictvím modernizace infrastruktury. Např. v roce 2012 byla provedena digitalizace RTG pracoviště, v roce 2013 byly čerpány finanční prostředky na zdravotnické vybavení, dobudování nemocničního informačního systému a laboratoře OKB.

Další důležité zdravotnické zařízení je Odborný léčebný ústav Jevíčko, který se zaměřuje na léčbu akutních i chronických plicních onemocnění, diagnostiku a léčbu TBC a na léčebné rehabilitace.

Ordinace praktických lékařů tvoří 47 % z celkového počtu zdravotnických zařízení ve správním obvodu. Dostupnost primární zdravotní péče je však centralizována pouze do měst Moravská Třebová, Jevíčko a obcí Staré Město, Vranová Lhota a Březina. K částečnému zhoršení zdravotních služeb v regionu přispělo zrušení akutní lůžkové péče v Moravské Třebové.

V lednu 2014 byly na Veřejném fóru města Moravská Třebová formulovány občany největší problémy a nedostatky ve městě. Na výsledky fóra navazovala veřejná anketa, do které se zapojila široká veřejnost prostřednictvím anketního lístku nebo Internetu. S přihlédnutím ke statutu ORP a spádového významu města Moravská Třebová jsou níže uvedeny výsledky dle pořadí, jejichž věcná podstata má dopad i na ostatní obce SO.

Výsledky ankety a pořadí dle počtu získaných hlasů:

Pozice 1. Nový krytý bazén a wellness, 5. Příprava nové průmyslové zóny, 7. Obnova bazénu ZŠ Palackého, 8. Výměna oken a dveří v ZŠ a MŠ, 10. Noclehárna nebo denní centrum pro bezdomovce, 11. Černé skládky na odlehlých místech. Celkem bylo možné vybírat z 20 uvedených problémů.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tab. č. 9: Ekonomická aktivita obyvatel území SO ORP Moravská Třebová

		Celkem	Muži	Ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		12 382	6 909	5 473	
v tom:	zaměstnaní	10 618	5 954	4 664	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	8 712	4 698	4 014
		zaměstnavatelé	279	213	66
		pracující na vlastní účet	1 010	750	260
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	384	212	172
		ženy na mateřské dovolené	229	-	229
nezaměstnaní	1 764	955	809		
Ekonomicky neaktivní celkem		12 969	5 221	7 448	
z toho	nepracující důchodci	6 598	2 544	4 054	
	žáci, studenti, učni	3 972	2 017	1 955	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		1 003	599	404	

Zdroj: SLDB 2011

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (EAO) představuje jednotlivce, kteří splňují věkovou hranici a současně splňují kritéria, na jejichž základě mohou být zařazeni mezi zaměstnané či nezaměstnané. Úbytek EAO může vést v budoucnu k neschopnosti státu postarat se o stárnoucí populaci. V roce 2011 mírně převyšoval počet ekonomicky neaktivního (12 382) obyvatelstva nad EAO (12 969).

Tab. č. 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání v území SO ORP Moravská Třebová

		Celkem	
Vyjíždějící do zaměstnání a škol celkem		6 666	
v tom	vyjíždějící do zaměstnání	4 630	
	v tom	v rámci obce	1 519
		do jiné obce okresu	1 775
		do jiného okresu kraje	512
		do jiného kraje	756
		do zahraničí	68
	vyjíždějící do škol	2 036	
	v tom	v rámci obce	618
mimo obec		1 418	

Zdroj: SLDB 2011

Vyjíždka do zaměstnání je ovlivněna sociálním, věkovým či profesním faktorem, ale i druhem a rozmístěním pracovních příležitostí. V roce 2011 vyjíždělo 6 666 obyvatel do zaměstnání, z toho 3 111 osob vyjíždělo mimo obec s trvalou adresou pobytu. Nejčastějšími obcemi, kam lidé dojíždějí za zaměstnáním, jsou Moravská Třebová, Jevíčko, Svitavy a Lanškroun.

Tab. č. 11: Charakteristika domácností v území SO ORP Moravská Třebová

			Celkem	
Hospodařící domácnosti celkem			10 512	
v tom:	tvořené 1 rodinou		6 840	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	3 216
			se závislými dětmi	2 173
		neúplné	bez závislých dětí	686
			se závislými dětmi	765
	tvořené 2 a více rodinami		221	
	domácnosti jednotlivců		3 096	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		355	

Zdroj: SLDB 2011

Podle výsledků ze SLDB bylo v roce 2011 ve správním obvodu ORP Moravská Třebová celkem 10 512 hospodařících domácností. Absolutní převahu (65,1 %) měly domácnosti tvořené jednou rodinou. Domácnosti jednotlivců tvořily 29,5 %, vícečlenné nerodinné domácnosti 3,4 % a domácnosti tvořené dvěma a více rodinami 2,1 %.

Tab. č. 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území SO ORP Moravská Třebová

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	2 317	2 364	2 267	1 999	1 680	1 786	2 436	2 459	2 093	2 151
z toho (%):										
občané se zdravotním postižením	13,6	14,5	16,3	18,7	21,5	19,7	16	15,4	16,2	16,41
z toho (%):										
absolventi	8,4	6,7	6,3	5,4	4,5	6	6,1	5,2	6,4	5,16
z toho (%):										
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	43,5	42,1	44,2	45,1	44,8	36,2	31,9	36,8	43,4	42,49
Volná pracovní místa	253	136	71	217	245	185	70	50	91	85
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	9,2	17,4	31,9	9,2	6,9	9,7	34,8	49,2	23,0	22,5
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	16,76	17,10	15,96	14,11	11,81	12,62	17,31	17,69	15,12	18,10

Zdroj: SLDB 2011, data za rok 2012 Úřad práce ČR, Kontaktní pracoviště Moravská Třebová

Území SO Moravská Třebová spadalo do bývalého okresu Svitavy, který dlouhodobě patřil mezi regiony se soustředěnou podporou státu. Při bližší specifikaci mluvíme o tzv. regionech s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Okres Svitavy byl okresem s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v Pardubickém kraji. Od roku 2003 došlo k výraznému nárůstu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo (VPM) z 9,2 na 23 (2011) ve SO. To bylo způsobeno i výrazným úbytkem VPM z 253 na 91. K 31. 12. 2012 byla celková míra nezaměstnanosti v Pardubickém kraji 9,2 %, v okrese Svitavy

11,25 % a ve SO Moravská Třebová 18,1 %. Současná nepříznivá situace v nezaměstnanosti je odrazem událostí minulých let, zejména poklesem odbytu a produkce textilních provozoven, transformačními procesy v zemědělství a nepříznivou dopravní obslužností. Nadprůměrná nezaměstnanost SO je dlouhodobým problémem, který lze očekávat i v následujících letech.

Tab. č. 13: Charakteristika trhu práce v území SO ORP Moravská Třebová

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ SO ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	4 234	4 269	4 334	4 396	4 475	4 579	4 570	4 664	4 749	4 857
fyzické osoby celkem	3 536	3 563	3 615	3 667	3 722	3 801	3 753	3 817	3 884	3 978
z toho zemědělští podnikatelé	297	296	303	295	295	304	86	86	88	88
vyjádření v %	8,40	8,31	8,38	8,04	7,93	8,00	2,29	2,25	2,27	2,21
právnícké osoby	698	706	719	729	753	778	817	847	865	879
z toho obchodní společnosti	226	235	245	253	261	269	277	294	307	312
vyjádření v %	32,38	33,29	34,08	34,71	34,66	34,58	33,90	34,71	35,49	35,49
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	10,4	10,4	10,5	10,3	10,3	10,5	6,7	6,8	7,0	7,1
průmysl celkem	14,5	14,3	14,6	14,5	14,1	13,6	14,4	14,6	14,2	14,3
stavebnictví	12,5	13,1	13,2	13,4	13,7	14,0	15,0	14,7	15,0	15,1
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	28,9	27,6	27,1	27,0	27,0	26,2	24,8	24,7	24,0	23,1

Zdroj: ČSÚ

Na území SO ORP Moravská Třebová bylo podle ČSÚ k 31. 12. 2012 registrováno celkem 4 857 ekonomických subjektů (dále jen ES). Přirozeně převažuje počet fyzických osob (3 978) nad osobami právními (879). Ve sledovaném období můžeme pozorovat pozvolný nárůst tohoto celku, kdy od roku 2003 přibýlo ve správním obvodu 623 ES. Nejvíce zastoupené odvětví podle ekonomické činnosti představují služby, tzv. terciérní sektor (29,3 %), následuje stavebnictví (15,1 %) a průmysl (14,3 %), jenž společně s odvětvím nákladní doprava patří do tzv. sekundárního sektoru. Nejméně zastoupeným odvětvím zůstává zemědělství, myslivost, lesnictví a rybolov (7,1 %), které společně představují primární sektor. Kvartérní sektor představuje ve SO zanedbatelnou oblast. Z tab. č. 13 lze sledovat mírný nárůst stavebnického odvětví a naopak pokles služeb oproti roku 2003. Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele působící v území SO ORP Moravská Třebová patří firmy REHAU, s.r.o. a ATEK s.r.o. (spadají do kategorie velkých podniků, tzn. počet zaměstnanců 250 a více). Bližší přehled subjektů podle počtu zaměstnanců znázorňuje tab. č. 14.

Tab. č. 14: Přehled subjektů podle počtu zaměstnanců v území SO ORP Moravská Třebová

Bez zaměstnanců	1 494
Mikropodniky (1 - 9 zaměstnanců)	338
Malé podniky (10 - 49 zaměstnanců)	83
Střední podniky (50 - 249 zaměstnanců)	25
Velké podniky (nad 250 zaměstnanců)	2

Zdroj: [2]

D. Doprava

V rámci Pardubického kraje je území SO ORP Moravská Třebová specifickým regionem, neboť historické vazby tohoto území nesměřovaly do Pardubic, ale do velkých moravských měst. Tato skutečnost je patrná i v meziregionální dopravní obslužnosti, která je výrazně lepší na východ směrem na Olomouc nebo na jih ve směru na Brno.

Mapa č. 4: Silniční síť v území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

- - - Rychlostní silnice (záměr)
- Silnice I. třídy
- Silnice II. třídy
- Silnice III. třídy
- Hranice SO ORP
- Vodní plocha
- Vodní tok
- Lesy
- Zastavěné území

Zdroj: [2]

Silniční síť je v rámci území tvořená poměrně krátkým úsekem silnice I. třídy I/35, šesti silnicemi II. třídy (II/366, II/368, II/371, II/372, II/374 a II/644) a blíže nespecifikovaným množstvím místních účelově obslužných komunikací III. třídy (viz mapa č. 4). Dálnice se žádná na území mikroregionu

nenachází a v budoucnu se ani neplánuje. Plánovaná je však výstavba rychlostní silnice R35, která by měla snížit dopravní vytížení stávající silnice I/35, a rychlostní silnice R43, která propojí dálnicí D1 s budoucí rychlostní silnicí R35.

Celým územím SO ORP Moravská Třebová prochází železniční trať (viz mapa č. 5), jejíž délka je 43,6 km. Železniční doprava však funguje pouze na sever od Moravské Třebové, směrem do České Třebové se zastávkami v Kunčíně a v Mladějově na Moravě. V rámci tzv. Optimalizace veřejné dopravy byl v prosinci 2011 zrušen železniční uzel v Chornicích. Vlakové spoje v jižní části SO byly nahrazeny autobusovou dopravou. Od 1. 9. 2014 však byla znovu obnovena vlaková doprava mezi Moravskou Třebovou a Chornicemi [3].

Mapa č. 5: Železniční a vodní doprava v území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

- Dráha celostátní a regionální
- Muzejní dráha (úzkorozchodná)
- Vodní Cesta (záměr)
- Hranice SO ORP
- Vodní plocha
- Vodní tok
- Lesy
- Zastavěné území

Zdroj: [2]

Veřejná autobusová doprava je zajištěna po celém území správního obvodu. Hlavním dopravcem je ČSAD Ústí nad Orlicí, a.s., z dalších dopravců na území působí např. ARRIVA MORAVA a.s. (dříve Veolia Transport Morava a.s) a DOPAZ s.r.o. Od prosince 2011 byl do území rozšířen integrovaný systém IREDO. Zajištění veřejné dopravy je poměrně dobré v pracovní dny, avšak v malých obcích mimo hlavní trasy přetrvává absence víkendových spojů (Janůvky, Vysoká, Hartinkov aj.). Vzhledem k poloze regionu v rámci Pardubického kraje mají pro realizaci dopravních vztahů velký význam

mezikrajské spoje, a to zejména spoje do Olomouckého kraje (Mohelnice, Konice) a do Jihomoravského kraje (Brno, Velké Opatovice, Boskovice, Letovice).

Území správního obvodu leží na trase labské větve uvažovaného kanálu Dunaj-Odra-Labe (viz mapa č. 5). Tato trasa je podle Evropské dohody o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu (AGN) označena E-20. Stabilně je zakotvena v Zásadách územního rozvoje Pardubického kraje, s čímž souvisí i dlouhodobá stavební uzávěra v trase uvažovaného kanálu. Značně jsou tak omezeny rozvojové možnosti obcí podél uvažované trasy.

Na území SO ORP Moravská Třebová se nachází jediné veřejné vnitrostátní letiště ve Starém Městě (kód LKMK). Vzhledem ke svým stavebním parametrům není určeno k veřejné letecké dopravě, ale využívá se zejména pro sportovní účely. Právě za účelem aeroturistiky byla vybudována nová zpevněná vzletová a přistávací plocha, která nahradila stávající travnatou plochu.

V současné době se na území SO ORP Moravská Třebová nenachází žádná cyklostezka, avšak probíhá výstavba cyklostezek v Moravské Třebové (Brněnská a Jevíčská ulice). Má také dojít k propojení Moravské Třebové se Starým Městem (severní strana města) a Útěchovem (jižní směr) [2].

E. Těžba nerostných surovin, podnikatelské aktivity a ekonomické subjekty

SO ORP Moravská Třebová se rozprostírá na pestrém geologickém podloží, avšak těžební činnost soustavně probíhá jen ve vybraných lokalitách (viz mapa č. 6). Oblast je zastoupena vyšším výskytem ložisek jílovce, doprovázených slojkami nekvalitního uhlí, místy je těžen i stavební kámen. První pokusy dolování uhlí spadají do konce 18. století. Nejvýznamnější místa těžby hnědého uhlí byla nalezena na Hřebečském hřbetu, odkud bylo uhlí později sváženo úzkokolejnou rozchodnou dráhou do obce Mladějov na Moravě. Těžba uhlí postupně ztrácela na významu a převažovala těžba jílovce. Těžený jíl se využívá hlavně pro výrobu pálených lupků, vazbu šamotových kamenů a pro výrobu tepelně izolačních žáromateriálů. Většina ložisek nerostných surovin se nachází v západní části území. Významnou těžební a výrobní společností v tomto sektoru byl Moravský šamotový a lupkový závod a.s. (Velké Opatovice), který v současnosti patří pod mezinárodní skupinu a nese název P-D Refractories CZ a.s.

Míra podnikatelské aktivity dosahuje nejnižších hodnot v rámci celého Pardubického kraje, což se odráží v nedostatku pracovních příležitostí. Dle ukazatele podnikatelské aktivity, který udává, kolik podnikatelských subjektů připadá na 1 000 obyvatel, bylo pro rok 2012 zjištěno celkem 182 subjektů, což je hluboko pod průměrem kraje (223). Vůči ČR lze předpokládat ještě větší rozdíl. Hodnocení zastoupenosti ES dle CZ-NACE za rok 2011 je nejvyšší v oblasti velkoobchodu, specializované stavební činnosti a maloobchodu. Významně je také zastoupeno pohostinství a stravování, či rostlinná a živočišná výroba. I přesto se odvětvové zaměření zaměstnanosti vyznačuje značně podprůměrným zastoupením ekonomicky aktivního obyvatelstva ve službách.

Významné postavení zaujímá zpracovatelský průmysl, který je zde reprezentován zejména zpracováním polymerů pro automobilový průmysl. Hlavními představiteli tohoto odvětví jsou firmy REHAU, s.r.o., ATEK s.r.o. a Treboplast, s.r.o., které dohromady zaměstnávají více než 1 000 pracovníků. Mezi další důležité zaměstnavatele SO patří např. RABBIT Trhový Štěpánov a.s., Moravec - pekárny s.r.o. atd. tvořící potravinářský průmysl. V oblasti strojírenství působí např. společnosti T O N E R s.r.o., Nástrojárna M M, s.r.o. nebo Armaturka Vranová Lhota, a.s. Společnost Hedva, a.s. i přes útlum výroby drží dlouholetou textilní tradici regionu [2].

Mapa č. 6: Těžba nerostných surovin v území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

- Ložisko nerostných surovin
- Dobývací prostor
- CHLÚ

Zdroj: [2]

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

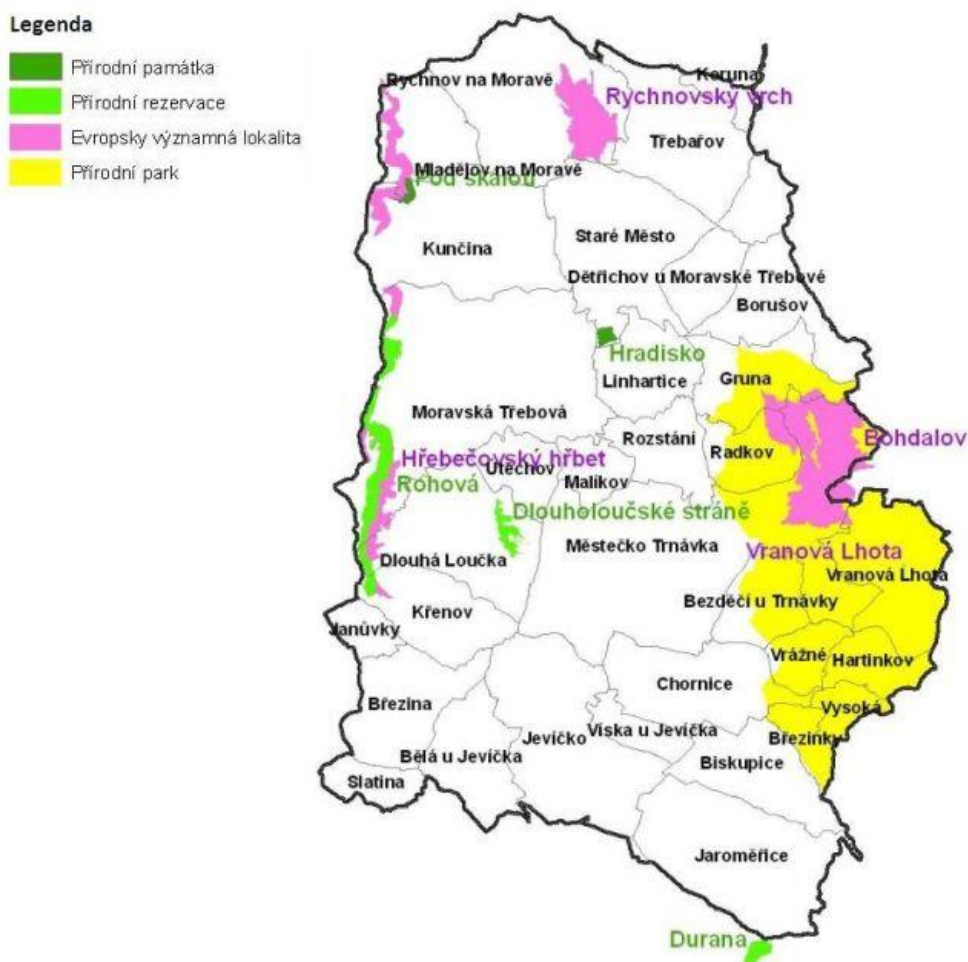
Ekologická stabilita území vychází ze schopnosti ekosystémů vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce. Dle zastoupenosti ekologicky stabilních (lesy, louky, pastviny atd.) a nestabilních ploch (orná půda, zastavěná plocha atd.) lze určit míru ekologické stability daného území prostřednictvím tzv. koeficientu ekologické stability krajiny. Průměrná hodnota za SO ORP činí 1,07 (rok 2014), což zařazuje území do krajinného typu B - krajina mírně stabilní. Na území SO ORP lze nahlížet jako na běžnou kulturní krajinu, v níž jsou technické objekty v relativním souladu s charakterem přírodních prvků.

V území je pravidelně měřena míra znečištění ovzduší látkami jako SO_2 , NO_2 , benzen, PM_{10} , As, Cd, benzo(a)pyren a O_3 . Míra znečištění se odvíjí od toho, zda byly překročeny imisní limity, tzn. nejvyšší přípustná úroveň znečištění ovzduší. Pouze v případě benzo(a)pyrenu došlo v roce 2010 k překročení limitu na 1,7 % území, u O_3 bylo překročení pouze minimální. Ke znečištění ovzduší na místní úrovni přispívají často znečišťující látky z dopravy, lokálních topenišť, průmyslové výroby nebo přenosem z desítek kilometrů vzdálených zdrojů [2].

Z hlediska ochrany životního prostředí je důležité zmínit, že se ve SO ORP Moravská Třebová nachází 4 maloplošná chráněná území (2 přírodní památky a 2 přírodní rezervace). Také se zde vyskytují 4 evropsky významné lokality (EVL Bohdalov o rozloze 956,4 ha, EVL Hřebečovský hřbet o rozloze

738,5 ha, EVL Rychnovský vrch o rozloze 353,3 ha a EVL Vranová Lhota o rozloze 0,03 ha). Ve východní části území se nachází významný přírodní park Bohdalov-Hartinkov, který pokrývá celá území obcí Březinky, Vysoká, Hartinkov, Vranová Lhota, dále téměř celá území obcí Vrážné a Radkov a významnou část území obcí Gruna, Městečko Trnávka a Bezděčí u Trnávky (viz mapa č. 7). Na území SO ORP Moravská Třebová jsou vyhlášeny 3 památné stromy: Dub letní ve Vranové (Vranová Lhota), Borovice lesní (Biskupice) a Lípa srdčitá (Moravská Třebová).

Mapa č. 7: Chráněná území ve správním obvodu ORP Moravská Třebová

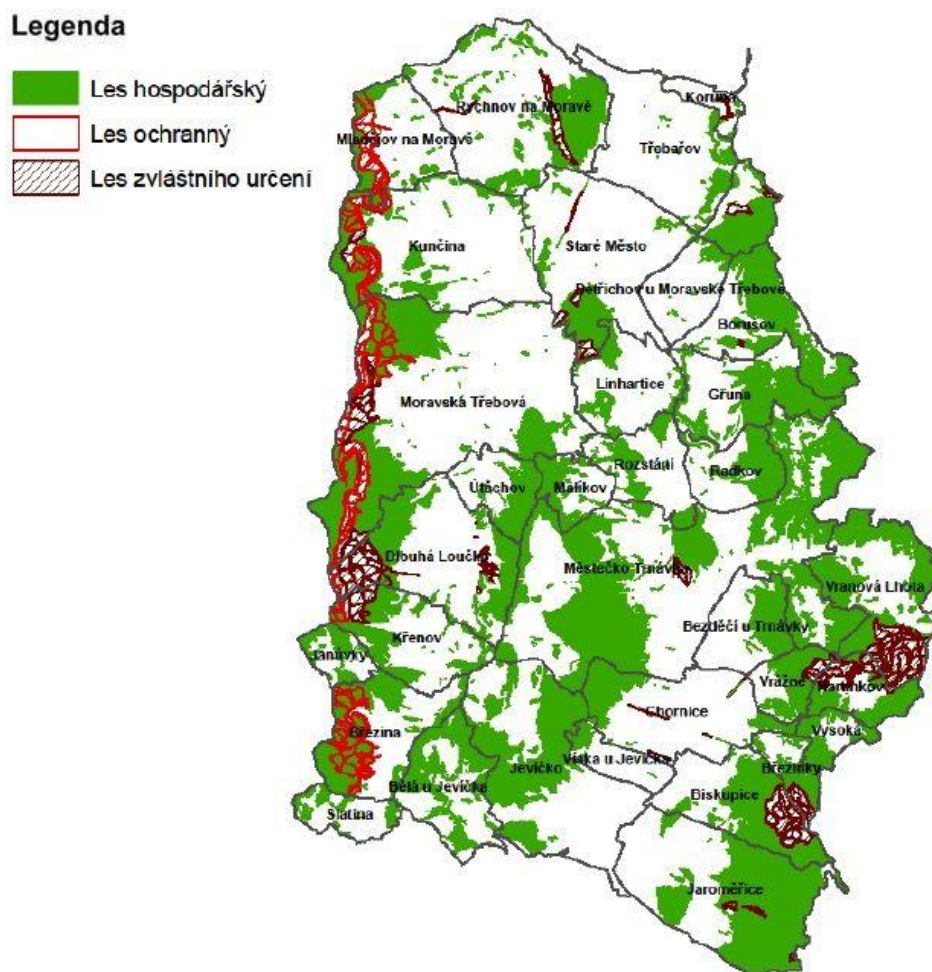
Zdroj: [2]

Pro zemědělství jsou na Moravskotřebovsku příznivé klimatické a vegetační podmínky. Zemědělské subjekty v tomto správním obvodu obhospodařují 22 825 ha zemědělské půdy (tj. 54,7 % celkové rozlohy území SO ORP). Pokud jde o jednotlivé kultury na zemědělské půdě, přes 95 % představují orná půda (17 333 ha) a travní porosty (4 533 ha). Určitý problém lze spatřovat v úbytku zemědělské půdy, nejvyšší relativní (procentuální) úbytek zemědělského půdního fondu (ZPF) mezi roky 2007 a 2014 byl zaznamenán v obcích Linhartice (14 ha) a Slatina (11 ha). Pouze ve dvou obcích (Rozstání a Malíkov) došlo ke zvýšení ZPF, přičemž zvýšení bylo nepatrné o 1 ha. Celkově se výměra zemědělské půdy v tomto období nezměnila.

Lesnatost je ve SO ORP Moravská Třebová mírně nadprůměrná, dosahuje 37,7 %. Rozdělení lesů na území SO ORP Moravská Třebová podle převažující funkce do tří kategorií na lesy hospodářské, lesy ochranné a lesy zvláštního určení znázorňuje mapa č. 8. Místní lesy jsou zařazeny v souladu

s Oblastními plány rozvoje lesa do dvou přírodních lesních oblastí (PLO). První je Českomoravské mezihoří (PLO 31), kam spadá téměř 90 % území SO ORP. Jde o oblast s pestrou dřevinou skladbou, což pomáhá snižovat problémy s bořivými větry. Druhou přírodní lesní oblastí je Drahanská vrchovina (PLO 30), kam spadá zbytek území (jihovýchodní část – Hartinkov, Vysoká, Březinky, Biskupice a Jaroměřice). V této oblasti se vyskytuje smrk na nepůvodních stanovištích, který je důvodem nahodilých těžeb. Dochází zde také k ohrožení větrem především na podmáčených půdách v severní části lesní oblasti [2].

Mapa č. 8: Kategorizace lesa v území SO ORP Moravská Třebová

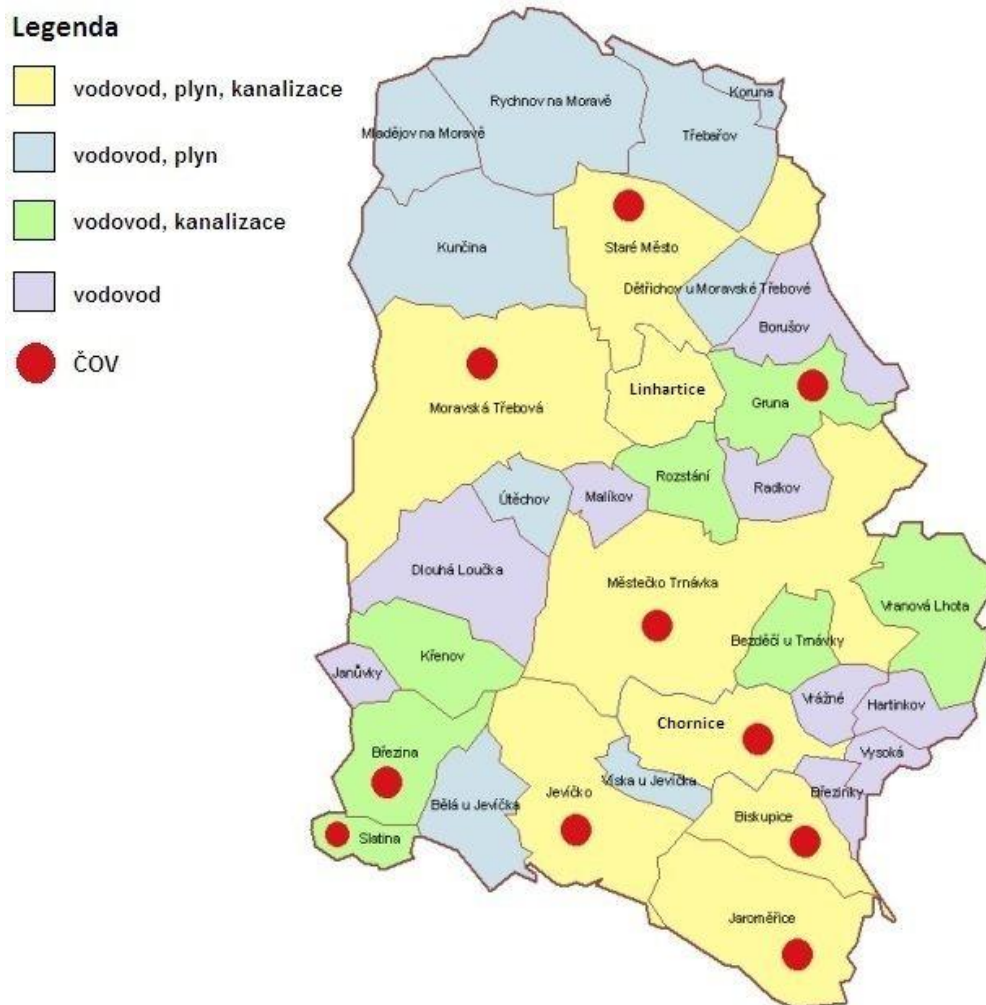

Zdroj: [2]

G. Technická infrastruktura

Technická infrastruktura poukazuje na zajištění základních podmínek pro naplnění obytné funkce sídel. Vlivem roztroušené výstavby jednotlivých bytových jednotek, jak je tomu u mnoha obcí SO, se stává obtížné vybudovat kanalizační či plynové dispozice po celé ploše obce. Hlavním důvodem jsou vysoké finanční náklady, které nelze uhradit z obecního rozpočtu bez zapojení cizího kapitálu (dotace, granty). V opačném případě dochází k dlouhodobému zadlužení obce s nízkými disponibilními prostředky k dalšímu územnímu rozvoji. Ve SO ORP Moravská Třebová je všech 33 obcí vybaveno vodovodem, 17 obcí rozvodem plynu, 14 kanalizací a 10 obcí čističkou odpadních vod (ČOV) s možností napojení dalších obcí (viz mapa č. 9).

Mapa č. 9: Vodovod, plyn, kanalizace a ČOV v území SO ORP Moravská Třebová

Zdroj: vlastní zpracování

Mnohé obce se za účelem vybudování a správy vodovodní sítě sdružovaly do územně přílehlých svazků obcí, např. Skupinový vodovod Moravskotřebovska, Skupinový vodovod Teplice apod. Výjimkou nejsou ani vodovody spravované samostatně obcí (např. Gruna, Hartinkov atd.).

Zásobování plynem bylo ve SO původně zajištěno dvěma vzájemně oddělenými systémy, a to VČP Net, s.r.o. pro severní část regionu a systémem JMP Net, s.r.o. pro jeho jižní část. V roce 2013 došlo k fúzi sloučením (nejen) výše uvedených distributorů v jednotného poskytovatele, kterým je RWE GasNet, s.r.o. Vzhledem k neustále rostoucím cenám za odběr plynu a vysokým nákladům na zbudování distribuční sítě u dosud neplynofikovaných obcí, bude nutné zvažovat jiné možnosti vytopu domácností. Možný potenciál představuje energetické využití biomasy ze zemědělské činnosti, popřípadě bioodpadu produkovaného obcemi [4].

Elektrická energie (EN) je na Moravskotřebovsku zajištěna z vlastní transformovny a rozvodny (TR) 110/22 kV Moravská Třebová. Jevíčko je řešeno dodávkou elektrického výkonu z rajonu JME (TR Velké Opatovice). Uvažováno je s realizací TR 110/22 KV Jevíčko kromě TR 110/22 KV Březina, popř. Brněnec (ÚEK PCE KRAJE). Výroba EN prostřednictvím obnovitelných zdrojů, nepředstavuje ve SO zásadní podíl. Přesto byly v lokalitách Gruna a Moravská Třebová instalovány větrné elektrárny

o výkonu 0,6 MW a 4 MW. Fotovoltaické elektrárny jsou nejvýznamněji zastoupeny v obci Rozstání, kde se výkon pohybuje okolo 2 MW.

Dle Směrnice č. 91/271 EHS, o čištění městských odpadních vod, je povinnost u obcí nad 2 000 ekvivalentních obyvatel (EO) zajistit adekvátní kanalizační systém zakončený ČOV. Zmíněná nutnost je v zásadě u obou dotčených obcí plněna (Jevíčko, Moravská Třebová). Druhou povinností plynoucí ze zmíněné směrnice je zajistit přiměřené čištění produkovaných odpadních vod u obcí pod úrovní 2 000 EO. Budování kanalizace s ukončením na ČOV je v mnoha obcích této úrovně prozatím pouze plánováno.

Na území SO ORP Moravská Třebová je stanoveno záplavové území (ZÚ) Q_{100} pro šest vodních toků – Třebůvka (572,3 ha, 10 obcí), Jevíčka (442,4 ha, 8 obcí), Moravská Sázava (181,6 ha, 2 obce), Malonínský potok (32,4 ha, 2 obce), Mírovka (11,5 ha, 1 obec) a Kelinky (3,2 ha, 1 obec). V 15 obcích zasahuje ZÚ Q_{100} do zastavěného území. Označení Q_{100} znamená dosažení určité maximální hladiny jednou za 100 let a v důsledku toho i rozsah záplav jednou za 100 let. Povodně ohrožují především Jevíčko, Moravskou Třebovou, Třebašov, Vranovou Lhotu a Rozstání [2].

Stěžejními dokumenty v oblasti odpadového hospodářství (OH) jsou Plány OH ČR (POH) a POH kraje. V případě obcí jsou povinny tvořit POH ty z nich, které produkují více než 10 t nebezpečného nebo 1 000 t ostatního odpadu. Ve SO ORP vytvořilo POH pouze Město Moravská Třebová. Zatěžování obcí černými skládkami v počátečním stádiu vzniku, popřípadě existence starých ekologických zátěží, se nevyhnulo ani tomuto území. Popisované území rovněž disponuje skládkou k ukládání tuhého nerecyklovatelného odpadu a průmyslových odpadů kategorie „O“, která se nachází v místní části Březinka, obce Slatina. Celková plocha, včetně té aktivní, je 5,5 ha a její životnost se odhaduje cca do roku 2025 [2].

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

Pro zhodnocení potenciálu krajiny pro rekreaci a cestovní ruch lze použít ukazatel podílu potenciálních rekreačních ploch (PRP). Tento ukazatel vyjadřuje procento plochy vhodné k rekreačnímu využití. Nejvyšší podíl PRP má obec Vranová Lhota, dále Hartinkov, Vrážné, Březinky, Borušov a Útěchov. Naopak mezi obce s nejmenšími potenciálními rekreačními plochami patří Dětrichov u Moravské Třebové, Třebašov a Chornice. SO ORP Moravská Třebová má hodnotu podílu PRP 51,8 % a řadí se tak do kategorie: venkovská krajina s průměrnými přírodními podmínkami pro cestovní ruch a rekreaci.

Město Moravská Třebová, jako spádové centrum správního obvodu, disponuje širokými možnostmi pro aktivní cestovní ruch. Nejvýznamnější dominantou města samotného je renesanční zámek, který návštěvníkům nabízí celkem pět prohlídkových okruhů (např. středověkou mučírnu, alchymistickou laboratoř atd.) a dále volný přístup do revitalizovaných zámeckých zahrad. Mezi další neméně významná místa patří městské muzeum se sbírkou mimoevropského umění, latinská škola, Kalvárie na Křížovém vrchu doprovázená barokními kapličkami, františkánský klášter s kostelem, schody mrtvých, historické jádro města zapsané jako městská památková rezervace a mnoho dalších památek (viz mapa č. 10). Vyznavače aktivního trávení volného času může oslovit naučná stezka nazvaná Cesta od renesance k baroku, aquapark, tenisové kurty nebo multifunkční zimní stadion. Za zmínku rovněž stojí tradičně pořádané kulturní akce, jako jsou Moravskotřebovské kejklování, Dny slovenské kultury, Vandr skrz Malé Hané nebo hudební festival Pod parou.

Mapa č. 10: Atraktivity cestovního ruchu v území SO ORP Moravská Třebová

Zdroj: [5]

Velký význam pro rekreaci a cestovní ruch má i město Jevíčko, centrum Malé Hané, které bylo prohlášeno městskou památkovou zónou. Z jeho historicky cenných objektů lze jmenovat barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie, augustiniánský klášter, židovskou synagogu, městské hradby, věž z konce 16. století či renesanční zámeček sloužící v dnešní době jako reprezentační prostor a knihovna s veřejně přístupným Internetem. K dominantám města patří také historická budova Gymnázia Jevíčko.

Mezi další vyhledávaná místa mikroregionu se řadí poutní místo Kalvárie v Jaroměřicích u Jevíčka, zřícenina hradu Cimburku u Městečka Trnávky, Hřebečské důlní stezky západně od Moravské Třebové či Průmyslové muzeum v Mladějově na Moravě s unikátní úzkorozchodnou tratí. Nemalý podíl na návštěvnosti regionu mají i každoroční, kulturní akce jako Biskupický kalíšek či tradiční srpnová bitva v Mladějově - Blosdorf 1915. Obce v průběhu celého roku pořádají různé množství společenských akcí ať už s návazností na místní tradice, sport, zájmová sdružení nebo pouze za účelem sdílení společných radostí a zábavy (masopustní průvody, maškarní zábavy, Tradiční pyžamák, pálení čarodějnic, Setkání čtyř obcí a jiné).

Celé území spojuje relativně uspokojivá síť cyklotras, jejichž celková délka je 205 km. Síť pěších tras je o poznání řidší, činí 117 km (viz mapa č. 11). Vzhledem k potenciálu cestovního ruchu je však dostatečná. Relativně hustá je síť naučných tras, které pojednávají o historii či přírodních hodnotách správního obvodu.

Mapa č. 11: Pěší turistické trasy a cyklotrasy v území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

- Turistické trasy
- Cyklotrasy

Zdroj: [2]

Důležitou roli v oblasti rekreace a cestovního ruchu mají ubytovací zařízení, které lze rozdělit na objekty individuální rekreace (OIR) a hromadné ubytovací zařízení (HUZ). Jako OIR označujeme chaty a chalupy. Největší počet těchto objektů má obec Borušov, dále pak Staré Město, Jevíčko a Vysoká. Mezi HUZ patří hotely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení. V roce 2014 je na území SO ORP Moravská Třebová evidováno celkem 69 HUZ, v nichž je k dispozici 1 841 lůžek. Největší ubytovací kapacitu má obec Borušov (7 HUZ s 850 lůžky). Další HUZ se nachází v Bělé u Jevíčka, Dětrichově u Moravské Třebové, Gruně, Jaroměřicích, Jevíčku, Moravské Třebové, Rychnově na Moravě a Starém Městě.

Na území SO ORP Moravská Třebová nalezneme také rekreační střediska, např. Rekreační areál Motýlek ve Svojanově (místní část Borušova), Rekreační středisko Iveta ve Svojanově nebo Rekreační středisko Srnčí poblíž Moravské Třebové [2].

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tab. č. 15: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	31	93,9	
Počet obcí s plánem v přípravě	2	6,1	Bezděčů u Trnávky a Radkov
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	2	6,1	Strategický plán rozvoje má Jevíčko a Moravská Třebová. Pro všechny obce SO existuje společná koncepce <i>Strategický plán rozvoje mikroregionu Moravskotřebovska a Jevíčka</i> , která vznikla z iniciativy Regionu MTJ. S přihlédnutím k datu vytvoření (prosinec 1999) se jedná o poměrně zastaralou koncepci, která plně neodráží současný stav a směr rozvoje regionu.

Zdroj: vlastní zpracování

Mapa č. 12: Stav územních plánů ve SO ORP Moravská Třebová k 1. 3. 2014

Legenda

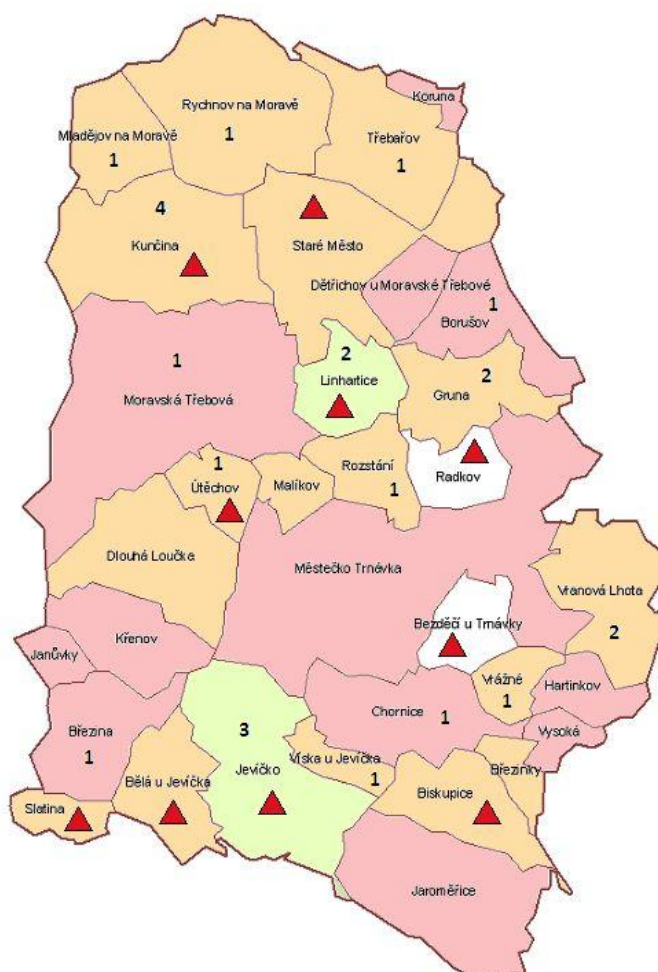
ÚPD rozpracované

ÚPD platné

1 .. x počet změn v platné ÚPD (i probíhající)

Zdroj: upraveno z [6]

Se zásadami územního rozvoje Pardubického kraje je možné se seznámit na webových stránkách krajského úřadu (<http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje>). K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří:

- *Politika územního rozvoje České republiky* (http://www.mmr.cz/getmedia/d6c409ab-d65c-414c-b2bd-3a4aed146bf3/Politika_uzemniho_rozvoje_CR_2008),
- *Územně analytické podklady ORP Moravská Třebová* (<http://www.mtrebova.cz/uap-aktualizace-2012>).

Politika územního rozvoje ČR (PÚR) určuje strategie a základní podmínky pro naplňování úkolů územního plánování. Jedním z účelů PÚR je s ohledem na možnosti a předpoklady území a na požadavky územního rozvoje zajistit koordinaci územně plánovací činnosti krajů a obcí. Dle Politiky územního rozvoje ČR se rozlišují rozvojové oblasti a rozvojové osy. Z pozice řešeného území jsou významné následující rozvojové osy: OS8 Rozvojová osa Hradec Králové/Pardubice – Moravská Třebová – Mohelnice – Olomouc – Přerov. Důvodem vymezení je výrazná vazba na významné dopravní cesty, tj. rychlostní silnice R35, silnice I/35 a železniční trať č. 010 a 270. OS9 Rozvojová osa Brno – Svitavy/Moravská Třebová. Vymezení pro obce mimo rozvojové oblasti a rozvojovou osu OS8, s výraznou vazbou na dopravní cesty tj. silnice I/43, železniční trať č. 260 a připravovaný koridor R43.

Z Politiky územního rozvoje plynou následující významná omezení, příležitosti či limity:

- 1) Koridor rychlostní silnice R35 a R43.

Zásady územního rozvoje (dále jen ZUR) jsou nástrojem územního plánování na úrovni krajů a jsou nadřazeny územním plánům obcí. Stanovují obecná pravidla pro rozvoj daného území a rovněž stanovují širší rozvojové záměry. Územní plány obcí a měst chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví.

Z územního plánování na úrovni obcí a ZUR Pardubického kraje plynou následující významná omezení, příležitosti či limity:

- 1) Koridor rychlostní silnice R35,
- 2) Koridor rychlostní silnice R43,
- 3) Koridor přeložky silnice I/43 Mladějov – Lanškroun – Albrechtice,
- 4) Koridor přeložky silnice II/372 Jevíčko,
- 5) Koridor přeložky silnice II/644 Městečko Trnávka,
- 6) Koridor nadzemního vedení 2x110 kV vč. trafostanice Jevíčko,
- 7) Koridor nadzemního vedení 2x110 kV TR Velké Opatovice – TR Konice – Jaroměřice,
- 8) Koridor územní rezervy pro plavební kanál Dunaj-Odra-Labe,
- 9) Záplavové území na toku Moravská Sázava a Třebůvka,
- 10) Poldr Třebaňov, poldr Vranová Lhota, suchá nádrž Boršov,
- 11) Nadregionální biokoridory K82, K83, K 92, K93,
- 12) Nadregionální biocentrum Boršov-Loučský les,
- 13) Regionální biokoridory 1423A, 1423B, 1424, 1425, 1391,

- 14) Regionální biocentra 1745 Zlatník, 394 Třebovské Hradisko, 431 Vysoký vrch, 444 Mirand, 445 Pod Červenou horou, 9001 Radkovské lesy, 9002 Dvorská, 1958 Micánek, 1957 Borová, 395 Pod Lískovcem, 355 Hartinkov, 278 Líšnice, 277 Nectavské údolí,
- 15) Přírodní rezervace Dlouholoučské stráně, Rohová,
- 16) Přírodní památka Pod Skálou, Hradisko,
- 17) Přírodní park Bohdalov – Hartinkov,
- 18) Evropsky významná lokalita Vranová Lhota, Hřebečovský hřbet, Rychnovský vrch, Bohdalov,
- 19) Krajinářsky hodnotné území – Dlouholoučské louky,
- 20) Rozvojová osa republikového významu OS8 (Borušov, Dětrichov u M. Třebové, Gruna Kunčina, Linhartice, Moravská Třebová, Staré Město),
- 21) Specifická oblast krajského významu SOBk 1 (Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Dlouhá Loučka, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Městečko Trnávka, Radkov, Slatina, Víska u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká),
- 22) Lokality výhradních ložisek nerostných surovin (3129100 Nová Ves u Moravské Třebová-Barbora, 3129200 Koclířov-Hřebeč – jižní pole, 3129300 Moravská Kamenná Horka, 3134600 Březinka, 3134801 Březina-Nová jáma - baz. sloj, 3030900 Jaroměřice-Chornice-Šubiřov, 3144500 Koclířov-Hřebeč 3, 3134803 Březina-Prokop 2 – hlavní sloj), chráněných ložiskových území (13460000 Březinka, 13470001 Březina u Moravské Třebové, 12910000 Nová Ves u Moravské Třebové, 25390000 Boršov u Moravské Třebové, 14470000 Bělá u Jevíčka, 03090000 Jaroměřice I.), dobývacích prostor (0269 Bělá u Jevíčka, 0354 Boršov u Moravské Třebové, 0139 Březinka, 0086 Chornice, 0951 Jaroměřice), prognózních zdrojů (9211800 Boršov u Moravské Třebové, 9227800 Březinka, 9228100 Březina u Moravské Třebové).

Regionální, nadregionální a zahraniční vztahy obcí a DSO

DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčska nemá žádné oficiální zahraniční či příhraniční vazby, zahraniční spolupráce probíhá na úrovni měst a obcí. Z pohledu regionálního rozvoje spolupracuje s Pardubickým krajem a Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. V roce 2011 byla ve spolupráci s MMR a CEP HK zpracován Modelový projekt rozvoje mikroregionu „Region Moravskotřebovska a Jevíčska“ na plánovací období 2014 – 2020 se zaměřením na inovace rozvoje činnosti mikroregionu.

Pokud jde o úroveň jednotlivých obcí a spolupráci mimo mikroregion, některé obce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová jsou členy Sdružení pro výstavbu rychlostní silnice R43. Zahraniční spolupráci na neformální či formální úrovni má navázanou několik obcí (např. Moravská Třebová, Jaroměřice), zejména se sousedními státy. Moravská Třebová spolupracuje i s městem Vlaardingen v Nizozemí, kam jezdí studenti zdejšího gymnázia na výměnné pobyty.

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tab. č. 16: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Moravská Třebová	1	<i>Statut ORP; hlavní spádové centrum regionu pro každodenní potřeby obyvatel celého SO (školství, zdravotnictví, sociální služby, úřady, komerční služby, zaměstnání, kultura, sport, volnočasové aktivity, policie a jiné).</i>
Město Jevíčko	1	<i>Statut POÚ; spádové centrum jižní části regionu.</i>
Obce SO ORP Moravská Třebová	31	<i>Uchování hodnot venkovského prostoru; udržování tradic a kulturního dědictví života na venkově.</i>
Pardubický kraj	1	<i>Uskutečňuje politiku regionálního rozvoje, která akceptuje SRR 2014 - 2020, prostřednictvím Programu rozvoje kraje a Zásad územního rozvoje kraje s přímým dopadem na SO ORP např. rozvojová osa 8 a 9. Správa silnic včetně záměru výstavby rychlostní komunikace R35 a R43.</i>
Stát (MMR, MPSV, MPO, MV atd.)	4 a více	<i>Dle SRR 2014 - 2020 patří správní obvod ORP Moravská Třebová do kategorie hospodářsky slabé regiony = region se soustředěnou podporou státu v programovém období 2014 - 2020.</i>
CzechTourism, CzechInvest	2	<i>CzechTourism - všestranný rozvoj CR; CzechInvest - posiluje konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, např. podpora výstavby průmyslových zón.</i>
Region Moravskotřebovska a Jevíčka, DSO Českomoravské pomezí	2	<i>Komplexní přístup k územnímu rozvoji SO; reprezentace obcí na veletrzích cestovního ruchu, vytváření hlubšího povědomí o regionu.</i>
MAS Moravskotřebovska a Jevíčko o.p.s.	1	<i>Mezičlánek evropských dotací a obcí - informační základna, pomoc při zpracování žádosti o dotaci; komplexní přístup k rozvoji regionu.</i>
Zaměstnavatelé REHAU, s.r.o., ATEK s.r.o.	2	<i>Největší zaměstnavatelé regionu; společně disponují více než 1 000 pracovních pozic; výroba pro automobilový průmysl - dynamické a lukrativní odvětví.</i>
Gymnázia, Vojenská SŠ a VOŠ, Integrovaná SŠ (ISŠ)	4	<i>Dlouholetá tradice všeobecného středního vzdělávání; jediná střední škola vojenského zaměření v republice; ISŠ rozšiřuje odborné vzdělání a připravuje mladé lidi na budoucí povolání v oborech sociální péče, stavebnictví, gastronomie, hotelnictví a turismus.</i>
Drobní a malí podnikatelé, živnostníci	1 000 a více	<i>Vytváří téměř veškerou nabídku místních služeb v obcích; vyšší flexibilita vůči změnám podmínek na trhu. Představují sponzory místních kulturních a sportovních aktivit; příležitost pro vlastní seberealizaci; navyšují daňový příjem obce.</i>

Zdroj: vlastní zpracování

2.2. Souhrnná SWOT analýza

Tab. č. 17: SWOT analýza území správního obvodu ORP Moravská Třebová

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Existence silných zaměstnavatelů s potenciálem dalšího růstu, velké zastoupení malých a středních zaměstnavatelů.	1. Dlouhodobě převládá vysoká nezaměstnanost, úbytek počtu obyvatel regionu a zvyšuje se průměrný věk populace.
2. Území protíná silnice první třídy I/35, (E422), železniční trasa s napojením na uzel Česká Třebová a existence sportovního letiště.	2. Vyšší dojezdová vzdálenost krajských měst, útlum železniční dopravy v regionu a horší dopravní dostupnost zejména okrajových obcí.
3. Síť veřejných služeb - školství, zdravotnictví, sociální služby.	3. Redukce služeb zdravotní péče z úsporných důvodů.
4. Rozmanitá krajina s rysy podhůří a zdravým životním prostředím.	4. Nízký soulad nabídky škol s kvalifikačními požadavky významných zaměstnavatelů regionu.
5. Existence chráněných území v regionu s ojedinělým zastoupením živočišných i rostlinných druhů.	5. Převládá jednodenní turismus a cestovní ruch má pouze sezónní tendenci.
6. Turisticky navštěvovaný region s množstvím historických památek a atrakcí, kulturních událostí, tradičních slavností, sportovních aktivit, přírodních krás atd.	6. Existence brownfields a starých ekologických zátěží.
7. Postupná intenzifikace technické infrastruktury v obcích.	7. Do více než poloviny obcí zasahuje záplavové území Q ₁₀₀ .
Příležitosti:	Hrozby:
1. Realizace koridorů R35 a R43 republikového významu a vodního koridoru Dunaj-Odra-Labe.	1. Prohlubující se nezaměstnanost ve správním obvodu a propouštění, popř. ukončení činnosti hlavních zaměstnavatelů v území.
2. Rozšíření nabídky sociálních i zdravotnických služeb vč. budování chybějících zařízení.	2. Odklonění páteřních tahů od regionu.
3. Prosazování regionu jako vhodného místa pro rodiny s dětmi nebo klidného a zdravého místa pro starší populaci.	3. Nedostatek finančních prostředků pro udržení požadované kvality zdravotnictví a sociálních služeb.
4. Aktivní podpora a rozvoj venkovské turistiky a agroturistiky.	4. Negativní projevy rostoucího turismu - vandalismus, černé skládky, zvýšená kriminalita.
5. Zainvestování nových ploch a rozšiřování stávajících průmyslových zón.	5. Živelné katastrofy, záplavy - některé obce v záplavové oblasti.
6. Rozsáhlé dotační možnosti v programovém období 2014 - 2020.	6. Neúměrné zadlužování měst a obcí regionu.
7. Vytvořit jasnou a ucelenou vizi budoucího rozvoje regionu v návaznosti na aktualizované územní plány a koncepce rozvoje, strategie.	7. Vrácení dotace z důvodu porušení, nesplnění požadavků plynoucích z podmínek poskytnutí dotace.

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedené body SWOT analýzy jsou odrazem vývoje minulých let, ale i uvědomělé snahy nadále budovat a rozvíjet konkurenceschopný region. Brzdou rozvoje území jsou příčiny různé povahy zakotvené např. v samotné poloze, která je vzdálená od hospodářsky silných center. S tím souvisí i nedostatečné napojení na páteřní silniční tahy nebo útlum textilní a zemědělské výroby, která měla v regionu dlouholetou tradici. I přes tyto negativní vlivy, které se dlouhodobě projevují odlivem

obyvatel, má region i své silné stránky, které v sobě zahrnují potenciál růstu a snížení dopadu negativních vlivů. Široké možnosti pro pěší turistiku a cykloturistiku nabízí krajina s převážně pahorkatinným a vrchovinným charakterem. Vhodné prostředí pro vyznavače aktivního i klidného trávení volného času. Zejména v tomto směru v sobě region skrývá rozsáhlé příležitosti k rozvoji cestovního ruchu pro příznivce přírodních hodnot (chráněná území, evropsky významné lokality), venkovské turistiky, agroturistiky, ale i historie, kultury, tradičních zvyklostí apod. Nezanedbatelnou příležitostí je i vybudování rychlostní komunikace R35 a R43, které vytvoří spojení s krajskými centry alepší dopravní dostupnost regionu. Provázanost budoucích změn jako výstavba páteřních komunikací, suburbanizační procesy, využívání krajiny (zemědělství, lesnictví, výstavba) atd. s jasnou vizí rozvoje regionu a především ochrany charakteristických rysů jedinečné krajiny, je příležitostí i hrozbou zároveň.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce, tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území SO ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou,

školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi, o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu.
- Ostatní vyhlášky.
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová je poměrně dobrá hustota sítě mateřských a základních škol. Mateřských škol se zde nachází 20 v 18 obcích. Základních škol pak o něco méně, 15 ZŠ ve 12 obcích¹. Při celkovém počtu obcí (33) je taková hustota zařízení předškolního a základního vzdělávání z hlediska potřeb rodičů a jejich dětí dostatečná.

O něco méně dostačující je síť základních uměleckých škol, které se včetně odloučených pracovišť nacházejí v 7 obcích. Středisko volného času je ve správním obvodu ORP Moravská Třebová pouze jedno, Dům dětí a mládeže Maják v Moravské Třebové. Takový stav se může jevit jako nedostačující, různé zájmové kroužky jsou však nabízeny i v jiných obcích, byť nikoli pod hlavičkou střediska volného času.

Pokud jde o nižší gymnázia, školní rok 2012/2013 byl posledním školním rokem, kdy Gymnázium Jevíčko mohlo být považováno za nižší gymnázium. V tomto roce existovala v rámci nižšího stupně osmiletého oboru poslední třída – „kvarta“. Vzhledem k dohodě mezi uvedeným gymnáziem, Gymnáziem Moravská Třebová a Pardubickým krajem jako zřizovatelem obou gymnázií, Gymnázium Jevíčko přijalo poslední studenty na osmileté studium ve školním roce 2009/2010. Od školního roku 2013/2014 je tak jediným nižším gymnáziem v mikroregionu Gymnázium Moravská Třebová. S Gymnáziem Jevíčko zřizovatel nadále počítá jen jako s „vyšším“ gymnáziem, pokud vůbec. Na konci roku 2013 dal Pardubický kraj jako zřizovatel obou gymnázií ve SO ORP najevo svůj záměr obě gymnázia sloučit. Proti tomu se ve SO ORP zvedla vlna nevole, protože takový postup byl považován za první z kroků ke zrušení Gymnázia Jevíčko [7].

Dne 21. 1. 2014 pak vzniklo Společné prohlášení Pardubického kraje, zástupců samospráv Moravské Třebové, Jevíčka, představitelů škol a Regionu Moravskotřebovska a Jevíčka. V tomto prohlášení se uvádí, že vznikne pracovní skupina k přípravě variant řešení pro zajištění výuky ve střednědobém horizontu [8].

Jedno gymnázium s osmiletými obory ve SO ORP Moravská Třebová lze považovat za slabou stránku správního obvodu, zejména z důvodu špatné dopravní obslužnosti. Nadprůměrní žáci základních škol z obcí v blízkosti Jevíčka tak budou ve většině případů zůstávat na základních školách až do ukončení povinné školní docházky.

Zřizovatelé

Veškeré školy a školská zařízení jsou zřizovaná obcemi nebo Pardubickým krajem. Pardubický kraj přitom zřídil pouze tři subjekty. Obě gymnázia a Speciální základní školu, mateřskou školu a praktickou školu Moravská Třebová.

Ve SO ORP Moravská Třebová nevykonávají činnost žádné školy či školská zařízení, jejichž zřizovatelem by byla soukromá osoba či církev. Od školního roku 2013/2014 sice v Městečku Trnávce, místní části Mezihorí, působí lesní školka Meluzína provozovaná soukromě. Nicméně tato školka není zapsaná ve školském rejstříku. Oficiálně je tato školka navíc vedena jako lesní klub pro děti. Cílem

¹ Do počtu ZŠ i MŠ se započítávají jak MŠ a ZŠ, včetně speciální. Nezapočítávají se však odloučená pracoviště ZŠ či MŠ, pokud se odloučené pracoviště nachází ve stejné obci jako sídlo ředitelství.

této alternativní školky je poskytnout dětem maximálně možný přirozený kontakt s přírodou. Dětem poskytuje služby pouze od pondělí do středy a navštěvuje ji 10 až 15 dětí. Lesní školka Meluzína v Městečku Trnávce – Mezihoří je členem Asociace lesních školek [14].

Tab. č. 18: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Moravská Třebová	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2012/2013											
Počet obcí	13	9	5	4	1	0	1	0	0	0	33
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	1	1	0	3	0	0	0	5
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	1	4	1	1	1	0	2	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Sloučené organizace (ZŠ + MŠ)	0	2	4	3	0	0	0	0	0	0	9
Počet jiných zařízení	0	0	2	3	1	0	3	0	0	0	9

Zdroj: ČSÚ; Výkaz MŠMT (M3)

Pozn. Každá škola se do tabulky promítá jen jednou (např. základní škola a mateřská škola s jedním ředitelstvím se započítává pouze do řádku „sloučené organizace (ZŠ + MŠ)“).

Do položky „počet jiných zařízení“ byly zahrnuty:

- základní umělecké školy (a jejich odloučená pracoviště), které představují všechny tyto položky v obcích do 10 tisíc obyvatel (tedy s výjimkou Moravské Třebové),
- středisko volného času (Dům dětí a mládeže Maják v Moravské Třebové),
- speciální škola – Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová².

Jedinou obcí s počtem obyvatel do 200, která má mateřskou školu, je Dětrichov u Moravské Třebové. Nicméně k 1. 1. 2014 má tato obec 205 obyvatel (viz kapitola 1.2). Proto lze říci, že v obcích s počtem obyvatel nepřesahujících 200 již není žádná škola či školské zařízení. Obec Gruna (174 obyvatel) má již několik let připravený plán výstavby nové mateřské školy s kapacitou 16 dětí. Není však jisté, zda dojde k realizaci tohoto plánu. Záleží na vývoji počtu dětí v této obci. Představitelé obce očekávají nárůst porodnosti kvůli přistěhování nových mladých párů.

² Speciální (praktická) základní škola v Jevíčku nebyla uvedena z důvodu zvolené metodologie analýzy. Praktická škola v Jevíčku je sloučena se Základní školou v Jevíčku, proto je v dalším textu tato škola zahrnuta pod Základní školu v Jevíčku. To neplatí pro části dokumentu, které zohledňují i speciální základní školy, které jsou odloučeným pracovištěm základní školy se sídlem v jedné obci (městě).

Tab. č. 19: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	Gymnázia
Celkem škol	26	19	13	7	1	2	1	2
Bělá u Jevíčka	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezděčí u Trnávky	0	0	0	0	0	0	0	0
Biskupice	1	1	0	0	0	0	0	0
Borušov	0	0	0	0	0	0	0	0
Březina	1	1	0	0	0	0	0	0
Březinky	0	0	0	0	0	0	0	0
Dětřichov u Moravské Třebové	1	1	0	0	0	0	0	0
Dlouhá Loučka	1	1	1	0	0	0	0	0
Gruna	0	0	0	0	0	0	0	0
Hartinkov	0	0	0	0	0	0	0	0
Chornice	1	1	1	1	0	0	0	0
Janůvky	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaroměřice	1	1	1	1	0	0	0	0
Jevíčko	2	1	0	1	0	1	0	1
Koruna	0	0	0	0	0	0	0	0
Křenov	1	1	1	0	0	0	0	0
Kunčina	2	1	1	1	0	0	0	0
Linhartice	1	1	1	0	0	0	0	0
Malíkov	0	0	0	0	0	0	0	0
Městečko Trnávka	1	1	1	1	0	0	0	0
Mladějov na Moravě	1	1	0	0	0	0	0	0
Moravská Třebová	7	2	3	1	1	1	1	1
Radkov	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozstání	0	0	0	0	0	0	0	0
Rychnov na Moravě	1	1	0	0	0	0	0	0
Slatina	0	0	0	0	0	0	0	0
Staré Město	1	1	1	0	0	0	0	0
Třebařov	1	1	1	1	1	0	0	0
Útěchov	1	1	0	0	0	0	0	0
Víska u Jevíčka	0	0	0	0	0	0	0	0
Vranová Lhota	1	1	1	0	0	0	0	0
Vrážné	0	0	0	0	0	0	0	0
Vysoká	0	0	0	0	0	0	0	0

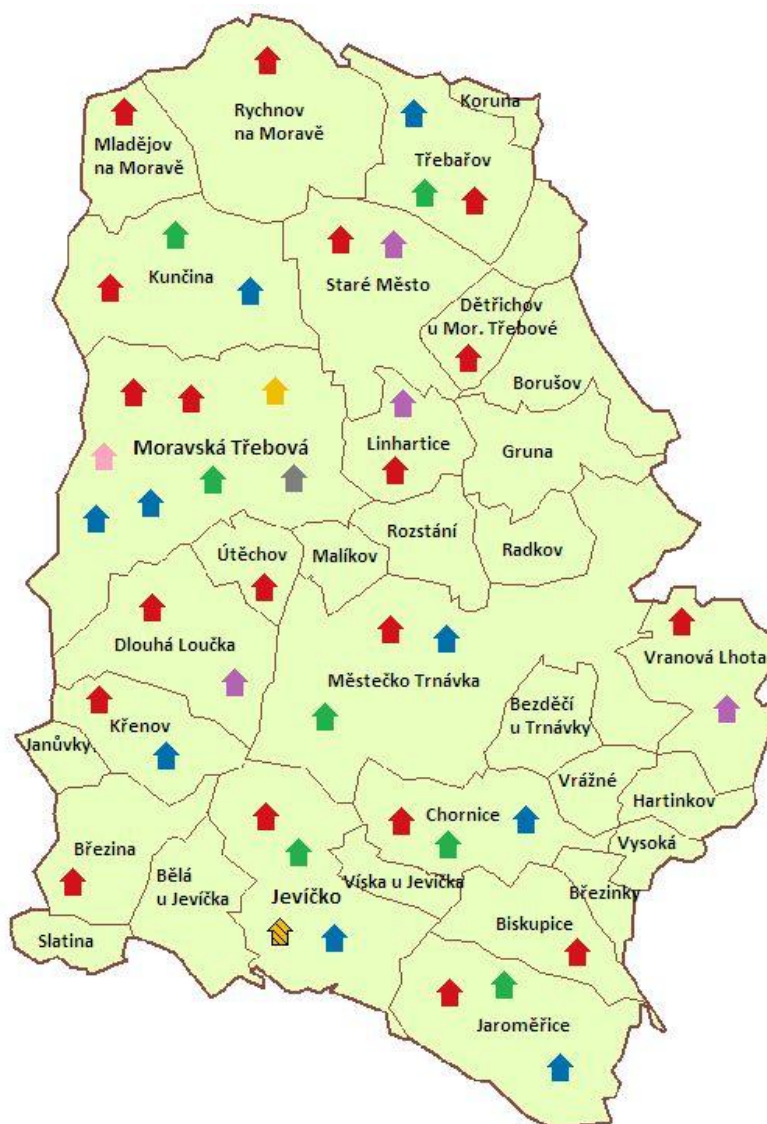
Zdroj: Výkazy MŠMT (S1-01, M3)

Mapa č. 13: Školy a školská zařízení na území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

Typ školského zařízení

- ▲ Mateřská škola
- ▲ Základní škola - jen 1. stupeň
- ▲ Základní škola - 1. i 2. stupeň
- ▲ Speciální základní a mateřská škola
- ▲ Nižší gymnázia
- ▲ Základní umělecká škola
- ▲ Středisko volného času

Zdroj: vlastní zpracování

Pozn. k mapě č. 13: V Jevíčku je nižší gymnázium zobrazeno pruhovaně vzhledem k tomu, že školní rok 2012/2013 byl posledním školním rokem, kdy na tamním gymnáziu byla třída nižšího stupně.

Tab. č. 20: Pracovníci ve školství SO ORP Moravská Třebová – v zařízeních zřizovaných obcemi

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	104	74,5	29,5
základní školy	209	161,6	47,3
základní umělecké školy	26,4	23	3,4
základní školy pro žáky se SVP	4,5	4,5	0
školní družiny a kluby	16,2	16,2	0

střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,7	3,8	2
zařízení školního stravování	50,3	0	50,3
celkem rok 2012/2013	437,3	304,8	132,5

2011/2012			
mateřské školy	103,6	73,3	30,3
základní školy	215,8	167	48,8
základní umělecké školy	27,1	23,8	3,4
základní školy pro žáky se SVP	4,2	4,2	0
školní družiny a kluby	15,9	15,9	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,5	3,8	1,7
zařízení školního stravování	51,5	0	51,5
celkem rok 2011/2012	423,6	287,9	135,7

2010/2011			
mateřské školy	102,9	72	30,9
základní školy	217,7	168,1	49,6
základní umělecké školy	20,9	18,2	2,7
základní školy pro žáky se SVP	3,7	3,7	0
školní družiny a kluby	16,9	16,9	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,8	4,2	1,5
zařízení školního stravování	52,5	0	52,5
celkem rok 2010/2011	420,4	283,3	137,1

2009/2010			
mateřské školy	102,7	71,9	30,7
základní školy	218,6	168,8	49,9
základní umělecké školy	14,9	12,9	2
základní školy pro žáky se SVP	3,3	3,3	0
školní družiny a kluby	17,9	17,9	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,8	4,5	1,3
zařízení školního stravování	53,2	0	53,2
celkem rok 2009/2010	416,5	279,4	137,1

2008/2009			
mateřské školy	101,4	71,3	30,1
základní školy	222,7	170,4	52,3
základní umělecké školy	14,6	12,6	2
základní školy pro žáky se SVP	3,8	3,8	0
školní družiny a kluby	17,5	17,5	0

střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,3	4	1,3
zařízení školního stravování	54,8	0	54,8
celkem rok 2008/2009	420,1	279,6	140,6

2007/2008			
mateřské školy	99,8	70,1	29,7
základní školy	227,9	173,1	54,7
základní umělecké školy	13,7	11,7	2
základní školy pro žáky se SVP	3,9	3,9	0
školní družiny a kluby	18	18	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5	4	1
zařízení školního stravování	56,3	0	56,3
celkem rok 2007/2008	424,7	280,9	143,8

2006/2007			
mateřské školy	100	69,5	30,4
základní školy	227,6	171,1	56,5
základní umělecké školy	14,2	12,2	2
základní školy pro žáky se SVP	4,3	4,2	0,1
školní družiny a kluby	18,7	18,7	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5	4	1
zařízení školního stravování	57	0	57
celkem rok 2006/2007	426,8	279,7	147,1

2005/2006			
mateřské školy	103,2	70,4	32,8
základní školy	228,5	172,1	56,4
základní umělecké školy	15	13	2
základní školy pro žáky se SVP	4,9	4,1	0,7
školní družiny a kluby	18,8	18,8	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,8	4	0,8
zařízení školního stravování	59,3	0	59,3
celkem rok 2005/2006	434,4	282,3	152

Zdroj: Výkaz MŠMT (P1-04)

Pozn.: Jedná se pouze o školy a školská zařízení zřizovaná obcemi. Údaje za speciální základní a mateřskou školu v Moravské Třebové se proto nezapočítávají.

Počty pracovníků v MŠ a ZŠ ve správním obvodu ORP Moravská Třebová ve sledovaném období znázorňuje graf č. 5 (v přílohách ke školství).

Základní vzdělávání

Tab. č. 21: Počet ZŠ za SO ORP Moravská Třebová

Za SO ORP Moravská Třebová	Počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
obec	14	10	4
kraj	1	1	0
Celkem	15	11	4

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3)

Tab. č. 22: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Počet malotřídních škol celkem	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětitřídní	vícetřídní
Celkem škol	6	0	3	1	0	0	2
Dlouhá Loučka	1	0	1	0	0	0	0
Chornice	1	0	0	0	0	0	1
Křenov	1	0	0	0	0	0	1
Linhartice	1	0	1	0	0	0	0
Staré Město	1	0	0	1	0	0	0
Vranová Lhota	1	0	1	0	0	0	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3)

Z více třídních malotřídních škol jsou obě ZŠ sedmitřídní (v Chornicích a Křenově), důvodem pro sloučení některých tříd byla optimalizace nákladů. Do tab. č. 22 se z důvodu sloučení se ZŠ v Jevíčku nepromítla praktická škola v Jevíčku, která je dvoutřídní (v 1. třídě je první až čtvrtý ročník, ve 2. třídě pátý až osmý ročník).

ZŠ zřizované ve SO ORP Moravská Třebová

Tab. č. 23: ZŠ zřizované obcemi

Školní rok	Počet ZŠ	Samost. ZŠ	Počet běžných tříd	Počet speciál. tříd	Počet žáků	Úvazky pedagogů	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
2012/2013	14	5	121	2	2180	160,9	13,5	17,7	155,8
2011/2012	14	5	124	2	2194	164,2	13,4	17,4	156,7
2010/2011	14	5	124	2	2179	168,2	13	17,3	155,8
2009/2010	14	5	123	2	2209	167,8	13,1	17,7	157,8
2008/2009	14	5	123	2	2307	173,2	13,3	18,5	164,8
2007/2008	14	5	126	3	2384	175,5	14,6	18,5	183,3
2006/2007	14	5	125	3	2483	175,7	14,1	19,4	177,4
2005/2006	14	5	127	3	2566	175,8	13,6	19,8	170,3

Zdroj: Výkazy MŠMT (M3, P1-04)

Pozn.: Jako samostatné ZŠ se počítají pouze ZŠ, které nejsou sloučeny s MŠ. Ty se nacházejí v Kunčině, Jevíčku a Moravské Třebové (3x).

Tab. č. 24: ZŠ zřizované Pardubickým krajem

Školní rok	Počet ZŠ	Samost. ZŠ	Počet běžných tříd	Počet speciál. tříd	Počet žáků	Úvazky pedagogů	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
2012/2013	1	0	0	8	65	14,1	4,6	8,1	65
2011/2012	1	0	0	10	75	14,6	5,1	7,5	75
2010/2011	1	0	0	11	81	16,7	4,9	7,4	81
2009/2010	1	0	0	13	98	19,3	5	7,5	98
2008/2009	1	0	0	14	106	21,5	4,9	7,6	106
2007/2008	1	0	0	14	108	20,2	5,3	7,7	108
2006/2007	1	0	0	16	111	22,5	4,9	6,9	111
2005/2006	1	0	0	17	122	23,1	5,3	7,2	122

Zdroj: Výkazy MŠMT (M3, P1-04)

Jde o speciální ZŠ a praktickou školu v Moravské Třebové. Proto je pochopitelné, že vzhledem k potřebě více se věnovat žákům je mnohem menší poměr žáků na jednoho pedagoga.

Jedním z důvodů poklesu počtu dětí je populační vývoj. Ten by ovšem sám o sobě neznamenal poloviční pokles žáků této školy mezi školním rokem 2005/2006 a 2012/2013. Důvodem poklesu je také reakce na rozhodnutí velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva z roku 2007 [11], který mj. uvedl, že v českém vzdělávacím systému dochází k diskriminaci romských dětí a žáků v tehdejších zvláštních školách pro zdravotně postižené (pozn. stěžovatelé podávali stížnost v roce 2000, kdy se dnešní speciální a praktické školy označovaly jako zvláštní) [10].

Zpřísnění zařazování žáků do speciálních škol však vedlo k jinému problému – na běžných ZŠ většinou nevyučují speciální pedagogové a u dětí na hranici lehkého mentálního postižení mají potíže se zvládnutím jejich výuky. Velkou pomocí by byli asistenti pedagogů, jejich platy ovšem hradí kraj. Ten není vždy ochoten vyhovět příslušným žádostem ředitelů škol.

Do konce roku 2014 je u 8 ZŠ tento problém vyřešen díky zapojení do projektu Centrum integrované podpory - Moravskotřebovsko a Jevíčsko [17]. Jeho hlavním cílem je nalézt optimální model péče o ty žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří vzhledem ke svému zařazení mezi žáky se zdravotním znevýhodněním nejsou klienty SPC. Na období realizace tohoto projektu byly získány mj. finanční prostředky na místo speciálního pedagoga.

Tab. č. 25: Součásti základních škol v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Celkem	15	15	10	16	12	0
Bělá u Jevíčka	0	0	0	0	0	
Bezděčín u Trnávky	0	0	0	0	0	
Biskupice	0	0	0	0	0	
Borušov	0	0	0	0	0	

Březina	0	0	0	0	0	
Březinky	0	0	0	0	0	
Dětřichov u Moravské Třebové	0	0	0	0	0	
Dlouhá Loučka	1	1	1	1	1	hřiště
Gruna	0	0	0	0	0	
Hartinkov	0	0	0	0	0	
Chornice	1	1	1	1	2	hřiště
Janůvky	0	0	0	0	0	
Jaroměřice	1	1	1	1	0	
Jevíčko	1	1	0	1	0	tělocvična
Koruna	0	0	0	0	0	
Křenov	1	1	1	1	1	tělocvična, hřiště
Kunčina	1	1	0	1	1	
Linhartice	1	1	1	1	1	tělocvična
Malíkov	0	0	0	0	0	tělocvična
Městečko Trnávka	1	1	1	1	1	
Mladějov na Moravě	0	0	0	0	0	
Moravská Třebová	4	4	1	5	3	bazén, tělocvičny, hřiště
Radkov	0	0	0	0	0	
Rozstání	0	0	0	0	0	
Rychnov na Moravě	0	0	0	0	0	
Slatina	0	0	0	0	0	
Staré Město	1	1	1	1	1	tělocvična
Třebařov	1	1	1	1	1	tělocvična
Útěchov	0	0	0	0	0	
Víska u Jevíčka	0	0	0	0	0	
Vranová Lhota	1	1	1	1	1	tělocvična
Vrážné	0	0	0	0	0	
Vysoká	0	0	0	0	0	

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3), weby zřizovatelů, vlastní šetření (dotazníkové šetření)

Školy, které nemají tělocvičnu či hřiště, příp. žádné z těchto zařízení, využívají zpravidla obecních zařízení tohoto typu (např. Jaroměřice, Městečko Trnávka).

Tab. č. 26: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na školu	Průměrný počet žáků na třídu
Celkem	14	123	2180	155,7	17,7
Bělá u Jevíčka	0	0	0	0	0
Bezděčí u Trnávky	0	0	0	0	0
Biskupice	0	0	0	0	0
Borušov	0	0	0	0	0
Březina	0	0	0	0	0
Březinky	0	0	0	0	0

Dětřichov u Moravské Třebové	0	0	0	0	0
Dlouhá Loučka	1	2	20	20	10
Gruna	0	0	0	0	0
Hartinkov	0	0	0	0	0
Chornice	1	7	74	74	10,6
Janůvky	0	0	0	0	0
Jaroměřice	1	9	142	142	15,8
Jevíčko	1	20	381	381	19
Koruna	0	0	0	0	0
Křenov	1	7	98	98	14
Kunčina	1	9	154	154	17,1
Linhartice	1	2	17	17	8,5
Malíkov	0	0	0	0	0
Městečko Trnávka	1	9	145	145	16,1
Mladějov na Moravě	0	0	0	0	0
Moravská Třebová	3	44	950	316,7	21,6
Radkov	0	0	0	0	0
Rozstání	0	0	0	0	0
Rychnov na Moravě	0	0	0	0	0
Slatina	0	0	0	0	0
Staré Město	1	3	30	30	10
Třebařov	1	9	153	153	17
Útěchov	0	0	0	0	0
Víska u Jevíčka	0	0	0	0	0
Vranová Lhota	1	2	16	16	8
Vražné	0	0	0	0	0
Vysoká	0	0	0	0	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3)

Pozn.: Jedná se pouze o školy zřizované obcí.

Tab. č. 27: Počet úplných a neúplných ZŠ ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Počet škol	Počet úplných škol	Počet neúplných škol
Celkem	15	11	4
Bělá u Jevíčka	0	0	0
Bezděčín u Trnávky	0	0	0
Biskupice	0	0	0
Borušov	0	0	0
Březina	0	0	0
Březinky	0	0	0
Dětřichov u Moravské Třebové	0	0	0
Dlouhá Loučka	1	0	1
Gruna	0	0	0

Hartinkov	0	0	0
Chornice	1	1	0
Janůvky	0	0	0
Jaroměřice	1	1	0
Jevíčko	1	1	0
Koruna	0	0	0
Křenov	1	1	0
Kunčina	1	1	0
Linhartice	1	0	1
Malíkov	0	0	0
Městečko Trnávka	1	1	0
Mladějov na Moravě	0	0	0
Moravská Třebová	4	4	0
Radkov	0	0	0
Rozstání	0	0	0
Rychnov na Moravě	0	0	0
Slatina	0	0	0
Staré Město	1	0	1
Třebařov	1	1	0
Útěchov	0	0	0
Víska u Jevíčka	0	0	0
Vranová Lhota	1	0	1
Vrážné	0	0	0
Vysoká	0	0	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3)

Pozn.: Neúplné školy mají třídy pouze jednoho stupně.

Tab. č. 28: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi ve SO ORP Moravská Třebová

SO ORP Moravská Třebová		Přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy
Celkem učitelé		160,9	128,9
v tom vyučující	na 1. stupni	76,7	71,8
	na 2. stupni	84,2	57,1

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3)

Z rozhovorů s řediteli škol vyplynulo, že menší zastoupení mužů v pedagogickém sboru lze považovat za slabou stránku základního školství. Problémem je nedostatek pedagogů (mužů) zejména na 2. stupních ZŠ ze dvou důvodů. Jednak kvůli přirozenému vývoji žáků, protože jsou v období puberty a muži mají u žáků obecně větší autoritu. Navíc obvykle nevytýkají žákům maličkost. Samozřejmě u obou pohlaví existují výjimky a není možné předchozí závěry považovat za zcela obecně platné.

Tab. č. 29: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol ve SO ORP Moravská Třebová

SO ORP Moravská Třebová		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
Asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	11	8	8,1	6,1
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	2	2	2	2
Psychologové		1	1	1	1
Speciální pedagogové		5	4	3,5	2,5
Výchovní poradci		14	12	x	x

Zdroj: Výkaz MŠMT (P1-04)

Jediný psycholog působí na speciální ZŠ v Moravské Třebové.

Výchovní poradci jsou vždy pedagogové - s výjimkou speciální ZŠ v Moravské Třebové, kde působí pouze jeden výchovný poradce (resp. poradkyně) a je nepedagogickým pracovníkem. Údaje u výchovných poradců („přepočtení na plně zaměstnané“) nejsou sledované ve výkazech MŠMT, proto nebyly vyplněny.

Tab. č. 30: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka ve SO ORP Moravská Třebová

Školní rok	Počet škol	Počet žáků	Počet učitelů (přepočtený stav)	Počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	15	2245	175	12,8
2011/2012	15	2269	178,8	12,7
2010/2011	15	2260	184,9	12,2
2009/2010	15	2307	187,1	12,3
2008/2009	15	2413	194,7	12,4
2007/2008	15	2492	195,7	12,7
2006/2007	15	2594	198,2	13,1
2005/2006	15	2688	198,9	13,5

Zdroj: Výkazy MŠMT (M3, P1-04)

Tab. č. 31: Počet absolventů ZŠ ve SO ORP Moravská Třebová

Žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	speciál. třídy	běžné třídy	speciál. třídy	běžné třídy	speciál. třídy	běžné třídy	speciál. třídy	běžné třídy	speciál. třídy	běžné třídy	speciál. třídy	běžné třídy	speciál. třídy	běžné třídy	speciál. třídy
v tom	v 1. – 5. r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. r.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 7. r.	2	0	0	0	1	0	4	0	0	0	2	0	1	0	0	0
	v 8. r.	14	0	5	0	14	0	6	0	8	1	12	0	3	0	4	0
	v 9. r.	256	3	301	5	289	2	246	9	268	2	237	1	200	7	219	4
	v 10. r.	0	3	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	z 5. r.	47	0	37	0	42	0	40	0	42	0	23	0	26	0	19	0
	ze 7. r.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
žáci 1. r. s dodat. odkladem PŠD		2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3)

S počty odchodů žáků na víceletá gymnázia souvisí podle vyjádření ředitelů škol jeden významný problém související se vzrůstajícím počtem případů syndromu vyhoření u pedagogických pracovníků na ZŠ. Ve třídách, kde odešlo hodně žáků na víceleté gymnázium a nezbyli téměř žádní žáci, kteří mají zájem o výuku, pak pedagog může přestat vidět smysl ve své práci a v kombinaci s dalšími problémy (např. rodinnými) nemusí být daleko od „vyhoření“.

Tab. č. 32: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami ve SO ORP Moravská Třebová

Typ školy	celkem	z toho zřízené	
		krajem	obcí
ředitelství celkem	2	1	1
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	0	1	0
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	0	0	0
základní škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0
základní škola praktická	1	1	1
základní škola speciální	1	1	0
přípravný stupeň základní školy speciální	0	0	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (R13-01), výroční zprávy škol

Jak už bylo zmíněno výše, ve SO ORP Moravská Třebová se nacházejí dvě školy, které je možné považovat za speciální. Větší z nich je Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová. Jak už vyplývá z jejího názvu, tato základní škola má jak klasické třídy speciální školy, tak i třídy praktické školy. Základní škola speciální rozvíjí psychické i fyzické schopnosti a předpoklady žáků, vybavuje je takovými vědomostmi a návyky, aby se v maximální míře zapojili do společenského života. Má deset ročníků. Základní škola praktická je určena pro žáky s rozumovými nedostatky, pro které se nemohou vzdělávat v základní škole. Poskytuje žákům výchovu a vzdělání způsobem přiměřeným jejich postižení. Přednostně jsou do ní umísťovány děti se smyslovým či tělesným handicapem. Má devět ročníků. Praktické věci se zde žáci učí ve školní kuchyňce, v dílnách atd. MŠ poskytuje výchovu a vzdělání dětem s opožděným psychosociálním vývojem, dětem mentálně retardovaným, zrakově postiženým, dětem s vadami řeči a dětem s kombinací těchto vad. Děti ve speciálně pedagogickém prostředí vyrovnávají svůj handicap tak, aby bez problémů nastoupily do běžné základní školy [12].

Základní škola praktická v Jevíčku je od roku 2003 (tehdy se ještě jmenovala zvláštní škola) odloučeným pracovištěm Základní školy Jevíčko. Důvodem sloučení byla optimalizace nákladů.

Na tomto místě je vhodné zmínit, že přípravnou třídu ani přípravný stupeň základní školy nemá žádná z výše uvedených speciálních (praktických) škol. Jedinou přípravnou třídu ve SO ORP Moravská Třebová má ZŠ v Moravské Třebové se sídlem na ulici Čs. Armády, kde funguje od školního roku 2007/2008. Ve školním roce 2012/2013 měla 12 žáků. Dle vyjádření ředitelů je přípravná třída vhodným institutem, protože pro rozumově mírně opožděné děti ve věku na hranici MŠ/ZŠ může být depresivní prostředí první třídy základní školy, kde by nestíhaly učivo. Stejně tak se nemusí cítit dobře ani v MŠ, kde by byly nejstarší. Na menších obcích než v Moravské Třebové však není vzhledem k nedostatku takových dětí možné otevřít přípravnou třídu z důvodu finanční náročnosti.

Tab. č. 33: Základní údaje o základním vzdělávání (1. i 2. stupeň ZŠ) v obcích ve SO ORP Moravská Třebová

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,7	97,1	
- jinými subjekty	8,1	2,9	
Průměrný počet dětí celkem	17,1		

2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,4	96,7	
- jinými subjekty	7,5	3,3	
Průměrný počet dětí celkem	16,7		

2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,3	96,4	
- jinými subjekty	7,4	3,6	
Průměrný počet dětí celkem	16,5		

2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,7	96,5	
- jinými subjekty	7,5	3,5	
Průměrný počet dětí celkem	16,7		

2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,5	95,6	
- jinými subjekty	7,5	4,4	
Průměrný počet dětí celkem	17,4		

2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,5	96	
- jinými subjekty	7,7	4	
Průměrný počet dětí celkem	17,4		

2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,4	95,7	
- jinými subjekty	6,9	4,3	
Průměrný počet dětí celkem	18		

2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,7	95,1	
- jinými subjekty	7,2	4,9	
Průměrný počet dětí celkem	18,3		

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3)

Průměrný počet žáků zůstává přibližně stejný kvůli snižování počtu tříd. Počet žáků se oproti roku 2005/2006 a 2012/2013 snížil o 443 žáků, počet tříd o 16 (srovnání tab. č. 23 a 24).

Průměrné počty žáků ve třídách ZŠ na území SO ORP Moravská Třebová ve sledovaném období znázorňuje graf č. 6.

Tab. č. 34: Popis ZŠ ve SO ORP Moravská Třebová za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		4 003	2 245	1 758	
Základní škola a Mateřská škola, Dlouhá Loučka, okres Svitavy	Dlouhá Loučka	58	20	38	
Základní škola a mateřská škola Chornice, okres Svitavy	Chornice	320	74	246	
Základní škola a mateřská škola, Jaroměřice, okres Svitavy	Jaroměřice	200	142	58	
Základní škola Jevíčko	Jevíčko	485	381	104	
Základní škola a mateřská škola Křenov, okres Svitavy	Křenov	330	98	232	
Základní škola Kunčina, okres Svitavy	Kunčina	150	154	-4	Výjimka schválená na dobu neurčitou.
Základní škola a Mateřská škola Linhartice	Linhartice	40	17	23	
Základní škola a mateřská škola Městečko Trnávka, okres Svitavy	Městečko Trnávka	300	145	155	
Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová	Moravská Třebová	186	65	121	
Základní škola Moravská Třebová, Čs. armády 179, okres Svitavy	Moravská Třebová	249	146	103	
Základní škola Moravská Třebová, Kostelní náměstí 21, okres Svitavy	Moravská Třebová	360	278	82	

Základní škola Moravská Třebová, Palackého 1351, okres Svitavy	Moravská Třebová	900	526	374	
Základní škola a mateřská škola Staré Město, okres Svitavy	Staré Město	100	30	70	
Základní škola a Mateřská škola Třebařov, okres Svitavy	Třebařov	250	153	97	
Základní škola a mateřská škola Vranová Lhota, okres Svitavy	Vranová Lhota	75	16	59	

Zdroj: Výkaz MŠMT (M3), vlastní šetření (dotazníkové šetření)

Tab. č. 35: Očekávaný vývoj počtu žáků ve SO ORP Moravská Třebová

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	4 003	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	4 023	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	4 023	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2013	2 261	1 742	56,5
Předpoklad ke konci roku 2018	2 400	1 623	59,7
Předpoklad ke konci roku 2023	2 360	1 663	58,7

Zdroj: Výkaz MŠMT M3, ČSÚ (Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050), vlastní šetření (dotazníkové šetření)

Předpokládaný vývoj počtu žáků na necelých 10 let dopředu je mírně optimistický, lze předpokládat lepší naplněnost základních škol vzhledem k lepší zaplněnosti MŠ i vyšší porodnosti v posledních letech. Projekce obyvatelstva v Pardubickém kraji do roku 2050 Českým statistickým úřadem je ještě o něco slibnější (3.5.2 Příloha č. 2: Projekce vývoje dětí ve věku 0 - 10 let do roku 2031). Nicméně ČSÚ předpokládá postupný přírůstek v počtu dětí a žáků důsledkem migračních proudů směřujících do našeho kraje a jeho prognóza se vztahuje pouze na celý Pardubický kraj bez částečných prognóz pro jednotlivé SO ORP. Migrační proudy však budou plynout především do větších měst, než které jsou ve SO ORP Moravská Třebová. Po roce 2023 by mělo dojít k dalšímu postupnému úbytku žáků.

Podle vyjádření jednotlivých škol není žádné známé nárůst nebo úbytek kapacity. Pouze ZŠ v Kunčíně již v roce 2013/2014 navýšila kapacitu ze 150 na 170 žáků (podle vyjádření ZŠ Kunčina formou výjimky na dobu neurčitou).

Tab. č. 35 je nutné chápat pouze jako hrubý odhad.

Předškolní vzdělávání

Tab. č. 36: Celkové počty MŠ dle zřizovatele ve SO ORP Moravská Třebová

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
obec	19	988	42	988	0	0
kraj	1	17	0	0	2	17
celkem	20	1 005	42	988	2	17

2011/2012						
obec	19	957	41	957	0	0
kraj	1	17	0	0	2	17
celkem	20	974	41	957	2	17

2010/2011						
obec	19	954	41	954	0	0
kraj	1	14	0	0	1	14
celkem	20	968	41	954	1	14

2009/2010						
obec	19	938	40	938	0	0
kraj	1	9	0	0	1	9
celkem	20	947	40	938	1	9

2008/2009						
obec	19	916	40	916	0	0
kraj	1	12	0	0	1	12
celkem	20	928	40	916	1	12

2007/2008						
obec	19	916	40	916	0	0
kraj	1	8	0	0	1	8
celkem	20	924	40	916	1	8

2006/2007						
obec	19	920	40	920	0	0
kraj	1	13	0	0	1	13
celkem	20	933	40	920	1	13

2005/2006						
obec	19	912	41	912	0	0
kraj	1	16	0	0	2	16
celkem	20	928	41	912	2	16

Zdroj: Výkaz MŠMT (S1-01)

Graf č. 7 zachycuje počet dětí v MŠ dle zřizovatele na území správního obvodu ORP Moravská Třebová ve sledovaném období.

MŠ ve SO ORP Moravská Třebová

Tab. č. 37: MŠ zřizované obcí

Školní rok	Počet MŠ	Samost. MŠ	Počet běžných tříd /speciál. tříd	Počet dětí	Úvazky pedagogů	Počet dětí na 1 pedagog. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	19	10	42	988	73,2	13,5	23,5	52
2011/2012	19	10	41	957	72,6	13,2	23,3	50,4
2010/2011	19	10	41	954	71,9	13,3	23,3	50,2
2009/2010	19	10	40	938	70,6	13,3	23,5	49,4
2008/2009	19	9	40	916	69,7	13,1	22,9	48,2
2007/2008	19	9	40	916	69,9	13,1	22,9	48,2
2006/2007	19	9	40	920	68,8	13,4	23	48,4
2005/2006	19	9	41	912	69,1	13,2	22,2	48

Zdroj: Výkazy MŠMT (S1-01, P1-04, R13-01)

Jako samostatné MŠ se počítají pouze ty MŠ, které nejsou sloučeny se ZŠ. Ty se nacházejí v Biskupicích, Březině, Dětrichově u Moravské Třebové, Kunčině, Jevíčku, Mladějově na Moravě, Moravské Třebové (2x), Rychnově na Moravě a Útěchově.

Navýšení počtu samostatných škol od školního roku 2009/2010 je z důvodu osamostatnění odloučeného pracoviště v Rychnově na Moravě. Před uvedeným školním rokem tato MŠ byla odloučeným pracovištěm ZŠ a MŠ v Třebově.

Pokud jde o počty odloučených pracovišť MŠ, nejvíce jich má MŠ v Moravské Třebové se sídlem na ulici Piaristická. Tato MŠ provozuje 3 odloučená pracoviště. Další dvě MŠ mají jedno odloučené pracoviště. Jde o MŠ v Moravské Třebové se sídlem na ulici Jiráskova a MŠ v Kunčině. Odloučená pracoviště všech uvedených MŠ se nacházejí ve stejné obci jako jejich ředitelství.

Tab. č. 38: MŠ zřizované Pardubickým krajem

Školní rok	Počet MŠ	Samost. MŠ	Počet tříd /z toho spec.	Počet dětí	Úvazky pedagogů	Počet dětí na 1 pedagog. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	1	1	2	17	2,5	6,8	8,5	17
2011/2012	1	1	2	17	2,3	7,4	8,5	17

2010/2011	1	1	1	14	2,2	6,4	14	14
2009/2010	1	1	1	9	2	4,5	9	9
2008/2009	1	1	1	12	3	4	12	12
2007/2008	1	1	1	8	2	4	8	8
2006/2007	1	1	1	13	2	6,5	13	13
2005/2006	1	1	2	16	3	5,3	8	16

Zdroj: Výkazy MŠMT (S1-01, P1-04, R13-01)

Jedinou MŠ zřizovanou krajem je MŠ, která je součástí Speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy Moravská Třebová.

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ ve SO ORP Moravská Třebová

Tab. č. 39: MŠ zřizované obcemi

Školní rok	Přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	73,2	4,8	7 %
2011/2012	72,6	6,1	8 %
2010/2011	71,9	3,5	5 %
2009/2010	70,6	5,1	7 %
2008/2009	69,7	5,1	7 %
2007/2008	69,9	4,8	7 %
2006/2007	68,8	5,3	8 %
2005/2006	69,1	5,1	7 %

Zdroj: Výkazy MŠMT (S1-01, P1-04, R13-01)

Tab. č. 40: MŠ zřizované Pardubickým krajem

Školní rok	Přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	2,5	0	0 %
2011/2012	2,3	0	0 %
2010/2011	2,2	0	0 %
2009/2010	2	0	0 %
2008/2009	3	0	0 %
2007/2008	2	0	0 %
2006/2007	2	0	0 %
2005/2006	3	2	67 %

Zdroj: Výkazy MŠMT (S1-01, P1-04, R13-01)

Jde o MŠ, která je součástí Speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy Moravská Třebová.

Tab. č. 41: Popis MŠ ve SO ORP Moravská Třebová ve školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem		1 128	1 005	137	
Mateřská škola Biskupice, okres Svitavy	Biskupice	28	26	2	
Mateřská škola Březina, okres Svitavy	Březina	30	16	14	
Mateřská škola Dětrřichov u Moravské Třebové	Dětrřichov u Mor. Třebové	30	28	2	
Základní škola a Mateřská škola, Dlouhá Loučka, okres Svitavy	Dlouhá Loučka	25	21	4	
Základní škola a mateřská škola Chornice, okres Svitavy	Chornice	60	40	20	
Základní škola a mateřská škola, Jaroměřice, okres Svitavy	Jaroměřice	52	37	15	
Mateřská škola Jevíčko	Jevíčko	112	112	0	
Základní škola a mateřská škola Křenov, okres Svitavy	Křenov	25	22	3	
Mateřská škola Kunčina, okres Svitavy	Kunčina	70	64	6	
Základní škola a Mateřská škola Linhartice	Linhartice	25	17	8	
Základní škola a mateřská škola Městečko Trnávka, okres Svitavy	Městečko Trnávka	50	50	0	
Mateřská škola, Mladějov na Moravě, okres Svitavy	Mladějov na Moravě	28	19	9	
I. Mateřská škola, Piaristická 137, Moravská Třebová, okres Svitavy	Moravská Třebová	178	190	-12	Kapacita byla navýšena na 190 dětí ve školním roce 2013/2014.
II. Mateřská škola Jiráskova 1141, Moravská Třebová, okres Svitavy	Moravská Třebová	200	210	-10	Kapacita byla navýšena na 210 dětí ve školním roce 2013/2014.
Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová	Moravská Třebová	30	17	13	
Základní škola a Mateřská škola Linhartice	Rychnov na Moravě	25	24	1	
Základní škola a mateřská škola Staré Město, okres Svitavy	Staré Město	40	32	8	
Základní škola a Mateřská škola Třebařov, okres Svitavy	Třebařov	70	43	27	
Mateřská škola Útěchov, okres Svitavy	Útěchov	25	24	1	
Základní škola a mateřská škola Vranová Lhota, okres Svitavy	Vranová Lhota	25	13	12	

Zdroj: Výkaz MŠMT (S1-01), vlastní šetření (dotazníkové šetření)

Tab. č. 42: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ ve SO ORP Moravská Třebová

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	1 128	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	0	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	1 022	106	90,7
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	920	208	81,6
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	844	284	74,8

Zdroj: Výkaz MŠMT (S1-01), ČSÚ (Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050), vlastní šetření (dotazníkové šetření)

Předpokládaný vývoj počtu dětí navštěvující MŠ na necelých 10 let dopředu je poměrně pesimistický. Lze předpokládat, že baby boom je u konce a počty dětí v MŠ začnou obecně klesat. Po roce 2023 by mělo dojít k dalšímu postupnému úbytku dětí v MŠ. V souvislosti se snížením počtu dětí s největší pravděpodobností dojde ke snížení počtu pracovníků v MŠ, příp. ke zrušení některých MŠ či jejich odloučených pracovišť. Podle vyjádření jednotlivých škol není žádné známé nárůst nebo úbytek kapacity.

Tab. č. 42 je nutné chápat pouze jako hrubý odhad.

Zařízení jeslového typu

Za slabou stránku SO ORP Moravská Třebová lze považovat, že se zde **nenachází ani jedno zařízení jeslového typu**. Péči o děti do dvou let neposkytuje ani žádná mateřská škola, přestože se o takovou možnost některé mateřské školy zajímaly. Důvodem takového zájmu byla snaha o co největší naplnění kapacity kvůli budoucím úbytkům dětí, které běžně MŠ navštěvují. O dosažení tohoto cíle, však po zvážení nevýhod přijímání dětí ve věku do dvou let, budou MŠ usilovat jinými způsoby. Nevýhody péče o děti do dvou let spatřují zejména v povinnosti pořídit speciální kontejner na pleny, odlišnou způsobu péče a psychické náročnosti pro pedagogy.

Pokud by rodič chtěl pohlídat dítě (nejen do dvou let), může využít mj. kontaktu s jinými rodiči v zařízeních, které poskytují služby dětem do 15 let (samozřejmě jde jen o domluvu s jinými rodiči, nikoli o službu poskytovanou daným zařízením). Jde o **Centrum pro rodinu Sluníčko** v Moravské Třebové a **Rodinné centrum Palouček**, se sídlem v Jevíčku. Více o těchto zařízeních pojednává kapitola 4 sociální služby.

Ostatní – jídelny, SVC, družiny, kluby

Tab. č. 43: Školní družiny a školní kluby ve SO ORP Moravská Třebová

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	2	14	12	26
obcemi	22	582	16	598
celkem	24	596	28	624

2011/2012				
krajem	2	18	5	23
obcemi	23	602	11	613
celkem	25	620	16	636

2010/2011				
krajem	2	19	3	22
obcemi	23	621	5	626
celkem	25	640	8	648

2009/2010				
krajem	2	22	6	28
obcemi	23	625	10	635
celkem	25	647	16	663

2008/2009				
krajem	2	25	4	29
obcemi	23	619	22	641
celkem	25	644	26	670

2007/2008				
krajem	2	21	4	25
obcemi	23	623	28	651
celkem	25	644	32	676

2006/2007				
krajem	2	17	9	26
obcemi	24	634	9	643
celkem	26	651	18	669

2005/2006				
krajem	3	26	6	32
obcemi	24	590	0	590
celkem	27	616	6	622

Zdroj: Výkaz MŠMT (Z2-01)

Tab. č. 44: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK ve SO ORP Moravská Třebová

ŠK a ŠD zřizované	Vychovatelé			Ostatní pedagogičtí pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	2	2	0	0	0	0
obcemi	26	25	0	0	0	0
celkem	28	27	0	0	0	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (Z2-01)

Tab. č. 45: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	z toho zřizovaných	
	krajem	obcemi
Celkem	0	7
Chornice	0	1
Jaroměřice	0	1
Jevíčko	0	1
Kunčina	0	1
Městečko Trnávka	0	1
Moravská Třebová	0	1
Třebařov	0	1

Zdroj: Výkaz MŠMT (S24-01), výroční zprávy škol

ZUŠ jsou ve SO ORP zřízeny dvě, v Moravské Třebové a v Jevíčku. ZUŠ v Moravské Třebové má tři odloučená pracoviště v Kunčině, Městečku Trnávce a Třebařově [15]. ZUŠ v Jevíčku má dvě odloučená pracoviště v Jaroměřicích a v Chornicích [16]. Dohromady tak působí v sedmi obcích. Sídla obou ZUŠ se nachází v inspirativním prostředí zrekonstruovaných historických budov (zámku, resp. zámečku).

Tab. č. 46: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ ve SO ORP Moravská Třebová

ZUŠ v obcích	Pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Celkem	40	24,9
Jevíčko	19	11,2
Moravská Třebová	21	13,7

Zdroj: Výkazy MŠMT (S24-01, P1-04)

Ani jedna ze ZUŠ nerozlišuje zaměstnance na kmenové a na zaměstnance věnující se některému z odloučených pracovišť. Většina pedagogů obou ZUŠ je kvalifikovaných.

ZUŠ v Jevíčku organizuje výuku ve třech oborech – hudebním, tanečním a výtvarném. ZUŠ v Moravské Třebové organizuje výuku ve čtyřech oborech, oproti ZUŠ v Jevíčku nabízí navíc literárně dramatický obor.

Pedagogové ZUŠ v Moravské Třebové ve školním roce 2012/2013 vyučovali 542 žáků. Jevíčská ZUŠ poskytovala vzdělání 300 žákům. Takové srovnání by zdánlivě mohlo ukazovat na nižší zájem o služby ZUŠ v Jevíčku. Nicméně je třeba mít na vědomí počet obyvatel obcí, v nichž jednotlivé ZUŠ a jejich odloučená pracoviště působí. ZUŠ v Jevíčku vyvíjí svoji činnost v obcích, v nichž dohromady žije necelých 5 000 obyvatel, zatímco u ZUŠ v Moravské Třebové jde o téměř 14 000 obyvatel.

Obě ZUŠ pořádají každoročně mnoho akcí pro veřejnost. Nejrozsáhlejším projektem ZUŠ v Moravské Třebové je hudební festival „Moravskotřebovské arkády“. První ročník tohoto nesoutěžního přehlídkového festivalu amatérských pěveckých sborů se uskutečnil v roce 2001, jeho organizátory byly Základní umělecká škola Moravská Třebová a smíšený pěvecký sbor Fermáta z uvedené ZUŠ. Na prvních třech ročnících hostovaly převážně komorní smíšené sbory a to i ze zahraničí, např. Stadskoor Vlaardingen z Holandska. Od roku 2004 je festival určen dětem a mládeži, akce se účastnili např. zpěváci z německého Gemündenu a z norského Terraku. Postupně se na Moravskotřebovských arkádách začaly objevovat i jiné styly než sborový zpěv. Výtěžek z celé akce je věnován Nadaci rozvoje občanské společnosti a České televizi - Pomozte dětem! [18].

ZUŠ v Jevíčku má také navázanou mezinárodní spolupráci (se subjekty v Bulharsku, Chorvatsku či Rakousku). Každý druhý rok pořádá zahraniční turné do Bulharska, kde společně s Malohanáckou muzikou spolupracuje s Muzikální školou Dobrina Petkova v Plovdivu. Z tradičních akcí pořádaných ZUŠ v Jevíčku lze uvést Festival mládežnických dechových orchestrů v Jevíčku, který si během 10 ročníků vybudoval dobrou pověst nejen v Pardubickém kraji [9].

Pokud jde o úplatu za vzdělávání, v ZUŠ Moravská Třebová se pohybuje od 900 Kč do 2 500 Kč ročně, v ZUŠ Jevíčko od 1 700 do 2 800 Kč ročně.

Tab. č. 47: Přehled středisek volného času podle zřizovatele ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Moravská Třebová	0	1	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (Z15-01)

Tab. č. 48: SVČ zřizované obcemi ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Počet zájmových útvarů (kroužků)	Počet účastníků			
		Žáci, studenti VOŠ	Děti	Ostatní	Celkem
Moravská Třebová	45	411	17	19	447

Zdroj: Výkaz MŠMT (Z15-01)

Nevýhodou SO ORP Moravská Třebová je, že se v něm nachází pouze jedno SVČ, Dům dětí a mládeže – Maják v Moravské Třebové. SVČ přitom nemá ani jedno odloučené pracoviště v jiné obci.

Naopak výhodou je velké množství zájmových kroužků, které mohou přispět k aktivnímu trávení volného času dětí, žáků a studentů. Z druhů nabízených kroužků jde o taneční, sportovní, rukodělné, hudební, jazykové a ostatní (astronomický, divadelní, jezdecký kroužek, mažoretky atd.). Úplata za kroužky se pohybuje od 300 Kč do 700 Kč za pololetí (za 16 – 48 hodin) [13].

Přestože v jiných obcích nepůsobí středisko volného času, i tam zpravidla fungují kroužky, ve kterých děti mohou trávit svůj volný čas. Takové kroužky jsou většinou nabízeny pouze v těch obcích, které mají základní školu. Jde o různé jazykové kroužky, sportovní (např. střelecký), příp. mohou děti trávit volný čas sportem v rámci místního fotbalového klubu atd.

Tab. č. 49: Údaje o pracovnících SVČ ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Pedagogičtí pracovníci				Ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
Moravská Třebová	36	4	3,8	32	3	3	2	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (Z15-01)

Tab. č. 50: Školní jídelny zřizované obcemi ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Počet ŠJ a výdejen	Počet stravovaných žáků	z toho v		Cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Celkem	34	2 236	917	1261	4 595
Bělá u Jevíčka	0	0	0	0	0
Bezděčín u Trnávky	0	0	0	0	0
Biskupice	1	26	26	0	28
Borušov	0	0	0	0	0
Březina	1	16	16	0	25
Březinky	0	0	0	0	0
Dětrichov u Moravské Třebové	1	28	0	0	34
Dlouhá Loučka	2	41	21	20	85
Gruna	0	0	0	0	0
Hartinkov	0	0	0	0	0
Chornice	2	100	40	60	260
Janůvky	0	0	0	0	0
Jaroměřice	2	158	26	121	200
Jevíčko	1	112	112	0	100
Koruna	0	0	0	0	0
Křenov	2	107	23	84	325
Kunčina	3	195	64	131	90
Linhartice	1	34	17	17	60
Malíkov	0	0	0	0	0
Městečko Trnávka	1	139	47	92	500
Mladějov na Moravě	1	19	0	0	90
Moravská Třebová	8	956	400	556	2 205
Radkov	0	0	0	0	0

Rozstání	0	0	0	0	0
Rychnov na Moravě	1	24	24	0	25
Slatina	0	0	0	0	0
Staré Město	1	60	33	27	150
Třebařov	2	172	32	140	250
Útěchov	1	24	24	0	25
Víska u Jevíčka	0	0	0	0	0
Vranová Lhota	2	25	12	13	143
Vrážné	0	0	0	0	0
Vysoká	0	0	0	0	0

Zdroj: Výkaz MŠMT (Z17-01)

Většina dětí a žáků se stravuje ve školních jídelnách zřizovaných obcemi. V Jevíčku a v Moravské Třebové se však žáci stravují i v jídelnách zřizovaných krajem, a to nejen pro základní školy. Žáci Základní školy Jevíčko se stravují v jídelně místního gymnázia (stravovalo se tam 277 z 381 žáků základní školy v roce 2012/2013), protože ZŠ Jevíčko nemá vlastní jídelnu. Základní škola se sídlem na Kostelním nám. 21 v Moravské Třebové také nemá vlastní jídelnu a její žáci se stravují v jídelně Integrované střední školy (stravovalo se tam 192 žáků v roce 2012/2013).

V jídelně speciální ZŠ a MŠ v Moravské Třebové se v předmětném školním roce stravovalo 17 dětí z MŠ a 56 žáků ZŠ.

Dohromady se proto ve výše uvedených krajských či obecních školních jídelnách stravovalo 2 778 z celkového počtu 3 250 dětí a žáků, což představuje 85,5 %. Necelých 15 % dětí a žáků se tedy stravovalo buď doma, v jiných zařízeních, příp. neobědvali.

Zajímavou placenou službu související se stravováním poskytuje **sociální firma Laskavárna** školám v Moravské Třebové. Pro žáky (resp. rodiče), kteří mají zájem, připraví a donesou svačinu na velkou přestávku. Blíže o sociální firmě Laskavárna viz část věnovaná sociálním službám, kapitola 4.

Tab. č. 51: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů ve SO ORP Moravská Třebová

Školní jídelny zřizované	Pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Krajem	3	2,5
Obcemi	82	53,1

Zdroj: Výkaz MŠMT (Z17-01)

Údaje za jídelny zřizované krajem zahrnují pouze školní jídelnu speciální ZŠ a MŠ v Moravské Třebové (nikoli tedy Gymnázia Jevíčko a Integrované střední školy v Moravské Třebové).

Financování

Tab. č. 52: Celkové provozní výdaje v Kč ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

ZŠ/MŠ/jiné	2012	2013
ZŠ (1. i 2. stupeň)	18 811 808,47	19 580 806,78
ZŠ (1. i 2. stupeň) + MŠ	13 688 142,18	12 749 344,17
ZŠ (1. stupeň) + MŠ	3 540 049,96	3 441 037,58
MŠ	9 712 729,43	10 038 630,35
Jiné	4 006 356,83	4 125 058,50
Celkem	49 759 086,87	49 934 877,38

Zdroj: Finanční odbor MěÚ Moravská Třebová

Tab. č. 52 obsahuje náklady všech škol a zařízení (pod položku „jiné“ spadají ZUŠ a Dům dětí a mládeže – Maják) dle výkazu zisku a ztráty. Jsou odečteny jednorázové investice a náklady na platy. Vzhledem k náročnosti vyhledání dat byly poskytnuty údaje jen za poslední dva roky. Z důvodu odlišného způsobu v účtování jednotlivých škol (a chybějícímu povědomí o těchto odlišnostech úředních osob na Finančním odboru MěÚ Moravská Třebová, které tato data poskytly) vychází jiný součet za všechny ZŠ a MŠ než u tab. č. 55 níže.

Tab. č. 53: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi ve SO ORP Moravská Třebová v Kč

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Mzdové prostředky celkem	88 702 617	93 324 000	94 585 000	93 425 000	97 671 000	98 420 000	104 996 745	107 507 000	
z toho	platy	88 303 617	92 684 000	94 143 000	92 909 000	97 111 000	97 634 000	104 375 745	106 609 000
	ostatní osobní náklady	399 000	640 000	442 000	516 000	560 000	786 000	621 000	898 000
Související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	35 148 183	37 096 000	37 058 000	36 045 000	36 706 000	36 174 000	38 019 616	40 330 000	
Neinvestiční výdaje celkem	123 850 800	130 420 000	131 643 000	129 470 000	134 377 000	134 594 000	143 016 361	147 837 000	

Zdroj: Finanční odbor MěÚ Moravská Třebová

Graf č. 8 zobrazuje rozdělení finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství ve SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 54: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 ve SO ORP Moravská Třebová

Druh školy, školského zařízení	Přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
Předškolní vzdělávání	29 663 000	41 603	454
Základní školy	56 978 000	38 499	653
Sloučené organizace (např. ZŠ + MŠ)	47 123 000	48 580	887
Základní umělecké školy	11 687 000	14 064	75
Využití volného času	2 386 000	5 164	104
Celkem použité finanční prostředky	147 837 000	147 910	2 173

Zdroj: Finanční odbor MěÚ Moravská Třebová

* Jednotkou výkonu je dítě/žák/student/strávník.

Vzhledem ke skutečnosti, že nebylo možné od ZŠ/MŠ oddělit samostatně stravování, školní družiny a kluby, obsahují příslušné řádky tab. č. 54 společné údaje i za tato zařízení.

Tab. č. 55: Financování z RUD v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová v roce 2013

Název obce	Finanční prostředky z RUD (v Kč)	Celkové skutečné provozní náklady (v Kč)	Celkové výdaje obce na školství (v Kč)
Celkem	25 043 129	37 240 577,56	x
Bělá u Jevíčka	0	0	0
Bezděčín u Trnávky	0	0	0
Biskupice	208 000	300 000	300 000
Borušov	0	0	0
Březina	128 000	260 722,14	604 000
Březinky	0	0	0
Dětřichov u Moravské Třebové	224 000	323 288,77	x
Dlouhá Loučka	328 000	866 877,07	x
Gruna	0	0	0
Hartinkov	0	0	0
Chornice	912 000	1 588 202,67	4 450 202,54
Janůvky	0	0	0
Jaroměřice	1 432 000	2 810 431	3 930 645
Jevíčko	3 944 000	5 361 098,31	5 771 582,19
Koruna	0	0	0
Křenov	960 000	1 829 884,35	x
Kunčina	1 744 000	1 958 532,28	1 989 700
Linhartice	272 000	420 000	811 313
Malíkov	0	0	0

Městečko Trnávka	1 560 000	1 950 000	1 958 532,28
Mladějov na Moravě	152 000	557 422,12	x
Moravská Třebová	10 499 129	13 777 860,30	x
Radkov	0	0	0
Rozstání	0	0	0
Rychnov na Moravě	192 000	668 512,70	261 000
Slatina	0	0	0
Staré Město	496 000	1 270 809,30	1 892 000
Třebařov	1 568 000	2 501 860,03	x
Útěchov	192 000	155 437,85	x
Víska u Jevíčka	0	0	0
Vranová Lhota	232 000	639 638,67	x
Vrážné	0	0	0
Vysoká	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření (dotazníkové šetření), Finanční odbor MěÚ Moravská Třebová

Údaje ve sloupci „Finanční prostředky z RUD“ byly vypočítány kromě Moravské Třebové zjednodušujícím způsobem – počet dětí v MŠ a žáků byl vynásoben částkou 8 000 Kč, což je přibližný „příspěvek“ státu na školství do obecního rozpočtu příslušné obce. I proto je tab. č. 55 třeba chápat jako informativní, nikoliv přesně popisující skutečný stav.

„Celkové skutečné provozní náklady“ byly dodány Finančním odborem MěÚ v Moravské Třebové a zahrnují náklady všech MŠ a ZŠ v dané obci dle výkazu zisku a ztráty. Jsou odečteny jednorázové investice a náklady na platy. Některé obce dodaly celkové provozní údaje jimi zřizovaných škol, proto vzhledem ke znalosti místního prostředí byly použity údaje od obcí (kvůli odlišným možnostem účtování, viz níže). I z tohoto důvodu je nutné chápat tabulku jako informativní.

Sloupec „Celkové výdaje obce na školství“ obsahuje údaj o celkové výši výdajů té které obce na školství z jejího rozpočtu.

I po změně způsobu přerozdělování RUD od 1. 1. 2013 a zrušení povinnosti okolních obcí přispívat na provoz školy obci, do které dojíždějí žáci příslušné obce, některé obce přispívají alespoň desetitisícovou částkou na provoz školy ve spádové obci (např. obec Mladějov na Moravě přispívá Kunčíně na provoz ZŠ). Některé obce přispívají rodičům dojíždějících dětí na jízdné (např. Mladějov na Moravě 1 000 Kč ročně na dítě, Třebařov polovinu jízdného).

Je pravidlem, že celkové výdaje obce na školství jsou vyšší než celkové skutečné provozní náklady škol. To je dáno zejména tím, že obec přispívá na platy pedagogů, příp. platila opravu školní budovy atd.

Na tomto místě je třeba zmínit, že většina škol, příp. obcí, je aktivní v čerpání dotací nejen na opravy budov, ale i vybavení (interaktivní tabule, výpočetní technika), příp. platy pedagogů. Jen přes MAS Moravskotřebovsko a Jevíčsko o.p.s. čerpalo v programovém období 2007 – 2013 dotaci 8 obcí (či škol v těchto obcích), některé i dvakrát. Zde se jednalo o dotace v celkové výši cca 2 500 000 Kč především na vybavení škol, výměnu oken či rekonstrukci kotelny.

Samotné školy společně spolupracovaly či spolupracují na několika projektech. Vedle výše uvedeného, stále probíhajícího, projektu „Centrum integrované podpory – Moravskotřebovsko

a Jevíčko“ [17], spolupracovaly mj. i na projektu „Tady jsem doma“ [19]. V jeho rámci byly např. vytvořeny regionální učebnice či zakoupeny interaktivní tabule. Do tohoto projektu se zapojilo 11 ZŠ ze SO ORP Moravská Třebová.

Z projektů přesahujících hranice SO ORP Moravská Třebová se školy zapojily např. do projektu „EU peníze školám“ [20] či „Recyklohraní“ [21].

V případě, že škola má vzhledem k velikosti budov málo žáků, je možné, aby v roce 2013 skutečné celkové provozní náklady školy i více než dvakrát přesahovaly výši finančního příspěvku z RUD.

Určitý prostor pro snížení nejen provozních nákladů představuje společný nákup zboží a služeb pro více škol. Některé komodity centrálně nakupuje Moravská Třebová pro školy zřízená tímto městem, meziobecní přesah společných nákupů v této oblasti ve SO ORP Moravská Třebová dosud chybí.

Tab. č. 56: Nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP Moravská Třebová týkající se ZŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka v Kč
Celkem			74 200 000
Chornice	Nová zateplená omítka budovy 2. stupně	2015	2 000 000
Jevíčko	Snížení energetické náročnosti objektu Základní školy Jevíčko	2014	6 000 000
Křenov	Zateplení budovy školy	2018	8 000 000
Křenov	Dokončení výměny oken (II. Etapa)	2018	1 000 000
Křenov	Výměna svodů	2016	800 000
Linhartice	Přístřešek u vchodů ze školní zahrady do budovy	2015	100 000
Městečko Trnávka	Revitalizace objektu tzv. staré budovy školy (výměna oken, zateplení objektu, výměna topení)	2020	10 000 000
Městečko Trnávka	Výměna těsnění plastových oken	2015	100 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce kotelny ZŠ Kostelní nám. 21	2015	2 500 000
Moravská Třebová	Oprava střechy ZŠ Kostelní nám. 21	2016	1 600 000
Moravská Třebová	Zateplení a výměna oken ZŠ Palackého	2014	35 000 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce kotelny ZŠ Palackého	2015	4 000 000
Moravská Třebová	Střecha ZŠ Palackého pavilon U15	2016	1 500 000
Moravská Třebová	Střecha ZŠ Palackého - nad družinou	2017	1 600 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce některých záchodů	2017	600 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce kotelny ZŠ Čs. armády	2015	1 500 000

Zdroj: vlastní šetření (dotazníkové šetření), Finanční odbor MěÚ Moravská Třebová

Některé základní školy mají potřebné vybavení a jejich budovy prošly nedávno celkovou rekonstrukcí, takže výhledově nepotřebují významnější investice (např. ZŠ Jaroměřice, ZŠ Kunčina).

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti předškolního a základního vzdělávání

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. č. 57: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti předškolního a základního vzdělávání

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kvalitní zajištění výuky dětí. 2) Moderní výukové metody vedoucí k rozvoji dětí. 3) Účast dětí na soutěžích a zájmových kroužcích. 4) Kvalitní a tvůrčí pedagogové. 5) Dostupnost školy a dobré dopravní spojení. 6) Zajištění stravování ve škole či v její blízkosti. 7) Poskytování služeb školní družiny a školního klubu. 8) Bezpečné a příjemné prostředí školy. 9) Výměnné pobyty v zahraničí pro žáky v posledních ročnících ZŠ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nereálné požadavky rodičů na děti či učitele (souvisí s tzv. kultem dítěte). 2) Snahy o převedení rodičovských povinností na školu. 3) Nízká spolupráce rodičů a školy (příp. neochota ke spolupráci). 4) Nedostatek finančních prostředků rodičů při výběru pomůcek do školy. 5) Obavy rodičů z nových výukových metod ve školách a školkách. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace s rodiči přes webové stránky MŠ, ZŠ, sociální sítě, e-mail, SMS. 2) Komunikace prostřednictvím obce či města, ve kterém ZŠ, MŠ působí. 3) Doručování pozvánek na akce školy přes jejich žáky. 4) Pravidelné setkání rodičů s vychovateli či učiteli. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Volba vhodných způsobů elektronické komunikace. 2) Stanovení minimálních požadavků na vybavení běžné třídy. 3) Pracovní skupiny rodičů při škole. 4) Spoluorganizování akcí školy rodiči. 5) Návrhy rodičů a veřejnosti na vylepšení vnitřního prostředí školy. 6) Aktivizace rodičů v mimoškolních aktivitách. 7) Rozvíjení přeshraniční spolupráce formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou.

2.	Rodiče, kteří mají zájem o MŠ, ZŠ	<ol style="list-style-type: none"> 1) Volná místa v ZŠ a MŠ. 2) Kvalitní výukové pomůcky používané přiměřeně věku dětí. 3) Bezpečné a příjemné prostředí, zájmové kroužky pro děti. 4) Rozvoj talentu dětí. 5) Vedení dětí ke vztahu k přírodě. 6) Blízkost ZŠ a MŠ, příp. dobrá dopravní obslužnost. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Neochota či faktická nemožnost rodičů zaplatit dětem lepší výukové pomůcky. 2) Nepochopení interaktivních metod výuky, nereálné požadavky rodičů na MŠ a ZŠ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace rodičů s pedagogy. 2) Společné schůzky rodičů s učiteli. 3) Dny otevřených dveří MŠ a ZŠ. 4) Rozesílání pozvánek a jejich další šíření přes rodiče a obec. 5) Video konference (Skype, Google+). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Monitorování stávajících problémů (nedostatků), které rodičům vadí na výukových metodách na MŠ a ZŠ. 2) Zabezpečení vyšší informovanosti rodičů o akcích školy. 3) Zapojení rodičů do života školy.
3.	Děti v MŠ a žáci v ZŠ	<ol style="list-style-type: none"> 1) Podporování aktivity dětí v MŠ, jejich objevování, kreativitu a vědomosti. 2) Děti v ZŠ zapojit interaktivní formou více do výuky, vymýšlet pro ně nové pomůcky. 3) Vytvoření dalších regionálních učebnic či aktualizace stávajících. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ovlivnění dětí nezájmem rodičů o dění ve škole a zastaralými metodami výuky. 2) Šikana mezi dětmi. 3) Rozhodovací paralýza z možnosti výběru velkého počtu mimoškolních aktivit a kroužků. 4) Přístup nereflektující jedinečnost každého žáka, jiné tempo učení se. 5) Odlišné materiální možnosti rodičů na placení výletů, exkurzí. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zejména osobním rozhovorem s učitelem či výchovným poradcem. 2) Přes sociální síť a webové stránky školy. 3) Společným tvořením a vydáváním školního časopisu. 4) Přes schránku ve škole s náměty, prostřednictvím rozhlasu, nástěnek. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vznik „pracovní skupiny“ tvořené žáky, která bude spolupracovat s vedoucími představiteli školy, školním inspektorem, dávat jim zpětnou vazbu k výuce. 2) Vedení školy, příp. inspektor vytvoří motivující prostředí pro pedagogy s cílem zlepšení obecného i individuálního přístupu k některým dětem (ohodnocení učitelů dle kvality výuky ideálně s motivačními prvky pro vytvoření prostředí pro spolupráci).

4.	Pedagogové a další zaměstnanci	<ol style="list-style-type: none"> 1) Příjemné pracovní prostředí. 2) Umožnění dalšího vzdělávání pedagogů. 3) Zabezpečení nezbytných a žádoucích pomůcek k výuce. 4) Odpovídající pracovní ohodnocení. 5) Zájem žáků o výuku a jejich ochota učit se novým věcem. 6) Kvalitní komunikace školy a zřizovatele. 7) Zájem veřejnosti o dění ve škole. 8) Vykonávání práce, která bude uznávaná a kvalitně hodnocená (jak ze strany vedení školy, tak ze strany rodičů a žáků). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Požadavky na kvalifikaci učitelů a neustálé vzdělávání se. 2) Značná byrokracie. 3) Neustálé změny právní úpravy školství. 4) Rozšiřování práv dětí a nadměrné využívání těchto práv (kult dítěte). 5) Konzervativní uvažování starších učitelů a jejich skepse či neochota k užívání nových metod výuky. 6) Syndrom vyhoření. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozhovory pedagogů s žáky při vyučování. 2) Komunikace přes sociální sítě. 3) Komunikace učitelů a rodičů přes e-mail a mobilní telefony, nástěnky, školní rozhlas, školní tisk, sociální sítě. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vzájemná výměna zkušeností s kolegy z jiných škol i ze zahraniční. 2) Pořádní společných školení pro učitele ve SO ORP Moravská Třebová. 3) Motivace k využívání inovativních výukových pomůcek. 4) Možnost získat podporu na akce a aktivity pro školu. 5) Spolupráce rodičů s pedagogy na akcích školy. 6) Kvalitní komunikace mezi školou a zřizovatelem. 7) Motivace kantorů k dalším aktivitám s žáky, podporující jejich talenty či zmenšující jejich slabé stránky. 8) Písemná evaluace práce učitelů i nepedagogických zaměstnanců žáky i vedením školy.
----	--------------------------------	--	--	--	--

5.	Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	<ol style="list-style-type: none"> 1) Naplnění požadavků rodičů vzdělávaných dětí a žáků. 2) Zajištění optimalizace nákladů na provoz ZŠ či MŠ. 3) Informování veřejnosti o aktivitách školy. 4) Využívání školy i pro jiné činnosti. 5) Mít kvalitní učitele. 6) Nízká energetická a nákladová náročnost budov. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nekvalitní dopravní obslužnost v okolí obce. 2) Velké náklady z rozpočtu obce na školství. 3) Neustále změny právních předpisů. 4) Nedostatečný zájem veřejnosti o dění ve škole. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Společné jednání okolních obcí s dojíždějícími žáky za účelem zajištění dostatečné dopravní obslužnosti, podílení se na investicích do vybavení školy, shánění sponzorů. 2) Prostřednictvím společného informačního portálu o školství ve SO ORP Moravská Třebová. 3) Společné veřejné diskuse vedení školy a představitelů obcí, aktivní účast v dotačních programech na školy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Meziobecní spolupráce směřující k zabezpečení nezbytných služeb ve škole a s tím spojených dopravních služeb. 2) Komunikace spolupracujících obcí s odborníky v oblasti vzdělávání. 3) Vytvoření společného informačního portálu o školství ve SO ORP Moravská Třebová. 4) Zajištění standardů vybavení pro školy (moderní pomůcky – tablety, interaktivní tabule,...). 5) Pravidelné sledování hygienických předpisů a stavu školních budov.
6.	Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	<ol style="list-style-type: none"> 1) Úsilí podílet se na dění ve spádové ZŠ či MŠ. 2) Spolupracovat na zabezpečení dostatečné dopravní obslužnosti spádové obce (např. provozování společného mikrobuse). 3) Informování veřejnosti o dění ve spádové ZŠ či MŠ. 4) Dostatek míst v ZŠ či MŠ pro své obyvatele. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Náročnost zajištění dopravní obslužnosti (vysoké pořizovací i provozní náklady na společný mikrobuse). 2) Málo prostředků v rozpočtech obcí na spolupodílení se na vybavení ve škole. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Společné jednání okolních obcí, příp. pomoc ORP, víceúčelového DSO či Pardubického kraje (např. příspěvek pro školu či obec). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vytvoření ne/formální spolupráce s jasnými pravidly na podporu školy ze strany spádových obcí, sponzorů a partnerů, např. MAS.

7.	Ostatní zřizovatelé - kraj	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajistit ke škole dopravní obslužnost. 2) Zajistit dostatečné vyžití i v mimoškolních aktivitách. 3) Získávat pro školu a gymnázia(um) finanční zdroje (dotace, příspěvky). 4) Starat se o dobrý technický stav budov. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Neustále změny právních předpisů negativně ovlivňující naplánované aktivity. 2) Nedostatek finančních prostředků. 3) Komplikovaně nastavené dotační programy. 4) Nezáměr o nejvzdálenější SO ORP v kraji od krajského města. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace s ostatními zřizovateli škol a školských zařízení, zejména s obcemi, ve kterých se nachází škola zřízená krajem. 2) Vyměňovat si s nimi zkušenosti, zvolit vhodnou formu spolupráce, společné projekty spolupráce. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapojení obce do zejména materiální podpory školy zřízené na jejím území.
8.	Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO, ...)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozvíjet školu či školské zařízení. 2) Zvyšovat povědomí o škole a jejích kvalitách. 3) Zavádět nové kroužky a aktivity pro žáky. 4) Zajistit praktické seznámení žáků s tradičními řemesly a jejich výrobky. 5) Pořádat společné výstavy. 6) Shánět finanční prostředky z veřejných rozpočtů a od dárců. 7) Aktivně se podílet na spolupřádání sportovních, kulturních a jiných akcí. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nedostatek finančních prostředků. 2) Nízká ochota školy dělat něco navíc. 3) Pohodlnost některých učitelů a představitelů škol či vyčerpání z důsledku syndromu vyhoření. 4) Nízké tvůrčí schopnosti pedagogů. 5) Nezáměr partnerů se spolupodílet, neochota k poskytování darů. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace přes sociální sítě, webové stránky školy a společný informační portál o školství ve SO ORP Moravská Třebová (časté aktualizace s informacemi), e-mail atd. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Motivovat širokou veřejnost pro spolupráci se školou. 2) Zapojení obyvatel do dění v ZŠ a MŠ. 3) Pravidelné zajišťování publicity a prestiže partnerům. 4) Vytvoření společného informačního portálu o školství ve SO ORP Moravská Třebová. 5) Pořádání akcí pro partnery.

9.	Představitelé obcí SO ORP	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajišťovat informovanost o škole a jejich činnostech, úspěších školy. 2) Zapojení rodičů s dětmi. 3) Zapojení dětí do zájmových kroužků. 4) Podpora blízkých i regionálních sportovních a kulturních akcí (sportovní turnaje, divadelní představení, ...). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Lhostejnost obyvatel k dění ve škole. 2) Nedostatek pedagogů. 3) Nedostatek finančních prostředků. 4) Zastaralé vybavení. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Obecní zpravodaj. 2) Školní noviny. 3) Sociální sítě. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vytvoření pracovních skupin s přesně stanovenými pravidly (dělba kompetencí, vedení zájmových kroužků, rozvoj dobrovolnictví při škole pro dětské aktivity, způsob odměňování dobrovolníků – zájezdy, obecní akce pro dobrovolníky).
10.	Děti na pomezí MŠ a ZŠ a také ZŠ a SŠ	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kvalitní příprava na další stupeň vzdělávání (ZŠ, SŠ). 2) Dobrá úroveň jazykových znalostí. 3) Tvůrčí přístup k výuce na ZŠ či SŠ. 4) Inspirativní učitelé, nové zážitky výzvy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Malá aktivita učitelů. 2) Nekvalitní způsob výuky, což může ohrozit dostatečnou přípravu na další stupeň. 3) Neochota dětí se připravovat. 4) Nevhodný výběr specializace. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Osobní rozhovory s pedagogy. 2) Komunikace přes sociální sítě, e-mail, webové stránky školy atd. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Příprava kvalitních informací pro výběr dalšího vzdělávání. 2) Vytvoření trvalého způsobu komunikace. 3) Propojení mezi jednotlivými úrovněmi škol MŠ/ZŠ/SŠ.
11.	Média	<ol style="list-style-type: none"> 1) Náměty a témata pro novináře (široké spektrum, pozitivní a zajímavá). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Špatná pověst konkrétní školy. 2) Strach ze zveřejnění zpráv a následných reakcí na ně. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace s pracovníky v médiích, zejména s novináři, místním periodickým tiskem, příp. i televizí a rozhlasem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pravidelnost komunikace. 2) Vytvoření kladných vztahů.

Zdroj: vlastní šetření (osobní rozhovory s řediteli škol)

V tab. č. 57 jsou mj. uvedeny cílové (dotčené) skupiny v oblasti předškolního a základního vzdělávání. Nejvýznamnější cílové skupiny představují zřizovatelé škol, rodiče a děti či žáci. Nejdůležitějšími riziky jsou nedostatek financí, snižující se kvalita vzdělání či nedostatečná komunikace. Vhodná opatření spočívají zejména ve využívání moderních technologií a postupů, pokud jde o dvě posledně jmenovaná rizika. V případě nedostatku financí se nabízí možnost poskytování příspěvků obcemi ze spádové oblasti, většího využívání dotačních programů či spolupráce s podnikateli.

Analýza rizik – registr rizik v oblasti předškolního a základního vzdělávání

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. č. 58: Analýza rizik (registr rizik v oblasti předškolního a základního vzdělávání)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P · D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek financí na běžný provoz a opravy.	3	4	12	1) Využívání dotací z EU a vytváření vlastních (drobných) podnikatelských aktivit (prodej výrobků žáků ze zájmových kroužků, výtvarných či řemeslných dílen apod.). 2) Rozšířit společný nákup zboží a služeb i pro školy mimo Moravskou Třebovou.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
2.		Nedostatečné využívání finančních prostředků z EU.	3	3	9	1) Najmutí zkušeného fundraisera pro více škol, který bude monitorovat výzvy a psát projektové žádosti.	Konkrétní ZŠ, MŠ, ZUŠ
3.		Nedostatek financí na investice a vybavení.	4	4	16	1) Spolupráce obcí zřizujících školy s podnikatelským sektorem. 2) Spolupráce s obcemi, jejichž děti dojíždí do obce zřizující školu.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
4.		Finanční náročnost osobních asistentů pro handicapované děti ve školách.	5	4	20	1) Spolupráce obcí s katedrami speciální a sociální pedagogiky vysokých škol, jejíž studenti by mohli v rámci praxe vykonávat obdobnou činnost jako osobní asistenti. 2) Vzdělávání učitelů ve speciální pedagogice.	Obec zřizující ZŠ, MŠ

5.	Finanční riziko	Nedostatek financí na platy.	4	3	12	1) Změna financování školství ze žáka na třídu (ideálně s minimálním počtem dětí ve třídě pod 20). 2) Úspora nákladů (např. spojováním výchovných hodin dvou a více tříd).	Stát a obec zřizující MŠ, ZŠ
6.	Organizační riziko	Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území.	2	3	6	1) Strategické plánování demografického vývoje regionu a na jeho základě zřizování či rozšiřování ZŠ.	Obce daného území
7.		Odchod učitelů.	2	1	2	1) Zvýšení profesní motivace zvýšením platu, ale i větší možností seberealizace a osobního růstu (další vzdělávání učitelů, rekvalifikace, školení).	Konkrétní ZŠ, MŠ, ZUŠ
8.		Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj).	3	3	9	1) Podpora výstavby rodinných domů a bytů za zvýhodněné ceny pro mladé rodiny (zasíťované parcely v obcích).	Obce daného území
9.		Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ.	3	2	6	1) Meziobecní spolupráce v jejímž rámci by byly dojednány smlouvy o pronájmu či koupi mikrobuse, které vyplní nedostatečnou dopravní obslužnost zajišťovanou krajem.	Obce, kraj
10.		Nedostatečné zpětné vazby ze ZŠ (i opačně od rodičů).	3	4	12	1) Podpora diskusních fór mezi školou a rodiči (online či přímo ve školách na diskusních setkáních či konzultačních hodinách učitelů pro rodiče).	Stát
11.		Nezájem či neochota obcí na spolupráci.	2	2	4	1) Dojednání spolupráce v rámci většího počtu obcí - snížení finančního podílu jednotlivých obcí na společných projektech.	Obce daného území
12.		Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje.	4	3	12	1) Prohloubení spolupráce s kraje a jednotlivých škol.	Obce daného území
13.	Právní riziko	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů).	5	5	25	1) Konzultace návrhů nových právních předpisů týkajících se školství či jejich změn odpovědnými zaměstnanci ministerstva školství.	Obce daného území
14.		Neustále se měnící legislativa.	5	3	15	1) Konzultace návrhů nových právních předpisů týkajících se školství či jejich změn odpovědnými zaměstnanci ministerstva školství.	Konkrétní ZŠ, MŠ, ZUŠ, ŠK, ŠD

15.	Právní riziko	Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku.	4	5	20	1) Konzultace návrhů nových právních předpisů týkajících se školství či jejich změn odpovědnými zaměstnanci ministerstva školství.	Obce daného území
16.	Technické riziko	Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ.	3	4	12	1) Spolupráce škol s místními řemeslníky či stavebními podnikateli, nabídka umístění reklamy či oprava jako sponzorský dar.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
17.		Přístup handicapovaných do školy (podmínky pro ně).	3	3	9	1) Spolupráce obcí a škol s NNO na vytváření společných projektů, s nimiž by bylo snáze dosáhnout na dotace z EU.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
18.		Zastaralé či nevyhovující vybavení.	2	4	8	1) Využití prostředků z darů.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
19.	Věcné riziko	Špatné řízení školy.	2	3	6	1) Kvalitní školení pro ředitele škol. 2) Pravidelné setkávání ředitelů škol za účelem vzájemné výměny zkušeností.	Obec zřizující ZŠ, MŠ
20.		Nízká kvalita výuky.	3	3	9	1) Zvýšení profesní i osobní motivace učitelů na zkvalitnění výuky a lepších výsledků žáků. 2) Uzavírání pracovních smluv na dobu určitou se zkušebními lhůtami pro nové pedagogy.	Konkrétní ZŠ, MŠ
21.		Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ.	2	3	6	1) Prezentace výsledků žáků i nabídky zájmových kroužků, které školy nabízí.	Konkrétní ZŠ, MŠ

Zdroj: vlastní šetření (osobní rozhovory s řediteli škol)

Tab. č. 58 popisuje rizika v oblasti předškolního a základního vzdělávání, která byla vyhodnocena ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Mezi rizika s nejvyšším hodnocením patří:

1. Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů) – změna právních předpisů je v České republice zbytečně častá a mnohdy vychází z principu „pokus - omyl“. Navrhované opatření spočívající v konzultaci návrhů nových právních předpisů týkajících se školství či jejich změn odpovědnými zaměstnanci MŠMT je použitelné do té míry, dokud budou důležité změny připravovány na MŠMT či jiném ministerstvu. Problém nastává v případě tzv. přílepků v průběhu legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, kde již prostor pro diskusi a uplatnění připomínek je velmi malý či žádný (alespoň z pohledu škol či obcí).

2. Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku – ředitelé škol i učitelé se shodují v tom, že reforma školství je potřebná. Nicméně je možné, že konkrétní reforma zhorší podmínky pro kvalitní výuku, obzvláště pokud nedejde k dostatečné diskusi s odbornou veřejností. V ostatním viz bod 1.
3. Finanční náročnost osobních asistentů pro handicapované děti ve školách – tito asistenti jsou zapotřebí, nicméně vzhledem ke způsobu financování (kraj) je těžké pro školy již samotné absolvování procesu vyplnění žádosti, která navíc ne vždy skončí úspěchem. Určité možnosti řešení zde jsou. Jednak je možná spolupráce ZŠ s katedrami speciální a sociální pedagogiky vysokých škol, jejíž studenti by mohli v rámci praxe vykonávat obdobnou činnost jako osobní asistenti (zde je ovšem problém, že za relativně krátkou dobu nenavážou s potřebným žákem vztah na dostatečné úrovni; příp. se žák nemusí cítit dobře z důvodu častého střídání asistentů). Druhou možností je vzdělávání učitelů ve speciální pedagogice, u této možnosti můžeme narážet na neochotu učit se novým věcem, související např. s nezájmem věnovat se více handicapovaným dětem.

3.1.4. SWOT analýza v oblasti předškolního a základního vzdělávání

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 59: SWOT analýza v oblasti předškolního a základního vzdělávání

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Dostatečná kapacita základních škol.	1. Ekonomická náročnost některých školských budov.
2. Dostatek kvalifikovaných učitelů.	2. Nízká míra spolupráce (ředitelů) škol.
3. Vysoký podíl dětí navštěvujících před zahájením školní docházky mateřskou školu.	3. Nevyhovující technické vybavení některých škol a nedostatečné rekonstrukce některých škol.
4. Dostatečná kapacita stravování u školských zařízení.	4. Menšina mužů ve školství (MŠ, ZŠ, ŠD, ŠK).
5. Kladný vztah dětí k výpočetním technologiím.	5. Nízké zastoupení školních psychologů a speciálních pedagogů na dítě.
6. Optimální počet dětí na jednoho pedagoga.	6. Žádné zařízení jeslového typu pro hlídání malých dětí (0 - 3 roky).
7. Zapojování škol do projektů financovaných krajem a EU, přítomnost iniciativních a kreativních učitelů s výbornými nápady nejen na společné projekty.	7. Nízký zájem dětí o sport a sportovní vyžití (nahrazeno PC hrami atd.) a nízký počet dobrovolníků na obcích, které by kroužky vedli.
8. Existence malotřídnicích škol na obcích.	8. Problematická komunikace rodičů a školy.
9. Vybavenost ZŠ a MŠ tělocvičnami, školními zahradami a hřišti (dětské, sportovní), příp. užívání obdobných obecních zařízení v blízkosti školy.	9. Středisko volného času pouze v Moravské Třebové.
10. Provoz některých MŠ i o prázdninách.	10. Málo přípravných tříd.
11. Dostatečná nabídka vzdělávacích kroužků ve středisku volného času a v základních uměleckých školách.	11. Pouze jedno osmileté gymnázium.
Příležitosti:	Hrozby:
1. Využití prostředků strukturálních fondů EU a dalších dostupných zdrojů, příprava projektů na nové programové období 2014 – 2020.	1. Konzervativnost školského prostředí při zavádění moderní technologií a dalších inovací.
2. Zavedení nových forem spolupráce (ředitelů) škol.	2. Pokles podílu prakticky zaměřených předmětů v základních školách, vzrůstající orientace na teoretické předměty a přetrvávající frontální metoda výuky.
3. Zvýšení počtu zájmových kroužků.	3. Nízká motivace žáků základních škol ke vzdělávání.
4. Zakoupení dalších moderních pomůcek podporujících inovace.	4. Přejít dětí z neúplných základních škol do úplných základních škol.
5. Partnerství se zahraničními městy (výměnné pobyty, rodilý mluvčí na výuku jazyka).	5. Vyšší počet dětí s handicapem a na to navazující počet učitelů, kteří budou s dětmi pracovat.
6. Vydávání školních novin.	6. Rozvíjející se šikana a nepřátelství mezi dětmi na školách.

7. Vyučování dvou cizích jazyků na základní škole (volitelně).	7. Nízká pomoc žákům na základní škole s výběrem oboru střední školy.
8. Vznik anglické MŠ či transformace některé stávající MŠ (příležitost i pro vznik soukromých MŠ).	8. Zvyšující se nároky na učitele a jeho roli ve společnosti, vzrůstající tzv. kult dítěte.
9. Zvýšení kvality pedagogů a výuky prostřednictvím vyššího mzdového ohodnocení a zajištění kvalitních školení.	9. Zvyšující se počet případů syndromu vyhoření.
10. Podpora všech forem odborného vzdělávání.	10. Nízký zájem rodičů na plnění domácích úkolů jejich dětmi.
11. Velký výběr z uchazečů o zaměstnání v pedagogických profesích.	11. Rušení spojů v dopravě (doprava dětí).
12. Zavedení státních zkoušek v 9. třídě.	12. Zvyšující se počet dětí, u nichž by bylo vhodné zařazení do přípravných tříd.

Zdroj: vlastní šetření

Výše uvedená SWOT analýza vychází z provedených analytických prací za území SO ORP, z rozhovorů se starosty (či místostarosty), řediteli škol a z dotazníkových šetření. Dále z konzultací s úředními osobami na Finančním odboru Městského úřadu v Moravské Třebové.

Pro následující návrhovou část mají význam zejména výše uvedené **příležitosti**. S příležitostmi úzce souvisí výsledky dotazníkového šetření, jehož respondenty byli (místo)starostové obcí. Podařilo se získat odpovědi na dotazník za všech 33 obcí SO ORP Moravská Třebová (jeden respondent za obec). Dotazníkovým šetřením byla mimo jiné zjištěna témata, ve kterých starostové považují za účelné spolupracovat v oblasti školství a mohli by v těchto tématech najít společnou shodu s jinou obcí/obcemi. Od největší shody po nejmenší respondenti vybrali tato témata (každý mohl vybírat až 5 možností):

- prohloubení zájmu rodičů o dění ve škole (17 z 33),
- čerpání dotací a finančních prostředků z grantů a operačních programů (12 z 33),
- nabídka zájmových činností a mimoškolních aktivit (10 z 33),
- optimální naplněnost tříd (10 z 33),
- motivace kvalitních učitelů (7 z 33),
- posilování regionální identity (4 z 33),
- podpora celoživotního vzdělávání (4 z 33),
- poradenství pro výběr dalšího vzdělávání a volbu povolání (3 z 33),
- využívání zahraničních zkušeností (2 z 33),
- po jednom hlasu získala oblast poradenského servisu pro školy a zřizovatele; školní autobusy; integrace škol pro úsporu nákladů a vynaložení volných prostředků do zkvalitnění výuky; zajištění vyšší kvality předškolní výchovy.

Možnost „u žádného tématu“ volili zpravidla starostové nejmenších obcí, kteří nemají žádné či nepatrný počet školou povinných dětí. Tuto možnost však zvolili i starostové dvou obcí, kteří mají MŠ. U všech představitelů obcí, které zřizují školu, byl znát zřejmý zájem na zachování školy, dokud to bude pro obec finančně únosné.

Průnik příležitostí ve SWOT analýze s uvedenými tématy meziobecní spolupráce lze mimo zřejmé oblasti vidět v možnostech čerpání dotací v novém programovém období 2014+. Tímto způsobem mohou obce a školy dosáhnout žádoucích cílů v tématech, ve kterých obce považující za účelné

spolupracovat nejvíce. Pro zavedení nových forem spolupráce bude nezbytné rozšířit spolupráci (ředitelů) škol.

Pokud jde o **silné stránky** školství, mimo dostatečných kapacit je třeba zdůraznit zapojování škol do projektů ze strukturálních fondů (a jiných dotačních titulů). V rámci těchto projektů školy spolupracovaly mimo jiné na vytvoření regionálních učebnic, na vytvoření metodiky optimálního modelu péče o ty žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří vzhledem ke svému zařazení mezi žáky se zdravotním znevýhodněním nejsou klienty SPC. Samozřejmě se školy (či obce) ucházely i o samostatné projekty, zejména na opravu školních budov či zakoupení potřebného vybavení.

Za nejvýznamnější **slabou stránku** lze považovat ekonomickou náročnost školských budov. Jak vyplývá z tab. č. 55, která popisuje nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP týkající se ZŠ do roku 2023, jen na rekonstrukce škol bude během příštích 7 let třeba vynaložit přes 70 milionů korun. Spolupráce škol z různých obcí se v posledních letech omezovala jen na dva společné projekty ze strukturálních fondů, přičemž rozvoj této spolupráce může být odpovědí na řadu současných problémů. Jediné osmileté gymnázium je vzhledem k rozloze SO ORP Moravská Třebová slabou stránkou především z důvodu špatné dopravní obslužnosti. Nadanější děti z okolí Jevíčka budou s největší pravděpodobností zůstat v ZŠ až do ukončení povinné školní docházky. Menšina mužů ve školství je slabou stránkou zejména na druhém stupni ZŠ. Žáci v pubertě považují za autoritu spíše muže než ženy a také s učiteli mužského pohlaví zpravidla vycházejí lépe, protože muži přehlednou mnoho věcí, které pedagožkám vadí a žákům je vyčtou (tento závěr pochopitelně není naprosto obecný, byť dle vyjádření ředitelů i ředitelek je pravidlem).

Jednou z hrozeb vyžadující komentář je zejména bod označený jako „přechod dětí z neúplných základních škol do úplných základních škol“. Tento přechod není vždy hrozbou. Týká se to spíše konkrétních neúplných škol. Ředitelé se v názoru na kvalitu vzdělávání žáků v neúplných školách liší. U těch úplných ZŠ, které dlouhodobě spolupracují s neúplnou ZŠ, jejíž žáci k nim po 5. ročníku přecházejí, ředitelé uváděli, že mezi žáky z jejich školy a z neúplných škol obecně nelze poznat rozdíl v kvalitě vzdělávání. Druhou z hrozeb vyžadující komentář je zvyšující se počet případů syndromu vyhoření. K naplnění této hrozby může docházet kombinací několika skutečností. Ohrožení jsou v tomto směru zejména učitelé na druhém stupni ve třídách, kde odešlo hodně dětí na víceleté gymnázium a nezbyli téměř žádní žáci, kteří mají zájem o výuku. Pak pedagog může přestat vidět smysl ve své práci a v kombinaci s dalšími problémy (např. rodinnými) nemusí být daleko od „vyhoření“.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V první řadě je třeba uvést, že síť MŠ a ZŠ je ve SO ORP Moravská Třebová dlouhodobě stálá a až na jednu výjimku se od školního roku 2005/2006 nezměnila. Jedinou výjimkou bylo osamostatnění MŠ v Rychnově na Moravě na ředitelství v Třebořově od školního roku 2009/2010. Nedošlo tedy ke změně v počtu MŠ v jednotlivých obcích. Pokud jde o víceletá gymnázia, od školního roku 2013/2014 se v území nachází pouze jediné – Gymnázium Moravská Třebová. Gymnázium Jevíčko již nemá žádnou třídu osmiletého gymnázia na nižším stupni.

Jedním z klíčových faktorů, který vždy bude ovlivňovat vývoj předškolního i základního vzdělávání, je počet dětí a žáků ve školách (i za situace, pokud se podaří změnit financování škol z příspěvku na žáka na příspěvek na třídu). Z tohoto hlediska se školství ve SO ORP Moravská Třebová nachází ve zlomovém období. Od roku 2005/2006 postupně stoupal počet dětí v MŠ a klesal počet žáků ZŠ.

Propad v počtech žáků mezi rokem 2005/2006 až 2012/2013 činil 443 žáků z celkového počtu 2 688 v roce 2005/2006. V roce 2013/2014 už došlo ke zvratu a navýšení o 15 žáků. U MŠ naopak počet dětí vzrostl na stávajících 1 022 z 928 dětí v roce 2005/2006.

Vzhledem k těmto datům je jisté, že v příštích letech dojde k lepší naplněnosti kapacit základních škol. Na druhou stranu u MŠ dojde s největší pravděpodobností k úbytku počtu dětí, se snižováním porodnosti v Pardubickém kraji počítá i projekce demografického vývoje provedená ČSÚ. Zvyšování počtu žáků v základních školách povede k nárůstu úvazků pedagogických pracovníků v ZŠ, k opačnému trendu zřejmě dojde v MŠ.

V souvislosti s výše uvedeným vývojem je výhodou zejména dostatečná kapacita základních škol. U MŠ bude pravděpodobně v budoucnu nutné přistoupit k jinému využití některých prostor.

Zejména ZŠ spolu velmi dobře spolupracují na společných projektech ze strukturálních fondů. Ať již jde o projekt „Tady jsem doma“, díky kterému vznikly regionální učebnice, příp. „Centrum integrované podpory – Moravskotřebovsko a Jevíčko“. Zaslouhou posledně uvedeného projektu získaly školy mj. prostředky na zřízení pracovního místa speciálního pedagoga a jeho udržení do konce školního roku 2013/2014. Z projektů přesahující hranice SO ORP Moravská Třebová se školy zapojily např. do projektu „EU peníze školám“ či „Recyklohraní“. Pokud jde o samostatné projekty, školy (či obce pro školy) také aktivně žádaly o dotace prostřednictvím MAS Moravskotřebovsko a Jevíčko o.p.s. i jiných institucí. Z dosavadního aktivního čerpání dotací v minulém programovém období vyplývá velká příležitost v novém programovém období, protože školy se už seznámily s fungováním nejen strukturálních fondů. Značný prostor ke zlepšení se nachází v ostatních oblastech možné spolupráce (ředitelů) škol, neboť tato spolupráce je způsobilá vyřešit či zmírnit řadu stávajících problémů.

Značným problémem pro některé obce i školy mohou být budovy školy, které nezdědala vyžadují značné náklady na rekonstrukci přesahující i 10 milionů korun. Na druhou stranu, provedení rekonstrukce se nezbytně projeví v úspoře provozních nákladů (zejména za energie). Samotné školy jsou v tomto ohledu naprosto závislé na obci a příp. úspěchu žádosti o dotaci na rekonstrukci školy. Výdaje obce na školství přitom zpravidla významným způsobem přesahují příspěvek poskytovaný státem obcí na školství z RUD. Z rozhovorů se starosty jsme zjistili, že běžně doplácí i na platy pedagogům, zejména na menších obcích. I přes „dotování“ školy z rozpočtu obcí je jasným cílem starostů udržet v obci školu, protože zastávají názor, že bez školy se obec postupně začne vyliďňovat a dojde tak k útlumu života v obci.

3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí strategického dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“. Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí správního obvodu ORP Moravská Třebová s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „školství“, na jejímž základě byly připraveny nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskuzi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskuzí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusní skupině. Fokusní skupina byla složena z ředitelů škol, zástupkyně školských odborů, vedoucí Finančního odboru (do jehož působnosti spadá i oblast školství) MěÚ Moravská Třebová, místostarostky Městečka Trnávky (motivující místostarostka) a místostarosty Moravské Třebové. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část strategického dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

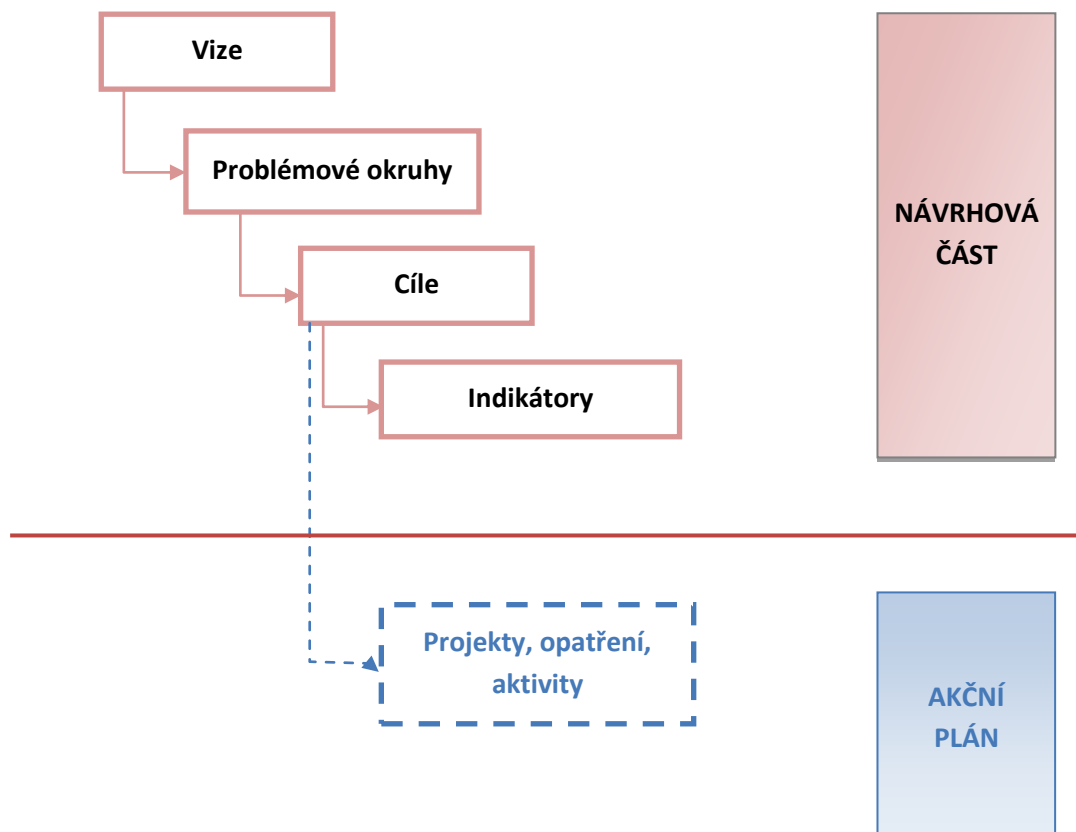
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území správního obvodu ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných nástrojů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „školství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce	<p>Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery. Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel. Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny. Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.</p>				
Školství	<p style="text-align: center;">1. <i>Nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice</i></p>		<p style="text-align: center;">2. <i>Nízká míra spolupráce ředitelů škol</i></p>		
	<p>1.1 Sdílení společného fundraisera</p>	<p>1.2 Zavést společný nákup materiálu a služeb</p>	<p>2.1 Zavést společná školení pro učitele</p>	<p>2.2 Rozvíjet přeshraniční spolupráci formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou</p>	<p>2.3 Vytvořit společný informační portál o školství ve SO ORP Moravská Třebová</p>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. **Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery.** Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel. Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny. Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.

Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová byly navrženy následující dva problémové okruhy.

1. Nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice

a) Věcné argumenty

Podfinancování školství se stalo takřka notorií v rámci celé ČR. Vzhledem k přetrvávajícímu způsobu financování škol ze státního rozpočtu tzv. „na žáka“ mají školy nedostatek finančních prostředků nejen na platy, ale i provoz či investice. Financování školství je klíčovým prvkem samotné existence jednotlivých škol jako právnických osob, neboť podle míry nezbytného poskytování příspěvků z rozpočtu obce může dojít ke zrušení či sloučení školy s jinou školou.

V důsledku nedostatečného financování školství ze státního rozpočtu poskytují obce nemalé příspěvky ze svých rozpočtů jimi zřízeným školám (příp. i gymnáziu zřízenému krajem). Uvedené příspěvky zpravidla výrazně přesahují finanční prostředky, které obec obdržela z RUD a byly určené na školství (blíže viz tab. č. 60 – v analytické části strategického dokumentu jde o tab. č. 55).

Tab. č. 60: Financování z RUD v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová v roce 2013

Název obce	Finanční prostředky z RUD (v Kč)	Celkové skutečné provozní náklady (v Kč)	Celkové výdaje obce na školství (v Kč)
Celkem	25 043 129	37 240 577,56	x
Biskupice	208 000	300 000	300 000
Březina	128 000	260 722,14	604 000
Dětřichov u Moravské Třebové	224 000	323 288,77	x
Dlouhá Loučka	328 000	866 877,07	x
Chornice	912 000	1 588 202,67	4 450 202,54
Jaroměřice	1 432 000	2 810 431	3 930 645
Jevíčko	3 944 000	5 361 098,31	5 771 582,19
Křenov	960 000	1 829 884,35	x
Kunčina	1 744 000	1 958 532,28	1 989 700
Linhartice	272 000	420 000	811 313
Městečko Trnávka	1 560 000	1 950 000	1 958 532,28
Mladějov na Moravě	152 000	557 422,12	x
Moravská Třebová	10 499 129	13 777 860,30	x

Rychnov na Moravě	192 000	668 512,70	261 000
Staré Město	496 000	1 270 809,30	1 892 000
Třebařov	1 568 000	2 501 860,03	x
Útěchov	192 000	155 437,85	x
Vranová Lhota	232 000	639 638,67	x

Zdroj: vlastní šetření (dotazníkové šetření), Finanční odbor MěÚ Moravská Třebová

Pozn. tuto tabulku je třeba chápat jako informativní, z různých důvodů mohou být údaje nepřesné.

Vzhledem k dlouhodobému podfinancování školství dochází mimo jiné k postupnému zhoršování technického stavu školních budov. V níže uvedené tab. č. 61 jsou údaje o nezbytných opravách v desetiletém časovém horizontu (v analytické části strategického dokumentu jde o tab. č. 56).

Tab. č. 61: Nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP Moravská Třebová týkající se ZŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka v Kč
Celkem			74 200 000
Chornice	Nová zateplená omítka budovy 2. stupně	2015	2 000 000
Jevíčko	Snížení energetické náročnosti objektu Základní školy Jevíčko	2014	6 000 000
Křenov	Zateplení budovy školy	2018	8 000 000
Křenov	Dokončení výměny oken (II. Etapa)	2018	1 000 000
Křenov	Výměna svodů	2016	800 000
Linhartice	Přístřešek u vchodů ze školní zahrady do budovy	2015	100 000
Městečko Trnávka	Revitalizace objektu tzv. staré budovy školy (výměna oken, zateplení objektu, výměna topení)	2020	10 000 000
Městečko Trnávka	Výměna těsnění plastových oken	2015	100 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce kotelny ZŠ Kostelní nám. 21	2015	2 500 000
Moravská Třebová	Oprava střechy ZŠ Kostelní nám. 21	2016	1 600 000
Moravská Třebová	Zateplení a výměna oken ZŠ Palackého	2014	35 000 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce kotelny ZŠ Palackého	2015	4 000 000
Moravská Třebová	Střecha ZŠ Palackého pavilon U15	2016	1 500 000
Moravská Třebová	Střecha ZŠ Palackého - nad družinou	2017	1 600 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce některých záchodů	2017	600 000
Moravská Třebová	Rekonstrukce kotelny ZŠ Čs. armády	2015	1 500 000

Zdroj: vlastní šetření (dotazníkové šetření), Finanční odbor MěÚ Moravská Třebová

Některé základní školy mají potřebné vybavení a jejich budovy prošly nedávno celkovou rekonstrukcí, takže výhledově nepotřebují významnější investice (např. ZŠ Jaroměřice, ZŠ Kunčina). Tyto školy jsou však spíše výjimkou potvrzující pravidlo zhoršujícího se technického stavu budov.

b) Příčiny problému

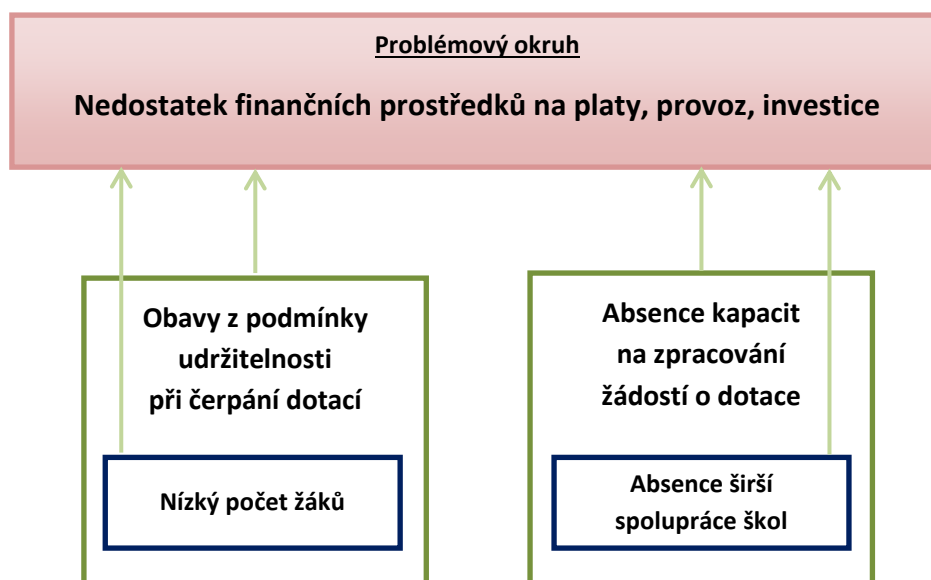
Nízký počet žáků – tento problém výrazně ovlivňuje problémový okruh, je však z velké části mimo sféru vlivu představitelů obcí a škol ve SO ORP Moravská Třebová. Možný vliv představitelů obcí spočívá v podpoře podnikání a zaměstnanosti, čímž lze omezit stěhování obyvatel za prací do jiných regionů. Při případné změně způsobu financování „na třídu“ ze stávajícího financování „na žáka“ by pro financování místních škol bylo ideální, aby bylo stanovené plné financování pro průměrný počet žáků na třídu na 17, max. 18 žáků³. Průměrný počet žáků ve třídě za školní roky 2005/2006 až 2012/2013 je uveden v tab. č. 23.

Obavy z podmínky udržitelnosti při čerpání dotací – vzhledem k hrozbě možného zrušení školy z důvodu nedostatku financí se představitelé obcí i škol obávají nesplnění podmínky zpravidla pětileté udržitelnosti při čerpání dotací u tzv. „tvrdých“ projektů. Při nesplnění této podmínky hrozí školám nejen povinnost zaplatit odvod za porušení rozpočtové kázně, ale i případné penále. Z tohoto důvodu mnohdy obce či školy nevyužily dotačních prostředků k rozsáhlejším opravám budov.

Absence kapacit na zpracování žádostí o dotace – školy a menší obce obvykle nemají kapacity na monitorování výzev jednotlivých dotačních titulů.

Absence širší spolupráce škol – školy spolupracovaly či spolupracují na některých projektech (např. projekt Tady jsem doma). Doposud však nespolečně např. ve společném nákupu materiálu (zboží různého druhu), přitom by tak mohly ušetřit desítky tisíc korun ročně. Pokud by spolu školy více spolupracovaly, mohly by najmout společného fundraisera, který by monitoroval výzvy a zpracovával žádosti o dotace (samostatně pro jednotlivé školy i pro společné projekty).

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

³ Většina ZŠ ve správním obvodu by se s největší pravděpodobností potýkala s existenčními problémy, pokud by průměrná naplněnost třídy měla být v rozmezí 21 až 24 žáků. Srov. plán MŠMT z roku 2011 v rozhovoru s Ladislavem Němcem, bývalým náměstkem ministra školství [22].

c) Důsledky neřešení problému

Důsledky neřešení stavu podfinancovaného školství mohou vést od zvyšujících se provozních nákladů, nemožnosti nakoupení moderních výukových pomůcek až po zrušení školy či sloučení školy s jinou školou. Předpokládanou reakcí části obyvatelů takových obcí je přestěhování se do obce, která má školu.

2. Nízká míra spolupráce ředitelů škol

a) Věcné argumenty

Spolupráce mezi řediteli škol spočívala především v řešení společných projektů, které byly financovány ze strukturálních fondů. Společně řešené projekty byly dva. Na prvním takovém projektu s názvem Tady jsem doma se podílelo 11 škol ze SO ORP Moravská Třebová. Druhého projektu Centrum integrované podpory – Moravskotřebovsko a Jevíčko se účastnilo 8 různých škol z daného správního obvodu.

Z diskuzí s některými řediteli škol či představiteli obcí vyplynulo, že vzhledem ke způsobu financování školství vnímají ostatní školy jako konkurenty, se kterými nemají zájem příliš spolupracovat. Přesto je zřejmé, že školy mohou spolupracovat nejen na společných projektech ze strukturálních fondů, nýbrž přinejmenším v několika dalších oblastech.

Stávající míra spolupráce škol je problematická, neboť rozsáhlejší spolupráce může uspořit náklady škol (např. při společných nákupech určitých komodit) či zvýšit kvalitu výuky a více naplnit očekávání rodičů i žáků (např. spolupráce několika škol s jedním zahraničním partnerem na výměnných pobytech). Nezbytným prvkem spolupráce jednotlivých škol je, aby byla prospěšná pro všechny zúčastněné školy.

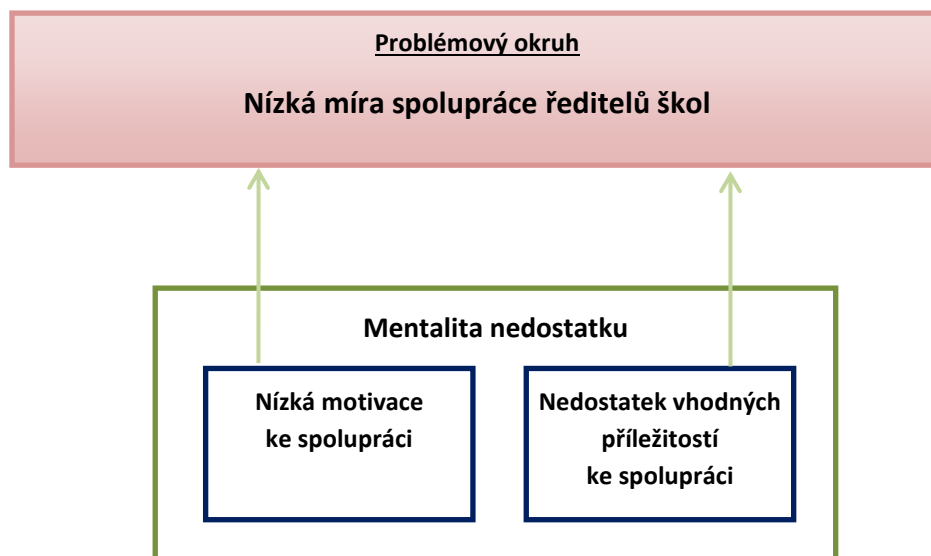
b) Příčiny problému

Mentalita nedostatku (konkurence) – vzhledem ke způsobu financování škol a „přetahování“ škol o žáky je tato mentalita představitelů škol a obcí spíše konkurenční. Opakem je mentalita hojnosti, při jejíž osvojení je možné spolupracovat daleko více než doposud. Uvedené významně souvisí i s prvním problémovým okruhem, neboť spolupráce škol může uspořit jejich náklady.

Nedostatek vhodných příležitostí ke spolupráci – nejen předcházející příčina, ale i chybějící povědomí ředitelů škol o možnostech spolupráce, dohromady způsobují nedostatek vhodných příležitostí ke spolupráci. Tím dochází k prohlubování konkurenční mentality, neboť bez zapojení škol do dalších oblastí spolupráce nevidí její užitky.

Nízká motivace ke spolupráci – ve správním obvodu ORP Moravská Třebová byly řešeny v oblasti školství pouze dva společné projekty. Ke zvýšení motivace mohou přispět příklady dobré praxe, které přinášejí další realizované společné projekty, ať již v předmětném území nebo mimo něj.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) *Důsledky neřešení problému.*

Důsledkem neřešení by bylo udržení stejné míry spolupráce, příp. její snížení. To by se nadále projevilo v absenci úspor a kvality výuky, které mohou plody spolupráce škol nabídnout.

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice
Cíl 1.1	Sdílení společného fundraisera
Popis cíle	<p>V rámci dotazníkového šetření, bylo zjištěno, že představitelé obcí mají druhý největší zájem o spolupráci v oblasti školství v tématu čerpání dotací a finančních prostředků z grantů a operačních programů (toto téma zvolilo 12 z 33 respondentů z řad místo/starostů).</p> <p>Školy, resp. pedagogičtí pracovníci, potřebují odborně zdatného spolupracovníka na vyřizování dotací – jak na společné projekty, tak i na samostatné projekty pro jednotlivé školy nemají dostatek odborných schopností a časových možností pro sledování projektových výzev, psaní projektových žádostí atd. Mezi důvody této potřeby patří dnešní uspěchaná doba, složitost a změny dotačního systému, množí se případy syndromu vyhoření atd.</p> <p>Společný fundraiser tak může pomoci školám získat prostředky na rekonstrukce budov, pořízení vybavení, ale i na společné projekty zaměřené na zvýšení kvality výuky (vytvoření nových regionálních učebnic, aplikace inovativních výukových metod atd.).</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná/právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit odpovídající pracovní místo v rámci DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka nebo uzavřít smlouvu příkazního typu s fundraiserem <p>Ekonomická opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obce jako zřizovatelé škol ponесou ekonomickou zátěž, poměrně se zvýší příspěvek obcí DSO, aby se pokryly náklady na mzdu (smluvní odměnu) a případné další výdaje (obce, které nezřizují školu, se budou moci účastnit na principu dobrovolnosti)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí sdílejících společného fundraisera • Počet vypracovaných projektových žádostí společným fundraiserem
Správce cíle	Starost(k)a města Jevíčko

Problémový okruh 1	Nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice
Cíl 1.2	Zavést společný nákup materiálu a služeb
Popis cíle	<p>Společný nákup materiálu probíhá pouze v rámci základních škol v Moravské Třebové. Přitom školy (resp. obce jako zřizovatelé) tak mohou ušetřit každoročně desítky tisíc korun. Za další výhodu společného nákupu materiálu (a většiny společných činností) lze považovat změnu mentality představitelů některých škol a obcí. Vzhledem ke způsobu financování škol a „přetahování“ škol o žáky je tato mentalita spíše konkurenční. Pokud se díky společným nákupům podaří snížit náklady a následně např. zvýšit platy, investovat do techniky, lze očekávat i postupný odklon od mentality konkurence (nedostatku) k mentalitě hojnosti u některých představitelů škol a obcí.</p> <p>V ideálním případě by určitý dohodnutý typ zboží nakupovaly školy prostřednictvím Regionu Moravskotřebovsko a Jevíčko.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Určení druhů zboží a služeb, které je výhodné nakupovat v rámci společných výběrových řízení <p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uskutečnění konkrétních nákupů a vedení souvisejícího účetnictví <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poskytnutí příspěvků obcemi či školami pro zaplacení nákladů spojených s administrativou, kterou bude realizace v rámci společných výběrových řízení vyžadovat
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí podílejících se na společných výběrových řízeních • Počet druhů zboží a služeb nakupovaných v rámci společných výběrových řízení
Správce cíle	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka

Problémový okruh 2	Nízká míra spolupráce ředitelů škol
Cíl 2.1	Zavést společná školení pro učitele
Popis cíle	<p>Pedagogové obvykle dojíždějí na školení do krajských měst. Jedno takové školení, byť dvouhodinové, pro ně znamená celodenní absenci ve škole. Navíc, pokud jedou autem, i poměrně vysoké cestovní náklady. Z tohoto důvodu někteří pedagogové nemusí mít zájem trávit polovinu dne na cestě a raději na školení nejedou.</p> <p>Důležitost cíle spočívá nejen v úspoře času, ale i v možnosti navázání dlouhodobé spolupráce se špičkovými lektory. Tím lze dosáhnout nejen zvýšení kvality výuky. Další přidanou hodnotou tohoto cíle je rozšíření možností sdílet zkušenosti mezi účastníky školení navzájem.</p>
Hlavní opatření	<p>Organizační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření neformální platformy, která bude průběžně organizovat školení a zajišťovat účast školitelů <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poskytnutí příspěvků obcemi či školami pro zaplacení nákladů spojených se školením
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí zapojených do společných školení pro učitele • Počet uskutečněných společných školení pro učitele
Správce cíle	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka

Problémový okruh 2	Nízká míra spolupráce ředitelů škol
Cíl 2.2	Rozvíjet přeshraniční spolupráci formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou
Popis cíle	<p>Ve SO ORP Moravská Třebová přeshraničně spolupracují pouze dvě ZŠ v Moravské Třebové, každá s jinou zahraniční školou. Dá se proto říct, že tento typ spolupráce je v regionu dlouhodobě opomíjený. Přitom např. výměnné pobyty žáků posledních ročníků základních škol mohou výrazně vylepšit prestiž místních škol i spokojenost žáků a rodičů. Jako ideální se tak jeví navázání spolupráce celého mikroregionu s mikroregionem zahraničním. Jen MAS Moravskotřebovsko a Jevíčsko o.p.s., jejíž územní působnost je totožná se správním obvodem ORP Moravská Třebová, pravděpodobně v nejbližších měsících naváže spolupráci s Chorvatskem a Makedonií (tamějšími MAS). Případně je možné využít stávajících vazeb mezi dvěma spolupracujícími ZŠ a jejich zahraničními partnery.</p> <p>Po samotném navázání spolupráce bude následovat zapojení škol do přeshraniční spolupráce (ideálně při zastřešení DSO či MAS), spočívající zejména ve výměnných pobytech žáků a pedagogů. Takovou spolupráci by bylo možné využít i pro nadnárodní projekty (jejichž výstupem by mohla být publikace věnující se dobrým a špatným příkladům vzdělávání v každém ze zapojených států).</p>
Hlavní opatření	<p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přípravení projektu, díky němuž bude možné navázat spolupráci se zahraničními partnery (např. z Česko-německého fondu budoucnosti) • Komunikace se zahraničními partnery <p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Určení hlavních spolupracujících škol (které budou zajišťovat komunikaci se zahraničním partnerem a vyřizovat většinu administrativy) a škol účastnících se na spolupráci • Určení konkrétních pedagogů, kteří jsou dostatečně jazykově způsobilí, aby dokázali dlouhodobě rozvíjet přeshraniční spolupráci se zahraniční školou <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přispívání obcí na výměnné pobyty, aby byly dostupné pro většinu sociálních skupin
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do akcí přeshraniční spolupráce • Počet dětí účastnících se akcí přeshraniční spolupráce
Správce cíle	Starost(k)a města Jevíčko

Problémový okruh 2	Nízká míra spolupráce ředitelů škol
Cíl 2.3	Vytvořit společný informační portál o školství ve SO ORP Moravská Třebová
Popis cíle	<p>V rámci SO ORP Moravská Třebová chybí informační portál, na němž by se lidé dozvěděli souhrnné informace o školství v tomto území. Informační portál přitom může sloužit nejen pro rodiče, děti či partnery, ale i pro sdílení zkušeností mezi učiteli a řediteli škol.</p> <p>Žádoucím obsahem takového portálu jsou zejména praktické informace. Od uskutečněných projektů spolupráce mezi školami, plánované akce škol, plnění cílů této strategie či např. o nabídku oborů v ZUŠ a jejich odloučených pracovištích.</p> <p>Jako ideální řešení se jeví včlenit takový informační portál do webových stránek DSO Regionu Moravskotřebovska a Jevíčka.</p>
Hlavní opatření	<p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úprava webových stránek DSO Regionu Moravskotřebovska a Jevíčka • Pravidelné zásobování správce stránek aktualitami z jednotlivých škol <p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Určení zaměření společného informačního portálu (jaký konkrétní obsah bude publikován na portálu) <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odměna správci stránek bude uhrazena z rozpočtu DSO
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do tvorby společného informačního portálu • Počet škol, které se podílejí na tvorbě obsahu společného informačního portálu
Správce cíle	Starost(k)a obce Kunčina

3.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Využívání služeb společného fundraisera		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Indikátor ukazuje, zda došlo k využívání služeb určitého fundraisera. V současné době neprobíhá sdílení společného fundraisera. Optimálním stavem je využívání služeb společného fundraisera všemi obcemi, které mají ZŠ či MŠ. Pro splnění tohoto indikátoru bude postačovat zapojení alespoň 10 takových obcí.		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO se uvede pouze v případě, že školy (MŠ, ZŠ či ZŠ + MŠ) alespoň z 10 různých obcí budou využívat služeb společného fundraisera.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčska		

Problémový okruh 1	Nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Vytvoření přehledu druhů zboží a služeb, které je výhodné nakupovat v rámci společných výběrových řízení		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Monitorování indikátoru poskytne jednoznačnou odpověď na otázku, zda byl učiněn prvotní krok ke společným nákupům určitých druhů zboží a služeb pro školy a školská zařízení ve správním obvodu. Minimální hranice pro splnění tohoto indikátoru je stanovena na vytvoření přehledu alespoň 5 druhů zboží a služeb, které je výhodné nakupovat v rámci společných výběrových řízení.		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO bude uvedena za situace, pokud dojde k vytvoření přehledu alespoň 5 druhů zboží a služeb, které je výhodné nakupovat v rámci společných výběrových řízení.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčska		

Cíl 1.1	Sdílení společného fundraisera		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Počet obcí sdílejících společného fundraisera		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor vypovídá o kvantitativním využití služeb společného fundraisera z hlediska obcí. V současné době neprobíhá sdílení společného fundraisera. Optimálním stavem je využívání služeb společného fundraisera všemi obcemi, které mají ZŠ či MŠ.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze správního obvodu ORP Moravská Třebová, které využívají služeb společného fundraisera a podílejí se na úhradě mzdových a jiných nákladů souvisejících s činností společného fundraisera.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka		

Cíl 1.1	Sdílení společného fundraisera		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Počet vypracovaných projektových žádostí společným fundraiserem		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15	20
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor vypovídá o kvantitativním využití služeb společného fundraisera z hlediska počtu vypracovaných projektových žádostí společným fundraiserem. V současné době neprobíhá sdílení společného fundraisera. Optimálním stavem je využívání služeb společného fundraisera všemi obcemi, které mají ZŠ či MŠ.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet vypracovaných a podaných projektových žádostí společným fundraiserem.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka		

Cíl 1.2	Zavést společný nákup materiálu a služeb		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Počet obcí podílejících se na společných výběrových řízeních		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka		
Roky	2013	2017	2020
Plán	X	10	14
Skutečnost	0	X	X
Popis měřítka	Indikátor ukazuje, kolik obcí ze SO ORP Moravská Třebová spolupracuje v oblasti společného nákupu materiálu a služeb pro školy a školská zařízení. Hodnota indikátoru v roce 2013 je 0, neboť doposud takto spolupracují pouze školy v rámci Moravské Třebové.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze správního obvodu ORP Moravská Třebová, které centrálně nakupují některé materiály či služby pro jimi zřízené školy a školská zařízení.		
Zdroj čerpání dat	ORP Moravská Třebová		

Cíl 1.2	Zavést společný nákup materiálu a služeb		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet druhů zboží a služeb nakupovaných v rámci společných výběrových řízeních		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka		
Roky	2013	2017	2020
Plán	X	10	10
Skutečnost	0	X	X
Popis měřítka	Indikátor ukazuje, kolik druhů zboží a služeb se nakupuje v oblasti společného nákupu pro školy a školská zařízení z různých obcí ve SO ORP Moravská Třebová. Hodnota indikátoru v roce 2013 je 0, neboť doposud takto spolupracují pouze školy v rámci Moravské Třebové.		
Metodika a výpočet	Celkový počet druhů zboží a služeb, které obce centrálně nakupují pro jimi zřízené školy a školská zařízení.		
Zdroj čerpání dat	ORP Moravská Třebová		

Problémový okruh 2	Nízká míra spolupráce ředitelů škol		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	Určit zaměření společného informačního portálu		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Kunčina		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Indikátor ukazuje, zda došlo k určení zaměření společného informačního portálu. Zde je nezbytná vzájemná dohoda představitelů účastníků se škol i obcí, které jsou jejich zřizovateli. Ideální se pro takovou dohodu jeví pravidelné setkávání ředitelů škol ve správním obvodu, kde se mohou účastníci domluvit i na rozdělení povinností při tvoření obsahu portálu (nicméně je možný i jiný způsob komunikace, např. hromadný e-mail).		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO bude uvedena pouze tehdy, pokud dojde k určení zaměření společného informačního portálu.		
Zdroj čerpání dat	Ředitel škol zapojených obcí		

Cíl 2.1	Zavést společná školení pro učitele		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do společných školení pro učitele		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	10	15
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Pro zajištění kvalitní výuky je nezbytné další vzdělávání pedagogů. Organizace takových školení přímo ve správním obvodu usnadní účast na dalším vzdělávání. Indikátor sleduje počet obcí, které umožňují pedagogům jimi zřízených škol účastnit se společných školení pro učitele.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze správního obvodu ORP Moravská Třebová, které umožňují pedagogům jimi zřízených škol účastnit se společných školení pro učitele.		
Zdroj čerpání dat	Ředitel škol zapojených obcí		

Cíl 2.1	Zavést společná školení pro učitele		
Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	Počet uskutečněných společných školení pro učitele		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	3	5
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Pro zajištění kvalitní výuky je nezbytné další vzdělávání pedagogů. Organizace takových školení přímo ve správním obvodu usnadní účast na dalším vzdělávání. Indikátor sleduje počet uskutečněných společných školení pro učitele v daném kalendářním roce.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet uskutečněných společných školení pro učitele ve SO ORP Moravská Třebová v daném kalendářním roce.		
Zdroj čerpání dat	Ředitelé škol zapojených obcí		

Cíl 2.2	Rozvíjet přeshraniční spolupráci formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou		
Číslo indikátoru	12		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do akcí přeshraniční spolupráce		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	5	7
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Pro zvýšení kvality výuky a spokojenosti rodičů i žáků ZŠ se navrhuje přeshraniční spolupráce se zahraniční partnerskou školou. Indikátor vypovídá o počtu obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do akcí přeshraniční spolupráce.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze správního obvodu ORP Moravská Třebová, jimiž zřízené školy mají společného zahraničního partnera – školu, se kterým dochází k výměnným pobytům či pořádání společných akcí kulturního či sportovního typu.		
Zdroj čerpání dat	Ředitelé škol zapojených obcí		

Cíl 2.2	Rozvíjet přeshraniční spolupráci formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou		
Číslo indikátoru	13		
Název indikátoru	Počet dětí účastnících se akcí přeshraniční spolupráce		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	50	80
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Pro zvýšení kvality výuky a spokojenosti rodičů i žáků ZŠ se navrhuje přeshraniční spolupráce se zahraniční partnerskou školou. Indikátor sleduje počet dětí účastnících se výměnných pobytů či kulturních a sportovních akcí za účasti zahraničního partnera – školy.		
Metodika a výpočet	Celkový počet dětí účastnících se výměnných pobytů či kulturních a sportovních akcí za účasti zahraničního partnera – školy.		
Zdroj čerpání dat	Ředitelé škol zapojených obcí		

Cíl 2.3	Vytvořit společný informační portál o školství ve SO ORP Moravská Třebová		
Číslo indikátoru	14		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do tvorby společného informačního portálu		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Kunčina		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	10	10
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Pro zlepšení komunikace s partnery a sdílení zkušeností mezi pedagogy se navrhuje vytvořit společný informační portál o školství. V současnosti takový portál v území chybí, přesto se předpokládá postupné zapojení většiny obcí, resp. škol v území.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze SO ORP Moravská Třebová, jimiž zřízené školy se podílejí na tvorbě obsahu. Za školu se považuje jednotlivá právnická osoba (ať už jde o ZŠ, MŠ, ZŠ + MŠ či ZUŠ).		
Zdroj čerpání dat	Správce společného informačního portálu		

Cíl 2.3	Vytvořit společný informační portál o školství ve SO ORP Moravská Třebová		
Číslo indikátoru	15		
Název indikátoru	Počet škol, které se podílejí na tvorbě obsahu společného informačního portálu		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Kunčina		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50	80
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Pro zlepšení komunikace s partnery a sdílení zkušeností mezi pedagogy se navrhuje vytvořit společný informační portál o školství. V současnosti takový portál v území chybí, přesto se předpokládá postupné zapojení většiny obcí, resp. škol v území.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet škol ze SO ORP Moravská Třebová, které se podílejí na tvorbě obsahu společného informačního portálu. Za školu se považuje jednotlivá právnická osoba (ať už jde o ZŠ, MŠ, ZŠ + MŠ či ZUŠ).		
Zdroj čerpání dat	Správce společného informačního portálu		

3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

3.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Správní výbor DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka (7 členů)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Sdílení společného fundraisera	starost(k)a města Jevíčko
1.2	Zavést společný nákup materiálu a služeb	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
2.1	Zavést společná školení pro učitele	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
2.2	Rozvíjet přeshraniční spolupráci formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou	starost(k)a města Jevíčko
2.3	Vytvořit společný informační portál o školství ve SO ORP Moravská Třebová	starost(k)a obce Kunčina

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Využívání služeb společného fundraisera	starost(k)a města Jevíčko
2	Vytvoření přehledu druhů zboží a služeb, které je výhodné nakupovat v rámci společných výběrových řízení	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
3	Počet obcí sdílejících společného fundraisera	starost(k)a města Jevíčko
4	Počet vypracovaných projektových žádostí společným fundraiserem	starost(k)a města Jevíčko
5	Počet obcí podílejících se na společných výběrových řízeních	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
6	Počet druhů zboží a služeb nakupovaných v rámci společných výběrových řízeních	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
7	Vytvoření neformální platformy, která bude průběžně organizovat školení a zajišťovat účast školitelů	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
8	Připravení projektu, jehož cílem bude navázání spolupráce se zahraničním(i) partnerem(y)	starost(k)a města Jevíčko
9	Určit zaměření společného informačního portálu	starost(k)a obce Kunčina
10	Počet obcí zapojených do společných školení pro učitele	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
11	Počet uskutečněných společných školení pro učitele	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
12	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do akcí přeshraniční spolupráce	starost(k)a města Jevíčko
13	Počet dětí účastnících se akcí přeshraniční spolupráce	starost(k)a města Jevíčko
14	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do tvorby společného informačního portálu	starost(k)a obce Kunčina
15	Počet škol, které se podílejí na tvorbě obsahu společného informačního portálu	starost(k)a obce Kunčina

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 strategického dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže.

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl.

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr, postup zpracování a kontakty

3.4.1. Shrnutí

Návrhová část tématu školství se skládá ze dvou stěžejních problémových okruhů, které byly navrženy na základě výstupů analytické části s ohledem na formulovanou vizi a potřeby zájmového území. Výsledné problémové okruhy tedy jsou:

1. nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice,
2. nízká míra spolupráce ředitelů škol.

Oba problémové okruhy jsou vzájemně propojeny. Nízká míra spolupráce ředitelů škol se negativně odráží v hospodaření škol, neboť díky vzájemné spolupráci je možné ušetřit náklady či získat další finanční prostředky. Na rozdíl od změny způsobu financování školství mají na zvýšení spolupráce ředitelů škol aktéři v území SO ORP Moravská Třebová přímý vliv. Proto předkládané cíle spočívají v činnostech, které lze dosáhnout součinností škol, příp. obcí.

Na spolupráci obcí bude záviset naplnění především prvního cíle, sdílení společného fundraisera. Vzhledem k finanční náročnosti v řádech několika málo desítek tisíc korun ročně bude záviset na ochotě jednotlivých obecních zastupitelstvech, zda budou ochotni podílet se na sdílení společného fundraisera. Výhodou takového řešení je, že fundraiser může obcím poskytovat služby nejen v oblasti školství, ale i v jiných oblastech (např. v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání).

Pro dosažení ostatních cílů bude v převážně míře postačovat spolupráce škol. Zavedení společného nákupu zboží a služeb má vést k úspoře nákladů při nákupu určitých druhů zboží a služeb. Účelem společných školení pro učitele je zejména umožnit místním pedagogům účast na školení od špičkových lektorů přímo ve SO ORP Moravská Třebová. Vedlejším, avšak velmi žádoucím, produktem tohoto cíle je častější setkávání pedagogů z různých škol ve správním obvodu. Tato zdánlivá maličkost může vést k vyššímu počtu společných projektů či k navázání přátelštějších vztahů mezi učiteli.

Patrně nejsložitější bude splnění čtvrtého cíle, jenž spočívá v rozvíjení přeshraniční spolupráce formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou. Zvýšená náročnost oproti ostatním cílům spočívá v nezbytnosti získání vhodného zahraničního partnera a vypracování projektu (např. z Česko-německého fondu budoucnosti), na základě kterého by se zvýšila finanční dostupnost mj. výměnných pobytů pro žáky základních škol.

Vytvoření společného informačního portálu o školství ve SO ORP Moravská Třebová je posledním navrhovaným cílem. Záměrem je usnadnit komunikaci škol s veřejností i výměnu zkušeností mezi učiteli.

Pro každý cíl byl následně ustanoven gestor (správce), jehož úkolem bude společně s ostatními představiteli obcí a institucí iniciovat v území takové kroky, které povedou k plnění těchto cílů. Za účelem budoucího posouzení naplňování definovaných cílů, byla pro každý cíl nastavena sada indikátorů. Indikátory umožní periodicky monitorovat plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Na návrhové části se pracovalo od poloviny srpna 2014 do konce listopadu 2014. Realizační tým nejprve vytvořil prvotní návrh vize, který vycházel z žádoucího cílového stavu ve střednědobém časovém horizontu (cca r. 2020). Prvotní návrh byl 26. 8. 2014 zpřesněn metodou brainstormingu na setkání představitelů obcí. Tohoto setkání se zúčastnili starosta Moravské Třebové, starosta Kunčiny, starostka Mladějova na Moravě, starostka Starého Města a místostarostka Městečka Trnávky (motivující místostarostka).

Od začátku září začal realizační tým zpracovávat problémové okruhy. Ty byly rozpracovány a zaslány vybraným představitelům obcí a odborníkům na sociální služby (tzv. fokusní skupině) přibližně týden před domluveným setkáním. Setkání fokusní skupiny, která byla složena z ředitelů škol, zástupkyně školských odborů, vedoucí Finančního odboru (do jehož působnosti spadá i oblast školství) MěÚ Moravská Třebová, místostarostky Městečka Trnávky (motivující místostarostka) a místostarosty Moravské Třebové, se uskutečnilo 16. 9. 2014 na ZŠ Kostelní náměstí v Moravské Třebové. Cílem tohoto setkání bylo ověřit, že problémové okruhy navržené realizačním týmem odpovídají realitě a že se jedná o ty nejzávažnější problémy v oblasti školství.

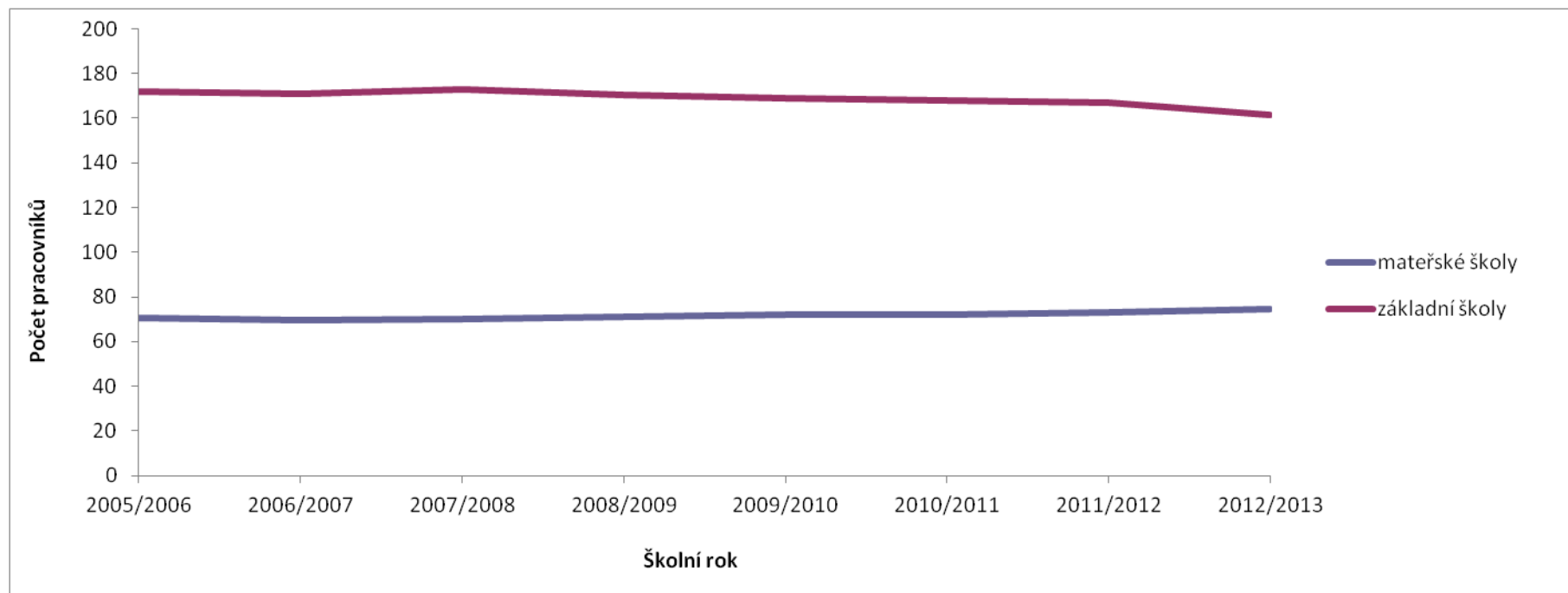
Dalším krokem ve tvorbě strategie bylo určit ke každému navrženému problémovému okruhu konkrétní cíle, které povedou k jeho vyřešení nebo překonání. To bylo hlavní náplní realizačního týmu v měsíci říjnu. Cíle měly být formulovány tak, aby byly jednoznačné, reálné a při tom dostatečně ambiciózní. Definované cíle v oblasti školství zaslal realizační tým k ověření jejich vhodnosti následujícím představitelům obcí: starostovi Jevíčka (motivující starosta), místostarostce Městečka Trnávky (motivující místostarostka), starostovi Kunčiny. Tito představitelé obcí ve správním obvodu ORP Moravská Třebová následně přijali role správců cílů v oblasti školství.

Pro zajištění možnosti sledovat, zda dochází k naplnění cílů v oblasti školství, byly v měsíci listopadu k cílům stanoveny indikátory (výstupu). Ke každému indikátoru byl v souladu se správcem cíle určen gestor indikátoru, který bude v následujících letech příslušný indikátor vyhodnocovat. Každý indikátor je jasně popsán a je u něj uvedena výchozí a cílová hodnota. Kromě indikátorů k cílům byly dále vytvořeny indikátory k problémovým okruhům (indikátory výsledku), které monitorují, zdali realizace cílů vede k řešení problémových okruhů.

3.5. Přílohy k tématu 1.: školství

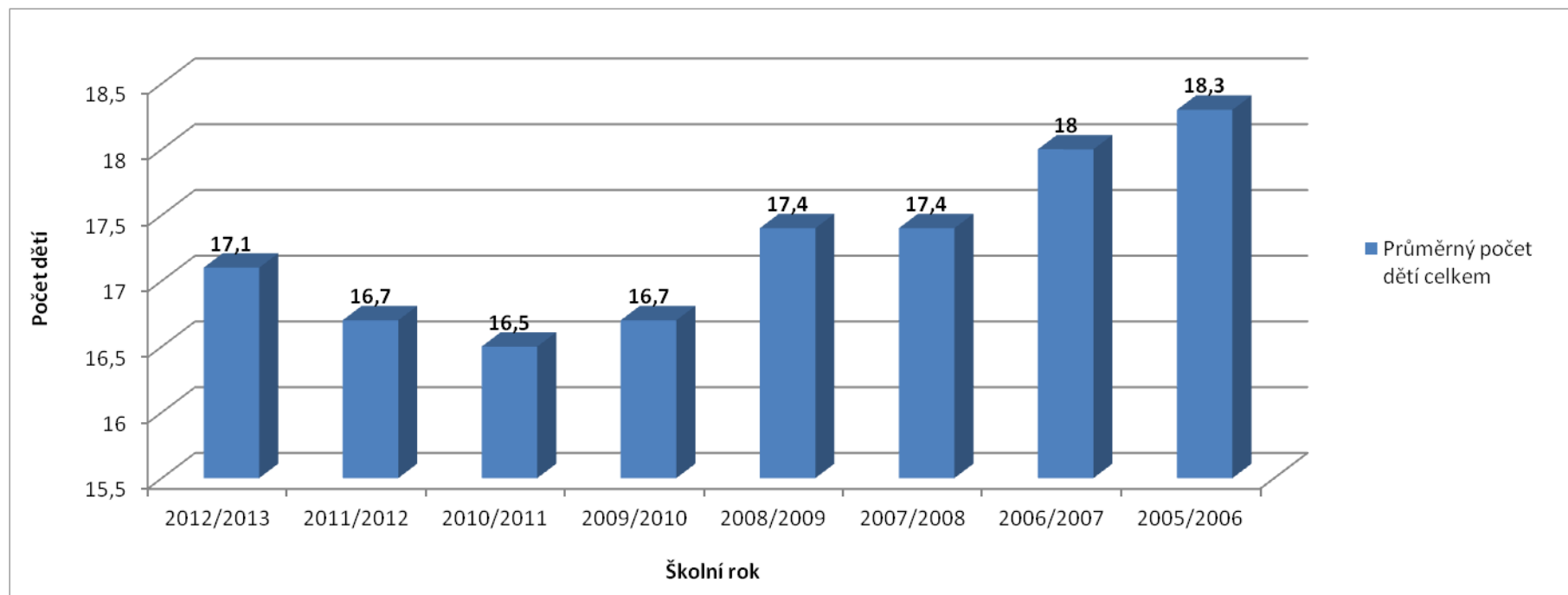
3.5.1. Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Graf č. 5: Pracovníci v MŠ a ZŠ na území SO ORP Moravská Třebová

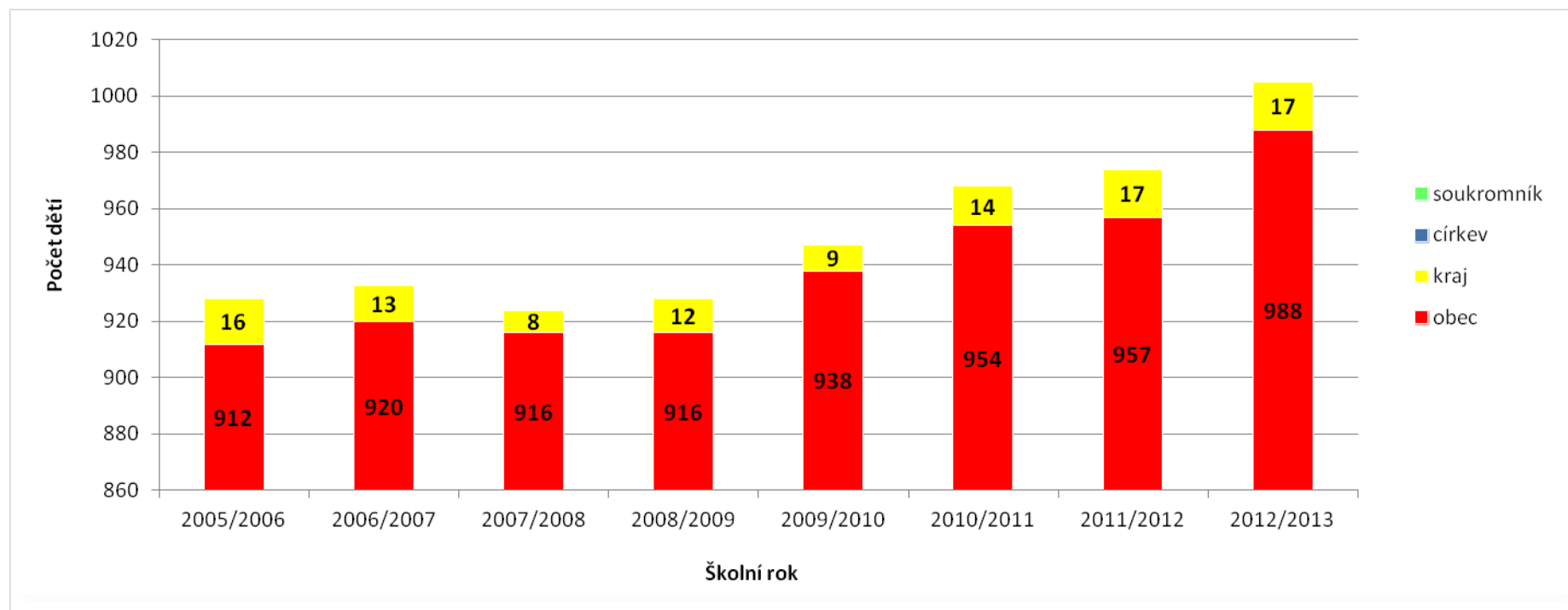
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 20

Graf č. 6: Průměrný počet dětí v ZŠ na území SO ORP Moravská Třebová

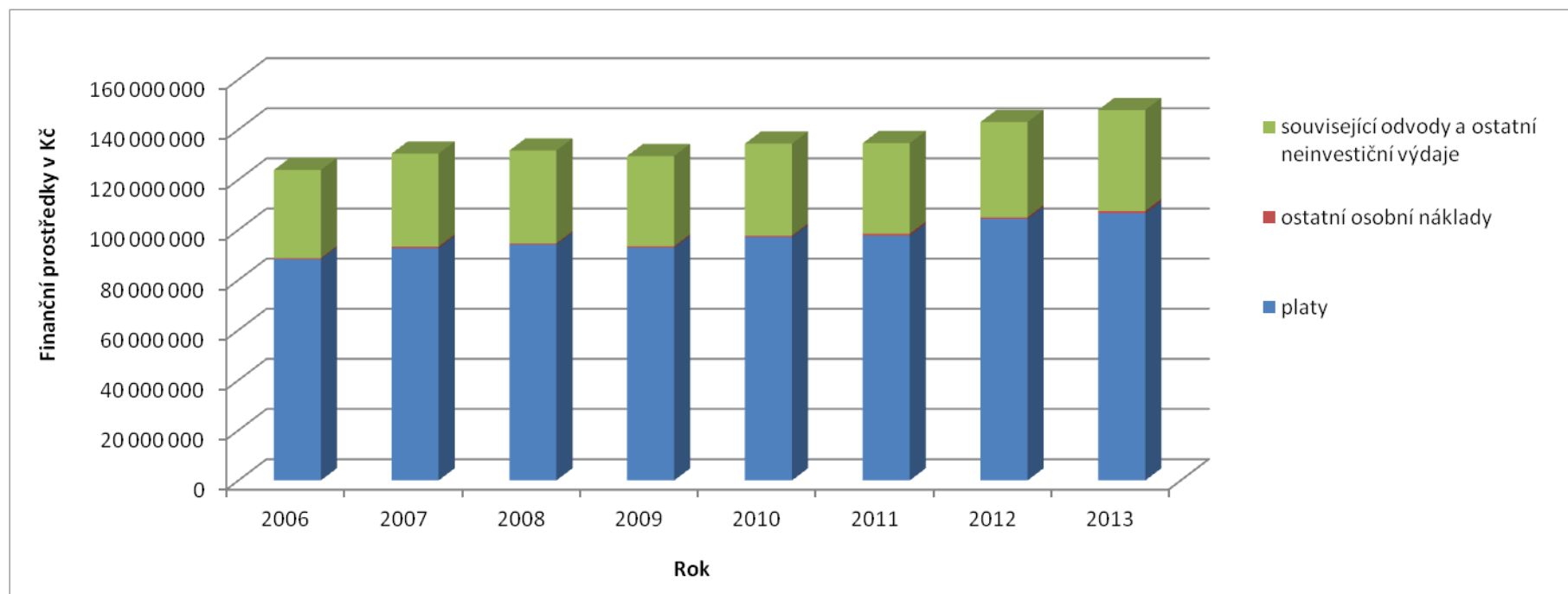
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 33

Graf č. 7: Počty dětí v MŠ dle zřizovatele na území SO ORP Moravská Třebová

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 36

Graf č. 8: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství ve SO ORP Moravská Třebová v Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 53

3.5.2. Příloha č. 2: Projekce vývoje dětí ve věku 0 - 10 let do roku 2031

Tab. č. 62: Podrobná věková struktura Pardubického kraje k 1. 1., obyvatelstvo celkem

Věk	2013*	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0	5375	5265	5159	5057	4960	4867	4781	4699	4614	4529	4445	4359	4276	4199	4134	4079	4035	4002	3979
1	5297	5374	5267	5164	5065	4972	4882	4799	4718	4636	4554	4471	4387	4305	4231	4167	4113	4070	4037
2	5801	5297	5377	5272	5172	5076	4984	4896	4816	4737	4657	4577	4496	4414	4332	4259	4196	4144	4101
3	5734	5799	5300	5382	5278	5180	5086	4997	4911	4832	4755	4677	4598	4517	4437	4357	4284	4223	4170
4	5871	5733	5800	5304	5388	5285	5189	5098	5009	4925	4847	4772	4695	4616	4538	4457	4378	4307	4245
5	5840	5871	5733	5802	5309	5395	5293	5199	5108	5022	4938	4862	4787	4711	4633	4555	4476	4398	4326
6	5354	5842	5872	5736	5806	5315	5403	5301	5209	5119	5034	4952	4876	4802	4726	4649	4571	4493	4415
7	5033	5358	5844	5874	5739	5811	5322	5410	5310	5218	5129	5045	4964	4888	4816	4740	4664	4586	4508
8	4922	5039	5362	5847	5877	5741	5815	5328	5416	5318	5226	5139	5055	4974	4899	4826	4752	4676	4599
9	4753	4927	5043	5366	5847	5877	5742	5817	5331	5421	5323	5232	5146	5062	4982	4907	4835	4761	4686
10	4747	4757	4931	5046	5367	5848	5877	5743	5819	5335	5425	5327	5237	5152	5068	4988	4915	4843	4769

Zdroj: Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050. ČSÚ 2014

3.5.3. Příloha č. 3: Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) – prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání – najdou uplatnění některé výstupy strategických dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy strategických dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k Internetu, anebo konektivita celých škol.

3.5.4. Příloha č. 4: Zkratky použité v oblasti školství

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
NNO	Nestátní neziskové organizace
MAS	Místní akční skupina
MěÚ	Městský úřad
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
ONIV	Ostatní neinvestiční náklady
ORP	Obec s rozšířenou působností
RUD	Rozpočtové určení daní
SO	Správní obvod
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SVČ	Středisko volného času
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna
ŠK	Školní klub
ÚIV	Ústav pro informace a vzdělávání
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, se sociální službou rozumí činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. V uvedeném zákoně je definováno 20 typů zařízení sociálních služeb a 33 typů sociálních služeb. Jednotlivé typy sociálních služeb jsou podrobněji charakterizovány v příloze č. 2 tohoto strategického dokumentu. V následujících tabulkách budou převážně uváděna data za zařízení sociálních služeb, které mají sídlo na území správního obvodu ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 63: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících na území SO ORP Moravská Třebová

Typ zařízení sociálních služeb	Počet zařízení sociálních služeb
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	0
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	0

Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0
Ostatní	3
Celkem	7

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb k 1. 3. 2014

Tab. č. 63 popisuje počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb, které sídlí na území SO ORP Moravská Třebová. Celkem se jedná o 7 zařízení poskytujících sociální služby, přičemž v Jevíčku a v Jaroměřicích je po jednom zařízení a zbylých 5 zařízení má sídlo v Moravské Třebové.

Denní stacionář Domeček je zařízení Oblastní charity Moravská Třebová, které poskytuje své služby od 1. 1. 2007. Klienty tohoto zařízení jsou osoby s lehkým a středně těžkým mentálním postižením popř. s kombinovaným postižením z Moravskotřebovského a Jevíčského regionu ve věku od 18 do 55 let. Cílem Denního stacionáře Domeček je naučit klienty takovým dovednostem, které jim pomohou v samostatném životě. Jedná se především o dovednosti potřebné k vedení domácnosti, zvládnutí péče o svou osobu, navazování a udržování sociálních vztahů, samostatnému vyřizování osobních záležitostí a smysluplnému využívání volného času [24].

Zařízení **Sociální služby města Moravská Třebová** poskytuje od 1. 1. 2007 dvě sociální služby - domov pro seniory (kapacita pobytové služby je 200 lůžek) a pečovatelskou službu (kapacita pro terénní službu je 120 klientů a pro ambulantní službu 30 klientů). Dle převažující činnosti je toto zařízení zařazeno v kategorii „domovy pro seniory“.

Domov pro seniory v Moravské Třebové je určen pro osoby, které vzhledem ke svému věku nebo zdravotnímu stavu nemohou dlouhodobě zajišťovat své životní potřeby ve vlastním prostředí. Služeb domova pro seniory využívají také osoby, které potřebují trvalou péči na ošetřovatelském oddělení a jsou poživateli plného invalidního nebo starobního důchodu. Cílovou skupinu tvoří klienti starší 58 let, kteří mají trvalý pobyt v Moravské Třebové nebo ve spádových obcích SO ORP Moravská Třebová [30].

V regionu Moravskotřebovska a Jevíčka stále přibývá osob s demencí (Alzheimerova demence). Osoby s tímto onemocněním nemohou být přijaty do domova pro seniory, protože vyžadují vysoké požadavky na péči. Uvažuje se proto o transformaci jednoho oddělení na domov se zvláštním režimem s předpokládanou kapacitou 12 - 15 osob.

Pečovatelská služba je určena osobám se zdravotním postižením a seniorům ve věkové struktuře dospělí (35 - 64 let), mladší senioři (65 - 80 let) a starší senioři (nad 80 let). Poskytována je ve formě terénní, tj. v domácnostech klientů a v domech s pečovatelskou službou, a ve formě ambulantní, kdy klienti navštěvují středisko osobní hygieny. Pečovatelskou službu v současné době využívají klienti z Moravské Třebové a ze smluvní obce Linhartic. V případě, že budou mít zájem o pečovatelskou službu občané z jiných obcí v rámci Moravskotřebovského regionu (znázorněný na mapě č. 14 modrou barvou), je možné počet smluvních obcí rozšířit. Záleží to především na samotných obcích, zda budou ochotné hradit náklady na pečovatelskou službu za své seniory [30].

Mapa č. 14: Sociální služby na území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

Typ sociální služby

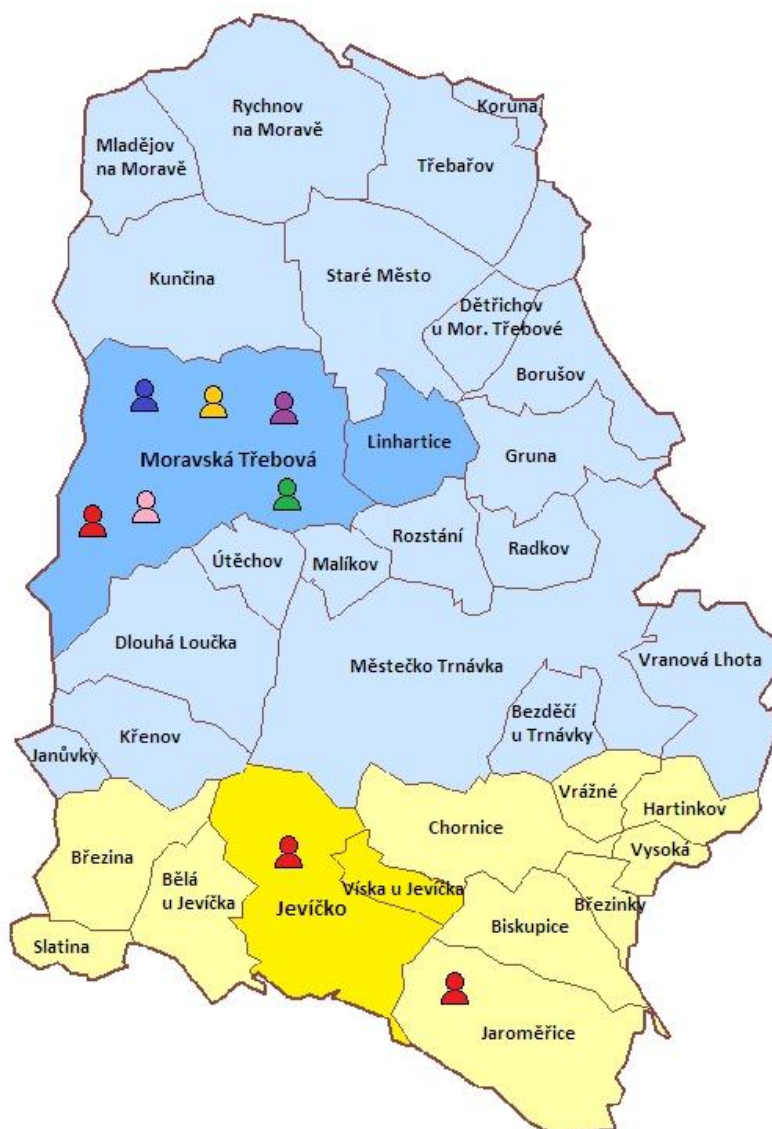
- Denní stacionáře
- Domovy pro seniory
- Pečovatelská služba
- Sociálně terapeutické dílny
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Území, kde pečovatelskou službu aktuálně poskytují

- Město Jevíčko
- Sociální služby města Moravská Třebová

Území, kde pečovatelskou službu může v případě zájmu zajišťovat

- Město Jevíčko
- Sociální služby města Moravská Třebová

Zdroj: vlastní zpracování k 1. 3. 2014

Nízkoprahový klub Díra Moravská Třebová je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) ve věku 8 - 20 let z Moravské Třebové a okolí, které je realizováno pracovníky Občanského sdružení Bonanza. Posláním klubu je poskytovat dětem a mladým lidem podporu v období dospívání, poradenství, pomoc v obtížných životních situacích a bezpečný prostor pro trávení volného času. Nízkoprahový klub Díra fungoval v Moravské Třebové od 1. 1. 2012 do 2. 9. 2012 každý pátek v Centru volného času pod názvem „Zabav se s Bonanzou“. Během srpna 2012 proběhla rekonstrukce prostor, které poskytlo pro zřízení NZDM Město Moravská Třebová. Zkušební provoz v nových prostorách byl zahájen 3. 9. 2012 a od 15. 4. 2013 je sociální služba nízkoprahové zařízení pro děti a mládež se sídlem v Moravské Třebové registrovaná [25].

Sociálně terapeutické dílny Ulita v Moravské Třebové patří mezi další zařízení pod Oblastní charitou Moravská Třebová. Toto zařízení funguje od 1. 1. 2010 a je určeno klientům ve věku od 18 do 55 let ze SO ORP Moravská Třebová, kteří mají sníženou soběstačnost a nejsou z důvodu mentálního či chronického duševního onemocnění umístitelní na trhu práce. Klienti si v dílnách při terapeutických

činnostech rozvíjí pracovní dovednosti, učí se dodržovat stanovená pravidla, plnit pracovní povinnosti a být součástí kolektivu [24].

V kategorii „ostatní“ zařízení sociálních služeb jsou zařazeny:

Zařízení **Šance pro rodinu** je registrované od 1. 9. 2011 pod Oblastní charitou Moravská Třebová a poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Nabízí pomoc a podporu rodinám s nezaopatřenými dětmi, které se nachází v nepříznivé sociální situaci a nedaří se jim tuto situaci řešit vlastními silami. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou poskytovány v regionu Moravskotřebovska a Jevíčka především terénní formou [24].

Pečovatelská služba, kterou zajišťuje od 1. 1. 2007 Město Jevíčko, je určena pro osoby se zdravotním postižením (tělesné zdravotní postižení, nedoslýchaví, slabozrací a vetchozrací) a osoby nad 50 let, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci. Poskytována je ambulantní formou ve Středisku pečovatelské služby a terénní formou v domácnostech občanů a v domech s pečovatelskou službou, které mají celkem 22 bytů a z toho 4 bezbariérové. Aktuálně pečovatelskou službu využívají klienti na území Jevíčka a ve spádové obci Víška u Jevíčka. Město Jevíčko může zajišťovat pečovatelskou službu v celém Jevíčském regionu (11 spádových obcí vyznačených na mapě č. 14 žlutou barvou) [31].

Dalším zařízením, které poskytuje pečovatelskou službu, je **Domov na Kalvárii s.r.o.** Toto zařízení zajišťuje pečovatelskou službu od 1. 10. 2010 především terénní formou v bytovém domě v Jaroměřicích, kde má zároveň sídlo i zřizovatel této služby. Pečovatelská služba je určena klientům od 50 let, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení. Od srpna 2013 však probíhá rozsáhlá rekonstrukce bytového domu, která by měla být dokončena koncem září 2014. Cílem této rekonstrukce je, aby uvedené zařízení mohlo poskytovat další sociální službu - domovy pro seniory (s kapacitou 50 míst) [32].

Graf č. 9, který je uveden v příloze č. 1 k tématu sociální služby, zachycuje vybrané typy zařízení sociálních služeb, které mají sídlo na území SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 64: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová

Typ zařízení sociálních služeb	Počet zařízení sociálních služeb
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	3
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	3

Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0
Pracoviště rané péče	3
Intervenční centra	1
Služby následné péče	0
Ostatní	8
Celkem	31

Zdroj: vlastní šetření v dubnu 2014

Tab. č. 64 popisuje výčet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb, která mají sídlo jak ve SO ORP Moravská Třebová, tak i mimo něj, ale jejichž služby v současné době (duben 2014) využívají klienti z Moravskotřebovského a Jevíčského regionu. Osloveno bylo téměř 40 poskytovatelů sociálních služeb, především ze sousedních správních obvodů ORP.

Kategorie „**denní stacionář**“ obsahuje pouze zařízení Denní stacionář Domeček. Více zařízení tohoto typu, které by navštěvovali klienti ze SO ORP Moravská Třebová se nepodařilo zjistit.

Nejčastěji vyhledávaným typem zařízení sociálních služeb jsou „**domovy pro osoby se zdravotním postižením**“ (DOZP):

Zařízení *Paprsek, příspěvková organizace*, má osm klientů z našeho regionu, kteří si na přání opatrovníků změnili trvalé bydliště na Velké Opatovice (tj. obec, kde má sídlo zařízení). V současné době mají jedno volné místo.

Sociální služby Šebetov, příspěvková organizace, mají jednu klientku z Jaroměřic, která má nyní trvalý pobyt v Šebetově. Do zařízení jsou přednostně přijímáni klienti z Jihomoravského kraje, protože zřizovatelem zařízení je Krajský úřad Jihomoravského kraje. Klienti ze SO ORP Moravská Třebová tak mohou čekat na umístění i několik let.

V *Domově u studánky* se nachází dvě klientky z analyzovaného regionu, jedna má trvalé bydliště v Moravské Třebové, druhá měla původně v Kunčíně, nyní má v Lanškrouně. Kapacita tohoto zařízení je plně obsazená.

Domov na zámku Bystré má sedm klientů z regionu Moravskotřebovska a Jevíčska, v současné době mají volné místo. Kromě DOZP poskytuje uvedené zařízení ještě sociální služby týdenní stacionář, chráněné bydlení a podporu samostatného bydlení. Uvedené sociální služby jsou určeny pro osoby z okresu Svitavy, takže je v případě volné kapacity mohou využívat i klienti z území SO ORP Moravská Třebová. Nyní mají jedno volné místo v týdenním stacionáři pro osoby s poruchami autistického centra (v tab. č. 67 je z těchto služeb uveden pouze týdenní stacionář).

Posledním zjištěným zařízením tohoto typu je *Domov na rozcestí Svitavy*, v kterém jsou dvě klientky z Moravské Třebové. Aktuálně nemají žádné volné místo.

V kategorii „**domovy pro seniory**“ je uvedeno kromě zařízení *Sociální služby města Moravská Třebová* už pouze zařízení *Domov pro seniory*, jehož poskytovatelem je Městská správa sociálních služeb Boskovice (MSSS Boskovice). Do Domova pro seniory byla v roce 2013 přijata jedna klientka z Biskupic. MSSS Boskovice kromě Domova pro seniory provozují ještě Domov se zvláštním režimem a dva domy s pečovatelskou službou. Při přijímání klientů do těchto pobytových zařízení však upřednostňují žadatele ze SO ORP Boskovice, protože zřizovatelem uvedených zařízení je Město

Boskovice. Z jiných SO ORP jsou klienti přijati jen v případě volné kapacity, což se stává výjimečně. V tab. č. 64 je Domov pro seniory započítán vzhledem ke klientce z Biskupic.

Hodnota 1 v kategorii „**domovy se zvláštním režimem**“ patří zařízení *Domov se zvláštním režimem*, v kterém jsou dvě klientky ze SO ORP Moravská Třebová (dle el. archivu měli 3 klienty z území SO ORP Moravská Třebová od roku 2010). Uvedené zařízení provozuje Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně. Kapacita zařízení je plně obsazená, v evidenci mají 54 žadatelů o umístění.

Kategorie „**chráněné bydlení**“ obsahuje pouze jedno zařízení a to *Domov na rozcestí Svitavy - chráněné bydlení*. V současné době toto chráněné bydlení využívají tři klienti z Moravské Třebové a jeden klient z Jevíčka.

V kategorii „**azylové domy**“ jsou zahrnuty tři zařízení sociálních služeb:

V *Azylovém domě pro matky s dětmi*, jehož poskytovatelem je Oblastní spolek Českého červeného kříže, bydlí 2 matky s dětmi z regionu Moravskotřebovska a Jevíčka. Za období 20 let, kdy spolupracují s Odborem sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová měli 7 klientek ze SO ORP Moravská Třebová.

Další dva azylové domy, *Azylový dům pro matky s dětmi v nouzi* a *Most naděje*, provozuje Občanské sdružení - *Náš domov Koclířov*. V současné době mají jednu klientku se třemi dětmi, od počátku roku 2013 do dneška (duben 2014) měli 9 dospělých a 14 dětí z Moravskotřebovského a Jevíčského regionu. Jsou téměř jediným poskytovatelem v Pardubickém kraji, jenž řeší bezdomovectví celé rodiny (azylový dům *Most naděje*). Pro celou rodinu mají k dispozici tři byty. Při přijímání klientů do azylových domů dávají přednost lidem ze spádových oblastí, kam SO ORP Moravská Třebová patří.

Všechny uvedené azylové domy, v kterých jsou klienti ze správního obvodu ORP Moravská Třebová, mají kapacitu plně obsazenou. V regionu Moravskotřebovska a Jevíčka azylový dům velmi chybí. Sociální pracovníce při práci v terénu neustále řeší problém, kam umístit matky s dětmi.

Celková kapacita zařízení *Dům na půl cesty v Květné* je jedenáct míst, momentálně mají obsazeno devět míst. Ze SO ORP Moravská Třebová sociální službu „**domy na půl cesty**“ využívá jeden klient. Za rok 2013 to byli tři klienti z obcí či měst řešeného SO ORP a za celou dobu, kdy tuto službu poskytují, asi sedm. Ještě provozují Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc „*Květináč*“. Jedná se o zařízení sociálně-právní ochrany dětí, které má kapacitu osm dětí. Ze SO ORP Moravská Třebová mají nyní dvě děti.

Nízkoprahový klub Díra Moravská Třebová patří mezi jediné zařízení typu „**nízkoprahové zařízení pro děti a mládež**“, které poskytuje své služby klientům z regionu Moravskotřebovska a Jevíčka.

Kategorie „**sociální poradny**“ obsahuje tři zařízení sociálních služeb:

Středisko sociálních služeb Salvia má sídlo ve Svitavách, ale ve správním obvodu ORP Moravská Třebová má dvě detašovaná pracoviště. Jedno na Městském úřadě Jevíčko a druhé v domově pro seniory v Moravské Třebové. Odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby osob se zdravotním postižením, osob chronicky nemocných a seniorů. Odborné pracovníce vždy jeden čtvrtek v měsíci dojíždí na detašovaná pracoviště, kde podávají informace z oblasti sociálně právní problematiky, pomáhají při sepisování žádostí a výběru kompenzačních

pomůcek. V roce 2013 bylo odborné sociální poradenství poskytnuto 31 klientům ze SO ORP Moravská Třebová. Součástí odborného poradenství je i půjčování pomůcek (vozíky, chodítka) a prodej drobných kompenzačních pomůcek (baterie do sluchadel, ušní koncovky, hadičky, tyčinky se štětečkem apod.) [26].

Kromě odborného sociálního poradenství poskytuje Středisko sociálních služeb také sociální službu osobní asistence (uvedena v tab. č. 67). V současné době ji využívá 13 klientů z regionu Moravskotřebovka a Jevíčka (tři z Jaroměřic, tři z Jevíčka, tři z Moravské Třebové, jeden z Městečka Trnávky, jeden z Kunčiny - Nové Vsi, jeden z Rozstání a jeden ze Starého Města).

Dále je v této kategorii zařazeno detašované pracoviště *Poradny pro rodinu Pardubického kraje - pobočka Svitavy*, které bylo zřízeno od listopadu 2013 v budově Městského úřadu Moravská Třebová. Odborné sociální poradenství poskytují klientům, kteří mají problémy v osobních, partnerských, rodinných a mezilidských vztazích nebo žijí osaměle. Konzultace dělí nikoliv podle počtu lidí, ale podle konzultačních jednotek, protože na některé klienty je zapotřebí více času. Od listopadu 2013 vychází na rodinnou terapii 50 konzultačních jednotek, na individuální 48 konzultačních jednotek a na párovou terapii 2 konzultační jednotky. Nejedná se vždy o nové klienty, ale kapacita objednáni je stále plná.

Posledním zjištěným zařízením tohoto typu je *Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s.* ve Svitavách. U tohoto zařízení není vedená evidence, z které by bylo možné určit, kolik klientů ze SO ORP Moravská Třebová jejich služby využívá. Ale vzhledem k velkému počtu klientů, které toto zařízení má, lze předpokládat, že klienti z území SO ORP využívají sociální služby krizová pomoc a odborné sociální poradenství. Odborné sociální poradenství je zaměřeno na dluhové poradenství, poradenství v oblasti bydlení, práce, sociálních dávek, právní poradenství, pomoc při řešení náročných životních situací a poradenství v oblasti vzdělávání.

Sociálně terapeutické dílny Ulita patří mezi jediné uvedené zařízení tohoto typu v kategorii „**sociálně terapeutické dílny**“, které navštěvují klienti z analyzovaného SO ORP.

Mezi „**pracoviště rané péče**“, které zajišťují ranou péči (především terénní formou) klientům ze správního obvodu ORP Moravská Třebová patří tyto tři zařízení:

Zařízení *Středisko rané péče Tamtam Olomouc*, které provozovalo občanské sdružení Federace rodičů a přátel sluchově postižených, bylo přetransformováno 27. 12. 2013 na zařízení *Rané péče pro Moravu a Slezsko*, které poskytuje obecně prospěšná společnost Centrum pro dětský sluch Tamtam. Sociální služba raná péče je zaměřena na rodiny dětí se sluchovým a kombinovaným postižením od narození do 7 let věku. Terénní služby rané péče jsou poskytovány bezplatně formou pravidelných konzultací v klientských rodinách po celé Moravě a Slezsku. V současné době v péči žádnou rodinu z území SO ORP Moravská Třebová nemají, ale dříve poskytovali služby jedné rodině z Útěchova.

Středisko rané péče SPRP Olomouc je poskytovatelem zařízení *Regionální centrum pro podporu a provázení rodin dětí se zrakovým a kombinovaným postižením*. Služby tohoto zařízení jsou určeny pro rodiny s dítětem se zrakovým a kombinovaným postižením do 7 let věku. Momentálně služby rané péče využívají tři rodiny ze SO ORP Moravská Třebová, konkrétně z obcí Koruna, Třebařov a Městečko Trnávka. Pro Pardubický kraj mají celkovou kapacitu 10 rodin. V současné době volnou kapacitu ještě mají.

Posláním *Střediska rané péče v Pardubicích o.p.s.* je podpora rodiny a podpora vývoje dítěte raného věku s ohroženým vývojem nebo tělesným, mentálním či kombinovaným postižením do 7 let věku v Pardubickém kraji. V roce 2013 službu poskytli 121 rodinám z Pardubického kraje, ze správního obvodu ORP Moravská Třebová jedné rodině.

Kategorie „**intervenční centra**“ (IC) obsahuje *Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím*, které provozuje SKP-CENTRUM, o.p.s. se sídlem v Pardubicích. Do Moravské Třebové dojíždí dle potřeby klientů pracovníci IC. Klienti se do IC dostávají buď na základě informace od Policie ČR, že došlo k vykázní násilníka z domu, případně na základě vlastní iniciativy. Setkávání s klienty probíhá na Obvodním oddělení Policie ČR Moravská Třebová. Jedná se cca o 10 - 15 klientů za rok.

V kategorii „**ostatní**“ jsou uvedeny kromě zařízení, které byly popsány u tab. č. 63 (Pečovatelská služba Jevíčko, Domov na Kalvárii s.r.o. a Šance pro rodinu), ještě následující:

Odlehčovací službu, kterou poskytuje zařízení *Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně*, využili od roku 2010 z Moravskotřebovského a Jevíčského regionu dva klienti a jedna klientka. Nejdelší možný pobyt je 3 měsíce, opakovaný pobyt je možný až po půl roce. Klient, který nevyužije délku pobytu 3 měsíce, může využít odlehčovací službu i několikrát v roce podle volné kapacity lůžek. Kapacita odlehčovací služby je šest lůžek.

Občanské sdružení Bonanza má od ledna 2010 registrovanou sociální službu sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi pod názvem *Drž se na uzdě*. Cílovou skupinu pro tuto sociální službu tvoří děti ve věku 9 – 15 let a jejich rodiny ze Svitavska, Moravskotřebovska a Poličska, které zažívají nebo mohou zažívat nepříznivé životní situace ohrožující výchovu a práva dítěte. Předpokládá se úzká spolupráce s orgánem sociálně právní ochrany dítěte. Vytipované děti jsou zařazeny (dobrovolně a po souhlasu rodičů) do projektu *Drž se na uzdě*, v rámci kterého probíhá tzv. Výcvik sociálních dovedností (VSD) a léčebně pedagogicko-psychologické ježdění (LPPJ) [25].

Občanské sdružení Kontakt je zřizovatelem Linky důvěry Ústí nad Orlicí, která poskytuje nepřetržitou telefonickou krizovou pomoc v celém Pardubickém kraji (tedy i klientům ze SO ORP Moravská Třebová). Služba je poskytována za cenu běžného telefonního hovoru. Vzhledem k jejímu anonymnímu charakteru klienti nesdělují místo svého bydliště. Od 1. 3. 2011 nabízí OS Kontakt i odborné sociální poradenství formou bezplatného e-mailového poradenství, u kterého pracovníci linky důvěry garantují odpověď do 4 pracovních dnů.

Zařízení *Centrum terénních programů Pardubického kraje*, jehož poskytovatelem je Laxus o.s., zajišťuje sociální službu terénní programy v celém Pardubickém kraji. Od začátku roku 2014 tuto službu využilo přímo v Moravské Třebové 8 klientů, kteří uvedli, že jsou z Moravské Třebové. Vzhledem k anonymnímu charakteru této služby nemusí být uvedený počet klientů přesný, protože klienti často neuvádí, odkud jsou.

Centrum zprostředkování simultánního přepisu se sídlem v Praze poskytuje tlumočnické služby kdekoli v ČR, kde je neslyšící klient požaduje. Z našeho regionu tuto službu využil klient z Dětfichova u Moravské Třebové v Pardubicích. Poskytovatelem tlumočnických služeb je Česká unie neslyšících.

Tab. č. 65: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo SO ORP Moravská Třebová, ale působící na našem území

Č.	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (SO ORP)
1.	Paprsek, příspěvková organizace	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Kraj (Jihomoravský)	ORP Boskovice
2.	Sociální služby Šebetov, příspěvková organizace	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Kraj (Jihomoravský)	ORP Boskovice
3.	Domov na zámku Bystré	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Kraj (Pardubický)	ORP Polička
4.	Domov u studánky	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Kraj (Pardubický)	ORP Lanškroun
5.	Domov na rozcestí Svitavy	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Kraj (Pardubický)	ORP Svitavy
6.	Domov na rozcestí Svitavy - chráněné bydlení	Chráněné bydlení	Kraj (Pardubický)	ORP Svitavy
7.	Domov pro seniory (<i>Městská správa sociálních služeb</i>)	Domovy pro seniory	Obec	ORP Boskovice
8.	Domov se zvláštním režimem	Domovy se zvláštním režimem	Církevní organizace	ORP Šumperk
9.	Azylový dům pro matky s dětmi	Azylové domy	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Svitavy
10.	Azylový dům pro matky s dětmi v nouzi	Azylové domy	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Svitavy
11.	Most naděje	Azylové domy	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Svitavy
12.	Dům na půl cesty v Květné	Domy na půl cesty	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Polička
13.	Středisko sociálních služeb Salvia	Sociální poradny	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Svitavy
14.	Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s.	Sociální poradny	Obecně prospěšná společnost	ORP Svitavy
15.	Poradna pro rodinu Pardubického kraje	Sociální poradny	Kraj (Pardubický)	ORP Svitavy
16.	Středisko rané péče Tamtam Olomouc	Pracoviště rané péče	Organizační jednotka sdružení	ORP Olomouc
17.	Regionální centrum pro podporu a provádění rodin dětí se zrakovým a kombin. postižením	Pracoviště rané péče	Organizační jednotka sdružení	ORP Olomouc
18.	Středisko rané péče v Pardubicích, o.p.s.	Pracoviště rané péče	Obecně prospěšná společnost	ORP Pardubice
19.	Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím	Intervenční centra	Obecně prospěšná společnost	ORP Pardubice
20.	Diakonie ČCE - středisko v Sobotíně	Ostatní (odlehčovací služby)	Církevní organizace	ORP Šumperk
21.	Drž se na uzdě	Ostatní (soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi)	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Svitavy

22.	Občanské sdružení Kontakt	Ostatní (telefonická krizová pomoc)	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Ústí nad Orlicí
23.	Centrum terénních programů Pardubického kraje	Ostatní (terénní programy)	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Pardubice
24.	Centrum zprostředkování simultánního přepisu	Ostatní (tlumočnické služby)	Sdružení (svaz, spolek, klub)	ORP Praha

Zdroj: vlastní šetření v dubnu 2014

Výčet zjištěných zařízení sociálních služeb, která mají sídlo mimo území SO ORP Moravská Třebová, ale klientům ze SO ORP Moravská Třebová poskytují své služby, je uveden v tab. č. 65.

Vybrané typy zařízení sociálních služeb, jejichž sociální služby využívají klienti ze SO ORP Moravská Třebová znázorňuje graf č. 10.

Tab. č. 66: Počet jednotlivých typů sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová

Druh sociální služby	Typ sociální služby	Počet sociálních služeb
	Sociální poradenství	0
Služby sociální péče	Osobní asistence	0
	Pečovatelská služba	3
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	0
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	0
	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0
Služby sociální prevence	Raná péče	0
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	0
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0

Služby sociální prevence	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0
	Sociálně terapeutické dílny	1
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	0
	Sociální rehabilitace	0
	Celkem	8

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb k 1. 3. 2014

Tab. č. 66 ukazuje počet jednotlivých typů sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová. Mezi nejčastěji zastoupenou sociální službu patří pečovatelská služba (počet 3). Ostatní sociální služby jsou registrovány ve sledovaném regionu jednou.

Jak lze vidět z grafu č. 11 služby sociální péče představují 62,5 % ze všech sociálních služeb v regionu a na služby sociální prevence připadá 37,5 %.

Mezi další služby poskytované v sociální oblasti na území SO ORP Moravská Třebová patří:

Centrum volného času (CVČ) bylo založeno v roce 2000 v Moravské Třebové. Počáteční ideou pro založení CVČ bylo snížit kriminalitu mládeže ve městě a zlepšit celkovou komunikaci mezi romskou komunitou a ostatními obyvateli města. V oblasti sociální práce s romskou komunitou patřilo CVČ v Moravské Třebové mezi první založenou organizaci takového typu v Pardubickém kraji. Na začátku roku 2004 se CVČ stalo organizační složkou města Moravská Třebová. Činnost CVČ je tak financována převážně z městského rozpočtu, ale pracovníci CVČ se snaží získat finanční prostředky i prostřednictvím grantů a dotací z Úřadu vlády, který podporuje např. terénní sociální práci. Činnosti centra se v současné době zaměřují na volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti (muzikoterapie, sportovní aktivity, výlety, doučování apod.) a na sociálně-poradenskou činnost pro dospělé (dospívající) klienty. Od ledna do září 2013 využívalo CVČ v době volnočasových aktivit průměrně 175 klientů a poradenskou činnost 96 klientů [33].

Oblastní charita Moravská Třebová (OCHMT) vznikla 12. 6. 1995 jako organizace římskokatolické církve zřízená Arcibiskupstvím olomouckým. Kromě již zmíněných registrovaných sociálních služeb, provozuje ještě *půjčovnu zdravotních a kompenzačních pomůcek*, *S-klub* (klub pro aktivní seniory), organizuje *setkávání seniorů*, které probíhá každé první pondělí v měsíci po mši svaté v refektáři františkánského kláštera, a zajišťuje *svoz seniorů* na místní hřbitov a zpět každou druhou středu v měsíci (kromě zimních měsíců, kdy je nepříznivé počasí).

Od dubna 2013 začala OCHMT také poskytovat sociálně prospěšnou službu – *Centrum pro pěstounskou péči*. Zatím poslední aktivitou OCHMT je otevření terapeutického obchodu s názvem *Andělský obchod*. Jeho sortiment vyrábějí klienti DS Domeček a STD Ulita. Slavnostní otevření Andělského obchodu proběhlo dne 1. 10. 2013 za přítomnosti hejtmana Pardubického kraje Martina Netolického, starosty města Moravská Třebová Miloše Izáka, senátora Radko Martínka a poslance Václava Neubauera [24], [38].

Laskavárna – „laskavá kavárna“ je pilotním projektem obecně prospěšné společnosti Naproti. Laskavárna je koncipována jako trvale udržitelná sociální firma, kde společně pracují lidé s i BEZ zdravotního postižení. Zaměstnáno však má být nejméně 8 pracovníků se zdravotním postižením

(mentálním postižením). Laskavárna se má stát přirozeným centrem místních kulturních a společenských aktivit „s přesahem“. Projekt byl v prvních dvou letech (1. 3. 2012 - 28. 2. 2014) realizován za finanční podpory Evropského sociálního fondu EU prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR, ve třetím roce provozu se má samofinancovat a v pátém roce být plně udržitelný (s mírným ziskem) [34].

Centrum pro rodinu Sluníčko v Moravské Třebové nabízí programy pro děti, mládež, dospělé a celé rodiny. Od roku 2000 je jeho součástí také mateřské centrum určené pro rodiče na mateřské nebo rodičovské dovolené s dětmi do 4 let věku. Centrum se nachází v 1. patře budovy římskokatolické fary a je vybaveno vstupní šatnou, velkou hernou, velkou jídelnou s kuchyňským koutem, menší místností určenou pro dílny a sociálním zázemím. Centrum pro rodinu Sluníčko je registrováno v síti mateřských center ČR a je děkanátním centrem Arcidiecéze olomoucké [35].

Rodinné centrum Palouček, se sídlem v Jevíčku, je občanské sdružení, které zajišťuje volnočasové aktivity pro rodiče s dětmi a pro seniory. Rodinné centrum vytváří podnětné prostředí pro setkávání dětí s vrstevníky, předchází a snižuje sociální izolaci rodičů, kteří dlouhodobě pečují o dítě, a pomáhá navazovat nové kontakty mezi rodiči. Dále pak vytváří podnětné prostředí pro setkávání a pracovní činnosti seniorů, a tím předchází také jejich sociální izolaci [36].

o.s. Trnka Městečko Trnávka bylo založeno v listopadu roku 2007 za účelem pozdvižení kulturních a vzdělávacích aktivit v Městečku Trnávce a okolí. Převážně dobrovolnickou činností se snaží vyplnit mezery ve volnočasových aktivitách všech generací. Mezi pravidelné akce, které sdružení pořádá, patří výtvarné dílny, cvičení předškolákových dětí, jóga pro děti i dospělé, Nelinka – TrdloHrátky a jazykové kurzy. Oblibě se těší i nepravidelné akce jako jsou Čarodějnický rej, divadelní festival TRNFEST, Trnkový tábor pro děti (divadelní), zájezdy, cestovatelské besedy s podtitulem Z Trnávky tam a zpátky, Ozvěny Anifestu (přehlídka krátkých animovaných filmů) a předvánoční jarmark [37].

Tab. č. 67: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová

Druh sociální služby	Typ sociální služby	Počet sociálních služeb
	Sociální poradenství	4
Služby sociální péče	Osobní asistence	1
	Pečovatelská služba	3
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	1
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5
	Domovy pro seniory	2
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0

Služby sociální prevence	Raná péče	3
	Telefonická krizová pomoc	1
	Tlumočnické služby	1
	Azylové domy	3
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	1
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0
	Sociálně terapeutické dílny	1
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	1
	Sociální rehabilitace	0
Celkem	35	

Zdroj: vlastní šetření v dubnu 2014

Sociální služby, které poskytují uvedená zařízení sociálních služeb v tab. č. 64, jsou rozepsány dle jednotlivých typů do tab. č. 67. Nejčastěji se v tabulce vyskytuje sociální služba domovy pro osoby se zdravotním postižením (počet 5), dále odborné sociální poradenství (počet 4), pečovatelská služba (počet 3) a raná péče (počet 3).

Nejvíce jsou klienty ze SO ORP Moravská Třebová v současné době vyhledávány sociální služby pro osoby se zdravotním postižením. V pobytové službě domovy pro osoby se zdravotním postižením je 20 klientů a osobní asistence je poskytována 13 klientům z regionu Moravskotřebovska a Jevíčka.

Graf č. 12 znázorňuje rozdělení sociálních služeb, které jsou poskytovány klientům ze správního obvodu ORP Moravská Třebová, podle druhů. Sociální poradenství představuje 11,4 % všech sociálních služeb, služby sociální péče tvoří 45,7 % grafu a na služby sociální prevence zbývá 42,9 %.

Zřizovatelé

Zřizovatel zařízení poskytujících sociální služby je subjekt, který je za práci poskytovatele sociální služby odpovědný. V ČR mohou být zřizovateli obce, kraje, MPSV ČR i nestátní organizace, a to buď ziskové, nebo neziskové.

Obce mohou zřizovat sociální služby jako vlastní organizační složky nebo jako příspěvkové organizace. Forma organizační složky se využívá zejména v případech, kdy služba není náročná na personál, prostory a techniku. V ostatních případech je vhodnější zřídit samostatnou příspěvkovou organizaci.

Kraje jsou zřizovateli sociálních služeb ve stejném pojetí jako obce. MPSV ČR je v současnosti zřizovatelem specializovaných ústavů s celostátní působností [23].

Tab. č. 68: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele na území SO ORP Moravská Třebová

Typ zařízení sociálních služeb	Zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Centra denních služeb	0	0	0	0	0	0
Denní stacionáře	0	0	0	1	0	0
Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	0	1	0	0	0
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	1
Noclehárny	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	1	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0	0
Ostatní	0	0	1	1	0	1
Celkem	0	0	2	3	0	2

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb k 1. 4. 2014

V tab. č. 68 je uveden přehled zařízení sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová. Významným zřizovatelem zařízení sociálních služeb na území řešeného SO ORP je církevní organizace, Oblastní charita Moravská Třebová, která provozuje tři zařízení – DS Domeček, STD Ulita a SAS pro rodiny s dětmi Šance pro rodinu (poslední jmenované zařízení je zahrnuto v kategorii „ostatní“).

Důležitými zřizovateli zařízení poskytujících sociální služby jsou v Moravskotřebovském a Jevíčském regionu také obce. Město Moravská Třebová, obec s pověřením III. stupně, zřídilo samostatnou příspěvkovou organizaci s názvem Sociální služby města Moravská Třebová. Zařízení Sociální služby města Moravská Třebová je v tabulce uvedeno, dle převažující činnosti, v kategorii „domovy pro seniory“. Město Jevíčko, obec s pověřením II. stupně, provozuje pečovatelskou službu jako vlastní organizační složku (v tabulce je vyplněno v kategorii „ostatní“).

Mezi jiné zřizovatele patří Občanské sdružení Bonanza, které provozuje nízkoprahové zařízení Díra Moravská Třebová (kategorie „nízkoprahové zařízení pro děti a mládež“), a společnost s ručením omezeným Domov na Kalvárii, která zajišťuje pečovatelskou službu (kategorie „ostatní“).

Graf č. 13 znázorňuje rozložení zřizovatelů zařízení sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová. Obec je v roli zřizovatele u 28,6 % zařízení, církev je zřizovatelem 42,8 % zařízení sociálních služeb a u zbylých 28,6 % zařízení je uveden jiný zřizovatel.

Tab. č. 69: Počet sociálních služeb dle zřizovatele na území SO ORP Moravská Třebová

Druh sociální služby	Typ sociální služby	Zřizovatel					
		MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
	Sociální poradenství	0	0	0	0	0	0
Služby sociální péče	Osobní asistence	0	0	0	0	0	0
	Pečovatelská služba	0	0	2	0	0	1
	Tísňová péče	0	0	0	0	0	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0	0	0	0	0	0
	Podpora samostatného bydlení	0	0	0	0	0	0
	Odlehčovací služby	0	0	0	0	0	0
	Centra denních služeb	0	0	0	0	0	0
	Denní stacionáře	0	0	0	1	0	0
	Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0	0
	Domovy pro seniory	0	0	1	0	0	0
	Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0
	Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0	0	0	0	0	0
Služby sociální prevence	Raná péče	0	0	0	0	0	0
	Telefonická krizová pomoc	0	0	0	0	0	0
	Tlumočnické služby	0	0	0	0	0	0
	Azylové domy	0	0	0	0	0	0
	Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0
	Kontaktní centra	0	0	0	0	0	0
	Krizová pomoc	0	0	0	0	0	0
	Intervenční centra	0	0	0	0	0	0
	Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	1
	Noclehárny	0	0	0	0	0	0
	Služby následné péče	0	0	0	0	0	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0	0	0	1	0	0
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0	0
	Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	1	0	0
	Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0
	Terénní programy	0	0	0	0	0	0
	Sociální rehabilitace	0	0	0	0	0	0
	Celkem	0	0	3	3	0	2

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb k 1. 4. 2014

V tab. č. 69 je zaznamenán počet jednotlivých typů sociálních služeb dle zřizovatele. Dvě obce jsou zřizovatelem pečovatelské služby (Město Moravská Třebová a Město Jevíčko) a jednou je obec zřizovatelem sociální služby domovy pro seniory (Město Moravská Třebová). Církevní organizace, Oblastní charita Moravská Třebová, vystupuje jako zřizovatel u třech sociálních služeb, a to denní stacionář, sociálně terapeutické dílny a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Pečovatelskou službu na území SO ORP Moravská Třebová ještě poskytuje zřizovatel Domov na Kalvárii s.r.o., který je v tabulce uveden ve sloupci „jiný“. Mezi jiné zřizovatele je zahrnuto ještě Občanské sdružení Bonanza, které provozuje sociální službu nízkoprahové zařízení pro děti a mládež.

Jak je patrné z grafu č. 14, obec je jako zřizovatel u 37,5 % sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová, církev je v roli zřizovatele také u 37,5 % sociálních služeb a jiný zřizovatel je uveden u zbylých 25 % sociálních služeb.

Kapacita zařízení sociálních služeb a klienti v těchto zařízeních v roce 2012

Za klienta sociální služby je považovaná osoba, se kterou byla v určitém vykazovaném časovém období uzavřena smlouva o využívání služby a byly jí poskytnuty úkony v rámci základních činností daného typu sociální služby. Kapacita určuje max. počet klientů, kterým je subjekt schopen zajistit sociální službu za stanovenou jednotku (denní kapacita, max. kapacita – počet uzavřených smluv). Kontaktem je myšleno setkání pracovníka s klientem nebo zájemcem o službu, přičemž jeden uživatel nebo zájemce o službu může být vykázan v jeden den jako kontakt pouze jednou. U pobytových služeb se kapacita vyjadřuje maximálním počtem lůžek.

Tab. č. 70: Kapacita zařízení sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová

Typ zařízení sociálních služeb	pobytová		ambulantní		terénní	
	klienti	lůžka	klienti	kontakty	klienti	kontakty
Centra denních služeb	0	0	0	0	0	0
Denní stacionáře	0	0	10	0	0	0
Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	200	30	0	120	0
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	25	2 000	15	200
Noclehárny	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	0	15	0	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0

Služby následné péče	0	0	0	0	0	0
Ostatní	0	0	95	0	175	0

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb k 1. 4. 2014

Tab. č. 70 popisuje kapacitu zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Podle formy poskytování sociálních služeb je tabulka rozdělena na tři části – pobytová, ambulantní a terénní kapacita.

Denní stacionář Domeček je ambulantní zařízení, které má denní kapacitu 10 klientů. Maximální kapacita DS Domeček, tj. počet klientů, kteří mohou mít uzavřenou smlouvu, je 15 uživatelů.

V kategorii „domovy pro seniory“ je uvedeno zařízení **Sociální služby města Moravská Třebová**. Toto zařízení provozuje pobytovou sociální službu *domovy pro seniory*, která má kapacitu 200 lůžek. Další poskytovanou službu je *pečovatelská služba*, která má kapacitu v ambulantní formě 30 klientů a v terénní formě 120 klientů.

Nízkoprahový klub Díra Moravská Třebová je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, které má v ambulantní formě kapacitu 25 klientů a 2 000 kontaktů a v terénní formě 15 klientů a 200 kontaktů.

Kapacita ambulantního zařízení **Sociálně terapeutické dílny Ulita** je 15 klientů.

Zařízení sociálních služeb, která jsou zahrnuta v kategorii „ostatní“:

Pečovatelská služba, kterou zajišťuje Město Jevíčko, má celkovou kapacitu v ambulantní formě 20 klientů a v terénní formě 100 klientů. Denní ambulantní kapacita je 10 klientů a denní terénní kapacita je 60 klientů.

Kapacita zařízení **Domov na Kalvárii s.r.o.**, které poskytuje rovněž pečovatelskou službu, je v ambulantní i terénní formě 55 klientů.

Zařízení **Šance pro rodinu** poskytující sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi má jak v ambulantní, tak i terénní formě kapacitu 20 rodin.

Zcela naplněna je v současné době (duben 2014) kapacita u sociálních služeb domovy pro seniory a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Ostatní sociální služby poskytované v Moravskotřebovském a Jevíčském regionu mají zatím kapacitu dostačující.

Tab. č. 71: Počet klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012

Typ zařízení sociálních služeb	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Celkem klientů
		muži	ženy	
Centra denních služeb	0	0	0	0
Denní stacionáře	0	5	4	9
Týdenní stacionáře	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	114	266	380
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0

Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0
Noclehárny	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	9	10	19
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0
Ostatní	85	69	100	254
Celkem	85	197	380	662

Zdroj: Data od poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb

V tab. č. 71 je zaznamenán počet klientů, kteří v roce 2012 využívali zařízení sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová.

Denní stacionář Domeček navštěvovalo celkem 9 klientů, z toho 5 mužů a 4 ženy.

V kategorii „domovy pro seniory“ je uvedeno zařízení **Sociální služby města Moravská Třebová**, které využívalo celkem 114 mužů a 266 žen (celkem 380 klientů). Z toho *pečovatelská služba* byla poskytována 42 mužům a 102 ženám (celkem 144 klientů) a sociální službu *domovy pro seniory* potřebovalo 72 mužů a 164 žen (celkem 236 klientů).

Sociálně terapeutické dílny Ulita měly celkem 19 klientů, z toho 9 mužů a 10 žen.

V kategorii „ostatní“ jsou sečteny počty klientů následujících zařízení sociálních služeb:

Pečovatelskou službu, kterou poskytuje Město Jevíčko, využívalo v roce 2012 celkem 62 klientů (20 mužů a 42 žen).

Domov na Kalvárii s.r.o. zajišťoval pečovatelskou službu celkem 49 klientům (27 mužům a 22 ženám).

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, které poskytuje zařízení **Šance pro rodinu**, potřebovalo 85 osob do 18 let, 69 mužů a 100 žen. Celkem 254 klientů.

Počet klientů, kteří v roce 2012 využívali sociální služby v jednotlivých typech zařízení sociálních služeb v Moravskotřebovském a Jevíčském regionu, znázorňuje graf č. 15.

Poznámka: Údaje za rok 2012 o **Nízkoprahovém klubu Díra Moravská Třebová** nebylo možné vyplnit, protože sociální služba nízkoprahové zařízení pro děti a mládež byla registrovaná až 15. 4. 2013.

Tab. č. 72: Věkové složení klientů v zařízeních soc. služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012

Typ zařízení sociálních služeb	Počet klientů ve věku				
	do 6 let	7 - 18 let	18 - 26 let	27 - 65 let	nad 65 let
Centra denních služeb	0	0	0	0	0
Denní stacionáře	0	0	3	6	0

Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	0	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	0	0	26	354
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0
Noclehárny	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	0	6	13	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0
Ostatní	38	47	1	68	101
Celkem	38	47	10	113	455

Zdroj: Data od poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb

Věkové složení klientů, kterým byly v roce 2012 poskytovány sociální služby v jednotlivých typech zařízení sociálních služeb v Moravskotřebovském a Jevíčském regionu, je uvedeno v tab. č. 72. Z tabulky je zřejmé, že nejpočetnější skupinu klientů tvoří osoby nad 65 let, které představují 68,2 % všech klientů využívajících sociální služby.

Denní stacionář Domeček navštěvovali tři klienti ve věku 18 - 26 let a šest klientů ve věku 27 - 65 let.

Kategorie „domovy pro seniory“ obsahuje údaje za obě registrované sociální služby, které má registrované zařízení **Sociální služby města Moravská Třebová**. V *domově pro seniory* v roce 2012 byli 2 klienti ve věku 56 let a méně, 13 klientů ve věku 57 - 64 let, 35 klientů ve věku 65 - 74 let, 40 klientů ve věku 75 - 80 let, 121 klientů ve věku 81 - 90 let a 25 klientů ve věku 91 let a více. O *pečovatelskou službu* mělo zájem 11 klientů ve věku 27 - 65 let, 89 klientů ve věku 66 - 85 let a 44 klientů ve věku nad 85 let.

Sociálně terapeutické dílny Ulita poskytovaly své služby šesti klientům ve věku 18 - 26 let a třinácti klientům ve věku 27 - 65 let.

Mezi zařízení sociálních služeb, které jsou uvedeny v kategorii „ostatní“, patří:

Pečovatelská služba Jevíčko, jejíž služby využívali dva klienti ve věku 27 - 65 let, padesát klientů ve věku 66 - 85 let a deset klientů starších 85 let.

Zařízení **Domov na Kalvárii s.r.o.**, které pečovatelskou službu poskytovalo jedenácti klientům ve věku 27 - 65 let, jednatřiceti klientům ve věku 66 - 85 let a sedmi klientům nad 85 let.

Sociálně aktivizační služby zajišťovalo zařízení **Šance pro rodinu** ve sledovaném roce pro 38 dětí do 6 let, 47 dětí ve věku 7 - 18 let, jednoho klienta ve věku 19 - 26 let, 55 klientů ve věku 27 - 64 let a pro 3 klienty nad 65 let.

Graf č. 16 znázorňuje věkové složení klientů pečovatelské služby, kterou v roce 2012 provozovaly tři zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Nejvíce klientů měly všechny tři zařízení ve věkové kategorii 66 - 85 let.

Terénní a ambulantní služby

Terénní a ambulantní služby poskytují klientům pomoc a podporu v takové míře, aby mohli žít běžný život ve svém přirozeném (domácím) prostředí.

Tab. č. 73: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012

Typ sociální služby	Počet neuspokojených žadatelů
Pečovatelská služba	12
Osobní asistence	0
Tísňová péče	0
Průvodcovské a předčitatelské služby	0
Podpora samostatného bydlení	0
Odlehčovací služby	0
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0

Zdroj: Data od poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb

Z terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením, které byly vybrány v tab. č. 73, je na území SO ORP Moravská Třebová registrovaná pouze pečovatelská služba. U této služby bylo v roce 2012 v zařízení Domov na Kalvárii s.r.o. evidováno 12 neuspokojených žadatelů. Uvedený počet neuspokojených žadatelů byl však z **důvodu nepříznivého zdravotního stavu žadatele**, nikoliv z kapacitního důvodu. U zbylých dvou zařízení sociálních služeb poskytujících pečovatelskou službu nepřevyšovala poptávka kapacitní možnosti daných zařízení. Kapacita pečovatelské služby je v současné době ve SO ORP Moravská Třebová dostatečná.

Financování

S účinností zákona o sociálních službách se změnil od 1. 1. 2007 systém financování sociálních služeb. Je uplatňován systém vícezdrojového financování. Zdroje financování závisejí na řadě faktorů, které souvisejí jak se službou samotnou, tak i typem zřizovatelského subjektu. Obecně lze za zdroje příjmů považovat: dotace ze státního rozpočtu, dotace z kraje, dotace z rozpočtů měst a obcí, příspěvky zřizovatele, úhrady uživatelů, sponzorské dary a jiné finanční zdroje (úhrady z veřejného zdravotního pojištění, úhrady za stravu, tržby z prodeje, ...).

Od 1. 1. 2015 dojde k přechodu financování sociálních služeb z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR na kraje. Jednotlivé kraje budou mít přesně stanovený podíl z objemu peněz, který stát poskytne na sociální služby. Podíl Pardubického kraje bude představovat 5,37 % (kompletní tabulku s údaji za všechny kraje lze nalézt v kapitole 4.5.4 Příloha č. 4: Procentní podíly jednotlivých krajů).

Tab. č. 74: Přehled financování zařízení sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012

Typ zařízení sociálních služeb	Finanční prostředky							
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje	finanční prostředky celkem
Centra denních služeb	0	0	0	0	0	0	0	0
Denní stacionáře	1 632 000	165 000	300 000	0	401 476	39 204	61 381	2 599 061
Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0	0	0	0
Domovy pro seniory	9 885 000	350 000	11 304	2 500 000	27 874 441	0	2 753 928	43 374 673
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	0	0	0
Noclehárny	0	0	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0	0	0	2 093 440	2 093 440
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní	858 000	210 000	126 040	724 801	1 594 610	25 370	300	3 539 121
Celkem za všechna zařízení	12 375 000	725 000	437 344	3 224 801	29 870 527	64 574	4 909 049	51 606 295

Zdroj: Data od poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb

V tab. č. 74 jsou uvedeny zdroje, z kterých byly v roce 2012 financovány zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.

Denní stacionář Domeček získal dotaci z MPSV ČR ve výši 1 632 000 Kč. Další dotaci 165 000 Kč poskytl Pardubický kraj. Město Moravská Třebová přispělo částkou 300 000 Kč. Úhrady uživatelů DS Domeček činily 401 476 Kč (382 632 Kč za poskytnutí základních činností a 18 844 Kč za fakultativní služby), sponzorské dary (fyzických a právnických osob) 39 204 Kč a jiné finanční prostředky 61 381 Kč (tržby z prodeje služeb ostatní 61 142 Kč a jiné ostatní výnosy 239 Kč). Celkové finanční prostředky Denního stacionáře Domeček představovaly částku 2 599 061 Kč.

Sociální služby města Moravská Třebová poskytují dvě sociální služby. Finanční prostředky za obě sociální služby jsou v příslušných položkách sečteny a uvedeny v kategorii „domovy pro seniory“ (dle převažující činnosti zařízení Sociální služby města Moravská Třebová).

Na *pečovatelskou službu* poskytlo MPSV ČR dotaci 885 000 Kč, obce přispěly částkou 11 304 Kč a zřizovatel, Město Moravská Třebová, příspěvkem 1 250 000 Kč. Uživatelé za poskytnutí služeb uhradili 321 371 Kč. Jiné finanční zdroje představovaly částku 27 732 Kč (jiné ostatní výnosy). Celkové finanční prostředky na pečovatelskou službu dosahovaly výše 2 495 407 Kč.

Domov pro seniory získal z MPSV ČR dotaci 9 000 000 Kč. Dotace od Pardubického kraje činila 350 000 Kč a Město Moravská Třebová jako zřizovatel přispělo částkou 1 250 000 Kč (stejně jako na pečovatelskou službu). Úhrady uživatelů tvořily částku 27 553 070 Kč (z toho příspěvek na péči 10 467 245 Kč) a jiné finanční zdroje 2 726 196 Kč (příjmy od zdravotních pojišťoven 2 149 036 Kč, tržby z prodeje služeb ostatní 353 046 Kč a jiné ostatní výnosy 224 114 Kč). Celkové finanční prostředky, které získalo zařízení Sociální služby města Moravská Třebová na domov pro seniory, představovaly částku 40 879 266 Kč.

Sociálně terapeutické dílny Ulita byly podpořeny v rámci Individuálního projektu Pardubického kraje na sociální služby z Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu ČR částkou 2 093 440 Kč.

V kategorii „ostatní“ zařízení jsou sečteny finanční prostředky následujících zařízení sociálních služeb:

Město Jevíčko obdrželo na provoz **pečovatelské služby** dotaci z MPSV ČR v částce 453 000 Kč. Další finanční příspěvek (dotaci) poskytla obec Víška u Jevíčka a to ve výši 26 040 Kč. Zřizovatel, Město Jevíčko, přispěl na pečovatelskou službu částkou 724 801 Kč. Úhrady od samotných uživatelů činily celkem 243 388 Kč (241 828 Kč za poskytnutí základních činností a 1 560 Kč za fakultativní služby). Celkové finanční prostředky pečovatelské služby byly 1 447 229 Kč.

Jediné finanční prostředky, které mělo zařízení **Domov na Kalvárii s.r.o.** poskytující pečovatelskou službu, byly z úhrad uživatelů a to v celkové výši 1 351 222 Kč. Tato částka se skládá z tržeb za poskytnutí základních činností, které činily 1 130 222 Kč, a z tržeb za fakultativní služby, za které uživatelé uhradili 221 000 Kč.

Zařízení **Šance pro rodinu** bylo financováno dotací MPSV ČR 405 000 Kč, dotací Pardubického kraje ve výši 210 000 Kč a dotací Města Moravská Třebová 100 000 Kč. Sponzorské dary (od právnických osob) činily 25 370 Kč a jiné finanční zdroje 300 Kč (jiné ostatní výnosy). Celkové finanční prostředky zařízení Šance pro rodinu byly 740 670 Kč.

Graf č. 17 znázorňuje rozložení finančních prostředků za všechny zařízení sociálních služeb podle zdrojů. Více jak polovinu grafu představují úhrady uživatelů (57,88 %). Druhou největší část grafu tvoří dotace z MPSV ČR (23,98 %). Příspěvky zřizovatelů zaujímají 6,25 % grafu. Poměrně nízké procento (1,4 %) patří dotacím z kraje.

Tab. č. 75: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením na území SO ORP Moravská Třebová – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

Typ sociální služby	Příjmy z úhrad uživatelů	Výdaje	Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu
Pečovatelská služba	1 915 981	5 813 976	33 %
Osobní asistence	0	0	0
Tísňová péče	0	0	0
Průvodcovské a předčitatelské služby	0	0	0
Podpora samostatného bydlení	0	0	0
Odlehčovací služby	0	0	0
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0	0	0
Tlumočnické služby	0	0	0

Zdroj: Data od poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb

Z vybraných typů sociálních služeb v tab. č. 75 je ve správním obvodu ORP Moravská Třebová registrovaná pouze pečovatelská služba, kterou poskytují tři zařízení sociálních služeb (Pečovatelská služba Jevíčko, Sociální služby města Moravská Třebová a Domov na Kalvárii s.r.o.).

Příjmy z úhrad uživatelů pečovatelské služby v roce 2012 byly u jednotlivých zařízení následující: Pečovatelská služba Jevíčko 243 388 Kč, Sociální služby města Moravská Třebová 321 371 Kč a Domov na Kalvárii s.r.o. 1 351 222 Kč. Celkové příjmy z úhrad pečovatelské služby za všechny zařízení představovaly částku 1 915 981 Kč.

Výdaje na pečovatelskou službu v roce 2012 byly v jednotlivých zařízeních: Pečovatelská služba Jevíčko 1 447 229 Kč, Sociální služby města Moravská Třebová 2 488 739 Kč a Domov na Kalvárii s.r.o. 1 878 008 Kč. Celkové výdaje na pečovatelskou službu za všechny zařízení byly ve výši 5 813 976 Kč.

Podíl úhrad uživatelů pečovatelské služby na výdajích byl v roce 2012 ve správním obvodu ORP Moravská Třebová 33 %. Nutno však podotknout, že podíl úhrad se u jednotlivých zařízení sociálních služeb poskytujících pečovatelskou službu velmi lišil. V případě Pečovatelské služby Jevíčko byl 17 %, u Sociálních služeb města Moravská Třebová 13 % a u Domova na Kalvárii s.r.o. 72 %.

Vysoké číslo u posledního jmenovaného zařízení je dáno jednak tím, že pečovatelskou službu mohli využívat klienti 7 dní v týdnu 24 hodin denně. Dále tím, že ze 49 klientů, které za rok 2012 využívalo pečovatelskou službu, mělo 16 klientů přiznáno příspěvek na péči ve III. nebo IV. stupni závislosti. Počet úkonů provedených u klientů byl proto daleko vyšší, než u ostatních dvou zařízení.

Graf č. 18 zobrazuje příjmy z úhrad uživatelů a výdaje u jednotlivých zařízení sociálních služeb, které v roce 2012 poskytovaly pečovatelskou službu.

Tab. č. 76: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012

Typ zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Centra denních služeb	0	0	0	0
Denní stacionáře	2 356 585	1 073	0	0
Týdenní stacionáře	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0
Domovy pro seniory	43 705 207	0	59	599
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0
Noclehárny	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	2 093 490	452	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0
Ostatní	2 187 899	0	94	0

Zdroj: Data od poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb

V tab. č. 76 jsou uvedené údaje o průměrných nákladech na uživatele v ambulantních, terénních a pobytových službách, které byly poskytovány v roce 2012 na území SO ORP Moravská Třebová. U pečovatelské služby a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi nebylo možné z dat z benchmarkingu sociálních služeb Pardubického kraje, které poskytly jednotlivá zařízení, rozlišit mezi údaji pro ambulantní a terénní formu. V průměrných nákladech na uživatele/den terénní služby jsou proto zahrnuty údaje za ambulantní i terénní formu dohromady.

Celkové náklady **Denního stacionáře Domeček** ve sledovaném roce činily 2 356 858 Kč. Ambulantní služba v tomto zařízení byla poskytována celkem 244 dní. Využilo ji celkem 9 uživatelů. Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby byly 1 073 Kč.

V tabulce pod kategorií „domovy pro seniory“ jsou vyplněné údaje o zařízení **Sociální služby města Moravská Třebová**, které má zaregistrované dvě sociální služby – pečovatelskou službu a domovy pro seniory.

Celkové náklady *pečovatelské služby* byly ve výši 2 488 739 Kč. Pečovatelská služba byla poskytována 252 dní v roce a využilo ji celkem 144 klientů. Průměrné náklady na uživatele/den pečovatelské služby byly 69 Kč.

Celkové náklady u druhé sociální služby *domovy pro seniory* činily částku 41 216 468 Kč. V případě této sociální služby je relevantní ukazatel „lůžkoden“ (obsazené lůžko jedním uživatelem v jednom kalendářním dni). Počet lůžkodenů dosahoval v domově pro seniory v Moravské Třebové hodnoty 68 852. Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby představují částku 599 Kč.

Zařízení **Sociálně terapeutické dílny Ulita** měly celkové náklady 2 093 440 Kč. Ambulantní služba byla ve sledovaném roce zajišťovaná 244 dní v roce a navštívilo ji celkem 19 klientů. Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby činily 452 Kč.

V kategorii „ostatní“ jsou sečteny údaje za ostatní zařízení sociálních služeb, která sídlí na území SO ORP Moravská Třebová.

Celkové náklady zařízení **Pečovatelská služba** v Jevíčce dosahovaly částky 1 447 229 Kč. Pečovatelská služba ve sledovaném roce byla poskytnuta 62 klientům, kteří ji v případě potřeby mohli využívat 252 dní v roce. Průměrné náklady na uživatele/den pečovatelské služby byly ve výši 93 Kč.

Částka 1 878 005 Kč představuje celkové náklady pečovatelské služby, kterou provozuje zařízení **Domov na Kalvárii s.r.o.** se sídlem v Jaroměřicích. Pečovatelská služba byla klientům poskytovaná během celého roku, tedy 365 dní v roce, a za tuto dobu byla poskytována celkem 49 klientům. Průměrné náklady na uživatele/den pečovatelské služby byly 105 Kč.

Zařízení **Šance pro rodinu**, které poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, mělo celkové náklady 740 670 Kč. Služba byla poskytována 252 dní v roce a za rok 2012 jí vyhledalo celkem 36 rodin. Průměrné náklady na rodinu/den terénní služby představovaly částku 84 Kč.

Graf č. 19 zobrazuje průměrné náklady na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb, které mohli klienti využívat ve správním obvodu ORP Moravská Třebová v roce 2012.

Dobrovolnictví

K 1. 1. 2003 nabyl účinnosti zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, který upravuje podmínky pro státem podporované dobrovolnictví. Na základě tohoto zákona uděluje Ministerstvo vnitra ČR, po splnění nezbytných náležitostí, organizacím akreditace na dobu tří let (po uplynutí této doby musí organizace o akreditaci znovu požádat). Akreditované organizace mohou žádat o státní dotaci na činnosti vymezené zákonem o dobrovolnické službě [39]. Oblastní charita Moravská Třebová nepůsobí v akreditovaném režimu.

Tab. č. 77: Dobrovolnické programy ve SO ORP Moravská Třebová

Počet dobrovolníků / rok	2010	2011	2012	2013
Dobrovolnický program Kamarád	23	15	19	19
Dobrovolnický program Lebeda	-	-	9	6

Zdroj: Data od Oblastní charity Moravská Třebová

Tab. č. 77 popisuje počet dobrovolníků v dobrovolnických programech, které realizuje Oblastní charita Moravská Třebová.

Dobrovolnický program Kamarád vznikl na konci roku 2010 a je zaměřený na podporu, přátelství, pomoc a prevenci sociálně patologických jevů dětí ve věku 6 - 12 let, které pochází ze sociálně slabších rodin. Základem tohoto programu jsou týdenní schůzky dobrovolníka (kamaráda) a dítěte. Původně Dobrovolnický program Kamarád probíhal pouze v Moravskotřebovském regionu, ale díky podpoře Města Jevíčka byl v roce 2012 rozšířen i do Jevíčského regionu. Jako dobrovolníci působí převážně studentky z místních středních škol, které byly odborně proškoleny. V roce 2013 se do programu Kamarád zapojilo 19 dobrovolnic.

Realizace tohoto projektu byla uskutečněna díky poskytnutí finančního příspěvku od Nadačního fondu Albert v rámci grantového programu Nadační fond Albert dětem.

Dobrovolnický program Lebeda probíhá od 1. 11. 2011 a je určený pro osoby seniorského věku. Dobrovolníci z řad studentů, ale i aktivních seniorů navštěvují minimálně 1x týdně domov pro seniory v Moravské Třebové a zprostředkovávají seniorům četbu knih, novin a časopisů, chodí společně na procházky apod. Snahou dobrovolníků je navodit seniorům dobrou pohodu – „lebedu“. V roce 2013 bylo do programu Lebeda zapojeno 6 proškolených dobrovolníků [24].

Graf č. 20 zachycuje, jak se měnil počet dobrovolníků v dobrovolnických programech Kamarád a Lebeda v letech 2010 – 2013.

Finanční analýza

Tab. č. 78: Analýza obecních výdajů na sociální oblast správního obvodu ORP Moravská Třebová v letech 2003 - 2012

Pododdíl	Paragraf	Název	Obecní výdaje na sociální oblast ve SO ORP Moravská Třebová v Kč/rok									
			2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
431		<i>Sociální poradenství</i>										
	4311	Základní sociální poradenství	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4312	Odborné sociální poradenství	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4319	Ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	0	0	0	0	18 000	18 000	13 000	3 000	5 000	3 000
432		<i>Sociální péče a pomoc dětem a mládeži</i>										
	4322	Ústavy péče pro mládež	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4324	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4329	Ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži	1 000	1 000	0	0	500	0	500	500	5 570	3 610
433		<i>Sociální péče a pomoc manželstvím a rodinám</i>										
	4332	Zařízení pro výkon pěstounské péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4333	Domovy-penzióny pro matky s dětmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4334	Pečovatelská služba pro rodinu a děti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	0	0	0	0	87 060	35 000	70 000	35 000	63 000	63 000

434		Sociální rehabilitace a ostatní sociální péče a pomoc										
	4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	0	0	0	0	3 000	51 000	0	0	18 500	13 000
	4342	Sociální péče a pomoc přistěhovalcům a vybraným etnikům	430 660	226 400	188 640	253 920	255 630	358 050	308 870	353 060	329 570	329 350
	4343	Sociální pomoc osobám v souvislosti s živelní pohromou nebo požárem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4344	Sociální rehabilitace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4345	Centra sociálně rehabilitačních služeb	1 000	500	3 500	0	3 500	4 000	4 000	12 000	13 000	7 000
	4349	Ostatní sociální péče a pomoc ostatním skupinám obyvatelstva	0	1 500	0	5 700	0	0	0	0	0	28 320
435		Služby sociální péče										
	4350	Domovy pro seniory	51 552 790	32 167 660	19 217 000	20 278 290	0	1 500 000	1 200 000	500 000	1 300 000	1 600 000
	4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	3 486 930	2 561 670	2 429 690	2 627 650	3 384 330	4 311 400	3 439 600	2 567 200	2 967 070	3 185 410
	4352	Tísňová péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4353	Průvodcovské a předčitatelské služby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4354	Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4355	Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	0	10 000	10 000	20 000	353 500	303 000	310 200	311 500	341 500	310 200
	4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4358	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 000
	4359	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče (např. odlehčovací služby)	157 350	131 240	130 160	180 980	35 610	28 500	28 650	7 290	10 000	2 400
437		Služby sociální prevence										
	4371	Raná péče a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100 000
	4372	Krizová pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4373	Domy na půl cesty	0	0	0	15 000	0	0	0	30 000	20 000	0
	4374	Azylové domy, nízkoprahová denní centra a noclehárny	0	0	0	10 000	0	0	0	0	3 000	0
	4375	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	0	0	0	0	130 400
	4376	Služby následné péče, terapeutické komunity a kontaktní centra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4377	Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4378	Terénní programy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	4379	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (např. sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby atd.)	0	0	0	0	0	2 000	11 000	7 000	56 250	11 690
Celkové výdaje			55 629 730	35 099 970	21 978 990	23 391 540	4 141 130	6 610 950	5 385 820	3 826 550	5 132 460	5 788 380

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Tab. č. 78 popisuje obecní výdaje na sociální oblast v letech 2003 – 2012. Rozdělena je na 6 pododdílů a ty následně na jednotlivé paragrafy. Třídění v tabulce je převzato a upraveno z vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., ve znění účinném pro rok 2013. Celkové výdaje obcí na sociální služby v roce 2012 činily 5 788 380 Kč. Vývoj celkových výdajů obcí na sociální oblast v letech 2003 – 2012 lze vidět v grafu č. 21. Z tohoto grafu je zřejmé, že celkové výdaje na sociální oblast se odvíjely od výdajů na paragraf 4350 Domovy pro seniory.

Nejvíce finančních prostředků obce v letech 2003 – 2012 ve správním obvodu ORP Moravská Třebová vynakládaly na služby sociální péče, konkrétně na paragrafy 4350 a 4351. V roce 2012 na paragraf 4351 Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení připadla částka ve výši 3 185 410 Kč, která tvořila 55 % celkových výdajů, a na paragraf 4350 Domovy pro seniory to byla částka 1 600 000 Kč (27,6 % celkových výdajů).

Graf č. 22 zachycuje výdaje obcí ve sledovaných letech na některé vybrané paragrafy (sociální služby). Poměrně vyrovnané výdaje obcí lze vidět u paragrafu 4342 Sociální péče a pomoc přistěhovalcům a vybraným etnikům. Nejvyšší částka na tento paragraf byla poskytnuta v roce 2003, kdy Město Moravská Třebová rekonstruovalo nové větší prostory pro Centrum volného času. Ve výdajích obcí je také patrné, kdy začaly být poskytovány ve SO ORP Moravská Třebová nové sociální služby. V roce 2007 denní stacionář a v roce 2012 sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (registrované byly již od 1. 9. 2011). V roce 2012 také proběhla rekonstrukce nových prostor, které poskytlo Město Moravská Třebová pro nízkoprahové zařízení pro děti a mládež.

Příspěvek na péči

Zásadní změnou v systému financování sociálních služeb bylo přijetí zákona o sociálních službách, který mimo jiné upravuje nárok na příspěvek na péči (PnP). Příspěvek na péči je měsíčně se opakující peněžitá dávka sociální péče poskytovaná osobám, které jsou z důvodu svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu závislé na pomoci jiných fyzických osob.

Tab. č. 79: Výše příspěvku na péči v roce 2014

Příspěvek na péči	I. stupeň (lehká závislost)	II. stupeň (středně těžká závislost)	III. stupeň (těžká závislost)	IV. stupeň (úplná závislost)
do 18 let	3 000 Kč	6 000 Kč	9 000 Kč	12 000 Kč
od 18 let	800 Kč	4 000 Kč	8 000 Kč	12 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Příspěvek na péči je odstupňován podle míry závislosti: I. stupeň (lehká závislost), II. stupeň (středně těžká závislost), III. stupeň (těžká závislost) a IV. stupeň (úplná závislost). Výše příspěvku na péči v roce 2014 v jednotlivých stupních závislosti je uvedena v tab. č. 79.

Tab. č. 80: Počet vyplacených příspěvků na péči a jejich finanční objem na území SO ORP Moravská Třebová

Příspěvek na péči	Počet vyplacených příspěvků na péči	Celková vyplacená částka v Kč
2009	9 439	54 612 000
2010	10 118	60 127 000
2011	9 957	54 963 000
2012	11 363	54 192 800
2013	11 271	50 035 500

Zdroj: Data za roky 2009 – 2011 poskytl MěÚ Moravská Třebová, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, data za roky 2012 a 2013 Úřad práce ČR, Kontaktní pracoviště Moravská Třebová

V tab. č. 80 je uveden počet vyplacených příspěvků na péči za roky 2009 – 2013 a jejich celkový finanční objem. Jak je patrné z grafu č. 23, počet vyplacených příspěvků na péči ve sledovaných letech vzrostl z 9 439 na 11 271, tedy o 16,3 %.

Graf č. 24 zachycuje celkovou vyplacenou částku na příspěvky na péči, která má v regionu Moravskotřebovska a Jevíčska od roku 2010 klesající tendenci.

Od 1. 1. 2011 došlo v souvislosti s přijetím vládních úsporných opatření ke snížení výše příspěvku na péči v I. stupni (lehká závislost) u osob starších 18 let, a to z 2 000 Kč na 800 Kč. Ve sledovaném správním obvodu tak bylo v roce 2011 vyplaceno o 5 164 000 Kč méně, než v roce 2010. Další významnější pokles ve vyplacených částkách na PnP lze vidět mezi roky 2012 a 2013. Rozdíl v těchto letech mezi finančními objemy vynaloženými na PnP představuje částku 4 157 300 Kč. Tento rozdíl mohl být způsoben změnou v posuzování úkonů pro stanovení stupně závislosti, ke kterému došlo od 1. 1. 2012 v souvislosti s novelou zákona o sociálních službách.

Tab. č. 81: Počet osob na území SO ORP Moravská Třebová pobírajících příspěvek na péči v březnu 2014 dle pohlaví a stupně závislosti

Příspěvek na péči		Počet osob pobírající příspěvek v březnu 2014		
		Muži	Ženy	Celkem osob
do 18 let	I. stupeň	33	14	47
	II. stupeň	14	6	20
	III. stupeň	11	5	16
	IV. stupeň	5	4	9
od 18 let	I. stupeň	78	197	275
	II. stupeň	84	157	241
	III. stupeň	69	104	173
	IV. stupeň	26	46	72
všichni	I. stupeň	111	211	322
	II. stupeň	98	163	261
	III. stupeň	80	109	189
	IV. stupeň	31	50	81
Celkem		320	533	853

Zdroj: Úřad práce ČR, Kontaktní pracoviště Moravská Třebová

Tab. č. 81 popisuje počet vyplacených PnP v březnu 2014 ve SO ORP Moravská Třebová dle jednotlivých stupňů závislosti, věku a pohlaví. Největší počet vyplacených PnP dle stupňů závislosti vykazuje I. stupeň, tj. 322 příspěvků na péči (38 % z celkového počtu). Ve II. stupni bylo vyplaceno 261 příspěvků (31 %), ve III. stupni 189 (22 %) a ve IV. stupni 81 (9 %). Příspěvek na péči je na území SO ORP Moravská Třebová přiznáván spíše ženám, jak lze vidět z grafu č. 26. Graf č. 27 znázorňuje, kolik PnP bylo přiznáno osobám do 18 let a kolik jich bylo přiznáno osobám ve věku 18 let a více.

Tab. č. 82: Počet klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová dle stupňů závislosti v roce 2012

Typ zařízení sociálních služeb	Počet klientů dle stupňů závislosti				
	žádný stupeň	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň	IV. stupeň
Centra denních služeb	0	0	0	0	0
Denní stacionáře	1	1	3	3	1
Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
Domovy pro seniory	89	106	84	57	44
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0

Noclehárny	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	-	-	-	-	-
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0
Ostatní	46	22	22	14	7
Celkem	136	129	109	74	52

Zdroj: Data od poskytovatelů jednotlivých sociálních služeb

Rozdělení klientů, kteří v roce 2012 využívali zařízení sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová, dle jednotlivých stupňů závislosti lze vidět v tab. č. 82.

Denní stacionář Domeček navštěvoval jeden klient, který nepobíral žádný příspěvek na péči, jeden klient měl přiznan I. stupeň závislosti, tři klienti II. stupeň, tři klienti III. stupeň a jeden klient IV. stupeň závislosti.

Domov pro seniory, který provozují **Sociální služby města Moravská Třebová**, měl ve sledovaném roce 11 klientů bez PnP. Příspěvek na péči v I. stupni byl přiznan 72 klientům, ve II. stupni 66 klientům, ve III. stupni 47 klientům a ve IV. stupni 40 klientům. *Pečovatelská služba* byla poskytována 78 klientům, kteří nepobírali žádný příspěvek na péči, 34 klientům pobírajícím PnP v I. stupni závislosti, 18 klientům ve II. stupni, 10 klientům ve III. stupni a 4 klientům ve IV. stupni závislosti. V kategorii „domovy pro seniory“ jsou uvedeny počty klientů dle jednotlivých stupňů závislosti obou sociálních služeb, které poskytuje zařízení Sociální služby města Moravská Třebová.

Kategorie „ostatní“ v tab. č. 82 popisuje údaje pouze o zařízeních, které zajišťují pečovatelskou službu.

Pečovatelská služba Jevíčko zajišťovala své služby 42 klientům, kteří nedostávali žádný příspěvek na péči, 11 klientům s přiznaným I. stupněm závislosti, 4 klientům s II. stupněm závislosti a 5 klientům s III. stupněm závislosti. Nejtěžší IV. stupeň závislosti neměl žádný klient pečovatelské služby.

Zařízení **Domov na Kalvárii s.r.o.** poskytovalo pečovatelskou službu 4 klientům bez PnP. 11 klientů Domova na Kalvárii s.r.o. pobíralo PnP v I. stupni závislosti, 18 klientů ve II. stupni závislosti, 9 klientů ve III. stupni závislosti a 7 klientů ve IV. stupni závislosti.

Graf č. 28 ukazuje počty klientů dle jednotlivých stupňů závislosti v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová, které poskytují pečovatelskou službu. Pečovatelská služba v Jevíčku a Sociální služby města Moravská Třebová mají nejvíc klientů bez přiznaného příspěvku na péči. Zařízení Domov na Kalvárii s.r.o. zajišťuje pečovatelskou službu nejvíce klientům s II. stupněm závislosti. Ze všech zařízení má nejvíc klientů s IV. stupněm závislosti.

Údaje o službách sociální prevence, sociálně terapeutických dílnách a sociálně aktivizačních službách pro rodiny s dětmi, nejsou v tab. č. 82 uvedeny, protože tyto služby se poskytují klientům bez úhrady. V datech z benchmarkingu sociálních služeb pro Pardubický kraj se tak přiznaný stupeň závislosti nesleduje.

Očekávaný vývoj

Vývoj sociálních služeb ve správním obvodu ORP Moravská Třebová ovlivňuje řada faktorů jako je např. věková struktura obyvatel, nezaměstnanost nebo dopravní dostupnost.

Tab. č. 83: Demografický vývoj obyvatel v území SO ORP Moravská Třebová

Ukazatel / Rok		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem (k 31. 12.)		27 300	27 201	27 138	27 119	26 839	26 697
z toho ve věku:	0 - 14	4 141	4 012	3 970	3 983	3 926	3 872
	15 - 64	19 320	19 270	19 152	19 022	18 670	18 383
	65+	3 839	3 919	4 016	4 114	4 243	4 442
Průměrný věk (celkem)		39,7	40,1	40,3	40,6	41,0	41,2
Index stáří (v %)		92,7	97,7	101,2	103,3	108,1	114,7

Zdroj: ČSÚ

Z tab. č. 83 je patrný klesající počet obyvatel ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 – 2012. Zastoupení nejmladší generace 0 - 14 let se ve sledovaných letech snížilo o 269 dětí (6,5 %). Věková kategorie 15 - 64 let zaznamenala úbytek 937 osob (4,8 %). Změna počtu seniorů nad 65 let představuje navýšení o 603 osob (13,6 %). V důsledku poklesu počtu dětí a zvýšení počtu obyvatel starších 65 let vzrostla ve SO ORP Moravská Třebová za sledované období hodnota indexu stáří (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 - 14 let) o 19,2 %. Průměrný věk se zvýšil o 1,5 let.

Tab. č. 84: Počet a věková struktura obyvatel Pardubického kraje podle projekce do roku 2050

Ukazatel / Rok		2013	2030	2040	2050	Rozdíl 2030 - 2013	Rozdíl 2050 - 2013
Počet obyvatel celkem (k 1. 1.)		516 440	508 544	498 535	487 333	-7 896	-29 107
z toho ve věku	0 - 14	77 616	67 697	63 489	64 398	-9 919	-13 218
	15 - 64	351 073	317 432	295 306	270 179	-33 641	-80 894
	65+	87 751	123 415	139 740	152 756	35 664	65 005
Průměrný věk		41,2	45,7	47,4	48,3	4,5	7,1
Index stáří (v %)		113,1	182,3	220,10	237,2	69,2	124,1
Naděje dožití (roky)	muži	75,2	79,5	81,3	83,1	4,3	7,9
	ženy	80,9	84,9	86,3	87,7	4,0	6,8

Zdroj: ČSÚ

Český statistický úřad (ČSÚ) zpracoval projekci obyvatelstva pro jednotlivé kraje ČR do roku 2050. Dle výsledků projekce, které jsou shrnuty v tab. č. 84, lze předpokládat, že počet obyvatel Pardubického kraje bude klesat. V roce 2050 by měl mít Pardubický kraj 487 333 osob, což je o 29 107 osob méně než v současné době. Je nutné také počítat s tím, že obyvatelstvo v Pardubickém kraji bude nadále stárnout. Podíl osob ve věku 65 a více by se měl do roku 2050 zvýšit ze současných 17 % na 31 %. Stárnutí populace se projeví i na zvyšování průměrného věku, který by měl vzrůst do roku 2050 přibližně o 7 roků na 48 let. Zvýšit by se měla také naděje na dožití u mužů o 8 let na 83 roků a u žen o 7 let na téměř 88 roků.

Tab. č. 85: Index Pardubického kraje

Ukazatel / Rok		2030 / 2013	2040 / 2013	2050 / 2013
Počet obyvatel celkem (k 1. 1.)		98,47 %	96,53 %	94,36 %
z toho ve věku	0 - 14	87,22 %	81,80 %	82,97 %
	15 - 64	90,42 %	84,12 %	76,96 %
	65+	140,64 %	159,25 %	174,08 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 86: Aplikace indexu Pardubického kraje na počet a věkovou strukturu obyvatel SO ORP Moravská Třebová

Ukazatel / Rok		2013	2030	2040	2050
Počet obyvatel celkem (k 1. 1.)		26 697	26 289	25 771	25 192
z toho ve věku	0 - 14	3 872	3 377	3 167	3 213
	15 - 64	18 383	16 621	15 463	14 147
	65+	4 442	6 247	7 074	7 733

Zdroj: vlastní zpracování, výchozí data pro rok 2013 z ČSÚ

Lze se domnívat, že vývoj obyvatelstva na území správního obvodu ORP Moravská Třebová bude obdobný jako v celém Pardubickém kraji (viz tab. č. 86). Do budoucna bude nutné počítat s navýšením kapacity v sociálních službách domovy pro seniory a pečovatelská služba.

Tab. č. 87: Míra nezaměstnanosti z územního hlediska (SO ORP, kraj, stát) v letech 2007 - 2012

Míra nezaměstnanosti (k 31. 12.) / Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SO ORP Moravská Třebová (v %)	11,81	12,62	17,31	17,69	15,12	18,1
Pardubický kraj (v %)	5,4	6	9,6	9,9	8,4	9,2
Česká republika (v %)	6,6	5,4	8	9	8,6	8,6

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 87 popisuje míru nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová, v Pardubickém kraji a v České republice v letech 2007 - 2012. Míra nezaměstnanosti představuje podíl nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle, tj. počtu osob zaměstnaných i nezaměstnaných (tento ukazatel byl od ledna 2013 nahrazen novým ukazatelem - podílem nezaměstnaných na obyvatelstvu). Jak lze vidět z grafu č. 30 nezaměstnanost ve SO ORP Moravská Třebová je daleko vyšší, než jsou hodnoty v Pardubickém kraji nebo celorepublikové hodnoty. Maximální míra nezaměstnanosti ve SO ORP za sledované období byla zaznamenána ke konci roku 2010, kdy dosahovala hodnoty 17,69 %.

Tab. č. 88: Nezaměstnanost ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012

Ukazatel / Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	1 680	1 786	2 436	2 459	2 093	2 151
z toho občané se ZP	361	352	390	379	339	353
Volná pracovní místa	245	185	70	50	91	85
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	7	10	35	49	23	23

Zdroj: ČSÚ

Míra nezaměstnanosti úzce souvisí s počtem volných pracovních míst, kterých bylo nejméně také v roce 2010 (viz graf č. 32). Na 2 459 evidovaných uchazečů o zaměstnání bylo volných pouze 50 pracovních míst. O jedno volné pracovní místo se tedy ucházelo 49 osob. Ve sledovaném období došlo k výraznému nárůstu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo, jak je patrné z grafu č. 32. Ke konci roku 2012 bylo na Úřadu práce v Moravské Třebové evidováno 2 151 nezaměstnaných osob a na jedno volné pracovní místo připadalo 23 uchazečů.

Graf č. 31 zobrazuje počet uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením k celkovému počtu uchazečů o zaměstnání. V letech 2007 – 2012 se počet osob se zdravotním postižením pohyboval mezi 15,4 % až 19,7 % celkového počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání.

Nadprůměrná nezaměstnanost ve SO ORP Moravská Třebová patří k dlouhodobým problémům regionu a pravděpodobně bude přetrvávat i v následujících letech. Lze se také domnívat, že z důvodu vysoké nezaměstnanosti v regionu je nižší zájem o pečovatelskou službu u seniorů, protože jim péči zajišťuje někdo z rodiny, kdo je bez zaměstnání.

Tab. č. 89: Charakteristika tras za sociální službu na území SO ORP Moravská Třebová

Obce na trase	Počet osob pobírajících PnP	Zájem o dopravu ze všech PnP	Denně	2x - 3x týdně
Moravská Třebová	375	38	7	5
Rozstání	9	1	0	0
Městečko Trnávka	31	3	1	0
Chornice	29	3	1	0
Jevíčko	59	6	1	1
Jaroměřice	38	4	1	1
Biskupice	8	1	0	0
Březinky	2	0	0	0
Hartinkov	1	0	0	0
Vranová Lhota	10	1	0	0
Linhartice	6	1	0	0
Staré Město	24	2	0	0
Třebařov	19	2	0	0
Kunčina	20	2	0	0
Celkem	631	64	12	9
Celkem bez Moravské Třebové	256	26	5	3

Zdroj: <http://www.sluzby-pardubickykraj.cz/files/dopravni-analyza-uzivatelu-soc-sluzeb-pce-kraj.pdf>

Pardubický kraj v roce 2008 podpořil rozsáhlé šetření dopravních potřeb uživatelů sociálních služeb v Pardubickém kraji. Šetření prováděla Koalice nevládek Pardubicka, o. s. (KONEP) – sdružení neziskových organizací, které působí v Pardubickém kraji. Osloveno bylo celkem 1 247 osob pobírajících příspěvek na péči, tj. 8,5 % z celkového počtu. Rozesláním dopisu bylo kontaktováno 1 000 osob a dalších 247 osob prostřednictvím telefonického šetření.

V Moravskotřebovském a Jevíčském regionu byl zájem o dopravu nadprůměrný, projevilo o ni zájem 10,2 % z oslovených respondentů a jednalo se častěji než v jiných regionech o dopravu za sociálními službami. Navržena proto byla trasa, která by pokrývala většinu území SO ORP Moravská Třebová.

Její celková délka činila 76 km a zahrnovala mimo jiné Městečko Trnávku, Jevíčko, Jaroměřice a Kunčinu. Výčet všech obcí a měst na navržené trase je uveden v tab. č. 89. Vymezená trasa by sice zajistila zaplnění dopravního prostředku, ale z hlediska ujeté vzdálenosti by nebyla ekonomicky udržitelná (15 km na 1 cestujícího). V současné době tedy dopravu do zařízení sociálních služeb a zpět domů, v případě zájmu klienta, zajišťují samotní poskytovatelé sociálních služeb.

Tab. č. 90: Linky, na kterých jezdí na území SO ORP Moravská Třebová autobusy s plošinou

Linka	Trasa linky
680730	Svitavy - Moravská Třebová - Mohelnice - Litovel - Olomouc
680861	Moravská Třebová - Velké Opatovice - Jevíčko
680872	Jevíčko - Jaroměřice - Chornice - Kladky
680873	Svitavy - Moravská Třebová - Městečko Trnávka - Jevíčko
680880	Svitavy - Moravská Třebová - Mohelnice
680881	Moravská Třebová - Kunčina
680883	Moravská Třebová - Gruna - Rozstání - Malíkov - Městečko Trnávka
680884	Křenov - Jevíčko - Jaroměřice - Chornice - Městečko Trnávka
700860	Lanškroun - Rychnov - Moravská Třebová
700870	Lanškroun - Tatenice - Třebořov - Moravská Třebová

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní dopravce, který zajišťuje veřejnou autobusovou dopravu na území SO ORP Moravská Třebová, ČSAD Ústí nad Orlicí, a.s. má k dispozici celkem 7 autobusů značky Mercedes Intouro s nakládací plošinou, z nichž 2 jezdí v Moravskotřebovském a Jevíčském regionu. Nakládací plošina je vhodná nejen pro osoby upoutané na invalidní vozík, ale také pro seniory nebo osoby cestující s kočárky. Výčet linek, na kterých jsou nasazeny vozy s nakládací plošinou je uveden v tab. č. 90. **Není však garantováno**, že autobusy s plošinou odjezdí všechny spoje dané linky, protože se vozidla na linkách a spojích střídají. Postupnou obnovou vozového parku bude dopravce nakupovat další autobusy s nakládací plošinou. Vozy s plošinou mohou být v případě požadavku nasazeny také na zájezdovou dopravu (exkurze, školní výlety, ...).

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti sociálních služeb

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. č. 91: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti sociálních služeb

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Poskytovatelé sociálních služeb	<ul style="list-style-type: none"> 1) Dostatek finančních prostředků (dotace MPSV, kraj, EU, podpora obcí). 2) Dostatek klientů, kteří budou mít zájem o jejich služby. 3) Klienty spokojené s jejich službami. 4) Dobrá spolupráce s rodinou klienta. 5) Schopné a zodpovědné zaměstnance. 6) Lepší spolupráce s obcemi. 7) Spolupráce s ostatními poskytovateli sociálních služeb ve SO. 	<ul style="list-style-type: none"> 1) Nedostatek financí na poskytování sociálních služeb a na zřízení dalších potřebných sociálních služeb. 2) Nedostatek klientů, kteří by měli zájem o sociální služby. 3) Nízká kvalita poskytovaných sociálních služeb. 4) Neochota spolupracovat. 	<ul style="list-style-type: none"> 1) Pravidelně aktualizované webové stránky. 2) Články vydávané ve zpravodajích. 3) Informační letáky o poskytovaných sociálních službách rozesílané na OÚ a MěÚ. 4) Telefonická a e-mailová komunikace. 5) Osobní setkání s klienty a jejich rodinami. 6) Pravidelná společná setkávání poskytovatelů sociálních služeb a představitelů obcí. 	<ul style="list-style-type: none"> 1) Komunitní plánování sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová. 2) Meziobecní spolupráce ve SO ORP Moravská Třebová. 3) Čerpání dotačních prostředků z krajské, národní a evropské úrovně.

2.	Zaměstnanci v sociálních službách	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dobré pracovní podmínky + benefity. 2) Organizovaná školení. 3) Vhodné kompenzační pomůcky (zvedáky na lůžko, do vany atd.). 4) Uznání a ocenění jejich práce. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Psychická a u některých sociálních služeb i fyzická náročnost (syndrom vyhoření). 2) Neprofesionální přístup ke klientům. 3) Vysoká administrativní zátěž. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pracovní schůzky v rámci daného zařízení sociálních služeb. 2) Společná setkání zaměstnanců v rámci SO ORP (výměna zkušeností). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Využití fondů EU a dalších zdrojů pro nákup vhodného vybavení (zlepšení pracovních podmínek). 2) Podpora dalšího vzdělávání (kurzů). 3) Podpora setkávání zaměstnanců pro výměnu zkušeností.
3.	Uživatelé sociální služeb	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostupné sociální služby, jak z hlediska vzdálenosti, tak i provozní doby. 2) Dostatečnou kapacitu požadovaných sociálních služeb (PS, DpS, SAS atd.). 3) Zaregistrování a poskytování chybějících služeb ve SO (azylový dům, podpora samostatného bydlení, DZR, odlehčovací služby atd.). 4) Nízké ceny za poskytované služby. 5) Kvalitní sociální služby (dodržování standardů, ochotný a milý personál). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nezájem o sociální služby 2) Nedostatek financí na sociální služby. 3) Nízká informovanost o dostupných sociálních službách. 4) Vysoké nároky na poskytovatele sociálních služeb. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Procházení webových stránek poskytovatelů sociálních služeb. 2) Pročítání místních zpravodajů. 3) Zjišťování informací na OÚ nebo MěÚ. 4) Telefonická a e-mailová komunikace. 5) Osobní setkání klienta s poskytovatelem sociálních služeb. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Podpora uživatele, aby mohl zůstat v domácím prostředí (terénní a ambulantní služby). 2) Pravidelné informace o dostupných sociálních službách.

4.	Rodina uživatelů sociálních služeb	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kvalitní sociální služby (zodpovědný a kvalifikovaný personál, který bude zajišťovat služby někomu z rodiny). 2) Informace o správné péči a příp. vhodných kompenzačních pomůckách). 3) Dostupné sociální služby, jak z hlediska vzdálenosti, provozní doby, tak i kapacity. 4) Nízké ceny za poskytované služby. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Neochota spolupracovat s poskytovateli sociálních služeb. 2) Nízká informovanost o dostupných sociálních službách. 3) Vysoké nároky na poskytovatele sociálních služeb. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Procházení webových stránek poskytovatelů sociálních služeb. 2) Pročítání místních zpravodajů. 3) Zjišťování informací na OÚ nebo MěÚ. 4) Telefonická a e-mailová komunikace. 5) Osobní setkání rodiny s poskytovatelem sociálních služeb. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Podpora rodiny v péči o rodinného příslušníka. 2) Pravidelné informace o dostupných sociálních službách.
5.	Občané	<ol style="list-style-type: none"> 1) Informace o sociálních službách, které lze využít ve SO ORP. 2) Rozvoj dobrovolnictví, zapojení seniorů do veřejného života. 3) Vytvoření nových pracovních míst. 4) Řešení problémů s osobami bez přístřeší. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nezájem o sociální služby. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Procházení webových stránek poskytovatelů sociálních služeb. 2) Pročítání místních zpravodajů. 3) Zjišťování informací na OÚ nebo MěÚ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Prohlubování zájmu obyvatel o sociální služby. 2) Pravidelné informace o dostupných sociálních službách.
6.	Obce ve SO ORP Moravská Třebová	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajištění dostupných sociálních služeb pro své občany. 2) Efektivní nakládání s finančními prostředky. 3) Vytvoření nových pracovních míst. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nedostatečné pokrytí sociálními službami v rámci SO ORP. 2) Nedostatek financí na sociální služby. 3) Nezájem obcí spolupracovat (spolufinancovat sociální služby). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace mezi obcemi ve SO. 2) Komunikace s poskytovatelem sociálních služeb. 3) Komunikace se svými občany. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunitní plánování sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová. 2) Meziobecní spolupráce ve SO ORP Moravská Třebová. 3) Průzkum spokojenosti občanů se sociálními službami.

7.	Pardubický kraj	<ol style="list-style-type: none"> 1) Na zřízení nové sociální služby finanční spoluúčast obcí 20 % z celkových nákladů. 2) Optimalizovat výdaje na sociální služby poskytované krajem. 3) Vytvořit optimální síť sociálních služeb v Pardubickém kraji, která bude odpovídat potřebám obyvatel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nevhodné rozmístění poskytovatelů sociálních služeb v rámci Pardubického kraje. 2) Nevhodné rozdělení financí na sociální služby. 3) Nedostatečná komunikace mezi Pardubickým krajem a obcemi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace s obcemi III. typu a II. typu ve SO ORP. 2) Komunikace s poskytovateli sociálních služeb. 3) Komunikace s odborníky na sociální služby. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Podpora meziobecní spolupráce. 2) Prosazování společných zájmů Pardubického kraje a obcí v oblasti sociálních služeb.
8.	Stát	<ol style="list-style-type: none"> 1) Optimalizovat výdaje na sociální služby poskytované krajem. 2) Vytvořit optimální síť sociálních služeb v České republice, která bude odpovídat potřebám obyvatel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nevhodné rozmístění poskytovatelů sociálních služeb v rámci České republiky. 2) Snižování dotací z MPSV ČR. 3) Časté změny v legislativě. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace s jednotlivými kraji. 2) Komunikace s odborníky na sociální služby. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vymezení kompetencí mezi státem, krajem a obcemi.

Zdroj: vlastní šetření

V tab. č. 91 jsou uvedeny cílové (dotčené) skupiny v oblasti sociálních služeb. Nejvýznamnější cílové skupiny představují poskytovatelé sociálních služeb, kteří mají dle zákona o sociálních službách oprávnění provozovat sociální služby, a obce, které jsou ze zákona povinny zajistit sociální služby pro své občany. Společným rizikem obou těchto cílových skupin je nedostatek financí na sociální služby. Vhodným opatřením by mohla být meziobecní spolupráce, kdy by se obce podílely na spolufinancování sociálních služeb. Důležitá je i velmi dobrá spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb a obcemi, např. formou komunitního plánování. Díky němu budou sociální služby odpovídat potřebám obyvatel, což je oprávněné očekávání další důležité cílové skupiny, a to uživatelů sociálních služeb.

Analýza rizik – registr rizik v oblasti sociálních služeb

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. č. 92: Analýza rizik (registr rizik v oblasti sociálních služeb)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P · D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek finančních prostředků na provoz sociálních služeb (snižování dotací MPSV ČR).	3	5	15	1) Využití dotací z Pardubického kraje. 2) Spolufinancování sociálních služeb.	Poskytovatel, zřizovatel
2.		Nedostatek finančních prostředků na investice a vybavení.	4	3	12	1) Využití dotací z EU. 2) Meziobecní spolupráce.	Poskytovatel, zřizovatel
3.		Udržitelnost projektů podpořených z EU v dalších letech (STD Ulita, Laskavárna).	2	5	10	1) Hledání jiných zdrojů pro financování. 2) Meziobecní spolupráce.	Poskytovatel
4.	Organizační riziko	Absence komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb ve SO ORP.	5	4	20	1) Zpracovat komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý SO ORP.	Obce, poskytovatelé
5.		Nezájem či neochota obcí spolupracovat na zajištění sociálních služeb.	3	5	15	1) Zlepšit komunikaci mezi obcemi. 2) Meziobecní spolupráce.	Obce
6.		Narůstající počet seniorů, kteří potřebují nebo budou potřebovat soc. služby (PS, DpS, DZR).	5	4	20	1) Komunitní plánování sociálních služeb. 2) Meziobecní spolupráce.	Obce
7.		Chybějící sociální služba pro osoby bez přístřeší (azylový dům nebo noclehárna).	5	4	20	1) Komunitní plánování sociálních služeb. 2) Meziobecní spolupráce.	Obce

8.	Organizační riziko	Chybějící sociální služba komunitního typu pro osoby se zdravotním postižením (chráněné bydlení nebo podpora samostatného bydlení).	5	4	20	1) Komunitní plánování sociálních služeb. 2) Meziobecní spolupráce.	Obce
9.	Právní riziko	Změna v legislativě, která povede ke zvýšení provozních nákladů u sociálních služeb.	3	3	9	1) Včasné upozornění na chystané změny v legislativě.	Obce
10.		Nevhodné reformy.	3	3	9	1) Včasné upozornění na chystané změny v legislativě.	Obce
11.	Technické riziko	Špatný technický stav budov.	2	4	8	1) Využití dotací z EU.	Obec, poskytovatel
12.		Nevyhovují nebo zastaralé vybavení.	2	3	6	1) Využití dotací z EU.	Obec, poskytovatel
13.	Věcné riziko	Nezájem uživatelů o sociální služby.	2	4	8	1) Podpora informovanosti o soc. službách.	Poskytovatel
14.		Nízká kvalita poskytovaných služeb.	1	3	3	1) Sledování, zda se dodržují standardy. 2) Motivace zaměstnanců v sociálních službách.	Poskytovatel

Zdroj: vlastní šetření

Tab. č. 92 popisuje rizika v oblasti sociálních služeb, která byla vyhodnocena ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Mezi rizika s nejvyšším hodnocením patří:

1. Absence komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb ve SO ORP – zpracovaný komunitní plán sociálních a souvisejících služeb by zabezpečil, že sociální služby na území SO ORP Moravská Třebová budou odpovídat zjištěným potřebám obyvatel.
2. Narůstající počet seniorů, kteří potřebují nebo budou potřebovat sociální služby (PS, DpS, DZR) – do budoucna bude potřeba navýšit stávající kapacitu sociálních služeb určených pro seniory. Vhodné by také bylo doplnění sociálních služeb pro seniory o domov se zvláštním režimem, centrum denních služeb a odlehčovací služby.
3. Chybějící sociální služba pro osoby bez přístřeší (azylový dům nebo noclehárna) – osoby bez přístřeší jsou v současné době ubytovány v Moravské Třebové v městské ubytovně nebo v klášteře františkánů a ve Starém Městě na faře. Situaci těchto osob je ale nutné dál řešit. Ve SO ORP také chybí zařízení pro matky s dětmi, které se ocitnou bez domova. Pomohlo by, kdyby byla zaregistrovaná sociální služba pro tuto cílovou skupinu.
4. Chybějící sociální služba komunitního typu pro osoby se zdravotním postižením (chráněné bydlení nebo podpora samostatného bydlení) – bývá poslední čtyři roky uvedena na Veřejném fóru města Moravská Třebová mezi 20 největšími problémy, které trápí obyvatele správního obvodu.

4.1.4. SWOT analýza v oblasti sociálních služeb

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 93: SWOT analýza v oblasti sociálních služeb

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Dostupná pečovatelská služba pro seniory a osoby se zdravotním postižením.	1. Nezpracovaný komunitní plán pro celý SO ORP Moravská Třebová.
2. Existence domova pro seniory v Moravské Třebové.	2. Nedostatečná kapacita domova pro seniory v Moravské Třebové.
3. Ambulantní sociální služby pro osoby s mentálním postižením v Moravské Třebové (denní stacionář a sociálně terapeutické dílny).	3. Zvyšuje se počet osob s demencí v regionu, ale není zde zařízení, které by jim poskytlo potřebnou péči (domov se zvláštním režimem).
4. Dostupné sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.	4. Chybí centrum denních služeb pro seniory (ambulantní sociální služby).
5. Realizované dobrovolnické programy pro děti a seniory.	5. Chybí sociální služby komunitního typu (chráněné bydlení nebo podpora samostatného bydlení) pro osoby se zdravotním postižením.
6. Existence nízkoprahového zařízení pro děti a mládež v Moravské Třebové.	6. Chybí azylový dům pro matky s dětmi.
7. Centrum volného času v Moravské Třebové (pro romskou menšinu).	
Příležitosti:	Hrozby:
1. Realizace komunitního plánu pro celý SO ORP Moravská Třebová.	1. Neochota či nezájem obcí spolupracovat v oblasti sociálních služeb.
2. Nastavení systému spolufinancování sociálních služeb z rozpočtu obcí.	2. Nedostatek finančních prostředků (snižování dotací MPSV ČR).
3. Akreditace existujících dobrovolnických programů.	3. Přetrvávající vysoká nezaměstnanost na území SO ORP.
4. Finanční prostředky ze strukturálních fondů EU.	
5. Transformace jednoho z oddělení v domově pro seniory na domov se zvláštním režimem.	
6. Poskytovat odborné sociální poradenství zaměřené na dluhovou problematiku, exekuce, ztrátu bydlení, nezaměstnanost apod.	

Zdroj: vlastní šetření

SWOT analýza v tab. č. 93 vychází z provedených analytických prací za území SO ORP, z dotazníkových šetření, do kterých byli zapojeni představitelé měst a obcí správního obvodu, a z konzultací s poskytovateli sociálních služeb.

V oblasti **silných stránek** byla vyzdvihnuta dostupná pečovatelská služba, kterou jsou schopni poskytovatelé sociálních služeb v případě zájmu zajistit pro celý správní obvod. Pro seniory je důležitý také domov pro seniory v Moravské Třebové, který provozují Sociální služby města Moravská Třebová. Významným poskytovatelem sociálních služeb v regionu Moravskotřebovska a Jevíčka je Oblastní charita Moravská Třebová, která mj. zajišťuje ambulantní služby pro osoby s mentálním

postižením (denní stacionář a sociálně terapeutické dílny), sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a realizuje dva dobrovolnické programy, z nichž jeden je určený pro děti a druhý pro seniory. Na území SO ORP Moravská Třebová je dostupné také nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, jehož poskytovatelem je Občanské sdružení Bonanza, a Centrum volného času, které je od začátku roku 2004 organizační složkou města Moravská Třebová a jehož činnosti se zaměřují na romskou menšinu.

Za největší problémy v oblasti **slabých stránek** lze považovat neprobíhající komunitní plánování v celém správním obvodu a chybějící sociální služby pro tři cílové skupiny. Jako nejvíce postrádaná sociální služba pro seniory byla identifikována služba domov se zvláštním režimem. Vhodné by však bylo i zřízení centra denních služeb pro seniory. V analyzovaném SO ORP také nejsou dostupné sociální služby, které by poskytovaly osobám se zdravotním postižením dostatečnou podporu a pomoc, aby mohly vést samostatný život. Uživatelé sociálních služeb projevují zájem (např. na Veřejném fóru města Moravská Třebová) především o služby komunitního typu, tedy o chráněné bydlení nebo podporu samostatného bydlení. Poslední cílovou skupinu, pro kterou nejsou na území registrované žádné sociální služby, jsou osoby bez příštěší. Žádoucí by bylo zřízení azylové domu pro matky s dětmi na území SO ORP Moravská Třebová.

Významnou **příležitostí**, která se naskytne obcím ve SO ORP, bude zapojení se do komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb. Platnost komunitního plánu, který má zpracovaný město Moravská Třebová, končí v roce 2015. Vhodné by také bylo, kdyby se obce podílely na spolufinancování sociálních služeb. Oblast příležitostí dále zahrnuje např. akreditaci existujících dobrovolnických programů, díky níž by bylo možné žádat na tyto programy státní dotaci nebo čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU, konkrétně z Operačního programu Zaměstnanost pro období 2014 – 2020. Příležitostí, na které by obce mohly spolupracovat, je také podpora transformace jednoho oddělení domova pro seniory v Moravské Třebové na domov se zvláštním režimem. Vzhledem k vysoké nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová by také bylo vhodné poskytovat odborné sociální poradenství zaměřené na dluhovou problematiku, exekuce, ztrátu bydlení, nezaměstnanost apod.

Nejméně identifikovaných problémů spadá do oblasti **hrozeb**, kde největší hrozbu představuje neochota či nezájem obcí spolupracovat v oblasti sociálních služeb. V rámci dotazníkového šetření č. 1 označilo oblast sociálních služeb jako téma spíše nevhodné pro meziobecní spolupráci 31 % dotázaných a jako naprosto nevhodné 19 % respondentů. Jako další hrozba, která by měla zásadní vliv na poskytování sociálních služeb, je uveden nedostatek finančních prostředků. Nutné je také počítat s přetrvávající vysokou nezaměstnaností, která může negativně ovlivňovat zájem o některé sociální služby.

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

K 1. 5. 2014 sídlí v území správního obvodu ORP Moravská Třebová 7 zařízení sociálních služeb, které poskytují celkem 8 registrovaných sociálních služeb dle zákona č. 108/2002 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Nejčastěji zastoupenou sociální službou v území SO ORP je pečovatelská služba, kterou zajišťují Město Jevíčko, příspěvková organizace města Moravská Třebová a Domov na Kalvárii s.r.o. se sídlem v Jaroměřicích. Kapacita pečovatelské služby je v území zatím dostačující, poskytovatelé pečovatelské služby nevidují z důvodu kapacity neuspokojené žadatele.

Nedostatečná je ovšem kapacita domova pro seniory v Moravské Třebové, který provozují (stejně jako pečovatelskou službu) Sociální služby města Moravská Třebová (příspěvková organizace).

Kapacita tohoto pobytového zařízení je 200 lůžek. V roce 2012 bylo do domova pro seniory evidováno 123 žadatelů, z toho 99 z dlouhodobějšího časového horizontu. V současné době (květen 2014) má podanou žádost o registraci sociální služby domovy pro seniory s kapacitou 50 lůžek také zařízení Domov na Kalvárii s.r.o. Po dokončení úplné rekonstrukce tohoto zařízení (pravděpodobně v září 2014) je plánováno kapacitu navýšit na 80 lůžek.

Do domova pro seniory v Moravské Třebové nelze přijímat osoby s demencí (Alzheimerova demence), protože osoby s tímto onemocněním vyžadují vysoké požadavky na péči. Ve vyšším stupni tohoto onemocnění je nutný celodenní trvalý dohled a dopomoc. Počet osob s tímto onemocněním se v regionu Moravskotřebovska a Jevíčska (stejně jako v celé ČR) neustále zvyšuje. Je to dáno jednak tím, že se prodlužuje délka života, a také tím, že počet osob nad 65 let neustále narůstá. Alzheimerova či jiné formy demence jsou totiž častým průvodcem vyššího věku. Zařízení, která se nachází v okolí (v Sobotíně, ve Svitavách) nepokrývají dostatečně poptávku zájemců o tuto sociální službu. Vhodná by proto byla transformace jednoho oddělení domova pro seniory v Moravské Třebové na domov se zvláštním režimem (předpokládaná kapacita 12 - 15 lůžek).

Další cílovou skupinu, na kterou se zaměřují sociální služby, představují osoby se zdravotním postižením. Sociální služby pro tyto osoby doznaly ve správním obvodu ORP Moravská Třebová značného pokroku díky Oblastní charitě Moravská Třebová, která poskytuje sociální služby denní stacionář a sociálně terapeutické dílny. Ve SO ORP však chybí služby komunitního typu, které by poskytovaly osobám se zdravotním postižením dostatečnou podporu a pomoc, aby mohly vést samostatný život. Vzhledem k výsledkům z dotazníkového šetření č. 2 se jako nejvhodnější forma jeví terénní služba podpora samostatného bydlení.

Dostupné jsou ve správním obvodu ORP Moravská Třebová také sociální služby určené pro cílovou skupinu rodiny s dětmi. Jedná se o nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, které provozuje Občanské sdružení Bonanza, a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi zajišťované Oblastní charitou Moravská Třebová.

Zcela však v území chybí sociální služby pro osoby bez přístřeší (azylový dům nebo noclehárna). Sociální pracovníce při práci v terénu neustále řeší problém, kde zajistit ubytování matkám s dětmi bez domova. Všechny azylové domy v okolí (Koclířov, Svitavy) mají kapacitu plně obsazenou. Město Moravská Třebová se rozhodlo řešit problematiku osob bez přístřeší přes státní program. Rada města schválila začátkem roku 2014 předložení projektu Aktivizace osob se sociálním vyloučením v rámci účasti v Programu prevence kriminality vyhlášeného Ministerstvem vnitra ČR. Cílem aktivizačního pracovníka bude těmto lidem nejen pomáhat, ale také je motivovat při hledání pracovního uplatnění a zařazení do běžného života. Nutné však bude hledat prostory pro zřízení azylového domu, příp. noclehárny. Azylový dům by byl vhodnější, protože umožňuje s osobami bez přístřeší dlouhodoběji a intenzivněji pracovat.

Komunitní plánování sociálních a souvisejících služeb probíhá v současné době pouze v Moravské Třebové, která má zpracovaný Střednědobý plán rozvoje sociální služeb Moravské Třebové na období 2012 – 2015. Do komunitního plánování by však měl být zapojen celý správní obvod ORP Moravská Třebová.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí strategického dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“. Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí správního obvodu ORP Moravská Třebová s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusní skupině. Fokusní skupina byla složena z ředitelky Oblastní charity Moravská Třebová, ředitelky Naproti, o.p.s. (provozuje sociálně terapeutickou kavárnu), referentky Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová, starosty Jevíčka (motivující starosta), starostky Starého Města a místostarosty Moravské Třebové. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část strategického dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

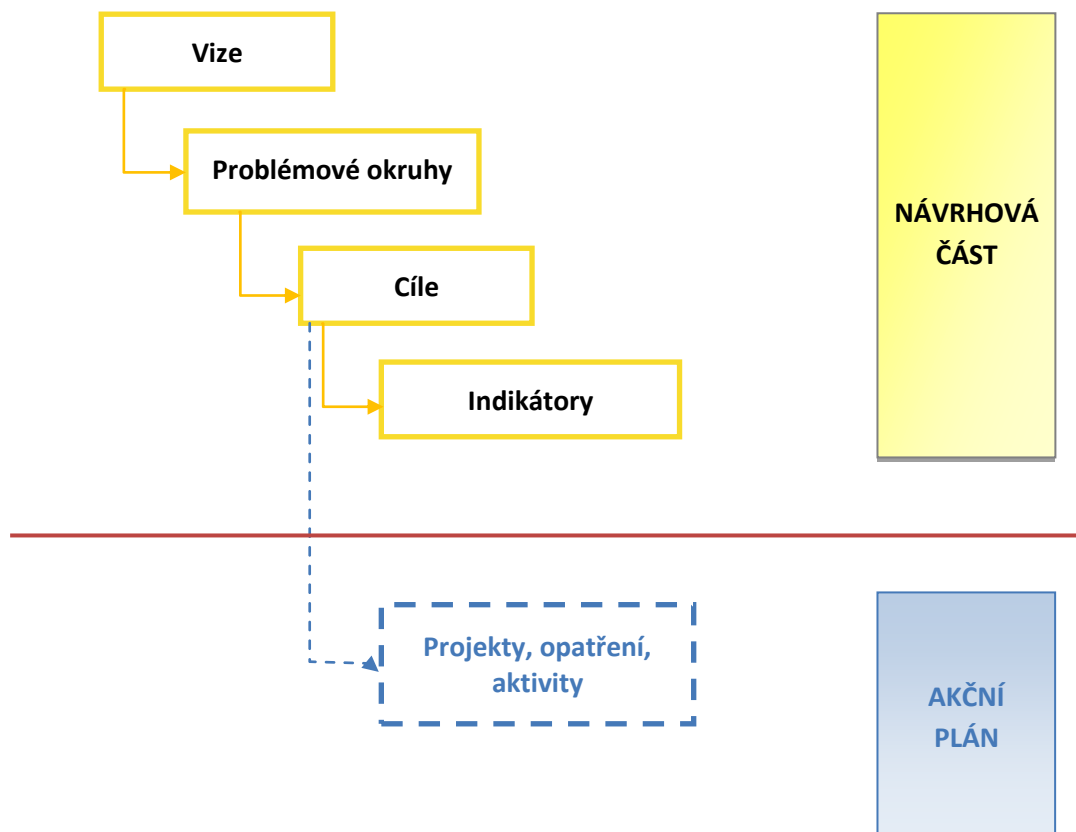
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území správního obvodu ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných nástrojů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce	<p>Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery. Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel. Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny. Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.</p>							
Sociální služby	<p>1. <i>Komunitní plánování sociálních služeb neprobíhá v celém SO ORP</i></p>		<p>2. <i>Nedostatečná nabídka sociálních služeb pro seniory</i></p>		<p>3. <i>Nedostatečná podpora a existence služeb komunitního typu</i></p>		<p>4. <i>Chybějící sociální služby pro osoby bez přístřeší</i></p>	
	<p>1.1 Vytvořit a implementovat komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod</p>	<p>1.2 Spolufinancování sociálních služeb</p>	<p>2.1 Zřízení domova se zvláštním režimem transformací jednoho oddělení domova pro seniory</p>	<p>2.2 Zřízení společného centra denních služeb pro seniory</p>	<p>3.1 Zvýšit dostupnost pečovatelské služby ve SO ORP</p>	<p>3.2 Zajistit sociální službu „podporu samostatného bydlení“ pro OZP</p>	<p>4.1 Zlepšit informovanost občanů nacházejících se v krizi a v dluhové pasti</p>	<p>4.2 Zřízení společného azylového domu pro matky s dětmi</p>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

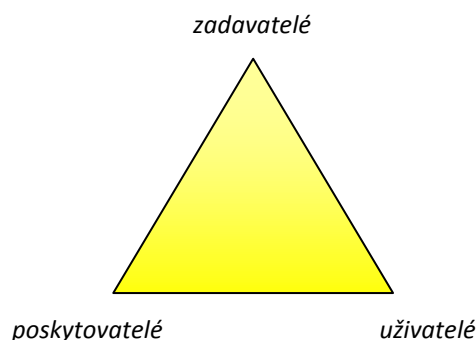
Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery. **Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel.** Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny. Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.

Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová byly navrženy následující čtyři problémové okruhy.

1. Komunitní plánování sociálních služeb neprobíhá v celém SO ORP

a) Věcné argumenty

Dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, který zavedl pro kraje povinnost a pro obce možnost zpracovávat *střednědobé plány rozvoje sociálních služeb* (SPRSS). Dále tento zákon formuloval základní metodické východisko spolupráce v tzv. *triádě* zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb. Úzká spolupráce triády je nezbytným předpokladem úspěšnosti procesu komunitního plánování.

Komunitní plánování je tedy metoda, kterou lze na úrovni obcí nebo krajů plánovat sociální služby tak, aby odpovídaly místním specifikům a potřebám jednotlivých občanů. Jedná se o otevřený proces zjišťování potřeb, zdrojů a hledání nejlepších řešení v oblasti sociálních služeb.

Výsledkem komunitního plánování (KP) je vytvořený systém sociálních služeb, který odpovídá zjištěným potřebám obyvatel, reaguje na místní odlišnosti a zajišťuje, aby vynakládané finanční prostředky na služby byly efektivně využívány.

Kraje rozvoj sociálních služeb plánují povinně jako podklad pro vyčíslení potřeby dotací ze státního rozpočtu, které pak přerozdělují mezi poskytovatele sociálních služeb.

Obce sice rozvoj sociálních služeb plánovat nemusejí, ale je to nanejvýš vhodné, protože jejich plány mohou posloužit krajům k získání objektivních podkladů pro krajské plány rozvoje a následnému rozdělování dotací v souladu s jejich reálnými potřebami.

Správní obvod ORP Moravská Třebová zahrnuje celkem 33 obcí, z nichž dvě mají statut města: Moravská Třebová a Jevíčko. Do komunitního plánování sociálních služeb je zapojena **pouze**

Moravská Třebová. Stalo se tak na základě Usnesení Rady města Moravská Třebová č. 2474/300506 ze dne 30. 5. 2006. Město Moravská Třebová má nyní zpracovaný již druhý Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Moravské Třebové na období 2012 – 2015.

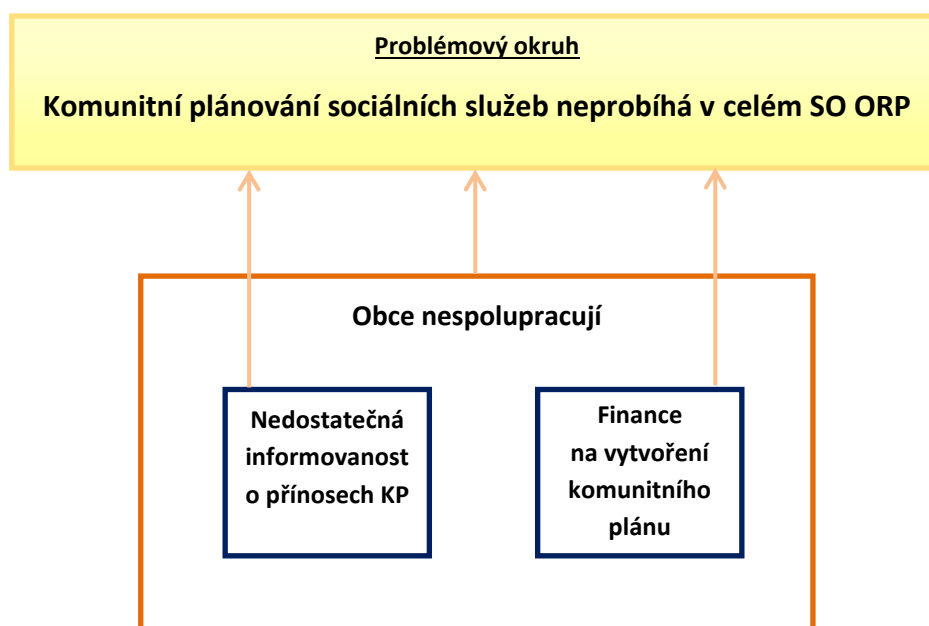
b) Příčiny problému

Obce nespolupracují – na základě provedeného dotazníkového šetření na jaře roku 2014 bylo zjištěno, že 59 % obcí ze správního obvodu ORP v oblasti sociálních služeb nespolupracuje. Nicméně polovina obcí považuje tuto oblast za vhodnou pro meziobecní spolupráci.

Nedostatečná informovanost o přínosech KP – další příčinou toho, proč je do komunitního plánování zapojena jen jedna obec ze správního obvodu, může být nedostatečná informovanost o přínosech KP.

Finance na vytvoření komunitního plánu – nedostatek financí, které mohou obce směřovat do sociální oblasti a tedy i na vytvoření komunitního plánu pro celý region, lze také považovat za příčinu, proč komunitní plánování neprobíhá v celém správním obvodu ORP. Významným zdrojem pro financování plánování sociálních služeb je však Evropský sociální fond, který bude v rámci Operačního programu Zaměstnanost v programovém období 2014 – 2020 podporovat tvorbu střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) Důsledky neřešení problému

V případě, že nebude do komunitního plánování sociálních služeb zapojen celý správní obvod, lze předpokládat, že sociální služby nebudou plně odpovídat potřebám obyvatel v regionu. Negativně se také může projevit absence komunitního plánování u poskytovatelů sociálních služeb, kteří budou žádat Pardubický kraj o dotace.

2. Nedostatečná nabídka sociálních služeb pro seniory

a) Věcné argumenty

Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová stejně jako v celé České republice dochází k výraznému stárnutí populace. K 31. 12. 2013 bylo v regionu Moravskotřebovska a Jevíčska evidovaných 4 616 osob nad 65 let, z toho 977 osob starších 80i let. Mezi roky 2007 a 2013 se zvýšil počet osob ve věku 65 a více let o 16,8 % (777 osob). Vzhledem k demografickému vývoji populace a prognóze Českého statistického úřadu lze očekávat, že bude počet seniorů i nadále stoupat.

Tab. č. 94: Počet seniorů ve správním obvodě ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2013

Ukazatel / Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel (k 31. 12.)	27 300	27 201	27 138	27 119	26 839	26 697	26 560
z toho ve věku 65+	3 839	3 919	4 016	4 114	4 243	4 442	4 616
z toho ve věku 80+	829	851	863	897	916	932	977
z toho ve věku 90+	75	65	67	79	78	89	108
Podíl obyvatel ve věkové skupině 65+ (v %)	14,1	14,4	14,8	15,2	15,8	16,6	17,4
Index stáří ⁴ (v %)	92,7	97,7	101,2	103,3	108,1	114,7	120,6

Zdroj: ČSÚ

Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová jsou pro seniory registrované pouze dva typy sociálních služeb – pečovatelská služba a domovy pro seniory. Pro tuto početnou skupinu obyvatel by však byly potřebné i další služby sociální péče:

- *centrum denních služeb* – ambulantní služba, která nabízí podporu a pomoc seniorům, kteří žijí doma se svou rodinou, ale z důvodu věku nebo zdravotního stavu si již nejsou schopni zajistit vše, co potřebují. Senioři tak mohou část dne (kdy je např. rodina v zaměstnání) prožít v centru denních služeb, kde se setkají se svými vrstevníky, popovídají si, ale zároveň je jim poskytnuta veškerá potřebná péče.
- *domovy se zvláštním režimem* – pobytová služba, která je určena osobám se stařeckou demencí, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domovy se zvláštním režimem fungují velmi podobně jako domovy pro seniory, s tím rozdílem, že jsou přizpůsobeny specifickým potřebám klientů.

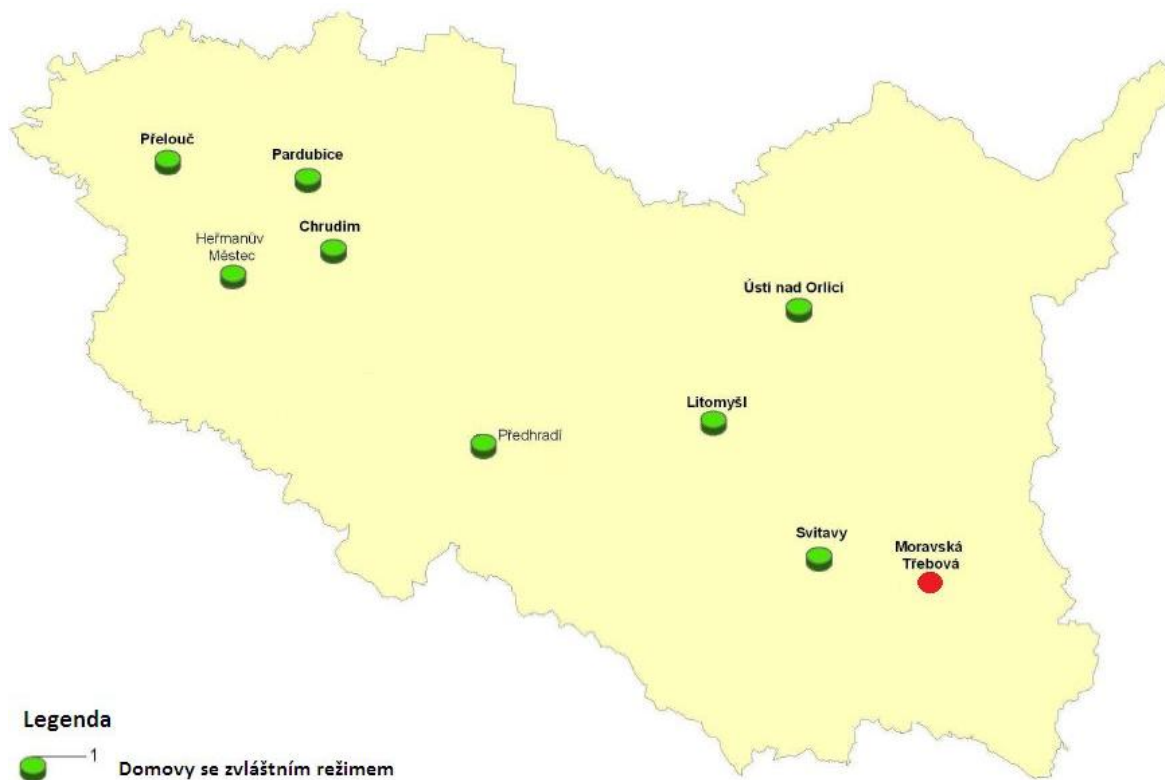
Zvláště poslední jmenovaná sociální služba – domovy se zvláštním režimem – v regionu velmi chybí. Demence je progresivní onemocnění, které se obvykle dělí do tří stádií (mírná, středně těžká a těžká). Péče o tyto osoby s nejtěžším stupněm onemocnění je v domácím prostředí velmi náročná.

Riziko rozvoje demence se výrazně zvyšuje u osob ve věku nad 60 let (demence se vyskytuje zhruba u 5 % osob nad 65 let, u 10 % osob nad 75 let, u 20 % osob nad 80 let a u 50 % osob nad 90 let) [40]. Dle vyjádření místního psychiatrického lékaře tvoří osoby s Alzheimerovou demencí 50 % jeho pacientů. Druhou polovinu, až na ojedinělé výjimky, tvoří pacienti s dalšími typy demencí.

⁴ Index stáří vyjadřuje, kolik v populaci připadá osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0 – 14 let.

V Pardubickém kraji je k 1. 9. 2014 registrovaných 8 domovů se zvláštním režimem. V okruhu 50 km od Moravské Třebové se tato zařízení nachází ve Svitavách (kapacita 8 lůžek), v Litomyšli (25 lůžek) a v Ústí nad Orlicí (24 lůžek). Ve všech případech se však jedná o zařízení, jejichž zřizovatelem je město (obec s rozšířenou působností). Přednostně jsou proto přijímáni klienti z města, kde má zařízení sídlo, a ze spádových obcí.

Mapa č. 15: Rozmístění domovů se zvláštním režimem v Pardubickém kraji

Zdroj: vlastní zpracování

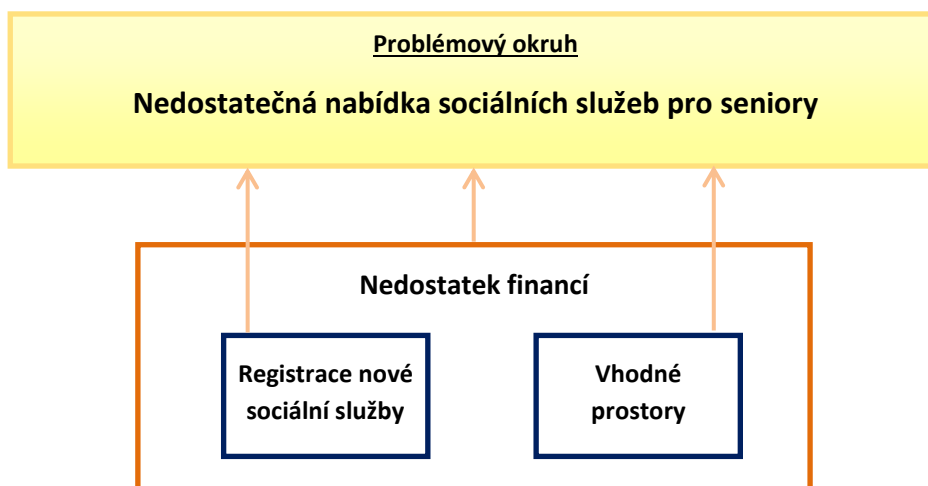
b) Příčiny problému

Registrace nové služby – ze strany Pardubického kraje je požadována spoluúčast obce na pokrytí provozních nákladů ve výši minimálně 20 %. Obce se však potýkají s nedostatkem financí, které mohou směřovat do sociální oblasti. Vhodná by proto byla právě meziobecní spolupráce, kdy by se obce podílely na spolufinancování sociálních služeb.

Vhodné prostory – v případě zřízení domova se zvláštním režimem by se nabízela transformace jednoho oddělení domova pro seniory v Moravské Třebové. Nutná by však byla rekonstrukce oddělení, aby splňovala bezpečnostní předpisy pro registraci této sociální služby. Také centrum denních služeb pro seniory by mohlo být zřízeno ve starší budově (oddělení D) domova pro seniory v Moravské Třebové.

Obě uvedené příčiny způsobuje **nedostatek financí** na sociální služby ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) Důsledky neřešení problému

Pokud nebude zřízeno centrum denních služeb pro seniory, bude se muset někdo z rodiny na určitou dobu vzdát svého zaměstnání. Vzhledem k vysoké nezaměstnanosti v našem SO ORP může být pak pro pečující osobu velmi obtížné začlenit se zpět na trh práce.

V případě potřeby sociální služby domovy se zvláštním režimem budou muset klienti (jejich rodiny) počítat s dlouhou čekací dobou, protože těchto zařízení s volnou kapacitou je v kraji nedostatek. Případně bude muset klient odejít do vzdálenějšího zařízení, čímž bude pro rodinu velmi obtížné udržovat se seniorem pravidelný kontakt.

3. Nedostatečná podpora a existence sociálních služeb komunitního typu

a) Věcné argumenty

Jako sociální služby komunitního typu jsou označovány služby, které jsou poskytovány takovým způsobem, aby klienti mohli zůstat co nejdéle v jejich přirozeném (domácím) prostředí. Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová jsou ze služeb komunitního typu registrovány následující: pečovatelská služba, denní stacionář, sociálně terapeutické dílny a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Pečovatelskou službu by však bylo vhodné rozšířit i do dalších obcí SO ORP. K tomu je ale nutná finanční podpora ze strany obcí.

V regionu Moravskotřebovska a Jevíčka chybí služby komunitního typu, které by poskytovaly osobám se zdravotním postižením dostatečnou podporu a pomoc, aby mohly vést samostatný život. O klienty denního stacionáře a sociálně terapeutických dílen se dosud starají jejich rodiny, které však v budoucnu v mnoha případech péči o své dospělé děti nebudou moci zajistit. Potřebné by proto bylo zaregistrovat alespoň jednu ze sociálních služeb: chráněné bydlení nebo podporu samostatného bydlení.

Rozdíl mezi chráněným bydlením a podporou samostatného bydlení je především **v míře podpory**, která je uživatelům poskytována. Chráněné bydlení (může mít formu individuálního nebo skupinového bydlení) poskytuje ubytování v prostorách, které spravuje poskytovatel této služby.

Podpora samostatného bydlení je poskytována v prostorách, které si uživatel sám vybere (podnájem, vlastní byt či dům). V obou službách se uživatelé učí hospodařit s penězi, nakupovat, vařit, uklízet, zkrátka vést domácnost se vším, co k ní patří, včetně spolupráce s dalšími institucemi z okolí uživatele – rodina, lékař, zaměstnavatel, upevnění sociálních vazeb, začlenění do místní občanské společnosti.

Chybějící sociální služby chráněné bydlení nebo podpora samostatného bydlení se objevují také poslední čtyři roky na Veřejném fóru města Moravská Třebová mezi 20 největšími problémy, které trápí obyvatele správního obvodu ORP Moravská Třebová.

b) Příčiny problému

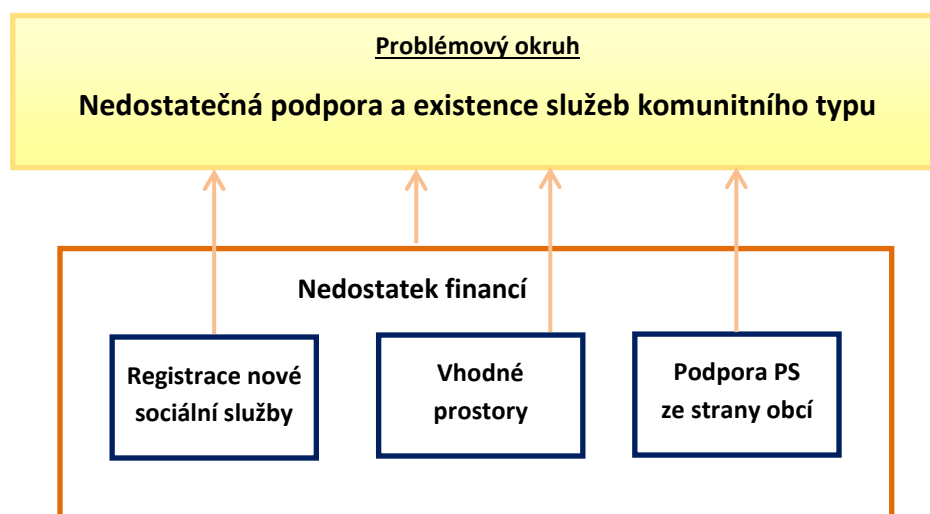
Registrace nové služby – ze strany Pardubického kraje je požadována spoluúčast obce na pokrytí provozních nákladů ve výši minimálně 20 %. Obce se však potýkají s nedostatkem financí, které mohou směřovat do sociální oblasti. Vhodná by proto byla právě meziobecní spolupráce, kdy by se obce podílely na spolufinancování sociálních služeb. Podpora a rozšíření služeb komunitního typu je také jedním ze strategických cílů Operačního programu Zaměstnanost na období 2014 – 2020.

Vhodné prostory – v případě sociální služby chráněné bydlení by bylo nutné nalézt prostory (byty), v kterých by tato služba byla klientům poskytována. Z ekonomického hlediska je výhodnější sociální služba podpora samostatného bydlení, kdy provozovatel nemusí hradit náklady spojené s provozem objektu (hradí je klient formou nájmu).

Podpora PS ze strany obcí – pečovatelskou službu (PS) ve správním obvodu ORP Moravská Třebová využívají občané pouze z pěti obcí (SO ORP zahrnuje celkem 33 obcí). Aby byla pečovatelská služba zajištěna i v ostatních obcích, je nutné, aby obce finančně přispívaly na PS a zvyšovaly povědomí o možnostech poskytování této služby mezi svými občany.

Všechny uvedené příčiny způsobuje **nedostatek financí** na sociální služby ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) Důsledky neřešení problému

O osoby se zdravotním postižením (především mentálním postižením) se momentálně starají jejich rodiny, které však v budoucnu v mnoha případech nebudou moci zajistit péči o své dospělé děti. Pokud těmto osobám nebude poskytnuta péče a podpora prostřednictvím sociální služby chráněné bydlení nebo podpora samostatného bydlení, budou muset vyhledat potřebné sociální služby mimo region Moravskotřebovska a Jevíčka. Nebudou tak moci zůstat ve svém přirozeném prostředí, které znají, kde mají rodinu, přátele a známé.

Dostupná pečovatelská služba v celém správním obvodu ORP Moravská Třebová je zejména pro seniory velmi důležitá. Díky jejím službám, mohou senioři, ale i další osoby spadající do cílové skupiny zůstat, co nejdéle ve svém přirozeném prostředí.

4. Chybějící sociální služby pro osoby bez přístřeší

a) Věcné argumenty

Město Moravská Třebová vlastní ubytovnu na ul. Brněnská č. o. 50, kterou provozují Technické služby Moravská Třebová s.r.o. V březnu 2014 v ní bylo ubytovaných asi 35 osob bez přístřeší a neplatičů z bytů města. Pět míst je ještě v ubytovně volných.

Dalších 17 osob bez přístřeší našlo zázemí ve františkánském klášteře v Moravské Třebové, kde se jich ujal a poskytl jim ubytování otec Šebestián z Řádů bratří františkánů. Osoby bez přístřeší převážně z ostatních obcí v regionu jsou ubytovány na faře ve Starém Městě. Jedná se asi o 19 osob.

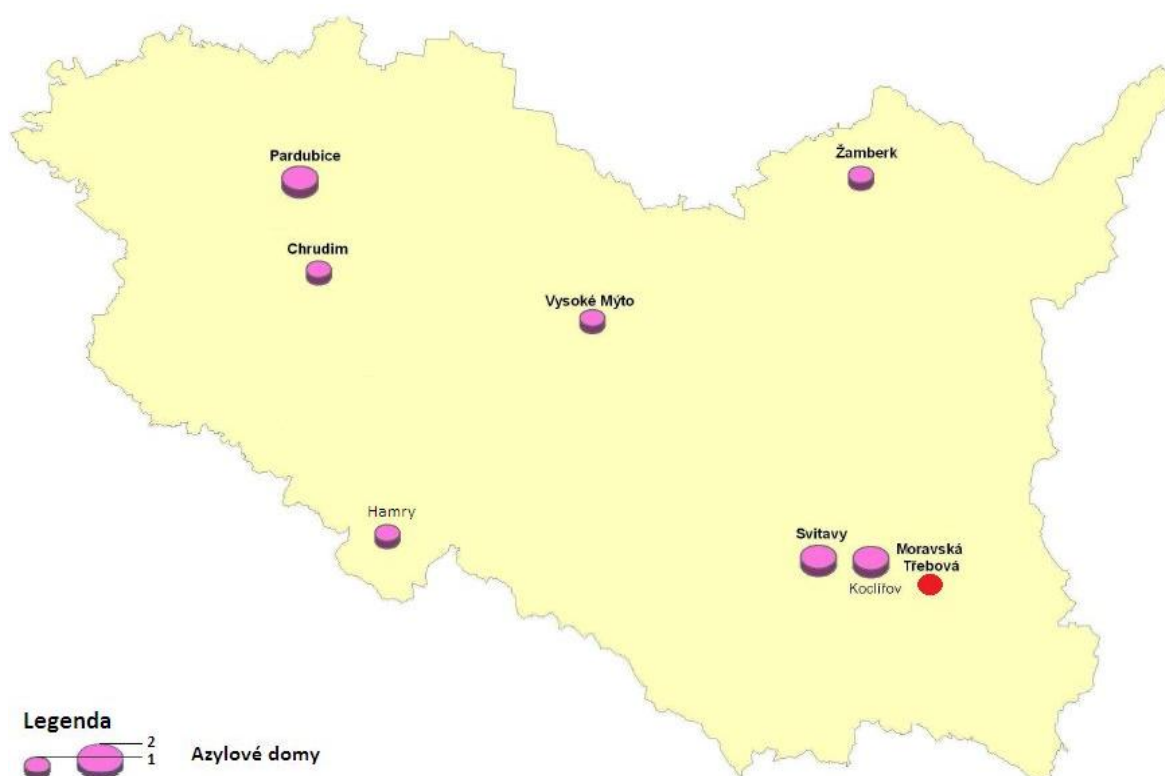
Problém ale spočívá v tom, že s těmito lidmi dál nikdo nepracuje. Je potřeba se jim věnovat, dál s nimi cíleně pracovat, aby se mohli zařadit do běžného života.

Město Moravská Třebová se rozhodlo řešit problematiku osob bez přístřeší přes státní program. Začátkem roku 2014 schválila rada města předložení projektu Aktivizace osob se sociálním vyloučením v rámci účasti v Programu prevence kriminality vyhlášeného Ministerstvem vnitra ČR. Cílem aktivizačního pracovníka bude těmto lidem nejen pomáhat, ale také je motivovat při hledání pracovního uplatnění a zařazení do běžného života.

Osobami bez přístřeší však mohou být také matky s dětmi nebo těhotné ženy, které se dostaly do nepříznivé sociální situace. Sociální pracovnice Oblastní charity Moravská Třebová při práci v terénu neustále řeší problém, kde zajistit ubytování matkám s dětmi bez domova.

V okolí správního obvodu ORP Moravská Třebová se azylové domy nachází v Koclířově a ve Svitavách. V Koclířově jsou dva azylové domy, jeden pro matky s dětmi v nouzi a druhý pro celé rodiny. Ve Svitavách provozuje azylový dům pro matky s dětmi Oblastní spolek Českého červeného kříže. Dále se tam nachází azylový dům pro muže starší 18 let, jehož poskytovatel jsou Sociální služby města Svitavy. Všechny uvedené azylové domy mají kapacitu plně obsazenou.

Mapa č. 16: Rozmístění azylových domů v Pardubickém kraji

Zdroj: vlastní zpracování

b) Příčiny problému

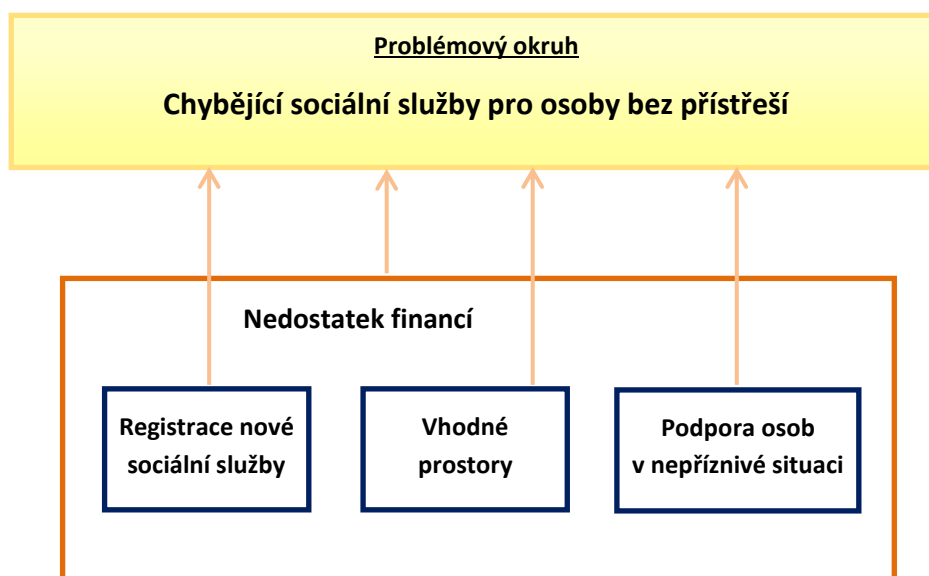
Registrace nové služby – ze strany Pardubického kraje je požadována spoluúčast obce na pokrytí provozních nákladů ve výši minimálně 20 %. Obce se však potýkají s nedostatkem financí, které mohou směřovat do sociální oblasti. Vhodná by proto byla právě meziobecní spolupráce, kdy by se obce podílely na spolufinancování sociálních služeb.

Vhodné prostory – nalezení vhodného místa pro zřízení azylového domu pro matky s dětmi. Jedná se o pobytovou sociální službu, která poskytuje na přechodnou dobu ubytování matkám s nezletilými dětmi nebo těhotným ženám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci.

Podpora osob v nepříznivé situaci – správní obvod ORP Moravská Třebová patří dlouhodobě k oblastem s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci Pardubického kraje. V důsledku ztráty zaměstnání se řada občanů ocitá v obtížné životní situaci. Vhodné by proto bylo, zajistit těmto občanům dostupnou základní pomoc a podporu, aby se předešlo situaci, že přijdou o své bydlení.

Obě uvedené příčiny způsobuje **nedostatek financí** na sociální služby ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) *Důsledky neřešení problému*

Pokud by působení otce Šebestiána v Moravské Třebové skončilo, osoby bez přístřeší, které našly v klášteře azyl, by se patrně ocitly na ulici a nastaly by problémy. Stejný případ může nastat i v případě ubytovaných osob na faře ve Starém Městě.

Osoby bez přístřeší se často dopouštějí přestupků proti veřejnému pořádku a drobné kriminality, zvláště v zimním období. Je v zájmu společnosti i jednotlivých obcí a měst, aby těmto lidem nabídly základní pomoc a alternativu.

Pomoc a podporu si zajisté zaslouží i matky s nezletilými dětmi nebo těhotné ženy, které se z různých důvodů ocitnou bez domova. Jejich situace je o to složitější, že nenesou zodpovědnost pouze samy za sebe, ale také za své děti. Azylový dům je často jediným řešením, jak mohou zůstat se svými dětmi.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Komunitní plánování sociálních služeb neprobíhá v celém SO ORP
Cíl 1.1	Vytvořit a implementovat komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod
Popis cíle	<p>Komunitní plán sociálních služeb je strategickým dokumentem v oblasti rozvoje plánování sociálních služeb v regionu. Není však dokumentem neměnným. V oblasti sociálních služeb je třeba průběžně reagovat na změny podmínek, a to zejména legislativních a finančních. Požadavky na sociální služby se vyvíjí podle potřeb a očekávání uživatelů sociálních služeb. Aby síť sociálních a dalších návazných služeb byla schopná reagovat, je třeba udržovat proces komunitního plánování v chodu i po dokončení a schválení dokumentu.</p> <p>V současné době je do komunitního plánování sociálních služeb zapojena z celého správního obvodu pouze obec s rozšířenou působností Moravská Třebová. Dle provedeného dotazníkového šetření by však v oblasti sociálních služeb rády spolupracovaly i další obce. Prvním krokem by proto mohlo být vytvoření komunitního plánu sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod ORP Moravská Třebová.</p> <p>Evropský sociální fond bude v rámci OP Zaměstnanost v programovém období 2014 – 2020 podporovat tvorbu střednědobých plánů rozvoje služeb.</p>
Hlavní opatření	<p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracování zaměstnanci Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Moravská Třebová • Podání žádosti o dotaci na tvorbu Střednědobého plánu rozvoje sociálních a souvisejících služeb pro správní obvod ORP Moravská Třebová na období 2016 – 2019 <p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapojení poskytovatelů sociálních a souvisejících služeb a obcí SO ORP Moravská Třebová do procesu komunitního plánování sociálních služeb • Zvyšování informovanosti občanů o procesu komunitního plánování a jejich větší zapojení do tohoto procesu (např. prostřednictvím anket) • Zpracování Střednědobého plánu rozvoje sociálních a souvisejících služeb pro správní obvod ORP Moravská Třebová na období 2016 – 2019 <p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schválení Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb pro SO ORP Moravská Třebová na období 2016 – 2019 zastupitelstvy obcí SO
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořený komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod ORP Moravská Třebová (ANO/NE) • Implementovaná opatření z komunitního plánu sociálních a souvisejících služeb (v %)
Správce cíle	Místostarost(k)a města Jevíčko

Problémový okruh 1	Komunitní plánování sociálních služeb neprobíhá v celém SO ORP
Cíl 1.2	Spolufinancování sociálních služeb
Popis cíle	<p>Obce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová přispívají na sociální služby formou individuálních dotací přímo poskytovatelům těchto služeb. Žádosti o příspěvky na sociální služby jsou na obce zasílány pro každý typ služby samostatně a v průběhu celého roku. Někteří představitelé obcí považují tuto formu financování za nepřehlednou.</p> <p>Řešením by bylo připravit návrh na spolufinancování sociálních služeb, kdy by se např. ORP Moravská Třebová stala jediným partnerem poskytovatelů sociálních služeb a ostatní obce správního obvodu by svůj příspěvek na základě smlouvy zasílaly na účet ORP. Systém financování sociálních služeb by se tak zjednodušil a zpřehlednil. Navíc by obcím odpadla administrativa spojená s poskytováním příspěvků.</p> <p>Poskytovateli sociálních služeb by dotace na službu byla přiznána v případě, že by sociální služba jím poskytovaná byla zařazena do komunitního plánu sociálních služeb ORP Moravská Třebová (v jeho rámci by byla vytvořena „minimální síť sociálních služeb“, která by obyvatelům SO ORP garantovala určitý standard sociálních služeb).</p> <p>Výše příspěvků by se mohla pro příslušný kalendářní rok vypočítat, na základě požadavků poskytovatelů sociálních služeb, podle počtu obyvatel jednotlivých obcí. Příspěvek obce by tedy nebyl vnímán jako příspěvek na zajištění, ale spíše na zachování služby. V oblasti sociálních služeb nelze odhadnout, kdy bude který občan některou ze služeb potřebovat. Proto je pro zajištění sociálních služeb ve správním obvodu důležitý princip solidarity.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednání s představiteli obcí ve správním obvodu ORP Moravská Třebová o formě (grant, fond) a výši příspěvku na sociální služby do společného grantu či fondu • Určení zpracovatele návrhu na spolufinancování sociálních služeb (např. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová) • Připravení návrhu na spolufinancování sociálních služeb <p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schválení návrhu na spolufinancování sociálních služeb jednotlivými zastupitelstvy obcí správního obvodu • Uzavření smlouvy o poskytování příspěvku na sociální služby mezi obcí a ORP
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Zpracovaný návrh na spolufinancování sociálních služeb (ANO/NE) • Počet obcí, které uzavřely smlouvu o poskytování příspěvku na sociální služby
Správce cíle	Starost(k)a obce Vranová Lhota

Problémový okruh 2	Nedostatečná nabídka sociálních služeb pro seniory
Cíl 2.1	Zřízení domova se zvláštním režimem transformací jednoho oddělení domova pro seniory
Popis cíle	<p>Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová v současné době neexistuje pobytová služba pro osoby s demencí. S ohledem na demografický vývoj, z kterého vyplývá zvyšující se věk obyvatel, bude přibývat i osob s demencí. Těmto osobám není možné zajišťovat specifickou péči v rámci běžných domovů pro seniory.</p> <p>Odpovídající pobytová služba pro osoby s demencí – domov se zvláštním režimem – by zajistila kvalitu života těchto osob a vedla k eliminaci jejich odchodu do nevhodných nebo vzdálených pobytových zařízení. Při péči o osoby s demencí je nutné respektovat specifika projevů jejich chování a mít dostatečný počet pracovníků, který by pokryl nároky péče o klienty s demencí na základě jejich individuálních potřeb.</p> <p>Domov se zvláštním režimem (DZR) pro osoby s demencí by mohl vzniknout transformací jednoho oddělení domova pro seniory (DpS) v Moravské Třebové. Jeho provoz by bylo vhodné podporovat v rámci meziobecní spolupráce vzhledem ke skutečnosti, že do tohoto zařízení by byli přednostně přijímáni klienti z území SO ORP Moravská Třebová.</p>
Hlavní opatření	<p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytipování dotačního titulu, z kterého bude možné financovat rekonstrukci domova pro seniory, aby mohl být zaregistrován domov se zvláštním režimem • Podání žádosti o registraci sociální služby „domovy se zvláštním režimem“ a dalších potřebných dokumentů k registraci <p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrekonstruování oddělení, kde bude provozován domov se zvláštním režimem • Zaměstnání dalšího odborného personálu, proškolení stávajícího personálu <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podání žádosti o dotaci na podporu sociální služby „domovy se zvláštním režimem“ Krajskému úřadu Pardubického kraje • Poskytnutí příspěvků od obcí ve SO ORP Moravská Třebová na provoz domova se zvláštním režimem
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Dokončena rekonstrukce oddělení DpS ve starší zástavbě (ANO/NE) • Registrace sociální služby „domovy se zvláštním režimem“ (ANO/NE)
Správce cíle	Místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á

Problémový okruh 2	Nedostatečná nabídka sociálních služeb pro seniory
Cíl 2.2	Zřízení společného centra denních služeb pro seniory
Popis cíle	<p>Pochopitelným přáním většiny seniorů je zůstat ve svém přirozeném (domácím) prostředí, a to i v případě, že již nejsou schopni se o sebe postarat. Na druhou stranu však nechtějí být svým blízkým „na obtíž“. Podávají si tak žádosti o přijetí do domova pro seniory, i když by svou situaci mohli řešit jinou sociální službou. Vhodná alternativa k pobytové službě domovy pro seniory je ambulantní služba centrum denních služeb pro seniory.</p> <p>Centrum denních služeb poskytuje podporu seniorům při zajišťování jejich osobních potřeb v době, kdy o ně nemohou pečovat rodinní příslušníci nebo jiné blízké osoby. Pečující osoby tak mohou bez problémů docházet do zaměstnání, aniž by se musely obávat, že o seniora nebude postaráno. Seniori tak mohou zůstat co nejdéle ve svém přirozeném prostředí.</p> <p>Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová se v současné době nenachází žádné centrum denních služeb, které by mohli navštěvovat seniori. Seniorů v regionu však neustále přibývá a vzhledem k demografickému vývoji obyvatelstva bude i nadále přibývat. Zřízení centra denních služeb pro seniory ve starší budově (oddělení D) domova pro seniory v Moravské Třebové by proto bylo velmi žádoucí. S ohledem na nedostatek financí, které mohou obce vynakládat na sociální služby, se spolufinancování této sociální služby v rámci meziobecní spolupráce jeví jako nejvhodnější řešení.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrekonstruování oddělení, kde bude zřízeno centrum denních služeb • Zaměstnání sociálního pracovníka, pracovníků v přímé péči a dalších osob, které budou potřebné pro zajištění sociální služby „centrum denních služeb“ <p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podání žádosti o registraci sociální služby „centrum denních služeb“ a dalších potřebných dokumentů k registraci <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podání žádosti o dotaci na podporu sociální služby „centrum denních služeb“ Krajskému úřadu Pardubického kraje • Poskytnutí příspěvků od obcí ve SO ORP Moravská Třebová na provoz centra denních služeb
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Dokončena rekonstrukce prostor DpS ve starší zástavbě (ANO/NE) • Registrace sociální služby „centrum denních služeb“ (ANO/NE)
Správce cíle	Místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á

Problémový okruh 3	Nedostatečná podpora a existence sociálních služeb komunitního typu
Cíl 3.1	Zvýšit dostupnost pečovatelské služby ve SO ORP
Popis cíle	<p>V regionu Moravskotřebovska a Jevíčska zajišťují pečovatelskou službu (PS) tři poskytovatelé sociálních služeb – Město Jevíčko, Sociální služby města Moravská Třebová a Domov na Kalvárii s.r.o. Dle informací zjišťovaných v první polovině roku 2014 zajišťuje Město Jevíčko pečovatelskou službu občanům v Jevíčku a ve Vísce u Jevíčka. Sociální služby města Moravská Třebová mají klienty v Moravské Třebové a v Linharticích. A poslední poskytovatel, Domov na Kalvárii s.r.o., působí v Jaroměřicích. V ostatních 28 obcích, které se nachází ve správním obvodu ORP Moravská Třebová, občané PS nevyužívají.</p> <p>Pečovatelská služba je jedním z nejvýznamnějších druhů služeb poskytovaných seniorům a ostatním uživatelům, kteří spadají do cílové skupiny. Její dostupnost je pro občany v regionu velmi důležitá, neboť s její podporou mohou zůstat co nejdéle v přirozeném prostředí.</p> <p>Důležité proto je dostatečně informovat občany o možnostech poskytování PS a pravidelně mezi nimi zjišťovat zájem o tuto službu. To by mělo být hlavně úkolem obcí. V případě zjištěného zájmu by se měli představitelé obcí spojit s vhodným poskytovatelem pečovatelské služby a dohodnout s ním zajištění PS pro své občany. Nutné je přitom počítat s příspěvkem obce na zajištění pečovatelské služby.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení informovanosti a povědomí občanů regionu o možnostech terénní pečovatelské služby (letáky, webové stránky obcí) • Zmapování stávajícího zájmu v území SO ORP o pečovatelskou službu (např. prostřednictvím dotazníku) • Jednání s poskytovateli sociálních služeb o zajištění pečovatelské služby <p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzavření smlouvy o poskytování pečovatelské služby mezi obcí a vhodným poskytovatelem PS <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podání žádosti o dotaci na podporu pečovatelské služby Krajskému úřadu Pardubického kraje • Poskytnutí příspěvků od obcí ve SO ORP Moravská Třebová na zajištění pečovatelské služby
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí využívající pečovatelskou službu • Počet klientů využívajících pečovatelskou službu
Správce cíle	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka

Problémový okruh 3	Nedostatečná podpora a existence sociálních služeb komunitního typu
Cíl 3.2	Zajistit sociální službu „podpora samostatného bydlení“ pro OZP
Popis cíle	<p>V regionu Moravskotřebovska a Jevíčska nejsou registrované sociální služby, které by osobám se zdravotním postižením (především mentálním postižením) zajišťovaly dostatečnou podporu a pomoc, aby mohly vést samostatný život. Někteří klienti denního stacionáře a sociálně terapeutických dílen však dosáhli takové míry samostatnosti, že za využití terénní služby „podpora samostatného bydlení“ by mohli vést běžný život. O tyto klienty se doposud starají jejich rodiny. Nastane však období, kdy se už o ně rodina nebude schopna postarat.</p> <p>Poskytováním terénní sociální služby „podpora samostatného bydlení“ by mohly osoby se zdravotním postižením, pod vedením sociálního pracovníka, trénovat dovednosti potřebné pro samostatné bydlení – např. placení nájemného, praní oblečení, vaření jídla nebo vyjednávání si základních věcí na úřadech. Služba je poskytovaná ve vlastním bytě, kdy uživatel je vlastníkem, nájemcem či podnájemcem daného bytu.</p> <p>Obce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová se však potýkají s nedostatkem financí, které mohou směřovat do sociální oblasti. Vhodná by proto byla právě meziobecní spolupráce, kdy by se obce podílely na spolufinancování této sociální služby. Podpora a rozšíření služeb komunitního typu je také jedním ze strategických cílů Operačního programu Zaměstnanost pro období 2014 – 2020.</p>
Hlavní opatření	<p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přípravení projektu, díky němuž bude možné financovat zřízení sociální služby „podpora samostatného bydlení“ z Operačního programu Zaměstnanost pro období 2014 – 2020 • Podání žádosti o registraci sociální služby „podpora samostatného bydlení“ a dalších potřebných dokumentů k registraci <p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vybrání vhodného poskytovatele sociální služby (např. OCHMT) • Zaměstnání sociálních pracovníků a dalších osob, které budou potřebné pro zajištění sociální služby „podpora samostatného bydlení“ <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podání žádosti o dotaci na podporu sociální služby „podpora samostatného bydlení“ Krajskému úřadu Pardubického kraje • Poskytnutí příspěvků od obcí ve SO ORP Moravská Třebová na zajištění terénní sociální služby „podpora samostatného bydlení“
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Registrace sociální služby „podpora samostatného bydlení“ (ANO/NE) • Počet klientů využívajících podporu samostatného bydlení
Správce cíle	Starost(k)a obce Staré Město

Problémový okruh 4	Chybějící sociální služby pro osoby bez přístřeší
Cíl 4.1	Zlepšit informovanost občanů nacházejících se v krizi a v dluhové pasti
Popis cíle	<p>Řada občanů (zvláště nezaměstnaní, občané žijící na hranici existenčního minima a osamělí rodiče) se ocitá v obtížné životní situaci. Tuto situaci se často snaží vyřešit, využitím snadno dostupných půjček. Úvěrové smlouvy však bývají záměrně složité až manipulativní. Jejich obsahu lidé často nerozumí nebo si je ani podrobně neprostudují. Bývá tak zneužita jejich neinformovanost a neznalost, nižší intelekt, ale především jejich obtížná životní situace. Získané půjčky pak velmi obtížně splácejí. Případně si berou další půjčky, aby mohli splácet ty předchozí. Jejich dluhy pak narůstají do vysokých částek, což může vyústit až k exekuci a následnému vystěhování z bytu.</p> <p>Předcházet této situaci by pomohlo poskytování odborného sociálního poradenství zaměřeného na dluhovou problematiku, exekuce, ztrátu bydlení, nezaměstnanost apod.</p> <p>Správní obvod ORP Moravská Třebová patří dlouhodobě k oblastem s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci Pardubického kraje.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Nalezení vhodných prostor, kde by mohlo být odborné sociální poradenství poskytováno (např. na MěÚ v Jevíčku a v Moravské Třebové) Jednání s poskytovateli sociálních služeb (Centrum J. J. Pestalozziho) o možnosti zřídit detašovaná pracoviště <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Poskytnutí příspěvků od obcí ve SO ORP Moravská Třebová na zajištění odborného sociálního poradenství <p><i>Následující opatření budou realizována pouze v případě, že se nenajde poskytovatel, který by ve SO ORP zřídil detašovaná pracoviště:</i></p> <p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Podání žádosti o registraci sociální služby „odborné sociální poradenství“ a dalších potřebných dokumentů k registraci <p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Zaměstnání odborného personálu (sociálních pracovníků, psychologa, terapeuta, právníka a dalších osob), který bude zajišťovat „odborné sociální poradenství“ <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> Podání žádosti o dotaci na podporu sociální služby „odborné sociální poradenství“ Krajskému úřadu Pardubického kraje
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> Vybrán vhodný poskytovatel odborného sociálního poradenství (ANO/NE) Počet pracovišť, kde je poskytován odborné sociální poradenství
Správce cíle	Místostarost(k)a města Jevíčko

Problémový okruh 4	Chybějící sociální služby pro osoby bez přístřeší
Cíl 4.2	Zřízení společného azylového domu pro matky s dětmi
Popis cíle	<p>Pod pojmem „osoba bez přístřeší“ si obvykle představíme člověka, který je často pod vlivem alkoholu, vyskytuje se a přespává na veřejných prostranstvích. Osobami bez přístřeší však mohou být také matky s dětmi nebo těhotné ženy, které se do nepříznivé sociální situace dostaly např. z důvodu ztráty bydlení, nevhodných podmínek pro výchovu dětí, ohrožení domácím násilím apod. Tyto osoby pak shánějí nouzové bydlení zpravidla v rodině, po známých, v levných podnájmech a po vyčerpání všech možností hledají pomoc v azylových domech. Jejich situace bývá navíc ztížena tím, že nenesou odpovědnost pouze samy za sebe, ale i za své děti. Pro děti je to často jediný způsob, jak zůstat se svou matkou (jinak by skončily v dětských domovech).</p> <p>Azylový dům pro matky s dětmi poskytuje po dobu zpravidla jednoho roku přechodné ubytování matkám s nezletilými dětmi nebo těhotným ženám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci.</p> <p>Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová se nenachází žádný azylový dům. Azylové domy pro matky s dětmi v okolí (Svitavy, Koclířov) mají neustále kapacitu plně obsazenou. Zřízení a následný provoz azylové domu pro matky s dětmi by bylo vhodné v regionu Moravskotřebovska a Jevíčska realizovat v rámci meziobecní spolupráce, kdy by si obce mohly spolupodílet na nákladech této sociální služby.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nalezení vhodných prostor, příp. jejich rekonstrukce, kde by mohl být zřízen azylový dům pro matky s dětmi • Vybrání vhodného poskytovatele sociální služby • Zaměstnání sociálních pracovníků, psychologů a dalších osob, které budou potřebné pro zajištění sociální služby „azylové domy“ <p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podání žádosti o registraci sociální služby „azylové domy“ a dalších potřebných dokumentů k registraci <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podání žádosti o dotaci na podporu sociální služby „azylové domy“ Krajskému úřadu Pardubického kraje • Poskytnutí příspěvků od obcí ve SO ORP Moravská Třebová na provoz azylového domu pro matky s dětmi
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Vhodné prostory pro azylový dům (ANO/NE) • Registrace sociální služby „azylové domy“ (ANO/NE)
Správce cíle	Starost(k)a obce Chornice, starost(k)a obce Mladějov na Moravě

4.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Komunitní plánování sociálních služeb neprobíhá v celém SO ORP		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do komunitního plánování sociálních služeb		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		33	33
Skutečnost	1		
Popis měřítka	Indikátor vypovídá o tom, kolik obcí z území správního obvodu ORP Moravská Třebová je zapojeno do komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb. Optimálním stavem by bylo začlenění všech 33 obcí, které správní obvod ORP zahrnuje. V současné době je do procesu komunitního plánování zapojena pouze Moravská Třebová.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze správního obvodu ORP Moravská Třebová zapojených do procesu komunitního plánování sociálních služeb.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová		

Cíl 1.1	Vytvořit a implementovat komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Vytvořený komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý SO ORP Moravská Třebová		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Vytvořený komunitní plán sociálních a souvisejících služeb odpovídá zjištěným místním potřebám, reaguje na lokální odlišnosti a zajišťuje, že vynakládané finanční prostředky na sociální služby jsou efektivně využívány. Představuje dohodu o prioritách v sociální oblasti mezi všemi účastníky systému sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová (zadavateli, poskytovateli i uživateli).		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO bude uvedena pouze v případě, že bude zpracovaný a zastupitelstvy obcí schválený dokument pro celý správní obvod ORP Moravská Třebová.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová		

Cíl 1.1	Vytvořit a implementovat komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Implementovaná opatření z komunitního plánu sociálních a souvisejících služeb		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		35	80
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V komunitním plánu sociálních a souvisejících služeb (KPSSS) je vhodné pravidelně jednou ročně vyhodnocovat, která opatření již byla realizovaná. Sleduje se tak, zda dochází k naplňování KPSSS. Žádoucí je, aby se hodnota indikátoru zvyšovala a dosáhla nebo se co nejvíce přiblížila k 100 %.		
Metodika a výpočet	Procenta budou vypočítaná jako podíl, kde v čitateli bude uveden celkový počet navržených opatření v KPSSS a ve jmenovateli se bude nacházet celkový počet již zrealizovaných opatření z KPSSS.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová		

Cíl 1.2	Spolufinancování sociálních služeb		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Zpracovaný návrh na spolufinancování sociálních služeb		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Vranová Lhota		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Zpracovaný návrh na spolufinancování sociálních služeb by měl nastavovat jasná a srozumitelná pravidla, podle kterých bude určena výše příspěvku, kterou budou jednotlivé obce správního obvodu ORP Moravská Třebová přispívat na sociální služby.		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO bude uvedena pouze v případě, že bude zpracovaný a zastupitelstvy obcí schválený dokument, který bude popisovat spolufinancování sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová.		
Zdroj čerpání dat	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová		

Cíl 1.2	Spolufinancování sociálních služeb		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Počet obcí, které uzavřely smlouvu o poskytování příspěvku na sociální služby		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Vranová Lhota		
Roky	2013	2017	2020
Plán		33	33
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor ukazuje, kolik obcí ze SO ORP Moravská Třebová se podílí na spolufinancování sociálních služeb. Některé obce ze SO ORP přispívají na pečovatelskou službu nebo denní stacionář. Hodnota indikátoru v roce 2013 je však uvedena 0, neboť se nejedná o spolufinancování sociálních služeb na základě zpracované smlouvy o poskytování příspěvku na sociální služby (viz indikátor 4). Žádoucí je, aby se hodnota indikátoru zvyšovala a dosáhla hodnoty 33. Tedy, aby se na spolufinancování sociálních podílely všechny obce ze SO ORP Moravská Třebová.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze správního obvodu ORP Moravská Třebová, které podepsaly smlouvu o poskytování příspěvku na sociální služby s ORP.		
Zdroj čerpání dat	ORP Moravská Třebová		

Problémový okruh 2	Nedostatečná nabídka sociálních služeb pro seniory		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet sociálních služeb pro seniory poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	4
Skutečnost	2		
Popis měřítka	Mezi sociální služby pro seniory poskytované v rámci meziobecní spolupráce lze zařadit pouze pečovatelskou službu, kterou zajišťuje Město Jevíčko a Sociální služby města Moravská Třebová. Nabídku těchto služeb by bylo vhodné rozšířit minimálně o domov se zvláštním režimem a centrum denních služeb, které jsou v regionu potřebné.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet sociálních služeb pro seniory poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka		

Cíl 2.1	Zřízení domova se zvláštním režimem transformací jednoho oddělení domova pro seniory		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Dokončena rekonstrukce oddělení DpS ve starší zástavbě		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Domov pro seniory Sociálních služeb města Moravská Třebová se nachází ve dvou stavebně oddělených pavilonech. Pavilon A má celkovou kapacitu 99 lůžek a pavilon D 101 lůžek. Pavilon D je potřeba zrekonstruovat. Po dokončení rekonstrukce bude jedno oddělení domova pro seniory transformováno na domov se zvláštním režimem (DZR) s kapacitou asi 12 - 15 lůžek. Prostory DZR musí být přizpůsobeny klientům, např. okna na pokojích musí být zabezpečeny pojistkami, schodiště opatřeny brankami s dvojitým systémem uzavírání, balkóny uzamčeny, pohyb výtahu zabezpečen čipy atd.		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO bude uvedena pouze v případě, že bude oběma stranami (zhotovitelem i objednatelem) podepsán protokol o předání a převzetí díla.		
Zdroj čerpání dat	Sociální služby města Moravská Třebová		

Cíl 2.1	Zřízení domova se zvláštním režimem transformací jednoho oddělení domova pro seniory		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	Registrace sociální služby „domovy se zvláštním režimem“		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Pomocí indikátoru bude sledováno, zda již byla ve správním obvodu ORP Moravská Třebová zaregistrovaná sociální služba „domovy se zvláštním režimem“. Každá registrovaná sociální služba na území České republiky je podle zákona o sociálních službách uvedena v Registru poskytovatelů sociálních služeb.		
Metodika a výpočet	Registrace sociální služby je udělena Rozhodnutím o registraci Krajského úřadu Pardubického kraje. Za těchto okolností bude uvedena hodnota ANO.		
Zdroj čerpání dat	Registr poskytovatelů sociálních služeb (iregistr.mpsv.cz)		

Cíl 2.2	Zřízení společného centra denních služeb pro seniory		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	Dokončena rekonstrukce prostor DpS ve starší zástavbě		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Domov pro seniory Sociálních služeb města Moravská Třebová se nachází ve dvou stavebně oddělených pavilonech. Pavilon A má celkovou kapacitu 99 lůžek a pavilon D 101 lůžek. Pavilon D je potřeba zrekonstruovat. Po dokončení rekonstrukce budou vyhrazeny asi dva pokoje DpS pro centrum denních služeb (CDS). Předpokládaná kapacita CDS je 5 – 7 klientů.		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO bude uvedena pouze v případě, že bude oběma stranami (zhotovitelem i objednatelem) podepsán protokol o předání a převzetí díla.		
Zdroj čerpání dat	Sociální služby města Moravská Třebová		

Cíl 2.2	Zřízení společného centra denních služeb pro seniory		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	Registrace sociální služby „centrum denních služeb“		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Pomocí indikátoru bude sledováno, zda již byla ve správním obvodu ORP Moravská Třebová zaregistrovaná sociální služba „centrum denních služeb“. Každá registrovaná sociální služba na území České republiky je podle zákona o sociálních službách uvedena v Registru poskytovatelů sociálních služeb.		
Metodika a výpočet	Registrace sociální služby je udělena Rozhodnutím o registraci Krajského úřadu Pardubického kraje. Za těchto okolností bude uvedena hodnota ANO.		
Zdroj čerpání dat	Registr poskytovatelů sociálních služeb (iregistr.mpsv.cz)		

Problémový okruh 3	Nedostatečná podpora a existence sociálních služeb komunitního typu		
Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	Počet sociálních služeb komunitního typu poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	6	6 ≤
Skutečnost	5	 	
Popis měřítka	V regionu Moravskotřebovska a Jevíčska lze za sociální služby komunitního typu považovat pečovatelskou službu (2x), denní stacionář, sociálně terapeutické dílny a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Ve SO ORP chybí služby komunitního typu, které by poskytovaly osobám se zdravotním postižením dostatečnou podporu a pomoc, aby mohly vést samostatný život. Hodnota indikátoru by se měla minimálně o jednu jednotku zvýšit.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet sociálních služeb komunitního typu poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčska		

Cíl 3.1	Zvýšit dostupnost pečovatelské služby ve SO ORP			
Číslo indikátoru	12			
Název indikátoru	Počet obcí využívající pečovatelskou službu			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka			
Roky	2013	2017	2020	
Plán	 	7	11	12 21
Skutečnost	2 2	 	 	
Popis měřítka	Město Jevíčsko (první hodnota) poskytovalo v roce 2013 pečovatelskou službu ve dvou obcích – Jevíčsko a Víška u Jevíčka. Taktéž Sociální služby města Moravská Třebová (druhá hodnota) zajišťovaly tuto službu ve dvou obcích – Moravské Třebové a Linharticích. Potřebné by bylo, kdyby se hodnoty indikátoru zvyšovaly a pečovatelská služba byla poskytována i v dalších obcích SO ORP Moravská Třebová. Nicméně, v potaz je také důležité brát kapacitu jednotlivých pečovatelských služeb.			
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí ze správního obvodu ORP Moravská Třebová využívajících pečovatelskou službu.			
Zdroj čerpání dat	Poskytovatelé pečovatelské služby			

Cíl 3.1	Zvýšit dostupnost pečovatelské služby ve SO ORP				
Číslo indikátoru	13				
Název indikátoru	Počet klientů využívajících pečovatelskou službu				
Měrná jednotka	Počet				
Správce měřítka	Místostarost(k)a obce Městečko Trnávka				
Roky	2012		2017		2020
Plán	 		70	150	max. kapacita
Skutečnost	62	144	 		
Popis měřítka	Vzhledem ke zvyšujícímu se počtu seniorů ve správním obvodu ORP Moravská Třebová by se měla hodnota indikátoru v dalších letech zvyšovat. Uvedeny jsou opět dva údaje, jeden za Město Jevíčko a druhý za Sociální služby města Moravská Třebová. U roku 2017 je uvedena max. kapacita klientů, kterým mohou poskytovatelé pečovatelskou službu v současné době poskytnout. V dalších letech bude pravděpodobně nutné uvažovat o navýšení kapacity.				
Metodika a výpočet	Celkový počet uživatelů pečovatelské služby za celé období sledovaného roku pro každého poskytovatele této služby zvlášť (Město Jevíčko a Sociální služby města Moravská Třebová).				
Zdroj čerpání dat	Poskytovatelé pečovatelské služby				

Cíl 3.2	Zajistit sociální službu „podporu samostatného bydlení“ pro OZP				
Číslo indikátoru	14				
Název indikátoru	Registrace sociální služby „podpora samostatného bydlení“				
Měrná jednotka	ANO/NE				
Správce měřítka	Starost(k)a obce Staré Město				
Roky	2013		2017		2020
Plán	 		ANO		ANO
Skutečnost	NE		 		
Popis měřítka	Pomocí indikátoru bude sledováno, zda již byla ve správním obvodu ORP Moravská Třebová zaregistrovaná sociální služba „podpora samostatného bydlení“. Každá registrovaná sociální služba na území České republiky je podle zákona o sociálních službách uvedena v Registru poskytovatelů sociálních služeb.				
Metodika a výpočet	Registrace sociální služby je udělena Rozhodnutím o registraci Krajského úřadu Pardubického kraje. Za těchto okolností bude uvedena hodnota ANO.				
Zdroj čerpání dat	Registr poskytovatelů sociálních služeb (iregistr.mpsv.cz)				

Cíl 3.2	Zajistit sociální službu „podporu samostatného bydlení“ pro OZP		
Číslo indikátoru	15		
Název indikátoru	Počet klientů využívajících podporu samostatného bydlení		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Staré Město		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	4	8
Skutečnost	0	0	0
Popis měřítka	Sociální služba „podpora samostatného bydlení“ není v současné době v regionu Moravskotřebovska a Jevíčska dostupná. Po jejím zaregistrování lze předpokládat, že by se hodnota postupně zvyšovala. Někteří klienti denního stacionáře a sociálně terapeutických služeb by se díky podpoře této terénní služby, mohli osamostatnit a vést běžný život.		
Metodika a výpočet	Celkový počet uživatelů podpory samostatného bydlení za celé období sledovaného roku.		
Zdroj čerpání dat	Poskytovatel podpory samostatného bydlení		

Problémový okruh 4	Chybějící sociální služby pro osoby bez přístřeší		
Číslo indikátoru	16		
Název indikátoru	Počet sociálních služeb pro osoby bez přístřeší poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	1	2
Skutečnost	0	0	0
Popis měřítka	Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová nejsou poskytované žádné sociální služby pro osoby bez přístřeší. Potřebné by však v regionu bylo alespoň poskytovat odborné sociální poradenství osobám nacházejícím se v krizi či v dluhové pasti a provozovat azylový dům pro matky s dětmi. Hodnota indikátoru by se tedy měla postupně zvyšovat.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet sociálních služeb pro osoby bez přístřeší poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčska		

Cíl 4.1	Zlepšit informovanost občanů nacházejících se v krizi a v dluhové pasti		
Číslo indikátoru	17		
Název indikátoru	Vybrán vhodný poskytovatel odborného sociálního poradenství		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Pomocí indikátoru bude sledováno, zda již byl ve SO ORP Moravská Třebová vybrán/určen vhodný poskytovatel odborného sociálního poradenství zaměřeného na dluhovou problematiku, exekuce, ztrátu bydlení, nezaměstnanost apod.		
Metodika a výpočet	Hodnota ANO bude uvedena pouze v případě, že oslovený poskytovatel této služby bude souhlasit se zřízením detašovaných pracovišť v regionu Moravskotřebovska a Jevíčska nebo pokud se představitelé obcí shodnou na tom, kdo bude odborné sociální poradenství poskytovat a službu si zaregistruje.		
Zdroj čerpání dat	DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčska		

Cíl 4.1	Zlepšit informovanost občanů nacházejících se v krizi a v dluhové pasti		
Číslo indikátoru	18		
Název indikátoru	Počet pracovišť, kde je poskytované odborné sociální poradenství		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarost(k)a města Jevíčko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	2
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Hodnota indikátoru bude ukazovat počet pracovišť ve správním obvodu ORP Moravská Třebová, kde mohou obyvatelé využít služeb odborného sociálního poradenství zaměřeného na dluhovou problematiku, exekuce, ztrátu bydlení, nezaměstnanost apod. Žádoucí při tom je, aby se hodnota indikátoru zvýšila na počet dvě. Tedy, aby odborné sociální poradenství bylo poskytováno ve městech Jevíčku i Moravské Třebové.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet pracovišť ve správním obvodu ORP Moravská Třebová, kde je poskytováno odborné sociální poradenství zaměřeného na dluhovou problematiku, exekuce, ztrátu bydlení, nezaměstnanost apod.		
Zdroj čerpání dat	Poskytovatel odborného sociálního poradenství		

4.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

4.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Správní výbor DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka (7 členů)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Vytvořit a implementovat komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod	místostarost(k)a města Jevíčko
1.2	Spolufinancování sociálních služeb	starost(k)a obce Vranová Lhota
2.1	Zřízení domova se zvláštním režimem transformací jednoho oddělení domova pro seniory	místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á
2.2	Zřízení společného centra denních služeb pro seniory	místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á
3.1	Zvýšit dostupnost pečovatelské služby ve SO ORP	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
3.2	Zajistit sociální službu „podporu samostatného bydlení“ pro OZP	starost(k)a obce Staré Město

4.1	Zlepšit informovanost občanů nacházejících se v krizi a v dluhové pasti	místostarost(k)a města Jevíčko
4.2	Zřízení společného azylového domu pro matky s dětmi	starost(k)a obce Chornice, starost(k)a obce Mladějov na Moravě

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet obcí zapojených do komunitního plánování sociálních služeb	místostarost(k)a města Jevíčko
2	Vytvořený komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý SO ORP Moravská Třebová	místostarost(k)a města Jevíčko
3	Implementovaná opatření z komunitního plánu sociálních a souvisejících služeb	místostarost(k)a města Jevíčko
4	Zpracovaný návrh na spolufinancování sociálních služeb	starost(k)a obce Vranová Lhota
5	Počet obcí, které uzavřely smlouvu o poskytování příspěvku na sociální služby	starost(k)a obce Vranová Lhota
6	Počet sociálních služeb pro seniory poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce	místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á
7	Dokončena rekonstrukce oddělení DpS ve starší zástavbě	místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á
8	Registrace sociální služby „domovy se zvláštním režimem“	místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á
9	Dokončena rekonstrukce prostor DpS ve starší zástavbě	místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á
10	Registrace sociální služby „centrum denních služeb“	místostarost(k)a města Moravská Třebová – uvolněný/á
11	Počet sociálních služeb komunitního typu poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
12	Počet obcí využívající pečovatelskou službu	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
13	Počet klientů využívajících pečovatelskou službu	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
14	Registrace sociální služby „podpora samostatného bydlení“	starost(k)a obce Staré Město
15	Počet klientů využívajících podporu samostatného bydlení	starost(k)a obce Staré Město

16	Počet sociálních služeb pro osoby bez přístřeší poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce	místostarost(k)a města Jevíčko
17	Vybrán vhodný poskytovatel odborného sociálního poradenství	místostarost(k)a města Jevíčko
18	Počet pracovišť, kde je poskytované odborné sociální poradenství	místostarost(k)a města Jevíčko
19	Vhodné prostory pro azylový dům	starost(k)a obce Chornice
20	Registrace sociální služby „azylové domy“	starost(k)a obce Mladějov na Moravě

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 0 strategického dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže.

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl.

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr, postup zpracování a kontakty

4.4.1. Shrnutí

Návrhová část tématu sociální služby se skládá ze čtyř stěžejních problémových okruhů, které byly navrženy na základě výstupů analytické části s ohledem na formulovanou vizi a potřeby zájmového území. Výsledné problémové okruhy tedy jsou:

1. Komunitní plánování sociálních služeb neprobíhá v celém SO ORP,
2. Nedostatečná nabídka sociálních služeb pro seniory,
3. Nedostatečná podpora a existence sociálních služeb komunitního typu,
4. Chybějící sociální služby pro osoby bez přístřeší.

První problémový okruh ovlivňuje i další tři problémové okruhy. Tím, že komunitní plánování sociálních služeb neprobíhá v celém správním obvodu ORP Moravská Třebová, a tudíž do něj nejsou zapojeni všichni relevantní účastníci systému sociálních služeb, neodpovídá nabídka sociálních služeb plně potřebám místních obyvatel.

Pro první problémový okruh byly navrženy dva cíle. První z nich má zajistit, že bude vytvořen a implementován komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod. Sociální služby by pak měly lépe odpovídat místním specifikům a potřebám jednotlivých občanů. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků na sociální služby byl navržen druhý cíl, jehož úkolem je, aby se obce ve SO ORP podílely na spolufinancování sociálních služeb.

Na zvyšující se počet seniorů ve správním obvodu ORP Moravská Třebová reaguje druhý problémový okruh, pro který byly definované také dva cíle. Jejich naplněním by se rozšířila nabídka sociálních služeb pro seniory o chybějící domov se zvláštním režimem a centrum denních služeb. Nedostatečná je v našem regionu také podpora a existence sociálních služeb komunitního typu, kterými se zabývá třetí problémový okruh. Rovněž pro něj jsou navrženy dva cíle. Díky nim by se měla zvýšit dostupnost pečovatelské služby ve SO ORP a zaregistrovat sociální služba, která by umožnila občanům se zdravotním postižením vést samostatný život. Poslední problémový okruh je zaměřen na osoby bez přístřeší. Pro tuto cílovou skupinu nejsou v regionu Moravskotřebovska a Jevíčka dostupné žádné sociální služby. Snahou prvního cíle, posledního problémového okruhu, je zlepšit informovanost občanů nacházejících se v krizi a v dluhové pasti. Jedná se tedy o cíl, který by měl předcházet situaci, aby se obyvatelé v řešeném SO ORP ocitli bez přístřeší. Druhý a poslední cíl, čtvrtého problémového okruhu, reaguje na potřeby matek s dětmi a těhotných žen, které se z různých důvodů mohou také ocitnout bez domova. Zřízení azylového domu pro matky s dětmi by v našem regionu bylo potřebné, neboť všechna tato zařízení, která se nacházejí v okolí SO ORP Moravská Třebová mají kapacitu neustále obsazenou.

Pro každý cíl byl následně ustanoven gestor (správce), jehož úkolem bude společně s ostatními představiteli obcí iniciovat v území takové kroky, které povedou k plnění těchto cílů. Za účelem budoucího posouzení naplňování definovaných cílů, byla pro každý cíl nastavena sada indikátorů. Indikátory umožní periodicky monitorovat plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Na návrhové části se pracovalo od poloviny srpna 2014 do konce listopadu 2014. Realizační tým nejprve vytvořil prvotní návrh vize, který vycházel z žádoucího cílového stavu ve střednědobém časovém horizontu (cca r. 2020). Prvotní návrh byl 26. 8. 2014 zpřesněn metodou brainstormingu na setkání představitelů obcí. Tohoto setkání se zúčastnili starosta Moravské Třebové, starosta Kunčiny, starostka Mladějova na Moravě, starostka Starého Města a místostarostka Městečka Trnávky (motivující místostarostka).

Od začátku září začal realizační tým zpracovávat problémové okruhy. Ty byly rozpracovány a zaslány vybraným představitelům obcí a odborníkům na sociální služby (tzv. fokusní skupině) přibližně týden před domluveným setkáním. Setkání fokusní skupiny, která byla složena z ředitelky Oblastní charity Moravská Třebová, ředitelky Naproti, o.p.s. (provozuje sociálně terapeutickou kavárnu), referentky Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Moravská Třebová, starosty Jevíčka (motivující starosta), starostky Starého Města a místostarosty Moravské Třebové, se uskutečnilo 18. 9. 2014 v Laskavárně v Moravské Třebové. Cílem tohoto setkání bylo ověřit, že problémové okruhy navržené realizačním týmem odpovídají realitě a že se jedná o ty nejzávažnější problémy v oblasti sociálních služeb.

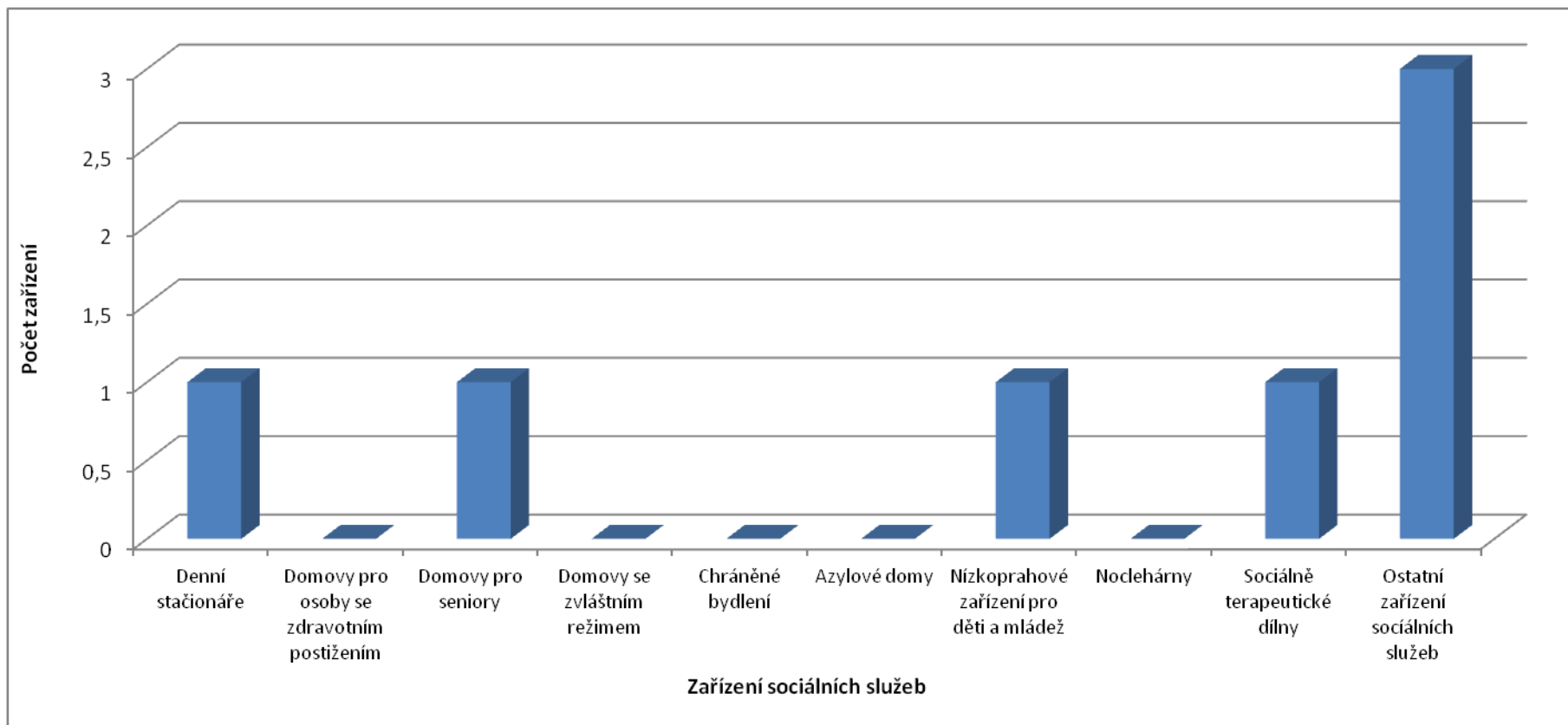
Dalším krokem ve tvorbě strategie bylo určit ke každému navrženému problémovému okruhu konkrétní cíle, které povedou k jeho vyřešení nebo překonání. To bylo hlavní náplní realizačního týmu v měsíci říjnu. Cíle měly být formulovány tak, aby byly jednoznačné, reálné a při tom dostatečně ambiciózní. Definované cíle v oblasti sociálních služeb zaslal realizační tým k ověření jejich vhodnosti následujícím představitelům obcí: místostarostovi Jevíčka, místostarostovi Moravské Třebové, místostarostce Městečka Trnávky (motivující místostarostka), starostce Starého Města, starostce Vranové Lhoty, starostce Mladějova na Moravě a starostovi Chornic. Tito představitelé obcí ve správním obvodu ORP Moravská Třebová následně přijali role správců cílů v oblasti sociálních služeb.

Pro zajištění možnosti sledovat, zda dochází k naplnění cílů v oblasti sociálních služeb, byly v měsíci listopadu k cílům stanoveny indikátory (výstupu). Ke každému indikátoru byl v souladu se správcem cíle určen gestor indikátoru, který bude v následujících letech příslušný indikátor vyhodnocovat. Každý indikátor je jasně popsán a je u něj uvedena výchozí a cílová hodnota. Kromě indikátorů k cílům byly dále vytvořeny indikátory k problémovým okruhům (indikátory výsledku), které monitorují, zdali realizace cílů vede k řešení problémových okruhů.

4.5. Přílohy k tématu 2.: sociální služby

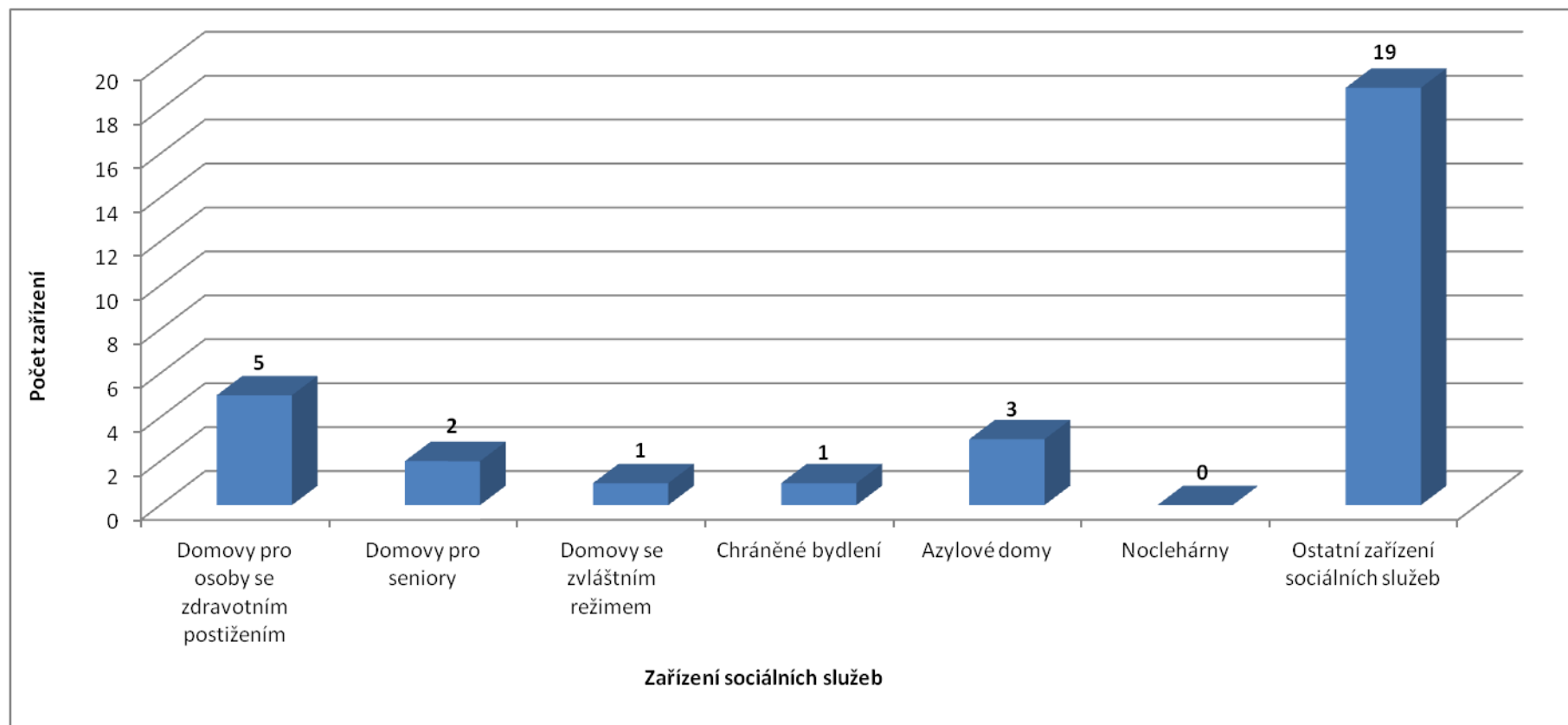
4.5.1. Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Graf č. 9: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci SO ORP Moravská Třebová

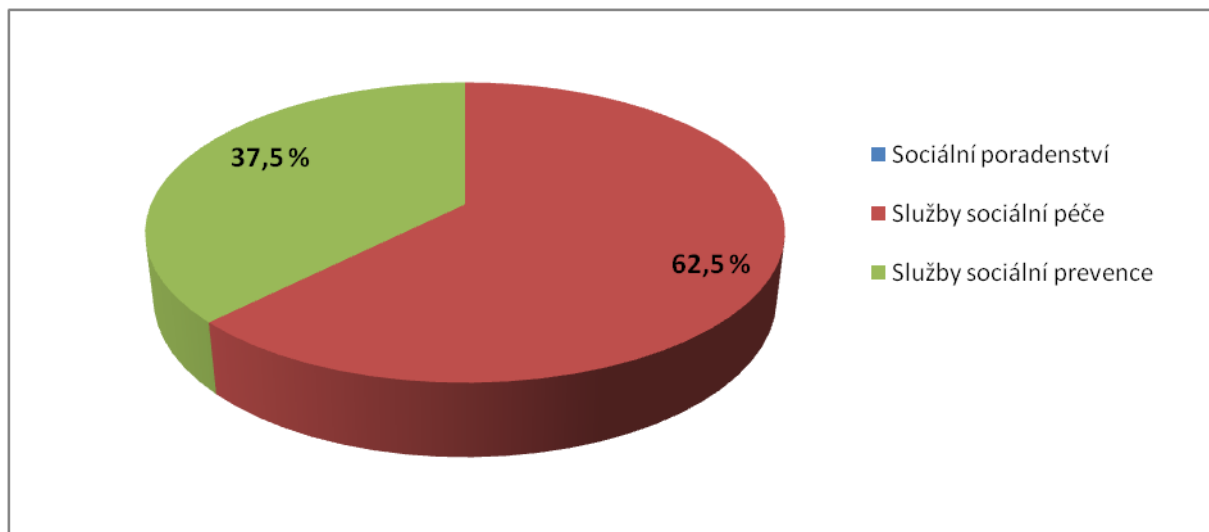
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 63

Graf č. 10: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová

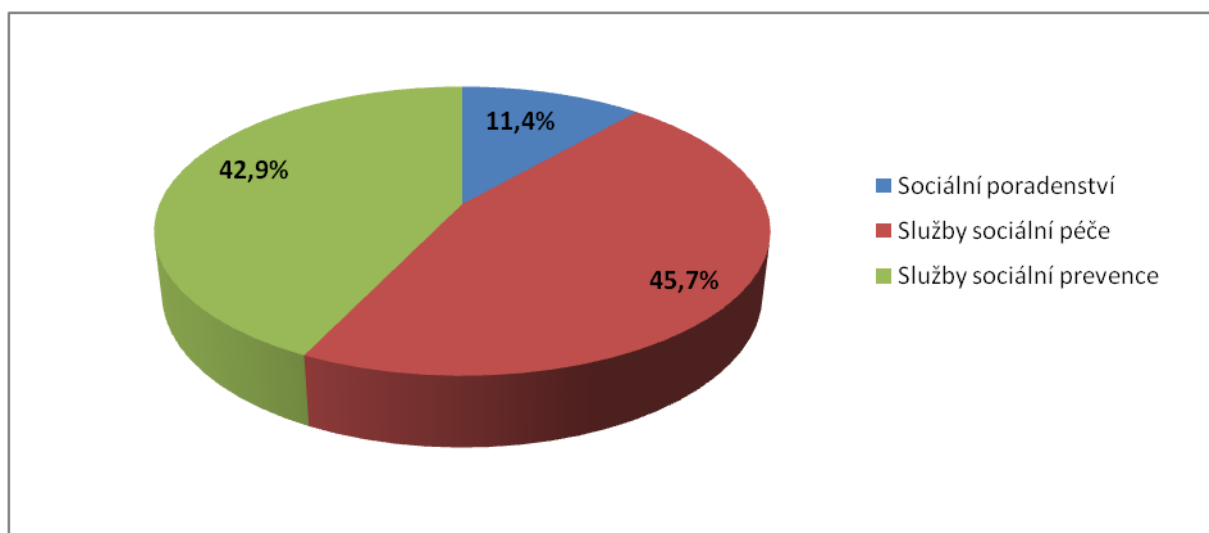
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 64

Graf č. 11: Počet vybraných typů sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová

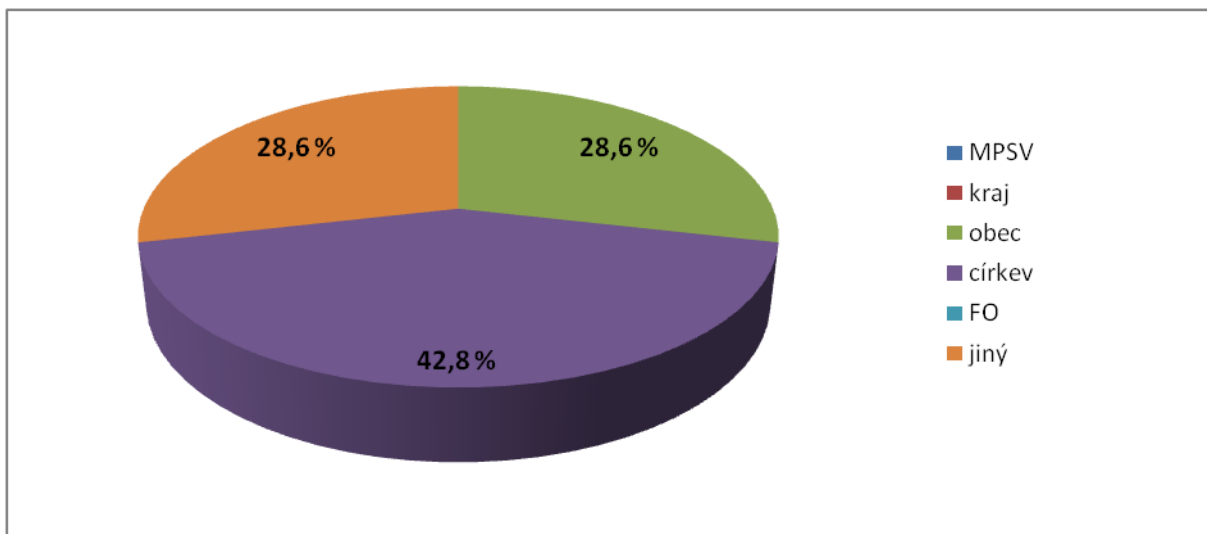
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 66

Graf č. 12: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová

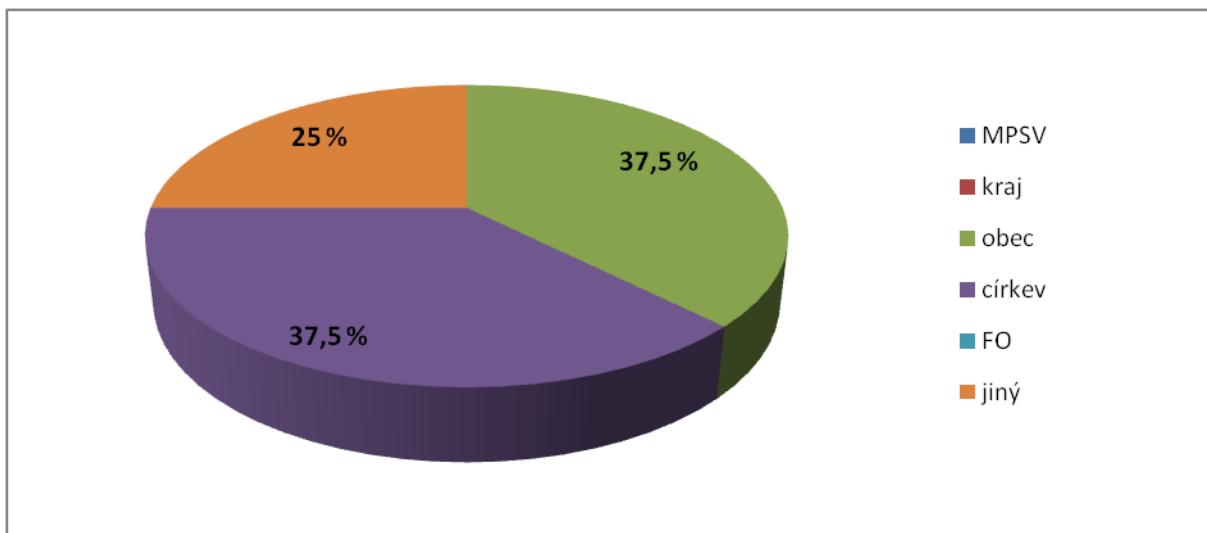
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 67

Graf č. 13: Podíl zařízení sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová dle zřizovatele

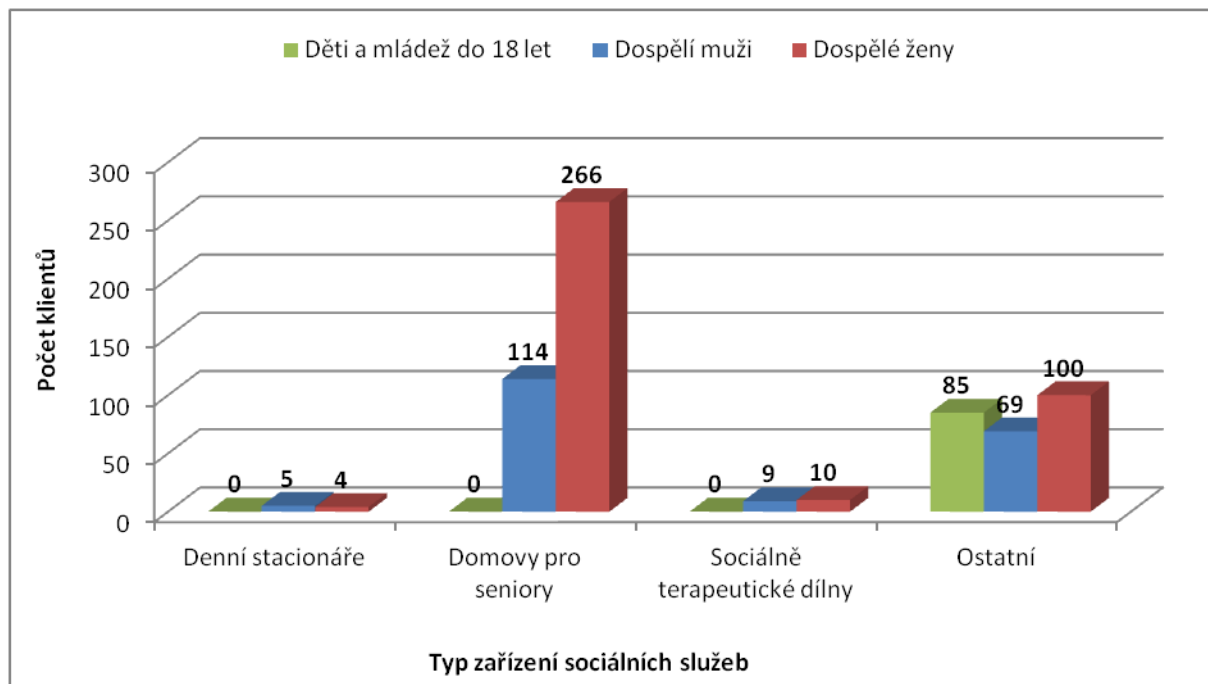
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 68

Graf č. 14: Podíl sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová dle zřizovatele

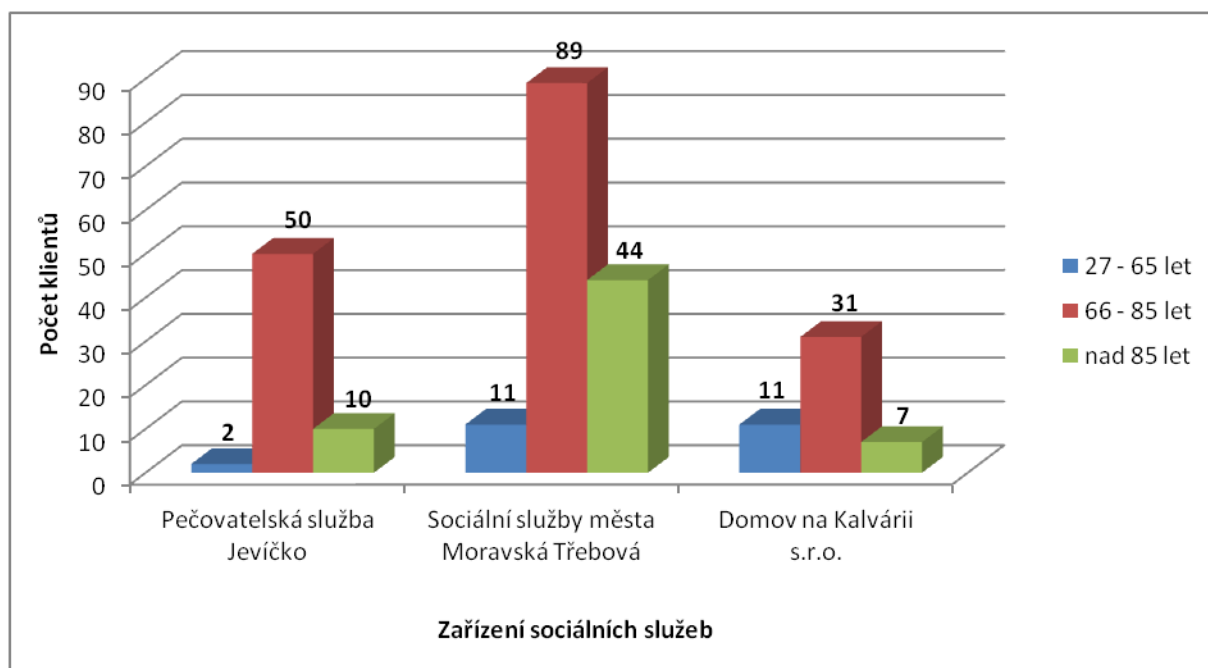
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 69

Graf č. 15: Počet klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012

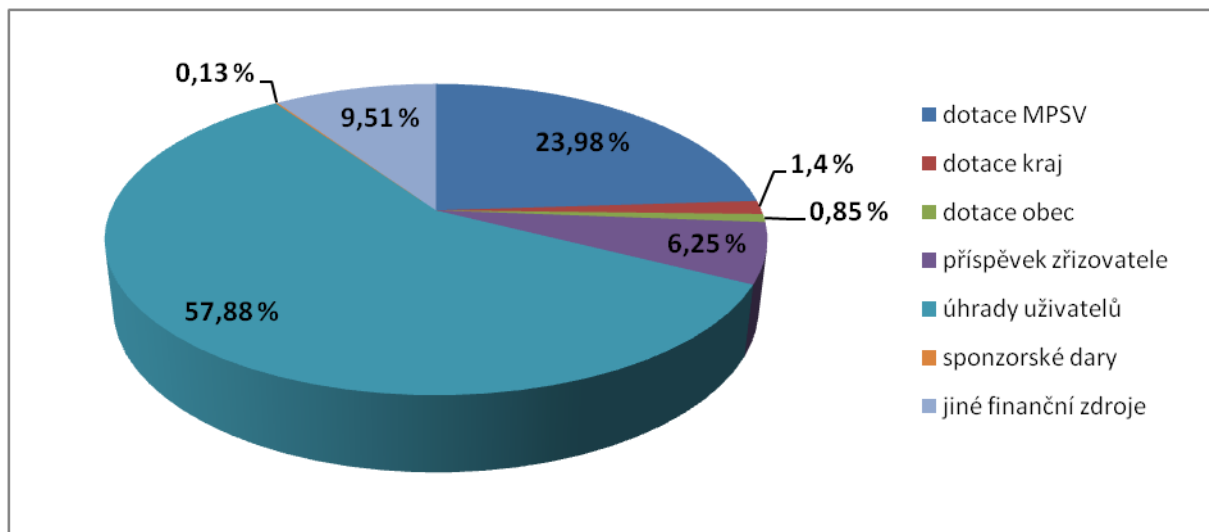
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 71

Graf č. 16: Věkové složení klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012

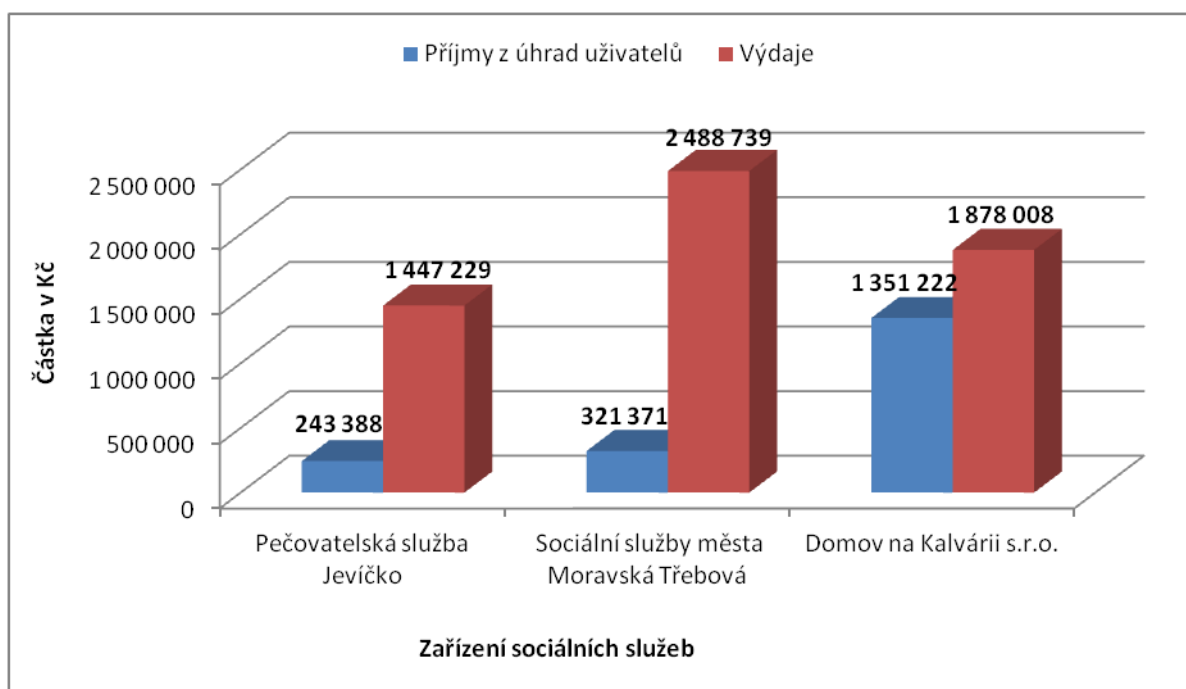
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 72

Graf č. 17: Podíl financování zařízení sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová

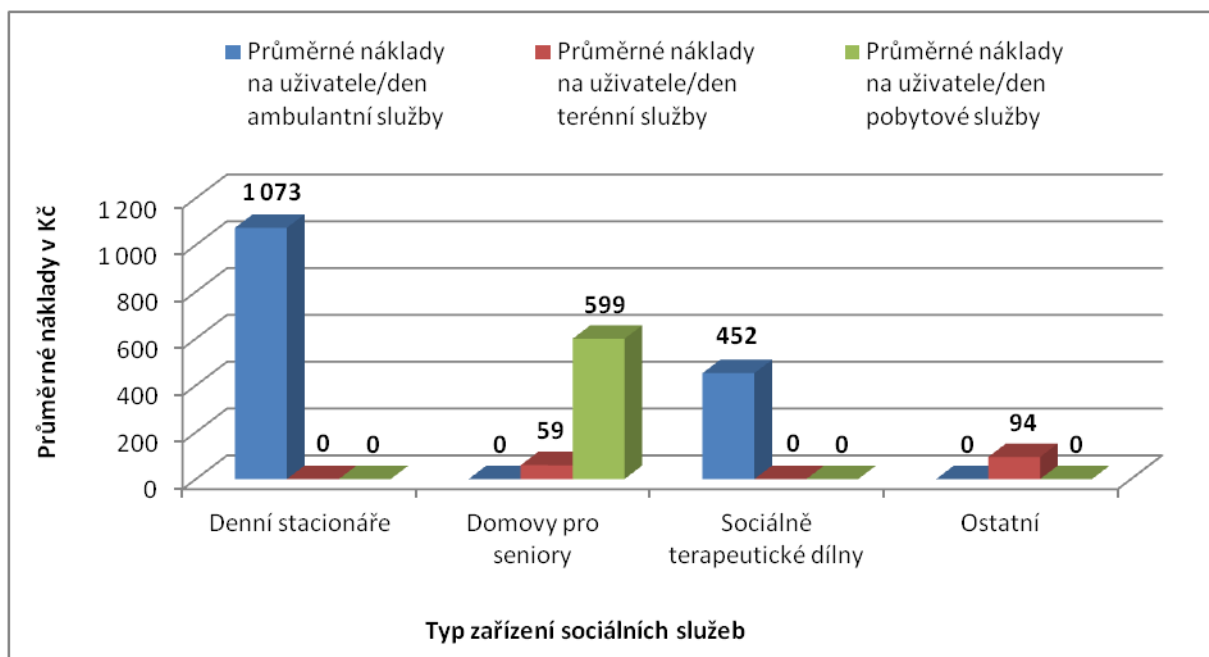
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 74

Graf č. 18: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci pečovatelské služby na území SO ORP Moravská Třebová

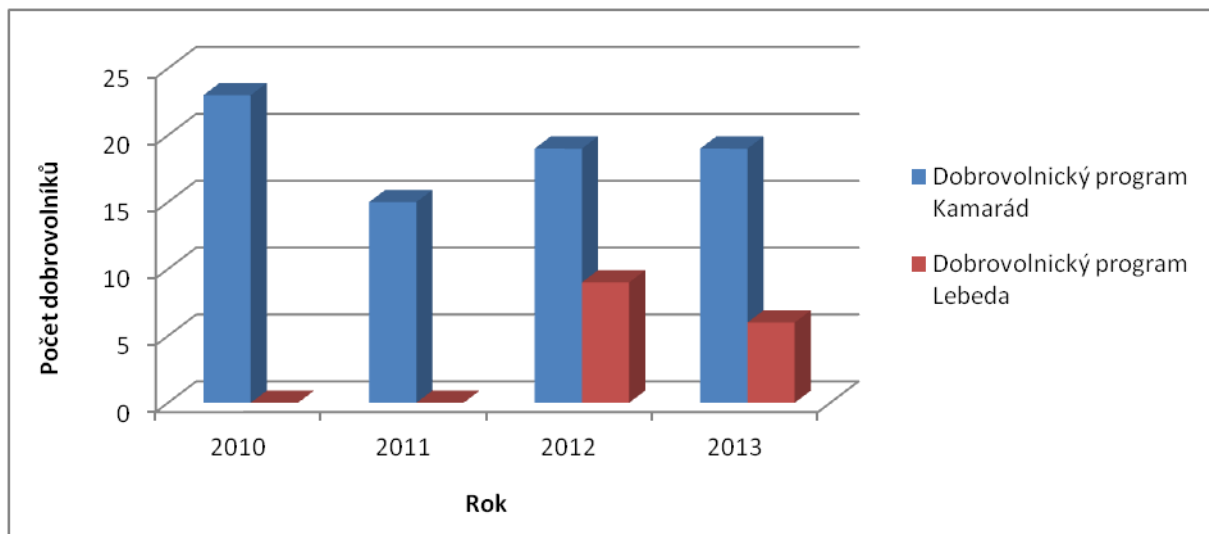
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 75

Graf č. 19: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová

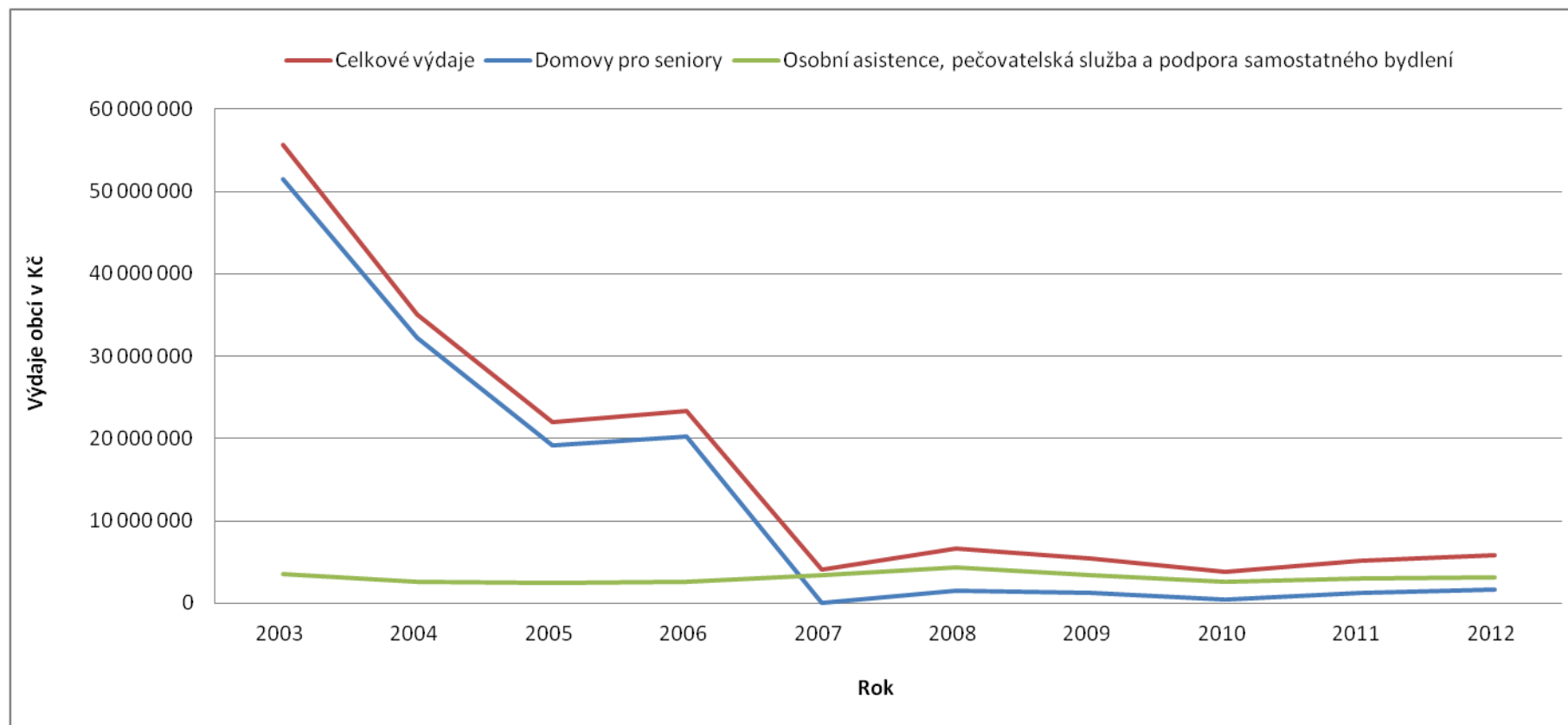
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 76

Graf č. 20: Počet dobrovolníků v dobrovolnických programech realizovaných OCHMT v letech 2010 - 2013

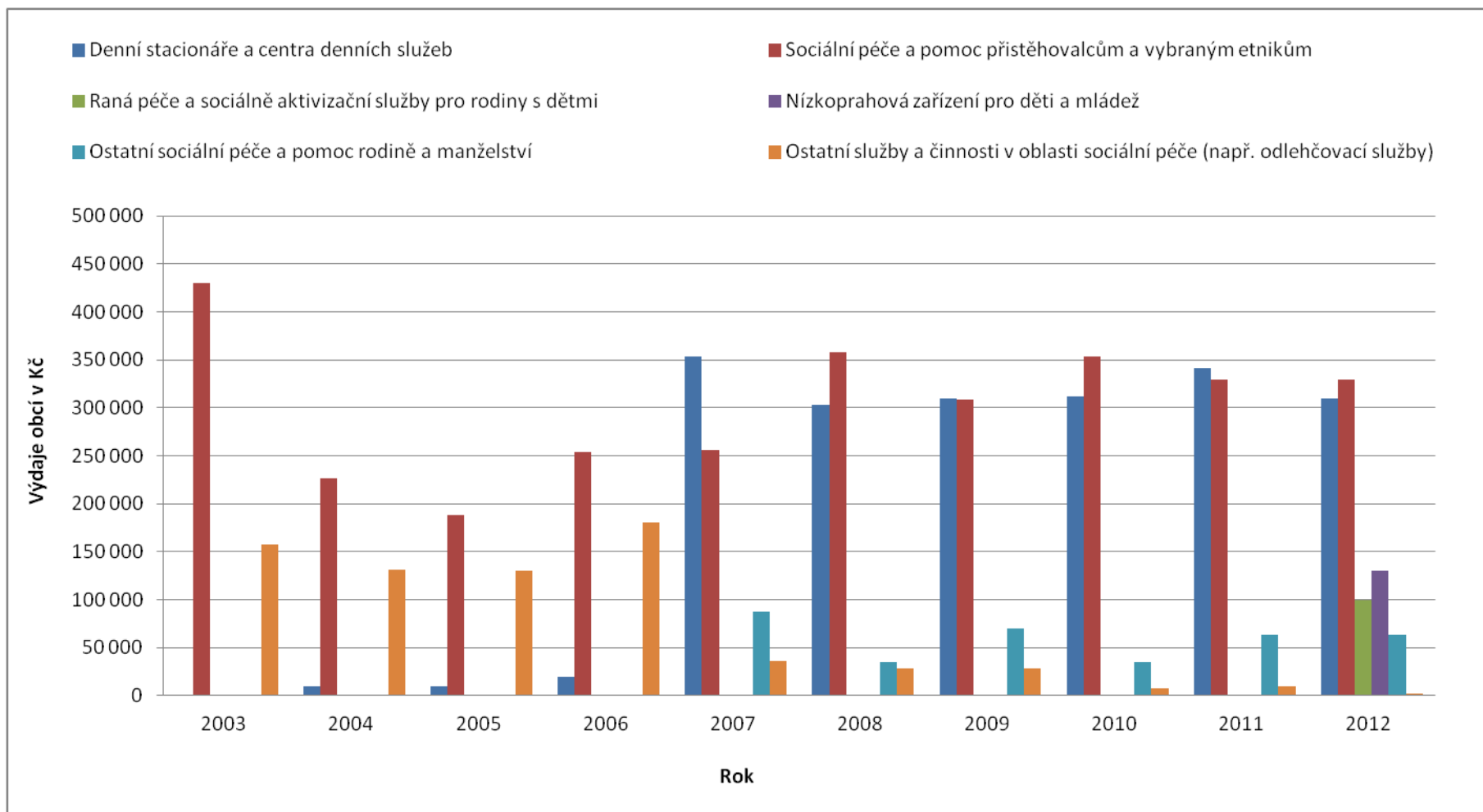
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 77

Graf č. 21: Vývoj celkových výdajů obcí ve SO ORP Moravská Třebová na sociální oblast v letech 2003 - 2012

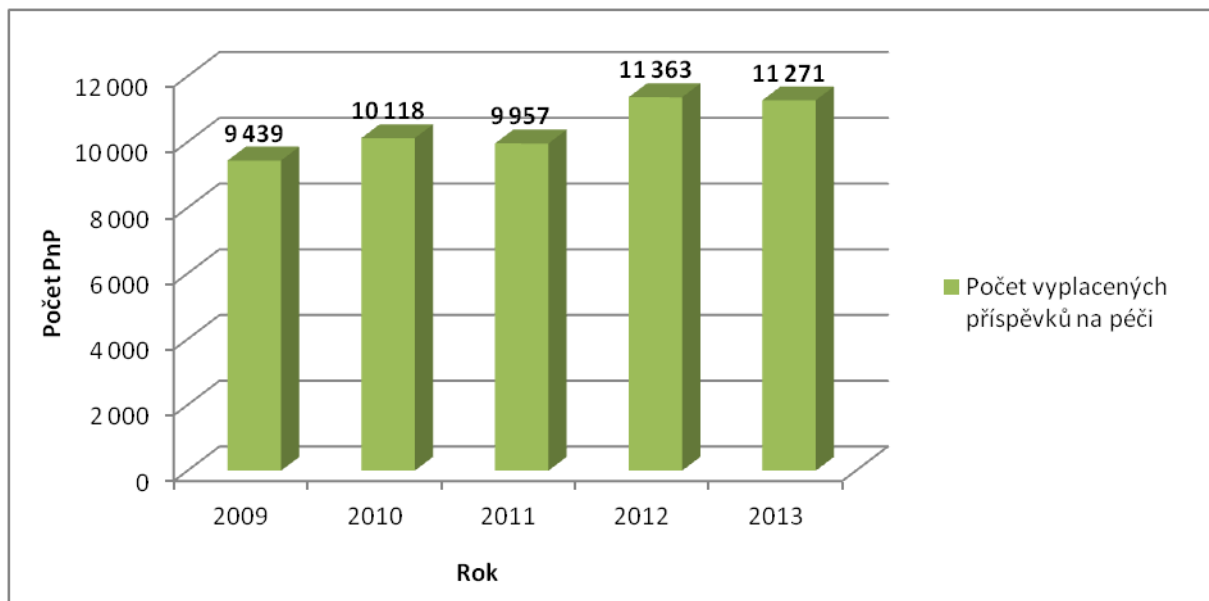
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 78

Graf č. 22: Výdaje obcí ve SO ORP Moravská Třebová na vybrané paragrafy (sociální služby) v letech 2003 - 2012

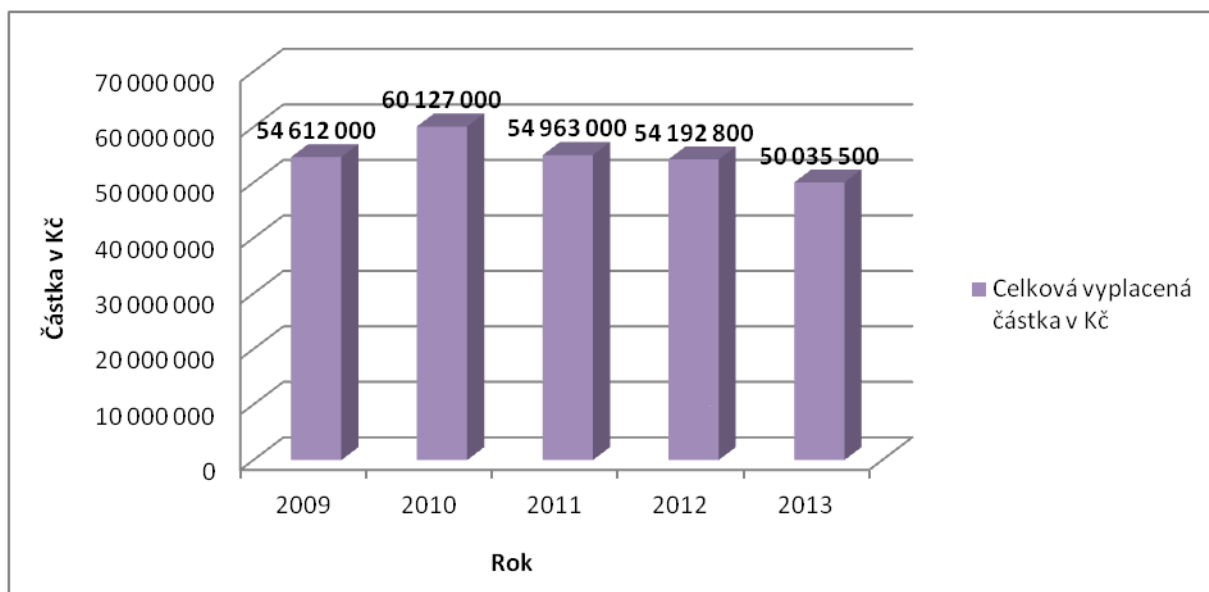
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 78

Graf č. 23: Počet vyplacených příspěvků na péči ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2009 - 2013

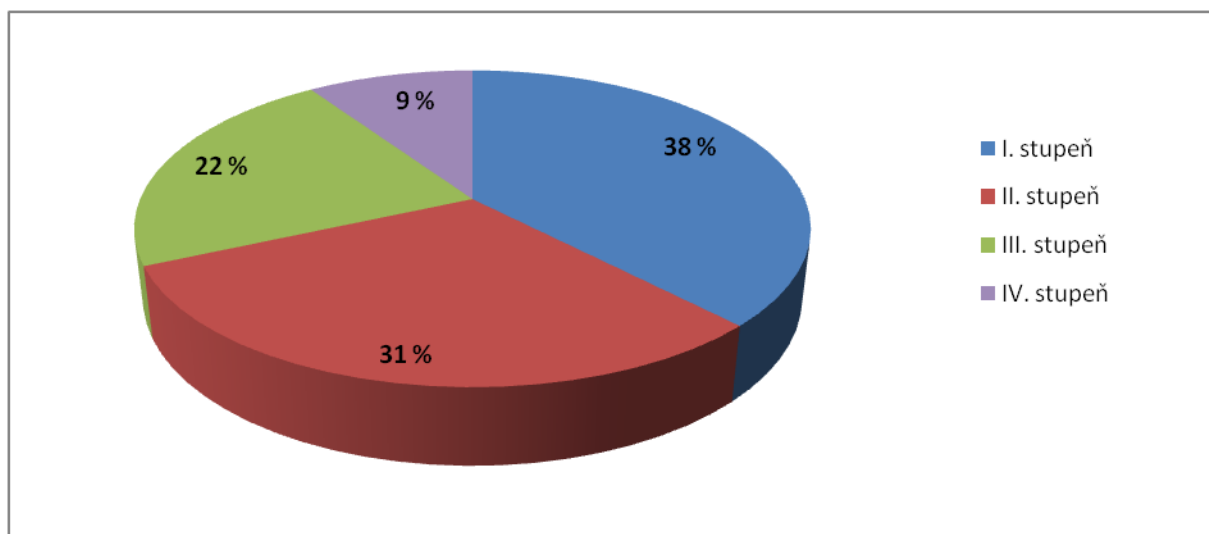
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 80

Graf č. 24: Celková vyplacená částka v Kč na příspěvky na péči ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2009 - 2013

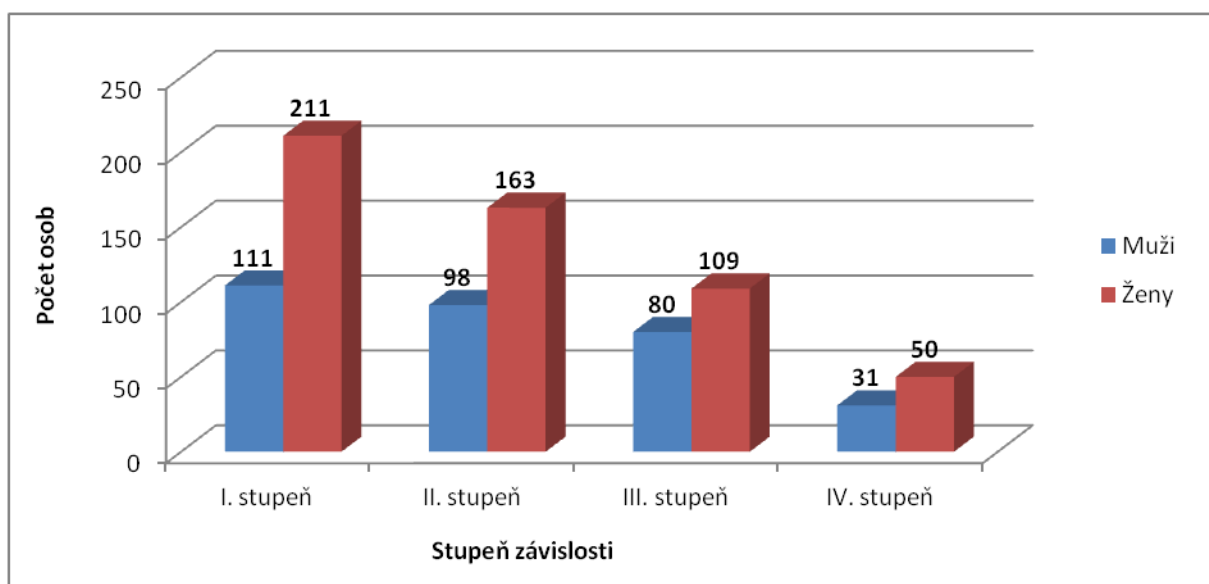
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 80

Graf č. 25: Počet osob pobírajících příspěvek na péči v březnu 2014 ve SO ORP Moravská Třebová dle jednotlivých stupňů závislosti

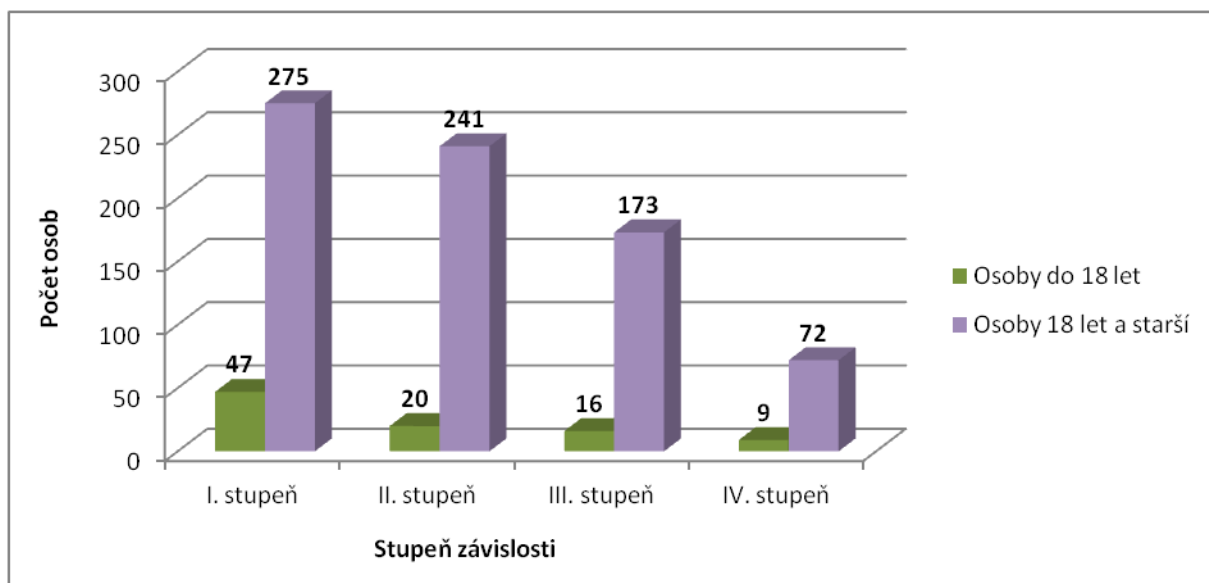
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 81

Graf č. 26: Počet mužů a žen pobírajících příspěvek na péči v březnu 2014 ve SO ORP Moravská Třebová dle jednotlivých stupňů závislosti

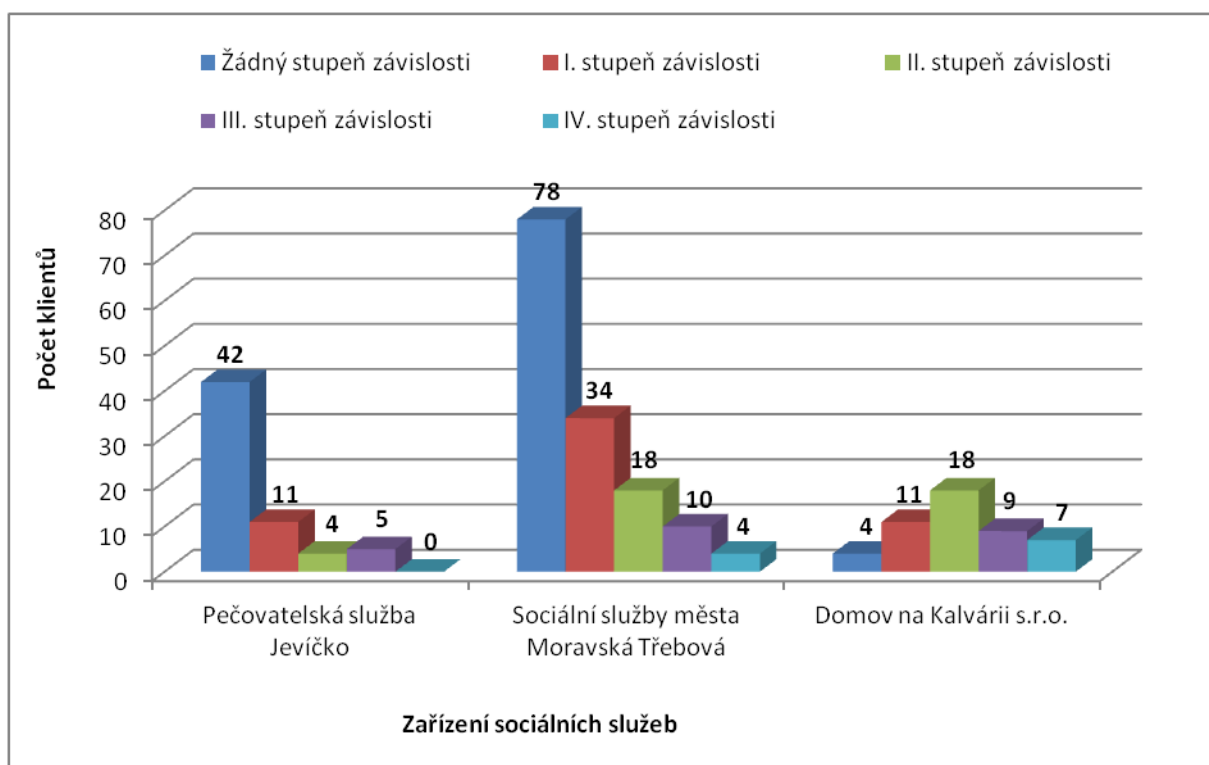
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 81

Graf č. 27: Počet osob do 18 let a počet osob starší 18 let pobírajících příspěvek na péči březnu 2014 ve SO ORP Moravská Třebová dle jednotlivých stupňů závislosti

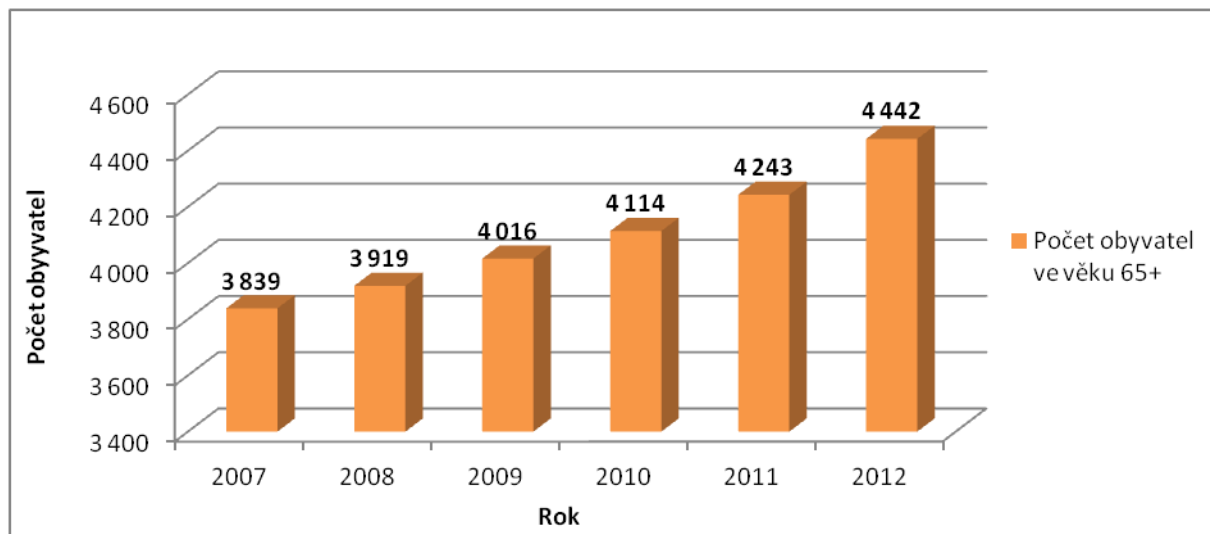
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 81

Graf č. 28: Počet klientů pečovatelské služby dle jednotlivých stupňů závislost na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012

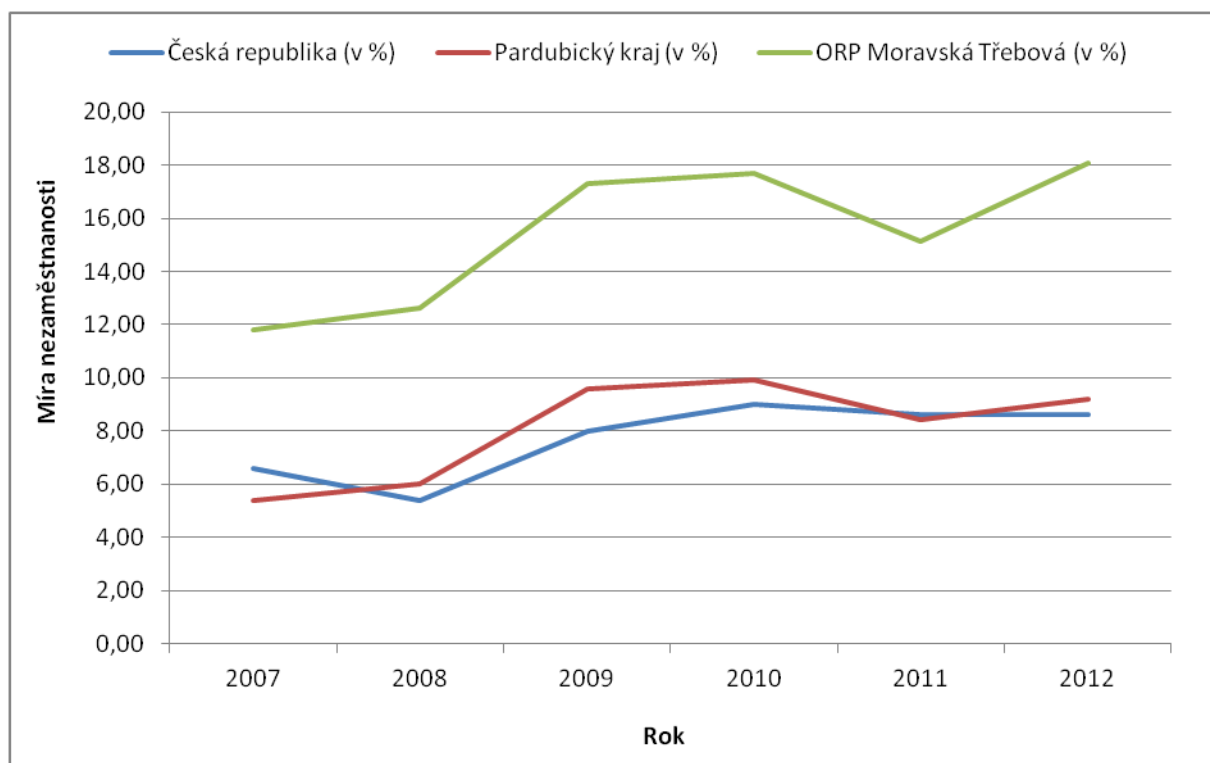
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 82

Graf č. 29: Počet obyvatel ve věku 65+ ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012

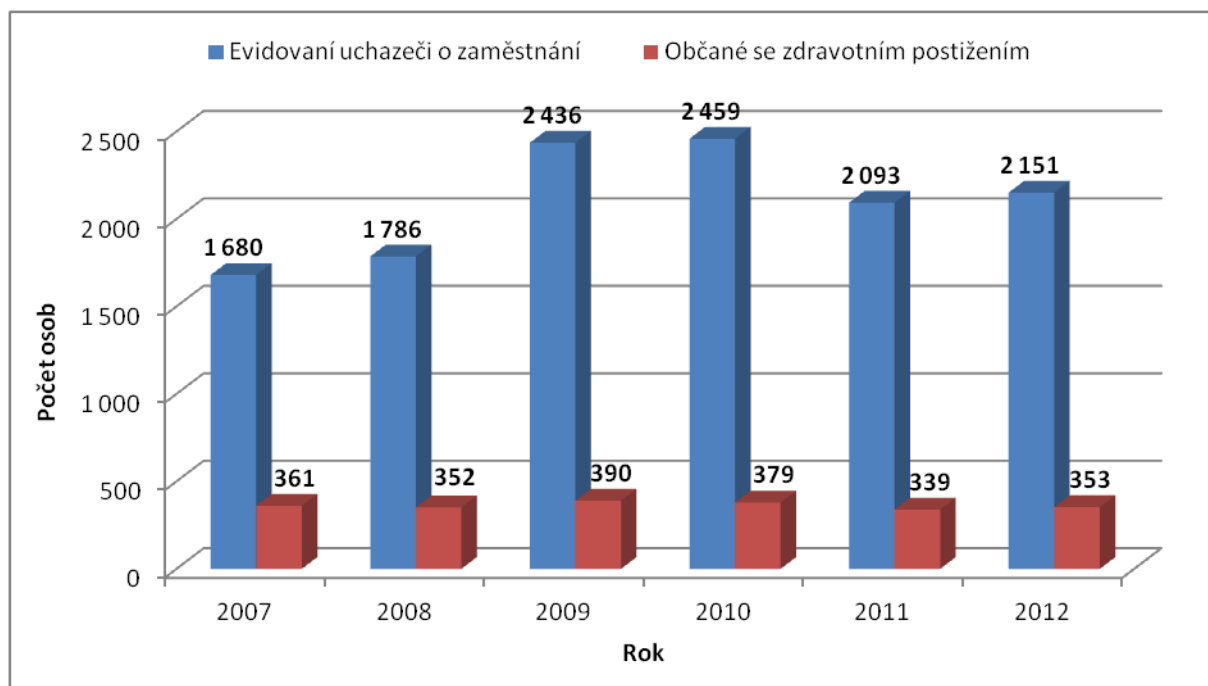
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 83

Graf č. 30: Míra nezaměstnanosti z územního hlediska (ORP, kraj, stát) v letech 2007 - 2012

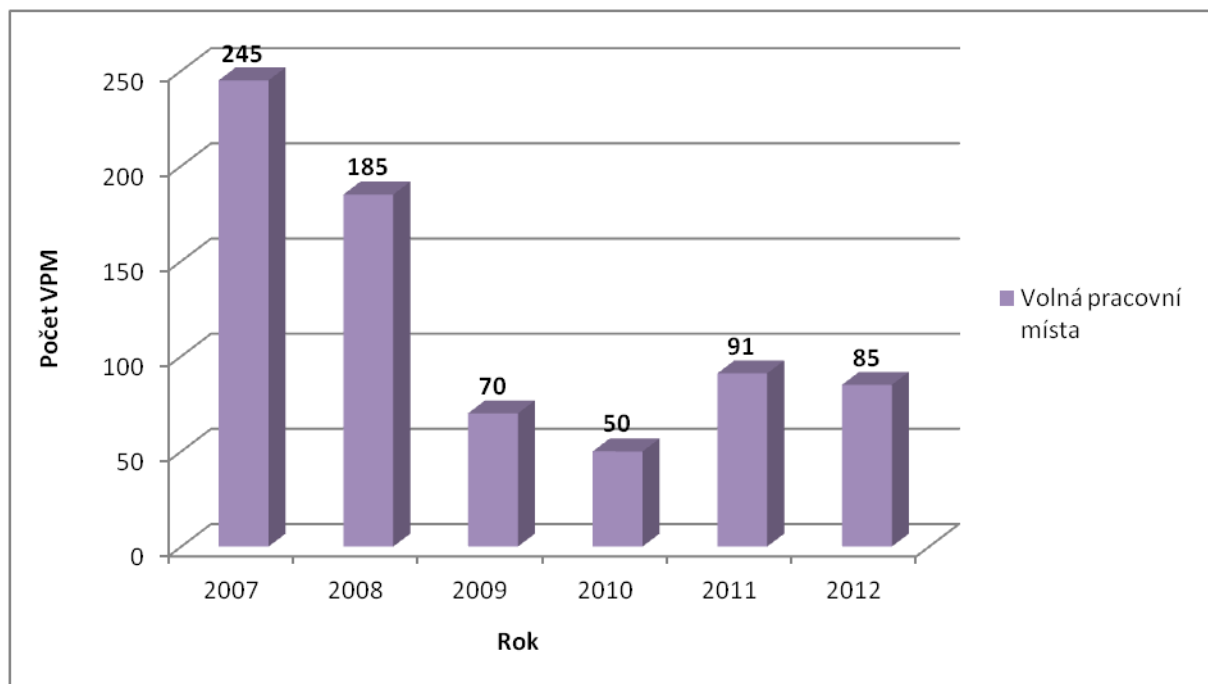
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 87

Graf č. 31: Evidování uchazeči o zaměstnání ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 88

Graf č. 32: Počet volných pracovních míst ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 88

4.5.2. Příloha č. 2: Druhy a typy sociálních služeb

Převzato z Katalogu sociálních služeb v Pardubickém kraji – Moravskotřebovsko [28].

1. Sociální poradenství

Sociální poradenství poskytuje osobám v nepříznivé sociální situaci potřebné informace přispívající k řešení jejich situace. Základní sociální poradenství je součástí všech druhů sociálních služeb. Odborné sociální poradenství zahrnuje občanské poradny, manželské a rodinné poradny, sociální práci s osobami společensky nepřizpůsobenými, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí, sociálně právní poradenství pro osoby se zdravotním postižením a seniory. Služba je poskytována bezplatně.

2. Služby sociální péče

Tyto služby pomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení.

Typy:

Osobní asistence

Osobní asistence se poskytuje v přirozeném sociálním prostředí osobám se zdravotním postižením a seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby při zvládnání běžných aktivit denního života (např. pomoc při péči o vlastní osobu, doprovod apod.), a to v předem dohodnutém rozsahu a čase. Služba se poskytuje za úplatu.

Pečovatelská služba

Pečovatelská služba se poskytuje seniorům, osobám se zdravotním postižením a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby při zvládnání běžných aktivit denního života, a to v přirozeném prostředí i ve specializovaných zařízeních (pomoc při péči o vlastní osobu, při zajištění stravy, při péči o domácnost apod.). Služba se poskytuje za úplatu, případně v určitých případech bezúplatně (rodiny, ve kterých se narodily současně tři nebo více dětí).

Tísňová péče

Terénní služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční (na dálku) hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života, v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopnosti. V případě náhlého zhoršení zdravotního stavu služba zajistí bezodkladnou pomoc.

Průvodcovská, předčitatelská služba

Průvodcovská, předčitatelská, příp. tlumočnická služba se poskytuje osobám se zdravotním postižením a seniorům, jejichž schopnosti jsou sníženy v oblasti orientace nebo komunikace, a napomáhá jim osobně si vyřídit vlastní záležitosti. Služba se poskytuje za úplatu.

Podpora samostatného bydlení

Podpora samostatného bydlení je sociální služba poskytovaná osobám se zdravotním postižením nebo duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby (např. při zajištění chodu

domácnosti apod.). Služba se poskytuje v domácnosti osob a umožňuje osobám žít v běžném prostředí. Služba se poskytuje za úplatu.

Odlehčovací služby

Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám se zdravotním postižením a seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby a o které jinak pečuje osoba blízká v domácnosti; cílem služby je umožnit pečující osobě nezbytný odpočinek. Služba se poskytuje za úplatu.

Centra denních služeb

Centra denních služeb poskytují ambulantní služby ve specializovaném zařízení s cílem posílit samostatnost a soběstačnost osob se zdravotním postižením a seniorům v nepříznivé sociální situaci, která může vést k sociálnímu vyloučení. Služba zajišťuje např. pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění stravy, vzdělávací, aktivizační a terapeutické činnosti apod. Služba se poskytuje za úplatu.

Stacionáře denní a týdenní

Stacionáře denní poskytují ambulantní služby ve specializovaném zařízení seniorům a osobám se zdravotním postižením, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby při běžných aktivitách denního života (např. pomoc při péči o vlastní osobu, při osobní hygieně, poskytnutí stravy, výchovné, vzdělávací a sociálně terapeutické činnosti apod.). Stacionáře týdenní poskytují pobytové služby ve specializovaném zařízení seniorům, a osobám se zdravotním postižením, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Služba se poskytuje za úplatu.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Domovy pro osoby se zdravotním postižením poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám se zdravotním postižením, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby (např. pomoc při péči o vlastní osobu, poskytnutí stravy, aktivizační činnosti, ubytování apod.). Služba se poskytuje za úplatu.

Domovy pro seniory

Domovy pro seniory poskytují dlouhodobé pobytové služby seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby (např. pomoc při péči o vlastní osobu, poskytnutí stravy, aktivizační činnosti, ubytování apod.). Služba se poskytuje za úplatu.

Domovy se zvláštním režimem

Poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou demencí, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob. Služba se poskytuje za úplatu.

Chráněné bydlení

Chráněné bydlení je dlouhodobá pobytová služba poskytovaná osobám se zdravotním postižením nebo duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Chráněné bydlení má formu individuálního nebo skupinového bydlení. Osobě se poskytují podle potřeby vzdělávací a aktivizační činnosti, podpora při zajištění stravy, chodu domácnosti apod. Služba se poskytuje za úplatu.

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních

Sociálně zdravotní služby napomáhají k zajištění fyzické a psychické soběstačnosti osob, kterým jsou poskytovány; jsou určeny osobám, které již nepotřebují akutní zdravotní lůžkovou péči (dostatečná je zdravotní péče ambulantního rozsahu), ale současně jsou natolik nesoběstační, že potřebují pomoc druhé osoby při každodenních úkonech a tato pomoc jim z objektivních důvodů nemůže být zajištěna v domácím prostředí. Sociálně zdravotní služby jsou poskytovány v pobytových zařízeních sociálních služeb nebo v pobytových zdravotnických zařízeních. Služby sociální péče poskytované v rámci sociálně zdravotních služeb (včetně základních služeb) podléhají úhradě. Zdravotnické úkony jsou hrazeny z fondů veřejného zdravotního pojištění.

3. Služby sociální prevence

Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto vyloučením ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby.

Typy:

Služby rané péče

Služby rané péče se poskytují rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je osobou se zdravotním postižením nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého sociálního prostředí. Služba je zaměřena na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby. Služba je poskytována především v domácnosti. Služba se poskytuje bezúplatně.

Telefonická krizová pomoc

Telefonická krizová pomoc je soubor metod a technik krizové práce s klientem v situaci, kterou osobně prožívá jako zátěžovou, nepříznivou a ohrožující. Služba je založena na jednorázovém nebo opakovaném telefonickém kontaktu klienta s pracovištěm telefonické krizové intervence.

Tlumočnické služby

Terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby. Tlumočnické služby zajišťují zprostředkování komunikace mezi osobou s poruchou komunikace (např. sluchovým postižením) a jeho okolím při vyřizování osobních záležitostí. Služba se poskytuje bezúplatně.

Azylové domy

Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Součástí služby jsou vzdělávací a aktivizační činnosti směřující k řešení nepříznivé sociální situace. Služba se poskytuje za úplatu.

Domy na půl cesty

Domy na půl cesty poskytují pobytové služby na přechodnou dobu zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež. Součástí služby jsou

aktivizační a terapeutické činnosti směřující k řešení nepříznivé sociální situace. Služba se poskytuje za úplatu.

Kontaktní centra

Kontaktní centra jsou nízkoprahová zařízení navazující kontakt s osobami ohroženými závislostí na návykových látkách. Cílem služby je minimalizovat sociální a zdravotní rizika spojená se zneužíváním návykových látek. Služba se poskytuje bezúplatně.

Krizová pomoc

Krizová pomoc je ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou situaci vlastními silami. Služba se poskytuje bezúplatně.

Intervenční centra

V intervenčních centrech je poskytována pomoc osobám ohroženým násilným chováním jiné fyzické osoby. Intervenční centrum zajišťuje kontakt a koordinaci pomoci pro oběti domácího násilí s cílem pomoci této osobě vyřešit krizovou životní situaci a ukončit násilné chování. Služba je nabídnuta na základě takzvaného „vykázání ze společného obydlí“ nebo na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí, případně i bez takového podnětu. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové. Služby intervenčních center jsou poskytovány bezúplatně.

Nízkoprahová denní centra

Nízkoprahová denní centra poskytují ambulantní, případně terénní služby pro osoby bez přístřeší. Služba obsahuje pomoc při osobní hygieně, poskytnutí stravy, pomoc při řešení nepříznivé sociální situace a je poskytována bezúplatně.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní služby dětem a mládeži ohroženým sociálním vyloučením. Služba je určena rizikovým, neorganizovaným dětem a mládeži, které jsou ohroženy sociálně - patologickými jevy. Základním prostředkem pro navázání kontaktu s cílovou skupinou je nabídka volnočasových aktivit. Služba informuje uživatele o rizicích souvisejících s jejich nepříznivou sociální situací, poskytuje jim individuální podporu a bezpečný prostor, aktivizuje uživatele, pomáhá jim lépe se orientovat v sociálním prostředí a vytváří podmínky, aby v případě zájmu mohli řešit svoji nepříznivou sociální situaci. Služba se poskytuje bezúplatně.

Noclehárny

Noclehárny poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování. Služba se poskytuje za úplatu stanovenou poskytovatelem.

Služby následné péče

Služby následné péče jsou ambulantní a pobytové služby poskytující následnou péči osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly ambulantní nebo ústavní léčbu ve zdravotnickém zařízení nebo které abstínují. Služba poskytuje terapeutické činnosti, pomáhá uživatelům při kontaktu s jeho okolím, při obstarávání osobních záležitostí. Služba se poskytuje bezúplatně mimo ubytování, které je zpoplatněno.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou terénní a ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého existují rizika ohrožení jeho vývoje nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě obtížné sociální situace rodiny, kterou rodiče nedokážou sami bez pomoci překonat. Služba zajišťuje odbornou psychosociální pomoc s cílem obnovit nebo upevnit základní funkce rodiny. Služba se poskytuje bezúplatně.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Tyto služby jsou poskytovány ambulantní nebo terénní formou. Jsou určeny seniorům nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením. Součástí služby jsou terapeutické činnosti, kontakt se společenským prostředím apod. Služba se poskytuje bezúplatně.

Sociálně terapeutické dílny

Tyto služby jsou poskytovány ambulantní formou, jsou určeny osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie. Služba je poskytována bezúplatně (vyjma úkonů poskytnutí stravy).

Terapeutické komunity

Terapeutické komunity poskytují pobytové služby na přechodnou dobu pro osoby závislé na návykových látkách nebo osoby s chronickou psychickou poruchou, které mají zájem o začlenění do běžného života. Služba se poskytuje za úplatu (ubytování, poskytnutí stravy).

Terénní programy

Terénní programy jsou služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny dětí a mládeže, uživatele drog, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba se poskytuje bezúplatně.

Sociální rehabilitace

Sociální rehabilitace směřuje k dosažení samostatnosti, soběstačnosti a nezávislosti osob (zpravidla osob se zdravotním postižením) v nejvyšší možné míře. Služba se zaměřuje na nácvik a rozvoj potřebných schopností a dovedností, posilování návyků a nácvik běžných činností nezbytných pro samostatný život. Služba je poskytována terénní, ambulantní nebo pobytovou formou a je poskytována bezúplatně (vyjma poskytnutí ubytování, stravy a pomoci při osobní hygieně v centrech sociálně rehabilitačních služeb).

4.5.3. Příloha č. 3: Příklady podporovaných projektů dle OPZ

Operační program Zaměstnanost (OPZ) vymezuje priority pro podporu zaměstnanosti, sociálního začleňování a efektivní veřejné správy z Evropského sociálního fondu v období 2014 – 2020. Z hlediska sociálních služeb bude mít význam především *Prioritní osa 2: Sociální začleňování a boj s chudobou* [29].

INVESTIČNÍ PRIORITA 1

2.1. Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce

- Podpora sociálního začleňování osob a skupin osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších služeb obecného zájmu se zaměřením na zapojení těchto osob do ekonomického, sociálního, pracovního života společnosti;
- Podpora služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce; podpora specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách, zejména komunitní práce;
- Propojování podpory v oblasti bydlení, zaměstnání, sociální práce a zdravotní péče; podpora partnerských projektů v sociální oblasti propojující různé úrovně veřejné správy a další instituce; posilování informovanosti a efektivní komunikace o problematice sociálního vyloučení u všech relevantních aktérů;
- Podpora profesionální realizace sociální práce jako aktivity zaměřené na pomoc jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v jejich přirozeném prostředí (podpora využití specifických metod a technik sociální práce a individualizovaného přístupu, podpora výkonu sociální práce se zaměřením na identifikaci a potřeb osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených na úrovni odborných postupů při případové práci, metodické činnosti a koordinaci nástrojů pomoci, apod.);
- Vzdělávání a poradenství, aktivizační, asistenční a motivační programy (na podporu rodičovských kompetencí, získávání základních sociálních a profesních dovedností, uplatnění se na trhu práce, společenského začlenění osob vystavených institucionalizaci – zvládání zátěží běžného života, programy na učení se hodnotám v oblasti svobody a odpovědnosti jednotlivce, apod.);
- Programy právní a finanční gramotnosti a na prevenci a řešení zadluženosti a předluženosti (včetně poradenství);
- Podpora dobrovolnictví při činnostech vedoucích k aktivnímu začleňování a zvýšení zaměstnatelnosti;
- Programy na podporu aktivního a zdravého stárnutí (např. opatření na podporu zvýšení zaměstnanosti a společenského uplatnění starších osob, zvýšení povědomí společnosti o stárnutí, mezigenerační dialog, rozvoj asistivních technologií);
- Programy prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality; programy pro osoby opouštějící zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, pro osoby ve výkonu trestu, probační a resocializační programy; programy sociálně právní ochrany osob;

- Programy sekundární a terciární prevence pro osoby ohrožené závislostmi nebo závislé na návykových látkách, programy pro osoby s chronickým duševním onemocněním (mimo zdravotnických služeb a péče);
- Zapojování osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených do prevence a do rozhodovacích procesů na místní úrovni, podpora a rozvoj participativních metod práce s cílovou skupinou;
- Podpora mladým lidem ze sociálně znevýhodněného prostředí při vstupu do samostatného života a na trh práce po ukončení vzdělání (zejména pokud pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí, náhradní rodinné péče nebo ústavní péče);
- Rozvoj aktivit, včetně vzdělávání a poradenství, na podporu neformální péče (tj. péče poskytované v rámci rodin nebo komunit osobami blízkými nebo jinými) a sdílené péče (tj. kombinace péče poskytované profesionálními poskytovateli neformálními pečovateli), včetně rozvoje domácí paliativní péče;
- Aktivity přispívající k boji s diskriminací na základě pohlaví, rasového, národnostního nebo etnického původu, víry nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace či jiného statutu (např. vzdělávací aktivity pro pracovníky a další osvětové aktivity zaměřené na destigmatizaci cílové skupiny, na informování o příčinách, formách diskriminace a způsobech prevence a odstraňování diskriminace, poskytování poradenství cílovým skupinám týkající se nediskriminace a rozvoj různých forem služeb pro oběti diskriminace);
- Podpora aktivit místních samospráv při optimalizaci pokrytí regionů sociálními službami, službami pro rodiny a děti a dalšími navazujícími službami podporujícími sociální začleňování osob v jejich přirozeném prostředí (včetně aktivit posilujících sociální kapitál, vzájemnost a sociální soudržnost v místě/komunitě);
- Podpora plánování sociální bytové politiky obcí, vznik a rozvoj nástrojů sociálního/dostupného/podporovaného bydlení jako prevence prostorového vyloučení, vzniku sociálně vyloučených lokalit a bezdomovectví (např. aktivity k zabránění nedobrovolnému vystěhování osob z bydlení, podpora nových metod sociální práce zaměřených na prevenci ztráty bydlení a znovu začlenění do bydlení);

2.2. Rozvoj sektoru sociální ekonomiky

- Vznik a rozvoj podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, zavedení systému podpory startu, rozvoje a udržitelnosti sociálních podniků (zapojení i soukromého sektoru), včetně aktivit vedoucích k zajištění snadnějšího přístupu k jejich financování,
- Aktivity k posílení postavení sociálně vyloučených osob na trhu práce prostřednictvím aktivního začleňování osob v sociálně-podnikatelských subjektech;
- Zavedení vzdělávacích programů, vzdělávání a poradenství související s podporou vzniku, založením, provozem a marketingem sociálního podniku;
- Podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj sociálních podniků, včetně společensky odpovědného zadávání zakázek; zvyšování povědomí a informovanosti o sociálním podnikání a spolupráce všech relevantních aktérů.

INVESTIČNÍ PRIORITY 2

2.3. Zvýšit kvalitu a udržitelnost systému sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších navazujících služeb podporujících sociální začleňování

- Podpora transformace a deinstitucionalizace pobytových sociálních služeb (zejména pro osoby se zdravotním postižením a seniory), zařízení ústavní péče pro děti a rozvoj nových služeb komunitního typu, ambulantních a terénních služeb a nových typů péče, včetně rozvoje a rozšiřování nástrojů pro identifikaci a odstraňování dopadů institucionalizace na uživatele pobytových sociálních služeb a rozvoje individuálního plánování podpory zaměřené na integraci uživatele ústavních služeb do běžného prostředí, řešení dopadů reformy psychiatrické péče na systém sociálních služeb a provázání s návaznými veřejně dostupnými službami;
- Rozvoj nových modelů služeb podporujících sociální začleňování, včetně přenosu dobré praxe a podpory pilotních projektů k posílení udržitelnosti a vyšší efektivity jednotlivých systémů (zapojování i soukromého sektoru), opatření k zefektivňování procesů v sociálních službách a ve službách pro rodiny a děti a rozvoje strategického řízení a managementu s cílem podpořit prevenci a včasnou intervenci;
- Podpora systému sociálního bydlení a s ním spojených preventivních, následných a doprovodných služeb;
- Zavádění komplexních programů a vytváření podmínek přesahujících jednotlivé oblasti podpory sociálního začleňování osob, zavádění nástrojů mezioborové a meziresortní spolupráce při řešení situace osob na úrovni poskytovatele služeb nebo na úrovni obce: rozšiřování metody case managementu, aktivity podporující spolupráci v síti mezi ÚP ČR, poskytovateli služeb, místní samosprávou, zaměstnavateli a dalšími relevantními aktéry apod.;
- Propojování informačních systémů pro evidenci, kontrolu a hodnocení efektivity a účelnosti služeb, včetně prostředků vynakládaných na tyto služby, mezi všemi aktéry (zejména veřejná správa, kraje, obce, poskytovatelé služeb), dostupné i široké veřejnosti: jedná se zejména systém výkaznictví sociálních služeb (bude sloužit pro sledování dat o poskytovaných službách v území), registr sociálních služeb (pro základní evidenci poskytovatelů služeb s vydaným oprávněním), sledování sociálních jevů a sociálních programů (pro plánování rozvoje služeb ve vztahu k výskytu sociálních jevů ve společnosti a pro efektivní alokaci zdrojů);
- Rozvoj a rozšiřování systémů kvality, standardizace činností v sociálních službách, službách pro rodiny a děti, sociálně právní ochraně dětí a v dalších navazujících službách (včetně služeb pro neformální pečovatele) a organizacích podporujících sociální začleňování, včetně vytváření kontrolních mechanismů; rozvoj systému supervizí;
- Systémová, koncepční, strategická, osvětová a metodická opatření v oblasti sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti, služeb na ochranu práv dětí a jejich oprávněných zájmů, služeb napomáhajících rozvoji rodičovských kompetencí, služeb péče o děti, náhradní rodinné péče a sociálního začleňování;
- Podpora koordinovaného využívání dobrovolníků v oblasti sociální integrace organizacemi s udělenou akreditací Ministerstva vnitra, vznik dobrovolnických center apod.;
- Podpora procesu střednědobého plánování služeb (zavádění, realizace a vyhodnocování procesu), včetně tvorby střednědobých plánů rozvoje služeb;

- Podpora a posilování koordinační role obcí s rozšířenou působností (tvorba strategií spočívajících na odpovědnosti místních samospráv a spolupráci klíčových aktérů za účelem předcházení a komplexního řešení problémů sociálního vyloučení);
- Vzdělávání v sociální oblasti, v oblasti koncepční, strategické a manažerské u pracovníků v sociálních službách, pracovníků pracujících s dětmi, pracovníků v službách pro rodiny a děti a dalších navazujících službách a organizacích podporujících sociální začleňování včetně orgánů sociálně právní ochrany dětí, vzdělávání neformálních pečovateli;
- Podpora aktivit k rozvíjení a zkvalitnění výkonu činností sociální práce, zvyšování kompetencí sociálních pracovníků zejména formou vzdělávání sociálních pracovníků pracujících ve službách a ve veřejné správě, metodických podpor, výměnných stáží například v oblastech rozvoje schopnosti posoudit sociální situaci klienta, case managementu, multidisciplinárního plánování podpory a pomoci v rámci konkrétní situace klienta, dovednosti síťování v rámci konkrétního území, rozpoznání rizik a dopadů institucionalizace a jejího předcházení, apod.; vzdělávání pracovníků a dalších relevantních aktérů v oblasti prevence diskriminace a rovných příležitostí, v oblasti ochrany práv zranitelných skupin a prevence špatného zacházení;
- Budování kapacit nestátních neziskových organizací, zejména prostřednictvím vzdělávání pracovníků NNO a opatření na zvyšování profesionality, organizačního řízení, plánování, transparentnosti a vícezdrojového financování NNO;

2.4. Zvýšit kvalitu péče o duševní zdraví a zlepšit dostupnost zdravotních služeb v oblasti podpory zdraví a prevence nemoci

- Aktivita na zajištění dostupných a srozumitelných informací o existujících zdravotních rizicích, dostupné zdravotní péči a jejích možnostech pro osoby žijící ve vyloučených lokalitách a osoby s možnými komunikačními bariérami;
- Aktivita na zajištění rovnoměrného pokrytí území dostupnými poradenskými službami a službami oblasti prevence výskytu rizikových faktorů u nejvíce ohrožených skupin obyvatel a přizpůsobení preventivních programů těmto cílovým skupinám, např. spotřeba tabáku a alkoholu u dětí, obezita u dětí, spotřeba tabáku a alkoholu s důrazem na cílovou skupinu osob s nízkým vzděláním, význam zdravého životního stylu a prevence nemocí u osob starších 50 let apod. Pro účely zajištění těchto aktivit budou podpořeny rovněž aktivity, jako jsou tvorba metodik zdravého životního stylu, odstranění nerovností ve zdraví a zdravého stárnutí a vzdělávání pracovníků ochrany a podpory zdraví, pracovníků, kteří se zabývají podporou zdravého životního stylu a zdravotnických pracovníků;
- Realizace a vyhodnocení programů ochrany veřejného zdraví, realizace screeningových programů a zlepšení jejich dostupnosti nejrizikovějším skupinám,
- Realizace a vyhodnocení programů ochrany veřejného zdraví, realizace screeningových programů se zaměřením na onkologická onemocnění a případně na další onemocnění, která lze pomocí screeningu zjistit, a zlepšení dostupnosti screeningových programů nejrizikovějším skupinám, cílovou skupinou jsou občané v rizikovém věku;
- Realizace programů na podporu determinantů zdraví a programů podpory zdravého životního stylu jako jsou aktivity na zlepšení uplatnitelnosti zdravotní gramotnosti, vytvoření zdravých prostředí (zdravé město, zdravá škola, zdravá nemocnice), vytvoření sítě poradenských center nabízejících poradenství a specifické programy pro rizikové skupiny v daném regionu), posilování schopnosti jedinců v nezávislosti na zdravotních

službách především u sociálně slabých a vyloučených, vytvoření prostředí pro zlepšení dostupnosti zdravých variant vedoucích k odstranění nerovností ve zdraví,

- Podpora transformace a deinstitucionalizace zdravotnických služeb v oblasti psychiatrické péče, rozvoj nových služeb komunitního typu, ambulantních a terénních služeb a nových typů péče, včetně rozvoje a rozšiřování nástrojů pro identifikaci a odstraňování dopadů institucionalizace na uživatele;
- Aktivita na podporu přesunu těžiště psychiatrické péče do komunity jako je:
 - tvorba a realizace vzdělávacích programů pro lékařské i nelékařské pracovníky poskytovatelů psychiatrické péče v oborech, jako je např. psychoterapie, krizová intervence, case management, specifické komunikační dovednosti, fyzická bezpečnost pracovníků, vzdělání v oboru psychiatrické sestry, komunitní psychiatrické sestry. Dále vzdělávání pro osoby zapojené do procesu reformy psychiatrické péče, ať již jde o lékařské a nelékařské pracovníky (např. praktičtí lékaři) nebo nezdravotníky (učitelé, pracovníci státní správy apod.)
 - Informační a destigmatizační programy na podporu duševního zdraví a života bez závislosti pro pacienty, jejich rodinné příslušníky, neformální pečovatele nebo veřejnost přicházející do styku s duševně nemocnými jako jsou např. přednášky, workshopy, diskuse, kampaně, peerovské programy apod;
- Podpora specializačního postgraduálního vzdělávání lékařů v oborech vyznačujících se regionálními rozdíly v dostupnosti, v oborech, kde nepříznivý věkový průměr způsobuje nedostupnost péče, a oborech s nedostatečným pokrytím péče.

INVESTIČNÍ PRIORITA 3

2.5. Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech

- Podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni;
- Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů;
- Podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj sociálních podniků;
- Vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání;
- Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce;
- Vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí;
- Podpora prarodinných opatření obcí a dalších aktérů na místní úrovni.

4.5.4. Příloha č. 4: Procentní podíly jednotlivých krajů

V §101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, je stanovený procentní podíl kraje na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na poskytování sociálních služeb (tzv. směrné číslo – výši alokovaných prostředků jednotlivým krajům). Navrhované procentní podíly jsou vypočteny jako průměr let 2012, 2013 a 2014. Tento výpočet je relevantní vzhledem k nutné stabilizaci systému [41].

Tab. č. 95: Procentní podíly jednotlivých krajů na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na sociální služby

Program podpory	Podíl směrných čísel pro jednotlivé kraje – průměr za roky 2012, 2013, 2014
<i>kraj</i>	<i>v %</i>
Praha	8,07
Jihočeský	6,67
Jihomoravský	9,21
Karlovarský	3,40
Královéhradecký	5,46
Liberecký	4,14
Moravskoslezský	11,99
Olomoucký	7,81
Pardubický	5,37
Plzeňský	4,85
Středočeský	10,93
Ústecký	9,71
Vysočina	5,30
Zlínský	7,07
Celkem	100,00

Zdroj: [41]

4.5.5. Příloha č. 5: Zkratky použité v oblasti sociálních služeb

CVČ	Centrum volného času
ČČE	Českobratrská církev evangelická
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DOZP	Domov pro osoby se zdravotním postižením
DS	Denní stacionář
DpS	Domov pro seniory
DZR	Domov se zvláštním režimem
EU	Evropská unie
IC	Intervenční centrum
KONEP	Koalice nevládek Pardubicka
KP	Komunitní plánování
KPSSS	Komunitní plán sociálních a souvisejících služeb
LPPJ	Léčebně pedagogicko-psychologické ježdění
MěÚ	Městský úřad
MPSV	Ministerstvo práce sociálních věcí a zdravotnictví
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OCHMT	Oblastní charita Moravská Třebová
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	Obec s rozšířenou působností
OS	Občanské sdružení
OSVZ	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
PS	Pečovatelská služba
SAS	Sociálně aktivizační služby
SO	Správní obvod
SPRSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
STD	Sociálně terapeutické dílny
ÚP	Úřad práce
VCD	Výcvik sociálních dovedností

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území a majících nemovitost na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky.
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, ve znění pozdějších předpisů.

- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, ve znění pozdějších předpisů.
- NV č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015-2024.

Identifikace problémů

Základním úkolem je analyzovat dosavadní vývoj produkce odpadů v návaznosti na specifika dotčeného regionu, aktuální stav nakládání v oblasti komunálních odpadů, identifikovat existující problémy a hledat cestu pro efektivní spolupráci obcí v tomto sektoru. Počáteční identifikace hlavních územních souvislostí a následná analýza sektoru odpadového hospodářství, napomůže odhalit možné příčiny a navrhnout vhodná opatření k zamezení či zmírnění negativních trendů. Z rozhovorů se starosty a provedeného dotazníkového šetření byly již na počátku obecně identifikovány potřeby dotčeného území jako potřeba osvěty obyvatel, předcházení vzniku odpadů, omezení tvorby černých skládek a jiné. Níže jsou blíže popsány zjištěné prvotní problémy obcí a měst správního obvodu (dále jen SO).

Problém, který byl identifikován mezi hlavními, je existence černých skládek v území a trápí téměř polovinu obcí SO ORP (obec s rozšířenou působností, dále jen ORP). Jedná se převážně o počáteční stádía vzniku skládek, které jsou svým rozsahem bodové. Úklid postižených míst je následně hrazen z obecního rozpočtu, čímž se snižují volné prostředky vhodné k dalším investicím do systému odpadového hospodářství. Obce, které uvedly tento problém, jsou Linhartice, Borušov, Mladějov na Moravě, Dětrichov u Moravské Třebové, Útěchov, Biskupice, Vranová Lhota, Rychnov na Moravě, Rozstání, Dlouhá Loučka, Hartinkov, Městečko Trnávka a dále města Moravská Třebová a Jevíčko.

Další problém identifikovaný dotazníkovým šetřením jsou vysoké ceny za svoz odpadů, ke kterému se přiklonili starostové obcí Bělá u Jevíčka, Vrážné, Biskupice, Březina, Koruna, Gruna, Staré Město, Městečko Trnávka, Vysoká a Dlouhá Loučka. Sjednané ceny za sběr a svoz odpadu obvykle plynou z vyjednávací pozice obce a lukrativnosti pro svozovou firmu. Problém následně odkazuje k finančním možnostem, zlepšení pozice obcí vůči partnerské firmě, snižování doplatku obce na OH apod.

Rovněž povědomí obyvatel o významu třídění odpadu, jaké jsou dopady pro životní prostředí, co se dále s vytříděným odpadem děje, kdy a kde lze odpady odevzdat, jsou jen zlomkem témat, které mohou být výstižnou i zábavnou formou podány v rámci ekologické výchovy a osvěty obyvatel. Právě nedostatečná osvěta a informovanost obyvatel, byla formulována jako třetí zásadní problém v území.

Nalezení optimálního způsobu třídění a sběru bioodpadu v obcích je s ohledem na připravované legislativní změny a z nich plynoucí povinnosti žádoucí. Sběr a následné využití bioodpadu v převážné většině obcí doposud schází. Bez zavedení systému sběru, třídění a následné recyklace, končí převážná většina tohoto odpadu na skládkách.

Výhledově narůstá i potřeba budoucího nakládání se směsným komunálním odpadem a nutností omezovat nežádoucí ukládání na skládky. Z toho vyplývá potřeba zajištění přepravy a využití, odstranění SKO v jiných koncových zařízeních.

Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území SO ORP a typ spolupráce

Žádný z existujících dobrovolných svazků obcí nevznikl za účelem spolupráce v problematice odpadového hospodářství. Dosavadní dobrovolné svazky obcí vznikly zpravidla za účelem společného postupu obcí ve věcech: vodovodů a kanalizací, plynofikace, podpory cestovního ruchu nebo komplexně vyváženého rozvoje všech aspektů regionu. Nakládání s odpady zpravidla obce řeší samostatně. Možná spolupráce probíhá neformální cestou při řešení konkrétních situací, které mohou nastat.

Určitý posun společného postupu v nakládání s odpady, lze očekávat postupným naplňováním započatého Projektu BRKO. V roce 2012 spustila obec Slatina projekt s názvem BRKO pro podporu sběru, třídění a šetrného nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (rostlinné odpady ze zahrad a z údržby veřejné zeleně). Projekt předpokládá zapojení 12 obcí a je navržen pro více než sedm tisíc obyvatel. Za SO ORP Moravská Třebová pokrývá tyto obce: Slatina, Bezděčín u Trnávky, Bělá u Jevíčka, Březina, Dlouhá Loučka, Chornice, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov. Zbylé tři obce Roubanina, Korbelova Lhota, Brťov patří do SO ORP Boskovice.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Svazové společnosti, působnost v území

Ve SO ORP Moravská Třebová fakticky působí čtyři svazové společnosti (viz mapa č. 17). Jsou to *Technické služby Moravská Třebová s.r.o.* se sídlem v Moravské Třebové, Zahradnická 21, a společnost *SITA CZ a.s.* se sídlem v Praze 2, Španělská 10/1073. SITA CZ a.s. má divizní uspořádání s regionální působností a nejbližší provozovna se nachází v Boskovicích, Divize Jih.

Třetí svazovou společností je *LIKO SVITAVY a.s.* se sídlem ve Svitavách, Tolstého 13. Tato společnost sváží převážně sklo a skleněné obaly, v menším rozsahu i vybrané druhy nebezpečných a ostatních odpadů.

V území dále působí i společnost *REMAT LETOVICE s.r.o.*, Pražská 643/51, která se zaměřuje převážně na výkup druhotných surovin, v menším rozsahu rovněž sváží některé nebezpečné a ostatní odpady.

Pokrytí území svazovými společnostmi (převážně TS Moravská Třebová s.r.o. a SITA CZ a.s.), mírně kopíruje spádovost obcí k městům Moravská Třebová a Jevíčko. TS Moravská Třebová s.r.o. působí v obcích Borušov, Dětrichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebaňov, Útěchov, Slatina. Společnost SITA CZ a.s. v obcích Bělá u Jevíčka, Bezděčín u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká.

Mapa č. 17: Přehled svozových společností působících na území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

Svozová společnost

- TS Moravská Třebová s.r.o.
- SITA CZ a.s.
- LIKO Svitavy a.s.
- Remat Letovice s.r.o.

Zdroj: vlastní zpracování

Technická vybavenost obcí SO ORP Moravská Třebová

Celkem 16 obcí uvedlo, že disponuje technikou k údržbě veřejné zeleně bez konkrétního určení a 21 obcí vlastní v různém počtu velkoobjemové kontejnery, v součtu se jedná nejméně o 82 ks. Obce Vysoká, Hartinkov, Gruna, Borušov, Březina mají k dispozici každá po 1 ks. Malíkov, Bělá u Jevíčka, Linhartice a Biskupice uvedly 2 ks a obec Kunčína 3 ks. Březínky, Bezděčín u Trnávky, Vranová Lhota, Rychnov na Moravě, Chornice, Třebořov, Staré Město, Jaroměřice, Městečko Trnávka a Jevíčko uvedly 4 a více ks. Výjimkou je obec Slatina, která v rámci projektu BRKO pořídila následující techniku: nákladní automobil DAF s hydraulickým nakládacím jeřábem a nosičem kontejnerů, 24 ks kontejnerů (16 m³), štěpkovač, přívesný vozík a mostovou elektronickou váhu. Obec Dlouhá Loučka v rámci projektu v roce 2014 pořídila kontejnery pro sběr bioodpadu včetně štěpkovače a domovních kompostérů. Tažnou technikou obec disponuje. Poslední výjimkou je město Moravská Třebová, která je 100 % vlastníkem společnosti Technické služby Moravská Třebová s.r.o. Další společností s vlastnickým vztahem k obcím je LIKO Svitavy a.s., která byla založena městy a obcemi bývalého okresu Svitavy za účelem komplexních služeb v oblasti nakládání s odpady. 100 % vlastníky se staly města Svitavy, Litomyšl, Polička, Moravská Třebová a okolní obce. Celkem má spol. 81 akcionářů.

Nákladovost systému odpadového hospodářství v obcích

Než bude přiblížena konkrétní nákladová situace místních samospráv daného správního obvodu, je vhodné nejprve provést obecné srovnání regionální, krajské a celorepublikové úrovně. Institut IURMO ve své studii *Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR (data za rok 2012)* vyčíslil průměrné celkové náklady (CN) obcí za OH v ČR na 884,2 Kč/obyvatele/rok. Srovnáme-li celkové náklady krajů vzestupně, zaujímá Pardubický kraj šestou nejnižší pozici s 839 Kč/obyvatele/rok. Ve SO ORP Moravská Třebová dosáhly průměrné CN hodnoty nejnižší, a to 770,5 Kč/obyvatele/rok. Nejenom, že se výsledná hodnota pohybovala v roce 2012 hluboko pod krajským i celorepublikovým průměrem, ale rovněž spadala do kategorie druhého nejnižšího rozpětí CN/obyvatele/rok v rámci správních obvodů ORP [56].

Samotná nákladovost systémů na OH obcí zájmového území byla stanovena přepočtem celkových nákladů na 1 obyvatele na základě rozpočtů obcí za rok 2013, které poskytlo cca 70 % dotázaných. Průměrné CN na 1 obyvatele byly 718,5 Kč. Nejvyšší CN vznikají obcím velikostní skupiny do 100 obyvatel v průměru 1 513 Kč/obyvatele. Naopak nejnižší CN plynuly obcím velikostní skupiny 501 – 1000 obyv. v průměru 423,7 Kč/obyvatele. Tab. č. 96 zobrazuje CN v Kč/obyv. některých obcí.

Tab. č. 96: Celkové náklady na odpadové hospodářství (Kč/obyvatele) ve vybraných obcích

Velikostní skupina	Obec	Počet obyvatel k 31. 12. 2013	CN Kč/obyv.	Průměrné CN Kč/obyv.
≤ 100	Vysoká	34	1915,6	1513
	Vrážné	71	1110,4	
101 - 200	Březinky	132	765,8	626,2
	Koruna	139	681,5	
	Slatina	140	731,3	
	Gruna	177	442,8	
	Borušov	177	509,8	
201 - 500	Dětřichov	200	558,9	654,6
	Rozstání	255	619,8	
	Bělá u Jevíčka	352	855,6	
	Březina	354	854,6	
	Křenov	403	573,6	
	Biskupice	439	637,2	
	Mladějov na Moravě	446	482,2	
501 - 1000	Rychnov na Moravě	598	455,4	423,7
	Třebařov	903	392	
1001 - 5000	Staré Město	1006	560,9	708,8
	Jaroměřice	1194	627,2	
	Kunčina	1377	443,8	
	Městečko Trnávka	1427	1246,4	
	Jevíčko	2820	665,5	
≥ 5001	Moravská Třebová	10413	838,8	838,8

Zdroj: vlastní šetření

Konkrétní přehled o finanční situaci OH v obcích viz **Náklady na OH v letech 2010 – 2012 v území SO ORP**.

Výše místního poplatku za komunální odpad (dále jen KO) se pohybuje v rozmezí 300 – 530 Kč/obyvatele pro rok 2014. Nejnižší poplatek platí obyvatelé obcí Třebařov a Dětrichov u Moravské Třebové, nejvyšší naopak v Jevíčku. Průměrná výše místního poplatku ve správním obvodu byla 447,5 Kč/obyvatele v roce 2014.

Průměrná cena za 1 t/směsného komunálního odpadu (dále jen SKO) činí 2 180 Kč. Ukazatel byl pro každou obec stanoven dle hodnoty vykázané v Hlášení o produkci a nakládání s odpady za rok 2013 a dále dle částek z rozpočtu obcí téhož roku. Zmíněné částky za svoz odpadů zahrnují i DPH. Stanovené hodnoty se vztahuje k 23 obcím, které poskytly požadovaná data za rok 2013. Ze zjištěných dat plyne, že 39,1 % obcí platí vyšší částku, než stanovuje průměr a 60,9 % obcí se platbami za SKO pohybuje pod hranicí průměru. Nejvyšší částky za 1 t/SKO vplynuly u obcí Vysoká 4 163,3 Kč, Rozstání 2 949,3 Kč a Dětrichov 2 926 Kč, naopak nejnižší částky u obcí Biskupice 1 402,76 Kč, Třebařov 1 422,7 Kč a Staré Město 1 593 Kč.

Průměrná cena za 1 t/tříděného odpadu (papír, plast, sklo, nápojové kartony) činí 4 868 Kč. Stanovená hodnota se vztahuje k 24 obcím, od kterých se podařilo získat požadovaná data za rok 2013. Průměrná částka je pouze orientační ukazatel, protože některé obce konkrétní komodity tříděného odpadu sváží samostatně nebo prodávají do výkupu druhotných surovin. Svozová společnost s vybraným odpadem následně nemusí vůbec nakládat, případně v minimálním množství. Také značně rozmanité působení svozových společností v obcích a svoz jen vybraných druhů tříděného odpadu, podtrhuje orientační význam ukazatele. Z těchto 24 obcí 37,5 % platí vyšší částku, než udává stanovený průměr a 62,5 % obcí se pohybuje pod hranicí průměru. Nejvyšší částka připadla na obec Vrážné 10 538,2 Kč/tunu tříděného odpadu, naopak nejnižší částka na obec Dětrichov u Moravské Třebové 1 556,6 Kč/tunu tříděného odpadu.

S ohledem na použité datové zdroje a způsob výpočtu jednotlivých ukazatelů se výsledné hodnoty mohou lišit od skutečných hodnot jednotlivých obcí.

Zařízení k nakládání s odpady

V této části jsou uvedena zařízení k nakládání s odpady na území SO ORP a v jeho blízkosti. Dále jsou uvedena sběrná místa, komunitní kompostárny a bioplynové stanice.

Sběrné dvory, sběrná místa na území SO ORP

Sběrné dvory, současný stav

Ve SO ORP Moravská Třebová se nachází, dle databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Pardubického kraje, celkem sedm sběrných dvorů (dále jen SD) s kapacitou činící cca 267 t. Průměrně využitá roční kapacita byla u provozovatelů uvedena orientačně v tunách nebo nebyla zveřejněna dle požadavku.

Sběrné dvory na území obcí jsou v převážné míře využívány obyvateli dané obce. Tyto SD disponují volnými kapacitami, jak uvádí tabulka níže. Využití SD na území jiné obce uvedla např. obec Gruna, Linhartice, Kunčina, Staré Město, celkem se jedná o 7 obcí. Realizaci dále zvažuje obec Mladějov na Moravě v roce 2015. Obce, které nedisponují SD ani nevyužívají zařízení na území jiné obce,

zpravidla zajišťují v rámci systému odpadového hospodářství dvakrát ročně mobilní svoz nebezpečného odpadu, objemného odpadu apod.

Tab. č. 97: Sběrné dvory na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území SO ORP			Roční max. kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel (O, S)	Sběr vybraných odpadů skupin
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	TS Moravská Třebová s.r.o.	Boršov	Moravská Třebová	578444	40,00	- S	08, 12, 13, 15, 16, 17, 20	
2.	TS Moravská Třebová s.r.o.	Zahradnická	Moravská Třebová	578444	50,00	- S	08, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 20	
3.	TS Moravská Třebová s.r.o.	Rychnov na Mor. 63	Rychnov na Moravě	578711	15,00	10,00 S	02, 08, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20	
4.	Město Jevíčko	Na Salajce 449	Jevíčko	578193	34,00	26,00 O	02, 07, 08, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20	
5.	Obec Jaroměřice	Jaroměřice 1	Jaroměřice	578151	72,78	- O	13, 15, 16, 17, 20	
6.	SITA CZ a.s.	Chornice	Chornice	500089	15,00	10,00 S	08, 12, 13, 15, 16, 17, 20	
7.	SITA CZ a.s.	Městečko Trnávka	Městečko Trnávka	500089	40,00	20,00 S	02, 08, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20	

Zdroj dat: Databáze povolených zařízení k nakládání s odpady Pardubického kraje, vlastní šetření

Sběrný dvůr představuje důležitý prvek v odpadovém hospodářství, který má významný potenciál i v podmínkách meziobecní spolupráce. Kromě občanům obce, ve které je sběrný dvůr situován, může sloužit i občanům okolních obcí, bude-li tento vztah zajištěn. Ošetřením smluvních vztahů mezi obcí, která vlastní a zajišťuje provoz sběrného dvora a obcemi, které by SD využívaly, lze dosáhnout např. spolufinancování provozních nákladů. Důležitým faktorem je i rozmístění sběrných dvorů a dostupnost pro obyvatele okolních obcí. Při stanovení dojezdové vzdálenosti 5 km k nejbližšímu sběrnému dvoru, splňuje vzdálenost 11 obcí. Dojezdovou vzdálenost v rozmezí 5 – 8 km má celkem 8 obcí a nad 8 km rovněž 8 obcí. Největší zjištěná vzdálenost v území k SD je 13,5 km právě u obce Koruna.

Jsou-li sběrné dvory provozovány obcemi pouze pro potřeby občanů obce a je-li tento sběrný dvůr ustanoven prostřednictvím obecně závazné vyhlášky obce, poté tento sběrný dvůr nemusí mít souhlas dle § 14 odst. 1 zákona o odpadech. V případě, že je na sběrném dvoře nakládáno s nebezpečnými odpady, je nutné mít souhlas dle § 16 odst. 3 zákona o odpadech [47].

V případě, že sběrný dvůr slouží také pro potřeby podnikatelských subjektů či jiných obcí, nebo je zde nakládáno s odpady jiných katalogových čísel než skupiny 20 Katalogu odpadů, je požadován souhlas dle § 14 odst. 1 zákona o odpadech [47].

Sběrná místa, současný stav

Ostatní zařízení či místa plnící v obci shodnou, obdobnou či částečnou funkci sběrného dvora, jež nejsou povoleným zařízením dle zákona o odpadech, jsou pro potřeby analýzy nazývány sběrným místem. Sběrná místa slouží k odkládání převážně objemného odpadu, papíru, kovů, rostlinného odpadu ze zahrad, ke zpětnému odběru baterií a kapacitně odpovídají potřebám obyvatel dané obce.

Tab. č. 98: Sběrná místa na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatel é zařízení	Adresa provozu na území SO ORP			Roční max. kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provoz./ vlastník (O, S)	Sběr
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Slatina	Slatina 54	Slatina	578762	-	-	O	Baterie, drobné elektro
2.	Biskupice	Biskupice 11	Biskupice	572519	10,00	9,00	O	Baterie, drobné elektro, zahradní odp.
3.	Rozstání	Rozstání 80	Rozstání	578690	3,00	3,00	O	Baterie, drobné elektro objemný odp.
4.	Jaroměřice	Jaroměřice 1	Jaroměřice	578151	-	-	O	-
5.	Koruna	Koruna 10	Koruna	578266	-	-	O	Objemný odp.
6.	Březina	Březina 81	Březina	577871	-	-	O	Objemný odp.
7.	Třebařov	Třebařov 44	Třebařov	578908	-	-	-	Papír, papírové obaly
8.	Vysoká	Vysoká 33	Vysoká	578991	-	-	-	Kovy
9.	Hartinkov	Hartinkov 67	Hartinkov	572284	-	-	O	Kovy
10.	Mladějov na Moravě	Mladějov na Mor. 56	Mladějov na Mor.	578401	-	-	O	-

Zdroj dat: vlastní šetření

Místa pro sběr elektroodpadu, baterií, světelných zařízení

Obce SO ORP Moravská Třebová vytváří dostatečnou příležitost občanům, odevzdat již vyřazená nebo nepoužívaná elektrozařízení, baterie, světelné zdroje. Obce nejčastěji uvedly zpětný odběr prostřednictvím svozové společnosti nebo ve spolupráci se systémy jako Asekol, Ekolamp, Eletrowin, Ecobat. Příkladem obcí, které zpětný odběr zajišťují ve spolupráci se svozovou společností, jsou např. obce Gruna, Mladějov na Moravě, Kuncina, Vysoká, Březina, Bělá u Jevíčka, Březinky, Třebařov. Možnost odevzdat elektrozařízení, baterie apod. ve sběrném dvoře je možné v Jevíčku, Moravské Třebové, Rychnově na Moravě, Městečku Trnávce, Chornicích, Jaroměřicích, Biskupicích (sběrném místě).

Hojně jsou obcemi/městy využívány i boxy pro drobný elektroodpad, baterie z domácností i kanceláří, které jsou umístěny ve vybraných veřejně přístupných budovách i sběrných místech např. v Moravské Třebové, Jevíčku, Linharticích, Starém Městě, Koruně, Slatině, Bělé u Jevíčka, Jaroměřicích, Rozstání a Městečku Trnávce. Přesný počet boxů umístěných v obcích vč. kapacity, nebyl konkrétně vyčíslen. I přes tuto skutečnost lze konstatovat, že je oblast zpětného odběru na území obcí a měst dostatečně pokryta a zajištěna. Vyplývá to i z dotazníkového šetření, které se uskutečnilo na jaře 2014. Elektroodpad je po papíru, skle a plastu čtvrtou nejvíce sbíranou komoditou v obcích. Sběr uvedlo 24 obcí z 33. Výčet obcí a způsob zapojení do systému zpětného odběru rovněž nevyklučuje další možnosti zpětného odběru v obci.

Výkupny odpadů na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Výkupny odpadů mají z hlediska odpadového hospodářství rozporuplný význam, protože může docházet k odklonu lukrativních odpadů z komunálního sběru a výkupu věcí/odpadů, které pochází z trestné činnosti. Škody na majetku, pokles dopravní bezpečnosti nebo samotný růst výdajů místních samospráv jsou jen zlomkem možných důsledků.

Dle výsledků společnosti EKO-KOM, a.s. za rok 2012 byla měrná produkce kovu v Pardubickém kraji 29,3 kg/obyvatele. Měrná produkce ve SO ORP Moravská Třebová výrazně převýšila krajský průměr až o 16,59 kg/obyvatele. Průměr ČR byl překročen až o 25,91 kg/obyvatele.

Tab. č. 99 udává přehled a rozmístění provozoven v území včetně vykupovaných odpadů a roční využití kapacity. Oslovení soukromí provozovatelé souhrnně uvedli, že naplněnost zařízení pro sběr odpadu je spíše podprůměrná.

Tab. č. 99: Výkupny odpadů na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území SO ORP			Roční max. kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provoz./vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	SUROVINY PAVEL SMÉKAL s.r.o.	Jateční 7	Moravská Třebová	578444	3500,00	1700,00	S	Sběr a výkup železo, papír, barevné kovy
2.	Karel Pliska	Piaristická 5	Moravská Třebová	578444	300,00	100,00	S	Sběr a výkup železo, papír, barevné kovy
3.	Pavel Kozelek	Trnavská 11	Chornice	500089	130,00	100,00	S	Sběr a výkup kovů
4.	Rudolf Frank	Okružní 275 a 282	Jevíčko	578193	50,00	20,00	S	Sběr a výkup kovy, papír
5.	Rudolf Frank	Linhartice 68	Linhartice	578339	80,00	25,00	S	Sběr a výkup kovy, papír, plasty

Zdroj dat: Databáze povolených zařízení k nakládání s odpady Pardubického kraje, vlastní šetření

Třídící linky na území SO ORP

Třídící linky představují technická zázemí, která dále nakládají se separovaným odpadem (papír, plast, nápojové kartony atd.). Obvykle se jedná o skladovací haly, kde jsou umístěny dopravníky odpadů, samotné třídící linky, tj. od pohyblivých pásů až po lisovací zařízení na výrobu balíků. Dopravované druhy odpadů jsou dále tříděny do podskupin, slisovány do balíků a odváženy k následnému využití.

Ve SO ORP Moravská Třebová se nenachází třídící linka, která by v současné době umožnila dotřídění odděleně sbíraného odpadu (papír a lepenka, plast a plastové obaly, sklo, nápojové kartony). Vytříděný odpad z obcí plyne na třídící linky mimo správní obvod ORP Moravská Třebová převážně do Olomouckého, Jihomoravského a Pardubického kraje. Obdobná situace nastala i u vytříděného textilu, který dále putuje do Boskovic, Stráže nad Nisou a Broumova. Přehled o tom, kam plynou jednotlivé druhy odpadu a jaké jsou způsoby sběru odpadu v obcích, je konkretizováno níže.

Tab. č. 100: Třídící linky v blízkosti území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území SO ORP			Roční max. kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provoz./vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Liko SVITAVY a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	1000	-	O	Třídění papíru a lepenky, skla, plastů, kompoz. obalů
2.	Eurepap s.r.o.	Zámecká	Svitavy	577731	25000	15000	S	Třídění, paketaže, drcení papírových odpadů. Sběr a výkup železa, barevných kovů, papíru
3.	Pavel Schwär SCHWÄKOV s.r.o.	Průmyslová 2066/9	Svitavy	577731	1000	700	S	Třídění, sběr a drcení odpadu (kovy, plasty, papír, textil atd.)
4.	Eko Bi s.r.o.	Třebovice	Třebovice	581071	-	-	O	Třídění kovov., směsn., plastov., dřevě., skleně. obalů
5.	Opatex s.r.o.	Opatov 274	Opatov	578487	-	17500	S	Třídění textilu
6.	Michal Pirkel	Sázava 172	Lanškroun	580511	-	-	S	Třídění kabelů, drcení, sběr
7.	Leoš Zemánek	Nádražní	Velké Opatovice	582646	-	-	S	Třídění a sběr papír a lepenka, plasty, železo

8.	SITA CZ a.s.	K Lipníkům 31	Boskovice	581372	10000	-	S	Třídění plasty, sklo, papír, kompozit. obaly, směsné obaly, staveb. a demol. odp. neuvedené pod č. 17
9.	REVENGE a.s.	Dřevařská 1418/7	Boskovice	581372	-	154	S	Třídění textilních materiálu, oděvů
10.	EKO servis Zábřeh s.r.o.	Dvorská 19	Zábřeh	541354	1000	-	O	Třídění plastů, papíru, tetrapak, skla, objemného a směsného komunál. odp.
11.	REMAT Letovice s.r.o.	Pražská 51	Letovice	581917	-	1122	S	Třídění plastů, papíru.

Zdroj dat: Databáze povolených zařízení k nakládání s odpady Pardubického, Jihomoravského a Olomouckého kraje, vlastní šetření

Technické služby Moravská Třebová s.r.o. předávají papír a lepenku, plast a nápojové kartony (kompozitní obaly) na třídící linku v Zábřehu (až 95 % svezeneho množství) a doplňkově na linku ve Svitavách (cca 5 %). Sklo plyne z území k dotřídění rovněž do Svitav. SITA CZ a.s. sváží tříděný odpad z 19 obcí. Papír a lepenka, plasty, sklo, nápojové kartony plynou z území k dotřídění na linku v Boskovicích.

Každá obec SO ORP Moravská Třebová umožňuje na svém území třídít plasty a sklo. Druhou nejčastěji sbíranou komoditou je papír, sběr uvedlo celkem 27 obcí. Kromě těchto již tradičních komodit zajišťují obce i separaci nápojových kartonů, které jsou běžně sbírány společně s plasty. Rovněž třídění kovů a textilu je v zájmovém území rozšířeno, a to téměř ve dvou třetinách obcí.

Až 63 % obcí hodnotí zajištění hustoty sběrné sítě na tříděný odpad v obci výborně až velmi dobře, 30 % ohodnotilo zajištění hustoty sběrné sítě dobře a 7 % obcí ohodnotilo dostatečně. Žádná z obcí nevedla nedostatečné zajištění sběrné sítě. Přesto z dotazníkového šetření plyne, že prostor pro doplnění sběrné sítě existuje minimálně u 37 % respondentů (12 obcí). Následující tab. č. 101 odkazuje na třídící linky v okolních SO ORP.

Tab. č. 101: Koncová zařízení (třídící linky, využívané obcemi ve SO ORP Moravská Třebová), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území SO ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provoz./vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a čp.	Obec	ZÚJ			
1.	LIKO SVITAVY a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	Borušov, Dětrichov u M. Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Mor. Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov, Útěchov	O	Třídění skla a skleněných obalů. Doplňkově i papír, plast, kompozitní obaly (cca 5% produkce těchto obcí).
2.	EKO servis Zábřeh s.r.o.	Dvorská 19	Zábřeh	541354	Borušov, Dětrichov u M. Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Mor. Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov, Útěchov	S	Třídění papíru, plastu a kompozitních obalů.
3.	SITA CZ a.s.	K Lipníkům 31	Boskovice	581372	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká	S	Třídění papíru, plastu, skla a kompozitních obalů.
4.	REVENGE a.s.	Dřevařská 1418/7	Boskovice	581372	Jaroměřice, Biskupice, Mor. Třebová, Jevíčko	S	Třídění textilu.
5.	Dimatex CS spol s.r.o.	Stará 24	Stráž nad Nisou	544477	Staré Město	S	Třídění textilu.
6.	Diakonie Broumov, sociální družstvo	Husova 319, Velká Ves	Broumov	573922	Chornice, Kunčina, Mladějov na Moravě, Vrážné, Vranová Lhota, Rychnov na Moravě	S	Třídění textilu.
7.	Sklárny Moravia a.s.	Úsobrno	Úsobrno	582573	Jaroměřice	S	Koncové zařízení pro opětovné využití skla.

Zdroj dat: Databáze povolených zařízení k nakládání s odpady Pardubického, Jihomoravského, Olomouckého a Libereckého kraje, vlastní šetření

Způsoby sběru jednotlivých složek komunálního odpadu v obcích správního obvodu ORP Moravská Třebová

Způsoby, jak třídit využitelné složky komunálního odpadu, jsou poměrně široké, proto by každý obecní systém měl respektovat místní specifika jako např. převažující typ zástavby v daném intravilánu obce či města. Nejrozšířenější formou separovaného sběru (papíru, plastu, skla) je sběr do nádob a kontejnerů umístěných na veřejně dostupných prostranstvích. Podstatný vliv na kvalitu třídění má i docházková vzdálenost obyvatel, ta by neměla přesáhnout 150 m. V opačném případě může klesat ochota obyvatel třídit a donášet využitelné složky do sběrných hnízd. Další možností je sběr výhradně do PET pytlů, který však zavedlo minoritní procento obcí. Nespornou výhodou je nulová donášková vzdálenost v případě sběru od domu, avšak tento způsob je vhodný spíše do zástavby rodinných domů. Kromě výše uvedených variant je sběr v obcích realizován skrze sběrné dvory. Ty mnohdy nabízí i vyšší kapacitu sběrných nádob a umožňují třídit nejenom odpad komunální. Některé obce dále zřizují sběrná místa, která plní obdobnou nebo částečnou funkci jako sběrné dvory. Jak ukazuje 5.5.12 Příloha č. 12: Způsoby odděleného sběru odpadu v jednotlivých obcích, existují různé kombinace výše uvedených způsobů sběru včetně sběru mobilního. Ten je však v zájmovém území omezen pouze na sběr odpadů nebezpečných, objemných nebo na kovy a obaly z nich. V neposlední řadě mohou být prostřednictvím obecní vyhlášky začleněny do systému nakládání s odpady výkupny (po dohodě s provozovatelem) nebo jiné místní instituce (školy, SDH).

Plast

Sběr plastu umožňuje všech 33 místních samospráv. Nejvíce zastoupeným způsobem sběru je sběr prostřednictvím kontejnerů. Sběr výhradně do kontejnerů provádí 18 obcí, kombinovaný sběr (tzn. kontejnery + sběrný dvůr/sběrné místo) realizuje 7 obcí. Pouze 2 obce sbírají plast za pomoci pytlů, 5 obcí kombinuje pytlový a kontejnerový sběr a 1 obec kombinuje sběr pytlový + sběrný dvůr. V absolutním rozsahu využívá 91 % obcí kontejnery ke sběru plastu.

Sklo

Sklo patří rovněž mezi odpad tříděný v celém správním obvodu. Směsné sklo výhradně za pomoci kontejnerů sbírá 18 obcí a 4 obce kombinují sběr (kontejnery + sběrné dvůr/místo). Sběr čirého a barevného skla zvláště skrze kontejnery realizuje 8 obcí a zbylé 3 obce uvedly sběr kombinovaný (tzn. kontejnery + sběrný dvůr/místo).

Papír

Z dotazníkového šetření provedeného v prvním čtvrtletí roku 2014 vyplynulo, že oddělený sběr papíru provádí 27 obcí z celkových 33 a 6 obcí (18,2 %) papír netřídí. Sběr pouze skrze kontejnery je prováděn v 18 obcích, 7 obcí zajišťuje kombinovaný sběr (tzn. kontejnery + sběrný dvůr/sběrné místo). Obec Rychnov na Moravě umožňuje sběr pouze skrze sběrný dvůr a obec Třebařov skrze sběrné místo.

Nápojové kartony (obaly kompozitní)

Nejběžnější formou sběru v obcích je společný sběr nápojových kartonů a plastových obalů a odpadů skrze kontejnery nebo pytle určené na plast. Tento způsob sběru je uplatňován v 17 obcích, z toho obě města a 1 obec umožňují odevzdat tyto odpady i ve sběrném dvoře. Sběr výhradně skrze sběrný

dvůr provádí Městečko Trnávka. Zbývajících 15 obcí (45,5 %) netřídí na svém území nápojové kartony.

Textil

Způsoby sběru textilu jsou v obcích značně různorodé. Umístění kontejneru na textil vykázalo 17 obcí, z toho obce Městečko Trnávka, Jaroměřice a města Moravská Třebová, Jevíčko umožňují odevzdání i na sběrném dvoře. Často byl uveden sběr pro sociální družstvo Diakonie Broumov, méně pak pro Revenge a.s. Boskovice nebo Dimatex CS s.r.o., případně byl uveden pouze sběr prostřednictvím kontejneru bez uvedení koncového partnera nebo jiného upřesnění. V případě sběru textilu pro Diakonii Broumov se nejedná o nakládání s odpadem, nýbrž o prevenci vzniku odpadu, protože sebrané oděvy apod. budou dále opětovně využity pro charitativní účely. V absolutní hodnotě 67 % obcí uskutečnilo v roce 2014 na svém území sběr textilu. Této hodnotě odpovídá 22 obcí. Ostatních 11 obcí třídění textilu nevedlo.

Kovy

Možnost odložit kovy na sběrném dvoře/místě umožňuje 12 obcí a obě města (zahrnuty i obce, které využívají sběrný dvůr na území jiné obce, města). Mobilní svoz zajišťuje pouze obec Březina 1x do roka. Běžně v obcích organizuje sběr kovu i místní sbor dobrovolných hasičů (SDH), tento způsob uvedlo celkem 5 obcí. V 13 obcích sběr kovu není prováděn. I přes rozmanité způsoby sběru lze vyvodit, že sběr je organizován téměř v 61 % obcí.

BRKO (20 01 08, 20 02 01)

Z provedeného dotazníkové šetření vyplynulo, že sběr bioodpadu s následným kompostováním provádí pouze města Moravská Třebová a Jevíčko, obce Biskupice a Slatina. Další popis níže viz *Zařízení pro nakládání s BRO na území SO ORP*.

Nebezpečné odpady

Obce, které nemají na svém území sběrný dvůr, zajišťují mobilní sběr 2x do roka. Tento způsob sběru vykázalo 17 obcí a jedná se tak o nejčastější způsob sběru NO. Kombinovanou formu (tzn. mobilní svoz + sběrný dvůr/sběrné místo) umožňuje město Moravská Třebová a další 2 obce. Sběr pouze prostřednictvím sběrného dvora/místa zajišťuje 12 obcí a 2 obce způsob sběru nevedly.

Objemný odpad

I u objemného odpadu převládá mobilní sběr, který zajišťuje 16 obcí. Kombinovanou formu (tzn. mobilní svoz + sběrný dvůr) umožňují obě města a 1 obec. Sběr pouze prostřednictvím sběrného dvora zajišťují 4 obce a 7 obcí využívá sběrné místo přímo v obci, příp. SD na území jiné obce, města.

Výše uvedené způsoby sběru jsou obvykle realizovány ve spolupráci se svozovou společností. Příkladem samostatně organizovaného sběru a svozu vytríděného komunálního odpadu je obec Rychnov na Moravě. Papír a lepenka jsou sbírány prostřednictvím sběrného dvora v obci, stejně tak je tomu i u kovového odpadu. Vytríděné plasty a kompozitní obaly jsou občany shromažďovány do PET pytlů, které zaměstnanci obecního úřadu pochůzkou a svozem na ručních vozících sváží do SD v obci. Po svozu je tento odpad ručně roztříděn ve sběrném dvoře na PET, igelit, kompozitní obaly a ostatní plast. Výkup igelitu a PET provádí sběrné suroviny v Lanškrouně (viz tab. č. 109) za cenu

3 Kč/kg, nápojové kartony a ostatní plasty odváží Technické služby Moravská Třebová s.r.o. Pro svoz i třídění jsou využíváni pracovníci veřejně prospěšných prací (VPP) dotovaní Úřadem práce ČR (ÚP). Náklady na jejich mzdu hradí z převážné části dotace ÚP ČR. Vzhledem k dotaci na pracovníky VPP stojí jeden pracovník na svoz a třídění odpadu obecní rozpočet cca 20 Kč/den, tuto práci vykonávají dva pracovníci s vytížením cca 2 - 3 dnů v týdnu. Příjem za prodej PET a igelitů v roce 2013 byl 8 548 Kč.

Povinnost separace komunálního odpadu a význam systému EKO-KOM

Povinnost třídít a využívat komunální odpad, jehož součástí jsou i použité obaly, vyplývá ze zákona o odpadech. Všechny 33 místních samospráv zájmového území spolupracuje na zpětném odběru využitelných složek KO s Autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s., která byla založena v roce 1997.

Úkolem „systému EKO-KOM“ je ve spolupráci s průmyslovými podniky a municipalitami, zajistit třídění, recyklaci a využití obalového odpadu. Na základě smluvního vztahu vzniká obcím nárok na peněžité odměny, které společně s místním poplatkem za odpady tvoří významné příjmy samospráv na zajištění OH. Odměny lze použít jen pro účely související s nakládáním s využitelnými složkami KO obsahujícími odpady z obalů, zejména na financování: vzdělávací a informační činnosti v OH, na poradenskou, konzultační a projekční činnost v oblasti třídění a využívání odpadu a dále na financování systému sběru využitelných KO, jejich třídění a využívání [57].

Sazebník odměn platný k 1. 1. 2015 vymezuje přehled odměn vč. jejich základních a bonusových složek.

- 1) Odměna za zajištění míst zpětného odběru.
- 2) Odměna za obsluhu míst zpětného odběru.
- 3) Odměna za zajištění využití odpadů z obalů.
- 4) Odměna za zajištění energetického využití odpadu z obalů.

Nárok na bonusové odměny vzniká za předpokladu plnění vymezených kritérií. Bonusové odměny plynou např. ze zajištění odděleného sběru kovových odpadů, zasílání čtvrtletního výkazu prostřednictvím hromadného výkazu (u obcí do 2000 obyvatel, které plní povinnost čtvrtletního vykazování prostřednictvím hromadného výkazu), ze zajištění minimální hustoty sběrné sítě (kritériem je počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo) nebo z efektivity využití sběrné sítě (nelze čerpat při vícekomoditním sběru např. směs plast – nápojový karton) [58]. Přehled konkrétních částek lze dohledat ve výše uvedeném sazebníku AOS EKO-KOM, a.s. (na <http://www.ekokom.cz/cz/obce-a-mesta/obce-funkce>).

Na podobném principu fungují i mnohé kolektivní systémy pro sběr, svoz a recyklaci vysloužilého elektrozařízení. Tyto systémy mohou také šetřit výdaje obcí a měst za odpadové hospodářství (např. služby za svoz a zpracování poskytované zdarma, odměny za plnění apod.). Mezi kolektivní systémy pro zpětný odběr elektrozařízení patří např. ASEKOL a.s., ELETROWIN a.s., ECOBAT s.r.o., EKOLAMP s.r.o. a jiné.

Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady (dále jen BRO) na území SO ORP, v blízkosti území SO ORP a koncová zařízení

Tab. č. 102: Zařízení pro nakládání s BRO na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území SO ORP			Roční max. kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provoz./vlastník (O, OK, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Komunitní kompostárna Moravská Třebová	Hamperk	Moravská Třebová	578444	1500	-	OK	BRO z města a jeho obyvatel.
2.	Kompostárna Víška u Jevíčka	Víška u Jevíčka	Víška u Jevíčka	578959	1300	-	S	BRO z obcí, zemědělské produkce a od podnikatelů.
3.	Kompostárna Jevíčko	Biskupice	Biskupice	572519	2600	-	S	BRO z obcí a zemědělské produkce.
4.	Kompostárna Třebařov *	Třebařov	Třebařov	578959	2000	-	S	BRO z obcí a zemědělské produkce.

Zdroj dat: vlastní šetření

Tab. č. 103: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území SO ORP			Roční max. kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provoz./vlastník (O, OK, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	EKO servis Zábřeh s.r.o.	Leštínská 36	Zábřeh	541354	1000	-	O	Zpracování bioodpadu v pásových hromadách.
2.	SITA CZ a.s.	Svatopluka Čecha	Boskovice	551287	1350	950	S	Zpracování bioodpadu.
3.	M. Michálek	Dobrovské-ho 0/111	Lanškroun	580511	1200	1500	S	Zpracování bioodpadu v pásových hromadách s překopáváním.

Zdroj dat: <http://www.zeraagency.eu/kompostarny/public/>, vlastní šetření

Tab. č. 104: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území SO ORP Moravská Třebová), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území SO ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provoz./vlastník (O, OK, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Komunitní kompostárna Moravská Třebová	Hamperk	Moravská Třebová	578444	Moravská Třebová	OK	BRO města a jeho obyvatel.
2.	SITA CZ a.s. - kompostárna	Svatopluk a Čecha	Boskovice	551287	Slatina, Rozstání, Jevíčko, Biskupice	S	BRO města a okolních obcí.

Zdroj dat: vlastní šetření

Zařízením, které významně navýší úroveň materiálového využití odpadu, je Komunitní kompostárna v Moravské Třebové, která zahájila provoz v březnu 2014. Zařízení přijímá pouze odpady rostlinného původu (tráva, listí, větve, zbytky z údržby zahrádek, městské zeleně apod.) slouží výhradně městu a občanům města Moravská Třebová. Vzniklý kompost bude zpětně aplikován do ploch obecní zeleně. V rámci kompostárny je využíváno následujícího vybavení: traktor s čelním nakladačem; štěpkovač, drtič; samohodný překopávač se zavlažovacím zařízením a zásobníkovou (přídavnou) nádrží, zařízením na zakrývací plachty; rotační síto na kompost; monitorovací zařízení na měření teploty, vlhkosti, obsahu kyslíku a pH a zakrývací plachty.

Komunitní kompostování (dle § 10a zákona o odpadech) je systém sběru a shromažďování rostlinných zbytků z údržby zeleně a zahrad na území obce, jejich úprava a následné zpracování na zelený kompost. Jedná se o způsob **předcházení vzniku odpadu**, při kterém není nutné vést evidenci použitých materiálu. Zařízení se nezřizuje ve smyslu zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech a není tedy zařízením pro nakládání s odpady ve smyslu § 14 zákona. Kompostovací proces musí být řízen tak, aby byl zajištěn aerobní mikrobiální rozklad organické hmoty bez vzniku zápachu a emisí metanu. Nejpoužívanější způsob kompostování je technologie v pásových nebo plošných hromadách na volné ploše. Tato technologie je nenáročná na technologické vybavení a zároveň i způsobem provozování. Dále mohou být provozovány polouzavřené nebo uzavřené technologie – tedy kompostování v boxech, reaktorech, kontejnerech, případně v plastových vacích [48].

Význam kompostáren Víška u Jevíčka a Jevíčko (zde je místem realizace obec Biskupice) spočívá především v plošném dopadu, protože pojmají i okolní obce nacházející se ve svazové oblasti cca do 10 - 15 km od kompostáren. Na kompostárny mohou obce směřovat veškeré bioodpady vznikající na jejich území: rostlinné zbytky a bioodpady vznikající při údržbě veřejných zelených ploch, dále bioodpady vznikající v domácnostech obyvatel, na jejich zahrádkách apod. Doplnkově mohou být na kompostárně kompostovány další BRO zejména od podnikatelských subjektů či přímo z provozů zřizovatele. Zřizovatelem zařízení je soukromý zemědělský subjekt. Na jaře roku 2015 se dále předpokládá uvedení do provozu zemědělské kompostárny v obci Třebořov, která rovněž umožní příjem bioodpadu z komunální sféry.

V roce 2012 spustila obec Slatina projekt s názvem BRKO pro podporu sběru, třídění a šetrného nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (zeleň ze zahrad obyvatel, z údržby veřejné zeleně). Projekt předpokládá zapojení až 12 obcí a je navržen pro více než sedm tisíc

obyvatel. Za SO ORP Moravská Třebová pokrývá tyto obce: Slatina, Bezděčín u Trnávky, Bělá u Jevíčka, Březina, Dlouhá Loučka, Chornice, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov. Zbylé tři obce nepatří do analyzovaného SO ORP. Součástí projektu bylo pořízení odpovídající techniky (nákladní automobil s hydraulickým nakládacím jeřábem a nosičem kontejnerů, kontejnery o objemu 16 m³, štěpkovač, přívěsný vozík a mostovou nájezdovou váhu), která umožní sběr a svoz rostlinného odpadu včetně výroby štěrky. Bioodpady jsou následně přesunuty k materiálovému využití v dostupných zařízeních. Obec Slatina, prostřednictvím projektu, zvyšuje úroveň recyklace bioodpadu a šetrně snižuje skládkování rostlinného odpadu ve správním obvodu.

Zejména obce, které disponují SD, sběrným místem na svém území uvedly, že sběr bioodpadu je uskutečněn pomocí těchto zařízení/míst. Tento sběr byl vykázán v obcích Biskupice, Slatina a městech Jevíčko, Moravská Třebová (bioodpad dále sbírán skrze sezónní svozy). Sesbíraný bioodpad je odvážen na kompostárnu v Boskovicích, v případě bioodpadu původem z území města Moravská Třebová do komunitní kompostárny. Vrážné, Bělá u Jevíčka, Staré Město, Linhartice uvedly mobilní sběr s následným skládkováním. Obec Dlouhá Loučka v roce 2014 realizuje projekt zaměřený na pořízení techniky pro sběr bioodpadu vč. pořízení kompostérů do domácností. Sesbíraný bioodpad od obyvatel bude předán lokálnímu zemědělskému subjektu ke zpracování.

Bioplynová stanice je technologické zařízení využívající procesu anaerobní digesce ke zpracování bioodpadu, případně jiného biologicky rozložitelného materiálu. Hlavním produktem anaerobní digesce je bioplyn, který lze využít jako alternativní zdroj energie [49].

Ve sledovaném území, byla lokalizována řada bioplynových stanic, provozovaných zemědělskými subjekty, které používají jako vstupní surovinu převážně odpad vyprodukovaný vlastní zemědělskou činností. Mezi provozovatele těchto zařízení patří: AGRO Kunčina a.s., BIOINVEST KUNČINA s.r.o., ASB CZ s.r.o., Pavlík - ENERGO spol. s r.o., BIOINVEST PACOV s.r.o., Chornická z.o.s., a.s., HANÁČKÁ zemědělská společnost Jevíčko a.s. Oslovení provozovatelé bioplynových stanic uvedli negativní stanovisko v možné spolupráci s obcemi při nakládání s bioodpady. Důvodem odmítnutí BRKO od obcí jsou hygienické nároky vstupů. Dvě obce uvedly při rozhovorech skutečnost, že odpady z údržby obecní zeleně dávají k využití místním zemědělským subjektům. Zde je nutné připomenout, že dle zákona o opadech je každý původce povinen zjistit, zda osoba, která přebírá odpady, je k jejich převzetí oprávněna. Pokud není oprávnění prokázáno, nesmí být odpad předán, což platí i u bioodpadu. S ohledem na charakter území narůstá potenciál meziobecní spolupráce při zajištění sběru rostlinného odpadu a jeho následné využití na zemědělské půdě, tzv. decentralizované kompostování.

Z pohledu technické vybavenosti disponují obce převážně technikou a drobným příslušenstvím pro údržbu veřejných prostranství, pro mulčování zelených ploch (travní traktory) apod. Pořízení svozové techniky vč. velkoobjemových kontejnerů uvedly pouze obce Slatina (viz projekt BRKO) a Dlouhá Loučka. Více než polovina obcí SO stále nemá sběr a nakládání s BRKO (zejména 20 02 01, 20 01 08) systémově řešeno. Odpovídá tomu i Hlášení o produkci a nakládání s odpady za rok 2013, ve kterém nebyla produkce a nakládání s těmito odpady v převážné většině obcí vykázána.

Mimo SO ORP byla zjištěna bioplynová stanice EKOPRO Svitavy. Důvodem jejího uvedení je, že není vyloučen příjem bioodpadu od obcí. Průběžný monitoring je vhodný pro navázání možné spolupráce při řešení nakládání s bioodpadem.

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů (dále jen ZEVO)

Tab. č. 105: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území SO ORP			Roční max. kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provoz./vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	SAKO Brno a.s.	Jedovnická 4247/2	Brno	582786	248000	238454	ZEVO, KO	O	Vzdálenost od SO - 74 km
2.	TERMIZO a.s.	Dr. Milady Horákové 571/56	Liberec 7	563889	96000	97051	ZEVO, KO	O	Vzdálenost od SO - 191 km
3.	Pražské služby a.s.	Průmyslová 615/32	Praha 10	554782	310000	273593	ZEVO, KO	O	Vzdálenost od SO - 203 km
4.	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	Košumberk 80	Luže	571776	750	580	Zdravotní a nemocniční odpady	S	Vzdálenost od SO - 59 km
5.	Pardubická krajská nemocnice a.s.	Kyjevská 44	Pardubice	555134	750	977	PrO	S	Vzdálenost od SO - 84 km
6.	Holcim (Česko) a.s.	Tovární 296	Prachovice	574899	70000	53653	Spoluspalování NO	S	Vzdálenost od SO - 95 km
7.	OMNICON s.r.o.	Těchonín	Těchonín	581054	356	2	NO	S	Spouštěna pouze pro potřeby vojenského areálu Těchonín.
8.	MEGAWASTE-EKOTERM s.r.o.	U spalovny 4225/6	Prostějov	589250	4000	3523	Spalovna NO	S	Vzdálenost od SO - 71 km
9.	SITA CZ a.s.	I. P. Pavlova 185/6	Olomouc	500496	750	913	Zdravotní a veterinární odp.	S	Vzdálenost od SO - 58 km

10.	EKOTERMEX a. s.	Pustiměřské Prusy 268	Pustiměř	593508	3240	2771	NO, PrO	S	Vzdálenost od SO - 92 km
11.	Českomoravský cement a.s.	Mokrá 359	Mokrá- Horákov	583405	113880	594740	NO, OO	S	Vzdálenost od SO - 85 km
12.	SPORTEN a.s.	U Pohledce 1347	Nové Město na Moravě	596230	864	281	NO	S	Vzdálenost od SO - 60 km

Zdroj dat: Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)

V České republice k roku 2014 aktivně působí pouze tři zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO). Spalovna Malešice (ZEVO) - Pražské služby, a.s. (310 000 t/rok); Spalovna Liberec (ZEVO) - Termizo, a.s. (96 000 t/rok); Spalovna Brno (ZEVO) – SAKO Brno, a.s. (220 000 t/rok). Od roku 2016 lze očekávat provoz dalšího ZEVO s využitím odpadu jako paliva pro vznik energie a to EVO Komořany (150 000 t/rok) - Ústecký kraj. Dále probíhá povolená fáze u ZEVO Chotíkov - Plzeňská teplárenská (100 000 t/rok), Karviná - KIC Odpady, a.s. (192 000 t/rok), Vřesová - Sokolovská uhelná (60 000 t/rok). Ve fázi příprav jsou 2 ZEVO – na Vysočině a v Olomouckém kraji.

Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová ani okresu Svitavy se nenachází žádná spalovna odpadu nebo ZEVO. Hlavním způsobem nakládání s odpadem proto zůstává skládkování. Nejbližším zařízením pro energetické využití komunálních odpadů disponuje Statutární město Brno, jde o ZEVO provozované společností SAKO Brno, a.s. (Statutární město Brno je jediným akcionářem). Zmíněné zařízení je od hranice SO ORP vzdáleno 64 km (obec Jaroměřice - Brno, Jedovnická). Dojezdová vzdálenost od SO ORP Moravská Třebová k výše uvedeným zařízením je v průměru 97,5 km. V Pardubickém kraji se nachází celkem sedm spaloven odpadů. Tři spalovny jsou v současné době mimo provoz a žádná z nich neslouží ke spalování komunálního odpadu (Botas a.s., AVE CZ s.r.o., ONIVON a.s.). Ostatní spalovny slouží k odstranění zdravotního, vojenského a průmyslového odpadu (Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé, Pardubická krajská nemocnice a.s., Holcim (Česko) a.s., OMNICON s.r.o.). Přehled zařízení uvádí tab. č. 105. Pro obce, města mohou mít význam spalovny NO, avšak produkce této kategorie odpadů je všeobecně v komunálním sektoru minimální. S přihlédnutím k budoucí nutnosti omezení skládkování odpadů je pro SO ORP vzdálenostně nejvhodnější ZEVO – SAKO Brno, a.s. V podmínkách meziobecní spolupráce se jeví vhodnost budování překladišť pro snižování nákladů za pohonné hmoty apod.

V blízkosti SO ORP byly zjištěny záměry pro budoucí výstavbu ZEVO komunálního odpadu ve městech Lanškroun a Mohelnice. Od záměru spalovny ZEVO Lanškroun se ale ustoupilo. Jako důvod byl uveden nedostatek finančních prostředků pro vypracování studie proveditelnosti. V Mohelnici studie proveditelnosti rovněž chybí a přesné stanovisko bude známo až po komunálních volbách v druhé polovině roku 2014. Do této doby hodlá město vypracovat potřebnou studii [43], [44].

Skládky odpadů a další zařízení pro nakládání s odpady

Tab. č. 106: Skládky odpadů provozované na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území SO ORP			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provoz./vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	P-D Refractories CZ a.s.	Březinka	Slatina	582646	Zařízení S-003	v provozu	S	Předpokládaný roční návoz 65 000 t. Volná kapacita k roku 2014: 400 000 m ³ .

Zdroj: Databáze povolených zařízení k nakládání s odpady Pardubického kraje

Tab. č. 107: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti území SO ORP Moravská Třebová, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provoz./vlastník (O, S)	Silniční vzdálenost
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Eko Bi s.r.o.	Třebovice	Třebovice	580031	S-002, S-003	v provozu	O	26 km od ORP
2.	Technické služby Lanškroun, s.r.o.	Dolní Třešňovec	Lanškroun	580511	S-003	v provozu	O	34 km od ORP
3.	EKO - UNIMED s.r.o.	Medlov	Medlov	552372	S-003	v provozu	O	34 km od ORP

Zdroj: Databáze povolených zařízení k nakládání s odpady Pardubického kraje

Tab. č. 108: Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí SO ORP Moravská Třebová), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území SO ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provoz./vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	P-D Refractories CZ a.s.	Březinka	Slatina	582646	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká	S	-
2.	EKOLA České Libchavy s.r.o.	České Libchavy 172	České Libchavy	580058	Borušov, Dětrichov u M. Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebořov, Útěchov	S	-

Zdroj: vlastní šetření

Tab. č. 109: Další zařízení pro nakládání s odpady v území SO ORP Moravská Třebová a v jeho blízkosti, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provoz./vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Petr Melka	Linhartice 120	Linhartice	578339	Sběr autovraků	S	-
2.	TS Moravská Třebová s.r.o.	Zahradnická	Moravská Třebová	578444	Využití odpadu k terénním úpravám	O	Stavební a demoliční odpady (OO); zemina a kamení, uliční smetky, atd.
3.	TS Moravská Třebová s.r.o.	Zahradnická	Moravská Třebová	578444	Sběr odpadu	O	Mobilní sběr NO, OO

4.	TS Moravská Třebová s.r.o.	Hamperk	Moravská Třebová	578444	Drcení odpadu (převážně stavebního-OO). Plocha dále slouží jako překladiště odpadu a manipul. plocha.	O	Kapacita překladiště 50 t. Manipul. plocha - kap. 4 000 t.
5.	VHOS, a. s.	ČOV M. Třebová	Moravská Třebová	578444	Sběr odpadu-kaly z čistíren komunál. odp. vod, biologické procesy	S	-
6.	VHOS, a. s.	ČOV Jevíčko	Jevíčko	578193	Sběr odpadu - kaly z čistíren komunál. odp. vod, biologické procesy	S	-
7.	P-D Refractories CZ a.s.	Boršov	Moravská Třebová	578444	Fyzikálně-chemické metody - kaly z čiření vody	S	-
8.	ZOS Rychnov na Moravě s.r.o.	Rychnov na M. 205	Rychnov na Moravě	578711	Nakládání s odpady vyjma NO	S	-
9.	Svitap J. H. J. spol. s r.o.	Boženy Němcové 10	Svitavy	577731	Sběr plastů, fyzikálně-chemická úprava plastů	S	Výroba PET pásků z rozdrčených PET lahví
10.	Eurepap s.r.o.	Zámecká ul.	Svitavy	577731	Paketace odpadu, Drcení odpadu	S	-
11.	LIKO SVITAVY a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	Skladování OO, NO	O	-
12.	EVT Stavby s.r.o.	Kamenná Horka	Svitavy	577731	Využití odpadu k terén. úpravám	S	-
13.	SCHWÄKOV s.r.o.	Průmyslová 2066/9	Svitavy	577731	Drcení odpadu	S	-
14.	SD KOVOŠROT s.r.o.	Průmyslová 2066/9	Svitavy	577731	Sběr a demontáže autovraků	S	-
15.	MACHÁČEK-TRYMET, s. r. o.	Hrádkov 34	Boskovice	581372	Recyklace odpadu, Drcení odpadu	S	-
16.	Petr Očenášek	dobývací prostor Boskovice I	Boskovice	581372	Využití odpadu k rekultivaci	S	-
17.	REMAT LETOVICE s.r.o.	Nádražní	Boskovice	581372	Paketace odpadu	S	-
18.	D E A S, spol. s r.o.	Rovná 2146/11	Boskovice	581372	Recyklace odpadu	S	-

19.	Kovošrot Hensl s.r.o.	Mánesova 1	Boskovice	581372	Sběr a výkup železa, barevných kovů, papíru a lepenky., Sběr a výkup autovraků	S	-
20.	Pavel Bednář	Nerudova 560	Lanškroun	580511	Sběr a výkup kovů, papíru lepenky, PET	S	-
21.	František Mareš	Polní 105	Lanškroun	580511	Sběr a výkup kovů, papíru a lepenky	S	-

Zdroj dat: Databáze povolených zařízení k nakládání s odpady Pardubického a Jihomoravského kraje

V obci Slatina, místní části Březinka, se nachází řízená skládka odpadů k ukládání tuhého komunálního odpadu a průmyslových odpadů kategorie OO – ostatní odpady. Řízená skládka S -OO 3 Březinka II. leží 20 km od Moravské Třebové, 11 km od Jevíčka a je umístěna v těsném sousedství skládky Březinka I., která byla uzavřena v roce 2009. Součástí skládky je čistírna výluhových vod, kogenerační jednotky na výrobu elektrické energie spalováním skládkového plynu a sušička jílu využívající zbytkové teplo z kogenerační jednotky. Skládka – Březinka disponuje volnou kapacitou o objemu 400 000 m³ (2014) a při současném náoze vystačí do roku 2025.

Na skládku je ukládán SKO od 19 obcí ze SO nebo odpady putují na překladiště do Boskovic, odkud míří do ostatních koncových zařízení mimo SO ORP Moravská Třebová. Tuto skutečnost vykazaly pouze 2 obce Městečko Trnávka a Vrážné na základě vlastního šetření. Koncovým zařízením bylo zařízení pro energetické využití komunálních odpadů SAKO Brno, a.s. Tato skutečnost však nebyla z pozice svozového partnera potvrzena. Na skládku v obci Slatina směřuje také část objemného odpadu, jak uvedla společnost SITA CZ a.s. Ostatní objemný odpad míří na třídění do Boskovic mimo SO.

Cirka 5 % odpadů je rovněž ukládáno v Březince od TS Moravská Třebová, s.r.o. ovšem nejedná se o SKO. TS Moravská Třebová, s.r.o. ukládají SKO a objemné odpady na skládce v Českých Libchavách. V roce 1999 byla navýšena kapacita o 800 000 m³ a stanovená životnost 25 let. Toky nebezpečných odpadů (dále jen „NO“) pocházejících od obcí, směřují mimo SO ORP Moravská Třebová zejména do Prostějova, Starého Města u Uherského Hradiště nebo do skladu NO v Boskovicích. Význam zejména pro úsporu nákladů na přepravu odpadů, představuje existence překládací stanice, kterou provozují Technické služby Moravská Třebová s.r.o. na Hamperku. Na překladišti jsou odpady překládány do velkoobjemových kontejnerů, které následně přepravují odpady na skládku v Českých Libchavách (vzdálenost téměř 50 km).

Ze získaných dat plyne, že volná kapacita skládky ve SO pro ukládání odpadů od obcí a ostatních původců je na dobu 11 let dostatečná. S ohledem na projekty jako BRKO obce Slatina, environmentálně výchovný a vzdělávací projekt obce Třeňov, Komunitní kompostárnu Moravská Třebová, kompostárnu Víška u Jevíčka apod., lze předpokládat postupné snižování množství odpadů odstraněných skládkováním obcemi SO ORP Moravská Třebová.

Doplňující informace – černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území SO ORP

Vedle přehledu zařízení pro nakládání s odpady, byla analyzována i problematika starých ekologických zátěží a černých skládek. Černé skládky představují nepovolené nakládání s odpady, které porušuje zákonná ustanovení. Existence černých skládek v území představuje narušení krajinného rázu, ekologické stability a kvality života obyvatel. Náprava postižené lokality je nákladným procesem, proto je nezbytné zamezit jejich vzniku v počátečním stádiu a zabránit růstu skládky jak rozsahem, tak i druhovou skladbou.

Při terénních šetřeních bylo zjištěno, že problematika černých skládek menšího rozsahu (stádium vzniku) trápí téměř polovinu obcí SO ORP Moravská Třebová. Nejčastěji jsou lokality znečišťovány domovními odpady, sutí, odpady ze zahrad, objemným odpadem. Výjimkou nebývají ani nebezpečné odpady např. azbest, oleje, elektroodpady apod. Následný úklid znečištěných míst je hrazen z obecního rozpočtu. Na základě provedeného dotazníkového šetření celkem 16 respondentů z 33 dotázaných uvedlo, že černé skládky patří mezi časté problémy, které v rámci OH řeší (skládky malého, bodového rozsahu). Přesto pouze 4 obce dále uvedly, že by bylo účelné spolupracovat při odstraňování černých skládek. Nejsou to však pouze obce, které zajišťují úklid těchto lokalit. Příkladem je např. jarní úklidová akce s názvem Operace PVC, která zapojuje obyvatele a ostatní dobrovolníky do sběru odpadků ve vycházkové lokalitě známé jako Peklo.

Tab. č. 110: Staré ekologické zátěže území SO ORP Moravská Třebová

Pořadí	Název lokality	Katastr	Popis stavu
1.	Důl Anna	Březina	Dehtofenolové jezírko - od roku 1999 likvidace náplně dehtofenolové laguny.
2.	Kopřivová Zmola 44	Jevíčko	Těleso skládky zrekultivováno.
3.	Křenov 54	Křenov	Těleso skládky zarovnáno a překryto minerální vrstvou, vybudován propustek pro odvod srážkové vody z okolí skládky.
4.	Kunčina 215	Kunčina	Část skládky je překryto minerální vrstvou a zrekultivováno, ostatní dle doporučení bude zaplněno interním materiálem, překryto minerální vrstvou a zatravněno.
5.	Hamperk	Linhartice	Bývalá skládka tuhého komunálního odpadu (dále jen „TKO“) - zrekultivováno.
6.	Bělá 1	Malonín	Bývalá skládka TKO - zrekultivováno.
7.	U okálů 77	Stará Trnávka	Bývalá skládka TKO - zrekultivováno, vybudováno betonové potrubí pro odvod skládkového výluhu.
8.	Goldberg 129	Staré Město	Těleso skládky překryto jílovou vrstvou, částečně zrekultivováno a zalesněno, vybudováno odtokové koryto srážkových vod.
9.	Třebařov 145	Třebařov	Bývalá skládka TKO - zrekultivováno, vybudován odvodňovací příkop.
10.	Vémole 298	Vrážné	Bývalá skládka komunálních a stavebních odpadů, zrekultivováno.
11.	Štoly Vranová Lhota	Vranová Lhota	Štoly vysanovány a uzavřeny.

Zdroj dat: Systém evidence kontaminovaných míst (SEKM)

Na závěr okruhu, který charakterizoval zařízení pro nakládání s odpady i mimo něj, uvádíme přílohu č. 11. V podkapitole 5.5.11 Příloha č. 11 je vytvořený ucelený přehled toků jednotlivých skupin odpadů z obcí SO ORP Moravská Třebová do ostatních zařízení včetně místa, kde jsou tato zařízení situována. Jednotlivé skupiny odpadů včetně způsobu nakládání byly charakterizovány výše.

Mapa č. 18: Přehled relevantních zařízení pro nakládání s KO z obcí ve SO ORP Moravská Třebová, rok 2014

Legenda

Zařízení pro nakládání s KO z obcí

- Sběrný dvůr
- Sběrné místo
- Kompostárna
- Kompostárna (v realizaci)
- Skládka KO
- Manipulační a překladní plocha
- Výkupna druhotných surovin

Zdroj: vlastní zpracování

Produkce odpadů

V této části se analýza zabývá zjištěním produkce odpadů od všech původců ve SO ORP (rok 2008 – 2012, zdroj: Veřejná databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>) a dále identifikací odpadů, jejichž původcem je obec (rok 2012, zdroj: ISOH, (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.)

Produkce ostatních a nebezpečných odpadů za období 2008 – 2012

Na celkové produkci odpadů SO ORP Moravská Třebová se nejvíce podílí stavební odpady, komunální odpady, odpady ze zpracovatelského průmyslu kovů a plastů. Na celkový vývoj odpadů odkazuje graf č. 34, viz přílohy.

Tab. č. 111: Produkce ostatních odpadů a produkce nebezpečných odpadů za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (dále jen OO)	41 384,81	22 184,45	32 527,40	28 048,44	48 635,95	33 045,92
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	2 036,86	1 435,18	1 003,14	1 265,07	1 395,50	1 206,76
Celková produkce (OO a NO)	43 704,65	23 619,63	33 530,55	29 313,51	50 031,45	34 252,68

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP)

Sloupec DZ, datová základna – udává přibližnou (teoretickou) produkci odpadů za území SO ORP v roce 2000. Nejnižší celková produkce (tzn. od všech původců odpadů v území) během analyzované časové řady byla zaznamenána v roce 2008. Oproti produkci roku 2000 nastalo snížení odpadů až o 45,96 %. Rok 2012 znamenal opět nižší produkci než rok 2000, ale již pouze o 21,63 %.

Odpady lze podle vlivu na člověka a prostředí rozdělit na nebezpečné a ostatní. Patrné je dominantní zastoupení ostatních odpadů v celkové produkci. Nebezpečné odpady pochází především z výrobních procesů a jejich množství je v letech 2008 – 2012 srovnatelné bez zásadních výkyvů. V roce 2012 se kategorie OO podílela na celkové produkci odpadů 96,48 %, kategorie NO 3,52 %.

Prudký nárůst celkové produkce odpadu v roce 2011, byl způsoben nadprůměrnou produkcí stavebních a demoličních odpadů (katalogové č. 17), které se na celkové produkci daného roku podílely 64,23 %. Konkrétně se jednalo o opady č. 170504 zemina a kamení neuvedené pod číslem 170503 (skupina 170503 obsahuje nebezpečné látky).

Dle cíle Plánu odpadového hospodářství České republiky (dále jen ČR) se předpokládá snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu. Měrná produkce všech odpadů byla 868,34 [kg/obyv./rok] v roce 2008. I přes kolísavý vývoj v jednotlivých letech, vzrostla měrná produkce na 1 283 [kg/obyv./rok] v roce 2012, a proto zaujímá negativní vývojový trend.

Naopak pozitivní trend je spatřován u cíle snižování měrné produkce NO o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování. V porovnání s rokem 2000 bylo dosaženo výrazného snížení produkce NO a to až o 84,46 %. Přesto je důležité zdůraznit orientační charakter pozitivního trendu s ohledem na tak malé území jako je SO ORP a skutečnost, kdy produkce NO obcemi je zcela minoritní.

Konkrétní cíle a opatření pro nakládání s odpady jsou stanoveny v Plánu odpadového hospodářství ČR, který vypracovalo v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, MŽP. Závazná část plánu byla vyhlášena nařízením vlády č. 352/2014 Sb., které s účinností od 1. 1. 2015 zrušilo NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky. Právě zmíněné cíle jsou stanoveny závaznými předpisy ČR, naplňující národní i evropskou odpadovou politiku. S ohledem na řešená témata lze posoudit pozitivní či negativní trendy za území SO ORP Moravská Třebová. Vzhledem k provedeným přepočtům, metodice získání dat a zejména velikosti řešeného území je sledování trendů ve vztahu k cílům výhradně orientační.

Tab. č. 112: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
SO ORP Moravská Třebová	26 697	321,87	12,06	13 335,59	499,52	13 657,46	511,57
Pardubický kraj	516 440	7 995,73	15,48	271 172,68	525,08	279 168,41	540,56

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, (MŽP)

V tab. č. 112 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 39,87 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 26,67 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v SO ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 60,13 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právními osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce těchto subjektů.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje SO ORP Moravská Třebová nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a rovněž nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se SO ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území SO ORP jen o 0,08 kg nižší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 31,24 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, ve znění pozdějších předpisů, na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 113: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	0,00	2,86
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	39,83	1 245,90	39,10	23,37	23,28
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	2 539,54	1 472,08	740,57	570,45	396,72
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	152,53	130,24	138,35	107,32	132,60
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,00	1,92	0,00	0,00	10,50
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,30	0,15	0,05	0,09	1,89
07	Odpady z organických chemických procesů	340,27	440,92	337,98	401,82	405,73
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	22,92	23,76	18,45	30,30	24,54
09	Odpady z fotografického průmyslu	2,92	2,37	1,94	2,34	1,53
10	Odpady z tepelných procesů	870,24	1 414,23	306,36	439,77	399,81
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	206,02	207,35	244,50	236,95	302,37
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	1 853,62	6 206,18	1 882,39	1 976,04	1 932,96

13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	219,43	96,29	181,86	254,01	156,06
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	4,49	0,71	0,28	0,56	0,41
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	1 214,73	1 086,08	1 063,47	1 063,76	1 029,82
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	267,56	134,68	156,06	79,06	81,18
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	6 279,87	11 884,76	12 302,17	32 168,69	16 404,25
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a/nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	44,01	47,12	45,07	47,31	68,76
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	716,54	727,25	1 002,56	819,48	526,83
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	8 844,81	8 408,54	10 852,34	11 810,14	12 350,60
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		23 619,63	33 530,55	29 313,51	50 031,45	34 252,68

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, MŽP

Na území SO ORP Moravská Třebová byly v roce 2012 nejvíce zastoupeny odpady skupin 17, 20, 12, 15, 19. Největší podíl na celkové produkci odpadů v roce 2012 (34 252,68 t) měla skupina 17 – stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst), a to 16 404,25 t. Tyto odpady vznikají při zřizování a bourání staveb, při údržbě a změnách již dokončených staveb. Významnými producenty stavebních odpadů jsou proto stavební společnosti. Dle veřejné databáze ekonomických subjektů (NACE) za rok 2012, aktivně působilo ve správním obvodu ORP ve stavebnictví souhrnně 397 subjektů. Samotné obce produkují jen malé množství stavebního odpadu.

Druhou nejvíce zastoupenou skupinou odpadů jsou odpady skupiny 20 – komunální odpady. Skutečností je, že obce a města jsou původci zhruba 70 % všech komunálních odpadů vzniklých na území ČR. Hlavní podíl na množství vyprodukovaného komunálního odpadu budou mít přirozeně sídla s největší koncentrací obyvatel, a to Moravská Třebová, Jevíčko, Městečko Trnávka, Kunčina, Jaroměřice a Staré Město.

Třetí místo zastupují odpady skupiny 12 – tvářeni, fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů (1 932,96 t). Až 77,55 % tvoří odpady katalogového č. 120101, 120102, 120105, které vznikají převážně při povrchové úpravě kovů a plastů. Ve srovnání s rokem 2011 poklesla produkce odpadů skupiny 12 o 2,18 %. Mezi přední podniky, které se zabývají zpracováním polymerů, patří REHAU, s.r.o., ATEK s.r.o. nebo Trepolast, s.r.o. Mezi zástupce kovo zpracovatelského průmyslu patří např. Armaturka Vranová Lhota, a.s.

Skupina 15 podle Katalogu odpadů zahrnuje odpadní obaly a dále absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené (1 029,81 t). Mnohé odpady skupiny č. 15 podléhají tříděnému sběru využitelných složek KO obcí a měst. Jedná se však o skupinu odpadů, kterou produkuje převážně komerční sféra jako obalový odpad.

Skupina 19 – Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely. Za původce odpadních vod a dalších odpadů z čištění a úpravy vody jsou provozovatelé ČOV a vodáren. Pokles produkce odpadů skupiny 19 byl zaznamenán mezi roky 2010 a 2011, kdy pokles činil 18,26 %. Výraznější snížení nastalo v roce 2012, kdy pokles dosáhl až na 35,71 % oproti roku 2011. Hlavní podíl na produkci této skupiny odpadů měla v roce 2012 podskupina č. 1908 Odpady z čistíren odpadních vod jinde neuvedené. Na celkové produkci skupiny 19 se podílela z 99,52 %.

Celková produkce odpadů na území SO ORP (produkce komunálního odpadu a produkce směsného komunálního odpadu) za období 2008 – 2012

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určených (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM, a.s. tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Následující tabulka blíže zobrazuje produkci komunálního odpadu, včetně množství směsného komunálního odpadu (od všech původců tzn. obce a jejich obyvatelé, právnické a fyzické osoby oprávněné k podnikání apod.). Hodnoty celkové produkce KO v tab. č. 114 jsou vyšší, než udává předchozí tab. č. 114. Důvodem je zahrnutí i části odpadů skupiny 1501 do celkové produkce KO, protože tyto odpady podléhají oddělenému sběru využitelných komunálních odpadů.

Tab. č. 114: Celková produkce odpadů na území SO ORP Moravská Třebová včetně produkce KO a SKO za období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	23 619,63	33 530,55	29 313,51	50 031,45	34 252,68
Celková produkce KO	9 960,27	9 448,90	11 864,03	12 820,53	13 333,06
Celková produkce SKO	5 947,25	5 529,93	5 911,08	5 451,12	6 591,13

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

I přes patrné poklesy nenastal v žádném roce sledovaného období propad celkové produkce všech odpadů pod úroveň roku 2008 (viz graf č. 35, přílohy). Nejvýraznější změna nastala mezi roky 2010/2011, kdy produkce odpadů vzrostla, až o 70,68 %. Prudký nárůst byl způsoben nadprůměrnou produkcí stavebních a demoličních odpadů, které se na celkové produkci roku 2011 podílely z 64,23 %. Konkrétně se jedná o odpady čísla 170504 zemina a kamení neuvedené pod č. 170503 (skupina 170503 obsahuje nebezpečné látky). Podíl komunálních odpadů na celkové produkci v témže roce byl 25,62 %. V následujícím roce klesá celková produkce všech odpadů o 31,54 %. Navrací se tak do produkce srovnatelné s roky 2008, 2009, 2010.

Kromě celkové produkce odpadů, byl zvláště sledován i KO a SKO vyprodukovaný v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Od roku 2010 převažuje růstový trend v celkové produkci komunálního

odpadu (KO) a v roce 2012 bylo ve SO ORP Moravská Třebová vyprodukováno již 13 333,06 t KO. Produkce KO se tak za posledních 5 let zvýšila o 3 372,79 tun.

Nejvýznamnější podíl na produkci komunálního odpadu má směsný komunální odpad, jehož vývoj v letech 2008 – 2011 střídavě dosahoval obdobných hodnot. Produkce SKO ve zmíněném období výrazně nerostla, ale ani neklesala. Pouze rok 2012 zaznamenal razantní růst o 20,91 % a podíl SKO na komunálním odpadu dosáhl téměř 50 %. Opakující se vývoj bez zřetelných tendencí dlouhodobého poklesu a výrazný nárůst v roce 2012 podtrhují nežádoucí trend. Ten je umocněn i tím, že oslabila výtěžnost skla a plastu oproti roku 2011.

Celková produkce KO na území SO ORP za období 2008 – 2012, podrobná charakteristika

Níže je identifikováno pět druhů odpadů s největším množstevním zastoupením na území SO ORP podle roku 2012 (celkový přehled KO viz 5.5.2 Příloha č. 2).

Směsný komunální odpad je zbytkový odpad, který vzniká po vytrídění nebezpečných a využitelných složek. Meziroční změna let 2011/2012 přinesla největší nárůst SKO v časové řadě a to o 20,91 %. Jeho množství ovlivňuje snaha původců o předcházení vzniku odpadu, úroveň třídění odpadů v obcích a dostupnost nádob na tříděný sběr, sběrných dvorů/míst, spotřební chování a osvěta obyvatel apod. Z průzkumu vyplynula potřeba důsledné práce s obyvatelstvem, kterou by uvítala téměř polovina obcí. Potřeba vyplývá i ze slabé výtěžnosti tříděného sběru, který i přes kvalitní hustotu sběrné sítě dosahuje podprůměrné hodnoty ve srovnání s Pardubickým krajem. Z přehledové tab. č. 132 (5.5.2 Příloha č. 2) dále vyplývá, že v roce 2012 pokleslo množství vytríděného plastového a skleněného odpadu oproti roku 2011 (od všech původců). Množství skleněného odpadu (součet 200102, 150107) pokleslo o 7,8 % a plastového odpadu o 2,3 % (součet 200139, 150102).

Kovy a kovové obaly, katalogové číslo 200140 a 150104, patří mezi rovněž využitelné složky odpadu. Tento druh odpadu lze přímo nebo po úpravě využít jako druhotnou surovinu obdobně jako papír, sklo, plasty. K nejvýraznější změně v množství kovového odpadu komplexně došlo v roce 2010, kdy oproti předchozímu roku vzrostl kovový odpad z 291,21 t na 2 403,29 t.

Biologicky rozložitelný odpad (katalogové číslo 200201) je odpad, který je schopen anaerobního nebo aerobního rozkladu. Do roku 2010 produkce zaujímá rostoucí trend, ale přírůstky mezi roky klesají. V roce 2011 klesla jeho produkce o 16 %, v roce 2012 až o 33 %. Sběr bioodpadu byl vykázán v obcích Biskupice, Slatina a městech Jevíčko, Moravská Třebová. Sbíraný biologicky rozložitelný odpad je odvážen na kompostárnu v Boskovicích, v případě Moravské Třebové do komunitní kompostárny. Jeho nárůst lze očekávat v následujících letech v souvislosti s povinností obcí zavést jeho tříděný sběr. V důsledku odklonění se sníží množství směsného komunálního odpadu a omezí se tak tvorba nežádoucích plynů při skládkování.

Papír a lepenka, katalogové číslo 200101. Jediný záporný rozdíl v produkci této skupiny odpadů byl generován mezi roky 2008/2009, kdy pokles činil 36,62 %. V následujících letech převažuje rostoucí trend, kdy na konci analyzované časové řady (rok 2012) činila meziroční změna nárůst o 53,09 %.

Papírové a lepenkové obaly, katalogové číslo 150101. Tento druh odpadů je produkován převážně jako obalový odpad komerční sféry. Mezi roky 2008 a 2009 došlo k nepatrnému nárůstu tohoto odpadu, a to o 1,92 %. Od roku 2010 do roku 2012 však ubývá produkce papírových a lepenkových obalů. Meziroční pokles let 2011/2012 činil 8,2 %. Papírovým odpadům dlouhodobě patří první pozice v odděleném sběru využitelných složek komunálního odpadu. V pozorovaném území,

každoročně roste množství vyříděného papíru. V roce 2012 vzrostla výtěžnost o 23,1 % ve srovnání s rokem 2011.

Tab. č. 115: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce a města, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
SO ORP Moravská Třebová	26 697	11 091,94	415,48	5 441,33	203,82	195,31
Pardubický kraj	516 440	181 106,16	350,68	102 610,26	198,69	210,08
ČR	10 516 125	3 886 782,29	369,60	2 211 052,64	210,25	216,00

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tab. č. 115 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 83,19 % celkové produkce KO v území SO ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 82,56 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 16,81 % z celkové produkce KO odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obcí, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí ve SO ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší o 64,8 kg/obyvatele. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj opět vyšší, a to o 5,13 Kg/obyvatele.

Porovnáme-li ukazatele měrné produkce KO, SKO s obdobně velkým územím SO ORP Litomyšl, zjistíme, že za území SO ORP Moravská Třebová je produkce opět vyšší. Dle ISOH je měrná produkce KO vyšší až o 99,71 kg/obyvatele a u SKO o 22,16 kg/obyvatele.

V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území SO ORP o 45,88 kg vyšší hodnoty měrné produkce KO a o 6,43 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH jsou započítáni producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Separovaný sběr odpadů na území SO ORP za období 2008 – 2012

Níže jsou zobrazeny přehledy tříděného sběru odpadu za území SO ORP Moravská Třebová. Tab. č. 116 udává komplexní množství vytríděného odpadu na území správního obvodu od všech obcí, občanů a subjektů zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (právnícké osoby a podnikatelské subjekty). Dle dané metodiky byly vytvořeny dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Tab. č. 117 odkazuje na výtěžnost tříděného sběru pouze od obcí a jejich občanů. Přičemž obě tabulky vycházejí ze stejného datového zdroje a tím je databáze ISOH, MŽP.

Tab. č. 118 vychází pouze z databáze EKO-KOM, a.s., která získává údaje od všech obcí v ČR jednotlivě a nepracuje s dopočtenými údaji, jako ISOH. V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí.

Celkový separovaný sběr od všech původců za území, dle databáze ISOH

Tab. č. 116: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	691,33	635,72	843,17	798,55	983,10
Sklo	150107, 200102	310,71	341,11	389,34	345,65	318,77
Plast	150102, 200139	392,56	965,14	382,87	544,70	532,37
Nápojové kartony	150105	3,81	3,77	12,88	10,37	10,92
Celkem separovaný sběr		1 398,41	1 945,74	1 628,26	1 699,27	1 845,17

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Celková produkce papíru za území od všech původců byla 982,1 tun v roce 2012. Jedná se o nejvyšší hodnotu za pětileté časové období. Meziročně vzrostla výtěžnost papíru o 23,11 % oproti roku 2011. I přes kolísání hodnot jednotlivých let je dlouhodobý trend tříděného sběru papíru rostoucí. Druhým nejvíce zastoupeným odpadem jsou plasty. Výtěžnost odděleného sběru je ve sledovaných letech značně rozdílná. Nejvyšší vyseparované množství bylo v roce 2009 a tato hodnota nebyla v následujících letech překročena. Rok 2012 znamenal pokles o 2,26 % ve srovnání s rokem 2011. Třetí sledovanou skupinou bylo sklo, kdy od roku 2011 oslabuje množství této komodity. V roce 2012 bylo vytríděno celkem 318,77 t skla, což v porovnání s předchozím rokem znamená meziroční pokles o 7,78 %. Nejméně zastoupenou skupinou tříděného odpadu jsou nápojové kartony. V meziročním srovnání nastal v letech 2011/2012 nepatrný nárůst vytríděného odpadu o 5,34 %.

Množství vyseparovaného odpadu se odvíjí od efektivity a schopnosti původců třídit využitelné složky. Žádoucí proto je, aby výtěžnost separovaného sběru dosahovalo rostoucích trendů. Celkový separovaný sběr za území v roce 2011 vzrostl o 4,36 % a v roce 2012 až o 8,59 %. Lze tedy říci, že trend je ve využívání odpadu ve SO ORP pozitivní.

Separovaný sběr od obcí a jejich občanů, dle databáze ISOH

Tab. č. 117: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vyříděných odpadů), rok 2012

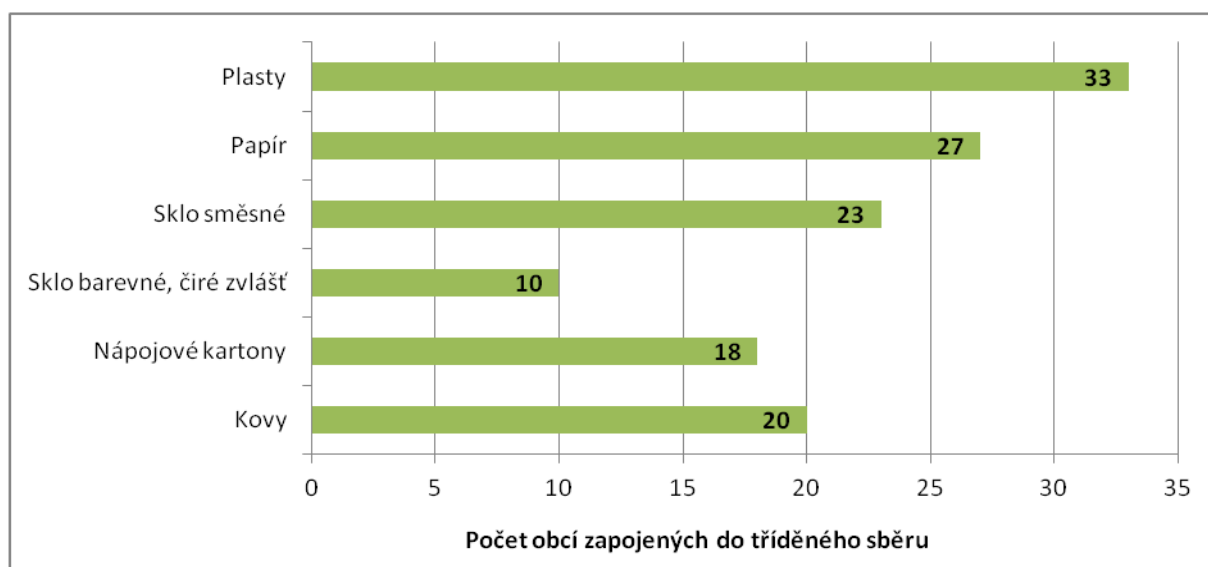
Územní jednotka	SO ORP Moravská Třebová	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za SO ORP [t]	Měrná produkce za SO ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	26 697	581,01	21,76	28,43
Sklo	(150107, 200102)		310,10	11,62	12,92
Plast	(150102, 200139)		268,00	10,04	12,05
Nápojové kartony	(150105)		10,92	0,41	0,19
Kovy	(200140, 150104)		3 028,54	113,44	33,28

Zdroj: Databáze ISOH, MŽP

V tab. č. 117 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce papíru od obcí tvoří 59,1 %, produkce skla tvoří 97,28 %, produkce plastů tvoří 50,34 % a produkce nápojových kartonů tvoří 100 % z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu (63,41 %) vyříděných odpadů vyprodukovaných na území SO ORP tvoří odpady z obcí.

Měrná produkce papíru, skla a plastu je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Opačná situace nastala u nápojových kartonů a kovu, kde měrná produkce na obyvatele SO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za SO ORP Moravská Třebová vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší pouze u papíru. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vyříděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění ve SO ORP je tedy ve srovnání s celorepublikovými průměry na dobré úrovni, avšak ve srovnání s krajskými hodnotami je produkce tříděného sběru od obcí a jejich občanů pod hranicí krajského průměru u papíru, skla i plastu.

Graf č. 33: Třídění odpadu v obcích SO ORP Moravská Třebová

Zdroj: zpracováno dle dat z vlastního šetření

Separovaný sběr od obcí a jejich občanů, dle databáze EKO-KOM a.s.

Tab. č. 118: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	SO ORP Moravská Třebová	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za SO ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	26 697	15,66	20,14
Sklo	(150107, 200102)		11,56	11,92
Plast	(150102, 200139)		10,16	11,32
Nápojové kartony	(150105)		0,42	0,28
Kovy	(200140, 150104)		45,89	29,30

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tab. č. 118 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území SO ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupen, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. se dospělo ke shodným závěrům jako při předchozím srovnávání. Liší se pouze hodnoty vykázané v tabulkách, dle jednotlivých databází. Měrná produkce papíru, skla a plastu je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Opačná situace nastala u nápojových kartonů a kovu, kde měrná produkce na obyvatele SO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj výrazně vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za SO ORP Moravská Třebová vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší pouze u papíru. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění ve SO ORP je tedy ve srovnání s celorepublikovými průměry na dobré úrovni, avšak ve srovnání s krajskými hodnotami je produkce tříděného sběru od obcí a jejich občanů pod hranicí krajského průměru u papíru, skla i plastu, což potvrzuje i předchozí tabulka.

Tab. č. 119: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Velikostní skupina	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Pardubický kraj	20,24	11,61	12,14	0,32	25,89	70,20
(0 až 500 obyv. včetně)	5,24	11,97	12,88	0,31	1,22	31,62
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,06	11,20	11,67	0,41	3,78	35,13

(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,90	12,87	12,84	0,36	7,90	46,87
(4001 až 10000 obyv. včetně)	24,91	13,24	12,00	0,45	51,05	101,65
(10001 až 20000 obyv. včetně)	25,80	11,11	11,02	0,22	54,29	102,44
(20001 až 50000 obyv. včetně)	37,17	13,08	19,76	0,29	66,78	137,09
(50001 až 100000 obyv. včetně)	34,45	9,20	10,55	0,23	19,61	74,04
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích do 500 obyvatel. K 1. 1. 2014 patřilo ve SO ORP do této kategorie 22 obcí z 33, a to Vysoká, Janůvky, Hartinkov, Vrážné, Malíkov, Radkov, Březinky, Koruna, Slatina, Víška u Jevíčka, Gruna, Borušov, Dětrichov u Moravské Třebové, Bezděčí u Trnávky, Rozstání, Útěchov, Bělá u Jevíčka, Březina, Křenov, Biskupice, Mladějov na Moravě a Vranová Lhota. Nejvíce odpadu, v rámci relevantních skupin ve vztahu ke SO ORP Moravská Třebová, vytrídí občané v obcích od 10 001 do 20 000 obyvatel. Této velikostní skupině odpovídá pouze město Moravská Třebová. Co se týče hustoty sběrné sítě, připadá na jedno průměrné sběrné hnízdo 114 obyvatel. Průměrné sběrné hnízdo obsahuje kontejner na papír, plast a sklo. Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji hustější, přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných SO ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. SO ORP Litomyšl, SO ORP Ústí nad Orlicí, SO ORP Přelouč nebo SO ORP Lanškroun) vykazuje SO ORP Moravská Třebová vyšší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě ve SO ORP je nadprůměrná.

Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP za období 2008 – 2012

BRO je skupinou odpadů, která podléhá aerobnímu či anaerobnímu rozkladu. Jedná se odpady vznikající převážně v průmyslu, zemědělství nebo jiné výrobě a začleňují se podle přílohy č. 1 vyhlášky MŽP 381/2001 Sb., katalogu odpadů. Nakládání se vzniklým odpadem řeší původci (firmy) na vlastní náklady [50].

BRKO je biologicky rozložitelný odpad vznikající na komunální úrovni, proto původcem těchto odpadů je především obec. Zařazují se podle přílohy č. 1 vyhlášky MŽP 381/2001 Sb., katalogů odpadů, pod číslo 20. Směsný komunální odpad je nejvíce zastoupeným odpadem v rámci BRKO, který obsahuje okolo 48 % biodegradabilní složky. Tato složka se v rozdílném množství dále vyskytuje např. v objemném odpadu, dřevním odpadu, v odpadech z tržišť, textilu, papíru, v oděvech apod. Ukládání BRKO na skládkách má za následek tvorbu skládkového plynu metanu, který se významně podílí na antropogenním skleníkovém efektu. Je nezbytné skládkování BRKO výrazně omezovat a vhodně materiálově i energeticky využívat [50].

V tab. č. 120 jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté

jako komunální biologicky rozložitelné odpady, příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v 5.5.2 Příloze č. 2: Celková produkce KO na území SO ORP za období 2008 - 2012 podrobně. Data v této tab. č. 120 primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 – biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2: Celková produkce KO na území SO ORP za období 2008 – 2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Tab. č. 120: Podíl BRKO na celkové produkci BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	11 550,40	10 876,96	9 973,74	8 821,92	9 422,51
z toho celková produkce BRKO	7 882,41	7 137,81	7 984,76	7 316,72	8 338,19

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Cíl POH ČR vážící se k problematice snižování maximálního množství BRKO ukládaného na skládky, představuje negativní vývoj v rámci celého Pardubického kraje. V roce 2012 bylo uloženo na skládky v Pardubickém kraji 128,94 % množství BRKO ve srovnání s rokem 1995. Cíl POH ČR předpokládá, aby podíl BRKO ukládaného na skládky činil v roce 2010 nejvíce 75 %, v roce 2013 nejvíce 50 % a v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních jednotek z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995 [46].

Obce mohou většinou ovlivnit nakládání s BRKO, produkovanými domácnostmi a při údržbě veřejné zeleně. Je nezbytné doplnit sběr o odpady, které nelze v obci doposud třídit. Jedná se především o papír a lepenku, které dle dotazníkového šetření není možné odděleně sbírat v šesti obcích. Druhou komoditou je textil a oděvy, které se rovněž podílí na BRKO a jejich sběr chybí ve 14 obcích. Oleje a tuky (kat. č. 200126) mají minimální vliv na snižování skládkovaného BRKO, přesto stanovení místa pro jejich možné odložení má zejména v době svátku, kdy vzrůstá jejich produkce, význam. Umožnit důsledně třídit BRKO a dlouhodobá práce s obyvatelstvem je základním předpokladem pro omezování jeho množství v SKO. Sběr textilu lze provádět skrze kontejnery nebo ve spolupráci s charitativními organizacemi bez nutnosti zvýšení nákladů obcí. Sběr papíru rovněž skrze kontejnery, sběrná místa apod.

Objemné odpady jsou z cca 30 % tvořeny biodegradabilní složkou. Část objemných odpadů lze roztrždit přímo ve sběrných dvorech (dřevo, kovy apod.). Ze zjištění od svozových společností plyne, že většina těchto odpadů končí na skládce (Slatina, České Libchavy) případně na třídírně objemných odpadů v Boskovicích. Dle zprávy vyhodnocení plnění POH (Pardubický kraj, 2012) se v kraji nachází

3 velká zařízení pro třídění a drcení. V roce 2012 bylo největší množství objemných odpadů upraveno ve společnosti SK-EKO Pardubice s.r.o., předúprava dále probíhá v spol. Marius Pedersen a.s. a v zařízení spol. Ecorec Česko s.r.o.

Sběr a svoz rostlinného odpadu ze zahrad, parků, údržby veřejné zeleně v obci apod. s následným využitím uvedly v dotazníkovém šetření pouze čtyři obce z celkových třiatřiceti. Ojedinele byly zjištěny případy, kdy obec uskutečňuje sběr prostřednictvím sběrného místa s následným předáním zemědělcům. Sběr, svoz a materiálové využití bioodpadu má význam, jak s ohledem na omezování skládkování BRKO tak i na povinnosti pro obce plynoucí z legislativních novel.

Z organizačního hlediska lze oddělený sběr provádět dvěma způsoby [51]:

1) *Donáškový způsob sběru* – uplatňuje se především u sběru odpadu ze zeleně (tráva, listí, dřevní odpad, opad z květinových záhonů, hřbitovů apod.) skrze sběrné dvory, kde se odpad ukládá do velkoobjemových kontejnerů. V případě příměstské/venkovské zástavby lze zřizovat sběrná místa, která se vybaví zařízením na odpad (valník, kontejner), měla by být oplocena a označena. Dalším řešením pro příměstské/venkovské zástavby je zavedení mobilního sběru odpadu ze zeleně. Nutné je předem informovat obyvatele o stanovišti a termínu sběru. Vhodná je rovněž obsluha, aby se zabránilo nežádoucím příměsím v odpadu.

2) *Odvozový způsob sběru* – určen ke sběru odpadu z domácností prostřednictvím nádob menšího objemu (120 l – 240 l), které jsou umístěny v blízkosti domácností. Představuje nejúčinnější způsob sběru bioodpadu, avšak oproti donáškovému způsobu mnohem nákladnější. Svoz by se měl periodicky shodovat se svozem SKO a z hygienického hlediska by interval svozu neměl překročit 14 dní při dobře odvětrávaných nádobách.

Nejvýznamnější podíl BRKO tvoří směsný komunální odpad, který není dále tříděn, a proto většina produkce v ČR končí na skládkách. Částečné redukce SKO lze dosáhnout výše popsanými způsoby, avšak i nadále se bude jednat o kvantitativně nejvýznamnější druh komunálního odpadu. Vzhledem k nutnosti omezovat skládkování BRKO je nutné hledat alternativní řešení jako např. energetické využití SKO. Nepříznivá dopravní dostupnost regionu a vzdálenost zařízení pro energetické využití odpadu podtrhuje potřebu meziobecní spolupráce při zajištění efektivní dopravy odpadu např. vhodným rozmístěním a budováním překladištních stanic.

Tab. č. 121: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO od obcí (vybrané kódy sk. 20) [t]	Měrná produkce BRKO od obcí [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
SO ORP Moravská Třebová	26 697	7 089,39	265,55	833,89	31,24
Pardubický kraj	516 440	143 289,78	277,46	13 417,24	25,98

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tab. č. 121 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 200201 – biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 85,02 % celkové produkce BRKO v území SO ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 14,98 % z celkové produkce BRKO

bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nevýrazně nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 200201, ta je v porovnání s krajskou hodnotou naopak vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území SO ORP o 22,6 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 11,71 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 200201, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 200201 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech, na sběrných dvorech a sběrných místech.

Nakládání s odpady celkově na území SO ORP za období 2008 – 2012

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území SO ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území SO ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území SO ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území SO ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny níže uvedené tabulky, týkající se nakládání s odpady.

Tab. č. 122: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	25 213,85	30 180,70	28 487,77	28 534,02	54 549,11	44 044,02
	Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓						
		57,69	127,78	84,96	97,34	109,03	128,59
	Energetické využití	82,29	842,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	25 072,04	31 022,70	28 487,77	28 534,02	54 549,11	44 044,02
	Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓						
	57,37	131,34	84,96	97,34	109,03	128,59	
Celková produkce odpadů		43 704,65	23 619,63	33 530,55	29 313,51	50 031,45	34 252,68
Odstranění	Skládkování	76 669,57	43 037,88	38 592,32	20 263,90	24 275,45	34 406,56
	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		43 037,88	38 592,32	20 263,90	24 275,45	34 406,56

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Tab. č. 122 poukazuje na to, jaké způsoby nakládání s odpady převládají ve sledovaném území a jaký je jejich vývojový trend v časové řadě let 2008 až 2012 (viz 5.5.7 Příloha č. 7, graf č. 39). Hlavními způsoby nakládání s odpady ve SO ORP Moravská Třebová jsou skládkování a materiálové využití. Energetické využití a spalování, vzhledem k vykázaným hodnotám, představují zanedbatelné položky. Ojedinelý byl pouze rok 2008, kdy bylo energeticky využito 842,00 t odpadu, z toho 840 t byl odpad 03 01 05 – piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy neuvedené pod číslem 03 01 04 využité jako palivo nebo k výrobě energie (kód nakládání AR1.)

Nulové hodnoty v energetickém využití odpadu vypovídají o skutečnosti, že ve SO ORP Moravská Třebová není v provozu žádné zařízení pro energetické využití odpadu. Stejná situace přetrvává i u způsobu nakládání – spalování.

Skládkování odpadu bylo dominantní do roku 2009 a od roku 2010 převažuje materiálové využití odpadu. Oproti roku 2008 bylo v roce 2012 skládkováním odstraněno o 20,06 % odpadu méně.

Dle cíle POH ČR, vážícího se k danému způsobu nakládání s odpady, se Česká republika zavázala ke snížení hmotnosti podílu odpadu ukládaného na skládku o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000. V roce 2008 bylo na skládku uloženo 56,13 % původní hodnoty roku 2000. Podíl ukládaného odpadu byl tak snížen o 43,87 %. V roce 2012 bylo na skládky uloženo o 55,12 % odpadu méně než v roce 2000. I přes kolísání hodnot v časové řadě se trend z pohledu tohoto cíle jeví jako pozitivní.

Obdobně je tomu u cíle, který se váže na vyšší využití všech vznikajících odpadů do roku 2012. Podíl využitých odpadů z celkové produkce v roce 2012 byl 128,59 %, proto je trend i v tomto ohledu pozitivní. Avšak jako v předchozím odstavci, je porovnání pouze orientační vzhledem k velikosti správního obvodu a skutečnému rozsahu cílů.

V roce 2012 bylo materiálově využito 44 044,02 t odpadu. Hlavní formou využití odpadu v území je ukládání odpadu jako technologického materiálu na zajištění skládky (kód nakládání – BN12). K tomuto účelu posloužila téměř polovina odpadů, tedy 21 812,95 t. Druhou nejvýznamnější formou je využití odpadu na terénní úpravy s výjimkou využívání kalů (kódy nakládání CN1, BN1) a jedná se o 14 249,849 t. Třetím způsobem využití byla recyklace/znovuzískání ostatních anorganických materiálů (BR5) tedy 5 112,00 t. 1 437,605 t bylo předáno pro opětovné použití (kód CN8). Zbýlých 1 431,596 t bylo využito různými formami, např. prodej odpadu jako druhotné suroviny nebo předání kalů ČOV k využití zemědělským subjektem.

Z celé škály odpadů byly na území správního obvodu ORP materiálově využívány hlavně tyto skupiny odpadů (v roce 2012) – 17 stavební a demoliční odpady (23 154,029 t); 10 – odpady z tepelných procesů (11 693,28 t); 16 – odpady v katalogu jinak neurčené (7 686,06 t); **20 – komunální odpady (1 276,8027 t)**; 19 – odpady ze zařízení na zpracování (využívání, odstranění) odpadu z ČOV pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a průmyslové účely (233,85 t).

Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 123: Nakládání s KO a SKO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]								
KO	Využití	Materiálové využití	526,57	7 833,09	1 792,24	138,75	252,65	1 276,80
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
			6,66	78,64	18,97	1,17	1,97	9,58
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	483,96	7 833,09	1 792,24	138,75	252,65	1 276,80
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
		6,12	78,64	18,97	1,17	1,97	9,58	
	Celková produkce KO [t]		7 904,90	9960,27	9448,85	11864,03	12820,38	13332,95
	Odstranění	Skládkování		40 721,00	36 564,54	17 839,43	22 314,26	31 571,47
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Celkem vybrané způsoby odstranění		40 721,00	36 564,54	17 839,43	22 314,26	31 571,47		
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování		38 521,43	34 502,34	15 468,41	19 789,69	28 413,43
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		38 521,43	34 502,34	15 468,41	19 789,69	28 413,43

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

V roce 2012 bylo na území SO ORP využito 1 276,8 t komunálních odpadů (katalogové č. 20). Z tohoto množství bylo 70,25 % odpadu prodáno jako druhotná surovina (kód nakládání AN10). Nejvíce bylo prodáno kovového odpadu 772,8 t, dále papíru a lepenky 121,8714 t a na konec plastů 2,4 t. Dalším způsobem materiálového využití bylo BN1 – využití odpadu na terénní úpravy s výjimkou využívání kalů, celkem 353,3 t. Dále 25,18 t bylo využito buď k terénním úpravám, nebo ukládáno jako technologický materiál na zajištění skládky. Jednalo se o uliční smetky, zeminu a kameny. Konečných 1,4 t odpadu – kovy (20 01 40) využito k recyklaci/znovuzískání kovů.

Dle cíle POH by mělo být zvýšeno materiálové využití KO na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000. Pro rok 2000 byla ve SO ORP Moravská Třebová orientačně vypočítána celková produkce KO 7 904,90 t z toho pouhých 526,57 t bylo materiálově využito. Pro rok 2012 byla využitelnost zvýšena o 142,47 % a trend je tedy pozitivní.

S přihlédnutím k nulovým kapacitám zařízení pro energetické využití a spalování odpadu, nebylo zmíněnou formou s odpady ve SO ORP Moravská Třebová dále nakládáno. Nejbližší spalovna komunálních odpadů se nachází v Jihomoravském kraji – SAKO Brno, a.s. vzdálená 74 km od města Moravská Třebová.

Z tabulky mimo jiné také vyplývá, že na území SO ORP Moravská Třebová bylo v jednotlivých letech odstraněno více KO, než původci vyprodukovali. Důvodem je existence skládky S -003 v území a její spádovost k sousedním správním obvodům. Například v roce 2012 bylo skládkováním odstraněno téměř 2,5 krát odpadu více, než byla celková produkce KO od všech původců v území. I vysoké hodnoty skládkovaného SKO potvrzují spádovost skládky pro rozsáhlejší území než je správní obvod ORP Moravská Třebová.

Jak uvádí tab. č. 115, produkce SKO původem od obcí a jejich obyvatel SO ORP dosáhla v roce 2012 množství 5 441,33 tun, tzn. 82,56 % z celkové produkce SKO vyprodukovaného všemi původci na území. Z toho produkce 14 obcí směřuje převážně na skládku TKO mimo správní obvod ORP, a to do obce České Libchavy. Ostatních 19 obcí ukládá většinu produkovaného SKO na místní skládce TKO v obci Slatina. Toky SKO (od obcí a jejich obyvatel) do koncových zařízení dodatečně potvrzují, že majoritní podíl celkového SKO odstraněného na území správního obvodu skládkováním, má svůj původ v mnohem širším území než je SO ORP Moravská Třebová.

Nakládání se separovaným sběrem na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 124: Nakládání se separovaným sběrem na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	1,29	182,28	12,63	0,00	121,87
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	226,72	110,39	51,90	47,14	45,03
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	6,84	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,70	1,16	3,80

Plast	150102, 200139	Materiálové využití	0,00	32,51	0,00	0,00	2,36
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	228,16	107,47	89,85	111,38	121,82
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	3,18	5,18	2,58	1,50	2,14

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Na území správního obvodu ORP se materiálově nejvíce využívá komodita papír a lepenka. V roce 2012 bylo od všech původců vytríděno 983,10 t a materiálově využito 12,40 %. Energeticky není s touto skupinou na území dále nakládáno. Důvodem odstraňování papíru může být absence vhodného zařízení v území pro materiálové využití. Pozitivním trendem je postupný pokles odstraněného množství. V roce 2012 bylo odstraněno o 80,14 % méně, než v roce 2008.

Z tabulky dále vyplývá, že se na území SO ORP po materiálové ani energetické stránce s dalšími komoditami ve významném množství nenakládá (kompletní tabulka viz 5.5.9 Příloha č. 9). Výjimkou je pouze rok 2009, kdy bylo materiálově využito 32,52 t plastu z celkového sesbíraného množství 965,14 t a následně v roce 2010 využito 6,84 t skla z celkového sběru 389,34 t.

Jedinou formou materiálového využití odpadu, která v území byla zjištěna, je nakládání BN10, AN10, tzn. prodej odpadu jako druhotné suroviny. Jiná forma materiálového využití odděleně sbíraného odpadu dle databáze GROUP ISOH (CENIA) nebyla vykázána. Důvodem je absence vhodného zařízení k recyklaci papíru, plastu, skla nebo nápojových kartonů. Sesbírané odpady původem od obcí a jejich obyvatel směřují na třídící linky do Boskovic, Svitav a Zábřehu na Moravě, odkud putují do dalších koncových zařízení.

Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 125: Nakládání s BRO a s BRKO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]									
BRO	Využití	Materiálové využití		10 036,36	1 542,45	803,00	402,75	249,98	
		Energetické využití		840,90	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		39 695,14	35 662,31	17 760,67	22 096,46	31 243,77	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
BRKO	Využití	Materiálové využití		7 831,97	601,69	118,00	0,00	121,87	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		39 352,02	35 497,56	17 166,05	21 797,54	31 135,56
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	14 478,17	31 599,67	28 504,54	13 784,34	17 503,42	25 001,85
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓						
				148,00	1161,71	1050,36	508,29	652,16	936,50
			Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Počet obyvatel v území ORP				27 201	27 138	27 119	26 839	26 697	

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP), ČSÚ

Produkce BRO v tab. č. 125 zahrnuje vedle BRKO i odpady vznikající v průmyslových, zemědělských a jiných výrobních oblastech. Pro účely této analýzy jsou stěžejní zejména BRKO a dominující způsoby nakládání. Celková produkce BRKO od všech původců za území byla 8 338,19 t/rok 2012 (původní hmotnost nepřepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu). Z tohoto množství bylo v místních zařízeních pro nakládání s odpady využito pouhých 121,87 t odpadu. Srovnání odkazuje na značný nepoměr odpadu, který v území vzniká a současně je materiálově využit. V procentuálním vyjádření to bylo necelé 1,5 % materiálově využitého BRKO na území SO ORP v roce 2012.

Kvantitativně nejvýznamnější podíl na množství celkového BRKO tvoří směsné komunální odpady. Z dat o produkci SKO původem od obcí a jejich obyvatel plyne, že 65,3 % BRKO v podobě SKO od těchto původců bylo odstraněno nežádoucím skládkováním, a to jak v regionálních tak i jiných zařízeních.

Do BRKO byly zahrnuty ty druhy komunálních odpadů, které obsahují biodegradabilní složku, jsou to 20 01 01 papír a lepenka, 20 01 08 biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven, 20 01 10 oděvy, 20 01 11 textilní materiály, 20 01 25 jedlý olej a tuk, 20 01 38 dřevo neuvedené pod číslem 20 01 37, 20 02 01 biologicky rozložitelný odpad, 20 03 01 směsný komunální odpad, 20 03 02 odpad z tržišť, 20 03 07 objemný odpad. Hodnoty materiálového využití BRKO korespondují s hodnotou materiálového využití papíru (20 01 01) v předchozí tabulce. Ze zjištění proto vyplývá, že s ostatními druhy BRKO nebylo v roce 2012 na území SO ORP materiálově nakládáno.

S ohledem na charakter území lze předpokládat, že odpady 20 01 08 a 20 02 01 jsou přímo kompostovány na zahradách obyvatel. Tento způsob „nakládání“ nebyl za území prověřen a jedná se tak pouze o možný předpoklad.

Povinnost třídít bioodpad je žádoucí především ve smyslu přiblížení se cílům EU v oblasti ŽP a nakládání s odpady, které se staly závaznými i pro ČR. V místních podmínkách je to zejména posun k dosažení vyšší ochrany a kvality ŽP, protože biodegradabilní složka obsažená v BRKO se rozkladem na skládkách stává nežádoucím zdrojem metanu.

Jak uvádí zpráva o vyhodnocení plnění POH Pardubického kraje za rok 2012, na skládky bylo v kraji uloženo 128,94 % množství BRKO ve srovnání s rokem 1995. V přepočtu na 1 obyvatele se jednalo o 190,8 kg BRKO uložených na skládky, přičemž cílová hodnota pro rok 2013 činí 74 kg/obyvatele. Trend vývoje v případě omezování BRKO ukládaného na skládky je tak vysoce negativní [46].

Náklady na OH v letech 2010 – 2012 v území SO ORP

Celkové náklady na odpadové hospodářství SO ORP Moravská Třebová za rok 2012 představují částku 21 723 380 Kč. Meziroční změna let 2011/2012 představovala nárůst téměř o 25 %. Majoritní podíl na celkových nákladech představuje sběr a svoz komunálních odpadů až 72 %. I přes mírný růst těchto nákladů v roce 2012, klesá jejich podíl na celkových nákladech v porovnání s předchozími roky. V roce 2010 představovaly náklady na sběr a svoz KO 92 %, v roce 2011 85 %. Markantní změnu vyvolaly náklady na využívání a zneškodňování komunálních odpadů v roce 2012. Podíl těchto nákladů na celkových nákladech byl v roce 2012 24 %. Průměrné náklady na obyvatele správního obvodu byly v roce 2012 813,7 Kč/obyvatele. Je však třeba zdůraznit, že se jedná o průměrnou hodnotu a že náklady konkrétních obcí se mohou lišit. Tabulka níže blíže zobrazuje výši nákladů jednotlivých položek.

Tab. č. 126: Náklady na OH v letech 2010 - 2012 v území SO ORP Moravská Třebová

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	432 740,00	403 700,00	376 800,00
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	15 332 850,00	14 845 870,00	15 674 780,00
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	240 310,00	277 040,00	374 460,00
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0,00	2 000,00	1 060,00
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	576 120,00	1 911 440,00	5 156 210,00
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0,00	0,00	103 730,00
3727	Prevence vzniku odpadů	7 540,00	7 700,00	9 240,00
3728	Monitoring nakládání s odpady	26 020,00	26 020,00	26 020,00
3729	Ostatní nakládání s odpady	7 930,00	0,00	1 080,00
Celkové náklady		16 623 510,00	17 473 770,00	21 723 380,00

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Nákladovost systému OH obcí lze posoudit i dle studie IURMO. Opět je však nutné zmínit, že výstupy studie vychází z vybraného vzorku obcí a jako datové podklady byly zvoleny agregované roční výstupy EKO-KOM, a.s., ze samostatných průzkumů apod., proto se výsledné hodnoty mohou lišit.

V Pardubickém kraji lze zájmové území dle počtu obyvatel porovnat s těmito správními obvody, a to ORP Přelouč, Ústí nad Orlicí a Litomyšl. Vyšší celkové náklady na obyvatele byly zjištěny ve správních obvodech ORP Litomyšl 1097 – 1359 Kč/obyvatele a ORP Přelouč 946 – 1096 Kč/obyvatele. Za to správní obvod ORP Ústí nad Orlicí dosahuje obdobných celkových nákladů, tzn. 708 – 833 Kč/obyvatele [56].

Přesto, že se v dotazníkovém šetření téměř třetina obcí přiklání k vysokým cenám za svoz odpadu a čtvrtina obcí by chtěla spolupracovat za účelem úspory finančních prostředků vynakládaných na OH, nepatří SO ORP Moravská Třebová mezi silně nákladové regiony. V rámci Pardubického kraje patřil v roce 2012 mezi SO s druhou nejnižší mírou celkových nákladů na 1 obyvatele.

Dle společnosti EKO-KOM, a.s. za rok 2012 obce v ČR doplácely průměrně cca 30 % nákladů na OH. Obce do 500 obyvatel v průměru doplácely 23 % nákladů (za SO ORP 22 obcí), obce s počtem obyvatel 501 – 1 000 doplácely 25 % nákladů (5 obcí), 24 % doplácely obce s počtem obyvatel 1 001 – 4 000 (5 obcí). Nejvyšší doplatek z relevantních velikostních skupin měla skupina s počtem obyvatel v rozmezí 10 001 – 20 000, kam spadá pouze město Moravská Třebová (35 %) [45].

Z výstupů EKO-KOM, a.s. dále vyplynulo, že rozdíly jednotkových nákladů (Kč/obyvatele, Kč/tunu) u jednotlivých druhů služeb v OH jsou obrovské napříč celou ČR. Přitom podmínky pro nakládání s KO jsou na území republiky až na malé výjimky víceméně shodné. Proto doporučením pro všechny obce je, aby porovnávaly svoje náklady a ceny s ostatními obcemi. Leckdy mohou zjistit zajímavé skutečnosti, které mohou vést k zefektivnění systému nakládání s komunálními odpady [45].

Očekávaný vývoj odpadové politiky a hospodářství v následujících letech

Vývoj odpadového hospodářství v obcích, městech, krajích bude v příštích letech podmíněn především Plánem odpadového hospodářství ČR, který je v současné době připravován (květen 2014). Klíčový dokument pro realizace dlouhodobé strategie nakládání s odpady, obaly a výrobky určí jednoznačný směr, cíle, závazky a priority pro období 2015 – 2024. V souladu s touto koncepcí budou vypracovány i POH krajů. Součástí připravovaného POH ČR je i Program předcházení vzniku odpadů, který v souladu s principy udržitelného rozvoje společnosti stanovuje cíle, zásady a opatření, s jejichž pomocí bude možno ovlivňovat chování spotřebitelů, původců odpadů a dalších.

Plán odpadového hospodářství ČR 2015 – 2024 stanovuje celkem 11 hlavních priorit. Jednou z nich je i optimalizace nakládání s biologicky rozložitelnými komunálními odpady (BRKO) a ostatními biologicky rozložitelnými odpady (BRO) na území ČR, s důrazem na oddělený sběr – priorita 4. Z této priority jasně vyplývá skutečnost, že důsledný systém sběru, třídění a šetrného nakládání s BRKO doposud v obcích schází a k dosažení legislativou požadovaných a environmentálně přínosných změn je zavedení systému naprosto nezbytné.

K této prioritě se váže závazný cíl, který stanovuje konkrétní možný rozsah BRKO ukládaného na skládky do roku 2020, tj. nejvíce 35 % hmotnostních jednotek z celkového množství BRKO vyprodukovaných v roce 1995. Tento závazný cíl byl stanoven již v předchozím POH ČR a jeho opětovné uvedení především podtrhuje důležitost a pozitivní dopad tohoto závazku na životní prostředí. Dále jsou uvedeny příklady vybraných priorit včetně závazných cílů.

Podstatnou prioritou připravovaného POH ČR je i povinné zavedení tříděného sběru přinejmenším pro odpady z papíru, plastu, skla a kovu. Závazným cílem navazujícím na tyto priority je zavedení sběru výše zmíněných komodit do roku 2015 a do roku 2020 zvýšit nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy odpadu k opětovnému použití a recyklaci u odpadů z papíru, plastu, skla i kovu.

Závazným cílem, který se dotýká procesu tříděného sběru, je i problematika elektrických a elektronických zařízení. Očekává se vysoká úroveň tříděného sběru, tj. minimálně 5,5 kg

na obyvatele v roce 2015 včetně zajištění vysoké míry využití, recyklace a opětovného použití elektroodpadu.

Priorita 7 – zásadní omezení skládkování na území ČR. Priorita reaguje na dlouhodobě převládající trend skládkování směsného komunálního odpadu. Závazným cílem vztahující se k problematice je následující: směsný komunální odpad (po vytřídění materiálů využitelných složek, nebezpečných složek a biologicky rozložitelných složek) zejména energeticky využívat v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou legislativou.

V návaznosti na budoucí přijetí Plánu odpadového hospodářství ČR 2015 – 2024, zpřísnování limitů nakládání s odpady, závazných cílů naplňujících evropskou a národní strategii odpadové politiky, se stupňuje role samospráv měst a obcí. Jako přední původci komunálních odpadů, mají přímou odpovědnost za fyzické nakládání s odpady na svém území. Lze proto očekávat, že mnohé projekty společné nebo individuální k zefektivnění systému odpadového hospodářství, budou financovány z prostředků strukturálních fondů. V 5.5.13 Příloze č. 13 jsou proto uvedeny vhodné příklady podporovaných projektů v rámci jednotlivých specifických cílů.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti odpadového hospodářství

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. č. 127: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti odpadového hospodářství

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Obce/města	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zvýšení výtěžnosti separovaného sběru využitelných složek KO. 2) Snížení množství SKO. 3) Dosažení na vyšší finanční odměny za vyřídění odpady. 4) Zajištění míst pro třídění složek KO dle platné legislativy. 5) Zefektivnění obecního systému nakládání s odpady. 6) Dostupnost vhodných zařízení pro nakládání s odpady. 7) Zapojení podnikatelských subjektů do systémů OH obcí. 8) Více platících občanů v systému OH. 9) Úplné zamezení, případně omezení vzniku černých skládek. 10) Kladná ekonomická bilance v OH. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nesplnění legislativních povinností v OH. 2) Prohlubování záporné ekonomické bilance v OH. 3) Přehlížení významu osvěty a ekologické výchovy všech věkových kategorií obyvatel. 4) Zneužívání obecních systémů OH podnikatelskými subjekty. 5) Rozšiřování černých skládek a vznik ekologických zátěží. 6) Nevhodně nastavený systém OH s ohledem na charakter a bytovou zástavbu obce. 7) Nedůvěra, neochota modernizovat zavedené systémy nakládání s odpady. 8) Nedostatek času neuvolněných starostů na výkon obecní agendy v OH. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapojení rozhlasu, místního tisku, regionálního týdeníku, regionální televize. 2) Elektronická komunikace a aktivní využívání webových stránek obcí. 3) Setkávání zástupců prostřednictvím existujících DSO, příp. neformální setkávání. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Výměna zkušeností a sdílení dobré praxe mezi obcemi SO ORP i mimo něj. 2) Prohlubování spolupráce se svozovou společností, EKO-KOM, a.s. 3) Aktivní a důsledná práce s obyvatelstvem (osvěta). 4) Důsledná kontrolní činnost podnikatelských subjektů a jejich nakládání s odpadem. 5) Navrhnout podnikatelským subjektům zapojení se do systému OH obcí. 6) Motivační programy pro podnikatele/obyvatele. 7) Sdružené nákupy služeb v OH. 8) Podpora činnosti lokálních ekologických organizací. 9) Realizace společných projektů. 10) Čerpání finančních prostředků z fondů EU a jiných grantů.

		11) Metodická pomoc při zpracování projektových žádostí.	9) Neschopnost omezovat množství SKO a efektivně třídit složky KO.		11) Optimalizace obecních systému OH v návaznosti na charakter a bytovou zástav.
2.	Obyvatelé	<ol style="list-style-type: none"> 1) Snížení poplatku za KO, příp. místního poplatku. 2) Minimalizace docházkové vzdálenosti sběrných hnízd. 3) Bezplatné odevzdání odpadu na sběrném dvoře. 4) Výhody za zodpovědné třídění odpadu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Neplacení poplatku za KO, příp. místního poplatku. 2) Neochota třídit využitelné složky KO. 3) Růst ekonomické síly, spotřeby a produkce odpadu. 4) Nezodpovědné nakládání s odpadem – černé skládky. 5) Vandalismus vybavení pro sběr a třídění odpadu. 6) Nezákonná činnost z důvodu zpeněžení druhotných surovin. 7) Znečišťování obsahu kontejnerů na třídění odpad jiným nežádoucím odpadem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Informační letáky do schránek, pravidelná rubrika o odpadech v místním tisku, příp. na webových stránkách obce. 2) Sdělování blížících se událostí skrze rozhlas (např. sezónní svozy, sběr textilu při Diakonii Broumov apod.). 3) Veřejná setkání a diskuse zástupců obce s občany. 4) Zprostředkování informací na výleповých plochách obce. 5) Informace na kontejnerech. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Informační a komunikační kampaně (environmentální výchova obyvatel, podpora třídění, prevence apod.). 2) Rozšířit možnosti třídění nad rámec povinných odpadů. 3) Snižování docházkové vzdálenosti sběrných hnízd. 4) Motivační programy, slevové akce, bonusy za aktivní třídění. 5) Důsledné vymáhání poplatků. 6) Prohlubování zájmu obyvatel o čistotu v obci a v okolní krajině.
3.	Podnikatelské subjekty produkující odpad podobný odpadu komunálnímu	1) Kvalitní, dostupné a levné služby v OH.	1) Zneužívání obecního systému nakládání s odpady bez uzavření smluvního vztahu.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zprostředkování informací prostřednictvím místního tisku, rozhlasu, letáků nebo brožur dostupných na veřejných prostranstvích v obci apod. 2) Přímé kontaktování pověřeným pracovníkem OÚ v případě menších obcí. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kontrolní činnost OÚ, ORP zaměřená na plnění povinností původců. 2) Návrh podnikatelskému subjektu zapojit se do systému zavedeného obcí pro nakládání s KO. 3) Ukládání sankcí a pokut.

4.	Průmyslové podniky	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostupnost zařízení pro nakládání s odpady. 2) Maximální využití vstupních surovin, snižování produkce zbytkového odpadu. 3) Inovace vedoucí k zdokonalování v oblasti vstupů, procesů, produktů, požadavků způsobujících negativní rizika. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Překračování environmentálních limitů území. 2) Neochota zavádět environmentální strategie do podnikových procesů. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Besedy zástupců podniků a místních samospráv. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Princip znečišťovatel platí. 2) Daňová zvýhodnění/znevýhodnění. 3) Poskytování přehledů o možnostech minimalizace dopadů na ŽP (granty, dotace, environmentální strategie – EMAS, BAT a jiné).
5.	Provozovatel skládky	<ol style="list-style-type: none"> 1) Řádné placení poplatků původci za ukládání odpadu. 2) Zajištění a bezpečnost skládky. 3) Maximalizace zisku. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nedostatečné zabezpečení skládky před kontaminací, znečištění bezprostřed. okolí. 2) Neplnění povinností plynoucích provozovatelům skládek ze zákona o odp. 3) Nadměrná doprava v blízkosti skládky, zápach. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Informování o hlavních cílech, aktualitách, trendech, záměrech atd. prostřednictvím zpravodajských deníků a ostatních médiích. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Účast zástupců provozovatele zařízení na občanských fórech. 2) Inovace technologických zařízení a postupů (možnost využití dotace).
6.	Subjekty se zájmem o vybudování kapacit pro nakládání s odpady (třídící linky, kompostárny, sběrné dvory, spalovny apod.)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Slabá konkurence v území. 2) Dostatek vstupů (odpadu). 3) Ziskovost provozu zařízení. 4) Vhodná lokalizace provozovny (úspora nákladů na dopravu, cena pozemků, vybavenost technickou infrastrukturou). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Překračování limitů území, obcházení legislativy. 4) Nežádoucí jevy (zvýšená doprava, zápach, narušení krajinného rázu). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Veletrhy, prezentace regionu (obcí). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Aktualizace ÚP. 2) Vyjasnění vlastnické vztahy k pozemkům.
7.	Návštěvníci, turisté	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zdravé životní prostředí. 2) Čistá, nepoškozená krajina. 3) Rozmanitá nabídka. 4) Snadný přístup k informacím. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nedbalé odhazování odpadků v přírodě, podél komunikací, znečišťování turistických tras. 2) Vandalismus. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Webové stránky samospráv, Regionu MTJ. 2) Kampaně inform. center Mor. Třebové, Jevíčka. 3) Dobrovolné úklidové akce po turistické sezóně. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostatečná vybavenost veřejných míst nádobami na odpad.

8.	Svozové firmy	1) Rozšíření klientely. 2) Zajistit rozsah služeb za účelem vyšší konkurenceschopnosti. 3) Maximalizace zisku.	1) Neplnění smluvních povinností, pokles kvality služeb. 2) Růst cen poskytovaných služeb.	1) Individuální nebo společná jednání obcí a svozové firmy/firem.	1) Sdružené nákupy služeb v OH obcemi. 2) Kontrola sjednaných smluv.
-----------	----------------------	--	---	---	---

Zdroj: vlastní šetření

Analýza stanovuje nejvýznamnější skupiny dotčené problematikou odpadů, odpadového hospodářství a nakládáním s odpady. Nejvýznamnější skupinou jsou obce a města, jako nositelé místního systému odpadového hospodářství. Nejdůležitější rizika, která jsou spojena s OH municipalit, jsou nesplnění povinností plynoucích z legislativních novel zejména zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, neschopnost omezovat množství SKO a efektivně třídit KO, zhoršení ekonomické bilance OH v neprospěch obcí. Vhodná opatření spočívají zejména ve výměně zkušeností a sdílení dobré praxe v OH mezi obcemi správního obvodu i mimo něj, v optimalizaci systémů OH obcí a v průběžné osvětě obyvatel a jejich bližší zapojení do systému nakládání s odpady. Problémovou skupinou ve vztahu k obcím jsou i podnikatelské subjekty (živnostníci, malé obchody, účetní apod.), u kterých hrozí zneužívání systému OH příslušné obce bez řádného uzavření smluvního vztahu. Doporučujícím postupem je pravidelná kontrola plnění povinností původců a navržení jejich zapojení do systému OH obce, případně i udělování pokut v případě porušení povinností původců. Možnost kontroly a udělování pokut je významným, avšak opomíjeným nástrojem OÚ.

Společný postup obcí při vyjednávání cen za svoz odpadů, může posílit samotnou vyjednávací pozici nejmenších obcí a dosáhnout výhodnější cenové nabídky. Právě studie IURMO (2012) odkazuje na skutečnost, kdy vyjednávací pozici při dohadování se o ceně ovlivňuje hlavně velikost obce, míra informovanosti o odpadových službách a dostupnost odpadové infrastruktury. Z dotazníkového šetření vyplynula i otázka řešení černých skládek, které svým rozsahem, složením apod. ovlivňují kvalitu životního prostředí. Opatřením, jak zamezit vzniku černých skládek v budoucích letech, může být např. důslednější ekologická výchova na úrovních MŠ, ZŠ vedoucí k prohlubování ochoty chránit životní prostředí.

I přesto, že za původce komunálních odpadů jsou považovány obce a města, obyvatelstvo zaujímá rovněž nezanedbatelnou roli. Jedním z očekávání obyvatel může být nenavyšování místního poplatku za odpady. Skutečnost ovšem je, že již nyní většina obcí doplácí na systém OH a příjem z místních poplatků zdaleka nepokrývá skutečné náklady obce. Pravděpodobnější růst poplatku může rozšířit počty neplatících obyvatel a oslabit ochotu třídit využitelné složky KO. Proto opatřením vedoucím k zodpovědnosti obyvatel je schopnost obce zlepšit možnosti separovaného sběru a důsledná osvěta. Oba uvedené kroky jsou vhodné právě pro meziobecní spolupráci formální i neformální cestou.

Analýza rizik – registr rizik v oblasti odpadového hospodářství

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. č. 128: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P · D		
1.	Finanční riziko	Růst cen za služby svozových společností.	3	3	9	1) Společný postup obcí při vyjednávání cen za služby svozové společnosti.	Obce/města
2.		Růst poplatku za uložení odpadu.	5	4	20	1) Zajištění energetického využití SKO a jeho odklon od skládkování.	Obce a města /ostatní původci odpadů
3.		Roste úhrada obce nutná na zajištění systému OH.	4	4	16	1) Zvýšením místního poplatku za odpady. 2) Důsledná kontrolní činnost. 3) Reorganizace sběru a svozu odpadu v obci. 4) Výběrová řízení pro výběr levnějšího poskytovatele odpadových služeb. 5) Hlubší spolupráce se systémem EKO-KOM, a.s. 6) Zapojení živnostníků a dalších původců do systému obce a jejich zpoplatnění.	Obce/města

4.	Finanční riziko	Nárůst neplatičů při navýšení místního poplatku za odpady.	3	3	9	1) Zlepšit vymáhání poplatků.	Obce/města
5.		Nedostatek financí pro zajištění systému odpadového hospodářství.	2	5	10	1) Změna svozové společnosti. 2) Optimalizace sběru a svozu odpadů.	Obce/města
6.		Nedostatek prostředků pro rekultivaci, asanaci ekologických zátěží.	3	3	9	1) Využití dotací z OPŽP na odstranění a rekultivaci ekologických zátěží a skládek.	Obce/města
7.	Organizační riziko	Malé obce nejsou pro svozové společnosti lukrativním klientem, tzn. jednotné cenové podmínky pro obce.	4	2	8	1) Spolupráce obcí při výběru nového poskytovatele služeb. 2) Založení svozové společnosti pod hlavičkou více obcí, DSO.	Obce/města
8.		Špatně postavená smlouva mezi obcí a svozovou společností.	2	3	6	1) Meziobecní spolupráce – společné poptávky po službách OH. 2) Důkladnost při výběrových řízeních. 3) Změna svozové spol.	Obce/města
9.		Neexistence zařízení pro nakládání s odpady (dotřídňovací linky, ZEVO, spalovny, recyklační zařízení).	4	2	8	1) Meziobecní spolupráce nad rámec území SO ORP. 2) Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP projekty).	Obce/města
10.		Zneužívání obecního systému nakládání s odpady na úkor rozpočtu obce.	3	3	9	1) Pravidelná kontrola podnikatelských subjektů. 2) Návrh subjektu zapojit se do systému nakládání s odpady obce. 3) Použití vynucovacích nástrojů (pokuty, nápravná opatření, apod.).	Obce/města
11.		Neschopnost společného postupu (řešení ekologických zátěží, provoz zařízení pro nakládání s odpady).	2	3	6	1) Vymezení kompetencí. 2) Profesionální vedení.	Obce/města
12.	Právní riziko	Zpřísnění závazných limitů pro materiálové, energetické využití odpadů, omezování skládkování.	3	3	9	1) Meziobecní spolupráce.	Obce/města

13.	Právní riziko	Průběžné novelizace zákonů, nařízení, směrnic, atd. – klesá orientace v právech a povinnostech obcí.	4	4	16	1) Servisní služba společná pro obce SO ORP.	Menší obce
14.	Technické riziko	Neočekávané uzavření využívaných skládek.	1	5	5	1) Meziobecní spolupráce.	Obce SO ORP, vlastník/provoz.
15.		Kontaminace přírodních zdrojů látkami z černých skládek, starých ekologických zátěží.	2	5	10	1) Pravidelný monitoring postižených lokalit. 2) Využití dotací z EU na odstranění zátěže.	Obec s výskytem zátěže
16.		Špatný technický stav sběrných hnízd.	1	2	2	1) Dotace z krajské, národní, evropské úrovně.	Obce/města
17.	Věcné riziko	Poškození nádob na odpady, vandalismus.	2	2	4	1) Zvýšení bezpečnosti, zajištění veřejného pořádku.	Obce/města

Zdroj: vlastní šetření

Tab. č. 128 udává přehled rizik, tzn. budoucích událostí v oblasti odpadového hospodářství obcí SO, které nejsou nemožné, ale ani jisté. Tři rizika nejvyššího významu jsou následující:

1. Růst poplatku za uložení odpadu – riziko nejvyššího významu, které se dotýká obcí, měst a ostatních původců odpadů. Vychází ze záměru Ministerstva životního prostředí ČR na postupném omezování skládkování a motivaci k vyšší míře recyklace a energetickému využití odpadu. Poplatek za uložení 1 t odpadu dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech byl k březnu 2014: 500 Kč za komunální a ostatní odpad. Jak uvedl agrární portál na webu agris.cz do roku 2020 by výše poplatku mohla vzrůst až na 1 000 Kč [52].
2. Roste úhrada obce nutná na zajištění systému OH – z terénního šetření vyplynulo, že až 33 % obcí doplácí na obyvatele více než je stanovený průměrný doplatek za SO ORP (viz kapitola 5.2.2). Předpoklad rostoucího doplatku může být provázán s neochotou představitelů obce zvyšovat poplatek za odpady z politických důvodů nebo z důvodu rostoucích nákladů na sběr a svoz komunálního odpadu (růst mezd, cen pohonných hmot), zvýšením poplatku za skládkování, nedostatečnou sběrnou sítí a jiné.
3. Průběžná novelizace zákonů, nařízení, směrnic, limitů. Klesá orientace obce v právech, povinnostech – snížení rizika zavedením servisní služby pro obce území SO ORP, např. v rámci odpadové politiky, popřípadě i v OH.

5.1.4. SWOT analýza v oblasti odpadového hospodářství

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 129: SWOT analýza v oblasti odpadového hospodářství

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Měrná produkce všech odpadů (OO + NO) původem od obcí nepřevyšuje průměrnou hodnotu za kraj ani ČR (2012, ISOH).	1. Měrná produkce KO a SKO převyšuje průměrnou hodnotu kraje (2012, dle databáze ISOH).
2. Měrná produkce tříděného sběru nápojových kartonů a kovů je vyšší než udává krajský průměr (2012, ISOH).	2. Měrná produkce tříděného sběru papíru, plastu, skla nedosahuje ani průměrné hodnoty kraje (2012, ISOH).
3. Průměrná hustota sběrné sítě (114) dosahuje ve srovnání s krajským průměrem (141) výrazně lepší hodnoty.	3. Až 15 obcí zatěžuje problematika častého odstraňování nelegálních skládek odpadu.
4. Tři zemědělské kompostárny v území, které umožní příjem BRO z komunální úrovně.	4. Dominantní formou nakládání s SKO ve správním obvodu ORP zůstává skládkování.
5. Komunitní kompostárna pro potřeby města Moravská Třebová a projekt BRKO obce Slatina pro sběr, svoz a využití bioodpadu.	5. Oddělený sběr papíru doposud neumožňuje 6, nápojových kartonů 15, kovu 13, elektroodpadu 9 a bioodpadu (200201) 29 obcí z 33.
6. Skládka Březinka k ukládání tuhého komunálního odpadu s volnou kapacitou do roku 2024.	6. Majoritní podíl obcí doplácí na náklady pro zajištění systému odpadového hospodářství.
7. Pozitivní postoj obcí a měst k budoucí spolupráci v odpadovém hospodářství.	7. Absence zařízení k třídění, recyklaci a využívání KO – toky vyseparovaného odp. mimo zájmové území.
8. Nižší jednotkové náklady SO při srovnání celkových jednotkových nákladů v rámci SO v kraji.	8. Vysoká vzdálenost k zařízením pro energetické využití odpadů (ZEVO Praha, Brno, Liberec).
9. Existence sběrných dvorů a četné množství sběrných míst v území.	9. Neoptimální rozmístění stávajících sběrných dvorů v území.
Příležitosti:	Hrozby:
1. Zefektivnit systém třídění odpadu v obcích a rozšiřovat sběr o další využitelné druhy odpadu.	1. Nadále přetrvávající nízká výtěžnost tříděného sběru s tendencí dalšího snižování.
2. Motivovat obyvatele k vyšší snaze třídít využitelné složky KO a uskutečňovat dlouhodobou informační osvětu a prevenci vzniku odpadu.	2. Růst skládkovacího poplatku v důsledku omezování skládkování, který se odrazí na nákladech obcí.
3. Provázat spolupráci obcí a provozovatelů kompostáren při zpracování BRKO.	3. Protestní akce obyvatel proti možným záměrům vybudovat zařízení pro nakládání s odpady.
4. Posílení vyjednávací pozice obcí společnou poptávkou po službách v OH a dosažení na lepší cenovou nabídku odpadových firem.	4. Pozastavení provozu zařízení v území pro nakládání s BRO a potřeba zajištění jiných koncových zařízení.
5. Snižovat skládkování SKO a hledat nové možnosti nakládání s ohledem na zákaz skládk. od r. 2024.	5. Předčasné uzavření skládky v místní části Březinka, obce Slatina.
6. Spoluúčast obcí na provozu stávajících sběrných dvorů, případně doplnit stávající síť sběrných dvorů k společnému užívání.	6. Vrácení dotace z důvodu porušení, nesplnění požadavků plynoucích z podmínek poskytnutí dotace.
7. Čerpání dotačních prostředků z fondů EU na zkvalitňování systémů OH obcí.	7. Rozrůstání nelegálních skládek a kontaminace složek ŽP.

	8. Prohlubování rozdílu nákladů a příjmů na zajištění systému OH v neprospěch obcí.
	9. Uvalení možných postihů (sankcí) na obce, které nenaplní legislativní povinnost odděleného sběru dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění č. 229/2014 Sb.

Zdroj: vlastní šetření

Výše uvedená SWOT analýza vychází z provedených analytických prací za území správního obvodu ORP, z rozhovorů se starosty a z dotazníkových šetření. Dále z konzultací s odbornými pracovníky měst Moravská Třebová a Jevíčko. Zejména výčet příležitostí a slabých stránek odkazuje na možnosti budoucí spolupráce mezi obcemi.

Za jednu z nejvýznamnějších slabých stránek regionu, lze považovat nízkou výtěžnost tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu v obcích. I přesto, že průměrná hustota sběrné sítě dosahuje jedné z nejlepších hodnot v kraji, vyříděné množství papíru, plastu, skla nedosahuje ani na průměrné hodnoty Pardubického kraje. Tříděné shromažďování odpadu představuje žádoucí krok při omezování nákladů za svoz a odstranění SKO a zajištění nezanedbatelných příjmů v podobě odměn a bonusů od autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a.s. S nízkou úrovní tříděného sběru úzce souvisí i stále chybějící sběr některých základních využitelných složek KO, jako např. papír, kovy nebo nápojové kartony. Přitom v závěru roku 2014 byla schválena novelizace zákona o odpadech, která ukládá obcím povinnost zajistit oddělený sběr papíru, plastu, skla, kovů a bioodpadu a to již od roku 2015. Nezbytné je proto doplnit scházející sběr základních odpadů ve vybraných obcích a prohlubovat spolupráci se společností EKO-KOM, a.s., která může obcím významně napomoci snížit náklady OH a zefektivnit systém sběru. Ze zjištěných výsledků i samotného dotazníkového šetření vyvstává potřeba a ochota obcí spolupracovat na osvětě obyvatel ve věcech správného nakládání s odpady a posílení výtěžnosti tříděného sběru využitelných složek KO.

S tříděním odpadu se dále pojí i problematika sběru bioodpadu, který doposud třídí pouze spádová centra a některé menší obce. Kladejším přínosem vládní novely zákona o odpadech alespoň je, že způsob sběru byl ponechán zcela na obcích a z provedených analýz vyplývá, že od roku 2015 by v území měly existovat kapacity pro zpracování. Z dotazníkového šetření vyzněl jasný signál obcí k ochotě spolupracovat právě při řešení problematiky nakládání s BRKO, což je vzhledem k vzniklým povinnostem a mnohdy vyšší vzdálenosti kompostáren v území žádoucí.

Problematika nelegálních skládek je často zmiňované téma, avšak odstranění zajišťují obce vlastními prostředky a ochota spolupráce v tomto sektoru je nízká. Nejčastěji se obce potýkají s nelegálním skládkováním bodového rozsahu a na úklid postiženého místa obvykle stačí samotní zaměstnanci obce. Příležitost naopak plyne z chybějících zařízení pro nakládání s odpady a ochotě spolupráce na projektech tohoto charakteru, např. společný provoz sběrných dvorů nebo překládací plochy, jejichž význam vzrostl se zákazem skládkování SKO po roce 2024. Existence a dobrá dopravní dostupnost zařízení pro nakládání s odpady může významně napomoci k zvýšení materiálového využití odpadu, omezování vzniku černých skládek a efektivní přepravě SKO do koncového zařízení.

Problematika nízké efektivity tříděného sběru, chybějící sběr vybraných komodit KO, absence zařízení pro nakládání s odpady nebo potřeba dlouhodobé osvěty patří mezi významnější body SWOT analýzy. Proto zejména na tyto ale i ostatní body budou zaměřeny doporučující kroky vedoucí k omezování

nežádoucích trendů v území. Analýza SWOT dále zobrazuje ostatní neméně významné stránky, příležitosti i hrozby.

5.1.5. Souhrn výsledků (analýz) analytické části

Vybavenost území odkazuje především na zařízení, která jsou relevantní pro nakládání s komunálním odpadem od obcí a jejich obyvatel. Ze získaných dat vyplývá, že 48,5 % obcí má na svém území sběrný dvůr či sběrné místo. Z toho u 6 obcí/měst se jedná o sběrný dvůr povolený KÚ Pardubického kraje a u zbývajících 10 obcí se jedná o sběrné místo zřízené obcí. Kapacita stávajících SD je dostačující, přesto pouze 7 obcí využívá SD na území jiné obce/města. Důvodem může být vyšší dojezdová vzdálenost, případně neznalost či neochota sdílet tato zařízení s okolními obcemi na základě smluvního vztahu. Sběrná místa mají jistě význam pro sběr odpadu v obci, přesto sběrné dvory umožňují shromažďování mnohem širšího spektra komunálního odpadu včetně toho nebezpečného. Vedle sběrných dvorů/míst zaujímá zásadní význam sběrná síť, která umožňuje tříděné shromažďování využitelných složek komunálního odpadu. Ve způsobech sběru převládá kontejnerový a nádobový sběr. Poměrně četné jsou i kombinace kontejnerového sběru se sběrným dvorem/místem. Z podprůměrných výsledků tříděného sběru a nemožnosti třídit některé využitelné odpady lze usoudit, že stále existuje v obcích prostor pro efektivnější zajištění sběrné sítě. Významnou roli pro obce a města dále představují zařízení pro zpracování biologicky rozložitelného odpadu. Jejich význam vzrostl s novelou zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění č. 229/2014 Sb., která ukládá povinnost obcím zavést oddělený sběr bioodpadu, aby se předešlo nežádoucímu nakládání. Za tímto účelem mohou posloužit hned tři zemědělské kompostárny. První z nich je situována v obci Víška u Jevíčka uvedená do provozu v roce 2014, druhá se nachází v obci Biskupice a třetí v obci Třebařov, která bude zprovozněna na jaře roku 2015. Čtvrtým žádoucím zařízením je Komunitní kompostárna města Moravská Třebová, která však slouží výhradně městu a jeho obyvatelům. V Moravské Třebové se dále nachází i manipulační a překládací plocha s kapacitou 50 tun, která již nyní slouží k překládce odpadu do kapacitně větších nádob. Význam překládacích ploch roste s ohledem na zákaz skládkování směsného komunálního odpadu od roku 2024, kdy bude nutné přepravovat tento odpad pravděpodobně k energetickému využití. S ohledem na produkci SKO posledních 5 let za celé území, by kapacita překládací stanice měla odpovídat cca 6,5 tis. tun/SKO ročně a být lokalizovaná v závislosti na silniční a železniční síť regionu. Jedním z nejdůležitějších zařízení situovaných ve správním obvodu je skládka tuhého komunálního odpadu v místní části Březinka, obce Slatina, která má volnou kapacitu cca na 11 let. Jedná se o spádové zařízení okolních obcí a měst Pardubického a Jihomoravského kraje. Absence zařízení pro materiálové, případně energetické využití odpadu má za následek směřování toků většiny odpadu mimo zájmové území, což potvrzují i způsoby nakládání s KO v regionu. V území se rovněž nachází několik výkopen druhotných surovin. Jejich význam je však v podmínkách odpadového hospodářství obcí spíše rozporuplný.

Celková produkce odpadů od všech původců dosáhla v roce 2012 téměř 34,3 tis. tun. První tři skupiny, které se nejvíce podílely na celkové produkci odpadu správního obvodu, jsou skupina č. 17 – stavební a demoliční odpady, skupina č. 20 – komunální odpady a skupina č. 12 – odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy kovů a plastů. Podíl komunálních odpadů od všech původců dosáhl v témže roce 38,92 % z celkové produkce odpadu. Množství komunálních odpadů se odvíjí od mnoha faktorů jako prevence, spotřebitelské chování, tržní síla ekonomiky a jiné mnohdy z pozice municipalit nesnadno ovlivnitelné faktory. V roce 2012 vyprodukovaly obce a jejich občané dle ISOH 11,1 tis. tun komunálního odpadu, což představuje 83,19 % z celkové produkce KO za území. Měrná

produkce KO 415,48 kg/obyvatele převýšila průměrnou hodnotu za kraj až o 64,8 kg/obyvatele i za ČR o 45,88 kg/obyvatele a jednalo se o třetí nejvyšší měrnou produkci v rámci kraje za rok 2012. Nejvýznamnější odpadem ze skupiny 20 jsou směsné komunální odpady, proto je nezbytné připomenout nejaktuálnější výsledky za území. Celkové množství SKO od všech původců výrazně vzrostlo mezi roky 2011/2012 až o 21 % a směsný komunální odpad tvořil téměř 50 % komunálního odpadu. Většina vyprodukovaného SKO pocházela od obcí a jejich občanů a představovala 5,44 tis. tun, tzn. 82,56 % z celkové produkce směsných komunálních odpadů. Průměrný obyvatel správního obvodu vyprodukoval 203,82 kg SKO, což je o 5,13 kg více než udává průměr Pardubického kraje. Alespoň vůči republikové hodnotě byl tento ukazatel nižší o 6,43 kg/obyvatele.

Zásadní slabou stránkou území, která je úzce provázána i s nadměrnou produkcí SKO je schopnost třídít využitelné složky komunálního odpadu. Při porovnání hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. a ISOH se dospělo ke shodným závěrům. Ve správním obvodu připadlo 114 obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, což byla v roce 2012 druhá nejlepší hodnota mezi správními obvody v kraji. Z dat ISOH však vyplynulo, že množství vytříděného papíru, plastu, skla (základní složky separovaného sběru) nedosahovalo ani průměrné hodnoty Pardubického kraje. Měrná produkce (suma měrné produkce papíru, plastu a skla) byla o 9,98 kg/obyvatele nižší, než udává průměrná hodnota kraje. Ani při porovnání hodnot tříděného sběru s jiným obdobně velkým územím (SO ORP Litomyšl) nedopadlo srovnání pro SO ORP Moravská Třebová kladně. Tento nežádoucí vývoj je navíc podpořen absencí třídít papír v 6, nápojové kartony v 15, kovy v 13, elektroodpad v 9 a bioodpad v 29 obcích. I přesto, že měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (20 02 01) v roce 2012 převyšovala krajský průměr o 5,26 kg/na obyv. a dosáhla hodnoty 31,24 kg/na obyv., je chybějící oddělený sběr v obcích vážným nedostatkem. Přitom od 1. 1. 2015 byla obcím stanovena povinnost zajistit místa pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu, a to minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů. Obce a města by se proto v první řadě měly zaměřit na naplnění této zákonné povinnosti. V druhém kroku zefektivnit systém třídění odpadu např. rozšiřovat sběr o další druhy KO (nápojové kartony, textil, elektroodpad), snižovat donáškovou vzdálenost⁵, prohlubovat spolupráci se společností EKO-KOM, a.s. a důsledně vzdělávat obyvatele ve věcech správného nakládání s odpady. Výše uvedené kroky napomohou k omezení množství SKO, odklonu lukrativního odpadu ze skládek a navýšení příjmů za vytříděné odpady.

Převažující způsoby nakládání s odpady vyplývají ze zařízení, která se v území nachází. Z vyjádření svozových společností vyplynulo, že SKO jsou směřovány na skládky tuhých komunálních odpadů v obci Slatina a České Libchavy (SO ORP Ústí nad Orlicí). V roce 2012 bylo na skládku ve Slatině uloženo 31,6 tis. tun komunálního odpadu. Důvodem je spádovost skládky i pro obce a města okolních regionů, protože samotná produkce KO všemi původci za území byla pouze 13,3 tis. tun. Energeticky se v území s odpadem dále nenakládá. Důvodem je absence vhodného zařízení, proto hodnoty sledovaného období vykazují nulu. Jelikož se v území nenachází ani třídící linka, která by umožnilo dotřídít využitelné složky KO pocházející od obcí, směřují tyto odpady převážně na třídící linky zejména do Boskovic, Svitav a Zábřehu na Moravě. Obdobná je situace i u objemného a nebezpečného odpadu, který z území směřuje do Prostějova, Starého Města u Uherského Hradiště nebo do Boskovic. Materiálové využití KO se v území v roce 2012 výhradně omezovalo na prodej odpadu jako druhotné suroviny (především kovy, papír a lepenka, plasty) 897,07 t, dále využití odpadu na terénní úpravy 353 t, využití jako materiálu pro technologické zajištění skládky 25,18 t

⁵ Dle společnosti EKO-KOM a.s.: Pro stabilní zapojení nejméně 65 % spotřebitelů do třídění musí být sběrné kontejnery rozmístěny tak, aby běžná donášková vzdálenost nepřesahovala 150 m.

a využití kovu k recyklaci a znovuzískání kovů 1,4 tun. Nespornou roli v souvislosti se závaznými cíli ČR v odpadovém hospodářství, představují BRKO a potřeba snižování skládkovaného množství. Hlavní podíl na této kvantitativně významné skupině odpadů má právě SKO. Protože produkce SKO původem od obcí a jejich obyvatel v roce 2012 dosáhla 5,44 tis. tun, lze usoudit, že 65,3 % celkového BRKO bylo odstraněno právě nežádoucím skládkováním. V následujících letech, lze očekávat růst materiálového využití KO s postupným zaváděním odděleného sběru bioodpadu a jiných povinných složek KO. Významnou změnu v nakládání s SKO a tudíž i s BRKO, způsobí zákaz ukládání tohoto odpadu na skládky od roku 2024. Žádoucí proto je, zavčas se zabývat variantami budoucího nakládání a pravděpodobně i efektivní přepravou významného množství odpadu do koncových zařízení.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí strategického dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“. Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí správního obvodu ORP Moravská Třebová s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusní skupině. Fokusní skupina byla složena z referentky Odboru životního prostředí MěÚ Moravská Třebová, starosty Moravské Třebové, starosty Jevíčka (motivující starosta), starosty Rychnova na Moravě a místostarostky Jaroměřic. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část strategického dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

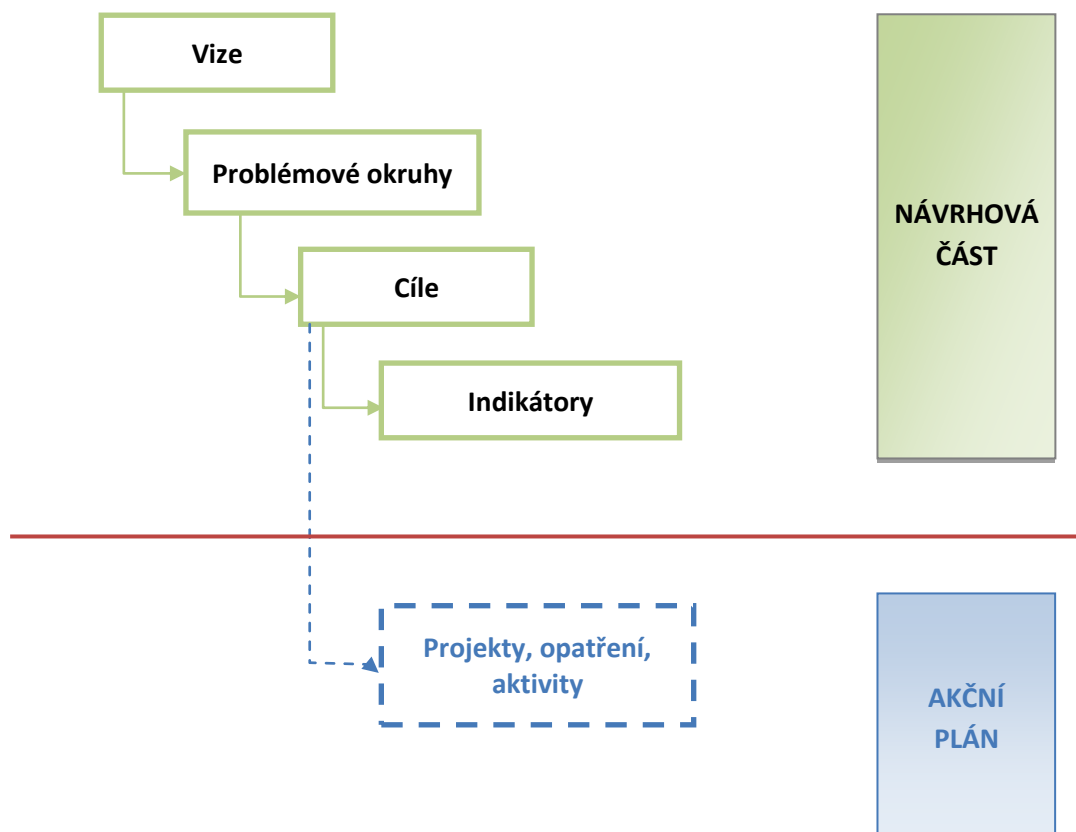
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území správního obvodu ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných nástrojů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

<p>Vize meziobecní spolupráce</p>	<p>Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery. Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel. Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny. Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.</p>					
<p>Odpadové hospodářství</p>	<p>1. <i>Nízká efektivita tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu</i></p>		<p>2. <i>Nadměrná produkce směsných komunálních odpadů a potřeba vhodného nakládání v souvislosti se zákazem skládkování od roku 2024</i></p>			<p>3. <i>Nákladný provoz obecních systémů odpadového hospodářství</i></p>
	<p>1.1 Zajistit efektivní sběr všech využitelných složek komunálních odpadů povinných dle stávajících a připravovaných právních norem v oblasti OH vč. rozšiřování sběru o další složky</p>	<p>1.2 Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účasti obyvatel na systému odpadového hospodářství obce</p>	<p>2.1 Zajistit třídění a zpracování kompostovatelných odpadů</p>	<p>2.2 Optimalizovat síť sběrných dvorů a zajistit tak rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost zařízení pro občany</p>	<p>2.3 Příprava společné strategie k nakládání se SKO (zajištění logistického systému přepravy odpadu do koncových zařízení v kontextu se zákazem skládkování od r. 2024)</p>	<p>3.1 Připravit a realizovat společnou poptávku obcí po službách v odpadovém hospodářství</p>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery. Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel. **Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny.** Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.

Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová byly navrženy následující tři problémové okruhy.

1. Nízká efektivita tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu

a) Věcné argumenty

Vývoj odpadového hospodářství v obcích, městech a krajích bude v letech 2015 – 2024 podmíněn Plánem odpadového hospodářství ČR. Podstatnou prioritou připravovaného POH ČR je povinné zavedení tříděného sběru přinejmenším pro odpady z papíru, plastu, skla a kovu. Závazným cílem navazujícím na tyto priority je zavedení sběru výše zmíněných komodit od roku 2015 a do roku 2020 zvýšit nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy odpadu k opětovnému použití a recyklaci u odpadů z papíru, plastu, skla i kovu. Důležitým cílem, který se dotýká procesu tříděného sběru, je i problematika elektrických a elektronických zařízení. Očekává se vysoká úroveň tříděného sběru, tj. minimálně 5,5 kg na obyvatele v roce 2015 včetně zajištění vysoké míry využití, recyklace a opětovného použití elektroodpadu.

Aktuální výsledky analýzy v oblasti třídění odpadu za území však nejsou uspokojivé. Množství vytríděného papíru, plastu, skla (základní složky separovaného sběru) nedosahovalo ani průměrné hodnoty Pardubického kraje v roce 2012. Měrná produkce (suma měrné produkce papíru, plastu a skla) byla o 9,98 kg/obyvatele nižší, než udává průměrná hodnota kraje. Shodný závěr vyplynul i z výstupů databáze EKO-KOM, a.s., avšak konkrétní hodnoty za území se mírně liší z důvodu odlišné metodiky sběru a zpracování příchozích dat. Podstatné je, že výsledky třídění papíru, plastu, skla jsou za správní obvod podprůměrné. Nemalý význam představuje dále absence sběru papíru, kovu a bioodpadu. Právě pro tyto složky KO (společně s plasty a sklem) musí obce zajistit oddělený sběr, a to již od roku 2015.

Z důvodů nadcházejících zákonných povinností, slabému třídění komunálního odpadu a výrazného nárůstu SKO mezi roky 2011 a 2012 je nutné doplnit sběr o tříditelné komunální odpady (i nad rámec povinného třídění) a optimalizovat podmínky odděleného sběru.

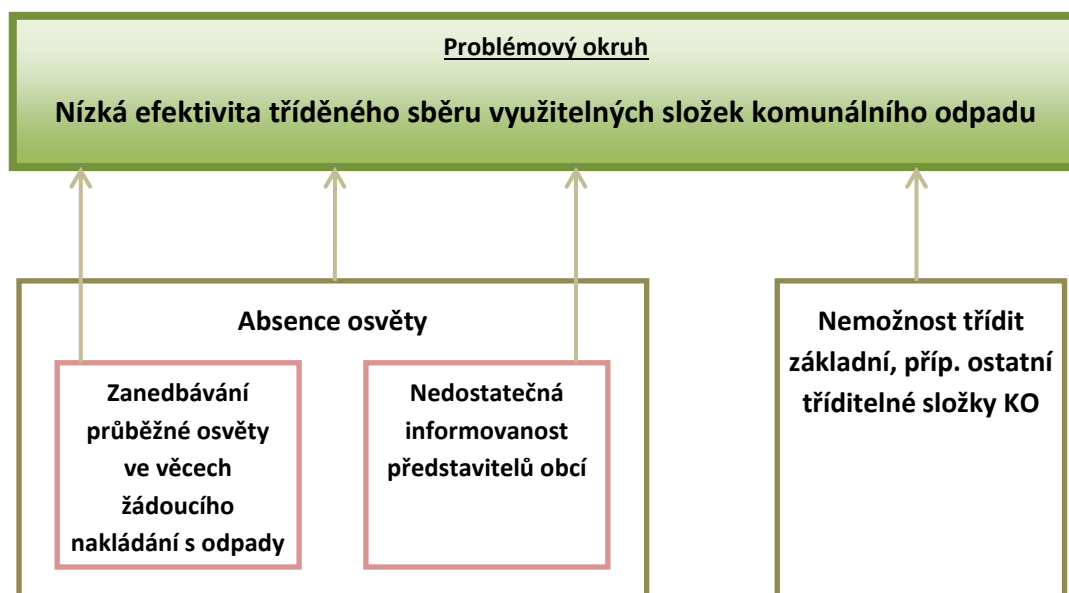
b) Příčiny problému

Nemožnost třídít základní, příp. ostatní tříditelné složky KO – vyplývá zejména z dotazníkového šetření, které odkazuje na absenci sběru papíru v 6, nápojových kartonů v 15, kovů v 13, elektroodpadu v 9 a bioodpadu v 29 obcích. Absence možnosti třídít je zásadním omezením v dosažení vyšší výtěžnosti a materiálového využití odpadu vč. snižování množství SKO.

Zanedbávání průběžné osvěty ve věcech žádoucího nakládání s odpady – na úroveň výtěžnosti tříděného sběru má vedle hustoty sběrné sítě, donáškové vzdálenosti, rozsahu třídít odpad apod. významný vliv opakované zprostředkování informací o správném nakládání s odpady vč. dopadů pro jednotlivce, společnost, obec, životní prostředí a jiné zainteresované skupiny a složky. Absence dlouhodobé informační kampaně pro veřejnost v aktivním věku je impulsem k meziobecní spolupráci při dosahování lepších výsledků nejenom při třídění odpadu.

Nedostatečná informovanost představitelů obcí – problém, který se pojí spíše s neuvolněnými starosty a nedostatkem času na výkon obecní agendy, snižuje prostor zabývat se optimalizací tříděného sběru odpadu. Ze setkání fokusní skupiny také vyplynulo, že jen mále množství starostů využívá možnosti kontaktovat odborného úředníka městského úřadu ORP a informovat se o příležitostech, možnostech nebo aktuálních trendech optimalizace systému OH obcí.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) Důsledky neřešení problému

Slabá úroveň tříděného sběru v obcích má nepřímo úměrnou spojitost s konečným množstvím smíšeného komunálního odpadu, protože nevytříděné odpady převážně končí ve zbytkovém odpadu. V horších případech jsou odstraňovány nežádoucími způsoby např. spalováním v lokálních topeništích nebo ukládáním na nevhodná místa (vznik černých skládek). Ve všech případech tak nevytříděný odpad představuje výdaje pro obec, která musí zajistit následný sběr, svoz a odstranění. Přitom se jedná o odpady představující příjmovou položku v systému odpadového hospodářství obce.

Neprovedením optimalizace sběru tříděného odpadu a přetrvávání absence neinformovanosti obyvatel, bude pokračovat ochuzování obce o jisté příjmy z tříděného sběru odpadu (odměny od EKO-KOM, a.s., případně příjmy z vlastního prodeje druhotných surovin, sběr kovu).

Negativním důsledkem může být i možné sankcionování obcí při nesplnění povinností, které vyplývají ze zákona o odpadech. Od 1. 1. 2015 vyplývá obcím povinnost zajistit místa pro oddělené soustředování složek KO, minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastu, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů.

2. Nadměrná produkce směsných komunálních odpadů a potřeba vhodného nakládání v souvislosti se zákazem skládkování od roku 2024

a) Věcné argumenty

Analýza produkce SKO od všech původců správního obvodu odhalila výrazný nárůst této skupiny odpadů mezi roky 2011 a 2012. Množství vyprodukovaného SKO vzrostlo až o 21 % na 6 591,13 tun/rok, přičemž SKO původem od obcí a jejich obyvatel tvořil 82,56 %. Každý obyvatel vyprodukoval za rok o 5,13 kg/SKO více než udává průměrná hodnota za kraj. Nežádoucí trend je navíc podpořen slabou výtěžností odděleně shromažďovaných složek KO a absencí sběru bioodpadu v naprosté většině obcí správního obvodu ORP. Tabulka níže zobrazuje konkrétní hodnoty za území k 31. 12. 2012 vč. srovnání s hodnotami za kraj a ČR.

Kromě porovnání ukazatelů s krajskými a republikovými hodnotami bylo vhodnější provést srovnání s obdobně velkým správním obvodem. Ani v tomto případě, však srovnání nedopadlo pro zájmové území kladně a potvrdilo nadměrnou produkci směsného komunálního odpadu. Průměrný obyvatel správního obvodu ORP Litomyšl (26 841 obyv.) vyprodukoval v roce 2012 až o 22,16 kg/SKO méně. V případě KO byla produkce v témže roce nižší až o 99,71 kg/obyvatele.

V rámci meziobecní spolupráce bude vhodné omezovat příčiny vedoucí k nadměrné produkci SKO a formovat takové prostředí, které napomůže ke zlepšení materiálového využití odpadu. Snižování SKO ukládaného na skládky je rovněž žádoucí v kontextu s možným vládním záměrem zvýšit poplatky za ukládání odpadu a prosazeným zákazem skládkování SKO od roku 2024. Zbytkový odpad bude směřován pravděpodobně k energetickému využití. S přihlédnutím ke vzdálenosti těchto zařízení a nižší dopravní dostupnosti regionu je žádoucí zabývat se v předstihu problematikou budoucího nakládání se směsným komunálním odpadem.

Tab. č. 130: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce a města, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA
SO ORP Moravská Třebová	26 697	11 091,94	415,48	5 441,33	203,82
Pardubický kraj	516 440	181 106,16	350,68	102 610,26	198,69
ČR	10 516 125	3 886 782,3	369,60	2 211 052,64	210,25

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

b) Příčiny problému

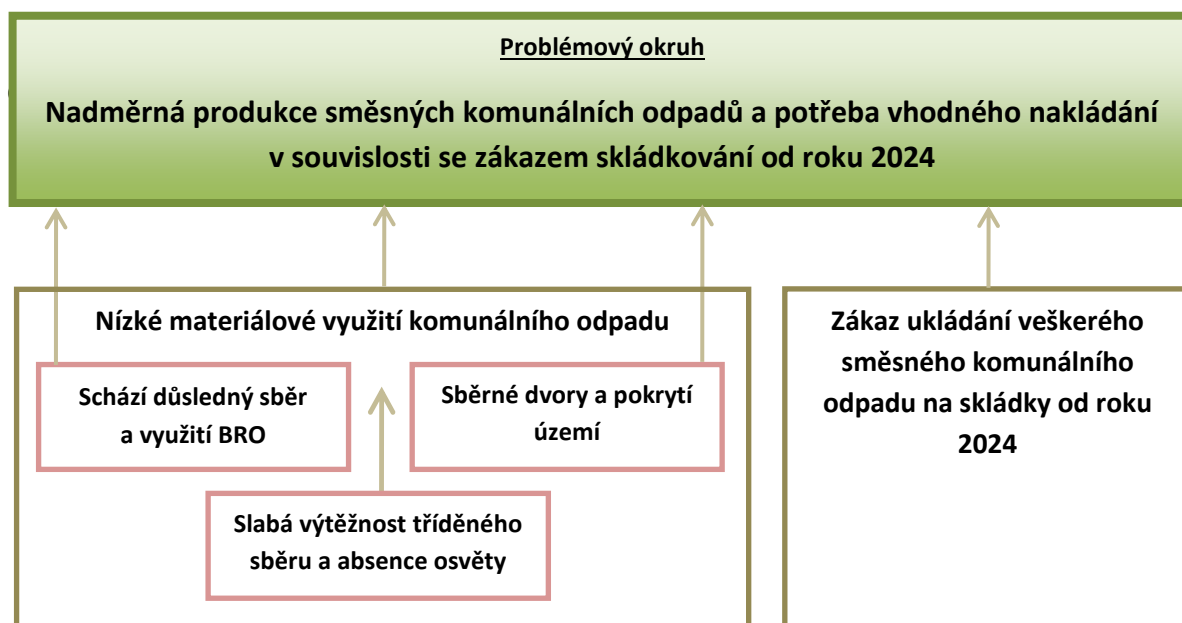
Slabá výtěžnost tříděného sběru a absence důsledné osvěty – významným nástrojem municipalit při snižování množství SKO je umožnit na svém území třídít využitelné složky KO. Odklonění papíru, plastu, skla, nápojových kartonů apod. ze zbytkového odpadu představuje snížení konečného množství odstraněného SKO a zhodnocení vyseparovaného odpadu skrze systém autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a.s. Efektivního sběru nelze dlouhodobě dosahovat bez důkladné práce s obyvatelstvem, která v obcích aktuálně schází.

Schází oddělený sběr a využití BRKO (20 01 08, 20 02 01) – oddělený sběr BRKO s následným kompostováním provádí pouze města Moravská Třebová, Jevíčko, obce Slatina a Biskupice. Ze zjištění plyne, že v naprosté většině není sběr a využití zajištěno. Přitom od 1. 1. 2015 jsou obce a města povinny zavést tříděný sběr biologicky rozložitelného odpadu.

Sběrné dvory a pokrytí území – sběrné dvory tvoří rovněž důležitý článek v systému OH obcí a měst. Sběrné dvory navyšují úroveň sběru odpadu v obci, zvyšují podíl recyklovaného KO, předchází vzniku černých skládek, vytvoří nová pracovní místa apod. Každá obec však nemá na svém území SD, příp. nevyužívá SD na území jiné obce. Lze předpokládat, že dojezdová vzdálenost, obdobně jako docházková vzdálenost ke sběrnému hnízdu, představuje zásadní vliv na ochotě občana odvézt odpad do místa určení. Silniční vzdálenost k nejbližšímu stávajícímu SD je u 16 obcí vyšší než 5 km. Zjištěným nedostatkem spojeným s efektivitou sběrného dvora je i úroveň profesní odbornosti pracovníků a jejich nedůsledné proškolení.

Zákaz skládkování SKO – od roku 2024 je zakázáno na skládky ukládat veškerý směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady. Přijetím této legislativní změny nastane zásadní obrat ve způsobech nakládání s odpady, protože skládkování SKO je v ČR na prvním místě ve způsobech nakládání s komunálními odpady.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) *Důsledky neřešení problému*

Růst produkce SKO se odrazí především ve finanční situaci obce. Převážná většina je již nyní nucena doplácet z obecního rozpočtu na systém odpadového hospodářství, aby zajistila jeho provoz. Vyšší produkce vyvolá potřebu vyšších výdajů na zajištění sběru, svozu a dalšího nakládání. S ohledem na finanční sílu a možnosti obcí je vzrůstající produkce odpadů vysoce nežádoucí. Zvyšování materiálového využití KO může napomoci ke snížení hmotnosti SKO, avšak jeho vzniku nelze v současném technologickém prostředí zcela zabránit. Přijatá novela zákona o odpadech navíc ukládá zákaz skládkování SKO od roku 2024, přitom skládkování je hlavním způsobem nakládání s odpady.

Nevyhovující růstový trend v návaznosti na zákaz skládkování a zanedbávání nutných řešení této problematiky, snižuje prostor obcí k včasnému nastavení vhodných mechanismů pro zajištění efektivního a udržitelného nakládání.

3. Nákladný provoz obecních systémů odpadového hospodářství

a) Věcné argumenty

I přesto, že studie *Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR* (za rok 2012) zařadila SO ORP Moravská Třebová do kategorie správních obvodů s druhou nejnižší hodnotou celkových nákladů na obyvatele pro rok 2012, z terénního šetření v území vyplynuly podněty k úspoře finančních prostředků vynakládaných na OH.

Z provedených analytických šetření vyplynulo, že celkové náklady v roce 2012 vzrostly téměř o 25 %. Majoritní podíl na celkových nákladech představuje položka 3722 – Sběr a svoz komunálních odpadů až 72 % z CN. Průměrné celkové náklady sledovaných obcí a měst byly 813,7 Kč/obyv. a průměrný příjem z poplatků od občanů 444 Kč/obyv. v roce 2012. Do příjmů obcí se dále promítají platby od dalších zainteresovaných skupin, příjmy z prodeje druhotných surovin, odměny od systému spol. EKO-KOM, a.s. apod. Z průzkumu v území však vyplynulo, že majoritní podíl obcí doplácí na systém OH. Výše doplatků se v celorepublikovém měřítku pohyboval u relevantních skupin (dle počtu obyvatelů) od 23 – 35 %. Závěry přinesla společnost EKO-KOM, a.s. za rok 2012.

Ze získaných materiálů za území byla dále stanovena orientační částka za sběr a svoz 1 t směsného komunálního odpadu (2 180 Kč/t/rok 2013) a 1 t tříděného odpadu (4 868 Kč/t/rok 2013). Porovnání výsledků odkazuje na to, že až 39 % obcí platí vyšší částku za 1 t SKO a 37,5 % platí vyšší částku za 1 t tříděného odpadu než je orientační průměr za území. Výsledky potvrdilo i druhé dotazníkové šetření, kde 30 % dotázaných vyjádřilo nespokojenost s cenami za služby v odpadovém hospodářství.

Vysoké náklady na jednotkové množství a nízká výtěžnost tříděného sběru mohou nasvědčovat o nesprávném nastavení systému v obci či svozové oblasti. Nezanedbatelnou roli hraje i cenová politika svozových firem.

b) Příčiny problému

Neschopnost omezovat tvorbu SKO – směsný komunální odpad představuje zbytkový odpad, který lze jen velmi obtížně dále třídit. Nejčastější formou nakládání je jeho ukládání na skládky, přičemž průměrná cena uložení 1 t SKO na skládku činí cca 1 230 Kč (2013). Nevědomost, neochota či omezené možnosti obyvatel ovlivnit konečné množství SKO představuje zásadní překážku snižování nákladů spojených s nakládáním s SKO.

Slabá výtěžnost tříděného sběru – pro obec je levnější variantou třídit odpad, protože zapojením do systému společnosti EKO-KOM, a.s. si sběrem obalových odpadů zajistí odměny. Výše odměny je závislá zejména na množství vytříděných odpadů, její výše roste spolu s účinností systému sběru. Odměna pomáhá snižovat náklady spojené s provozem systému sběru využitelných složek komunálních odpadů. Účinný systém sběru se v konečném dopadu podílí i na snižování objemu směsného komunálního odpadu končícího na skládce, což pro obec představuje finanční úsporu. Přesto obce SO ORP Moravská Třebová dosahují podprůměrné hodnoty třídění v porovnání s průměrem Pardubického kraje i průměrem ČR.

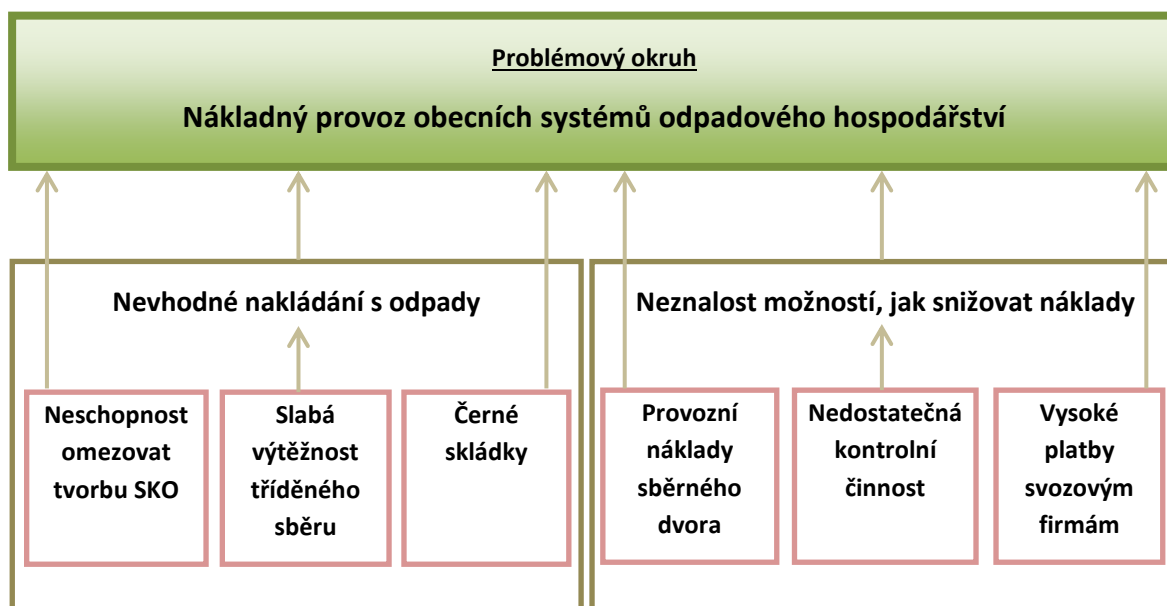
Ceny služeb za nakládání s odpady – možné vyšší ceny za sběr a svoz odpadu u některých obcí mohou plynout ze slabé vyjednávací pozice obcí, příp. jsou ceny služeb stanoveny dlouhodobě a obec nemůže o jejich výši každoročně vyjednávat o ceně služeb v OH. Vyšší nákladovost může plynout také z nevhodně provedeného výběrového řízení nebo nastavených smluv.

Černé skládky – přesto, že se jedná o skládky bodového rozsahu (stádium vzniku), trápí tento problém téměř polovinu obcí SO. Skutečné náklady na odstranění bodového znečištění obcí nebyly kvantitativně změřeny. Pouze v dotazníkovém šetření se k tomuto problému přiklonilo 15 obcí.

Provozní náklady sběrného dvora – sběrný dvůr v obci rozšiřuje tříditelnost odpadu o další recyklovatelné komodity. Zásadně tak omezuje vznik SKO. Náklady na jeho provoz musí však obec hradit z vlastního rozpočtu za předpokladu, že se na provozu nepodílí i jiná obec.

Nedostatečná kontrolní činnost – v kompetenci každé obce je provádět kontrolu fyzických a právnických osob oprávněných k podnikání, zdali mají s obcí uzavřenou smlouvu, která je opravňuje využívat systém obce. Případně mají-li zajištěno využití a odstranění odpadu v souladu se zákonem o odpadech. Subjekty zneužívající obecní systém, bez řádného placení poplatku, představují další náklady pro obec. Dle vyjádření referentky Odboru životního prostředí MěÚ Moravská Třebová je kontrolní činnost a ukládání pokut z pozice obcí zcela ojedinělé.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) *Důsledky neřešení problému.*

Dotování systému odpadového hospodářství je častým problémem většiny obcí. Finanční stabilita a udržitelnost je však zásadním předpokladem pro efektivní a dlouhodobý provoz. Možné zvýšení nákladů se bude odvíjet od celkového vývoje hospodářství ČR (změny mezd, ceny ropy – pohonné hmoty). Čím vyšší vklady municipalit do systému OH budou (uhrazení nákladů) tím nižším kapitálem bude obec disponovat na rozvojové projekty, příspěvky organizací, prostředky pro zajištění ostatních veřejných služeb. V konečném dopadu klesá i samotná platební schopnost obce.

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nízká efektivita tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu
Cíl 1.1	Zajistit efektivní sběr všech využitelných složek komunálních odpadů povinných dle stávajících a připravovaných právních norem v oblasti OH vč. rozšiřování sběru o další složky
Popis cíle	<p>Od 1. 1. 2015 nastane obcím povinnost umožnit občanům třídění papíru, plastu, skla, kovů a bioodpadu. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že sběr papíru doposud schází v 6, nápojové kartony v 15, kovy v 13 a bioodpad v 29 obcích.</p> <p>Prvotním krokem je zajistit sběr základních druhů odpadů (papír, plast, sklo, kovy a bioodpad) v každé obci a splnit povinnost sběru danou ze zákona. V návaznosti na všeobecný zájem snižovat náklady na systém OH a nízkou výtěžnost tříděného sběru, provést v druhém kroku optimalizaci sběru a svozu odpadů např. zajistit kontrolu plnění nádob na tříděný odpad, přezkoumat frekvenci jejich svozu a bude-li nutné tak i rozšiřovat kapacitu sběrné sítě v obcích s ohledem na donáškovou vzdálenost. Samotná efektivita sběru bude kromě optimalizace ovlivněna i implementací cíle 1.2. Po zajištění sběru využitelných složek KO lze nadále rozšiřovat tříditelné druhy odpadu v obci (nápojové kartony, elektroodpad textil a jiné). Jakýkoliv systém sběru (nádobové či pytlivé sběry) je vždy nutno vyhodnotit s ohledem na provozní náklady a možnost umístění nádob, pytlů na veřejných prostranstvích či v domácnostech.</p>
Hlavní opatření	<p>Organizační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajistit povinnost odděleného shromažďování využitelných složek KO • Rozšířit spolupráci s kolektivními systémy zpětného odběru a postupně rozšiřovat tříditelné složky KO <p>Intenzifikační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizovat sběr a svoz odpadu (prohloubit spolupráci se svozovou společností, příp. prohloubit spolupráci s EKO-KOM, a.s. na regionální úrovni nebo s Regionálním odpadovým centrem Pardubického kraje, výměna zkušeností s obcemi i mimo SO ORP, pořádání odborných školení o OH (optimalizace, aktuální právní předpisy apod.) pro starosty přímo ve SO ORP) <p>Kontrolní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konzultovat správnost zavedených systémů třídění s odborníky na OH např. s pověřeným pracovníkem MěÚ ORP, krajského úřadu nebo s oblastními inspektoráty ČIŽP
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Dle právních norem zajištěn v obcích sběr papíru, plastu, skla, kovů, bioodpadu (ANO/NE) • Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě • Počet obcí, které mají nastaven oddělený sběr nad rámec povinných druhů komunálního odpadu a) elektroodpad, b) nápojové kartony, c) textil, d) jiné
Správce cíle	Starost(k)a obce Rychnov na Moravě

Problémový okruh 1	Nízká efektivita tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu
Cíl 1.2	Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účasti obyvatel na systému odpadového hospodářství obce
Popis cíle	<p>Sběrná síť v obcích umožňuje oddělený sběr papíru, plastu, skla, nápojových kartonů, kovů a bioodpadu, ale samotná existence nádob nutně neznamená i dosažení vysoké efektivity tříděného sběru. I přesto, že většina obcí umožňuje sběr využitelných složek KO a hustota sběrné sítě je ve srovnání s průměrnou hodnotou za Pardubický kraj nadprůměrná, nedosahují výsledky tříděného sběru ani průměrných hodnot za kraj. Jedná se především o papír, plast a sklo.</p> <p>V rámci meziobecní spolupráce je proto nezbytné připravit dlouhodobou informační kampaň pro veřejnost v produktivním a postproduktivním věku. Cílená a dlouhodobá osvěta obyvatel napomůže k prohloubení povědomí o tom, jak správně nakládat s komunálními odpady, kde a kdy je lze odkládat, kolik odpadu bylo vytříděno a jaké dopady z toho plynou apod. K informování obyvatel lze využít informační tisk, letáky do schránek, nálepky na kontejnerech, zavést pravidelnou rubriku v místním tisku a nastavit využití komunikačních kanálů dlouhodobě nikoliv jednorázově.</p>
Hlavní opatření	<p>Organizační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přípravu dlouhodobé osvěty provázat se zkušeným subjektem např. s Pardubickým krajem, společností EKO-KOM, a.s., nestátní neziskovou organizací (Arnika, Hnutí duha a jiné), Regionálním odpadovým centrem Pardubického kraje, svozovou společností • Zpracovat časový harmonogram včetně konkrétních kroků • Vyhodnotit možnosti efektivní komunikace s cílovými skupinami a provázat je s finančním a časovým plánem <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navrhnout a zhodnotit reálné finanční možnosti obcí pro uskutečnění osvěty + vyhodnotit ostatní možnosti financování (např. spoluúčast kraje, EKO-KOMu, a.s., kolektivních systémů, zapojení podnikatelských subjektů - sponzoring, dotační tituly) • Sestavit finanční plán pro realizaci společné osvětové kampaně <p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provázat osvětu tematickými okruhy cílů 1.1 a 2.1
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Podíl obyvatel zapojených do osvěty k celkovému počtu obyvatel správního obvodu (v %) • Počet uskutečněných kampaní
Správce cíle	Starost(k)a města Moravská Třebová

Problémový okruh 2	Nadměrná produkce směsných komunálních odpadů a potřeba vhodného nakládání v souvislosti se zákazem skládkování od roku 2024
Cíl 2.1	Zajistit třídění a zpracování kompostovatelných odpadů
Popis cíle	<p>S ohledem na venkovský charakter regionu, převahu rodinných domů a rozptýlenou zástavbu je vhodné zaměřit se na podporu domovního kompostování bioodpadu. Kompostování přímo v domácnostech je nejlevnějším řešením, protože bioodpad je využit přímo občanem a snižuje se tak jeho konečné množství, se kterým musí obec nakládat. V kombinaci s domovním kompostováním je vhodné ustanovit v obci sběrné místo pro ukládání přebytků bioodpadu. Při naplnění kapacity sběrného místa předávat odpad do nejbližší kompostárny v území (Třebařov, Víška u Jevíčka, Biskupice). Přepravu odpadu lze uskutečnit ve spolupráci se svozovou společností, provozovateli kompostáren nebo využít techniky pořízené při projektu BRKO obce Slatina. Vzájemná spolupráce obcí při poptávce nádob na sběr odpadu, kompostérů a přepravních služeb pro větší oblast může mít významný kladný vliv na smluvní a cenové podmínky. Jakýkoliv systém třídění bioodpadu je nezbytné provázat s osvětou obyvatel.</p> <p>Pro kombinaci domovního kompostování a odděleného sběru přebytků bioodpadu se již rozhodla např. obec Dlouhá Loučka.</p>
Hlavní opatření	<p>Organizační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podporovat domovní kompostování vč. zhodnocení sdruženého nákupu kompostérů (předem provést průzkum zájmu pro stanovení počtu kusů) • Vyhodnotit možnosti odděleného shromažďování bioodpadu na základě individuálních potřeb a podmínek v každé obci (prostřednictvím sběrných dvorů, sběrných míst, velkoobjemových kontejnerů apod.) • Společná poptávka na dodavatele přepravních služeb v OH a posílení vyjednávací pozice vůči těmto poskytovatelům • Vyvolat společná jednání obcí a provozovatelů o podmínkách zpracování bioodpadu v lokálních kompostárnách <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat možnosti financování (vlastní zdroje, příspěvky z krajské, národní úrovně, fondy EU) <p>Kontrolní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konzultovat správnost zavedených systémů třídění s odborníky na OH např. s pověřeným pracovníkem MěÚ ORP, krajského úřadu nebo s oblastními inspektoráty ČIŽP
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí využívajících lokální zemědělská zařízení ke zpracování bioodpadu • Počet obcí, které podporují domovní kompostování bioodpadu
Správce cíle	Starost(k)a obce Chornice

Problémový okruh 2	Nadměrná produkce směsných komunálních odpadů a potřeba vhodného nakládání v souvislosti se zákazem skládkování od roku 2024
Cíl 2.2	Optimalizovat síť sběrných dvorů a zajistit tak rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost zařízení pro občany
Popis cíle	<p>Ve SO ORP Moravská Třebová se nachází, dle databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Pardubického kraje, celkem sedm sběrných dvorů (SD). Při zohlednění dojezdové vzdálenosti, není rozmístění sběrných dvorů v území optimální. <i>Analýza sběrných dvorů a sběrných míst v Královéhradeckém kraji, 2011</i> [55] stanovila ideální dojezdovou vzdálenost na 5 km. Za předpokladu maximální dojezdové vzdálenosti 5 km k nejbližšímu SD, překračuje v místních podmínkách vzdálenost až 16 obcí.</p> <p>Zlepšit dostupnost SD je žádoucí pro snižování množství směsného komunálního odpadu a zvyšování materiálového využití. Aby se předešlo i nadměrnému plýtvání finančními prostředky, doporučuje se účast okolních obcí na provozu stávajících spádových SD (v Moravské Třebové, Jevíčku apod.) samozřejmě s ohledem na volné kapacity, příp. místa pro rozšíření. Pro ostatní obce, které překračují vzdálenost 5 km od spádového SD, vystavět nový SD po vyhodnocení skutečné potřeby a vhodné lokalizace. Dalším přínosem společné účasti je rozdělení nákladů na provoz SD mezi více obcí a jeho plné využití. Sníží se tím i riziko vzniku černých skládek, protože obyvatelé budou mít stálé místo k odkládání širokého spektra odpadů. Současně lze na SD odkládat kovové odpady, čímž zapojené obce naplní povinnost jejich třídění. Při navrhování nového SD je vždy nutné definovat, jaké odpady budou odebírány a za jakých podmínek (bezplatně, tedy v rámci poplatku za odpad), za úhradu na SD, s množstevním limitem – např. stavební odpady).</p>
Hlavní opatření	<p>Administrativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyhodnotit možnosti připojení obcí k stávajícím sběrným dvorům a navržení smluvních vztahů <p>Dispoziční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zhodnotit územní dispozice a navrhnout optimální místa pro umístění sběrného dvora/sběrných dvorů s ohledem na minimalizaci dojezdové vzdálenosti okolních obcí a požadovanou kapacitu zařízení <p>Ekonomická opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyhотовit ekonomickou analýzu investičních a provozních nákladů včetně možností financování v prostředí meziobecní spolupráce <p>Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajistit SD tak, aby odpovídal legislativním požadavkům pro shromažďování a sběr vybraných druhů odpadů (zpevněná, vodohospodářsky zabezpečená, oplocená plocha, v souladu s územním plánem apod.) • Zvážit odebírané druhy a množství odpadů a způsob, jakým se s nimi bude nakládat • Získat souhlas krajského úřadu pro provoz zařízení
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí s dostupností sběrného dvora v rozmezí 0 - 5 km • Počet obcí, které nemají sběrný dvůr, ani nevyužívají smluvního zajištění sběru odpadů ve sběrném dvoře jiné obce
Správce cíle	Starost(k)a obce Jaroměřice

Problémový okruh 2	Nadměrná produkce směsných komunálních odpadů a potřeba vhodného nakládání v souvislosti se zákazem skládkování od roku 2024
Cíl 2.3	Příprava společné strategie k nakládání se SKO (zajištění logistického systému přepravy odpadu do koncových zařízení v kontextu se zákazem skládkování od r. 2024)
Popis cíle	<p>Potřeba aktivně se zabývat přípravou společné strategie ve věci budoucího nakládání se směsným komunálním odpadem vyplynula z novely zákona č. 185/2001, Sb., o odpadech ve znění č. 229/2014 Sb. a následně ze samotné polohy správního obvodu, vzdálenosti koncových zařízení a potřeby zajistit finančně i organizačně udržitelnou přepravu odpadu. Novela stanovila, že od roku 2024 bude zakázáno ukládat veškerý směsný komunální odpad na skládky KO. Přitom hlavním způsobem nakládání se směsným komunálním odpadem původem od obcí a jejich obyvatel je ukládání na skládku tuhých komunálních odpadů v obci Slatina a České Libchavy. S úplným zákazem skládkování, vzrůstá význam zařízení pro energetické využití odpadu. V celé ČR existují však pouhá tři zařízení, přičemž nejbližším je spalovna SAKO Brno, a.s. Provedenou analýzou vhodných koncových zařízení byl zjištěn záměr možné výstavby spalovny komunálního odpadu v Mohelnici, avšak nejprve musí být vypracována studie proveditelnosti. Z výše popsaných okolností bude nutné nastavit efektivní strategii přepravy odpadu od obcí. V souvislosti s přepravou odpadu na velké vzdálenosti roste význam překládacích stanic a jejich optimální lokalizace v území. Vhodná lokalizace umožní svoz odpadu z obcí do centrálního místa, odkud budou odpady překládány do kapacitně objemnějších nádob, lisovány a následně přepravovány do koncových zařízení. Hlavním cílem je připravit strategii, která navrhne a vyhodnotí úsporné způsoby přepravy směsného odpadu na větší vzdálenost za účelem jeho dalšího využití s ohledem na současné i budoucí dopravní možnosti.</p>
Hlavní opatření	<p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navrhnout a schválit nutné náklady na pořízení strategie vč. stanovení výše finanční účasti zapojených obcí <p>Přípravná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vypsání výběrové řízení na zpracovatele strategie • Zadat vypracování strategie, která vyhodnotí efektivní způsoby přepravy odpadu ze SO ORP do koncových zařízení s ohledem na přepravní možnosti a dopravní situaci v území • Přijetí a následná implementace strategie
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Připravená dopravní strategie v závislosti na lokalizaci zařízení k energetickému využití odpadů (ANO/NE)
Správce cíle	Starost(k)a města Moravská Třebová

Problémový okruh 3	Nákladný provoz obecních systémů odpadového hospodářství
Cíl 3.1	Připravit a realizovat společnou poptávku obcí po službách v odpadovém hospodářství
Popis cíle	<p>Jedním z výstupů druhého dotazníkového šetření bylo definování hlavních problémů v odpadovém hospodářství, se kterými se obce běžně potýkají. Druhým nejčastějším problémem obcí jsou vysoké ceny za svoz odpadu. Tento bod zmínila téměř 1/3 obcí správního obvodu, tzn. 10 obcí. I přesto, že ochota obcí na vzájemném posílení vyjednávací pozice vzhledem k poskytovatelům služeb v OH je spíše nízká, je nutné brát v potaz rozdílnou váhu vyjednávací pozice jedné obce a skupiny obcí (roste svozová oblast). Samotná studie IURMO [56] uvádí, že firmy při výběrovém řízení věnují svým zákazníkům takovou pozornost, která odpovídá jejich podílu na budoucím zisku firmy. To znamená, že sílu vyjednávací pozice významně ovlivňuje i velikost obce (svozové oblasti), proto obec menší velikosti nemusí být dostatečně lukrativním klientem. Pokud obce chtějí dosáhnout na zajímavější cenovou nabídku za služby v OH a generovat úspory finančních prostředků, je zadání společné poptávky služeb vhodným postupem.</p> <p>Vysoké ceny za svoz odpadů uvedly obce Vysoká, Vrážné, Biskupice, Bělá u Jevíčka, Březina, Městečko Trnávka, Dlouhá Loučka, Gruna, Staré Město a Koruna. Posílení vyjednávací pozice uvedly obce Gruna, Třebařov, Rozstání, Hartinkov. Samotnou úsporu finančních prostředků vynakládaných na OH by uvítaly obce Staré Město, Biskupice, Rozstání, Bělá u Jevíčka, Březina, Jevíčko, Borušov, Gruna. Z výše uvedeného jasně plyne, že 15 obcí je ochotných spolupracovat za účelem úspory peněžních prostředků vynakládaných na OH, z toho 13 obcí chce pracovat právě v oblasti cen za poskytované služby. V území tak existuje nemalý potenciál pro společný postup obcí k lepším cenovým podmínkám svozových společností.</p>
Hlavní opatření	<p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analýza smluv a možnosti vypovězení vč. možných dopadů plynoucí ze smlouvy • Nastavení harmonogramu ukončování stávajících smluv • Zpracovat návrh společné smlouvy • Příprava a realizace řádného výběrového řízení na poskytovatele
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet obcí, které realizovaly nová výběrová řízení na dodavatele služeb v odpadovém hospodářství
Správce cíle	Starost(k)a obce Gruna, starost(k)a obce Bělá u Jevíčka

Pro problémový okruh *Nákladný provoz obecních systémů odpadového hospodářství* byl navržen pouze jeden konkrétní cíl, který může pomoci zejména menším obcím k zajímavějším cenám za služby poskytované odpadovými firmami. Důvodem navržení jediného cíle je i to, že realizace zejména ostatních cílů OH má významný dopad na náklady v OH.

Náklady na OH se odvíjí zejména od schopnosti zajistit vhodné podmínky pro třídění odpadu v obci a od důsledné osvěty směrem k občanům. Napomoci může i optimalizace sběrné sítě (např. snižování docházkové vzdálenosti k sběrnému hnízdu, změna frekvence svozu, možnost třídít široké spektrum komunálního odpadu, hustota sběrné sítě apod.). Kvalitní systém tříděného sběru znamená pro obce příjem v podobě pravidelných odměn a současně dochází k snižování konečného množství SKO, za jehož odstranění obce platí v průměru 1 230 Kč za tunu. Cíle 1.1, 1.2 a 2.1 jsou proto úzce provázány s problémovým okruhem č. 3.

Cíl 2.2 odhaluje dále možnost, jak lze zajistit náklady na provoz sběrného dvora a rozšířit pokrytí území. Existence SD umožní příjem odpadů téměř po celý rok bez nutnosti vyčkat na sezónní svozy a lze tak předcházet vzniku černých skládek, které představují další výdaje obcí.

Jedna z posledních novel zákona o odpadech za rok 2014 (č. 229/2014 Sb.) znamenala nejvýznamnější změnu v odpadovém hospodářství a vyvolala tak potřebu cíle 2.3. Bude-li po roce 2024 potřeba přepravovat odpady do zařízení vzdálenějších než současně využívané skládky KO, je potřeba strategie, která navrhne nejoptimálnější varianty přepravy odpadu. Vyhotovení a implementace v předstihu může předejít neúspěšným individuálním řešením a generovat úspory obcím.

Cíl 1.1	Zajistit efektivní sběr všech využitelných složek komunálních odpadů povinných dle stávajících a připravovaných právních norem v oblasti OH vč. rozšiřování sběru o další složky		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Rychnov na Moravě		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	15	30
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Indikátor udává počet obcí, které se od roku 2013 zabývaly optimalizací sběru a svozu odpadu. Plánovaná hodnota roku 2020 zahrnuje i ty obce, které optimalizaci provedly již v předchozích letech. S ohledem na závěry analytické části a terénní šetření je žádoucí, aby se do procesu zapojilo, co možná nejvíce obcí tzn. růst hodnoty indikátoru.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí, které potvrdily zapojení do procesu optimalizace OH.		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit		

Cíl 1.1	Zajistit efektivní sběr všech využitelných složek komunálních odpadů povinných dle stávajících a připravovaných právních norem v oblasti OH vč. rozšiřování sběru o další složky		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Počet obcí, které mají nastaven oddělený sběr nad rámec povinných druhů komunálního odpadu a) elektroodpad, b) nápojové kartony, c) textil, d) jiné		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Rychnov na Moravě		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	a)29, b)25, c)25, d)2	a)33, b)33, c)30, d)2
Skutečnost	a)24, b)18, c)19, d)2	 	
Popis měřítka	Mnohé odpady vznikající v domácnostech podléhají zpětnému odběru, který na vlastní náklady zajišťují kolektivní systémy. Indikátor umožňuje sledovat počet obcí, které rozšiřují sběr nad rámec zákonných povinností a zefektivňují tak možnosti odděleného sběru. Pozitivním trendem je růst indikátoru, tzn. navyšování počtu obcí rozšiřujících sběr odpadu.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí, které třídí vybrané druhy nad rámec zákonných povinností.		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit		

Cíl 1.2	Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účasti obyvatel na systému odpadového hospodářství obce		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Podíl obyvatel zapojených do osvěty k celkovému počtu obyvatel správního obvodu		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Starost(k)a města Moravská Třebová		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50	50
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Pro zefektivnění systému odpadového hospodářství obcí je nezbytná dlouhodobá práce s obyvatelstvem. Čím více obcí se do osvěty zapojí, tím více obyvatel bude informováno o správném nakládání s odpady. Indikátor vyjadřuje, na jaké procento obyvatel byla osvěta zacílena. Žádoucí je, aby indikátor dosáhl minimálně na 50 % hodnotu.		
Metodika a výpočet	Podíl, kde v čitateli bude uveden počet obyvatel těch obcí, které se do osvěty zapojily a ve jmenovateli celkový počet obyvatel SO ORP ve zvoleném roce.		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit		

Cíl 1.2	Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účasti obyvatel na systému odpadového hospodářství obce		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet uskutečněných kampaní		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a města Moravská Třebová		
Roky	2013	2017	2020
Plán		12	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Mezi nejvíce preferované komunikační prostředky obyvatel dle společnosti EKO-KOM, a.s. patří místní média, informace přímo na kontejnerech a letáky do schránek. Dostatečným opakováním informací se zajistí, že se informace lépe zapamatují. Indikátor měří počet zprostředkovaných informačních kampaní, přičemž je vhodné nastavit nějaké minimum akcí za rok (dle finančních možností obcí). Jedné kampani přitom odpovídá např. jedna distribuce brožur do schránek, výlep plakátů na veřejných místech nebo vydávání osvětové rubriky v lokálních zpravodajích.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet informačních kampaní za rok.		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit		

Problémový okruh 2	Nadměrná produkce směsných komunálních odpadů a potřeba vhodného nakládání v souvislosti se zákazem skládkování od roku 2024		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Měrná produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele		
Měrná jednotka	kg/obyvatel/rok		
Správce měřítka	Referent(k)a Odboru životního prostředí MěÚ Moravská Třebová, (OH)		
Roky	2012	2017	2020
Plán	 	≤ 195,31	< než výsl. v r. 2017
Skutečnost	195,31	 	
Popis měřítka	Dle AOS EKO-KOM, a.s. byla měrná produkce SKO 195,31 kg/obyvatele v roce 2012 za správní obvod ORP. Žádoucí je, aby měrná produkce SKO klesala s ohledem na implementaci stanovených cílů.		
Metodika a výpočet	Podíl, kde v čitateli je celková produkce SKO (kg) za SO ORP a ve jmenovateli počet obyvatel správního obvodu ORP zvoleného roku.		
Zdroj čerpání dat	Hlášení o produkci a nakládání s odpady za každou obec daného roku, ČSÚ		

Cíl 2.1	Zajistit třídění a zpracování kompostovatelných odpadů		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	Počet obcí, které využívají lokální zemědělská zařízení ke zpracování bioodpadu		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Chornice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	16	16
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Využití lokálních zařízení může napomoci ke zlevnění systému nakládání s odpady obce a možná aplikace do zemědělské půdy zkvalitní ŽP v regionu. Indikátor odkazuje na počet obcí, které spolupracují s místními zemědělskými subjekty při zpracování bioodpadu. Do budoucna je žádoucí, aby počet obcí využívající lokální zemědělská zařízení neklesal.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí využívající lokální zemědělská zařízení za rok.		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit		

Cíl 2.1	Zajistit třídění a zpracování kompostovatelných odpadů		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	Počet obcí, které podporují domovní kompostování bioodpadu		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Chornice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	10	18
Skutečnost	0	 	
Popis měřítka	Indikátor měří počet obcí, které zavedly a podporují na svém území preventivní opatření vzniku odpadu – domovního kompostování bioodpadu. Žádoucí je růst hodnoty ukazatele.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí, které zavedly systém domovního kompostování.		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit		

Cíl 2.2	Optimalizovat síť sběrných dvorů a zajistit tak rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost zařízení pro občany		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	Počet obcí s dostupností sběrného dvora v rozmezí 0 - 5 km		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Jaroměřice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	20	24
Skutečnost	17	 	
Popis měřítka	Indikátor udává počet obcí, jejichž dojezdová vzdálenost k nejbližšímu SD nepřesahuje 5 km. Optimální dojezdová vzdálenost má obdobně jako vzdálenost kontejnerů na tříděný odpad přední vliv na ochotu občanů odvézt odpad do místa určení. Žádoucí proto je snižovat dojezdovou vzdálenost sběrných dvorů a zvyšovat jejich dostupnost pro obyvatele ostatních obcí.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí se silniční vzdáleností nižší než 5 km.		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit, mapové portály		

Cíl 2.2	Optimalizovat síť sběrných dvorů a zajistit tak rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost zařízení pro občany		
Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	Počet obcí, které nemají sběrný dvůr, ani nevyužívají smluvního zajištění sběru odpadů ve sběrném dvoře jiné obce		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starost(k)a obce Jaroměřice		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	15	9
Skutečnost	21	 	
Popis měřítka	V území se nachází celkem 7 sběrných dvorů v šesti obcích, přičemž dalších 7 obcí využívá sběrné dvory jiné obce. Sledovat počet sběrných dvorů v území nemá dostatečnou vypovídací hodnotu, protože výsledek nevypovídá o rozsahu obslužených obyvatel. Indikátor se proto zaměřuje na počet obcí, které sběrné dvory nevyužívají, a je žádoucí, aby hodnota indikátoru klesala.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí, které nevyužívají SD (vlastní, jiné obce).		
Zdroj čerpání dat	MěÚ, OÚ jednotlivých municipalit		

Cíl 2.3	Příprava společné strategie k nakládání se SKO (zajištění logistického systému přepravy odpadu do koncových zařízení v kontextu se zákazem skládkování od r. 2024)		
Číslo indikátoru	12		
Název indikátoru	Připravená dopravní strategie v závislosti na lokalizaci zařízení k energetickému využití odpadů		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starost(k)a města Moravská Třebová		
Roky	2013	2017	2020
Plán	 	ANO	ANO
Skutečnost	NE	 	
Popis měřítka	Význam cíle 2.3 vzrostl v souvislosti s přijatým zákazem skládkování SKO od roku 2024. Indikátor měří, zdali byla ve stanoveném časovém horizontu připravena společná strategie pro přepravu SKO.		
Metodika a výpočet	Strategie je zhotovena/není zhotovena.		
Zdroj čerpání dat	www.regionmtj.cz		

5.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

5.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Správní výbor DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka (7 členů)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zajistit efektivní sběr všech využitelných složek komunálních odpadů povinných dle stávajících a připravovaných právních norem v oblasti OH vč. rozšiřování sběru o další složky	starost(k)a obce Rychnov na Moravě
1.2	Připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účasti obyvatel na systému odpadového hospodářství obce	starost(k)a města Moravská Třebová
2.1	Zajistit třídění a zpracování kompostovatelných odpadů	starost(k)a obce Chornice

2.2	Optimalizovat síť sběrných dvorů a zajistit tak rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost zařízení pro občany	starost(k)a obce Jaroměřice
2.3	Příprava společné strategie k nakládání se SKO (zajištění logistického systému přepravy odpadu do koncových zařízení v kontextu se zákazem skládkování od r. 2024)	starost(k)a města Moravská Třebová
3.1	Připravit a realizovat společnou poptávku obcí po službách v odpadovém hospodářství	starost(k)a obce Gruna, starost(k)a obce Bělá u Jevíčka

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Měrné produkce separovaného papíru, plastu, skla a nápojových kartonů na obyvatele	referent(ka) Odboru Životního prostředí MěÚ Moravská Třebová, (OH)
2	Dle právních norem zajištěn v obcích sběr papíru, plastu, skla, kovů, bioodpadu	starost(k)a obce Rychnov na Moravě
3	Počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě	starost(k)a obce Rychnov na Moravě
4	Počet obcí, které mají nastaven oddělený sběr nad rámec povinných druhů komunálního odpadu a) elektroodpad, b) nápojové kartony, c) textil, d) jiné	starost(k)a obce Rychnov na Moravě
5	Podíl obyvatel zapojených do osvěty k celkovému počtu obyvatel správního obvodu	starost(k)a města Moravská Třebová
6	Počet uskutečněných kampaní	starost(k)a města Moravská Třebová
7	Měrná produkce smíšeného komunálního odpadu na obyvatele	referent(ka) Odboru Životního prostředí MěÚ Moravská Třebová, (OH)
8	Počet obcí, které využívají lokální zemědělská zařízení ke zpracování bioodpadu	starost(k)a obce Chornice
9	Počet obcí, které podporují domovní kompostování bioodpadu	starost(k)a obce Chornice
10	Počet obcí s dostupností sběrného dvora v rozmezí 0 - 5 km	starost(k)a obce Jaroměřice

11	Počet obcí, které nemají sběrný dvůr, ani nevyužívají smluvního zajištění sběru odpadů ve sběrném dvoře jiné obce	starost(k)a obce Jaroměřice
12	Připravená dopravní strategie v závislosti na lokalizaci zařízení k energetickému využití odpadů	starost(k)a města Moravská Třebová
13	Celkové náklady na odpadové hospodářství obcí	starost(k)a obce Gruna, starost(k)a obce Bělá u Jevíčka
14	Počet obcí, které realizovaly nová výběrová řízení na dodavatele služeb v odpadovém hospodářství	starost(k)a obce Gruna, starost(k)a obce Bělá u Jevíčka

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 0 strategického dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže.

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl.

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr, postup zpracování a kontakty

5.4.1. Shrnutí

Návrhová část tématu odpadové hospodářství se skládá ze tří stěžejních problémových okruhů, které byly navrženy na základě výstupů analytické části s ohledem na formulovanou vizi a potřeby zájmového území. Výsledné problémové okruhy tedy jsou:

1. Nízká efektivita tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu,
2. Nadměrná produkce směsných komunálních odpadů a potřeba vhodného nakládání v souvislosti se zákazem skládkování od roku 2024,
3. Nákladný provoz obecních systémů odpadového hospodářství.

Zdánlivě odlišné problémové okruhy jsou navzájem provázány a budou ovlivňovány i postupnou implementací navržených cílů. Zejména nadměrná produkce směsných komunálních odpadů je zapříčiněna nízkou efektivitou třídění využitelné složky komunálního odpadu, což se následně odráží i v nákladech obcí na zajištění OH.

Pro první problémový okruh byly navrženy dva cíle, které mají zajistit optimální prostředí pro oddělený sběr využitelných složek KO a zvyšovat výtěžnost sběru těchto složek vč. zkvalitnění nakládání s odpady ve vztahu obec – občan. Jejich postupné naplňování představuje nejvýznamnější nástroje při snižování směsného komunálního odpadu, proto druhý problémový okruh definuje další cíle vhodné pro meziobecní spolupráci a omezování negativního trendu produkce SKO. Jedná se o cíle, které navrhnou lepší pokrytí území separačními dvory a jejich rovnoměrnou dostupnost s možností úsporného financování provozních nákladů, dále podpora kompostování bioodpadu a zajištění odděleného shromažďování vč. zpracování bioodpadu v lokálních zařízeních. Třetí cíl, druhého problémového okruhu, reaguje na potřebu zabývat se novými variantami nakládání a přepravy odpadu v souvislosti se zákazem skládkování od r. 2024. Výše uvedené cíle mohou ovlivnit např. výši odměn ze systému společnosti EKO-KOM, a.s., které tvoří nedílnou součást příjmů municipalit do OH, mohou také snížit výdaje na odstraňování černých skládek z důvodů osvěty občanů a lepší dostupnosti sběrných míst/dvorů nebo snížit výdaje za skládkování SKO v důsledku snižování konečného množství. Proto pro třetí problémový okruh byl vytvořen cíl, který vyplynul z terénních šetření a diskuzí s představiteli obcí. Posílení vyjednávací pozice vůči poskytovatelům stávajících i budoucích odpadových služeb je vhodným nástrojem k formování cen a generování žádoucích úspor v obecních systémech OH.

Pro každý cíl byl následně ustanoven gestor (správce), jehož úkolem bude společně s ostatními představiteli obcí iniciovat v území takové kroky, které povedou k plnění těchto cílů. Za účelem budoucího posouzení naplňování definovaných cílů, byla pro každý cíl nastavena sada indikátorů. Indikátory umožní periodicky monitorovat plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Na návrhové části se pracovalo od poloviny srpna 2014 do konce listopadu 2014. Realizační tým nejprve vytvořil prvotní návrh vize, který vycházel z žádoucího cílového stavu ve střednědobém časovém horizontu (cca r. 2020). Prvotní návrh byl 26. 8. 2014 zpřesněn metodou brainstormingu

na setkání představitelů obcí. Tohoto setkání se zúčastnili starosta Moravské Třebové, starosta Kunčiny, starostka Mladějova na Moravě, starostka Starého Města a místostarostka Městečka Trnávky (motivující místostarostka).

Od začátku září začal realizační tým zpracovávat problémové okruhy. Ty byly rozpracovány a zaslány vybraným představitelům obcí a odborníkům na odpadové hospodářství (tzv. fokusní skupině) přibližně týden před domluveným setkáním. Setkání fokusní skupiny, která byla složena z referentky Odboru životního prostředí MěÚ Moravská Třebová, starosty Jevíčka (motivující starosta), starosty Moravské Třebové, starosty Rychnova na Moravě a starostky Jaroměřic, se uskutečnilo 9. 9. 2014 v budově radnice Města Moravská Třebová. Cílem tohoto setkání bylo ověřit, že problémové okruhy navržené realizačním týmem odpovídají realitě a že se jedná o ty nejzávažnější problémy v oblasti odpadového hospodářství.

Dalším krokem ve tvorbě strategie bylo určit ke každému navrženému problémovému okruhu konkrétní cíle, které povedou k jeho vyřešení nebo překonání. To bylo hlavní náplní realizačního týmu v měsíci říjnu. Cíle měly být formulovány tak, aby byly jednoznačné, reálné a při tom dostatečně ambiciózní. Definované cíle v oblasti odpadového hospodářství zaslal realizační tým k ověření jejich vhodnosti následujícím představitelům obcí: starostce Jaroměřic, starostovi Moravské Třebové, starostovi Chornic, starostovi Rychnova na Moravě, starostovi Gruny a starostovi Bělé u Jevíčka. Tito představitelé obcí ve správním obvodu ORP Moravská Třebová následně přijali role správců cílů v oblasti odpadového hospodářství.

Pro zajištění možnosti sledovat, zda dochází k naplnění cílů v oblasti odpadového hospodářství, byly v měsíci listopadu k cílům stanoveny indikátory (výstupu). Ke každému indikátoru byl v souladu se správcem cíle určen gestor indikátoru, který bude v následujících letech příslušný indikátor vyhodnocovat. Každý indikátor je jasně popsán a je u něj uvedena výchozí a cílová hodnota. Kromě indikátorů k cílům byly dále vytvořeny indikátory k problémovým okruhům (indikátory výsledku), které monitorují, zdali realizace cílů vede k řešení problémových okruhů.

5.5. Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady ve SO ORP. Měrné produkce na obyvatele SO ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celý SO ORP Moravská Třebová, vyjádřený na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území SO ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území SO ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území SO ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území SO ORP Moravská Třebová se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (SO ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008 – 2012.

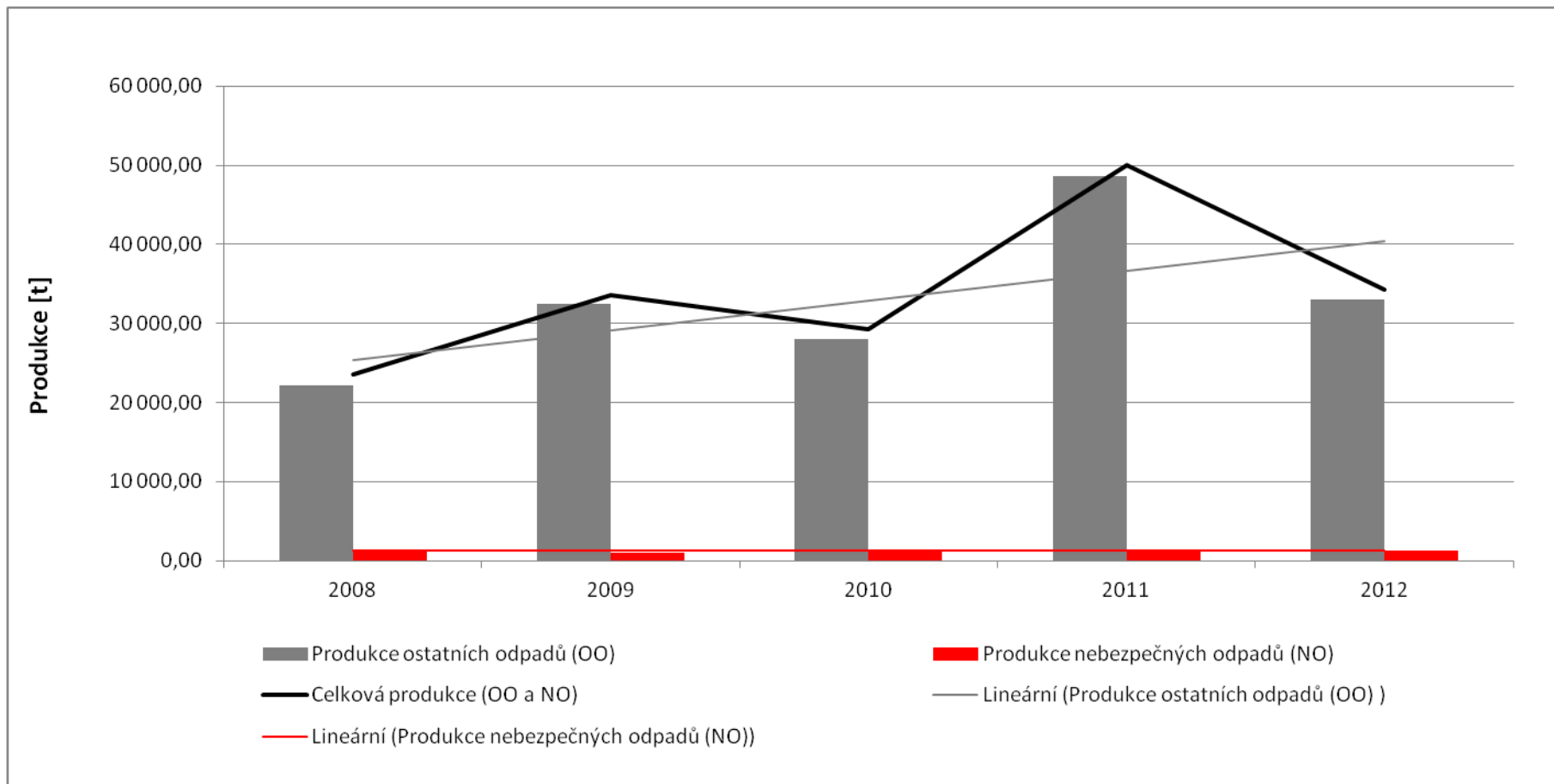
5.5.1. Příloha č. 1: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008 – 2012

Tab. č. 131: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	41 384,81	22 184,45	32 527,40	28 048,44	48 635,95	33 045,92	53,61	78,60	67,77	117,52
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	2 036,86	1 435,18	1 003,14	1 265,07	1 395,50	1 206,76	70,46	49,25	62,11	68,51
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →							-29,54	-50,75	-37,89
Celková produkce (OO a NO)	43 704,65	23 619,63	33 530,55	29 313,51	50 031,45	34 252,68	54,04	76,72	67,07	114,48
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →							-45,96	-23,28	-32,93
Podílové ukazatele [%]		2008		2009		2010		2011		2012
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		93,92		97,01		95,68		97,21		96,48
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		6,08		2,99		4,32		2,79		3,52
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg. obyv. ⁻¹]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		27 201		27 138		27 119		26 839		26 697
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		868,34		1 235,56		1 080,92		1 864,13		1 283,02
Měrná produkce OO		815,57		1 198,59		1 034,27		1 812,14		1 237,81
Měrná produkce NO		300,20	52,76	36,96	46,65	52,00	45,20			
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		17,58		12,31		15,54		17,32		15,06
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-82,42		-87,69		-84,46		-82,68		-84,94

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 34: Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 131

5.5.2. Příloha č. 2: Celková produkce KO na území SO ORP za období 2008 – 2012 podrobně

Tab. č. 132: Celková produkce KO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	178,69	113,26	386,31	407,97	624,56
200102	Sklo	O	299,24	258,92	268,37	146,63	228,71
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	10,08	5,43	3,09	1,35	4,88
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,29	6,37	0,37	28,99	26,98
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	494,86	0,64	0,42	0,01	1,63
200113*	Rozpouštědla	N	0,37	0,48	0,70	0,39	0,28
200114*	Kyseliny	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,36	0,00	0,00	0,00	0,01
200119*	Pesticidy	N	0,00	0,00	0,07	0,01	0,00
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,82	1,35	0,74	1,32	0,89
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky	N	7,93	3,26	2,82	0,42	1,19
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	1,20	0,02	0,18	0,17	0,31
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	0,02	0,03	0,13	0,24	0,52
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	4,22	2,32	2,19	25,88	8,60
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,26	0,00	0,22	0,16	0,31
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	1,38	1,91	0,36	0,06	0,04
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	6,67	2,60	2,98	0,87	1,84
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	3,53	2,03	0,39	0,17	2,58
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	1,50	1,89	15,30	51,76	43,65
200139	Plasty	O	49,92	673,54	187,32	315,30	270,10
200140	Kovy	O	484,63	286,53	2 400,63	3 857,38	3 131,39
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	850,97	1 284,12	1 494,33	1 255,94	838,35
200202	Zemina a kameny	O	19,00	26,36	0,00	40,00	15,03
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	0,00	0,00	0,00	1,58	0,00
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	5 947,25	5 529,93	5 911,08	5 451,12	6 591,13
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	20,42	0,40	0,00	103,00	350,92
200304	Kal ze septiků a žump	O	60,60	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	3,00	11,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	397,58	196,15	173,69	119,41	206,71

200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	512,64	522,46	456,87	390,58	358,55
150102	Plastové obaly	O	342,64	291,60	195,55	229,40	262,28
150103	Dřevěné obaly	O	14,06	7,06	6,33	16,60	16,77
150104	Kovové obaly	O	5,65	4,68	2,66	5,32	2,66
150105	Kompozitní obaly	O	3,81	3,77	12,88	10,37	10,92
150106	Směsné obaly	O	195,81	107,69	186,57	138,06	208,33
150107	Skleněné obaly	O	11,47	82,19	120,97	199,02	90,07
150109	Textilní obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	9,37
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	29,39	20,86	30,52	20,90	23,41
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce KO			9 960,27	9 448,85	11 864,03	12 820,38	13 332,95
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			7 882,41	7 137,81	7 984,76	7 316,72	8 338,19
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			4 387,75	4 123,19	4 789,21	4 391,30	4 758,95

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

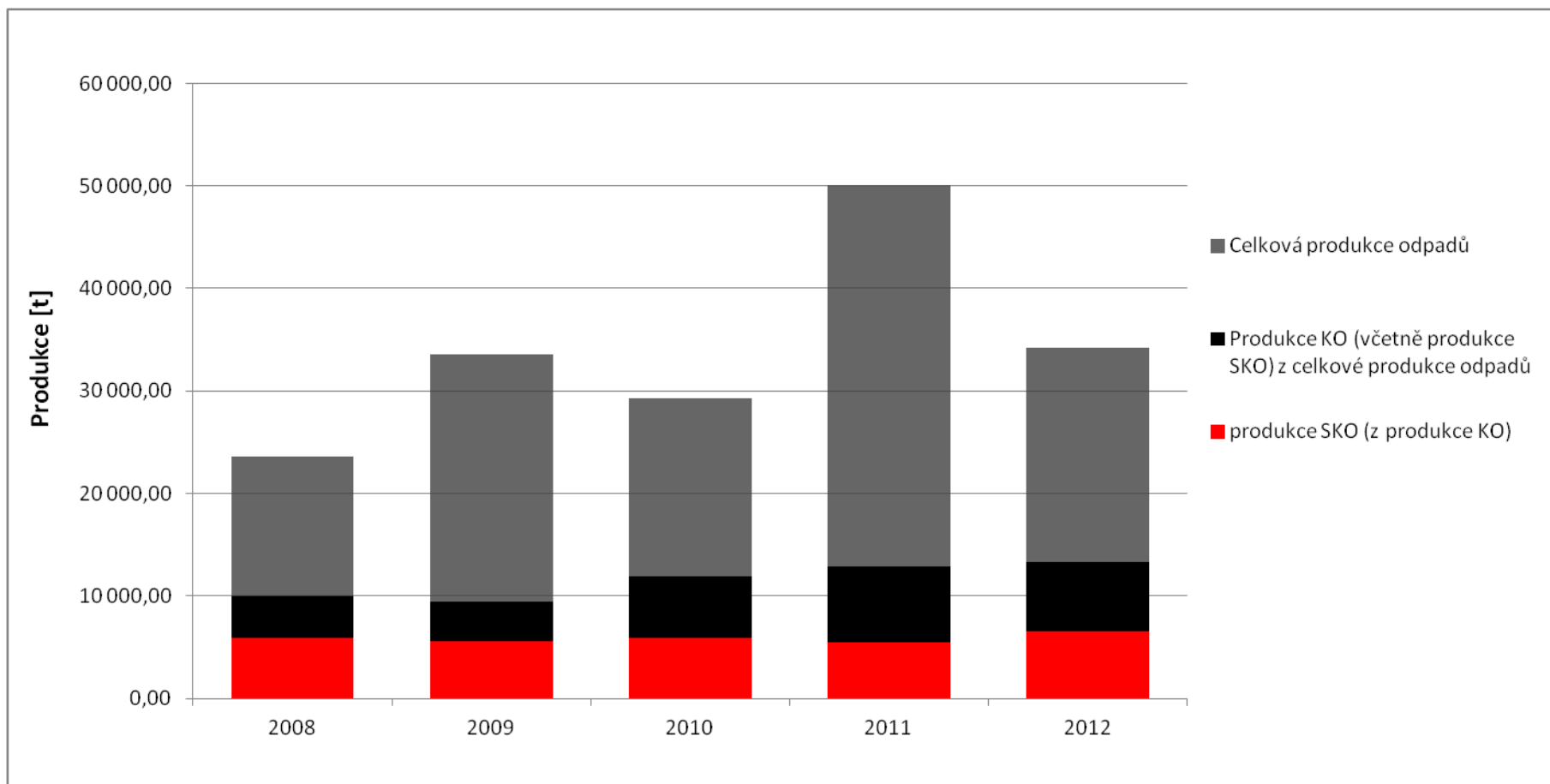
5.5.3. Příloha č. 3: Celková produkce odpadů na území SO ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008 – 2012

Tab. č. 133: Celková produkce odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	23 619,63	33 530,55	29 313,51	50 031,45	34 252,68	41,96	-12,58	70,68	-31,54
Celková produkce KO	9 960,27	9 448,85	11 864,03	12 820,38	13 332,95	-5,13	25,56	8,06	4,00
Celková produkce SKO	5 947,25	5 529,93	5 911,08	5 451,12	6 591,13	-7,02	6,89	-7,78	20,91
Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl KO na celkové produkci odpadů		42,17	28,18	40,47	25,62	38,93			
Podíl SKO na produkci KO		59,71	58,52	49,82	42,52	49,43			
Měrné produkce odpadů [kg. obyv.⁻¹]	2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		27 201	27 138	27 119	26 839	26 697			
Měrná produkce KO		366,17	348,18	437,48	477,68	499,42			
Měrná produkce SKO		218,64	203,77	217,97	203,10	246,89			

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 35: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 133

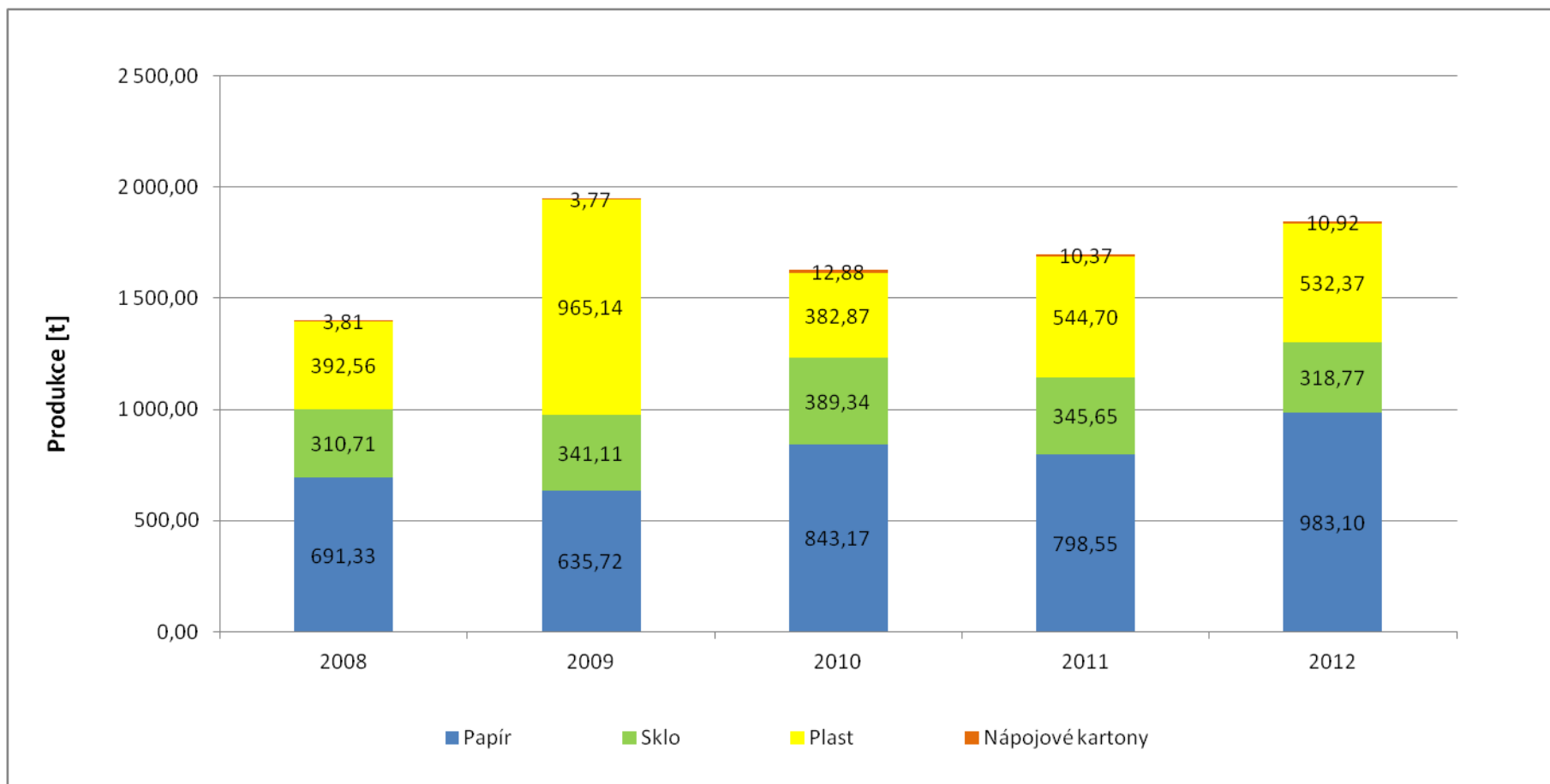
5.5.4. Příloha č. 4: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 134: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	691,33	635,72	843,17	798,55	983,10	-8,04	32,63	-5,29	23,11
Sklo	150107, 200102	310,71	341,11	389,34	345,65	318,77	9,79	14,14	-11,22	-7,78
Plast	150102, 200139	392,56	965,14	382,87	544,70	532,37	145,86	-60,33	42,27	-2,26
Nápojové kartony	150105	3,81	3,77	12,88	10,37	10,92	-1,19	241,96	-19,47	5,34
Celkem separovaný sběr		1 398,41	1 945,74	1 628,26	1 699,27	1 845,17	39,14	-16,32	4,36	8,59
Měrné produkce odpadů [kg. obyv.⁻¹]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území SO ORP		27 201		27 138		27 119		26 839		26 697
Měrná produkce tříděného papíru		25,42		23,43		31,09		29,75		36,82
Měrná produkce tříděného skla		11,42		12,57		14,36		12,88		11,94
Měrná produkce tříděného plastu		14,43		35,56		14,12		20,30		19,94
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,14		0,14		0,47		0,39		0,41
Měrná produkce tříděného odpadu		51,41		71,70		60,04		63,31		69,12

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 36: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 134

5.5.5. Příloha č. 5: Celková produkce BRO na území SO ORP za období 2008 – 2012 podrobně

Tab. č. 135: Celková produkce BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	0,00	0,00	0,60	0,00	0,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	20,21	24,59	11,55	0,00	0,09
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	9,65	4,55	5,58	4,05
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	1,71	2,42	5,51	2,71	3,55

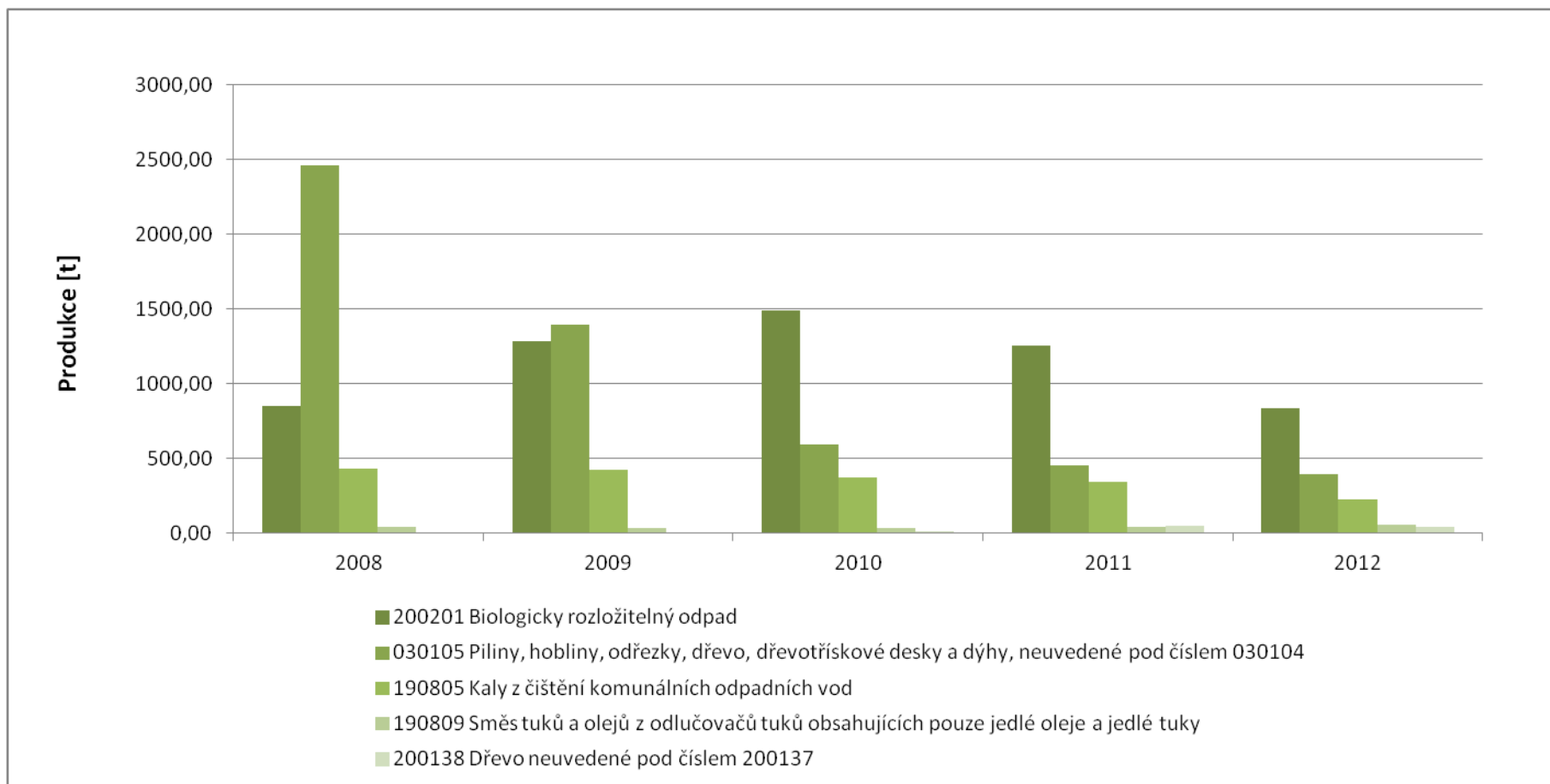
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	1,74	2,41	2,50
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	1 194,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	80,00	75,00	150,00	110,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	2 459,43	1 397,05	590,55	457,45	395,92
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	0,00	0,00	3,00	0,10
030309	Odpadní kaustifikační kal	O					
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klihovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	3,88	2,21	24,63	3,66	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	512,64	522,46	456,87	390,58	358,55
150103	Dřevěné obaly	O	14,06	7,06	6,33	16,60	16,77
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	33,32	42,96	4,90	0,00	21,07
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	429,71	424,36	372,21	345,74	224,03
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	42,81	34,85	37,56	45,00	57,70
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	O	4,60	0,00	319,52	122,38	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	1,45	2,01	1,74	0,10	0,00
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,60	0,53	0,74	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	178,69	113,26	386,31	407,97	624,56
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	10,08	5,43	3,09	1,35	4,88
200110	Oděvy	O	0,29	6,37	0,37	28,99	26,98
200111	Textilní materiály	O	494,86	0,64	0,42	0,01	1,63
200125	Jedlý olej a tuk	O	1,20	0,02	0,18	0,17	0,31
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	1,50	1,89	15,30	51,76	43,65
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	850,97	1 284,12	1 494,33	1 255,94	838,35
200301	Směsný komunální odpad	O	5 947,25	5 529,93	5 911,08	5 451,12	6 591,13
200302	Odpad z tržišť	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	60,60	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	397,58	196,15	173,69	119,41	206,71
Celková produkce BRO			11 550,40	10 876,96	9 973,74	8 821,92	9 422,51

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 37: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 135

Graf č. 37 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množství nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území SO ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

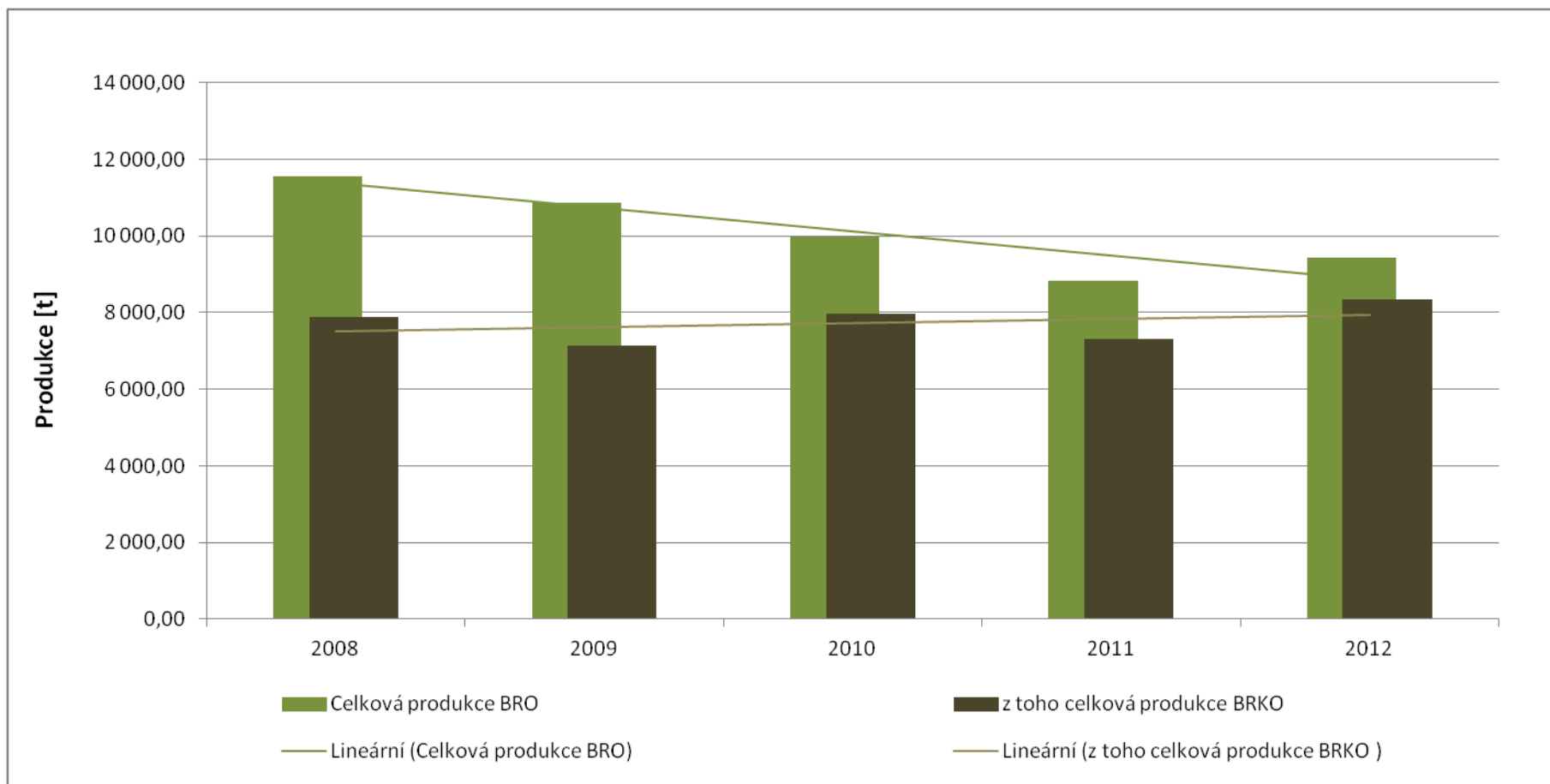
5.5.6. Příloha č. 6: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 136: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	11 550,40	10 876,96	9 973,74	8 821,92	9 422,51	-5,83	-8,30	-11,55	6,81
z toho celková produkce BRKO	7 882,41	7 137,81	7 984,76	7 316,72	8 338,19	-9,45	11,87	-8,37	13,96
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	68,24		65,62		80,06		82,94		88,49
Měrné produkce odpadů [kg. obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	27 201		27 138		27 119		26 839		26 697
Měrná produkce BRO	424,63		400,80		367,78		328,70		352,94
Měrná produkce BRKO	289,78		263,02		294,43		272,62		312,33

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 38: Podíl množství BRKO na množství BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 136

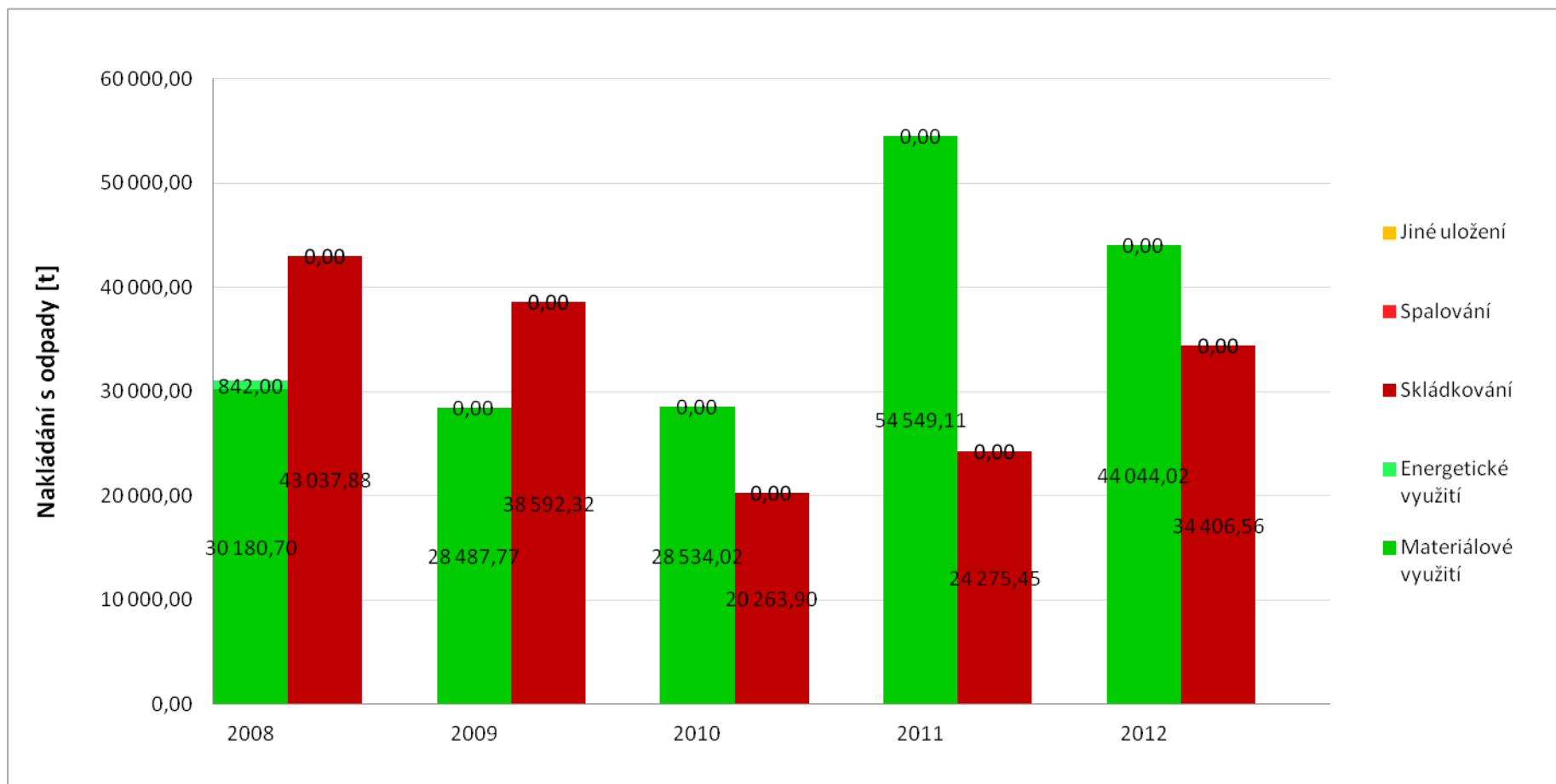
5.5.7. Příloha č. 7: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 137: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
								2008	2009	2010	2011	
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]												
Využití	Materiálové využití	25 213,85	30 180,70	28 487,77	28 534,02	54 549,11	44 044,02	119,70	112,98	113,17	216,35	
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
		57,69	127,78	84,96	97,34	109,03	128,59					
	Energetické využití	82,29	842,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1023,25	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	25 072,04	31 022,70	28 487,77	28 534,02	54 549,11	44 044,02	123,73	113,62	113,81	217,57
			Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		57,37	131,34	84,96	97,34	109,03	128,59					
Celková produkce odpadů		43 704,65	23 619,63	33 530,55	29 313,51	50 031,45	34 252,68					
Odstranění	Skládkování	76 669,57	43 037,88	38 592,32	20 263,90	24 275,45	34 406,56	56,13	50,34	26,43	31,66	
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-43,87	-49,66	-73,57	-68,34	
	Spalování							Meziroční změna [%] ↓				
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
								0,00	0,00	0,00	0,00	
	Jiné uložení							0,00	0,00	0,00	0,00	
Celkem vybrané způsoby odstranění		43 037,88	38 592,32	20 263,90	24 275,45	34 406,56	-10,33	-47,49	19,80	41,73		

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 39: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 – 2012, využití a odstranění

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 137

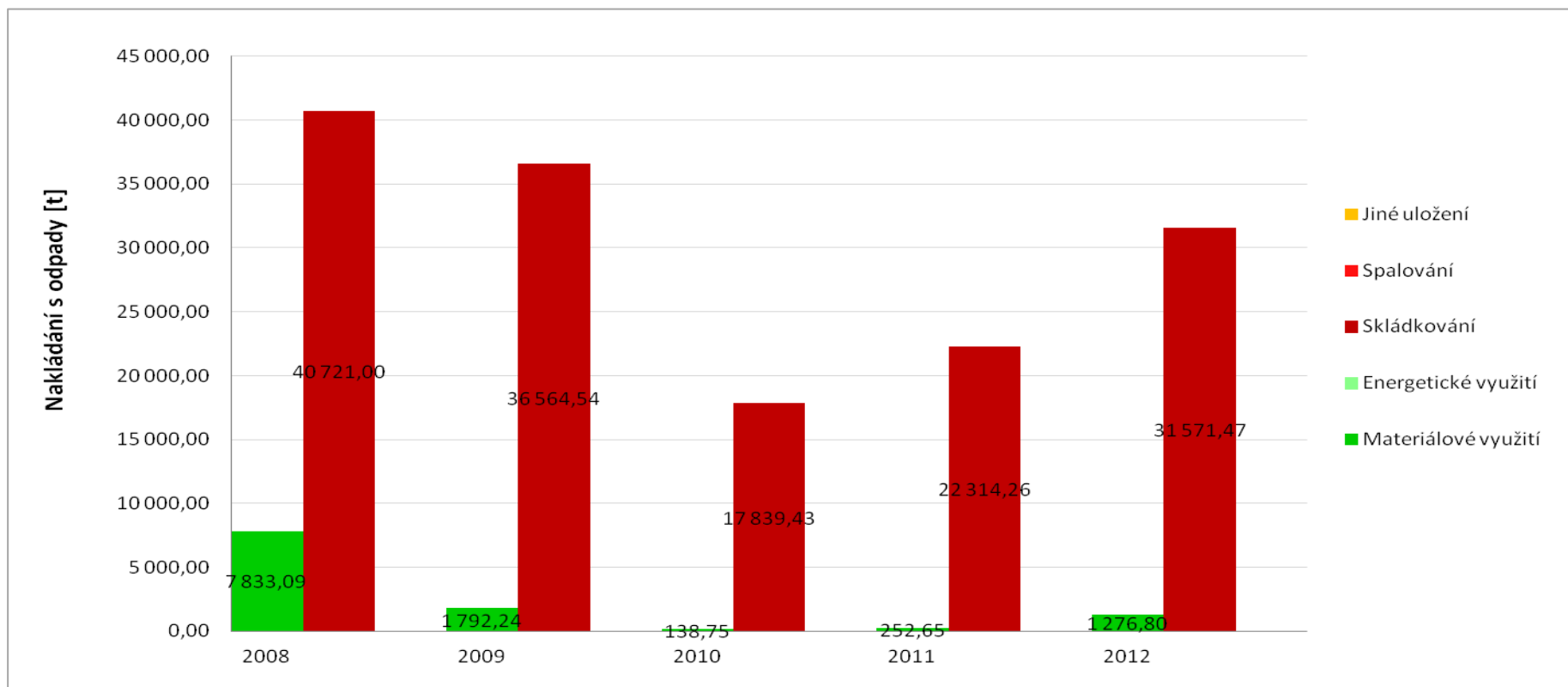
5.5.8. Příloha č. 8: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 138: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011
KO	Využití	Materiálové využití	526,57	7 833,09	1 792,24	138,75	252,65	1 276,80	1 487,57	340,36	26,35	47,98
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			6,66	78,64	18,97	1,17	1,97	9,58	1387,57	240,36	-73,65	-52,02
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	483,96	7 833,09	1 792,24	138,75	252,65	1 276,80	1 618,55	370,33	28,67	52,21
	Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Meziroční změna [%] ↓				
		6,12	78,64	18,97	1,17	1,97	9,58					
	Celková produkce KO [t]		7 904,90	9960,27	9448,85	11864,03	12820,38	13332,95	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		40 721,00	36 564,54	17 839,43	22 314,26	31 571,47	-10,21	-51,21	25,08	41,49
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Celkem vybrané způsoby odstranění			40 721,00	36 564,54	17 839,43	22 314,26	31 571,47	-10,21	-51,21	25,08	41,49	
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování		38 521,43	34 502,34	15 468,41	19 789,69	28 413,43	-10,43	-55,17	27,94	43,58
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		38 521,43	34 502,34	15 468,41	19 789,69	28 413,43	-10,43	-55,17	27,94	43,58

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 40: Nakládání s KO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 – 2012, využití a odstranění KO

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 138

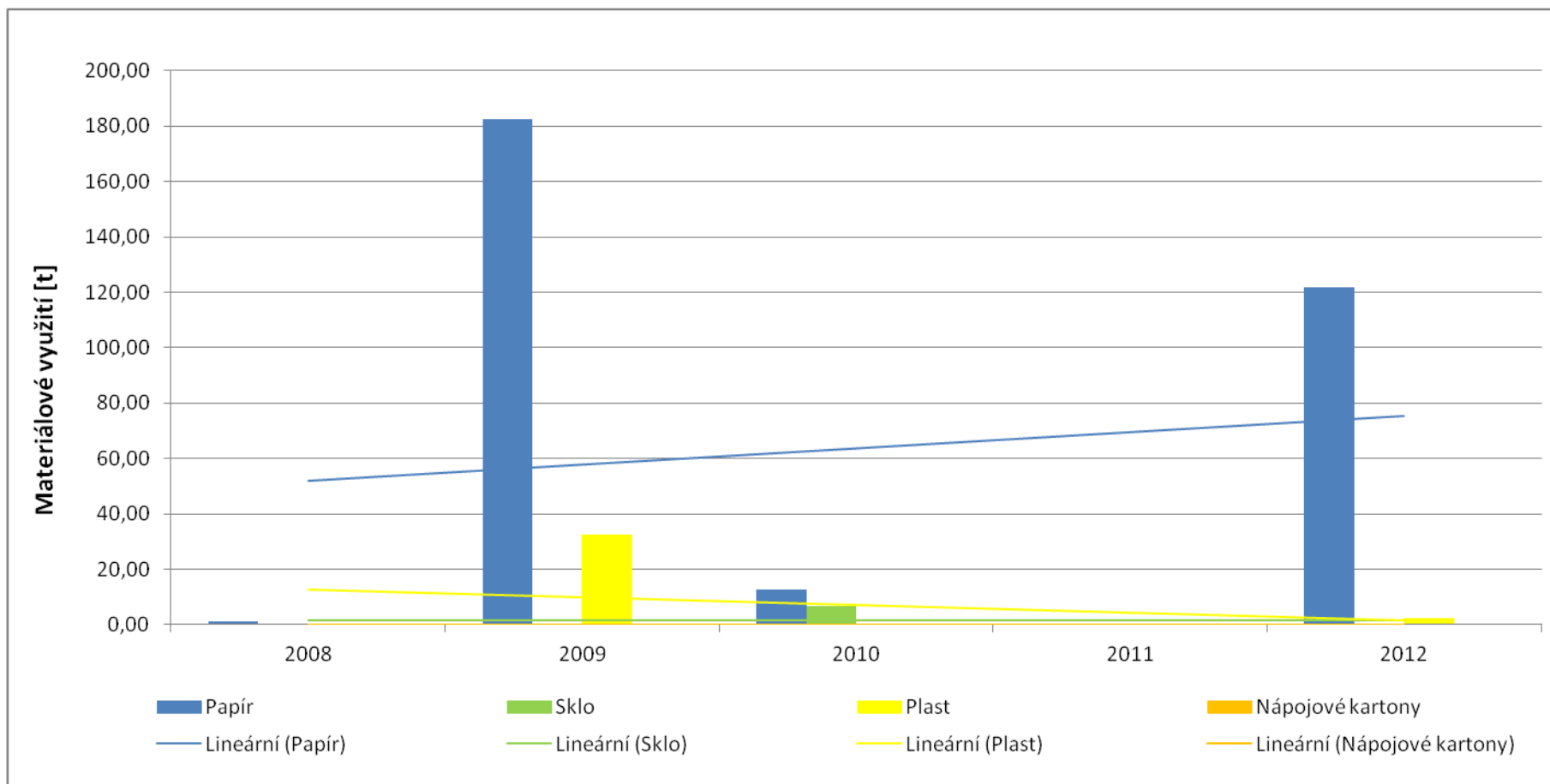
5.5.9. Příloha č. 9: Nakládání se separovaným sběrem na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 139: Nakládání se separovaným sběrem na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	1,29	182,28	12,63	0,00	121,87	14030,54	-93,07	-100,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	226,72	110,39	51,90	47,14	45,03	-51,31	-52,98	-9,17	-4,48
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	6,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,70	1,16	3,80	0,00	0,00	65,71	227,59
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	0,00	32,51	0,00	0,00	2,36	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	228,16	107,47	89,85	111,38	121,82	-52,90	-16,40	23,96	9,37
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	3,18	5,18	2,58	1,50	2,14	62,89	-50,19	-41,86	42,67

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 41: Materiálové využití separovaného odpadu na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 139

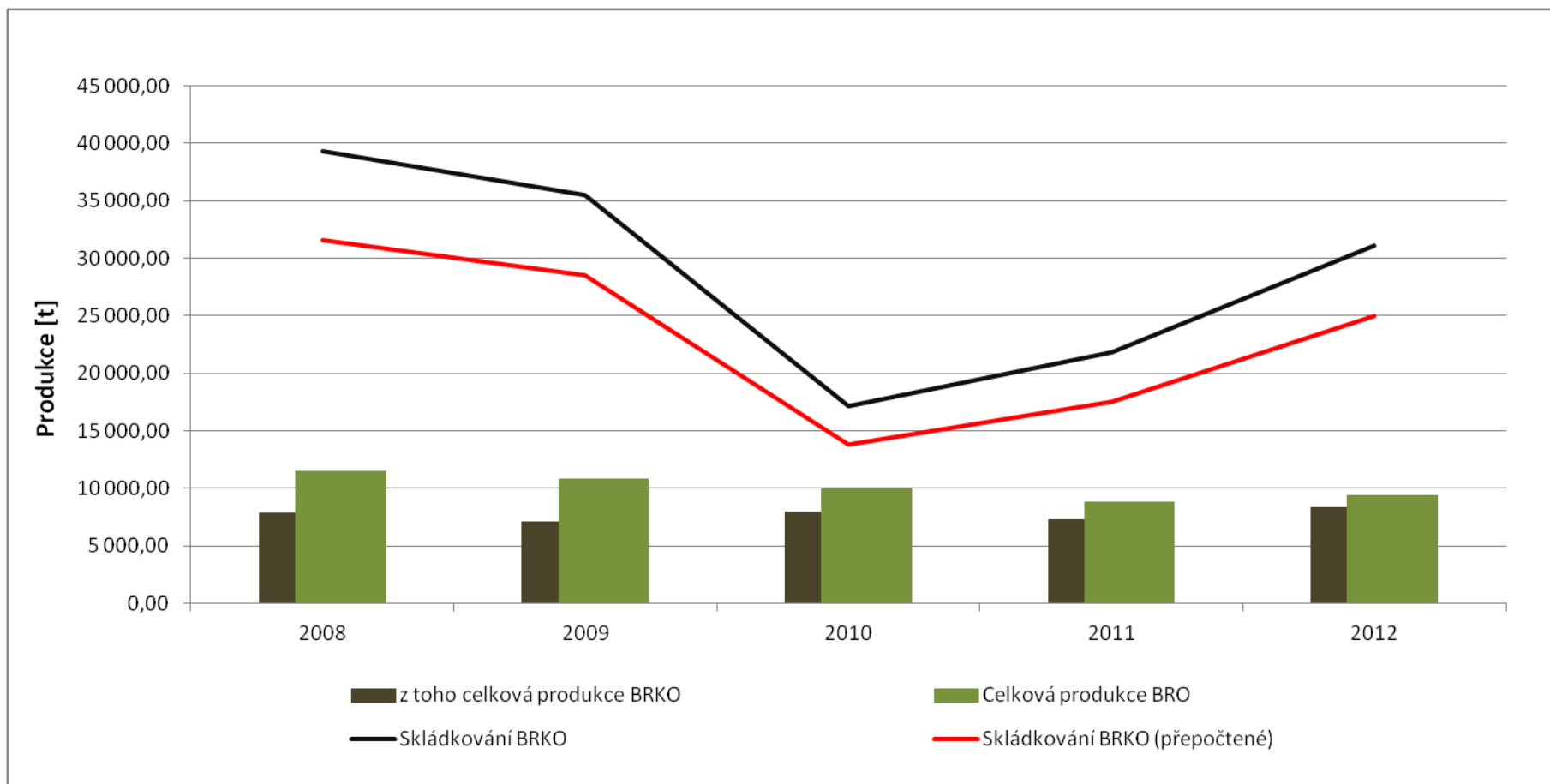
5.5.10. Příloha č. 10: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území SO ORP za období 2008 – 2012

Tab. č. 140: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele Nakládání s BRO a BRKO [t]		Způsob nakládání	DZ pro skládování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
BRO	Využití	Materiálové využití		10 036,36	1 542,45	803,00	402,75	249,98	-84,63	-47,94	-49,84	-37,93	
		Energetické využití		840,90	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstra- nění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		39 695,14	35 662,31	17 760,67	22 096,46	31 243,77	-10,16	-50,20	24,41	41,40	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
BRKO	Využití	Materiálové využití		7 831,97	601,69	118,00	0,00	121,87	-92,32	-80,39	-100,00	0,00	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstra- nění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		39 352,02	35 497,56	17 166,05	21 797,54	31 135,56	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odp.	14 478,17	31 599,67	28 504,54	13 784,34	17 503,42	25 001,85	196,88	95,21	120,90	172,69
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg. obyv. ⁻¹] ↓										
			148,00	1161,71	1050,36	508,29	652,16	936,50	709,70	343,44	440,65	632,77	
			Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →							609,70	243,44	340,65	532,77
	Spalování								Meziroční změna [%] ↓				
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
									0,00	0,00	0,00	0,00	
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 42: Podíl množství BRKO a skládkování BRKO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 140

5.5.11. Příloha č. 11: Souhrnný přehled toků odpadu od obcí SO ORP do zařízení určených k dalšímu nakládání s odpady, rok 2014

Tab. č. 141: Souhrnný přehled toků odpadu od obcí SO ORP Moravská Třebová do zařízení určených k dalšímu nakládání s odpady, rok 2014

Odpad	Zařízení	Místo	Obec
Směsné komunální odpady	Skládka KO	České Libchavy/ Pardubický k.	Borušov, Dětřichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov, Útěchov
		Slatina/ Pardubický k.	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká
Plasty	Třídící linka	Zábřeh na Moravě/ Olomoucký k.	Borušov, Dětřichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na M., Staré Město, Třebařov, Útěchov
		Svitavy/ Pardubický k.	
	Boskovice/ Jihomoravský k.	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká	
	Výkupna druhotných surovin	Lanškroun/ Pardubický k.	Rychnov na Moravě
		Letovice/ Jihomoravský k.	Jaroměřice
Sklo	Třídící linka	Svitavy/ Pardubický k.	Borušov, Dětřichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov, Útěchov
		Boskovice/ Jihomoravský k.	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká
	Sklárna	Úsobrno/ Jihomoravský k.	Jaroměřice

Papír	Třídící linka	Zábřeh na Moravě/ Olomoucký k.	Borušov, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov
		Svitavy/ Pardubický k.	
		Boskovice/ Jihomoravský k.	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Městečko Trnávka, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vysoká
	Výkupna druhotných surovin	Lanškroun/ Pardubický k.	Rychnov na Moravě
		Moravská Třebová/ Pardubický k.	Moravská Třebová
		Letovice/ Jihomoravský k.	Jaroměřice, Třebařov, Jevíčko
Kompozitní obaly	Třídící linka	Zábřeh na Moravě/ Olomoucký k.	Borušov, Dětfichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov
		Svitavy/ Pardubický k.	
	Boskovice/ Jihomoravský k.	Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Městečko Trnávka, Rozstání, Vranová Lhota	
Kovy	Sběr bez dalšího určení koncového zařízení		Vysoká, Hartinkov, Vrážné, Březinky, Slatina, Gruna, Útěchov, Bělá u Jevíčka, Březina, Křenov, Mladějov na Moravě, Vranová Lhota, Rychnov na Moravě, Chornice, Třebařov, Staré Město, Jaroměřice, Městečko Trnávka, Jevíčko, Moravská Třebová
	Výkupna druhotných surovin	Moravská Třebová/ Pardubický k.	Moravská Třebová, Mladějov na Moravě
		Lanškroun/ Pardubický k.	Rychnov na Moravě
		Letovice/ Jihomoravský k.	Slatina, Jaroměřice
		Brno/ Jihomoravský k.	Jaroměřice
		Velké Opatovice/ Jihomoravský k.	Jaroměřice

Rostlinný odpad z obcí	Kompostárna Boskovice	Boskovice/ Jihomoravský k.	Slatina, Rozstání, Biskupice, Jevíčko
	Komunitní kompostárna Moravská Třebová	Moravská Třebová/ Pardubický k.	Moravská Třebová
Textil	viz Způsoby sběru KO v obcích SO ORP Moravská Třebová		Moravská Třebová, Mladějov na Moravě, Staré Město, Vranová Lhota, Rychnov na Moravě, Jaroměřice, Gruna, Útěchov, Bělá u Jevíčka, Jevíčko, Vrážné, Křenov, Kunčina, Třebařov, Městečko Trnávka, Chornice, Březina, Dlouhá Loučka.
Objemný odpad	Skládka KO	České Libchavy/ Pardubický k.	Borušov, Dětrichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov, Útěchov
		Slatina/ Pardubický k.	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká
	Třídící linka	Boskovice/ Jihomoravský k.	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká
Nebezpečný odpad	Sklad NO	Prostějov/ Olomoucký k.	Borušov, Dětrichov u Moravské Třebové, Dlouhá Loučka, Gruna, Koruna, Kunčina, Linhartice, Mladějov na Moravě, Moravská Třebová, Radkov, Rychnov na Moravě, Staré Město, Třebařov, Útěchov
		Staré Město u Uherského Hrad./ Zlínský k.	
		Boskovice/ Jihomoravský k.	Bělá u Jevíčka, Bezděčí u Trnávky, Biskupice, Březina, Březinky, Hartinkov, Chornice, Janůvky, Jaroměřice, Jevíčko, Křenov, Malíkov, Městečko Trnávka, Rozstání, Slatina, Víška u Jevíčka, Vranová Lhota, Vrážné, Vysoká

Zdroj: vlastní zpracování

5.5.12. Příloha č. 12: Způsoby odděleného sběru odpadu v jednotlivých obcích

Tab. č. 142: Způsoby odděleného sběru odpadu v jednotlivých obcích

Odpad	Způsob sběru	Obec
Plast	Kontejnery	Vysoká, Janůvky, Vrážné, Malíkov, Radkov, Březinky, Víška u Jevíčka, Gruna, Bezděčí u Trnávky, Útěchov, Bělá u Jevíčka, Březina, Křenov, Biskupice, Vranová Lhota, Dlouhá Loučka, Linhartice, Třebařov
	Pytle	Koruna, Kunčina
	Kontejnery a pytle	Borušov, Dětrichov u Moravské Třebové, Rozstání, Mladějov na Moravě, Staré Město
	Kontejnery a sběrný dvůr/místo	Moravská Třebová, Jevíčko, Městečko Trnávka, Chornice, Slatina, Hartinkov, Jaroměřice
	Pytle a sběrný dvůr	Rychnov na Moravě
Sklo (směsné)	Kontejnery	Bělá u Jevíčka, Vrážné, Janůvky, Malíkov, Útěchov, Vysoká, Biskupice, Březina, Vranová Lhota, Chornice, Březinky, Víška u Jevíčka, Linhartice, Třebařov, Borušov, Radkov, Gruna, Mladějov na Moravě
	Kontejnery a sběrný dvůr/místo	Jevíčko, Jaroměřice, Rychnov na Moravě, Hartinkov
Sklo (tříděno zvlášť)	Kontejnery	Rozstání, Bezděčí u Trnávky, Koruna, Kunčina, Staré Město, Dětrichov u Moravské Třebové, Křenov, Dlouhá Loučka
	Kontejnery a sběrný dvůr/místo	Moravská Třebová, Městečko Trnávka, Slatina
Papír	Kontejnery	Vysoká, Radkov, Březinky, Koruna, Víška u Jevíčka, Gruna, Borušov, Bezděčí u Trnávky, Bělá u Jevíčka, Březina, Křenov, Biskupice, Mladějov na Moravě, Vranová Lhota, Dlouhá Loučka, Chornice, Staré Město, Kunčina
	Kontejnery a sběrný dvůr/místo	Moravská Třebová, Jevíčko, Městečko Trnávka, Jaroměřice, Slatina, Hartinkov, Linhartice
	Sběrný dvůr/místo	Rychnov na Moravě, Třebařov
Nápojové obaly	Kontejnery	Radkov, Gruna, Křenov, Vranová Lhota, Dlouhá Loučka, Linhartice, Třebařov, Jaroměřice
	Pytle	Koruna
	Kontejnery a pytle	Borušov, Dětrichov u Moravské Třebové, Rozstání, Mladějov na Moravě, Staré Město
	Kontejnery a sběrný dvůr	Moravská Třebová, Jevíčko
	Pytle a sběrný dvůr	Rychnov na Moravě
	Sběrný dvůr	Městečko Trnávka

Textil	Kontejnery	Vrážné, Gruna, Útěchov, Bělá u Jevíčka, Březina, Křenov, Mladějov na Moravě, Vranová Lhota, Linhartice, Chornice, Třebořov, Staré Město, Kunčina
	Kontejnery a sběrný dvůr	Moravská Třebová, Městečko Trnávka, Jevíčko, Jaroměřice
	Sběrný dvůr	Rychnov na Moravě
	Nespecifikován	Dlouhá Loučka, Dětrichov u Moravské Třebové, Koruna, Bezděčí u Trnávky
Kovy	Sběrný dvůr/místo	Moravská Třebová, Jevíčko, Městečko Trnávka, Jaroměřice, Chornice, Rychnov na Moravě, Třebořov, Gruna, Útěchov, Staré Město, Mladějov na Moravě, Slatina, Hartinkov, Vysoká
	Mobilní svoz	Březina
	Jiný způsob (místní instituce, např. SDH)	Vrážné, Bělá u Jevíčka, Březinky, Křenov, Vranová Lhota
BRKO	Sběrný dvůr/místo	Moravská Třebová, Jevíčko, Biskupice, Slatina
	Mobilní sběr	Vrážné, Bělá u Jevíčka, Staré Město, Linhartice
Nebezpečný odpad	Mobilní sběr	Vysoká, Janůvky, Hartinkov, Vrážné, Malíkov, Březinky, Koruna, Bezděčí u Trnávky, Bělá u Jevíčka, Březina, Křenov, Mladějov na Moravě, Vranová Lhota, Dlouhá Loučka, Třebořov, Kunčina
	Mobilní sběr a sběrný dvůr/místo	Moravská Třebová, Linhartice, Biskupice
	Sběrný dvůr/místo	Jevíčko, Městečko Trnávka, Staré Město, Chornice, Rychnov na Moravě, Jaroměřice, Útěchov, Rozstání, Dětrichov u Moravské Třebové, Borušov, Gruna, Slatina
Objemný odpad	Mobilní sběr	Vysoká, Janůvky, Hartinkov, Vrážné, Malíkov, Březinky, Slatina, Borušov, Bezděčí u Trnávky, Bělá u Jevíčka, Biskupice, Křenov, Mladějov na Moravě, Vranová Lhota, Třebořov, Kunčina
	Mobilní sběr a sběrný dvůr	Moravská Třebová, Jevíčko, Linhartice
	Sběrný dvůr/místo	Městečko Trnávka, Rychnov na Moravě, Jaroměřice, Chornice, Koruna, Rozstání, Březina, Staré Město, Útěchov, Dětrichov u Moravské Třebové, Gruna

Zdroj: vlastní zpracování

5.5.13. Příloha č. 13: Příklady podporovaných projektů dle OPŽP

Příklady podporovaných projektů v rámci jednotlivých specifických cílů dle OPŽP v programovém období 2014 – 2020. PO 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika [42].

INVESTIČNÍ PRIORITY 1

3.1. Předcházet vzniku odpadů a snížit vliv nebezpečných vlastností odpadů

- a) Podpora modernizace výrobních technologií, jejichž výstupem bude výrobek neobsahující nebezpečné látky, nebo výrobek se sníženým obsahem nebezpečných látek, oproti výrobkům vyrobených původní výrobní technologií.
- b) Podpora technologií, jejichž výstupem bude menší množství produkováných odpadů na jednotku výrobku, řešících primárně odpadový management daného podniku.
- c) Budování center pro opětovné použití výrobků na konci životnosti (např. pro nábytek, textil, náhradní díly pro automobily).
- d) Zařízení pro energetické zpracování zdravotnických odpadů, či jeho modernizace.
- e) Zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady (např. autoklávy, homogenizéry, separátory, termická desorpce, reaktory, biodegradační zařízení), či jeho modernizace.
- f) Podpora a rozvoj systému sběru, shromažďování a nakládání s nebezpečnými komunálními odpady.
- g) Podpora a rozvoj systému sběru, shromažďování a nakládání se zdravotnickými odpady. Budování separačních technologií pro plastový odpad s obsahem POP's s návaznými zpracovatelskými technologiemi.

3.2. Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů

- a) Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů.
- b) Doplnění systémů odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady.
- c) Budování nových a modernizace stávajících sběrných dvorů.
- d) Třídící a dotřídňovací linky zabezpečující kvalitní výstupní surovinu a i linky s navazujícími technologiemi.
- e) Doplnění překladišť a skladů pro KO a jeho vytříděné složky a pro další odpady, které nejsou z kategorie nebezpečné.
- f) Budování systémů odděleného sběru bioodpadů.
- g) Budování kompostáren s využitím kompostu převážně na zemědělské půdě.
- h) Obecní/komunitní kompostárny.
- i) Budování samostatného sběru a svozu gastroodpadů/kuchyňských odpadů.
- j) Doplnění systému sběru u výrobků na konci životnosti.
- k) Vybudování automatizované technologie pro třídění přenosných baterií.
- l) Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů.
- m) Zařízení na úpravu autovraků a využívání upotřebených olejů.
- n) Zařízení na úpravu elektroodpadů.
- o) Rozvoj nových zpracovatelských technologií chemických typů baterií.

- p) Zařízení na úpravu nebo využívání „ostatních“ odpadů.
- q) Technologie pro získání kritických materiálů z odpadů (např. elektroodpadů).
- r) Technologie pro zpracování stavebních prvků ze zateplovacích systémů (např. zpracování stavebního polystyrénu, stavebních prvků z PVC).
- s) Budování zařízení na energetické využití komunálních odpadů (ZEVO).
- t) Zařízení na plazmové zplyňování komunálního odpadu.
- u) Zařízení pro termické zpracování kalů.
- v) Rekonstrukce zařízení pro spalování odpadů (např. teplárny, elektrárny).
- w) Výstavba bioplynových a biofermentačních stanic pro zpracování bioodpadů.

3.3. Odstranit nepovolené skládky a rekultivovat staré skládky

- a) Odstranění nepovolených skládek ve zvláště chráněných územích, evropsky významných lokalitách a ptačích oblastech.
- b) Rekultivace starých skládek technicky nezabezpečených.

INVESTIČNÍ PRIORITY 2

3.4. Inventarizovat a odstranit ekologické zátěže

- a) V rámci inventarizace a prioritizace bude pokračovat plnění databáze kontaminovaných míst a průběžná aktualizace údajů u již evidovaných lokalit.
- b) Na základě žádostí, a zpracovaných a schválených projektů budou realizovány detailní průzkumy potenciálně kontaminovaných lokalit, u nichž není znám původce znečištění, a to včetně zpracování analýz rizik a hodnocení prioritizace.
- c) Na základě žádostí, a zpracovaných a schválených projektů budou realizovány sanační zásahy u nejzávažněji kontaminovaných lokalit, u nichž míra kontaminace představuje riziko pro lidské zdraví či ekosystémy.
- d) Na základě žádostí, a zpracovaných a schválených projektů budou realizovány sanační zásahy (vymístění) nepovolených skládek, u nichž budou prokázána rizika pro lidské zdraví či ekosystémy. Jako prioritní budou hodnoceny lokality v ZCHÚ a Natura 2000. Lokality, u nichž nebudou prokázána rizika pro lidské zdraví a ekosystémy budou moci být řešeny v rámci SC 3.3.

INVESTIČNÍ PRIORITY 3

3.5. Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení

- a) Infrastruktura pro institucionální zázemí výzkumu prevence závažných havárií a REACH.
- b) Podpora propojování informačních systémů.
- c) Tvorba informačních systémů a nástrojů týkající se snižování environmentálních rizik a prevence závažných havárií.
- d) Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem snížení míry rizika a omezování následků závažných havárií.

5.5.14. Příloha č. 14: Zkratky použité v oblasti odpadového hospodářství

BAT	Best available Techniques, Nejlepší dostupná technika
BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	Biologicky rozložitelný odpad
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	Datová základna
EMAS	Systém environmentálního řízení a auditu
EU	Evropská unie
KO	Komunální odpad
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	Nebezpečný odpad
OH	Odpadové hospodářství
OO	Ostatní odpad
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Prioritní osa
POH	Plán odpadového hospodářství
PrO	Odpady pocházející z průmyslu
SD	Sběrný dvůr
SEKM	Systém evidence kontaminovaných míst
SKO	Směsný komunální odpad
SO	Správní obvod
TKO	Tuhý komunální odpad
TS	Technické služby
ZEVO	Zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	Životní prostředí

6. Téma 4.: Zaměstnanost a podpora podnikání

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Podpora podnikání je velmi důležitým faktorem v posilování regionální ekonomiky i národní ekonomiky. V rostoucí míře také v rámci ekonomiky evropské či světové. Podporou podnikání máme na mysli podporu stávajících podniků či podporu vzniku nových podniků.

Na udržitelný rozvoj podnikání má vliv zejména kvalita podnikatelského prostředí. Podnikatelské prostředí sestává z široké škály podmínek pro podnikání především v oblasti zákonodárství, oblasti institucionální infrastruktury a v oblasti fungování trhů. S podporou podnikání je úzce spjata podpora aktivní politiky zaměstnanosti (APZ). Hlavním účelem této politiky je zajištění maximální možné zaměstnanosti.

Podnikání i zaměstnanost ovlivňují ekonomický rozvoj území. Hospodářský rozvoj území je jednou z podmínek udržitelného rozvoje území, protože při nejmenším v dlouhodobém pohledu vytváří zdroje pro zajištění nebo zlepšování kvality života. Místní regionální rozvoj nabízí místní vládě, soukromému a neziskovému sektoru a celé komunitě příležitost pracovat společně na zlepšení hospodářství v území. Je zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti, na udržitelný rozvoj a na zajištění toho, aby z rozvoje měli užitek všichni obyvatelé daného území.

Provedli jsme analýzu aktuálního stav podnikatelského sektoru ve SO ORP Moravská Třebová. Zaměřovali jsme se zejména na malé a střední podniky. Vybrané údaje jsme porovnali i s údaji za Pardubický kraj, do kterého předmětný správní obvod spadá. Srovnání jsme provedli také s údaji celé České republiky. Na závěr jsme identifikovali vazby stanovených cílů a potřeb na možnosti čerpání finanční podpory ze zdrojů EU.

Základní legislativa

Právní úprava zaměstnanosti a (podpory) podnikání zasahuje do všech právních odvětví práva soukromého (právo obchodní, občanské, pracovní, mezinárodní právo soukromé) i práva veřejného (např. právo správní, finanční, trestní). Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou zaměstnanosti a podpory podnikání, je uveden níže.

- Listina základních práv a svobod (přesněji Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práva a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů), zejména čl. 26.
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 519/2004 Sb., o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání a o rekvalifikaci zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 120/1990 Sb., kterým se upravují některé vztahy mezi odborovými organizacemi a zaměstnavateli, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 596/2006 Sb., kterým se stanoví přípustná míra veřejné podpory v regionech soudržnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 248/2009 Sb., kterou se stanoví seznam jednotných kontaktních míst, ve znění pozdějších předpisů.

6.1.2. Popis zaměstnanosti a podpory podnikání ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová bylo dle ČSÚ k 31. 12. 2013 registrováno celkem 2 486 aktivních ekonomických subjektů (dále jen „AES“). Celkový počet registrovaných ekonomických subjektů (dále jen „RES“), kteří jsou evidováni v Registru ekonomických subjektů k výše uvedenému dni, činí 4 805. V Registru ekonomických subjektů jsou evidovány ekonomické subjekty. Přesněji právnické a fyzické osoby se sídlem ve správním obvodu, které mají postavení podnikatele. Mezi těmito subjekty jsou i podnikatelé s pozastavenou či přerušenou živností, příp. podnikající právnické osoby v likvidaci.

Tab. č. 143: Počet RES a AES na území SO ORP Moravská Třebová v letech 2010 - 2013

Rok	Registrované ekonomické subjekty (RES)	Aktivní ekonomické subjekty (AES)	Rozdíl mezi RES/AES	Podíl RES/AES v %
2010	4 664	2 521	2 143	46
2011	4 749	2 539	2 210	46,5
2012	4 857	2 571	2 286	47,1
2013	4 805	2 486	2 319	48,3

Zdroj: ČSÚ

Z tab. č. 143 vyplývají mj. změny mezi počtem RES a AES ve SO ORP Moravská Třebová v období let 2010 až 2013. V roce 2013 došlo k poklesu počtu RES (o 1,1 %) oproti předchozímu roku. Uvedený výsledek šetření ovšem nemá vypovídající hodnotu. Registr ekonomických subjektů udává všechny existující podnikatele, proto je nutné se ve výpočtu omezit pouze na podnikatele, kteří skutečně vyvíjejí podnikatelskou aktivitu, tedy na tzv. „živé“ subjekty. Teprve poté lze získat nezkrácený obraz struktury ekonomické základny.

K poslednímu dni roku 2012 vykazala podnikatelskou činnost těsná nadpoloviční většina registrovaných subjektů (52,9 %), v roce 2013 pak ještě o něco méně subjektů – 51,7 % z celkových RES. U AES dochází k nárůstu celkového počtu do roku 2012. Následující rok se však snížil počet AES o 3,3 % v porovnání s rokem 2012. V následujícím šetření budeme brát v potaz reálně činné subjekty čili AES.

Zjednodušeným výpočtem můžeme dojít k závěru, že za rok 2013 připadá jeden AES v průměru na 10 až 11 obyvatel správního obvodu.

Rozdíl mezi RES a AES v letech 2010 – 2013 znázorňuje také graf č. 43, který lze nalézt v příloze.

Tab. č. 144: Počet aktivních ekonomických subjektů ve SO ORP Moravská Třebová k 31. 12. 2013

Název obce	Počet AES	Procento
Bělá u Jevíčka	28	1,13
Bezděčí u Trnávky	22	0,88
Biskupice	37	1,49
Borušov	13	0,52
Březina	16	0,64
Březinky	14	0,56
Dětřichov u Mor. Třebové	14	0,56
Dlouhá Loučka	37	1,49
Gruna	29	1,17
Hartinkov	7	0,28
Chornice	89	3,58
Janůvky	3	0,12
Jaroměřice	86	3,46
Jevíčko	313	12,59
Koruna	16	0,64
Křenov	35	1,41
Kunčina	130	5,23
Linhartice	55	2,21
Malíkov	10	0,40
Městečko Trnávka	129	5,19
Mladějov na Moravě	38	1,53
Moravská Třebová	1 029	41,39
Radkov	10	0,40
Rozstání	15	0,60
Rychnov na Moravě	33	1,33
Slatina	11	0,44
Staré Město	106	4,26
Třebařov	64	2,57
Útěchov	30	1,21
Víska u Jevíčka	16	0,64
Vranová Lhota	43	1,73
Vrážné	5	0,20
Vysoká	3	0,12
Celkem	2 486	100

Zdroj: ČSÚ

V tab. č. 144 je znázorněn počet AES se sídlem v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová k 31. 12. 2013. Nejvyšší počet AES má sídlo v Moravské Třebové (41,39 %), dále v Jevíčku (12,59 %), Kunčíně (5,23 %) a v Městečku Trnávce (5,19 %).

Rozdělení ekonomických subjektů

Organizační struktura aktivních ekonomických subjektů ve SO ORP Moravská Třebová – členění dle právní formy

Ve SO ORP Moravská Třebová bylo k 31. 12. 2013 registrováno celkem 2 486 AES. Rozdělení subjektů dle právních forem ukazuje tab. č. 145.

Tab. č. 145: Struktura ekonomické základny dle právních forem

Aktivní ekonomické subjekty k 31. 12.	Rok			
	2010	2011	2012	2013
celkem	2 521	2 539	2 571	2 486
z toho fyzické osoby - celkem	2 040	2 100	2 075	1 956
z toho				
- fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	1 861	1 918	1 886	1 642
- zemědělství podnikatelé	69	70	67	65
- fyzické osoby podnikající podle jiných zákonů než živnostenského	110	112	122	249
z toho právnické osoby - celkem	481	439	496	530
z toho				
- státní podnik	1	1	1	0
- obchodní společnosti	226	242	248	250
- akciové společnosti	18	18	20	19
- společnosti s ručením omezeným	205	221	226	229
- veřejné obchodní společnosti	2	2	2	2
- komanditní společnosti	1	1	0	0
- družstva	10	10	8	10
- ostatní právnické osoby	215	162	218	260
- zahraniční osoby	29	24	21	10

Zdroj: ČSÚ

U celkového počtu fyzických osob dochází mezi lety 2010 a 2011 k mírnému navýšení subjektů o téměř 3 %. Srovnání následujících dvou let ukazuje opačný trend. Oproti roku 2012 dochází v roce 2013 ke snížení o 5,7 %. Největší pokles (faktický) nalezneme v kategorii fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona, u které došlo mezi rokem 2010 a 2013 ke snížení o 11,8 %. Počet fyzických osob podnikajících podle jiných zákonů než živnostenského vzrostl od roku 2010 více než dvakrát. Zemědělství podnikatelé v souhrnu za období 2010 – 2013 vykazují mírné snížení o 5,8 % (pozn. *de iure* zemědělství podnikatelé také nejsou podnikateli podle živnostenského zákona, nicméně z faktického hlediska je vhodné je chápat jako samostatnou kategorii).

Pokud jde o právnické osoby celkem, můžeme vypočítat navýšení za celé sledované období o 9,2 %. V roce 2013 zanikl poslední státní podnik ve správním obvodu. Skupina obchodních společností zaznamenala v monitorovaném období nárůst o necelých 10 % s tím, že nejvíce nově vzniklých korporací bylo společností s ručením omezeným. Kategorie zahraničních osob vykazuje více než dvoutřetinový pokles v průběhu sledovaného období, což znamená nejvyšší procentuální pokles ze všech uvedených kategorií.

Graf č. 44 zachycuje členění ekonomických subjektů podle právní formy. Nejpočetnější část ze souhrnu ekonomických subjektů tvoří podnikatelé – fyzické osoby, jejichž podíl činí více než tři čtvrtiny (78,7 %). Zemědělní podnikatelé představují 3,3 % celkových fyzických osob. Právnické osoby tvoří 21,3 %, z čehož obchodní společnosti činí 47,2 % a družstva 1,9 %. Spolky (před 1. 1. 2014 občanská sdružení), zájmová sdružení, nadace, fondy atd. spadají do kategorie ostatní právnické osoby. Tato kategorie tvoří 49 % celkového počtu ekonomicky aktivních právnických osob.

Organizační struktura registrovaných ekonomických subjektů ve SO ORP Moravská Třebová – členění dle počtu zaměstnanců

Velikost podniků je jedním z nejdůležitějších faktorů při analýze podnikatelského sektoru. Data o AES v členění dle počtu zaměstnanců nepodléhají evidenci. Dostupné jsou pouze údaje o RES a jejich členění do několika skupin podle počtu zaměstnanců.

Tab. č. 146: Struktura ekonomické základny – členění dle počtu zaměstnanců

	Rok			
	2010	2011	2012	2013
Bez zaměstnanců	1 552	1 532	1 494	1 496
Mikropodniky (1 - 9 zaměstnanců)	358	345	338	322
Malé podniky (10 - 49 zaměstnanců)	83	79	83	85
Střední podniky (50 - 249 zaměstnanců)	29	30	25	27
Velké podniky (nad 250 zaměstnanců)	2	2	2	2
Nezjištěno	2 640	2 761	2 915	2 873

Zdroj: ČSÚ

Pozn. U položky „nezjištěno“ jde v převážné většině o subjekty bez zaměstnanců či s minimem zaměstnanců [59].

Na základě vlastního šetření můžeme konstatovat, že se v roce 2013 pozvolně navýšil počet ekonomických subjektů u většiny skupin oproti předešlému roku 2012. V kategorii podnikatelů bez zaměstnanců došlo k nárůstu o 0,13 %, skupina malých podniků se rozrostla o 2,4 %, suma středních podniků vzrostla o 7,4 %. Opačný trend můžeme sledovat u mikropodniků, jejichž celková hodnota poklesla o 4,7 %. Z pochopitelných důvodů existuje nepřímá úměra mezi počtem zaměstnanců a počtem podniků (čím více zaměstnanců, tím méně podniků). **V roce 2013 jsou ve SO ORP Moravská Třebová pouze dva velké podniky.**

Jak lze vidět z grafu č. 45, největší podíl podnikatelských subjektů dle počtu zaměstnanců ve SO ORP Moravská Třebová zabírají subjekty bez zaměstnanců, a to ve výši 31,1 %. Mikropodniky představují druhou nejčastější formu (6,7 %), následují malé podniky (1,8 %). Minimální část spektra tvoří střední podniky (0,6 %) a velké podniky (0,04 %).

Organizační struktura aktivních ekonomických subjektů ve SO ORP Moravská Třebová – členění podle odvětví převažující činnosti

Relevantním kritériem při analýze podnikatelského sektoru je dále také členění podle odvětví převažující činnosti.

Tab. č. 147: Struktura ekonomické základny – členění podle odvětví převažující činnosti

Sekce	Odvětví hospodářství	Rok			
		2010	2011	2012	2013
A	Zemědělství, lesnictví a rybářství	201	192	198	208
B - E	Průmysl celkem	392	384	395	378
F	Stavebnictví	398	404	397	376
G	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	545	561	510	425
H	Doprava a skladování	59	63	61	61
I	Ubytování, stravování a pohostinství	157	160	155	138
J	Informační a komunikační činnosti	29	27	19	21
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	22	46	74	125
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	27	23	21	33
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	206	191	184	172
N	Administrativní a podpůrné činnosti	20	21	21	16
O	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	55	41	61	65
P	Vzdělávání	54	55	54	52
Q	Zdravotní a sociální péče	55	54	55	54
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	56	49	53	55
S	Ostatní činnosti	191	203	230	237
U	Činnosti extertoriálních organizací a orgánů	0	0	0	0
	bez uvedení činnosti	54	65	83	70

Zdroj: ČSÚ

Odvětví obchodu a oprav má ve SO ORP Moravská Třebová nejširší podíl s více než 17,1 %. Následuje skupina „průmysl celkem“ se zastoupením ve výši 15,2 %. Subjekty z v oblasti stavebnictví představují třetí největší skupinu. V průběhu let 2010 až 2013 se šestinásobně navýšil počet subjektů, jenž působí v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví. V tomtéž časovém rozmezí lze zaznamenat eskalaci počtu subjektů, které podnikají s nemovitostmi o 18,2 %. Podobný nárůst o 19,4 % lze vidět i u zbytkové skupiny „ostatní činnosti“.

Určitá odvětví zaznamenala ve sledovaném období značné snížení počtu subjektů. Především se jedná o odvětví velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. Zde došlo k poklesu subjektů téměř o 22 %. Další odvětví, u nichž došlo k určitému poklesu, jsou „ubytování, stravování a pohostinství“ a „profesní, vědecké a technické činnosti“.

V grafu č. 46 je pro vyšší přehlednost zvoleno členění odvětví a činností do sektorů národní ekonomiky tímto způsobem:

- *Primární sektor* – prvovýroba (získávání surovin z přírody – zemědělství, těžba, energetika), viz tabulka, sekce A.
- *Sekundární sektor* – průmysl a stavebnictví, viz tabulka, sekce B - E, sekce F.
- *Terciární sektor* – poskytování služeb (banky, obchod, doprava), v tabulce sekce G, H, I, J, K, L, M, N, R, S, U.
- *Kvartérní sektor* – tento relativně nový sektor někdy bývá označován jako „znalostní“ a zahrnuje zejména vědu a výzkum. Do uvedeného sektoru lze zahrnout i veřejnou správu, obranu, povinné sociální zabezpečení, školství a zdravotnictví. Viz tabulka, sekce O, P, Q.

Terciární sektor se podílí na ekonomické činnosti v analyzovaném správním obvodu ORP Moravská Třebová více než polovinou (54,4 %), nejrozsáhlejším odvětvím je pak „velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel“ ve výši 17 %. Sekundární sektor představuje téměř třetinu hospodářské činnosti (30,3 %). Obdobně zastoupené jsou zbývající sektory, primární ve výši přes 8 %, kvartérní s téměř 7 %.

Ekonomická aktivita, zaměstnanost

Ekonomická aktivita

Statistika Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) v její nejaktuálnější podobě z roku 2011 poskytuje relevantní data o ekonomické aktivitě ve SO ORP Moravská Třebová. Uvedená statistika uvádí údaje o celkové míře ekonomické aktivity (přesněji o podílu počtu ekonomicky aktivních na počtu osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou). Zjištěná ekonomická aktivita v Pardubickém kraji činila 59,5 % (což je o 1,2 % méně než průměrná hodnota v celé ČR).

Tab. č. 148: Ekonomická aktivita obyvatel ve SO ORP Moravská Třebová

			Celkem	Muži	Ženy
Ekonomicky aktivní celkem			12 382	6 909	5 473
v tom:	zaměstnaní		10 618	5 954	4 664
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	8 712	4 698	4 014
		zaměstnavatelé	279	213	66
		pracující na vlastní účet	1 010	750	260
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	384	212	172
		ženy na mateřské dovolené	229	-	229
nezaměstnaní		1 764	955	809	
Ekonomicky neaktivní celkem			12 969	5 221	7 448
z toho	nepracující důchodci		6 598	2 544	4 054
	žáci, studenti, učni		3 972	2 017	1 955
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			1 003	599	404

Zdroj: SLDB 2011

V tab. č. 148 je zobrazena ekonomická aktivita obyvatel ve SO ORP Moravská Třebová. Jednotlivci, kteří splňují věkovou hranici a současně splňují kritéria, na jejichž základě mohou být zařazeni mezi

zaměstnané či nezaměstnané, jsou považováni za ekonomicky aktivní obyvatelstvo (EAO). Opakem je ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Tato skupina je vymezena negativní definicí a tvoří ji jednotlivci, kteří nesplňují podmínky pro zařazení do skupiny EAO (studenti, osoby pobírající důchodové dávky, ženy v domácnosti atd.). Ekonomicky neaktivní obyvatelé (49,2 %) ve sledovaném roce převyšovali nad EAO (47 %). U zbylé části populace (necelá 4 %) se nepodařilo zjistit ekonomickou (ne)aktivitu. Muži představovali větší část skupiny ekonomicky aktivních (55,8 %). Proto je logické, že ve skupině ekonomicky neaktivních bylo více žen (57,4 %). V produktivním věku bylo v kategorii ekonomicky neaktivního obyvatelstva 18,5 % obyvatelstva.

Míra podnikatelské aktivity

Ukazatel míry podnikatelské aktivity vysvětluje, kolik podnikatelských subjektů připadá na 1 000 obyvatel. Z toho důvodu představuje indikátor úspěšnosti podpory podnikání v předmětném správním obvodu. Za rok 2013 zde bylo zjištěno 148 subjektů, což je hluboko pod průměrem kraje. Krajský průměr přitom činí 223 subjektů na 1 000 obyvatel.

Tab. č. 149: Míra podnikatelské aktivity ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Míra podnikatelské aktivity (v %)	139,7	138,3	140,8	144,7	149,0	148,3

Zdroj: ČSÚ

Výpočet míry podnikatelské aktivity se provádí jako podíl počtu fyzických osob/pop*1000 (pop = počet obyvatel k 1. 1. příslušného kalendářního roku). Na grafu č. 47 je znázorněno, že z dlouhodobého hlediska dochází k pozvolnému zvyšování počtu podnikatelů, a to do roku 2012. V následujícím roce míra podnikatelské aktivity nepatrně poklesla.

Zaměstnanost

Tab. č. 150: Počet zaměstnavatelů ve SO ORP Moravská Třebová

Zaměstnavatelé	stav k 31. 12. 2013
celkový počet zaměstnavatelů	193
osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)	3 747

Zdroj: Úřad práce ČR, Kontaktní pracoviště Moravská Třebová

Ke konci roku 2013 se ve správním obvodu ORP Moravská Třebová nacházelo 193 zaměstnavatelů a 3 747 osob samostatně výdělečně činných.

Identifikace velkých podniků a hlavních zaměstnavatelů ve SO ORP Moravská Třebová

Ve SO ORP Moravská Třebová působí cca 2 500 malých, středních podniků a drobných podnikatelů.

Pozitivní vliv na snižování míry nezaměstnanosti v analyzovaném území mají především střední a velké podniky. Pracovní uplatnění nabízejí nezanedbatelnému počtu lidí, kteří v těchto podnicích vykonávají závislou práci. Provozovny středních a velkých podniků se nachází zejména

Brownfield je nemovitost (pozemek nebo objekt), která není efektivně využívána, je zanedbaná, příp. i kontaminovaná nebezpečnými látkami. Zpravidla k jejímu vzniku dochází v důsledku opuštění průmyslové, zemědělské, rezidenční či další činnosti, přičemž takový objekt není možné účelně využívat bez často nákladné rekonstrukce. Situaci objektů brownfields je možné řešit obnovením jejich originálního funkčního využití či novým typem využití [60]. Mapa č. 19 znázorňuje lokality stávajících brownfields ve SO ORP Moravská Třebová.

V roce 2014 zastupitelstvo města Moravská Třebová schválilo změnu územního plánu, jejímž cílem je mimo jiné výstavba druhé průmyslové zóny v tomto městě. Nová zóna má sloužit k vybudování provozoven podniků průmyslového charakteru.

Zemědělství

Tab. č. 151: Počet lidí zaměstnaných v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Pracovníci v odvětví		Název obce	Pracovníci v odvětví	
	počet	%		počet	%
Bělá u Jevíčka	5,0	3,3	Linhartice	10,0	3,5
Bezděč u Trnávky	6,0	7,3	Malíkov	0,0	0,0
Biskupice	24,0	13,3	Městečko Trnávka	42,0	7,5
Borušov	10,0	17,5	Mladějov na Moravě	11,0	6,2
Březina	4,0	3,0	Moravská Třebová	93,0	2,1
Březinky	4,0	7,3	Radkov	4,0	11,1
Dětřichov u Moravské Třebové	11,0	14,3	Rozstání	7,0	7,9
Dlouhá Loučka	11,0	4,8	Rychnov na Moravě	14,0	6,6
Gruna	6,0	10,0	Slatina	2,0	4,9
Hartinkov	1,0	5,9	Staré Město	33,0	8,3
Chornice	28,0	9,1	Třebaňov	21,0	6,5
Janůvky	1,0	5,3	Útěchov	2,0	2,0
Jaroměřice	25,0	5,6	Víska u Jevíčka	6,0	7,8
Jevíčko	31,0	2,7	Vranová Lhota	6,0	3,1
Koruna	2,0	4,8	Vrážné	3,0	15,8
Křenov	29,0	18,0	Vysoká	2,0	11,8
Kunčina	34,0	6,6			

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 151 uvádí počet lidí, kteří vykonávají závislou práci v primárním sektoru – zemědělství, lesnictví a rybářství. Údaje v tabulce se vztahují k 31. 10. 2013. Proto je počet zaměstnanců primárního sektoru nižší v porovnání s částí roku od jara do podzimu, kdy probíhají sezónní práce.

Průmysl

Na celkové hospodářské aktivitě se průmysl ve SO ORP Moravská Třebová podílí zhruba 30 %. Podniky s nejvyšším počtem zaměstnanců jsou zaměřeny na zpracovatelský průmysl. Dvěma největšími zaměstnavateli ve správním obvodu jsou:

- REHAU, s.r.o. – výroba je zaměřena především na plastové výrobky pro automobilový průmysl.
- ATEK s.r.o. – výroba se týká pryžových a plastových výrobků, rovněž pro automobilový průmysl.

Jak bylo výše uvedeno, v posledních desítkách let tvořil ve SO ORP Moravská Třebová nadprůměrný podíl textilní a konfekční průmysl. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli byly společnosti:

- GST Automotive Safety Czech s.r.o. – zaměřovala se na výrobu textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků (výroba airbagů). Společnost se v současné době (prosinec 2014) nachází v likvidaci.
- HEDVA, a.s. – vyrábí textilie, textilní výrobky, oděvy a oděvní doplňky (především stany, spacáky a jiné průmyslové tkaniny). Tato společnost rovněž zaznamenala v posledních letech útlum výrobní činnosti, přesto udržuje dlouholetou textilní tradici v území a nadále pokračuje ve výrobě.

Výrazné zastoupení má stavební průmysl. Celkových 376 subjektů je evidováno ve stavebním odvětví. Z vlastního šetření vyplývá, že většinu z těchto subjektů tvoří mikropodniky či osoby samostatně výdělečně činné bez zaměstnanců. Nejvíce zaměstnanců v tomto odvětví zaměstnává:

- Ing. Jan Matoušek - AGROSTAV Jevíčko – hlavní činností je výstavba bytových a nebytových budov.

Zpracovatelský průmysl se zaměřením na výrobu kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení, je dalším významným odvětvím v analyzovaném správním obvodu. Lze zde najít 108 subjektů, které v této oblasti vykonávají hospodářskou činnost. Obchodní společností s nejvíce zaměstnanci je v uvedené oblasti:

- Armaturka Vranová Lhota, a.s. – hlavní činností je výroba a prodej potrubních armatur.

Ve SO ORP Moravská Třebová se nachází několik podniků, které se věnují potravinářskému průmyslu. Mezi hlavní zaměstnavatele v tomto odvětví patří (patřily) následující obchodní společnosti:

- Moravec - pekárny s.r.o. – hlavní činností je výroba potravinářských a škrobářských výrobků (pekařství).
- MILTRA B s.r.o. – hlavní činností bylo zpracování mléka a mléčných výrobků. Tato obchodní společnost se ke konci roku 2013 dostala do úpadku a ukončila prodej výrobků pod vlastní značkou. V listopadu 2014 byla v obchodním rejstříku zveřejněna smlouva o prodeji podniku (uzavřená na základě schváleného reorganizačního plánu v rámci insolvenčního řízení), zatím však není jisté, zda dojde k obnovení výroby v původním rozsahu.

Průmyslovým odvětvím se ve SO ORP Moravská Třebová zabývají i ekonomické subjekty, které se řadí do kategorie podniků bez zaměstnanců či mikropodniků. Na území působí:

- 77 subjektů, které se zaměřují na výrobu nábytku či zpracování dřeva,
- 1 subjekt, společnost VHOS, a.s., která se věnuje shromažďování, úpravě a rozvodu vody.

Tab. č. 152: Porovnání počtu zaměstnanců u vybraných zaměstnavatelů ve SO ORP Moravská Třebová v roce 2007 a 2014

Zaměstnavatel	Místo podnikání	Hlavní činnost	Počet zaměstnanců	
			rok 2007	rok 2014
HEDVA, a.s.	Moravská Třebová	Textilní průmysl - stany, spacáky, padáky, průmyslová tkanina	650	113
T O N E R s.r.o.	Moravská Třebová	Výroba nerezových nožů	180	78
ABNER a.s.	Moravská Třebová	Gastro nerezový nábytek	100	120
VHOS, a.s.	Moravská Třebová	Úprava vody	194	100
Moravec - pekárny s.r.o.	Moravská Třebová	Potravinářský průmysl - pekárna	160	105
Miltra B s.r.o.	Městečko Trnávka	Potravinářský průmysl - mlékárna	195	36
ALEMA Lanškroun a.s.	Moravská Třebová	Výroba a montování světel	138	120
REHAU, s.r.o.	Moravská Třebová, Jevíčko	Výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla	260	850
ATEK s.r.o.	Moravská Třebová	Výroba plastových výrobků	80	250
KAYSER, s.r.o.	Moravská Třebová	Výroba technických plynů	42	105
RABBIT CZ a.s.	Jevíčko	Zpracování a konzervování drůbežního masa	100	123
GST Automotive Safety Czech s.r.o.	Jevíčko	Výroba ostatních dílů a přísluř. pro motorová vozidla	840	
Plastic Parts & Technology s.r.o.	Linhartice	Výroba nástrojů a nářadí	142	
Armatúrka Vranová Lhota, a.s.	Vranová Lhota	Výroba ostatních potrubních armatur	158	

Zdroj: vlastní zpracování

Z tab. č. 152 lze zjistit, že k největšímu poklesu v počtu zaměstnanců během monitorovaného období došlo ve společnosti HEDVA, a.s. a GST Automotive Safety Czech s.r.o. Dle Kontaktního pracoviště Moravská Třebová, Úřadu práce ČR, došlo v průběhu roku 2013 právě u společnosti GST Automotive Safety Czech s.r.o. a dále u společnosti MILTRA B s.r.o. k masovému propouštění (z výše uvedených důvodů – likvidace a úpadku). Na druhou stranu pozitivní vývoj zaznamenala společnost REHAU, s.r.o., u níž se značně navýšil počet přijatých zaměstnanců, a to až 3,5 násobně. V obdobném poměru zvýšila počet nových zaměstnanců také společnost ATEK s.r.o.

Tab. č. 153: Počet lidí zaměstnaných v odvětví průmyslu celkem v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Pracovníci v odvětví		Název obce	Pracovníci v odvětví	
	počet	%		počet	%
Bělá u Jevíčka	91,0	59,5	Linhartice	173,0	61,3
Bezděčí u Trnávky	51,0	62,2	Malíkov	30,0	76,9
Biskupice	102,0	56,4	Městečko Trnávka	348,0	62,1
Borušov	24,0	42,1	Mladějov na Moravě	105,0	59,3
Březina	80,0	60,6	Moravská Třebová	2167,0	49,8
Březinky	31,0	56,4	Radkov	23,0	63,9
Dětřichov u Moravské Třebové	45,0	58,4	Rozstání	52,0	58,4
Dlouhá Loučka	151,0	65,7	Rychnov na Moravě	145,0	68,1
Gruna	35,0	58,3	Slatina	25,0	61,0
Hartinkov	10,0	58,8	Staré Město	230,0	57,6
Chornice	183,0	59,6	Třebařov	212,0	65,8
Janůvky	7,0	36,8	Útěchov	50,0	49,5
Jaroměřice	255,0	56,9	Víska u Jevíčka	61,0	79,2
Jevíčko	561,0	48,2	Vranová Lhota	147,0	76,6
Koruna	25,0	59,5	Vrážné	13,0	68,4
Křenov	80,0	49,7	Vysoká	10,0	58,8
Kunčina	306,0	59,0			

Zdroj: ČSÚ

Z tab. č. 153 vyplývá, kolik lidí vykonává závislou práci v sekundárním sektoru – průmyslu a stavebnictví. Údaje v tabulce se vztahují k 31. 10. 2013. Proto je počet zaměstnanců uvedeného sektoru nižší v porovnání s částí roku od jara do podzimu, kdy probíhají sezónní práce (především v oblasti stavebnictví).

Obchod a služby

Do terciárního sektoru náleží osoby věnující se ve své hospodářské činnosti oblasti obchodu a služeb. V tomto sektoru je zaměstnán nejvyšší počet obyvatel ve SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 154: Počet lidí zaměstnaných v odvětví obchodu a služeb v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová

Název obce	Pracovníci v odvětví		Název obce	Pracovníci v odvětví	
	počet	%		počet	%
Bělá u Jevíčka	57,0	37,3	Linhartice	99,0	35,1
Bezděčí u Trnávky	25,0	30,5	Malíkov	9,0	23,1
Biskupice	55,0	30,4	Městečko Trnávka	170,0	30,4
Borušov	23,0	40,4	Mladějov na Moravě	61,0	34,5

Březina	48,0	36,4	Moravská Třebová	2090,0	48,0
Březinky	20,0	36,4	Radkov	9,0	25,0
Dětrichov u Moravské Třebové	21,0	27,3	Rozstání	30,0	33,7
Dlouhá Loučka	68,0	29,6	Rychnov na Moravě	54,0	25,4
Gruna	19,0	31,7	Slatina	14,0	34,1
Hartinkov	6,0	35,3	Staré Město	136,0	34,1
Chornice	96,0	31,3	Třebařov	89,0	27,6
Janůvky	11,0	57,9	Útěchov	49,0	48,5
Jaroměřice	168,0	37,5	Víska u Jevíčka	10,0	13,0
Jevíčko	572,0	49,1	Vranová Lhota	39,0	20,3
Koruna	15,0	35,7	Vrážné	3,0	15,8
Křenov	52,0	32,3	Vysoká	5,0	29,4
Kunčina	179,0	34,5			

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 154 dává přehled o počtu osob, které vykonávají zaměstnání v terciárním sektoru – obchodu a službách. Údaje v tabulce se vztahují k 31. 10. 2013. Proto je počet zaměstnanců uvedeného sektoru nižší v porovnání s částí roku od jara do podzimu, kdy probíhají sezónní práce v gastronomii, turistickém ruchu atd.

Nejvíce rozšířené jsou služby v oblasti velkoobchodu, maloobchodu (s výjimkou motorových vozidel). Celkem se jedná o 364 podnikatelů. Největšími zaměstnavateli jsou:

- Penny Market s.r.o. – věnuje se především prodeji potravinářského a průmyslového sortimentu. Supermarkety se nachází v největších obcích, tedy v Moravské Třebové a Jevíčku.
- Jednota, spotřební družstvo ve Svitavách – zabývá se prodejem potravinářského a průmyslového zboží. Družstvo má dlouholetou tradici, neboť svoji činnost vyvíjí na celém území okresu Svitavy. Poboček Jednoty se nachází ve správním obvodu ORP Moravská Třebová několik, v každé větší obci a ve městech Jevíčku a Moravské Třebové.

Oblast ubytování, stravování a pohostinství je druhou největší oblastí poskytovaných služeb, co do počtu subjektů (celkem 138). Nejvíce zaměstnanců nachází uplatnění v následujících zařízeních:

- Penzion BEST – sídlo Moravská Třebová.
- Hotel Morava – sídlo Jevíčko.
- restaurace EXCALIBUR – sídlo Moravská Třebová.
- restaurace Třebovská – sídlo Moravská Třebová.

Ve SO ORP Moravská Třebová dále v terciárním sektoru působí:

- 58 subjektů, jenž poskytují služby v pozemní a potrubní dopravě.
- 54 subjektů, které se věnují službám v oblasti práva a účetnictví.

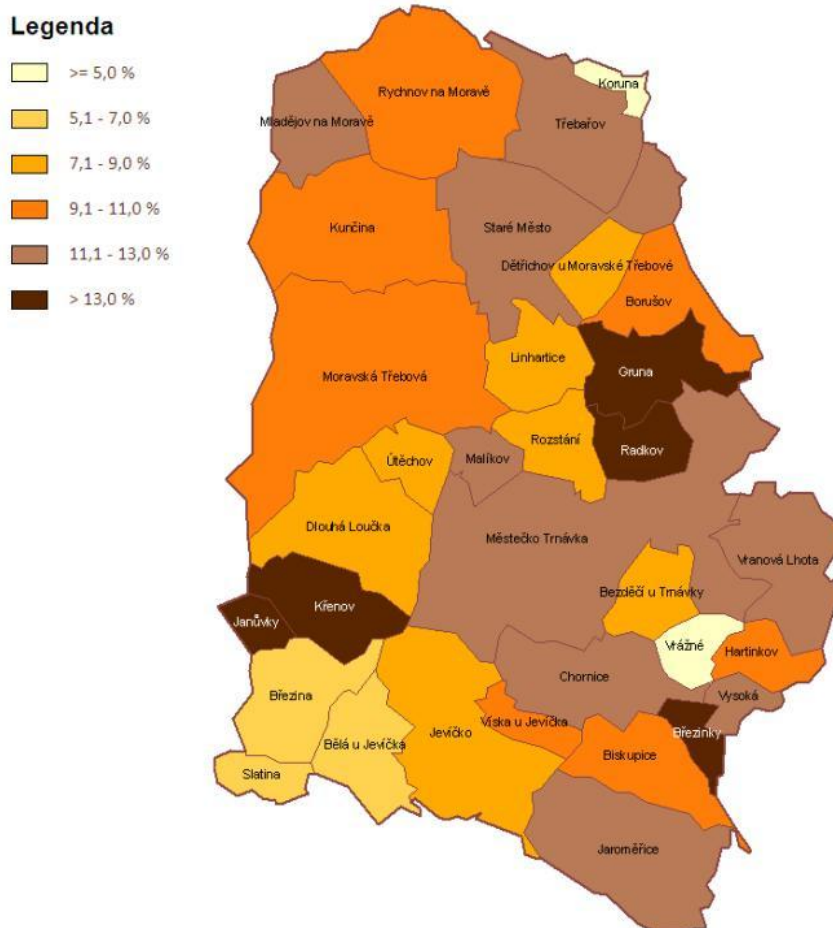
Nezaměstnanost ve SO ORP Moravská Třebová

Ukazatel - míra nezaměstnanosti, podíl nezaměstnanosti

SO ORP Moravská Třebová je v rámci Pardubického kraje správním obvodem ORP s nejvyšším podílem nezaměstnanosti v Pardubickém kraji. Byla zde proto poskytována vyšší míra podpory zaměstnanosti ze strany státu oproti jiným SO ORP.

Určité data týkající se trhu práce ve správním obvodu je možné sledovat jen do konce roku 2012. Pro další roky nejsou tyto údaje monitorované či dostupné. Až do roku 2012 byl pro porovnání výše nezaměstnanosti používán ukazatel „míra nezaměstnanosti“. Od následujícího roku 2013 se ukazatel změnil tím způsobem, že vyjadřuje podíl nezaměstnaných ve věku 15 - 64 let na všech obyvatelích ve věku 15 - 64 let. Do roku 2012 byl počet nezaměstnaných poměřován pouze s ekonomicky aktivními osobami.

Mapa č. 20: Podíl nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová k 31. 5. 2013

Zdroj: vlastní zpracování

Na mapě č. 20 je graficky vyjádřen podíl nezaměstnaných občanů v jednotlivých obcích správního obvodu ORP Moravská Třebová. Nejnižší podíl nezaměstnanosti z celého území je v obcích Koruna a Vrážné, kde se nachází v rozmezí 7,1 – 9,0 %. Naopak, mezi obce s nejvyšším podílem nezaměstnanosti (nad 13 %) patří Janůvky, Křenov, Březinky, Gruna a Radkov.

Tab. č. 155: Míra nezaměstnanosti – podíl nezaměstnanosti z územního hlediska (SO ORP Moravská Třebová, kraj, stát) v letech 2007 - 2013

Míra nezaměstnanosti / Podíl nezaměstnanosti* (k 31. 12.)	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013*
SO ORP Moravská Třebová (v %)	11,81	12,62	17,31	17,69	15,12	18,1	12,0
Pardubický kraj (v %)	5,4	6	9,6	9,9	8,4	9,2	7,4
Česká republika (v %)	6,6	5,4	8	9	8,6	8,6	8,2

Zdroj: ČSÚ

*Rok 2013 – jak je uvedeno výše, míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl nezaměstnaných osob na celkovém obyvatelstvu věku 15 - 64 let, proto nelze považovat pokles nezaměstnanosti za odpovídající realitě.

Tab. č. 155 vypovídá o odlišné míře nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová, v Pardubickém kraji a v České republice v letech 2007 – 2012 a podílu nezaměstnanosti na stejném území v roce 2013.

Graf č. 48 zobrazuje, jakým způsobem míra nezaměstnanosti každoročně narůstá, jedinou výjimkou je rok 2011. Vyšší míru nezaměstnanosti v letech 2009 až 2010 pravděpodobně značně ovlivnily dopady ekonomické krize, které se v předmětném SO ORP projevovaly na přelomu těchto let. V uvedeném grafu se z důvodů porovnání metodologicky stejně získaných údajů neuvádí hodnoty za rok 2013.

Tab. č. 156: Podíl nezaměstnanosti v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová v roce 2014

Název obce	Podíl nezaměstnaných celkem k 31. 3. 2014	Podíl nezaměstnaných celkem k 31. 5. 2014	Název obce	Podíl nezaměstnaných celkem k 31. 3. 2014	Podíl nezaměstnaných celkem k 31. 5. 2014
Bělá u Jevíčka	7,3	6,5	Linhartice	9,4	7,3
Bezděčín u Trnávky	16,3	8,9	Malíkov	22,0	11,3
Biskupice	13,2	10,5	Městečko Trnávka	16,0	12,9
Borušov	13,1	9,4	Mladějov na Moravě	16,4	12,9
Březina	10,2	7,0	Moravská Třebová	10,8	9,9
Březinky	17,9	14,1	Radkov	20,5	19,0
Dětřichov u Moravské Třebové	13,0	7,8	Rozstání	13,1	8,5
Dlouhá Loučka	15,2	9,0	Rychnov na Moravě	15,1	10,2
Gruna	21,9	13,3	Slatina	17,8	6,7
Hartinkov	18,8	9,4	Staré Město	13,8	12,2
Chornice	13,0	11,6	Třebořov	17,2	12,7
Janůvky	12,5	15,2	Útěchov	14,3	7,9

Jaroměřice	11,7	11,2
Jevíčko	10,1	8,0
Koruna	14,3	4,4
Křenov	16,2	13,1
Kunčina	12,1	9,1

Víska u Jevíčka	13,5	10,6
Vranová Lhota	16,7	12,1
Vrážné	8,5	4,2
Vysoká	19,2	11,5

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 156 představuje komparaci podílu nezaměstnanosti v jednotlivých obcích k 31. 3. 2014 a k 31. 5. 2014.

Míra nezaměstnanosti se obec od obce značně liší. Podíl nezaměstnanosti u velké části obcí ke konci prvního čtvrtletí roku 2014 přesahuje 10 %. S nejvyšší mírou nezaměstnanosti se potýkají obce Malíkov (22 %), Gruna (21,9 %) a Radkov (20,5 %). Na opačném pólu jsou obce Bělá u Jevíčka (7,3 %) a obec Vrážné (8,5 %).

Ve druhém sloupci tabulky je uveden podíl nezaměstnanosti k 31. 5. 2014. V tomto období mají nejvyšší míru nezaměstnanosti obce Radkov (19 %) a Janůvky (15,2 %). Obce s nejnižší mírou nezaměstnanosti zůstaly stejné, Bělá u Jevíčka (6,5 %) a Vrážné (4,2 %). Míra nezaměstnanosti se ve všech 33 obcích výrazně zmenšila v porovnání s dříve sledovaným obdobím.

Na základě vlastního šetření lze vyvodit závěr, že snížení míry nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová je způsobeno sezónními pracemi. Ty nabízejí příležitost k zaměstnání zejména v oblastech zemědělství, stavebnictví či v terciárním sektoru, většinou právě od jara do podzimu.

Volná pracovní místa

Míra či podíl nezaměstnanosti jsou úzce spjaty s množstvím volných pracovních míst. Existuje přímá úměra mezi růstem počtu uchazečů o zaměstnání a zvyšujícím se tlakem na volná pracovní místa. Z grafu č. 49 je patrný vývoj počtu volných pracovních míst ve SO ORP Moravská Třebová v období 2007 – 2014.

Tab. č. 157: Vývoj nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2014

Ukazatel / Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	1 680	1 786	2 436	2 459	2 093	2 151	2 228	1 843
Volná pracovní místa	245	185	70	50	91	85	66	167
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	7	10	35	49	23	23	34	11

Zdroj: ČSÚ

*Pozn. jedná se o údaje k 31. 5. 2014.

Nejméně volných pracovních míst bylo v roce 2010. Celkem 49 osob se ucházelo o jedno volné pracovní místo (VPM). V následujících dvou letech byl shodný počet uchazečů na 1 VPM, snížil se o více než polovinu na 23. V roce 2013 došlo k mírnému nárůstu na 34 uchazečů. Podle dosavadních

údajů za rok 2014 (květen) z Kontaktního pracoviště v Moravské Třebové, Úřadu práce ČR připadalo na jedno volné pracovní místo 11 uchazečů. Z tab. č. 157 je dále zjevné, že se podle dosavadních údajů za rok 2014 téměř trojnásobně navýšila nabídka volných pracovních míst, přičemž se v obdobné výši snížil počet uchazečů na 1 volné pracovní místo.

Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa

Tab. č. 158 poskytuje přehled o uchazečích o zaměstnání a o volných pracovních místech v jednotlivých obcích správního obvodu ORP Moravská Třebová k 31. 5. 2014.

Tab. č. 158: Přehled uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová k 31. 5. 2014

Obec	Uchazeči o zaměstnání celkem	Uchazeči o zaměstnání ženy	Volná pracovní místa	Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo
Bělá u Jevíčka	15	8	3	5
Bezděčín u Trnávky	13	9	0	13
Biskupice	31	24	0	31
Borušov	12	3	2	6
Březina	18	10	4	4,5
Březinky	13	7	0	13
Dětřichov u Moravské Třebové	11	7	0	11
Dlouhá Loučka	35	15	5	7
Gruna	16	3	4	4
Hartinkov	3	1	0	3
Chornice	72	43	3	24
Janůvky	5	3	0	5
Jaroměřice	92	44	0	92
Jevíčko	154	78	32	4,8
Koruna	4	1	0	4
Křenov	37	14	0	37
Kunčina	85	38	1	85
Linhartice	34	18	12	2,8
Malíkov	9	6	0	9
Městečko Trnávka	129	70	11	11,7
Mladějov na Moravě	39	17	3	13
Moravská Třebová	702	347	69	10,2
Radkov	15	9	0	15
Rozstání	14	9	0	14
Rychnov na Moravě	40	18	11	3,6
Slatina	6	3	4	1,5
Staré Město	88	36	0	88

Třebařov	79	39	0	79
Útěchov	14	11	0	14
Víska u Jevíčka	13	7	0	13
Vranová Lhota	40	24	3	13,3
Vrážné	2	0	0	2
Vysoká	3	1	0	3
CELKEM	1843	923	167	2

Zdroj: ČSÚ

Počet uchazečů o zaměstnání je v jednotlivých obcích odrazem především celkového počtu obyvatel.

Charakteristika nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová

V tab. č. 159 jsou uvedeny údaje o struktuře uchazečů o zaměstnání ve SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 159: Charakteristika nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová

Nezaměstnanost	Rok								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	k 31. 3. 2014	k 31. 5. 2014
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	1999	1680	1786	2436	2459	2093	2151	2296	1843
z toho:									
občané se zdravotním postižením (v %)	18,7	21,5	19,7	16	15,4	16,2	16,4	15,4	18,3
uchazeči mladiství (do 18 let věku – v %)	-	-	0,7	0,5	0,7	0,6	-	0,7	5,2
absolventi (v %)	5,4	4,5	6	6,1	5,2	6,4	5,2	4,6	
uchazeči ve věku 50 let a více (v %)	-	-	31,7	28,8	28,8	26,6	-	30,4	31,8
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců (v %)	45,1	44,8	36,2	31,9	36,8	43,4	42,5	45,6	52,3
Míra nezaměstnanosti (v %)	14,1	11,8	12,6	17,3	17,7	15,1	18,1	-	-
Podíl nezaměstnanosti (v %)	-	-	-	-	-	-	-	12	10,1

Zdroj: ČSÚ

Z tab. č. 159 lze vysledovat, že nejvyšší počet evidovaných uchazečů byl v roce 2010, kdy se v analyzovaném správním obvodu začaly výrazněji projevovat důsledky ekonomické krize. Nejnižší počet uchazečů o zaměstnání byl naopak evidován v letech 2007 (1 680 uchazečů), 2008 (1 786 uchazečů) a také k 31. 5. 2014 (1 843 uchazečů). Společným znakem posledně zmíněných let byla i nejnižší míra nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová.

Finanční analýza

V průběhu sběru a zpracování dat z veřejně dostupných dat (např. www.monitor.statnipokladna.cz, www.rozpočetobce.cz) bylo zjištěno, že v žádném z účetních výkazů 33 obcí SO ORP Moravská Třebová se za roky 2012 až 2013 neobjevuje údaj o pododdílu ani paragrafu týkajícího se podpory podnikání a rozvoje průmyslových zón.

Dále byla provedena podrobná analýza, kdy z dosavadního šetření a kontaktů se zástupci obcí vyplývá, že v posledních letech skutečně nedošlo k přímé finanční podpoře ze strany obcí a měst v uvedených okruzích (pododdíl/paragraf 212, 213, 251).

Město Moravská Třebová připravuje změnu územního plánu, kde bude nová průmyslová zóna na okraji západní části města, poblíž stávající zaplněné průmyslové zóny.

Ostatní obce a město Jevíčko se zaměřují spíše na **nepřímou podporu** podnikání a to zejména v těchto oblastech:

- **pronájmy místností, budov, pozemků pro účely podpory podnikatelských subjektů za rozumné ceny v místě obvyklé (a nikoliv předražené a pro podnikatele neúnosné),**
- **opravy místních komunikací, které využívají i místní firmy k podnikatelské činnosti,**
- **nové kanalizace v obcích, na které se připojují i podnikatelské subjekty.**

Další podpora obcí je zaměřena jiným směrem, a to na zaměstnávání občanů neuplatnitelných na trhu práce. Obce využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti a v době od dubna do listopadu zaměstnávají několik svých občanů na veřejné prospěšné práce. Jedná se zejména o úklidové práce veřejných prostranství, péči o zeleň na veřejných prostranstvích, parcích, hřbitovech apod. Méně je využívaná možnost krátkodobého zaměstnávání osob z evidence ÚP na přípravu větších akcí v obci (např. sraz rodáků, výročí obce, školy, pravidelné velké regionální akce apod.).

V další analýze se zaměříme i na podporu podnikání obcí v jejich lesním hospodářství a podpoře cestovního ruchu (je zde velký nevyužitý potenciál).

6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. č. 160: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Obce jako zaměstnavatelé a zdroj příkladů dobré praxe	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostatek kvalitních a kvalifikovaných zaměstnanců. 2) Moderní vybavení, moderní stroje a vhodné pracovní prostředí pro zaměstnance. 3) Dostupné a srozumitelné informace k APZ a možnosti využití ostatních dotačních zdrojů. 4) Metodická pomoc při zpracování dotačních žádostí a v průběhu realizace projektů. 5) Spokojení zaměstnanci obce. 6) Dobrá spolupráce a komunitní plánování v rámci meziobecní spolupráce s dalšími zaměstnavateli, s ÚP, ZŠ, SŠ. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Na trhu práce není dostatek kvalifikovaných a spolehlivých uchazečů o zaměstnání. 2) Obavy z vyřizování složitých dotací. 3) Nedůvěra a obavy s dodržáním udržitelnosti projektu při čerpání dotačních prostředků. 4) Nedostatek informací a příkladů dobré praxe. 5) Časté změny rozpočtového určení daní pro obce a z dlouhodobého pohledu nestabilní podmínky pro obce ze strany státu. 6) Neochota některé ze skupin komunitního plánování k aktivní spolupráci. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace přes webové stránky obcí, webové stránky DSO, sociální sítě, e-mail, SMS, obecním rozhlasem. 2) Komunikace a osvěta prostřednictvím veřejných zasedání obcí. 3) Komunikace a propagace v obecních zpravodajích a v regionálním tisku. 4) Konstruktivní pracovní schůzky s ostatními dotčenými skupinami. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Volba vhodných a dostupných způsobů komunikace pro všechny skupiny zaměstnavatelů, zaměstnanců, uchazečů o zaměstnání a tým i různých sociálních skupin. 2) Stanovení min. požadavků na kvalifikaci, znalosti a zodpovědnost zaměstnanců. 3) Aktivní využívání nabízené metodické pomoci při získávání dotací, zejména v rámci meziobecní spolupráce, ze strany MAS a dalších organiz. 4) Aktivně propagovat příklady dobré praxe, mediálně podporovat místní kvalitní firmy, živnostníky, aktivní spolky i občany. 5) Aktivně podporovat vzdělávání zaměstnanců i občanů.

2.	Zaměstnavatelé (podniky se zaměstnanci)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Konkurenceschopnost na trhu. 2) Dostatek kvalifikovaných, stabilních a spokojených zaměstnanců. 3) Moderní výrobní prostředky, využívání inovativních prvků. 4) Přátelské pracovní prostředí a spokojení zaměstnanci. 5) Dlouhodobě získat a udržet dobré jméno firmy. 6) Dostatečná pozitivní propagace firmy. 7) Dobrá spolupráce a komunitní plánování s dalšími zaměstnavateli, se zástupci obcí, s místně příslušným ÚP, se ZŠ, SŠ a dalšími aktivními organizacemi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nedostatek finančních prostředků pro rozvoj firmy 2) Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců, nedostatek zaměstnanců loajálních k firmě a ostatním zaměstnancům. 3) Nedostatečná péče o vlastní zaměstnance v oblasti dalšího profesního vzdělávání a růstu. 4) Nedostatečná informovanost vlastních zaměstnanců o stavu firmy a nevytváření kladného vztahu k firmě. 5) Nedostatečná pozitivní propagace na veřejnosti. 6) Neochota spolupracovat se zástupci obcí, se ZŠ, SŠ, VŠ, výzkumnými ústavami apod. 7) Neochota využívat moderní a inovativní prostředky. 8) Špatná organizace práce. 9) Vytváření nepřátelského prostředí mezi skupinami zaměstnanců, nespravedlivé ohodnocení za stejnou práci. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Komunikace zaměstnavatelů se zaměstnanci nejen v rámci zákonných povinností. 2) Společné konstruktivní schůzky uvnitř firmy. 3) Dny otevřených dveří pro základní a střední školy, pro veřejnost. 4) Rozesílání informací prostřednictvím e-mailů, SMS, sociálních sítí. 5) Informační panely ve společných prostorách, chodbách, jídelnách a na vrátnici. 6) Informace v obecních zpravodajích a regionálním tisku. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Monitorování stávajících problémů a nedostatků. Pravidelné vyhodnocování nedostatků a jejich náprava. 2) Aktivní využívání nabízené metodické pomoci při získávání dotací, zejména v rámci meziobecní spolupráce, ze strany MAS a dalších organizací. 3) Pozitivní motivace vlastních zaměstnanců i veřejnosti formou propagace příkladů dobré praxe. 4) Zaměřit se na získání dobrých manažerských dovedností zejména u vedoucích pracovníků. 5) Podporovat další profesní vzdělávání zaměstnanců. 6) Podporovat spokojenost zaměstnanců poskytováním benefitů. 7) Aktivní účast na schůzkách ke komunitnímu plánování, se zástupci obcí, s místně příslušným ÚP, se ZŠ, SŠ a dalšími aktivními organizacemi.
----	--	--	---	--	---

3.	OSVČ (bez zaměstnanců)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Konkurenceschopnost na trhu - dostatek zakázek v území. 2) Moderní stroje a vybavení. 3) Spokojení zákazníci. 4) Úspěšná a spokojená OSVČ. 5) Dobrý příklad pro vlastní děti a pokračování v rodinné tradici. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nedostatek finančních prostředků pro rozvoj podnikání. 2) Nedostatek informací a obavy z vyřizování složitých dotací. 3) Nedůvěra a obavy s dodržením udržitelnosti projektu při čerpání dotačních prostředků. 4) Nedostatek příkladů dobré praxe. 5) Závist a nepřátelské prostředí. 6) Složité předpisy pro drobné živnostníky, absence bezplatné poradenské činnosti. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Osobně, telefonicky, SMS, e-mailem. 2) Přes sociální síť. 3) Pořízení a využívání vlastních webových stránek. 4) Zveřejnění základních informací na webových stránkách obcí. 5) Letáky, vizitky. 6) Informace v obecních a regionálních zpravodajích. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Monitorování opakujících se problémů, nedostatků a jejich náprava. 2) Aktivní využívání nabízené metodické pomoci při získávání dotací ze strany MAS a dalších organizací. 3) Účastnit se odborných seminářů. Nezapomínat na profesní růst, sledování novinek a inovací.
4.	Zaměstnanci	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vykonávání práce, která bude potřebná, uznávaná a kvalitně hodnocená. 2) Dobrá dopravní obslužnost do zaměstnání. 3) Možnost profesního růstu. 4) Spokojenost s vykonávanou prací. 5) Přátelské prostředí ve firmě. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Požadavky na kvalifikaci, neustálé vzdělávání se (zejména v administrativních a řídicích pozicích). 2) Značná byrokracie ve všech oborech zaměstnání. 3) Přepracovanost a psychické vyčerpání zaměstnanců. 4) Přehnané nároky zaměstnavatelů a nadřízených orgánů. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Osobní komunikace. 2) Komunikace e-mailem. 3) Přes sociální síť. 4) Sledování informací na webových stránkách zaměstnavatele, na informačních panelech ve firmě apod. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vzájemná výměna zkušeností s kolegy z jiných firem, odborné exkurze. 2) Motivace k využívání inovativních výrobních metod. 3) U studentů možnost vykonávat ve firmě praxi a stáže. 4) Kvalitní komunikace mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci. 5) Využití nabízené možnosti zvýšení kvalifikace a profesního růstu.

5.	Základní a střední školy	<ol style="list-style-type: none"> 1) Výběr vhodného budoucího povolání. 2) Stáže a praxe ve firmách. 3) Kvalitní vzdělání. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nekvalitní dopravní obslužnost v okolí obce. 2) Nezájem žáků a studentů o kvalitní vzdělání. 3) Nezájem o své budoucí povolání. 4) Nedostatečná motivace od rodičů a ze strany školy. 5) Nezájem školy a podniků vzájemně spolupracovat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Společné jednání okolních obcí s dojíždějícími žáky za účelem zajištění dostatečné dopravní obslužnosti, podílení se na investicích do vybavení školy, shánění sponzorů. 2) Společné veřejné diskuse vedení školy, představitelů obcí, a firem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Meziobecní spolupráce směřující k dohodě o možnosti žáků a studentů vykonávat praxe a stáže v místních a regionálních firmách. 2) Komunikace se zástupci firem a exkurze ve firmách. 3) Účast na akcích Zdravé město. 4) Vznik studentského parlamentu.
6.	Uchazeči o zaměstnání	<ol style="list-style-type: none"> 1) Získání zaměstnání odpovídající kvalifikaci a schopnostem. 2) Dobrá dopravní obslužnost do zaměstnání. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Neochota obnovit správné pracovní návyky. 2) Neochota přijmout jakékoliv zaměstnání a postupně se vypracovat na lepší pozici. 3) Neochota requalifikovat se. 4) Nedostatek informací a možností konzultací. 5) Nedostatek volných pracovních míst. 6) Špatná dopravní obslužnost z menších obcí. 7) Krátká provozní doba v MŠ a družinách. Absence hlídacích služby pro zaměstnané matky samoživitelky. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Osobně na Úřadu práce. 2) E-mailem, poštou – rozesílání nabídek a životopisů zaměstnavatelům. 3) Webové stránky ÚP, zaměstnavatelů. 4) Využívání sociálních sítí. 5) Telefonicky na nabídky práce. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Aktivně zjišťovat všechny možnosti získání zaměstnání. 2) Zajímat se o dobrovolnické činnosti. 3) Vzdělávat se. 4) Využít všech možností dotovaných bezplatných školení, dnů otevřených dveří apod. 5) Pravidelně sledovat nabídky vyvěšené na ÚP, zveřejněné na webových stránkách ve zpravodajích, denním tisku.

7.	Úřad práce ČR	1) Uplatnit na trhu práce větší množství uchazečů o zaměstnání.	1) Neustálé změny právních předpisů negativně ovlivňující již fungující aktivity. 2) Nedostatek času zaměstnanců ÚP více se věnovat uchazečům. 3) Komplikovaně nastavené dotační programy.	1) Komunikace s obcemi, školami, zaměstnavateli. 2) Vyměňovat si s nimi zkušenosti, zvolit vhodnou formu spolupráce.	1) Zvýšit informovanost uchazečů o zaměstnání i zaměstnavatelů o programech APZ. 2) Aktivně se účastnit na schůzkách svolaných ze strany meziobecní spolupráce a zaměstnavatelů.
8.	Média	1) Zajímavé náměty a témata pro novináře v oblasti příkladů dobré praxe, propagace místních firem a regionálních výrobků. 2) Podporovat v občanech pozitivní myšlení a hrdost na svoji obec a region.	1) Pozitivní témata nejsou pro novináře zajímavá. 2) Zveřejnění neúplných a zkreslených zpráv a následných reakcí na ně.	1) Komunikace s pracovníky v médiích, zejména s novináři, místním periodickým tiskem, příp. i regionální televizí a rozhlasem.	1) Pravidelnost komunikace. 2) Vytvoření kladných vztahů.

Zdroj: vlastní šetření

V tab. č. 160 jsou mj. uvedeny cílové (dotčené) skupiny v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání. Nejvýznamnější cílové skupiny představují zaměstnavatelé (obce, firmy se zaměstnanci, OSVČ), zaměstnanci, uchazeči o zaměstnání a Úřad práce ČR. Nejdůležitějšími riziky, která se týkají cílových skupin, jsou nedostatek volných pracovních míst, nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání, nedostatek potřebných informací, neochota něco změnit, nedostatečná komunikace a propagace. Vhodná opatření spočívají zejména ve zlepšení vzájemné komunikace dotčených skupin, využívání moderních technologií a postupů, využívání dotačních titulů v aktivní politice zaměstnanosti a v modernizaci podniků. Dále je nedostatečné další profesní vzdělávání zaměstnanců, často i z důvodu neochoty zaměstnanců i zaměstnavatelů přizpůsobit se nové legislativě a novým trendům.

Celému území správního obvodu ORP Moravská Třebová by prospělo vzdělávání vedoucích pracovníků a OSVČ v manažerských dovednostech, lepší organizaci práce, umění pozitivní motivace své osoby i podřízených zaměstnanců a občanů. V území SO ORP žijí a jsou zaměstnaní nebo podnikají schopní a pracovití lidé. Slabým místem je nevyužitý potenciál těchto lidí a často nedostatečné ohodnocení slovní i finanční. Některé kroky k nápravě nejsou finančně náročné a zde je prostor pro meziobecní spolupráci.

Analýza rizik – registr rizik

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. č. 161: Analýza rizik (registr rizik v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P · D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek financí na obnovu vybavení a strojního zařízení.	4	4	16	1) Využívání dotací z různých zdrojů, zejména z operačních programů.	Obce, podniky.
2.		Nedostatečné využívání finančních prostředků z dotačních titulů.	4	4	16	1) Najmutí zkušeného fundraisera pro více obcí, který bude monitorovat výzvy a psát projektové žádosti.	DSO, podniky.
3.		Finanční náročnost odborných seminářů konaných ve vzdálených městech.	5	4	20	1) Spolupráce obcí s odborníky a školiteli. 2) Vzdělávání zaměstnanců a manažerů přímo v území SO ORP.	DSO podniky.
4.		Nedostatek financí na platy.	3	5	15	1) Správně sestavený rozpočtový výhled u obcí a podnikatelský záměr u podnikatelů. 2) Vzdělávání vedoucích pracovníků v manažerských dovednostech.	Obce, podniky.

5.	Organizační riziko	Odchod kvalitních řemesníků do důchodu a absence jejich nástupců.	5	4	20	1) Strategické plánování v rámci DSO ve spolupráci s učňovským školstvím a podniky. 2) Exkurze žáků a studentů, praxe, stáže, příklady dobré praxe.	DSO, ZŠ, SŠ, podniky.
6.		Odchod zkušených odborníků do důchodu nebo za lepšími nabídkami.	4	5	20	1) Zvýšení profesní motivace zvýšením platu, ale i větší možností seberealizace a osobního růstu (další vzdělávání, rekvalifikace, školení).	Obce, podniky.
7.		Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců.	3	5	15	1) Podpora výstavby rodinných domů a bytů za zvýhodněné ceny pro mladé rodiny (zasíťované parcely v obcích).	Obce.
8.		Rušení doprav. spojů zajišťujících dopravu v odpoledních a nočních směnách.	3	3	9	1) Meziobecní spolupráce, v jejímž rámci by byly dojednány smlouvy o pronájmu či koupi mikrobusů, které vyplní nedostatečnou dopravní obslužnost zajišťovanou krajem.	Obce, kraj.
9.		Nedostatečné zpětné vazby z podniků a ze škol.	3	4	12	1) Podpora diskusních fór. 2) Společné komunitní plánování.	DSO, obce, školy, podniky.
10.		Nezájem či neochota obcí na spolupráci.	3	4	12	1) Dojednání spolupráce v rámci většího počtu obcí – snížení finančního podílu jednotlivých obcí na společných projektech.	Obce daného území.
11.	Právní riziko	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. nový software, nové PC + příslušenství, další proškolení zaměstnanců).	4	5	20	1) Konzultace návrhů nových právních předpisů týkajících se zaměstnavatelů či změn takových předpisů s odpovědnými zaměstnanci příslušných ministerstev, senátory, poslanci.	Obce, podniky.
12.		Neustále se měnící legislativa.	4	3	12	1) Konzultace návrhů nových právních předpisů týkajících se zaměstnanosti a (podpory) podnikání.	DSO, obce, podniky.
13.		Reformy, které zhorší podmínky např. pro administrativní pracovníky, účetní.	3	4	12	1) Konzultace návrhů nových právních předpisů týkajících se zaměstnanosti a podpory podnikání s odpovědnými zaměstnanci MMR ČR, MF ČR, se senátory, s poslanci.	Obce daného území, DSO, podniky.

14.	Technické riziko	Špatný technický stav budov, zastaralé a nevyhovující vybavení.	3	4	12	1) Využití prostředků z dotačních titulů.	Obce zřizující ZŠ, MŠ.
15.		Přístup handicapovaných osob do budov.	3	3	9	1) Spolupráce obcí, NNO a podniků na vytváření společných projektů, s nimiž by šlo snáze dosáhnout na dotace z EU.	DSO, NNO, podniky.
16.	Věcné riziko	Špatné manažerské řízení.	3	3	9	1) Kvalitní školení pro starosty a vedoucí pracovníky v podnicích. 2) Pravidelné setkávání vedoucích pracovníků za účelem vzájemné výměny zkušeností.	DSO, obce podniky.
17.		Nezájem zaměstnanců i uchazečů o zaměstnání a další profesní vzdělávání.	3	3	9	1) Prezentace příkladů dobré praxe, pozitivní propagace vzdělávání, školení přímo v území SO ORP.	DSO, obce, podniky.

Zdroj: vlastní šetření

Tab. č. 161 popisuje rizika v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání, která byla vyhodnocena ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Mezi rizika s nejvyšším hodnocením patří:

1. Finanční náklady na mzdy – v tomto směru je třeba se zaměřit na lepší manažerské dovednosti vedoucích pracovníků a na konkurenceschopnost firem.
2. Odchod zkušených odborníků a řemeslníků do důchodu nebo za lepšími nabídkami – je třeba se zaměřit na společné jednání DSO, ZŠ, SŠ a firem k potřebám území, možnost praxí a stáží žáků a studentů ve firmách. Podporovat již od školního věku kladný vztah k budoucímu povolání propagací firem, příklady dobré praxe, diskuzními fóry.
3. Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. nové drahé programy do PC, jejich údržba a aktualizace) – změna právních předpisů je v ČR zbytečně častá a často vychází z principu „pokus - omyl“. Navrhované opatření spočívá v konzultaci návrhů nových právních předpisů týkajících se zaměstnanosti a podnikání či jejich změn s odpovědnými zaměstnanci MMR ČR, MPSV ČR, senátory, poslanci. Opatření je použitelné do té míry, dokud budou důležité změny připravovány na jmenovaných ministerstvech. Problém nastává v případech tzv. přílepků v průběhu legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, kde již prostor pro diskuzi a uplatnění připomínek je velmi malý či žádný (alespoň dle názoru obcí a podniků).

6.1.4. SWOT analýza v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území SO ORP Moravská Třebová.

Tab. č. 162: SWOT analýza v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Průmyslová zóna v Moravské Třebové.	1. Nadprůměrný podíl nezaměstnanosti vůči krajskému a republikovému průměru (zejména u osob znevýhodněných na trhu práce – osob starších 50 let, absolventů, OZP, žen po mateřské dovolené). Na podíl nezaměstnanosti mají značný vliv sezónní pohyby na trhu práce a nedostatek kvalifikovaných uchazečů o zaměstnání zejména technických oborů.
2. Dostatek vhodných ploch (zejména brownfields) pro umístění případných nových investic.	2. Z důvodu nedostatku pracovních příležitostí na území dochází k odchodu kvalifikovaných obyvatel do hospodářsky atraktivnějších oblastí, zejména vysokoškolsky vzdělaných.
3. Velké množství malých a středních podniků s možností dalšího rozvoje.	3. Nedostatečná spolupráce všech významných aktérů v území včetně malého využití vědeckého potenciálu SŠ a VŠ a podnikatelského sektoru v oblasti vědy a výzkumu.
4. Levná pracovní síla jako dočasná konkurenční výhoda pro případné investory či nové podnikatelské subjekty.	4. Chybějící technické profese v regionálním školství (od vyučených až po absolventy VŠ) a současně nabídka, která převyšuje poptávku na trhu práce po odborných (technických) studijních oborech.
5. Ochota obyvatel dojíždět za prací.	5. Špatná dopravní obslužnost podnikatelských areálů a prodejen.
6. Podmínky pro rozvoj podnikání v cestovním ruchu.	6. Nedostatečná informovanost obcí ve SO ORP i podnikatelských subjektů o fondech EU a dalších zdrojích dotací.
7. Existence dvou velkých podniků (zaměstnavatelů) s růstovým potenciálem.	7. Nedostatek tzv. regionálních značek, úpadek tradiční výroby.
8. Zájem o praxe a stáže ve firmách.	8. Negativní dopad většího množství hypermarketů a supermarketů na drobné prodejce a malé výrobce.
	9. Nedostatečné podmínky pro malé a střední podnikatele. Z tohoto důvodu vychází obava lidí začít podnikat.
	10. Nedostatečné manažerské dovednosti vedoucích pracovníků.
	11. Absence regionálního školicího střediska.
	12. Nedostatečná propagace v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání.

Příležitosti:	Hrozby:
1. Využívání stávajících a nově zavedených dotačních titulů, programů a nabídek pro podporu podnikání či tvorbu pracovních míst.	1. Zánik pracovních míst v důsledku restrukturalizace jednotlivých podnikatelských subjektů.
2. Podpora začínajícím podnikům (např. nižší nájem, výhodnější úvěrové podmínky), výstavba a dotovaný provoz podnikatelského inkubátoru.	2. Odchod investorů a klíčových zaměstnavatelů z území, přesunutí výroby do zemí s nižšími náklady na pracovní sílu.
3. Kvalitnější provázanost vzdělávacího systému s požadavky trhu práce, dostatek mladých kvalifikovaných pracovních sil.	3. Pokračující odliv kvalifikované pracovní síly z území.
4. Efektivnější spolupráce a komunitní plánování mezi klíčovými subjekty podnikatelského, veřejného a vzdělávacího sektoru v řešení problematiky nezaměstnanosti.	4. Rostoucí ceny energetických vstupů, zvyšující celkové náklady podnikatelských subjektů.
5. Rozvoj spolupráce podnikatelských subjektů s výzkumnými centry, zavádění inovací a nových technologií vedoucích ke zvýšení konkurenceschopnosti místních firem.	5. S rostoucí nezaměstnaností je spojeno snížení koupěschopnosti obyvatel.
6. Využití nezaměstnaných pro veřejně prospěšné práce ve městech a obcích.	6. Pomalý růst vývojové a inovační aktivity v podnikovém sektoru a nedostatečná podpora vědy a výzkumu.
7. Vysoký pracovní potenciál v podobě velkého počtu uchazečů o zaměstnání.	7. Změny v oblasti legislativy, které vytvářejí překážky pro rozvoj podnikání.
8. Vybudování průmyslové zóny na dalších místech v území (např. v Jevíčku).	8. Demografické stárnutí populace spojené s rostoucím podílem ekonomicky neaktivního obyvatelstva (starších osob) a s úbytkem ekonomicky aktivních obyvatel.
9. Rozvoj manažerských dovedností vedoucích zaměstnanců a majitelů firem.	9. Zvýšení počtu sociálně ohrožených skupin obyvatel.
10. Založení a rozvoj podniků zaměřených na sociální podnikání ⁶ .	

Zdroj: vlastní šetření

Výše uvedená SWOT analýza vychází z provedených analytických prací za území SO ORP, z konzultací s Úřadem práce a z dotazníkového šetření, do kterého byli zapojeni potenciální zájemci o podnikání i stávající podnikatelé.

V oblasti **silných stránek** byla vyzdvihnuta existence průmyslové zóny v Moravské Třebové, která je v současné době plně zaplněna. Na tomto místě mají sídlo nejvýznamnější zaměstnavatelé na území SO ORP, kteří zaměstnávají většinu obyvatelstva z území. Výjimkou je největší společnost Rehau s.r.o. se sídlem v obci Linhartice. Dle našeho průzkumu území jsme zjistili, že se ve správním obvodu nachází několik vhodných míst pro vybudování potenciálních průmyslových zón, jedná se především o plochy zvané brownfields. Analýza území přinesla zjištění, že město Moravská Třebová plánuje vybudovat další průmyslovou zónu. Tato skutečnost není ve výše uvedené SWOT analýze prozatím zmíněna, jelikož záměr je v současné době ve stádiu změny územního plánu. Na území se nachází velké množství malých a středních podniků, které by mohly mít významnou roli v budoucím rozvoji ekonomického potenciálu území.

⁶ Více o sociálním podnikání lze nalézt v příloze 6.5.2 Příloha č. 2: Sociální podnikání v České republice.

Za největší problémy v oblasti **slabých stránek** lze považovat nadprůměrný podíl nezaměstnanosti vůči krajskému a republikovému průměru. Nejvyšší procento nezaměstnanosti je evidováno zejména u osob znevýhodněných na trhu práce – osob starších 50 let, absolventů, OZP, žen po mateřské dovolené. Ke zvýšení podílu nezaměstnanosti na území také přispívají sezónní pohyby na trhu práce.

Sezónní práce jsou spojeny s možností zaměstnání zejména na činnosti v oblasti zemědělství a stavebnictví, ale také v oblasti hotelnictví, gastronomii, turistickém ruchu a v oblasti pomocných a úklidových prací od jara do podzimu. Dalším neméně významným problémem je, že z důvodu nedostatku pracovních příležitostí na území dochází k odchodu kvalifikovaných pracovních sil, které představují pro území široký pracovní potenciál (ať už v oblasti vědy a výzkumu či v oblasti odborných studijních oborů). Území dále postrádá tradiční regionální značku. Koncept regionální značky by přispěl k ekonomickému oživení území a podpoře udržitelného rozvoje území.

Oblast **příležitostí** zahrnuje mimo jiné možnost podnikatelů (ať už stávajících či nově zavedených podniků) žádat státní dotaci nebo čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU, konkrétně z Operačního programu Podpora podnikání a inovací a Operačního programu Zaměstnanost pro období 2014 – 2020. Další přínos pro území by znamenalo navázání efektivní spolupráce mezi klíčovými subjekty podnikatelského, veřejného a vzdělávacího sektoru v řešení problematiky nezaměstnanosti. Velkou příležitostí je oblast vzdělávání a rekvalifikací pro uchazeče o zaměstnání, zaměstnance, podnikatele a rozvoj jejich manažerských dovedností. Další příležitostí je založení a rozvoj podniků zaměřených na sociální podnikání.

Do oblasti **hrozeb** spadá obava ze zániku pracovních míst v důsledku restrukturalizace jednotlivých podnikatelských subjektů či odchodu investorů a klíčových zaměstnavatelů z území. S touto hrozbou je přirozeně spjata nebezpečí odchodu kvalifikované pracovní síly z území, což by mohlo vést k útlumu ekonomického potenciálu území. V neposlední řadě území ohrožuje demografické stárnutí populace, které má za následek rostoucí podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva. Tomuto problému čelí nejen region Moravskotřebovska a Jevíčska, ale i celá Česká republika.

6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V rámci Pardubického kraje patří SO ORP Moravská Třebová dlouhodobě k oblastem s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Nezaměstnanost je zde velkým a dlouhodobým problémem. Podle nejnovějších údajů (k 31. 5. 2014) činil podíl nezaměstnanosti na území 10,1 % (podíl nezaměstnanosti v Pardubickém kraji je přitom za rok 2013 7,4 %, v celé ČR pak 8,2 %). Míra nezaměstnanosti v předcházejícím monitorovaném období (k 31. 3. 2014) dosahovala ještě téměř o dva procentní body více, a to 12 %.

Důvodem snížení podílu nezaměstnaných mezi uvedenými obdobími byly sezónní pohyby na trhu práce. Především činnosti v oblasti zemědělství a stavebnictví spadají ve správním obvodu mezi sezónní práce, ale také v oblasti hotelnictví, gastronomii, cestovním ruchu atd. Sezónní práce jsou zpravidla dostupné v období od jara do podzimu. Proto je možné očekávat, že se během podzimních měsíců zvýší míra nezaměstnanosti. Ke zvýšení této míry dojde právě kvůli postupnému ukončování sezónních prací ve spojení s přílivem čerstvých absolventů. Proto je žádoucí zajistit diverzifikaci nových činností a stávajících aktivit především u podnikatelů, kteří provozují zemědělskou výrobu, pro možnost rozšíření výdělečných schopností zemědělských subjektů.

Podporu pochopitelně vyžadují i další skupiny. Jde o typicky rizikové kategorie, jako jsou absolventi (k 31. 5. 2014 s podílem nezaměstnanosti 5,2 %), osoby se zdravotním postižením (k témuž datu činí

podíl 18,3 %), občané nad 50 let věku (k 31. 5. 2014 s mírou nezaměstnanosti dokonce 31,8 %), příp. ženy po rodičovské dovolené (podíl u této skupiny není stanoven).

Míra nezaměstnanosti je velmi úzce spjata s množstvím volných pracovních míst. Existuje přímá úměra mezi růstem počtu uchazečů o zaměstnání a zvýšením tlaku na volná pracovní místa. V květnu 2014 bylo ve SO ORP Moravská Třebová evidováno 1 843 uchazečů o zaměstnání. Přitom volných pracovních míst bylo jen 167. Na jedno volné pracovní místo tedy připadalo 11 uchazečů (v celém Pardubickém kraji 7,6 uchazečů).

Současný stav má několik příčin. Jednou z nich je dřívější rozmach textilního průmyslu, který v posledních dvou desetiletích velice oslabil. Úbytek pracovních míst v textilním průmyslu částečně nahrazuje lehké strojírenství a výroba plastových dílů, které jsou určeny např. pro automobilový průmysl. Nejvíce zastoupené odvětví však podle ekonomické činnosti v posledním sledovaném období představují služby, tzv. terciární sektor s více než 54 %. Jde především o „Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel“ ve výši 17 %. Sekundární sektor zaujímá 30,3 %, přičemž stavebnictví představuje 15,1 % a průmysl 15,2 %. Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybolov zabírá 8,4 %, v souhrnu tato odvětví představují primární sektor. Nejméně zastoupeným odvětvím pak je kvartérní sektor s hodnotou 6,9 %. Do tohoto sektoru se řadí věda a výzkum, veřejná správa, obrana, povinné sociální zabezpečení, školství a zdravotnictví.

Vesnicí s velkým počtem obyvatel vydělávajících si v prvovýrobě je obec Křenov. Celkem 18 % obyvatelů této obce pracuje v odvětví zemědělství, myslivosti, lesnictví či rybolovu. Dvě obce s největším počtem obyvatel zaměstnaných v odvětví průmyslu jsou obce Víška u Jevíčka (79 %) a Vranová Lhota (77 %).

V obci Víška u Jevíčka je vysoký podíl obyvatel zaměstnaných v průmyslu pravděpodobně způsobený především polohou obce. Jak z jejího názvu vyplývá, nachází v bezprostřední blízkosti města Jevíčka, tudíž většina obyvatel dojíždí do závodu společnosti REHAU, s.r.o. Tento podnik patří mezi největší zaměstnavatele ve SO ORP Moravská Třebová. Působí dlouhodobě v Moravské Třebové a během roku 2011 rozšířil svoji činnost převzetím provozovny jiného podniku právě i v Jevíčku. Společnost Armaturka Vranová Lhota, a.s., působí ve stejnojmenné obci a v roce 2014 zaměstnává 168 zaměstnanců. Většina jejich zaměstnanců jsou občané Vranové Lhoty či některé z okolních obcí.

Je očekávatelné, že oblast obchodu a služeb, tedy terciární sektor, poskytuje nejvíce pracovních příležitostí ve městech Jevíčku (49 %) a Moravské Třebové (48 %).

Ke dni 31. 12. 2013 bylo ve správním obvodu registrováno celkem 2 486 AES. Při rozboru členění AES dle právní formy vyšlo najevo, že nejvýznamnější část tvoří podnikatelé – fyzické osoby, jenž představovaly více než tři čtvrtiny ekonomických subjektů v území (79 %), právnické osoby zbylých 21 %.

Považujeme za vhodné zdůraznit, že existují nezanedbatelné rozdíly mezi registrovaným počtem ekonomických subjektů a počtem evidovaných skutečně aktivních subjektů. V provedené analýze jsme pracovali s počtem skutečně aktivních registrovaných subjektů. V roce 2013 došlo k redukci počtu AES o 3,3 % oproti roku 2012.

Analýza podnikatelů dle počtu zaměstnanců ukázala, že se ve SO ORP Moravská Třebová nachází nejvíce podnikatelů provozujících svoji výtěžnou činnost samostatně bez zaměstnanců, a to 31 %. Naopak velké podniky jsou zde pouze dva. Mezi lety 2010 až 2013 nedošlo v počtu velkých podniků, středních podniků a malých podniků k výraznějším změnám.

Míra podnikatelské aktivity, jakožto jeden z indikátorů úspěšnosti podpory podnikání, ukazuje, kolik fyzických osob podnikatelů připadá na 1 000 obyvatel. Ve správním obvodu ORP Moravská Třebová připadalo v roce 2013 na 1 000 obyvatel pouze 148 podnikajících subjektů, což je hluboko pod průměrem kraje (223).

V Pardubickém kraji byl v roce 2011 podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva 48 %, což je nepatrně více (o 1 %) než ve správním obvodu. Naopak podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva je 49 %. V kategorii ekonomicky aktivních měli vyšší zastoupení muži (55,8 %), ženy naopak ve skupině ekonomicky neaktivních (57,4 %). Je však vhodné uvést, že do skupiny ekonomicky neaktivních žen v produktivním věku statistiky řadí i ženy na rodičovské dovolené a ženy v domácnosti. Vysokou míru žen mezi ekonomicky neaktivními rovněž způsobuje fakt, že ženská část populace odchází do důchodu v nižším věku než muži (skupina nepracující důchodci).

Jsme přesvědčeni o možnosti zlepšení situace ve SO ORP Moravská Třebová. K tomu je zapotřebí učinit kroky k podpoře podnikání i zaměstnanosti. Žádoucí změny, na které mají přímý či nepřímý vliv představitelé obcí správního obvodu, jsou obsahem bezprostředně následující návrhové části.

6.2. Návrhová část pro oblast zaměstnanosti a podpory podnikání

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí strategického dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“. Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí správního obvodu ORP Moravská Třebová s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „zaměstnanost a podpora podnikání“, na jejímž základě byly připraveny nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma zaměstnanosti a podpory podnikání.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusní skupině. Fokusní skupina byla složena z vedoucí Kontaktního pracoviště Moravská Třebová, Úřadu práce ČR, koordinátorky Zdravého města Moravská Třebová, ředitelky DSO Skupinového vodovodu Moravskotřebovska, starosty Gruny a starosty Jevíčka (motivující starosta). Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma zaměstnanosti a podpory podnikání.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část strategického dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

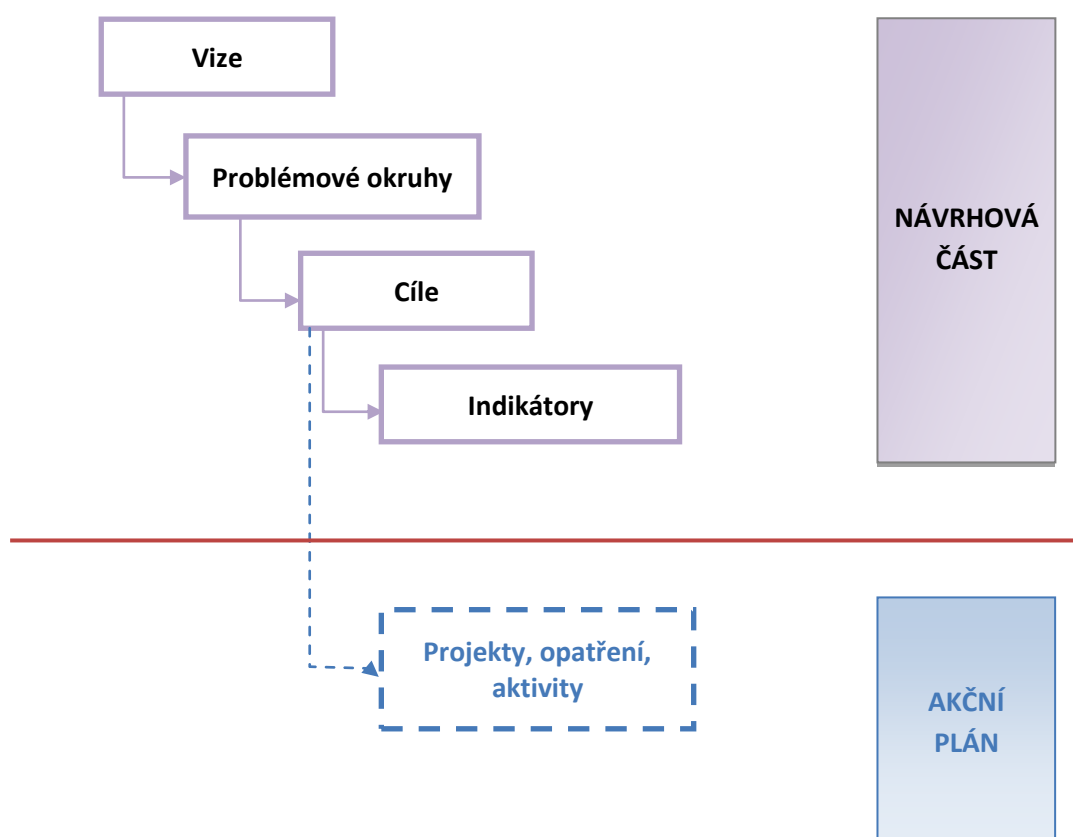
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území správního obvodu ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí ve správním obvodu ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma zaměstnanosti a podpory podnikání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „zaměstnanost a podpora podnikání“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

<p>Vize meziobecní spolupráce</p>	<p>Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery. Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel. Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny. Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.</p>					
<p>Zaměstnanost a podpora podnikání</p>	<p>1. <i>Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání</i></p>		<p>2. <i>Nedostatečná spolupráce aktérů v území SO ORP</i></p>		<p>3. <i>Nedostatečné využívání dotačních titulů a titulů aktivní politiky zaměstnanosti</i></p>	
	<p>1.1 Motivace k účasti na vzdělávacích kurzech a sebevzdělávání</p>	<p>1.2 Zvýšit propagaci a informovanost v oblasti vzdělávání</p>	<p>2.1 Zapojení významných aktérů v území do komunitního plánování</p>	<p>2.2 Komunitní plánování v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání</p>	<p>3.1 Sdílení společného fundraisera k využívání dotačních titulů z operačních programů k podpoře zaměstnanosti</p>	<p>3.2 Zvýšit využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti</p>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Obce a města ve správním obvodu ORP Moravská Třebová efektivně spolupracují v řadě oblastí. Školy a školská zařízení poskytují kvalitní vzdělávání a dostatečně komunikují s partnery. Díky úspěšnému komunitnímu plánování jsou v regionu dostupné sociální služby, které odpovídají potřebám obyvatel. Obce i města sdílí zodpovědný přístup v odpadovém hospodářství a společným úsilím snižují produkci směsných komunálních odpadů, zasazují se o osvětu společnosti a čistotu krajiny. **Pokud jde o podporu zaměstnanosti a podnikání, vhodně využívají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti i dotačních programů na podporu zaměstnanosti. V neposlední řadě vytvářejí podmínky pro spolupráci škol s místními podniky.**

Na území správního obvodu ORP Moravská Třebová byly navrženy následující tři problémové okruhy.

1. Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání

a) Věcné argumenty

Dle vlastního šetření, statistických údajů a průzkumu v území SO ORP Moravská Třebová bylo zjištěno, že ve SO ORP Moravská Třebová je nejvyšší nezaměstnanost v Pardubickém kraji. K problému velkou mírou přispívá nedostatečná kvalifikace uchazečů o zaměstnání a jejich nízká uplatnitelnost na trhu práce. Tito uchazeči se často ani nezajímají o možnosti dalšího vzdělávání a případné rekvalifikace. Některým z nich nevyhovuje velká dojezdová vzdálenost na semináře a rekvalifikační kurzy. Dalším problémem je i určitá rezignace a nedůvěra v možnosti získání zaměstnání. Málo motivační jsou i nízké mzdy u profesí s malou kvalifikací. Podobně ohroženou skupinou je část zaměstnanců, která sice zaměstnání má, ale nevěnuje se sebevzdělávání a dalšímu profesnímu růstu. I zde hrozí, že o ně časem nebude jejich zaměstnavatel mít zájem a v případě reorganizací skončí také jako uchazeči o zaměstnání.

Dále bylo šetřením zjištěno, že zástupci obcí každoročně využívají nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) a zaměstnají minimálně v období od dubna do října uchazeče z evidence Úřadu práce ČR. Starostové si často stěžují, že není dost vhodných a kvalifikovaných uchazečů. I v oblasti údržby veřejných prostranství je třeba, aby zaměstnanec zvládl zaškolení pro práci např. s křovinořezem, sekačkou, malotraktorem a byl schopen dodržovat bezpečnost práce a dobré pracovní návyky.

Tab. č. 163: Počet zaměstnanců v rámci APZ na VPP na území SO ORP Moravská Třebová

Rok	Počet VPP v obcích
2010	85
2011	111
2012	146
2013	158
2014	143

Zdroj: vlastní šetření

Z tab. č. 163 je zřejmé, že zájem obcí o zaměstnávání uchazečů v rámci APZ na veřejně prospěšné práce (VPP) každoročně vzrůstá.

Tab. č. 164: Počet zřízených míst na VPP v obcích SO ORP Moravská Třebová v roce 2014

Název obce	Uvolněný starosta	Počet VPP
Bělá u Jevíčka	0	2
Bezděčí u Trnávky	1	5
Biskupice	0	3
Borušov	0	3
Březina	1	3
Březinky	0	1
Dětřichov u Mor. Třebové	0	2
Dlouhá Loučka	1	7
Gruna	0	3
Hartinkov	0	0
Chornice	1	3
Janůvky	0	0
Jaroměřice	1	2
Jevíčko	1 + 1	21
Koruna	0	4
Křenov	1	3
Kunčina	1	6

Název obce	Uvolněný starosta	Počet VPP
Linhartice	1	0
Malíkov	0	5
Městečko Trnávka	1 + 1	12
Mladějov na Moravě	1	6
Moravská Třebová	1 + 1	0
Radkov	0	5
Rozstání	0	4
Rychnov na Moravě	1	17
Slatina	0	8
Staré Město	1	4
Třebařov	1	8
Útěchov	0	2
Víska u Jevíčka	0	0
Vranová Lhota	1	3
Vrážné	0	0
Vysoká	0	1
Celkem		143

Zdroj: vlastní šetření

Z tab. č. 164 je také patrné, že v obcích, kde je uvolněný starosta a případně i místostarosta (hodnota + 1) je zpravidla zaměstnáno více lidí. Uvolněný starosta má větší časový prostor a manažerské schopnosti koordinovat práci více lidí. Větší obce využívají i možnosti v rámci VPP zaměstnat vedoucího pracovní čety.

b) Příčiny problému

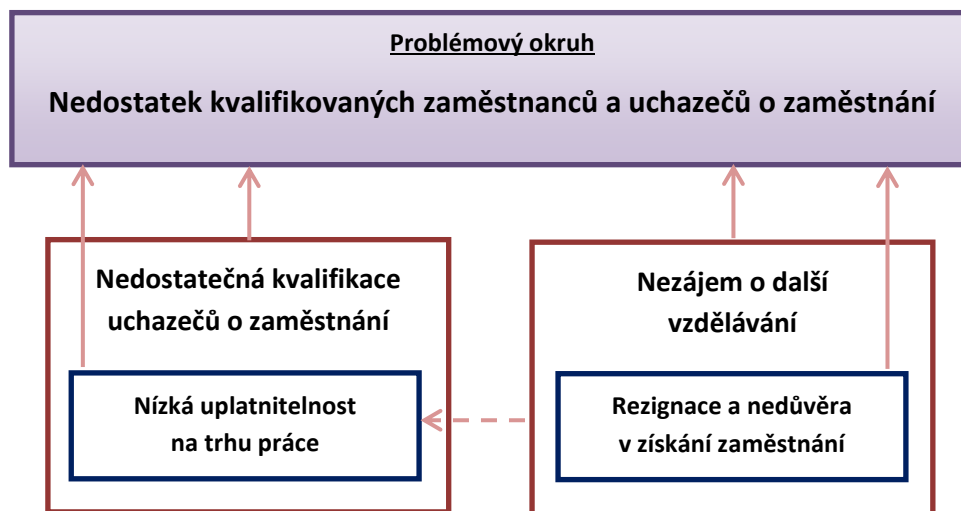
Nedostatečná kvalifikace uchazečů o zaměstnání – většina obcí si pořídila kvalitní a výkonné sekačky, křovinořezy, travní traktory. K obsluze těchto strojů je potřeba kvalifikovaných a proškolených (či proškolitelných) zaměstnanců. Též se vyžaduje určitá zodpovědnost za svěřené stroje a schopnost vykonávat pravidelnou údržbu.

Nezájem o další vzdělávání – část uchazečů o zaměstnání a sezonních pracovníků si v minulých letech zvykla, že k údržbě veřejných prostranství není potřeba zvláštní vzdělání a kvalifikace. Tento nezájem se projevuje i v jiných profesích. Zde je prostor pro spolupráci s Úřadem práce ČR a proškolení budoucích zaměstnanců ještě před nástupem do zaměstnání a na VPP. Nezájem o vzdělávání souvisí i s nízkou finanční gramotností.

Nízká uplatnitelnost na trhu práce – souvisí s nedostatečnou kvalifikací uchazečů o zaměstnání, kteří nemají zájem o další vzdělávání nebo příp. rekvalifikaci.

Rezignace a nedůvěra v získání zaměstnání – roste se zvyšujícím se věkem uchazeče o zaměstnání. Nejvíce je patrná u osob nad 50 let. Dlouhodobá evidence na ÚP ČR má rovněž neblahý vliv na sebevědomí uchazeče a víru uplatnit se v potenciálním zaměstnání.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) Důsledky neřešení problému

V některých obcích dochází starostům trpělivost s nezodpovědnými zaměstnanci pro údržbu veřejných prostranství a zvažují jiné řešení. Jiným řešením může být smluvní ošetření dodávkou od některého podniku. V takovém případě již obec nezaměstná nepřizpůsobivé uchazeče o zaměstnání a oni se stanou neuplatnitelnými na trhu práce. Tím by došlo k dalšímu nárůstu nezaměstnanosti. Podobně ohrožené jsou i další skupiny zaměstnanců v dalších podnicích.

Možným důsledkem by byl i růst výdajů obce na údržbu veřejných ploch, sekání a svoz zeleně, odklizení černých skládek apod., protože pracovníci VPP jsou finančně dotováni ÚP ČR. Najmutím specializované firmy by výrazně vzrostla cena za odvedenou práci a tím i náklady obce.

2. Nedostatečná spolupráce aktérů v území SO ORP

a) Věcné argumenty

Dle vlastního šetření a průzkumu v území SO ORP Moravská Třebová bylo zjištěno, že důvodem nedostatečné spolupráce aktérů byla malá motivace a zdánlivý nedostatek společných témat. V žádném případě se nejednalo o cílený nezájem, nesnášenlivost či jiné závažné důvody. Všichni aktéři si velmi dobře uvědomují, že je nejvyšší čas začít aktivně spolupracovat a zabývat se všestranným komunitním plánováním.

b) Příčiny problému

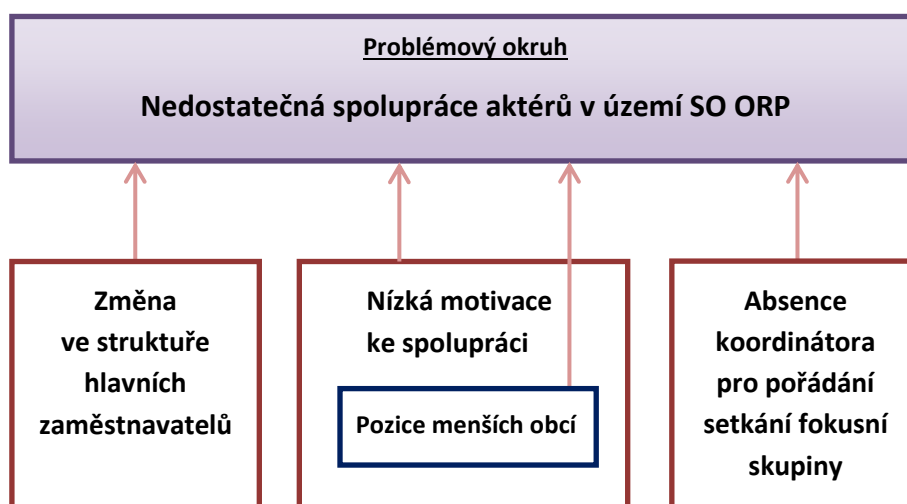
Změna ve struktuře hlavních zaměstnavatelů – z historického pohledu patřili dominantní zaměstnavatelé do textilní a zemědělské výroby. Útlum těchto činností snížilo provázanost mezi požadavky pracovního trhu a školními obory. V současné době dominují v regionu podniky, které zpracovávají polymery pro automobilový průmysl, avšak stále schází vhodné učební obory, které by více odpovídaly požadavkům místního trhu práce.

Nízká motivace ke spolupráci – v minulosti nebylo nezbytně nutné spolupracovat v rámci SO ORP Moravská Třebová v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání. DSO přednostně řešil témata dopravní obslužnosti, udržení vesnických škol, opravy a rekonstrukce obecního majetku. Tato témata souvisela s podporou zaměstnanosti a podnikání pouze nepřímo. Zřízení a rozvoj průmyslových zón řešilo Město Moravská Třebová a Město Jevíčko pouze v rámci svých měst a svých pravomocí. Z toho vyplývá, že DSO nemá zkušenost s aktivní spoluprací v rámci zaměstnanosti a podpory podnikání.

Absence koordinátora pro pořádání setkání fokusní skupiny – nemožnost společných setkání municipálního, vzdělávacího, státního, podnikatelského sektoru má za následek pouze izolovaná řešení. Společná setkání by napomohla k lepší koordinaci rozvojových aktivit v regionu a potlačení nežádoucích trendů.

Pozice menších obcí – nedostatečná snaha o spolupráci může plynout z ostychu vyjádřit se k zásadním otázkám rozvoje regionu Moravskotřebovska a Jevíčska a ponechání konstruktivní diskuze na představitelích největších sídel.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) *Důsledky neřešení problému*

Důsledkem dlouhodobého neřešení problému bude bohužel další zvyšování nezaměstnanosti v území správního obvodu ORP Moravská Třebová. Dalším důsledkem bude i malá motivace žáků a studentů k výběru vhodného povolání.

Pokud bude chybět propagace a mediální podpora ze strany obcí lze očekávat také nedostatečnou konkurenceschopnost řemeslníků a živnostníků.

3. Nedostatečné využívání dotačních titulů a titulů aktivní politiky zaměstnanosti

a) *Věcné argumenty*

V programovém období 2007 – 2013 obce ve správním obvodu ORP Moravská Třebová využívaly pouze v minimální míře možností čerpání dotací z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Pouze několik málo obcí (asi 4) zřídilo nové pracovní místo správce v rámci rekonstrukce multifunkčního centra nebo vybudování nového hřiště.

b) Příčiny problému

Obavy z velké administrativní zátěže – zejména menší obce (tzv. „jedničkové“ obce) bez početného úřednického aparátu jsou doslova zavaleni administrativou. Takových obcí je přitom ve SO ORP Moravská Třebová více než 90 %, přesněji 31 z 33 obcí. Velká část těchto obcí má obavu z časového či odborného nezvládnutí byrokracie, která je s dotacemi spojena.

Obavy z dodržení podmínek dotace a udržitelnosti projektu – vzhledem k hrozbě možného porušení rozpočtové kázně se obce obávají nesplnění podmínky zpravidla několikaleté udržitelnosti při čerpání dotací, jejichž součástí je zřízení nového pracovního místa. Při nesplnění uvedené podmínky hrozí školám nejen povinnost zaplatit odvod za porušení rozpočtové kázně, ale i případné penále. Z tohoto důvodu mnohdy obce či školy nevyužily dotačních prostředků ke zřízení nového pracovního místa.

Nedostatek příkladů dobré praxe – příklady dobré praxe mohou být vhodnou inspirací pro obce, na co se dají využívat dotační tituly a tituly aktivní politiky zaměstnanosti.

Nedostatek finančních prostředků na financování projektů – týká se zejména malých obcí.

Nedostatečné zkušenosti s čerpáním prostředků z operačních programů – vzhledem k ostatním příčinám je pochopitelné, že obce většinou nemají dostatečné zkušenosti s využíváním dotačních titulů či titulů aktivní politiky zaměstnanosti.

Grafické znázornění identifikovaných příčin problému v tzv. stromu problémů

c) Důsledky neřešení problému

V případě, že se nebudou využívat dotační tituly a tituly aktivní politiky zaměstnanosti bude se prohlubovat rozdíl v rozvoji území SO ORP Moravská Třebová a okolních SO ORP, které tyto tituly využívají. Může tak dojít k propadu rozvoje regionu.

Využívání těchto titulů by mohlo také zabránit dalšímu zvyšování nezaměstnanosti či procentnímu nárůstu uchazečů o zaměstnání ze skupiny sociálně ohrožených obyvatel.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání
Cíl 1.1	Motivace k účasti na vzdělávacích kurzech a sebevzdělávání
Popis cíle	<p>V území SO ORP Moravská Třebová je dlouhodobě největší nezaměstnanost z celého Pardubického kraje. Jednou z příčin je u části obyvatel i určitá rezignace a nedůvěra v pozitivní změnu. Je nutné využít vhodné motivační prostředky a motivovat uchazeče o zaměstnání i zaměstnance a zaměstnavatele k využívání vzdělávacích kurzů všech typů. V území SO ORP Moravská Třebová není žádné školicí středisko, které by se zabývalo profesionálně touto činností.</p> <p>Starostové a zaměstnanci obcí obvykle dojíždějí na školení do krajských měst. Jedno takové školení, byť dvouhodinové, pro ně znamená celodenní absenci v práci. Navíc, pokud jedou autem, i poměrně vysoké cestovní náklady.</p> <p>Z tohoto důvodu někteří starostové a zaměstnanci obcí nemusí mít zájem trávit většinu dne na cestě a raději na školení nejedou. Stačí jedno méně kvalitní školení, jedna špatná zkušenost a příště podobné školení předem zavrhnou. Vzdělávání zaměstnanců obcí a starostů v území SO ORP Moravská Třebová bude dobrým motivačním impulzem pro ostatní aktéry v území k dalšímu vzdělávání.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stanovení koordinátora pořádaných školení a seminářů <p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzavření dohody o spolupráci v rámci DSO <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uhrazení nákladů spojených s pořádáním školení a seminářů z vlastních rozpočtů obcí nebo ze společných příspěvků DSO • Možnost získání dotací na sérii seminářů + pořízení záznamů a dokumentace ze seminářů, propagace příkladů dobré praxe
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet realizovaných školení na území SO
Správce cíle	Starost(k)a města Jevíčko

Problémový okruh 1	Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání
Cíl 1.2	Zvýšit propagaci a informovanost v oblasti vzdělávání
Popis cíle	Jednou z příčin vysoké nezaměstnanosti je nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání. Zejména zaměstnavatelé technických oborů mají nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců. Je třeba zlepšit komunitní plánování, spolupráci mezi obcemi, firmami a školami. Přínosem budou návštěvy zástupců podniků ve školách a exkurze žáků (studentů) s rodiči v podnicích. Je nutné využít všech dostupných prostředků propagace ke zvýšení informovanosti všech věkových kategorií obyvatel.
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravidelné zveřejňování informací na webových stránkách DSO o potřebách a možnostech vzdělávání • Zveřejňování a propagace vzdělávacích kurzů ve SO ORP • Zveřejňování příkladů dobré praxe • Zveřejňování dnů otevřených dveří ve školách a v podnicích • Zveřejňování a lepší propagace v celém území SO ORP Moravská Třebová všech aktivit vedoucích k podpoře zaměstnanosti a podnikání <p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzavření dohody mezi obcemi a ostatními aktéry o spolupráci v oblasti propagace podpory zaměstnanosti a podnikání <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná propagace nebude vyžadovat velké finanční náklady, obce a DSO mohou využít již existujících webových stránek a pravidelně vydávaných zpravodajů • Využívání dotačních titulů k propagaci a spolupráci v oblasti vzdělávání
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet propagačních akcí k podpoře zaměstnanosti • Počet obcí zapojených do informačních kampaní
Správce cíle	Starost(k)a obce Vranová Lhota

Problémový okruh 2	Nedostatečná spolupráce aktérů v území SO ORP
Cíl 2.1	Zapojení významných aktérů v území do komunitního plánování
Popis cíle	Starostové obcí, ředitelé škol, podnikatelé, zástupci velkých firem a ostatní významní aktéři v území spolupracují spíše izolovaně v rámci svých obcí, škol a podniků. Důsledkem je nízká informovanost o dění v celém území SO ORP Moravská Třebová. Základní ani střední školy nemají potřebné informace, jaké profese ve firmách chybí a firmy neví, kde najít vhodnou kvalifikovanou pracovní sílu. V této oblasti je velký potenciál možnosti úspěšné meziobecní spolupráce a spolupráce všech významných aktérů v území. Dle aktuálního průzkumu v území mají aktéři zájem spolupracovat, ale je třeba stanovit koordinátora spolupráce.
Hlavní opatření	Věcná opatření <ul style="list-style-type: none"> • Stanovení koordinátora, který bude svolávat pracovní skupiny • Stanovení vhodných prostorů pro pracovní schůzky • Stanovení předběžných termínů schůzek (např. začátkem každého čtvrtletí)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet uskutečněných pracovních schůzek komunitního plánování
Správce cíle	Starost(k)a obce Jaroměřice

Problémový okruh 2	Nedostatečná spolupráce aktérů v území SO ORP
Cíl 2.2	Komunitní plánování v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání
Popis cíle	<p>Pro rozvoj území SO ORP Moravská Třebová v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání je nutné společné komunitní plánování všech důležitých aktérů v území.</p> <p>Starostové obcí, ředitelé škol, podnikatelé, zástupci velkých firem a ostatní významní aktéři v území spolupracují spíše izolovaně v rámci svých obcí, škol a podniků. Důsledkem je malá informovanost o dění a potřebách v celém území SO ORP. Tento nedostatek již většina aktérů v území pochopila a je ochotná spolupracovat.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapojení významných aktérů v území do komunitního plánování • Vytvoření plánu spolupráce v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání • Uskutečnění plánu spolupráce v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření komunitního plánu spolupráce v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání
Správce cíle	Starost(k)a města Jevíčko, místostarost(k)a obce Městečko Trnávka

Problémový okruh 3	Nedostatečné využívání dotačních titulů a aktivní politiky zaměstnanosti
Cíl 3.1	Sdílení společného fundraisera k využívání dotačních titulů z operačních programů k podpoře zaměstnanosti
Popis cíle	<p>Obce v území SO ORP Moravská Třebová využívají minimálním způsobem prostředky z operačních programů k podpoře zaměstnanosti. Zejména malé obce s neuvolněným starostou si stěžují na velké množství administrativy a nedostatku času starosty k jejich vyřízení. Řešením by mohlo být využití dotačních prostředků a zřízení nových pracovních míst v některých obcích. Ostatní obce by mohly využít služeb společného fundraisera, který by pomáhal s administrativou a přípravou projektových žádostí o dotace.</p> <p>Je možné spojit pozici fundraisera pro školství s fundraiserem pro oblast zaměstnanosti.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení komunitního plánování v rámci DSO • Provedení průzkumu a mapování aktuálních potřeb aktérů v území <p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracování návrhu dohody o zřízení místa společného fundraisera v rámci DSO či smlouvy příkazního typu <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využití prostředků z Operačního programu Zaměstnanost
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření pozice společného fundraisera pro oblast školství a zaměstnanosti
Správce cíle	Starost(k)a obce Mladějov na Moravě

Problémový okruh 3	Nedostatečné využívání dotačních titulů a aktivní politiky zaměstnanosti
Cíl 3.2	Zvýšit využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
Popis cíle	<p>Většina obcí v území SO ORP Moravská Třebová pravidelně využívá nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a v době cca od dubna do října zaměstnávají zaměstnance z evidence Úřadu práce ČR. Tito zaměstnanci jsou zaměstnaní v oblasti údržby zeleně a veřejných prostranství.</p> <p>Minimálně je využíváno APZ v oblasti zřízení nového pracovního místa (např. asistent(ka) starosty, sekretářka, účetní, správce webu apod.). Dále APZ málo využívají příspěvkové organizace obcí, zapsané spolky a další neziskové i podnikatelské organizace v obcích.</p>
Hlavní opatření	<p>Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení informovanosti pro ostatní aktéry v území (např. prostřednictvím společného webu DSO, ve zpravodajích apod.) • Provedení průzkumu a mapování potřeb v území (např. dotazníky, osobní rozhovory) • Jednání s potencionálními zaměstnavateli – neziskovými organizacemi • Vytvoření harmonogramu budoucí spolupráce <p>Právní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzavírání dohod o poskytnutí příspěvku s Úřadem práce ČR <p>Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využívání příspěvků na aktivní politiku zaměstnanosti prostřednictvím Úřadu práce ČR
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet nových podaných a podpořených žádostí o dotaci v rámci APZ
Správce cíle	Starost(k)a obce Gruna

6.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

6.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Správní výbor DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčka (7 členů)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Motivace k účasti na vzdělávacích kurzech a sebezvzdělávání	starost(k)a města Jevíčko
1.2	Zvýšit propagaci a informovanost v oblasti vzdělávání	starost(k)a obce Vranová Lhota
2.1	Zapojení významných aktérů v území do komunitního plánování	starost(k)a obce Jaroměřice
2.2	Komunitní plánování v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání	starost(k)a města Jevíčko, místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
3.1	Sdílení společného fundraisera k využívání dotačních titulů z operačních programů k podpoře zaměstnanosti	starost(k)a obce Mladějov na Moravě

3.2	Zvýšit využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti	starost(k)a obce Gruna
-----	--	------------------------

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet obcí zapojených do systému vzdělávání a rekvalifikací	vedoucí Kontaktního pracoviště v Moravské Třebové, ÚP ČR, starost(k)a města Jevíčko
2	Počet realizovaných školení na území SO	vedoucí Kontaktního pracoviště v Moravské Třebové, ÚP ČR, starost(k)a města Jevíčko
3	Počet propagačních akcí k podpoře zaměstnanosti	starost(k)a města Jevíčko
4	Počet obcí zapojených do informačních kampaní	starost(k)a obce Vranová Lhota
5	Počet obcí zapojených do komunitního plánování v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání	starost(k)a města Jevíčko
6	Počet uskutečněných pracovních schůzek komunitního plánování v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání	starost(k)a obce Jaroměřice
7	Vytvořený komunitní plán spolupráce v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání	místostarost(k)a obce Městečko Trnávka
8	Vytvoření pozice společného fundraisera k využívání dotačních titulů z operačních programů k podpoře zaměstnanosti	starost(k)a obce Mladějov na Moravě
9	Počet nových podaných a podpořených žádostí o dotaci v rámci APZ	starost(k)a obce Gruna

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 0 strategického dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže.

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl.

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr, postup zpracování a kontakty

6.4.1. Shrnutí

Návrhová část tématu zaměstnanost a podpora podnikání se skládá ze tří stěžejních problémových okruhů, které byly navrženy na základě výstupů analytické části s ohledem na formulovanou vizi a potřeby zájmového území. Výsledné problémové okruhy tedy jsou:

1. Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání,
2. Nedostatečná spolupráce aktérů v území SO ORP,
3. Nedostatečné využívání dotačních titulů a titulů aktivní politiky zaměstnanosti.

Pojmově odlišné problémové okruhy jsou navzájem provázány a budou ovlivňovány i postupnou implementací navržených cílů. Zejména nedostatečné využívání dotačních titulů a titulů aktivní politiky zaměstnanosti má přímé dopady na zbývající problémové okruhy.

Pro každý problémový okruh byly navrženy dva cíle. Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání se navrhuje řešit jednak prostřednictvím zvýšení propagace a informovanosti v oblasti vzdělávání, jednak motivací k účasti na vzdělávacích kurzech a sebevzdělávání.

Pro zvýšení míry spolupráce aktérů v území správního obvodu předpokládáme naplnění cíle, který spočívá v zapojení významných aktérů v území do komunitního plánování. K tomu je pochopitelně nezbytné samotné komunitní plánování v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání, přičemž uvedené komunitní plánování tvoří druhý cíl předmětného problémového okruhu.

Konečně poslední problémový okruh, nedostatečné využívání dotačních titulů a titulů aktivní politiky zaměstnanosti, lze řešit dvěma cíli. Jedním je sdílení společného fundraisera k využívání dotačních titulů z operačních programů k podpoře zaměstnanosti. Takovým sdílením mohou obce dosáhnout jak zvýšení četnosti a úspěšnosti podávaných žádostí o poskytnutí dotace, tak i uspořit náklady vynakládané na zpracování takových projektových žádostí externími odborníky. Nabízí se možnost vytvořit pracovní místo společného fundraisera na DSO Region Moravskotřebovska a Jevíčska, který by obcím pomáhal jak v oblasti zaměstnanosti a podnikání, tak i ve školství, příp. dalších oblastech. Celkově šestým a tedy závěrečným cílem je zvýšit využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. V současnosti většina obcí ve SO ORP Moravská Třebová již dostatečně využívá nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti pro zaměstnávání osob za účelem údržby zeleně a veřejných prostranství. Určitá rezerva je v oblasti administrativních prací, kde by zřízení pracovního místa (např. sekretářky) mohlo vyřešit problémy s vysokou administrativní zátěží starostů menších obcí.

Pro každý cíl byl následně ustanoven gestor (správce), jehož úkolem bude společně s ostatními představiteli obcí iniciovat v území takové kroky, které povedou k plnění těchto cílů. Za účelem budoucího posouzení naplňování definovaných cílů, byla pro každý cíl nastavena sada indikátorů. Indikátory umožní periodicky monitorovat plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Na návrhové části se pracovalo od poloviny srpna 2014 do konce listopadu 2014. Realizační tým nejprve vytvořil prvotní návrh vize, který vycházel z žádoucího cílového stavu ve střednědobém časovém horizontu (cca r. 2020). Prvotní návrh byl 26. 8. 2014 zpřesněn metodou brainstormingu na setkání představitelů obcí. Tohoto setkání se zúčastnili starosta Moravské Třebové, starosta Kunčiny, starostka Mladějova na Moravě, starostka Starého Města a místostarostka Městečka Trnávky (motivující místostarostka).

Od začátku září začal realizační tým zpracovávat problémové okruhy. Ty byly rozpracovány a zaslány vybraným představitelům obcí a odborníkům na zaměstnanost a podporu podnikání (tzv. fokusní skupině) přibližně týden před domluveným setkáním. Setkání fokusní skupiny, která byla složena z vedoucí Kontaktního pracoviště Moravská Třebová, Úřadu práce ČR, koordinátorky Zdravého města Moravská Třebová, ředitelky DSO Skupinového vodovodu Moravskotřebovska, starosty Gruny a starosty Jevíčka (motivující starosta), se uskutečnilo 22. 10. 2014 v budově radnice v Moravské Třebové. Cílem tohoto setkání bylo ověřit, že problémové okruhy navržené realizačním týmem odpovídají realitě a že se jedná o ty nejzávažnější problémy v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání.

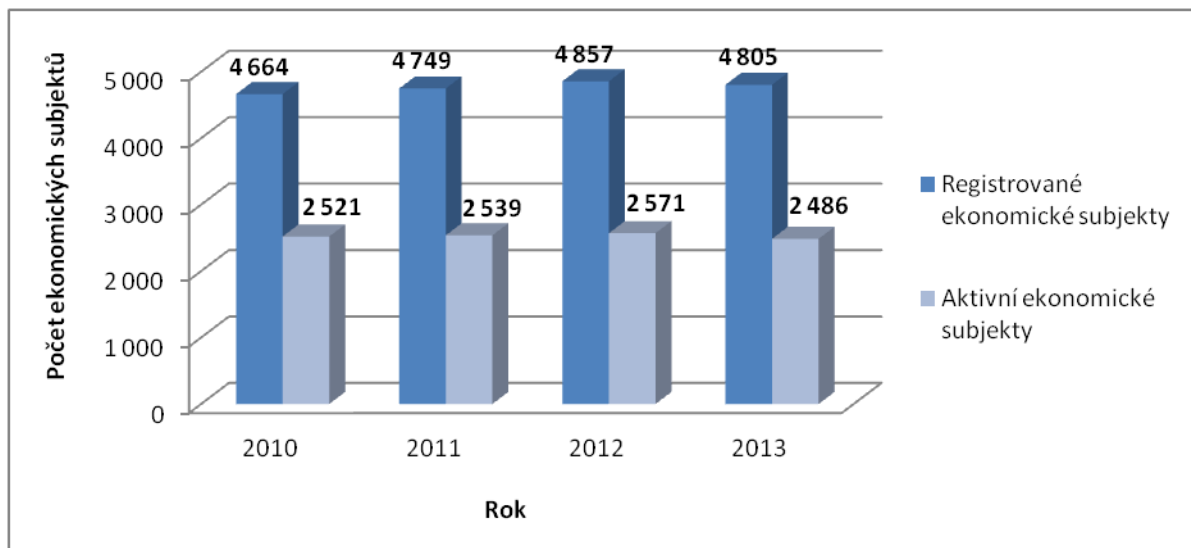
Dalším krokem ve tvorbě strategie bylo určit ke každému navrženému problémovému okruhu konkrétní cíle, které povedou k jeho vyřešení nebo překonání. To bylo hlavní náplní realizačního týmu v měsíci říjnu. Cíle měly být formulovány tak, aby byly jednoznačné, reálné a při tom dostatečně ambiciózní. Definované cíle v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání zaslal realizační tým k ověření jejich vhodnosti následujícím představitelům obcí: starostovi Jevíčka (motivující starosta), místostarostce Městečka Trnávky (motivující místostarostka), starostce Vranové Lhoty, starostce Mladějova na Moravě, starostce Jaroměřic a starostovi Gruny. Tito představitelé obcí ve správním obvodu ORP Moravská Třebová následně přijali role správců cílů v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání.

Pro zajištění možnosti sledovat, zda dochází k naplnění cílů v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání, byly v měsíci listopadu k cílům stanoveny indikátory (výstupu). Ke každému indikátoru byl v souladu se správcem cíle určen gestor indikátoru, který bude v následujících letech příslušný indikátor vyhodnocovat. Každý indikátor je jasně popsán a je u něj uvedena výchozí a cílová hodnota. Kromě indikátorů k cílům byly dále vytvořeny indikátory k problémovým okruhům (indikátory výsledku), které monitorují, zdali realizace cílů vede k řešení problémových okruhů.

6.5. Přílohy k tématu 4.: zaměstnanost a podpora podnikání

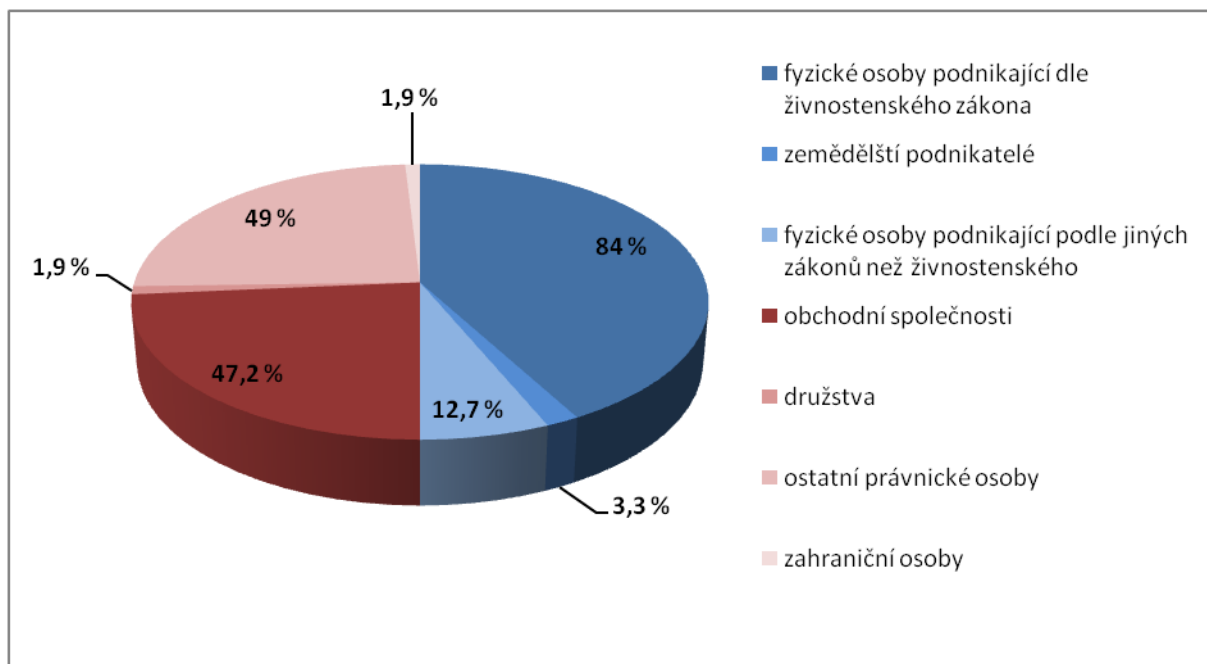
6.5.1. Příloha č. 1: Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Graf č. 43: Rozdíl mezi RES a AES ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2010 - 2013

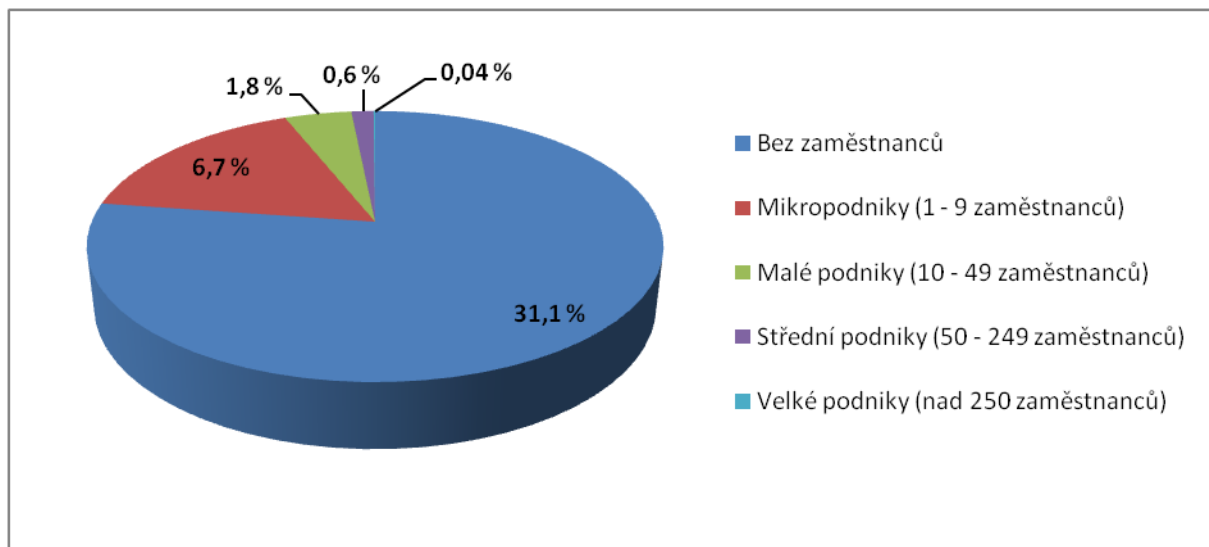
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 143

Graf č. 44: Ekonomické subjekty dle právní formy k 31. 12. 2013

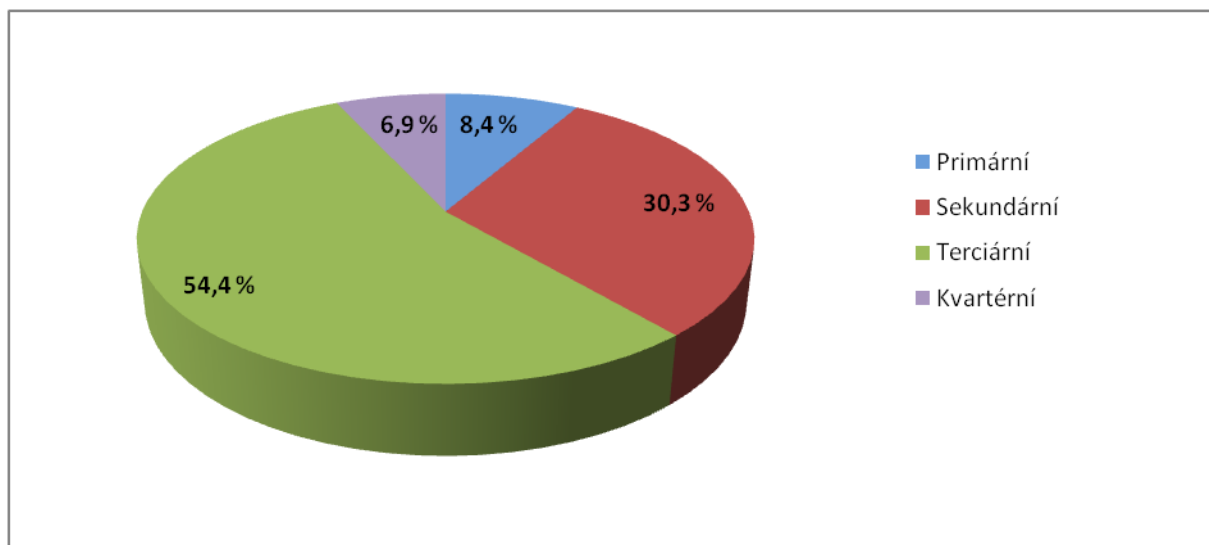
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 145

Graf č. 45: Ekonomické subjekty dle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2013

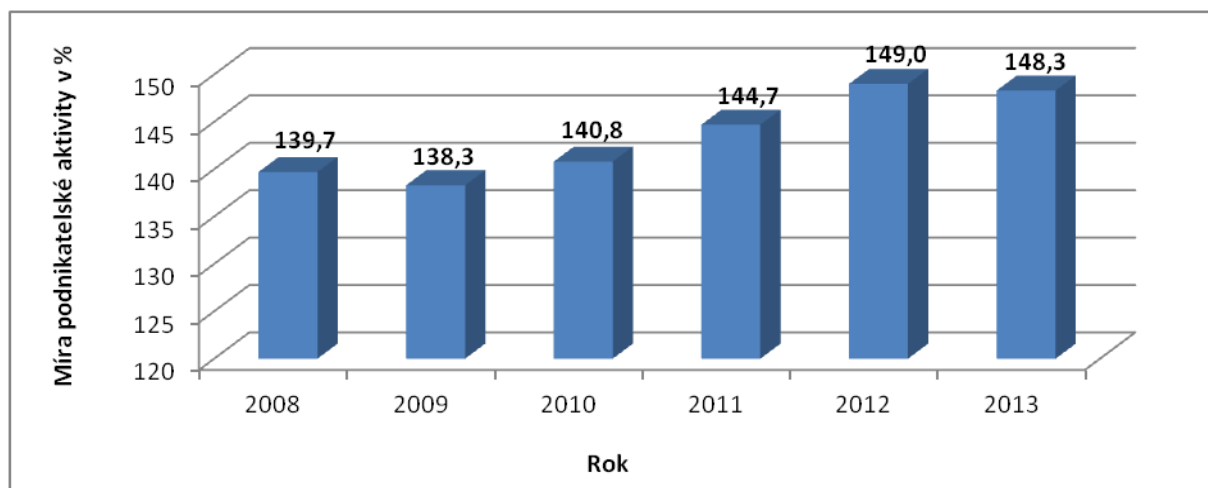
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 146

Graf č. 46: Ekonomické subjekty dle odvětví převažující činnosti k 31. 12. 2013

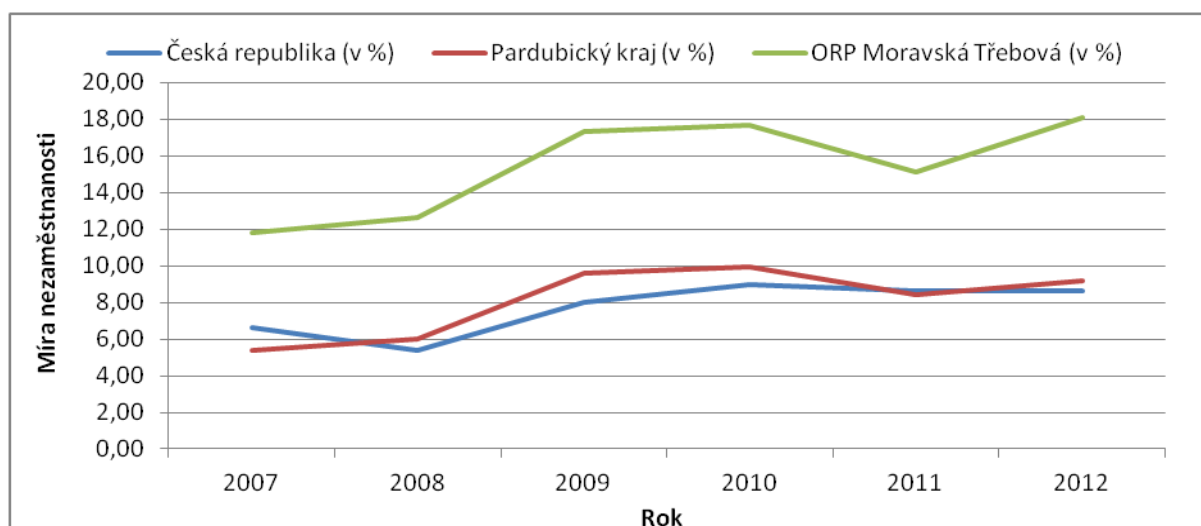
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 147

Graf č. 47: Vývoj míry podnikatelské aktivity ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2008 - 2013

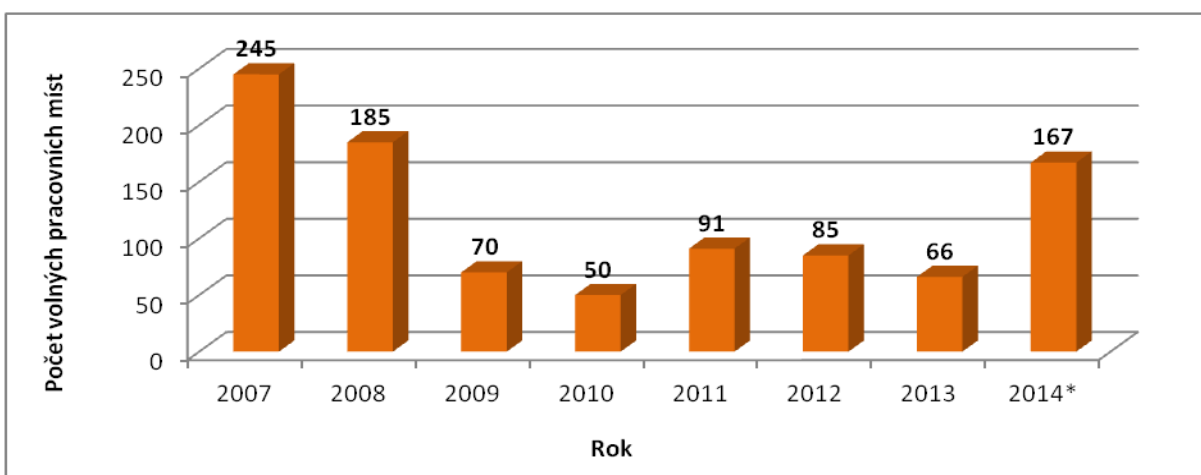
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 149

Graf č. 48: Míra nezaměstnanosti z územního hlediska (ORP, kraj, stát) v letech 2007 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 155

Graf č. 49: Počet volných pracovních míst ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z tab. č. 157

6.5.2. Příloha č. 2: Sociální podnikání v České republice

1. Co je sociální podnik

Je to subjekt sociálního podnikání, právnická nebo fyzická osoba, která splňuje principy sociálního podniku (SP) a má příslušné **živnostenské oprávnění**.

2. Znaky sociálního podniku

- chce dělat věci lépe a jinak
- umí podnikat, je to základ finančních zdrojů
- většinu ze zisku vrací zpět do podniku
- respektuje individuální potřeby zaměstnanců
- zpravidla zaměstnává osoby znevýhodněné, je to nezávislý podnik
- spolupracuje s místní komunitou, chová se partnersky

3. Nejčastější právní formy sociálních podniků

Nejčastější právní formy jsou s.r.o. (45 %), dále o.p.s. (24 %), občanská sdružení (16 %), OSVČ (8 %), družstva (5 %), a.s. (1 %).

V současné době není již možné pro účely sociálního podnikání zakládat nový sociální podnik jako o.p.s., občanské sdružení ani spolek. Současná právní úprava od 1. 1. 2014 již nepovoluje založit o.p.s. ani občanské sdružení. Spolek nespĺňuje kritéria sociálního podniku. **Nejvhodnější právní formou k založení sociálního podniku jsou OSVČ, s.r.o., družstvo nebo sociální družstvo.**

Obce proto nemají jinou možnost než založit samostatný sociální podnik jako novou právnickou osobu. Důvodem je vedle nevhodnosti právní formy potřeba nezávislosti v rozhodování sociálního podniku a v jeho řízení. Na tom, že sociální podnik by měl být soukromým subjektem, se shodli tvůrci principů a definic v TESSEA (Tematická síť pro sociální ekonomiku) a řídí se tím i poskytovatelé dotací a půjček.

4. Právní úprava pro sociální podniky

V ČR přibývá sociálních podniků, zaměřených především na vytváření pracovních míst pro znevýhodněné osoby. Od běžných zaměstnavatelů se liší více pořadím firemních hodnot než právní formou. Z toho důvodu není pojem sociální podnik dosud vnímán jednoznačně. ČR tak stále neukotvila specifický právní rámec pro sociální ekonomiku. Pojem sociální ekonomika a sociální podnikání český právní řád do roku 2013 vůbec neznal. Sice lze obecně konstatovat, že právní řád ČR sociálnímu podnikání nebrání, ale také jej nepodporuje. Určitou výjimkou v tomto směru by mělo být přijetí zákonné úpravy sociálního družstva v zákoně č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích, účinného od 1. 1. 2014. Uvedená úprava poprvé vymezuje základní znaky sociálního podniku – konkrétně integračního.

5. Možnosti zaměření sociálního podniku

V roce 2014 je v seznamu na serveru www.ceske-socialni-podnikani.cz evidováno 208 podniků. Převažující zaměření je v těchto oborech:

- restaurace a kavárny,
- údržba zeleně a úklid,
- výroba a prodej potravin.

6. Poradenství k sociálnímu podnikání poskytují

- MPSV ČR – má síť konzultantů a koučů, umožňuje stáže v sociálních podnicích,
- Nadace Via – Akcelerátor Akademie soc. podnikání – NNO,
- Svaz českých a moravských výrobních družstev,
- Fokus Praha – pro sociální firmy,
- P3 – People, Planet, Profit,
- Asistenční centrum pro podporu podnikání žen ve Zlíně,
- AERV – Vsetín, podnikatelský inkubátor,
- Centrum sociálně orientovaných inovací Šumperk,
- Fond dalšího vzdělávání.

7. Příklady dobré praxe sociálních podniků ve SO ORP

Dobře fungujícím sociálním podnikem ve SO ORP Moravská Třebová je Laskavárna v Moravské Třebové, kterou založila obecně prospěšná společnost Naproti. Jedná se o sociálně terapeutickou kavárnu, která zaměstnává část zaměstnanců těžce umístitelných na trhu práce – s mentálním postižením či s duševním onemocněním. Ke svému podnikání využívá zajímavé prostory ve františkánském klášteře v Moravské Třebové (naproti městskému muzeu).

Další sociální podnik – Speramus, s.r.o. založila v roce 2013 Oblastní charita Moravská Třebová. Cílem tohoto podniku je také zaměstnávat osoby se zdravotním postižením.

8. Zkušenosti a doporučení z realizovaných projektů v ČR a příkladů dobré praxe

Jako nejdůležitější se jeví potřeba nastavit systém veřejných podpor pro rozjezd sociálních podniků následujícími způsoby:

- kombinace grantové politiky s poskytováním měkčích forem podpory v režii veřejné správy (věcně garantováno MPSV ČR, MPO ČR nebo MMR ČR) – zvýhodněné úvěry, záruky, fondy seed kapitál, venture fondy atd., které motivují nositele více než klasické granty,
- vytváření společných produktů se soukromým finančním sektorem umožňující kumulaci kapitálu pro potřeby investic sociálních podniků (zvýhodněné úvěry, záruky),
- vytváření společných produktů se soukromým podnikatelským sektorem umožňující kumulaci kapitálu pro potřeby investic sociálních podniků (fondy kapitálu, seed kapitál),

- vytváření společných produktů s neziskovým sektorem umožňující kumulaci kapitálu pro potřeby investic sociálních podniků (fondy kapitálu).

Další potřebná opatření:

- nastavení systému vzdělávání, mentoringu v podnikatelských dovednostech v přípravné fázi – tj. formulování podnikatelského plánu, zakládání sociálního podniku, v průběhu realizace podnikatelských aktivit pro zajištění udržitelnosti podnikání, v dalších etapách rozvoje sociálních podniků (období expanze, vstupu do nových odvětví apod.), after care,
- nastavit systém průběžného vzdělávání pracovníků SP, aktivizace, rozvoj obecných a odborných dovedností. Pro ty musí existovat speciální služby, které jsou dosažitelné a reflektují jejich potřeby a zároveň dbají na specifické informační kanály, kterými se tyto skupiny a podniky o existující podpoře dozívají. Provázání sociálního podnikání s ostatními aktivitami zastřešenými politikou zaměstnanosti a sociální integrace s podporou malého a středního podnikání,
- postupné nastavení regulatorního a pobídkového systému – plnění povinností umožňuje dosáhnout na finanční a daňové výhody (odpisy, slevy na dani, odečitatelné položky ze základu daně, zdanění zisku a nakládání se ziskem),
- rozšíření praxe zadávání veřejných zakázek s ohledem na sociální a environmentální hlediska, která úzce koresponduje s podporou sociálních podniků ze strany místní správy.

Rekapitulace

Co se daří

- přibývá příkladů dobré praxe, z větší části zcela nebo částečně udržitelných bez vnější podpory nebo jen s využitím běžných nástrojů podpory zaměstnanosti znevýhodněných,
- sociální podnikání (zejména integračního typu) se dostává do povědomí, odborná i laická veřejnost začíná chápat význam i přes zkreslené pohledy, zaměňování se sociální politikou nebo s „čistou“ politikou zaměstnanosti,
- téma se stává součástí politických agend, dostává se i do krajských a regionálních rozvojových programů,
- vznikly platformy výměny zkušeností, které usilují o koordinaci postupu na národní úrovni,
- téma se dostává do výukových programů stále většího počtu vysokých škol. Vzniklo zázemí akademických odborníků zasvěcených do problematiky a využitelných pro teoretickou práci.

Co se nedaří

- síťování SP a projektů. Příčiny jsou zčásti zakódovány v systému přípravy a realizace evropských projektů.
- spolupráce SP se zainteresovanými subjekty (stakeholdery) je podceňována a málo rozvíjena, což vede k relativnímu „uzavírání se“ fungujících SP do izolace a stereotypu. Není využit potenciál „pozitivní externality“ SP.

- navazování spolupráce sociálních podnikatelů speciálně s obcemi a městy, která má značný rozvojový potenciál pro inovace a kreativitu nezbytné k rozvoji.
- specifickým problémem je identifikace vhodných komunit (formálně sdružených do NNO nebo i neformálních) a jejich potenciálu k založení sociálně-podnikatelského projektu.
- Probudit větší zájem o formu družstva, která v sobě zahrnuje automaticky spolkový a podnikatelský rozměr SP.
- chybí základní statistická data, která by poskytovala informace o tomto sektoru sociální ekonomiky a jeho potřebách.
- sociální ekonomika už je zmíněna v hlavních strategických a programových dokumentech ČR, ale je potřeba rozvíjet odpovídající politiky a plány rozvoje v této oblasti. Nedostatečná spolupráce resortů MPO ČR a MPSV ČR, případně MMR ČR v jejichž gesci by otázky týkající se podpory sociálního podnikání měly být (nestačí participace na „dočasných“ operačních programech EU).
- chybí profesionální základna dalšího vzdělávání a praktické pomoci začínajícím a rozvíjejícím se sociálním podnikům.

Zdroj dat (citace)

Prezentace ze školení SMO dne 7. 11. 2014 v Praze

Tištěná příručka – Manuál: jak založit sociální podnik

Webové stránky: www.ceske-socialni-podnikani.cz

Vysvětlivka

TESSEA = Tematická síť pro sociální ekonomiku

- názorová platforma sdružující jednotlivce, podnikatele, nestátní neziskové organizace, vysoké školy a další instituce, které spojuje společný zájem – prosazovat sociální ekonomiku a sociální podnikání do povědomí laické i odborné veřejnosti.
- bezplatné členství.

6.5.3. Příloha č. 3: Zkratky použité v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání

AES	Aktivní ekonomické subjekty
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EU	Evropská unie
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NNO	Nestátní nezisková organizace
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
RES	Registrované ekonomické subjekty
SO	Správní obvod
SP	Sociální podnik
TESSEA	Tematická síť pro sociální ekonomiku
ÚP	Úřad práce
VPP	Veřejně prospěšné práce

7. Závěr, kontakty

Projekt *Podpora meziobecní spolupráce* (v celém znění *Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností*) se zaměřuje na vytvoření podmínek pro rozvoj dobrovolné spolupráce obcí v oblastech jejich samostatné působnosti.

Výstupem projektu je i tento strategický dokument, který by měl posloužit jako podklad pro diskuzi zástupců obcí nad možností zefektivnit výkon veřejné správy v oblasti školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, zaměstnanosti a podpory podnikání. Strategický dokument byl zpracován pod metodickým vedením SMO ČR a popisuje dosavadní vývojové tendence území správního obvodu ORP Moravská Třebová z hlediska zajišťování uvedených veřejných služeb včetně představení současného stavu (analytické části) a možných trendů (návrhové části).

Dále byly definovány potřeby, které vyplynuly z demografického vývoje, specifických rysů a z podnětů zástupců obcí a měst v území. Stěžejní částí strategického dokumentu bylo na základě podrobných analytických výsledků vypracovat návrhy, které řeší nejzávažnější problémové okruhy jednotlivých témat. Tato část není pouhým nástrojem vytvořeným pouze realizačním týmem. Byla mnohokrát diskutována s odbornou veřejností i představiteli obcí, aby v celém svém rozsahu představovala relevantní koncepci pro rozvoj dobrovolné spolupráce obcí v místních specifických podmínkách.

Nositelem projektu, který zodpovídá za jeho celkové řízení a realizaci je Svaz měst a obcí ČR. Roli smluvního partnera za správní obvod ORP Moravská Třebová přijalo Město Jevíčko a součinnost na přípravě strategie vyjádřilo hned na počátku všech 31 obcí a 2 města, tedy 100 % místních samospráv v území.

V oblasti **školství** (předškolního a základního školství) se jako nejvýznamnější problém jeví financování školství a s tím související doplácení obcí na provoz škol. Dalším výrazným negativním jevem je nízká míra spolupráce jednotlivých škol, resp. jejich představitelů. Protože změna způsobu financování školství není v přímém vlivu místních aktérů, zaměřují se cíle v této oblasti především na ekonomické úspory a spolupráci ředitelů škol. Představitelé obcí se shodli na potřebě realizovat následujících pět cílů:

1. sdílet společného fundraisera,
2. zavést společný nákup materiálu a služeb,
3. zavést společná školení pro učitele,
4. rozvíjet přeshraniční spolupráci formou společných akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků s partnerskou školou,
5. vytvořit společný informační portál o školství ve SO ORP Moravská Třebová.

Nejzásadnějším problémem v oblasti **sociálních služeb** je neprobíhající komunitní plánování sociálních služeb v celém správním obvodu ORP Moravská Třebová. Komunitní plánování sociálních služeb zajišťuje, že sociální služby budou odpovídat zjištěným potřebám obyvatel. Dalším významným problémem je nedostatek financí na sociální služby. Vhodné by proto bylo, kdyby se obce podílely na spolufinancování sociálních služeb. Ostatní navržené cíle reagují na chybějící sociální služby ve SO ORP. V oblasti sociálních služeb by bylo žádoucí realizovat těchto osm cílů:

1. vytvořit a implementovat komunitní plán sociálních a souvisejících služeb pro celý správní obvod,

2. spolufinancování sociálních služeb,
3. zřízení domova se zvláštním režimem transformací jednoho oddělení domova pro seniory,
4. zřízení společného centra denních služeb pro seniory,
5. zvýšit dostupnost pečovatelské služby ve SO ORP,
6. zajistit sociální službu „podporu samostatného bydlení“ pro OZP,
7. zlepšit informovanost občanů nacházejících se v krizi a v dluhové pasti,
8. zřízení společného azylového domu pro matky s dětmi.

Přední slabou stránkou obcí a měst v **odpadovém hospodářství** je nedostatečná efektivita třídění využitelných složek komunálního odpadu (zejména papír, plast, sklo). Závěry analýzy dokonce poukázaly na podprůměrné výsledky vůči hodnotám kraje i obdobně velkého správního obvodu ORP. Přitom oddělený sběr těchto složek patří mezi nejdůležitější nástroje snižování množství smíšeného komunálního odpadu a navýšování příjmů do systému odpadového hospodářství municipalit. Nákladný provoz systémů OH mnohých obcí, nízká výtěžnost odděleného sběru složek KO a s tím související nadměrná produkce smíšených komunálních odpadů směřuje meziobecní spolupráci k těmto cílům:

1. zajistit efektivní sběr všech využitelných složek komunálních odpadů povinných dle stávajících a připravovaných právních norem v oblasti OH vč. rozšiřování sběru o další složky,
2. připravit a realizovat společnou dlouhodobou informační a vzdělávací kampaň pro širokou veřejnost s využitím vhodných komunikačních nástrojů s cílem správného nakládání s komunálním odpadem a aktivní účasti obyvatel na systému odpadového hospodářství obce,
3. zajistit třídění a zpracování kompostovatelných odpadů,
4. optimalizovat síť sběrných dvorů a zajistit tak rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost zařízení pro občany,
5. příprava společné strategie k nakládání se SKO (zajištění logistického systému přepravy odpadu do koncových zařízení v kontextu se zákazem skládkování od r. 2024),
6. připravit a realizovat společnou poptávku obcí po službách v odpadovém hospodářství.

V oblasti **zaměstnanosti a podpory podnikání** je slabou stránkou zejména nedostatečná informovanost, nedostatek manažerských dovedností a nedostatečná spolupráce významných aktérů v území. Důsledkem dlouhodobého neřešení problémů je vysoká nezaměstnanost a nedostatek pracovních příležitostí. V rámci meziobecní spolupráce je možné slabé stránky změnit formou naplnění následujících cílů:

1. motivace k účasti na vzdělávacích kurzech a sebevzdělávání,
2. zvýšit propagaci a informovanost v oblasti vzdělávání,
3. zapojení významných aktérů v území do komunitního plánování,
4. komunitní plánování v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání,
5. sdílení společného fundraisera k využívání dotačních titulů z operačních programů k podpoře zaměstnanosti,
6. zvýšit využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.

V případě jakýchkoliv nejasností či otázek můžete kontaktovat příslušného člena realizačního týmu:

Mgr. Pavel Šejnoha – oblast školství

E-mail: sejnohapavel@gmail.com

Ing. Lenka Porketová – oblast sociálních služeb

E-mail: lenka.porketova@seznam.cz

Bc. Jiří Kantořík – oblast odpadového hospodářství

E-mail: xkantori@gmail.com

Miroslava Šejnohová – oblast zaměstnanosti a podpory podnikání

E-mail: mirka.sejnohova@seznam.cz

Kontaktní údaje smluvního partnera:

Městský úřad Jevíčko

Palackého náměstí 1

569 43 Jevíčko

E-mail: jevicko@jevicko.cz

8. Přílohy

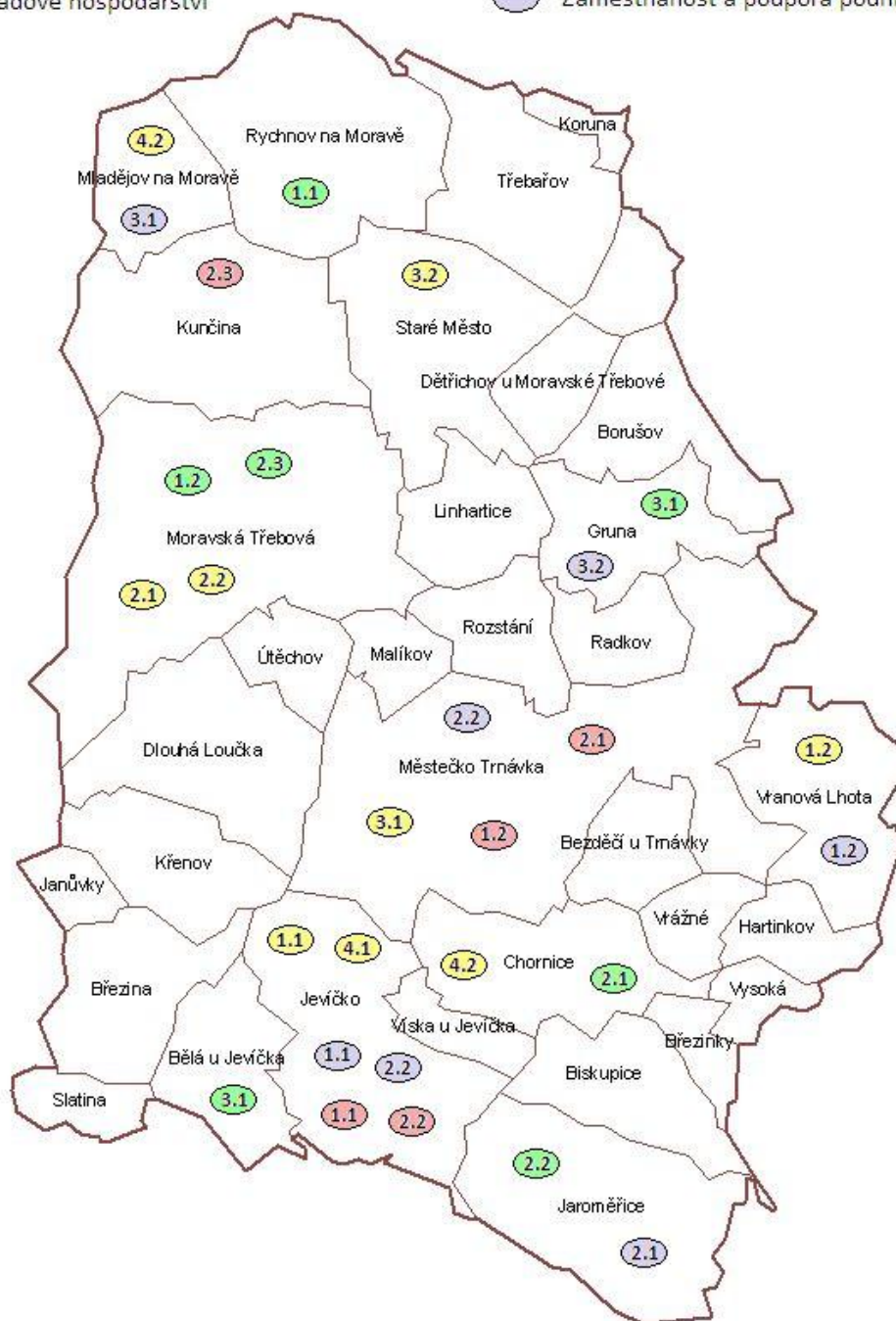
8.1. Příloha č. 1: Mapa se správcí cílů na území SO ORP

Mapa č. 21: Mapa se správcí cílů na území SO ORP Moravská Třebová

Legenda

Správcí cílů

Školství	Sociální služby
Odpadové hospodářství	Zaměstnanost a podpora podnikání

Zdroj: vlastní zpracování

8.2. Příloha č. 2: Seznam tabulek

Tab. č. 1: Základní informace o strategii	7
Tab. č. 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	8
Tab. č. 3: Relevantní významné strategické dokumenty	10
Tab. č. 4: Charakteristika území SO ORP Moravská Třebová	14
Tab. č. 5: Demografický vývoj obyvatel v území SO ORP Moravská Třebová	14
Tab. č. 6: Stručná charakteristika školství v území SO ORP Moravská Třebová	16
Tab. č. 7: Stručná charakteristika oblasti „kultura a sport“ v území SO ORP Moravská Třebová	17
Tab. č. 8: Stručná charakteristika „zdravotnictví“ veřejného i soukromého charakteru v území SO ORP Moravská Třebová	19
Tab. č. 9: Ekonomická aktivita obyvatel území SO ORP Moravská Třebová	21
Tab. č. 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání v území SO ORP Moravská Třebová	21
Tab. č. 11: Charakteristika domácností v území SO ORP Moravská Třebová	22
Tab. č. 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území SO ORP Moravská Třebová	22
Tab. č. 13: Charakteristika trhu práce v území SO ORP Moravská Třebová	23
Tab. č. 14: Přehled subjektů podle počtu zaměstnanců v území SO ORP Moravská Třebová	24
Tab. č. 15: Územní a strategické plánování	34
Tab. č. 16: Popis klíčových aktérů	37
Tab. č. 17: SWOT analýza území správního obvodu ORP Moravská Třebová	38
Tab. č. 18: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání	43
Tab. č. 19: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová	44
Tab. č. 20: Pracovníci ve školství SO ORP Moravská Třebová – v zařízeních zřizovaných obcemi	45
Tab. č. 21: Počet ZŠ za SO ORP Moravská Třebová	48
Tab. č. 22: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová	48
Tab. č. 23: ZŠ zřizované obcemi	48
Tab. č. 24: ZŠ zřizované Pardubickým krajem	49
Tab. č. 25: Součásti základních škol v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová	49
Tab. č. 26: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 ve SO ORP Moravská Třebová	50
Tab. č. 27: Počet úplných a neúplných ZŠ ve SO ORP Moravská Třebová	51
Tab. č. 28: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi ve SO ORP Moravská Třebová	52
Tab. č. 29: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol ve SO ORP Moravská Třebová	53
Tab. č. 30: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka ve SO ORP Moravská Třebová ...	53
Tab. č. 31: Počet absolventů ZŠ ve SO ORP Moravská Třebová	54
Tab. č. 32: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami ve SO ORP Moravská Třebová	55
Tab. č. 33: Základní údaje o základním vzdělávání (1. i 2. stupeň ZŠ) v obcích ve SO ORP Moravská Třebová	56
Tab. č. 34: Popis ZŠ ve SO ORP Moravská Třebová za školní rok 2012/2013	57
Tab. č. 35: Očekávaný vývoj počtu žáků ve SO ORP Moravská Třebová	58
Tab. č. 36: Celkové počty MŠ dle zřizovatele ve SO ORP Moravská Třebová	59
Tab. č. 37: MŠ zřizované obcí	60
Tab. č. 38: MŠ zřizované Pardubickým krajem	60
Tab. č. 39: MŠ zřizované obcemi	61

Tab. č. 40: MŠ zřizované Pardubickým krajem.....	61
Tab. č. 41: Popis MŠ ve SO ORP Moravská Třebová ve školním roce 2012/2013	62
Tab. č. 42: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ ve SO ORP Moravská Třebová	63
Tab. č. 43: Školní družiny a školní kluby ve SO ORP Moravská Třebová	63
Tab. č. 44: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK ve SO ORP Moravská Třebová	65
Tab. č. 45: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí ve SO ORP Moravská Třebová	65
Tab. č. 46: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ ve SO ORP Moravská Třebová	65
Tab. č. 47: Přehled středisek volného času podle zřizovatele ve SO ORP Moravská Třebová	66
Tab. č. 48: SVČ zřizované obcemi ve SO ORP Moravská Třebová	66
Tab. č. 49: Údaje o pracovnících SVČ ve SO ORP Moravská Třebová.....	67
Tab. č. 50: Školní jídelny zřizované obcemi ve SO ORP Moravská Třebová	67
Tab. č. 51: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů ve SO ORP Moravská Třebová	68
Tab. č. 52: Celkové provozní výdaje v Kč ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi.....	69
Tab. č. 53: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi ve SO ORP Moravská Třebová v Kč.....	69
Tab. č. 54: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 ve SO ORP Moravská Třebová.....	70
Tab. č. 55: Financování z RUD v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová v roce 2013.....	70
Tab. č. 56: Nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP Moravská Třebová týkající se ZŠ do roku 2023	72
Tab. č. 57: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti předškolního a základního vzdělávání.....	73
Tab. č. 58: Analýza rizik (registr rizik v oblasti předškolního a základního vzdělávání).....	79
Tab. č. 59: SWOT analýza v oblasti předškolního a základního vzdělávání.....	83
Tab. č. 60: Financování z RUD v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová v roce 2013.....	90
Tab. č. 61: Nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP Moravská Třebová týkající se ZŠ do roku 2023	91
Tab. č. 62: Podrobná věková struktura Pardubického kraje k 1. 1., obyvatelstvo celkem.....	120
Tab. č. 63: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících na území SO ORP Moravská Třebová.....	124
Tab. č. 64: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová.....	127
Tab. č. 65: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo SO ORP Moravská Třebová, ale působící na našem území	132
Tab. č. 66: Počet jednotlivých typů sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová.....	133
Tab. č. 67: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová	135
Tab. č. 68: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele na území SO ORP Moravská Třebová	137
Tab. č. 69: Počet sociálních služeb dle zřizovatele na území SO ORP Moravská Třebová	138
Tab. č. 70: Kapacita zařízení sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová	139
Tab. č. 71: Počet klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012.....	140
Tab. č. 72: Věkové složení klientů v zařízeních soc. služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012.....	141

Tab. č. 73: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012.....	143
Tab. č. 74: Přehled financování zařízení sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012.....	144
Tab. č. 75: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením na území SO ORP Moravská Třebová – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012	146
Tab. č. 76: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012	147
Tab. č. 77: Dobrovolnické programy ve SO ORP Moravská Třebová.....	149
Tab. č. 78: Analýza obecních výdajů na sociální oblast správního obvodu ORP Moravská Třebová v letech 2003 - 2012	150
Tab. č. 79: Výše příspěvku na péči v roce 2014.....	154
Tab. č. 80: Počet vyplacených příspěvků na péči a jejich finanční objem na území SO ORP Moravská Třebová.....	154
Tab. č. 81: Počet osob na území SO ORP Moravská Třebová pobírajících příspěvek na péči v březnu 2014 dle pohlaví a stupně závislosti.....	155
Tab. č. 82: Počet klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová dle stupňů závislosti v roce 2012	155
Tab. č. 83: Demografický vývoj obyvatel v území SO ORP Moravská Třebová	157
Tab. č. 84: Počet a věková struktura obyvatel Pardubického kraje podle projekce do roku 2050	157
Tab. č. 85: Index Pardubického kraje	158
Tab. č. 86: Aplikace indexu Pardubické kraje na počet a věkovou strukturu obyvatel SO ORP Moravská Třebová.....	158
Tab. č. 87: Míra nezaměstnanosti z územního hlediska (SO ORP, kraj, stát) v letech 2007 - 2012	158
Tab. č. 88: Nezaměstnanost ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012.....	158
Tab. č. 89: Charakteristika tras za sociálními služba na území SO ORP Moravská Třebová.....	159
Tab. č. 90: Linky, na kterých jezdí na území SO ORP Moravská Třebová autobusy s plošinou	160
Tab. č. 91: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti sociálních služeb	161
Tab. č. 92: Analýza rizik (registr rizik v oblasti sociálních služeb).....	165
Tab. č. 93: SWOT analýza v oblasti sociálních služeb	167
Tab. č. 94: Počet seniorů ve správním obvodě ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2013	175
Tab. č. 95: Procentní podíly jednotlivých krajů na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na sociální služby.....	232
Tab. č. 96: Celkové náklady na odpadové hospodářství (Kč/obyvatele) ve vybraných obcích	238
Tab. č. 97: Sběrné dvory na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	240
Tab. č. 98: Sběrná místa na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	241
Tab. č. 99: Výkupny odpadů na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	242
Tab. č. 100: Třídící linky v blízkosti území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	243
Tab. č. 101: Koncová zařízení (třídící linky, využívané obcemi ve SO ORP Moravská Třebová), současný stav	245
Tab. č. 102: Zařízení pro nakládání s BRO na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	249
Tab. č. 103: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	249
Tab. č. 104: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území SO ORP Moravská Třebová), současný stav	250

Tab. č. 105: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	252
Tab. č. 106: Sklárky odpadů provozované na území SO ORP Moravská Třebová, současný stav	254
Tab. č. 107: Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti území SO ORP Moravská Třebová, současný stav ..	254
Tab. č. 108: Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí SO ORP Moravská Třebová), současný stav	255
Tab. č. 110: Další zařízení pro nakládání s odpady v území SO ORP Moravská Třebová a v jeho blízkosti, současný stav	255
Tab. č. 111: Staré ekologické zátěže území SO ORP Moravská Třebová.....	258
Tab. č. 112: Produkce ostatních odpadů a produkce nebezpečných odpadů za období 2008 - 2012	260
Tab. č. 113: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012.....	261
Tab. č. 114: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	262
Tab. č. 115: Celková produkce odpadů na území SO ORP Moravská Třebová včetně produkce KO a SKO za období 2008 - 2012.....	265
Tab. č. 116: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce a města, rok 2012.....	267
Tab. č. 117: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	268
Tab. č. 118: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vyříděných odpadů), rok 2012	269
Tab. č. 119: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	270
Tab. č. 120: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....	270
Tab. č. 121: Podíl BRKO na celkové produkci BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	272
Tab. č. 122: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012.....	273
Tab. č. 123: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	274
Tab. č. 124: Nakládání s KO a SKO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	276
Tab. č. 125: Nakládání se separovaným sběrem na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	277
Tab. č. 126: Nakládání s BRO a s BRKO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	279
Tab. č. 127: Náklady na OH v letech 2010 - 2012 v území SO ORP Moravská Třebová	281
Tab. č. 128: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti odpadového hospodářství.....	284
Tab. č. 129: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)	288
Tab. č. 130: SWOT analýza v oblasti odpadového hospodářství.....	291
Tab. č. 131: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce a města, rok 2012.....	301
Tab. č. 132: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008 - 2012.....	328
Tab. č. 133: Celková produkce KO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	330
Tab. č. 134: Celková produkce odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	333

Tab. č. 135: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012 .	335
Tab. č. 136: Celková produkce BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	337
Tab. č. 137: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	342
Tab. č. 138: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	344
Tab. č. 139: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	346
Tab. č. 140: Nakládání se separovaným sběrem na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	348
Tab. č. 141: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	350
Tab. č. 142: Souhrnný přehled toků odpadu od obcí SO ORP Moravská Třebová do zařízení určených k dalšímu nakládání s odpady, rok 2014	352
Tab. č. 143: Způsoby odděleného sběru odpadu v jednotlivých obcích	355
Tab. č. 144: Počet RES a AES na území SO ORP Moravská Třebová v letech 2010 - 2013	362
Tab. č. 145: Počet aktivních ekonomických subjektů ve SO ORP Moravská Třebová k 31. 12. 2013 .	362
Tab. č. 146: Struktura ekonomické základny dle právních forem	363
Tab. č. 147: Struktura ekonomické základny – členění dle počtu zaměstnanců.....	364
Tab. č. 148: Struktura ekonomické základny – členění podle odvětví převažující činnosti	365
Tab. č. 149: Ekonomická aktivita obyvatel ve SO ORP Moravská Třebová	366
Tab. č. 150: Míra podnikatelské aktivity ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2008 - 2013	367
Tab. č. 151: Počet zaměstnavatelů ve SO ORP Moravská Třebová	367
Tab. č. 152: Počet lidí zaměstnaných v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová	369
Tab. č. 153: Porovnání počtu zaměstnanců u vybraných zaměstnavatelů ve SO ORP Moravská Třebová v roce 2007 a 2014	371
Tab. č. 154: Počet lidí zaměstnaných v odvětví průmyslu celkem v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová.....	372
Tab. č. 155: Počet lidí zaměstnaných v odvětví obchodu a služeb v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová.....	372
Tab. č. 156: Míra nezaměstnanosti – podíl nezaměstnanosti z územního hlediska (SO ORP Moravská Třebová, kraj, stát) v letech 2007 - 2013.....	375
Tab. č. 157: Podíl nezaměstnanosti v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová v roce 2014	375
Tab. č. 158: Vývoj nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2014.....	376
Tab. č. 159: Přehled uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v jednotlivých obcích ve SO ORP Moravská Třebová k 31. 5. 2014	377
Tab. č. 160: Charakteristika nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová.....	378
Tab. č. 161: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání	380
Tab. č. 162: Analýza rizik (registr rizik v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání).....	385
Tab. č. 163: SWOT analýza v oblasti zaměstnanosti a podpory podnikání	388
Tab. č. 164: Počet zaměstnanců v rámci APZ na VPP na území SO ORP Moravská Třebová	396
Tab. č. 165: Počet zřízených míst na VPP v obcích SO ORP Moravská Třebová v roce 2014	397

8.3. Příloha č. 3: Seznam grafů

Graf č. 1: Celkový počet obyvatel SO ORP Moravská Třebová v letech 2005 až 2013.....	15
Graf č. 2: Počet jednotlivých typů školských zařízení ve SO ORP Moravská Třebová	16
Graf č. 3: Počet kulturních a sportovních zařízení ve SO ORP Moravská Třebová	18
Graf č. 4: Počet zdravotnických zařízení ve SO ORP Moravská Třebová.....	20
Graf č. 5: Pracovníci v MŠ a ZŠ na území SO ORP Moravská Třebová.....	116
Graf č. 6: Průměrný počet dětí v ZŠ na území SO ORP Moravská Třebová	117
Graf č. 7: Počty dětí v MŠ dle zřizovatele na území SO ORP Moravská Třebová	118
Graf č. 8: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství ve SO ORP Moravská Třebová v Kč	119
Graf č. 9: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci SO ORP Moravská Třebová	208
Graf č. 10: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová.....	209
Graf č. 11: Počet vybraných typů sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová.....	210
Graf č. 12: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci SO ORP Moravská Třebová..	210
Graf č. 13: Podíl zařízení sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová dle zřizovatele	211
Graf č. 14: Podíl sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová dle zřizovatele	211
Graf č. 15: Počet klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012.....	212
Graf č. 16: Věkové složení klientů v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012	212
Graf č. 17: Podíl financování zařízení sociálních služeb ve SO ORP Moravská Třebová.....	213
Graf č. 18: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci pečovatelské služby na území SO ORP Moravská Třebová.....	213
Graf č. 19: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v zařízeních sociálních služeb na území SO ORP Moravská Třebová	214
Graf č. 20: Počet dobrovolníků v dobrovolnických programech realizovaných OCHMT v letech 2010 - 2013.....	214
Graf č. 21: Vývoj celkových výdajů obcí ve SO ORP Moravská Třebová na sociální oblast v letech 2003 - 2012.....	215
Graf č. 22: Výdaje obcí ve SO ORP Moravská Třebová na vybrané paragrafy (sociální služby) v letech 2003 - 2012.....	216
Graf č. 23: Počet vyplacených příspěvků na péči ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2009 - 2013	217
Graf č. 24: Celková vyplacená částka v Kč na příspěvky na péči ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2009 - 2013.....	217
Graf č. 25: Počet osob pobírajících příspěvek na péči v březnu 2014 ve SO ORP Moravská Třebová dle jednotlivých stupňů závislosti	218
Graf č. 26: Počet mužů a žen pobírajících příspěvek na péči v březnu 2014 ve SO ORP Moravská Třebová dle jednotlivých stupňů závislosti	218
Graf č. 27: Počet osob do 18 let a počet osob starší 18 let pobírajících příspěvek na péči březnu 2014 ve SO ORP Moravská Třebová dle jednotlivých stupňů závislosti.....	219

Graf č. 28: Počet klientů pečovatelské služby dle jednotlivých stupňů závislost na území SO ORP Moravská Třebová v roce 2012	219
Graf č. 29: Počet obyvatel ve věku 65+ ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012.....	220
Graf č. 30: Míra nezaměstnanosti z územního hlediska (ORP, kraj, stát) v letech 2007 - 2012.....	220
Graf č. 31: Evidovaní uchazeči o zaměstnání ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012	221
Graf č. 32: Počet volných pracovních míst ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2012.....	221
Graf č. 33: Třídění odpadu v obcích SO ORP Moravská Třebová	269
Graf č. 34: Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	329
Graf č. 35: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012	334
Graf č. 36: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012...	336
Graf č. 37: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	341
Graf č. 38: Podíl množství BRKO na množství BRO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	343
Graf č. 39: Nakládání s odpady celkově na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 – 2012, využití a odstranění	345
Graf č. 40: Nakládání s KO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 – 2012, využití a odstranění KO.....	347
Graf č. 41: Materiálové využití separovaného odpadu na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	349
Graf č. 42: Podíl množství BRKO a skládkování BRKO na území SO ORP Moravská Třebová za období 2008 - 2012.....	351
Graf č. 43: Rozdíl mezi RES a AES ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2010 - 2013.....	420
Graf č. 44: Ekonomické subjekty dle právní formy k 31. 12. 2013	420
Graf č. 45: Ekonomické subjekty dle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2013	421
Graf č. 46: Ekonomické subjekty dle odvětví převažující činnosti k 31. 12. 2013	421
Graf č. 47: Vývoj míry podnikatelské aktivity ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2008 - 2013....	422
Graf č. 48: Míra nezaměstnanosti z územního hlediska (ORP, kraj, stát) v letech 2007 - 2012.....	422
Graf č. 49: Počet volných pracovních míst ve SO ORP Moravská Třebová v letech 2007 - 2014.....	422

8.4. Příloha č. 4: Seznam mapových podkladů

Mapa č. 1: Počet obyvatel ve správním obvodu ORP Moravská Třebová.....	2
Mapa č. 2: Poloha správního obvodu ORP Moravská Třebová v rámci Pardubického kraje	12
Mapa č. 3: Administrativní členění správního obvodu ORP Moravská Třebová	13
Mapa č. 4: Silniční síť v území SO ORP Moravská Třebová.....	24
Mapa č. 5: Železniční a vodní doprava v území SO ORP Moravská Třebová.....	25
Mapa č. 6: Těžba nerostných surovin v území SO ORP Moravská Třebová	27
Mapa č. 7: Chráněná území ve správním obvodě ORP Moravská Třebová.....	28
Mapa č. 8: Kategorizace lesa v území SO ORP Moravská Třebová.....	29
Mapa č. 9: Vodovod, plyn, kanalizace a ČOV v území SO ORP Moravská Třebová	30
Mapa č. 10: Atraktivita cestovního ruchu v území SO ORP Moravská Třebová	32
Mapa č. 11: Pěší turistické trasy a cyklotrasy v území SO ORP Moravská Třebová	33
Mapa č. 12: Stav územních plánů ve SO ORP Moravská Třebová k 1. 3. 2014	34
Mapa č. 13: Školy a školská zařízení na území SO ORP Moravská Třebová	45
Mapa č. 14: Sociální služby na území SO ORP Moravská Třebová	126
Mapa č. 15: Rozmístění domovů se zvláštním režimem v Pardubickém kraji	176
Mapa č. 16: Rozmístění azylových domů v Pardubickém kraji.....	180
Mapa č. 17: Přehled svozových společností působících na území SO ORP Moravská Třebová	237
Mapa č. 18: Přehled relevantních zařízení pro nakládání s KO z obcí ve SO ORP Moravská Třebová, rok 2014.....	259
Mapa č. 19: Brownfields ve SO ORP Moravská Třebová	368
Mapa č. 20: Podíl nezaměstnanosti ve SO ORP Moravská Třebová k 31. 5. 2013	374
Mapa č. 21: Mapa se správcem cílů na území SO ORP Moravská Třebová.....	431

8.5. Příloha č. 5: Seznam použité literatury

- [1] NEKUDA, V. a kol. *Moravskotřebovsko Svitavsko*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2002.
- [2] *Rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod ORP Moravská Třebová. 3. úplná aktualizace – 2014* [DOC]. Moravská Třebová: listopad, 2012 [citováno dne 27. 11. 2014]. Dostupné na: <<http://www.mtrebova.cz/uap-aktualizace-2014>>.
- [3] *Na trať z Moravské Třebové do Chornic se od září vrátí vlaky – ŽelPage* [on-line]. [citováno dne 15. 6. 2014]. Dostupné na: <<http://www.zelpage.cz/zpravy/9321>>
- [4] *RWE slučuje regionální distributory plynu do jediné firmy* [on-line]. Tisková zpráva, 1. 11. 2013 [citováno dne 15. 6. 2014]. Dostupné na: <<http://www.rwe.cz/cs/tiskove-zpravy-14946/>>.
- [5] *Potenciál cestovního ruchu v České republice – Pardubický kraj* [PDF]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2010 [citováno dne 20. 2. 2014]. Dostupné na: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=3690>>.
- [6] *Stav územních plánů v Pardubickém kraji k 1. 10. 2013* [PDF]. [citováno dne 27. 2. 2014]. Dostupné na: <<http://www.pardubickykraj.cz/uzemni-plany-mest-a-obci/68712/stav-uzemnich-planu-v-pardubickem-kraji-k-2-1-2012-kartogram>>.
- [7] *Pardubický kraj chce sloučit gymnázia v Jevíčku a Moravské Třebové. Jevíčko je proti* [on-line]. Český rozhlas, 19. 12. 2013 [citováno dne 23. 5. 2014]. Dostupné na: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/regiony/_zprava/pardubicky-kraj-chce-sloucit-gymnazia-v-jevicku-a-moravske-trebove-jevicko-je-proti--1294312>.
- [8] *Společné prohlášení Pardubického kraje, zástupců samospráv Moravské Třebové, Jevíčka, představitelů školy a Regionu Moravskotřebovska a Jevíčka* [on-line]. Moravská Třebová [citováno dne 23. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.mtrebova.cz/files/story/2014/01/prohl%C3%A1%C5%A1en%C3%AD.pdf>>.
- [9] ŠTEFLOVÁ, Jitka. *Dechová hudba má i mladým co nabídnout* [on-line]. Jičínský deník, 19. listopadu 2013 [citováno dne 26. 5. 2014]. Dostupné na: <http://jicinsky.denik.cz/kultura_region/dechova-hudba-ma-i-mladym-co-nabidnout-20131118-umq6.html>.
- [10] *Výzkum veřejného ochránce práv k otázce etnického složení žáků bývalých zvláštních škol* [PDF]. Veřejný ochránce práv - ombudsman, 6. 6. 2012 [citováno dne 20. 5. 2014]. Dostupné na: <http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum_skoly-zprava.pdf>.
- [11] *Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci. D. H. a ostatní proti České republice, stížnost č. 57325/00*.

- [12] *Výroční zpráva za rok 2012/2013* [PDF]. Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová, 2013 [citováno dne 22. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.specmt.com/images/stories/vyrocnizpravy/vz201213.pdf>>.
- [13] *Nabídka zájmových kroužků* [PDF]. Dům dětí a mládeže Moravská Třebová – Maják, 2013 [citováno dne 22. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.ddm-mt.cz/images/ddm13.pdf>>.
- [14] *Lesní školka Meluzína v Městečku Trnávce – Mezihoří* [on-line]. [citováno dne 1. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.lesnims.cz/>>.
- [15] *Základní umělecká škola Moravská Třebová* [on-line]. [citováno dne 25. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.zusmt.cz/>>.
- [16] *Základní umělecká škola Jevíčko* [on-line]. [citováno dne 25. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.zusjevicko.cz/>>.
- [17] *Základní škola Jevíčko. Centrum integrované podpory - Moravskotřebovsko a Jevíčko* [on-line]. [citováno dne 26. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.zsjevicko.cz/index.php/projekty-esf>>.
- [18] *ZUŠ Moravská Třebová - Pomozte dětem* [on-line]. [citováno dne 9. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.pomoztedetem.cz/dekujeme/spojencum/prehled-akci/spojenci/zus-moravska-trebova-492/>>.
- [19] *Tady jsem doma* [on-line]. [citováno dne 27. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.tady-jsem-doma.cz/>>.
- [20] *EU peníze školám – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [on-line]. [citováno dne 27. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.op-vk.cz/cs/eu-penize-skolam/>>.
- [21] *Recyklohraní* [on-line]. [citováno dne 27. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.recyklohrani.cz/cs/>>.
- [22] *Mají se školy těšit na nový systém financování? Některé si polepší, některé skončí* [on-line]. Učitelské noviny č. 34/2011 [citováno dne 15. 9. 2014]. Dostupné na: <<http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=6214&PHPSESSID=5451853d48d6f6693fe5dd60abe4d0eb>>
- [23] MATOUŠEK, O. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN: 978-80-7367-310-9.
- [24] *Výroční zpráva za rok 2012* [PDF]. Oblastní charita Moravská Třebová, 2013 [citováno dne 3. 3. 2014].
- [25] *Výroční zpráva Občanského sdružení Bonanza 2012* [PDF]. Občanské sdružení Bonanza, 2013 [citováno dne 3. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.osbonanza.cz/documents/vyrocnizprava2012.pdf>>.

- [26] *Výroční zpráva 2012* [PDF]. Středisko sociálních služeb Salvia, 2013 [citováno dne 3. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.salvia.cz/VYROCNI-ZPRAVY>>.
- [27] *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Moravské Třebové 2012 – 2015* [PDF]. Moravská Třebová, 2011 [citováno dne 4. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.mtrebova.cz/rozvoj/strategicke-rozvojove-dokumenty/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb>>.
- [28] *Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji – Moravskotřebovsko* [PDF]. Pardubický kraj, 2012 [citováno dne 4. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.pardubickykraj.cz/katalog-socialnich-sluzeb>>.
- [29] *Operační program Zaměstnanost 2014 – 2020* [PDF]. Verze únor 2015 [citováno dne 26. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.esfcr.cz/op-zamestnanost-2014-2020>>.
- [30] *Sociální služby města Moravská Třebová* [on-line]. [citováno dne 3. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.ddmt.cz/>>.
- [31] *Středisko Pečovatelské služby – Město Jevíčko* [on-line]. [citováno dne 3. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.jevicko.cz/index.php?id=1100&lang=cze>>.
- [32] *Domov na Kalvárii s.r.o.* [on-line]. [citováno dne 3. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.domovkalvarie.cz>>.
- [33] *Centrum volného času | Moravská Třebová - renesanční perla ČR* [on-line]. [citováno dne 5. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.mtrebova.cz/mesto/centrum-volneho-casu>>.
- [34] *Laskavárna* [on-line]. [citováno dne 5. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.laskavarna.cz/>>.
- [35] *Centrum pro rodinu Sluníčko* [on-line]. [citováno dne 5. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://slunickomtrebova.dcpr.cz/>>.
- [36] *Rodinné centrum Palouček* [on-line]. [citováno dne 5. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.jevicko.org/paloucek/>>.
- [37] *o.s. Trnka Městečko Trnávka* [on-line]. [citováno dne 5. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://ostrnka.cz/>>.
- [38] *Obrazem: Charita v Moravské Třebové otevřela terapeutický obchod* [on-line]. Pardubický kraj, 2. 10. 2013 [citováno dne 5. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.pardubickykraj.cz/aktuality/75872/obrazem-charita-v-moravske-trebove-otevrela-terapeuticky-obchod?previev=archiv#>>.
- [39] *Akreditace - Ministerstvo vnitra České republiky* [on-line]. [citováno dne 17. 5. 2014]. Dostupné na: <<http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-akreditace.aspx>>.
- [40] PIDRMAN, V. *Demence*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1490-5.

- [41] MARKSOVÁ, M. *Financování sociálních služeb, přechod na kraje* [DOC]. Praha, 22. 4. 2014 [citováno dne 27. 11. 2014]. Dostupné na: <<http://www.asocr.cz/cz/portal/uvod/108-zasedani-plenarni-schuze-rady-hospodarske-a-socialni-dohody-cr-1285.htm>>.
- [42] MŽP, *Plán odpadového hospodářství České republiky na období 2015 – 2024, (verze ke 2. 5. 2014)* [PDF]. Praha, květen 2014 [citováno dne 27. 5. 2014]. Dostupné na: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_140506_Plan_odpady/\\$FILE/Plan_odpadoveho_hospodarstvi-060514.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_140506_Plan_odpady/$FILE/Plan_odpadoveho_hospodarstvi-060514.pdf)>.
- [43] RŮŽIČKA, Jiří K. *První velká spalovna má stát u Lanškrouna* [on-line]. IDNES.CZ/PARDUBICKÝ KRAJ, 1. 6. 2013 [citováno dne 1. 3. 2014]. Dostupné na: <http://pardubice.idnes.cz/velke-spalovny-jsou-tu-prvni-ma-stat-u-lanskrouna-fvw-/pardubice-zpravy.aspx?c=A130530_1934736_pardubice-zpravy_jah>.
- [44] KRESTÝN, Michal. *Spalovna v Mohelnici nebude* [on-line]. DENÍK.CZ, 25. únor 2014 [citováno dne 1. 3. 2014]. Dostupné na: <http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/spalovna-v-mohelnici-nebude-minimalne-do-podzimnich-voleb-20140225.html>.
- [45] *Sborník odpady a obce 2013* [PDF]. Červen 2013 [citováno dne 23. 3. 2014]. Dostupné na <http://www.ekokom.cz/uploads/attachments/Obecne/sborniky/Sbornik_odpady_a_obce_2012.pdf>.
- [46] *Vyhodnocení plnění POH Pardubického kraje za rok 2012* [PDF]. Praha, Říjen 2013 [citováno dne 25. 3. 2014]. Dostupné na: <<http://www.pardubickykraj.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi/66698/zpravy-o-vyhodnocovani-plneni-poh-pardubickeho-kraje>>.
- [47] *Metodické pokyny a návody* [on-line]. Věstník MŽP, č. 7, červenec 2011 [citováno dne 10. 9. 2014]. Dostupné na: <[http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/E74D5399188E8322C12578D2004EC961/\\$file/OVV-Vestnik_7_2011-20110719.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/E74D5399188E8322C12578D2004EC961/$file/OVV-Vestnik_7_2011-20110719.pdf)>.
- [48] *Metodický návod-komunitní/obecní kompostárna* [PDF]. MŽP, červen, 2012 [citováno dne 10. 9. 2014]. Dostupné na: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/komunitni_obecni_kompostarna/\\$FILE/oodp-metodicky_navod_kk-20120629.pdf.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/komunitni_obecni_kompostarna/$FILE/oodp-metodicky_navod_kk-20120629.pdf.pdf)>.
- [49] *Bioplynové stanice* [on-line]. EnviWeb, [citováno dne 10. 9. 2014]. Dostupné na: <<http://www.enviweb.cz/bioplynky>>.
- [50] *Legislativa* [online]. Kompostuj.cz, aktualizováno 13. 11. 2012 [citováno dne 11. 9. 2014]. Dostupné na: <<http://www.kompostuj.cz/vime-jak/legislativa/>>.
- [51] *Třídění biologicky rozložitelného odpadu – studie proveditelnosti* [PDF]. Most: Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, a.s., květen 2003 [citováno dne 11. 9. 2014]. Dostupné na: <<http://www.kr-ustecky.cz/>>.

- [52] *Bioodpad nadále může na skládky, zákaz poslanci neschválili* [on-line]. ČTK, 20. 6. 2014 [citováno dne 17. 9. 2014]. Dostupné na: <<http://www.agris.cz/clanek/184347>>.
- [53] *Reakce MŽP na nepřesné informace v médiích týkajících se cen za skládkování odpadu* [on-line]. Praha, 10. 10. 2014 [citováno dne 15. 10. 2014]. Dostupné na: <http://www.mzp.cz/cz/news_141010_reakce_odpady>.
- [54] KRČMÁŘOVÁ, M.: *Politika prevence vzniku odpadu – počátky v České republice*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, obor Veřejná a sociální politika, 2010. 120 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Zuzana Drhová, PhD.
- [55] *Analýza sběrných dvorů a sběrných míst v Královéhradeckém kraji* [PDF]. Hradec Králové: KÚ KHK s Centrem EP, p.o., říjen 2011 [citováno dne 24. 10. 2014]. Dostupné na: <http://gis.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/ziv-prostredi-zemedelstvi/aktuality/odpady/Analiza_SD_SM_KHK.pdf>.
- [56] *Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR (za rok 2012)* [PDF]. Praha: Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s. (IURMO), 2013 [citováno dne 23. 10. 2014]. Dostupné na: <http://www.institut-urmo.cz/images/Hodnocen%20nklad%20OH%20obc_shrnut_F.pdf>.
- [57] *O společnosti a systému EKO-KOM* [online]. [citováno dne 26. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.ekokom.cz/cz/obce-a-mesta/odmeny-obci/smlouvy-z-2005>>.
- [58] *Sazebníky odměn nová smlouva 2014 od 1. 1. 2015* [PDF]. [citováno dne 26. 2. 2015]. Dostupné na: <http://www.ekokom.cz/uploads/attachments/Obce/Priloha_3_Sazebniky_odmen_nova_smlouva_od_1.1.2015.pdf>.
- [59] MEJSTŘÍK, Jiří. *Struktura podnikatelského sektoru v Praze. Analýza a doporučení k cíli projektu Akcelerace „Zvyšovat počet podnikatelských subjektů na území hl. m. Prahy“ v rámci programu Podpory podnikání v Praze* [PDF]. Útvar rozvoje hl. m. Prahy, Odbor strategické koncepce, únor 2012 [citováno dne 20. 8. 2014]. Dostupné na: <http://www.iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/analyzy/ekonomika/Struktura_podnikatelskeho_sektoru.pdf>.
- [60] *Brownfields v Pardubickém kraji* [on-line]. Pardubický kraj, 13. 9. 2007 [citováno dne 17. 8. 2014]. Dostupné na: <<http://www.pardubickykraj.cz/brownfields/45137/brownfields-v-pardubickem-kraji>>.
- [61] *Jak založit sociální podnik*. Praha: P3 – People, Planet, Profit, o.p.s., 2012 [citováno dne 10. 12. 2014]. Dostupné na: <<http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/>>.
- [62] *Příklady dobré praxe aneb sociální podnikání v České republice i v zahraničí*. Praha: P3 – People, Planet, Profit, o.p.s., 2012 [citováno dne 10. 12. 2014]. Dostupné na: <<http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/>>.